Žiuljeta Benconi

FLORENTIETĖ

ROMANAS

Žiuljeta Benconi

FLORENTIETĖ

1

ROMANAS

VILNIUS * 1994

UDK 840-3
Ba 173

ISBN 9986-444-18-7 (1 tomas)
9986-444-19-5 (3 tomai)

Prologas

Ešafotas
Dižonas. 1457

Kai senojo Romos kelio gale pasirodė tvirtovės sienos, Frančeskas Beltramis sukirto pentinais savo arkliui, ir šis pasileido risčia lyg nujausdamas, kad iki arklidžių jau netoli. Grupelė jį lydinčių žmonių su apkrautais mulais irgi paspartino žingsnį.

Jaunasis Florencijos pirklys mėgo Burgundiją, jos puikiuosius vynus, o ypač Dižoną, sostinę, vieną iš pačių gražiausių Europos miestų, pastatytą hercogų, bet retai jų telankomą. Nuo vaikystės pripratęs prie grožio, Frančeskas gėrėjosi vorelėm už kits kito išsimėčiusiais miesto bokštais, jo plaušaplyčių pastatais su smailiais lyg juokdario kepurė stogais, jo į tvirtoves panašiais namais su daugybe siaurų šaudymo angų, dvigubais varteliais ir vidiniais grįstais kiemukais, jo šventovėmis, varpinėmis, kurių smailės rikiavosi į viršų kaip bažnytinė procesija, ir, žinoma, žavėjosi hercogų rūmais, virš kurių kilo donžonas, svarbiausias, pats aukščiausias pilies bokštas, bei paauksuota smaili varpinė, kurioje buvo iškabinti trisdešimt vieno Auksinės vilnos ordino riterio herbai, ordino, išgarsėjusio ne tik visose krikščioniškose karalystėse, bet ir toli už jų sienų.

Teisybės dėlei reikėtų pridurti, kad ne tik architektūros paminklai traukė florentiečio dėmesį. Užvažiuojamasis kiemas Por Gijomo gatvėje buvo viena iš ganėtinai svarbių jo kelionės objektų. Paprastai jis čia apsistodavo visada, kai atvykdavo į Prancūziją ir Flandriją su reikalais.

Jis vertino ne tik puikius kulinarinius šeimininkės sugebėjimus, bet ir komfortą, kuriuo ši įstaiga sėkmingai lenkė kitus privačius viešbučius, ir, žinoma, mielą tėtušio Gugė bei jo žmonos Bertilės svetingumą, rodomą pirkliui kaip vienam iš pačių ištikimiausių svetimšalių "Auksinio kryžiaus" klientų.

Tą gruodžio rytą spaudė šaltis. Nutekamuosius kanalus sukaustė ledas, ant namų stogų kūpsojo sniego vėpūtiniai, bet Frančeskas, susisiautęs šiltu apsiaustu, užsimaukšlinęs gobtuvą ir apsimovęs kailines pirštines, jautėsi kuo puikiausiai ir džiaugėsi gyvenimu. Galbūt todėl, kad buvo jaunas, ištvermingas, turtingas ir visiškai patenkintas: jis tvirtai žengė savo keliu, ramus ir dėl dabarties, ir dėl ateities. Frančeskas tenkino savo norus, turėjo saikingo egoizmo, o tai bylojo jį esant atkaklų viengungį. Ir visai ne todėl, kad jis vieno iš pačių galingiausių ir turtingiausių Florencijos negociantų Nikolos Beltramio įpėdinis, nebuvo gražus ar nepatiko damoms. Daugelis stambių komersantų, bankininkų ir netgi kilmingų šeimų dukrelių žvilgčiojo į šį trisdešimtmetį atviro veido ir puikiai išsilavinusį jaunuolį. Gyvas juodų aksominių jo akių žvilgsnis kartais tapdavo švelnus ir gilus. Šitaip, tiesa, atsitikdavo nedažnai. Frančeskas moterų vengė.

Kaip ir kiekvienas jaunas vyras, Frančeskas turėjo meilužių, bet ne nuolatinių. Jis keitė jas, ir pirmenybę visada teikdavo gražioms, bet ne itin protingoms moterims. Jam patikdavo dovanoti joms dailius daiktus, papuošalus, bet jis visaip stengėsi išvengti kokių nors santykių komplikacijų. Tokie sandėriai su moterimis tenkino jį patį, bet vertė dūsauti tėvą. Savo rūmuose ir mėgstamojoje Fjezolės viloje senis svajojo išvysti daug triukšmingų vaikiukų. Prieš trejus metus jis, deja, paliko šį pasaulį, taip ir nepatyręs ilgai laukto džiaugsmo.

Netikėta tėvo mirtis jaunuoliui buvo didelis smūgis. Tam jis nebuvo pasiruošęs. Bet tėvo paliktas verslas klestėjo, tad Frančeskui nereikėjo pasinerti į jį visa

galva. Nepaisant to, jis rečiau pradėjo lankyti draugus bei mylimąsias ir visą laiką paskyrė ilgoms komercinėms kelionėms ne tik iš reikalo, bet ir iš meilės nuotykiams. Artėdamas prie Ušo vartų, nuo kurių prasideda viena svarbiausių miesto gatvių, perrėžianti jį nuo šiaurės pietų link, Frančeskas džiaugėsi gyvenimu, buvo patenkintas ir likimu, ir pačiu savimi. Bet vos įveikęs gilų vandens griovį, sukaupusį kaimyninių odos dirbtuvių atliekas, jis pastebėjo sušalusius budinčius kareivius, ir jo širdis tarsi nujausdama nelaimę susigniaužė. Miestas iš pažiūros šįkart atrodė kažkoks neįprastas.

Siaurutė Port Ušo gatvė praplatėjo ir išvedė jį į mažą ištuštėjusią aikštę. Krautuvėlės užsidarinėjo arba jau buvo uždarytos, o tie reti praeiviai, pasitaikantys jo kelyje, susigūžę ir apsitūloję šiltais drabužiais, prasmukdavo taip greitai, lyg juos kas vytųsi. Visi jie judėjo viena kryptimi, ten, kur triukšmavo minia, į patį miesto centrą. Žmonės skubėjo į kažkokį susiėjimą. Staiga pasigirdo laidotuvių varpai. Gūdus skambėjimas sklido iš paties aukščiausio Sen Žano bažnyčios varpinės bokšto.

Susidomėjęs Frančeskas priėjo prie vieno iš sargybinių ir atsargiai palietė jo kepurę, apvedžiotą kiaunės kailiu.

- Ar galima paklausti, bičiuli? Kas čia vyksta? Kur renkasi šitie žmonės? Ar čia tik ne maištas?

Ranka pakėlęs geležimi kaustytą kaukę, žmogus kurį laiką apžiūrinėjo turtingą elegantišką keliautoją.

- Jeigu čia būtų maištas, tai skelbtų aliarmą, - nelabai mandagiai burbtelėjo jis. - O čia laidotuvių varpai!

- Laidotuvių varpus aš atpažįstu, bet į mano klausimą jūs taip ir neatsakėt. Kas nors mirė?

- Dar ne. Bet greitai taip bus. Netoli nuo čia, Morimone, bus įvykdyta mirties bausmė. Į ją visi ir skuba, nedelskite ir jūs, jeigu nenorite praleisti spektaklio.

- Aš nemėgstu žiūrėti į mirtį. Vienintelis mano troškimas - kiek galima greičiau patekti į “Auksinio kryžiaus” viešbutį...

- Trumpiausias kelias - per Morimoną. Priešingu atveju reikėtų grįžti atgal ir aplenkti gerą galą tvirtovės sienos, o po to jau išeiti stačiai į Por Gijomą. Jumis dėtas aš pasirinkčiau tiesųjį kelią. Šita bausmė neįprasta. Budelis metras Anri Sinjaras ruošiasi nubausti kilmingus žmones: brolį ir seserį. Rodos, jie mylėjo vienas kitą, o mergina graži kaip angelas, - atsidusęs pridūrė kareivis. Buvo matyti, kad jam labai norėtųsi dalyvauti tame spektaklyje.

Beltramis ištraukė iš kapšo monetą, ir kareivis mitriai sugavo ją ore. Tada Frančeskas pamojo ranka mulų varovų vyresnįjį Mariną, lydintį jį visose kelionėse.

- Ką darom?

- Geriau judam pirmyn, sinjore Frančeskai. Su savo gyvuliais aikštę mes perkirsim greičiau, ir, be to, tai bus paprasčiau, negu daryti lanką.

- Žinoma, kad taip. Tu teisus. Eime!

Po keleto minučių vilkstinė nusigavo į didžiulės stačiakampės aikštės pietryčių pusę, kur stovėjo Morimono abatijos rezidencija. Čia buvo ir Dižono miesto bausmės vykdymo vieta.

Jau ne pirmą kartą Frančeskas kirto šią aikštę, paprastai tuščią, tik su šiurpulinguoju įrenginiu centre: ilga platforma iš medžio ir akmens su skersine sija nuo žemės buvo pakilusi kokius du metrus, viename jos gale stovėjo kartuvės, kitame - ratas, o viduryje, ant didelio akmeninio kryžiaus, stūksojo ešafotas, kur buvo kirsdinamos galvos. Bet šiandien apsaugos kareiviai, horizontaliai atstatę protazanus*, vargiai besulaikė antplūdį žmonių, spaudžiančių iš visų pusių ir bandančių nugriauti ešafoto stulpus. Žmonių buvo pilna visur: namų languose, ant stogų. Ant akmeninių Morimono abatijos rezidencijos pakylų stovėjo raitoji armija. Paties abato vadovo nebuvo: jis pasiliko vienuolyne, viename iš pačių galingiausių visoje vyskupijoje.

---

* Protazanas - šaltasis ginklas, dažniausiai paradinis, panašus į ietį.

Laidotuvių varpai netilo. Ir kai mūsiškis florentietis, mažai besidomintis spektakliu ir tenorintis kuo greičiau tęsti savo kelionę, bandė pavaryti mulą per minią, susidūrė su tūžmingu pasipriešinimu. Kažkokia kūmutė, negailestingai burnodama, pareikalavo, kad jis nejudėtų iš vietos tol, kol viskas pasibaigs...

- Bet man dėl jūsų bausmės nei šilta, nei šalta! - įširdo Beltramis. - Negaliu čia gaišti laiko. Traukitės pagaliau!

- Net ir labai norėdami, šito padaryti negalėtume. Žiū, jau veža nuteistuosius! Taigi nusiramink, gražuolėli, ir leisk mums pasižiūrėti!

Kai pasirodė dviratis vežimėlis, iš žmonių krūtinių išsiveržė gilus atodūsis. Aplink vežimą kareiviai sukryžiavo ietis lyg grotas. Žmonės ištiesė kaklus, bet vietoj įprasto plūdimosi ir keiksmų, lydinčių nuteistuosius, stojo mirtina tyla. Girdėjosi tik varpo dūžiai ir pragaištingas ratų girgždesys. Frančeską iškoneveikusi moteriškė persižegnojo ir nuo jaudulio prislopintu balsu sušnibždėjo:

- Jėzau Marija! Kokie jaunučiai! Ir kokie gražūs!

Staiga suakmenėjęs ir išplėtęs akis, Frančeskas, kuriam išdžiūvo gerklė, žiūrėjo į du jaunus žmones, vedamus mirti. Jiedu atrodė iš tikrųjų dar labai jauni: vaikinui neduotum ir dvidešimties, o jo bendrakeleivei - septyniolika aštuoniolika. Jie buvo tokie įstabiai panašūs, koks įstabus buvo ir jų neįtikėtinas grožis. Tas pats tyrų, nepriekaištingų bruožų veidas, tos pačios pilkos skaisčios akys, ta pati elegancija ir ta pati narsa. Abu tvirtai žvelgė į aukštą ešafotą, uždengtą juodu audeklu, kur jų su savo pagalbininkais laukė budelis. Skyrėsi jiedu tik vienu: jis buvo brunetas, o ji - blondinė. Jaunuoliai vilkėjo šviesiai pilko aksomo drabužiais, išsiuvinėtais auksu. Jis buvo vienplaukis, o ji su enenu*, papuoštu trumpais nėriniais, dėl ko ji panėšėjo į nuotaką, žengiančią prie altoriaus. Jų nesukaustė antrankiais, ir jaunuoliai laikėsi

* Enenas - viduramžiškas moters galvos apdangalas su vualiu.

už rankų. Jie nebuvo panašūs į pasmerktuosius, o veikiau į žmones, einančius pasitikti šlovės. Į jų susipynusias rankas žiūrėdamas, verkė senas šventikas.

Frančeskas staiga prisiminė, ką su jam būdingu šiurkštumu pasakė kareivis: šiedu vaikai - brolis ir sesuo... ir jie... mylėjo vienas kitą. O už kraujomaišą, be jokios abejonės, dabar sumokės savo gyvybe. Kaip visa tai keista! Bet dar keistesnė atrodė minios reakcija. Niekas nešūkavo, nekalbėjo, tik raudojo - ir vyrai, ir moterys... Staiga ištrūko kažkieno aimana:

- Pasigailėkite! Pasigailėkite jų jaunystės!

Prie šito šūksnio prisidėjo ir kiti daugiatūkstantiniai balsai, o tarp jų ir mūsų pažįstamo keliauninko. Frančeskas tapo neatskiriama šios liūdnos minios dalimi. Negana to: jį pervėrė šiurpus ir drauge kerintis pojūtis, kad nuo šiol jo ir šitos įstabios moters gyvenimas kažkokiu būdu tapo susietas. Ir nebuvo nieko svarbiau tą akimirką, kaip išplėšti ją iš mirties nagų... Suskardėjo varpelis, ir lydintysis nuteistuosius nuo savo arklio suriko:

- Pasigailėjimo nebus! Monsinjoras hercogas juos nuteisė myriop!

Minia sugaudė, ir Frančeskui įsižiebė viltis. Jis matė, kaip žmonės puolė prie ešafoto, bandydami išplėšti aukas iš budelio rankų. Bet netrukus pasipiktinimo šūksniai pritilo, perėjo į šnibždesį, kol galų gale įsivyravo slogi tyla. Senojo hercogo Pilypo, praminto Geruoju, ranka kartais tapdavo sunki. Ir tai visi žinojo...

Mergina narsiai užlipo ant ešafoto, gracingai prisilaikydama ilgą sijoną ir mandagiai atsisakydama jos laukiančio budelio pagalbos. Budelio ranka drebėjo. Atsisėdusi ant paaukštinimo, ji atsiduso, persižegnojo ir akimirką žvelgė į dangų, kur pro debesis bandė prasimušti silpnutis saulės spindulėlis. Ji nusišypsojo nuščiuvusiai miniai ir išsileido plaukus. Tada atsiklaupė, praskleidė savo auksu žėrinčias garbanas ir paguldė ant šiurkščios lentos savo trapų kaklą. Apačioje šventikas tėviškai

priglaudė jaunuolio veidą sau prie krūtinės. Minia nuščiuvo. Ji vos spėjo pamatyti dviejų rankų pakeltą švytintį sunkaus kirvio plieną. Ir viskas buvo baigta. Budelio parankiniai suskubo palaisvinti vietą kitai aukai. Vienas iš jų, labai sujaudintas tik ką įvykusios procedūros, vangiai patraukė merginos kūną ir netyčia pasmaukė sijoną iki kelių, parodydamas raudonas šilkines kojines. Pasipiktinusi minia sušniokštė. Metras Anri Sinjaras prišokęs užsimojo ir parbloškė parankinį ant kruvinos žemės. Paskui jis privertė jį atsiklaupti prieš palaikus. Minia nuvilnijo pasitenkinimo šnabždesys.

Dabar atėjo jaunuolio eilė. Jis jau ištrūko iš šventiko rankų ir, užlipęs ant lentos, pakėlė baltaplaukę galvą, pabučiavo ją ir suklupo:

- Paskubėk, budeli! Aš noriu greičiau pas ją...

- Nesijaudink! Aš neužtruksiu!

Dar kartą blykstelėjo kirvio ašmenys, ir jaunuolio galva nusirito prie merginos. Daugiau žiūrėti nebuvo į ką, ir gūdžiai tylėdami žmonės ėmė skirstytis išsišakojusiomis gatvelėmis. Pagaliau nutilo ir laidotuvių varpai. Bet Frančeskas dar nesitraukė. Palikęs arklį Marino globai, jis prisiartino prie ešafoto, kur užklojęs subjaurotus kūnus lavondengte, atsiklaupęs meldėsi šventikas. Budelis su savo parankiniais žiūrėjo į jį, nedrįsdami pertraukti jo maldos, tik staiga prie jų prisiartino puošniai vilkintis žmogus juodu kailiniu apsiaustu. Šaltame ore pasigirdo jo aštrus, piktas kaip varno karkimas balsas:

- Metre Sinjarai, ko gi laukiate? Ko nepaimate to, kas jums pagal įstatymą priklauso? Argi nuteistųjų drabužiai nepriklauso tiems, kas įvykdo bausmę?

Šventikas liovėsi melstis ir metė į priėjusįjį siaubo ir kančios sklidiną žvilgsnį. Jis ištiesė virš nelaimingųjų kūnų savo rankas, lyg norėdamas apginti.

- Mirtis verta daugiau pagarbos, meldžiamasis! Vardan Dievo, kentėjusio ant kryžiaus, eikite šalin, Reno! Jūsų kerštas jau įvykdytas!

- Jis neįvykdytas tol, kol šitie niekingi kūnai nesumesti į paplavų duobę. Budeli, pasiimk, kas tau priklauso! Išrenk juos!

Nieko nesakydamas, budelis lėtai nusimovė kaukę, kuri jį darė teisingumo tarnu, ir parodė savo paprastą liūdną veidą su žila barzda.

- Ne, mesire, aš nenoriu šitų drabužių. Kad ir kokie prabangūs, jie nepadarys laimingu... nei manęs, nei mano padėjėjų.

Žmogus su apsiaustu nespėjo nieko atsakyti, kai tarp jo ir budelio išdygo Frančeskas. Jis ištiesė budeliui delną su keletu auksinių monetų.

- Teisybę sakote, metre! Bet jeigu kalbama apie įstatymą, tai štai - paimkite: aš perku šiuos drabužius. Tėve, galite palaidoti juos aprengtus!

- Ko čia kišatės? - šiurkščiai paklausė žmogus, kurį šventikas pavadino Reno. - Pagal įstatymą aš su šiais pasmerktaisiais galiu daryti ką noriu.

Iš arčiau įsižiūrėjus, tai buvo žmogus pageltusiu ir iš pykčio persikreipusiu veidu, mažytėmis aštriomis akutėmis ir veriančiu žvilgsniu. Jis visas buvo pritvinkęs tulžies, trūko tik gyvatės geluonio - toks buvo į ją panašus. Frančeską apėmė neapsakomas įsiūtis, ir jis sugriebė nepažįstamąjį už skvernų.

- Galit daryti ką norit? Jūs kartais ne Dievas?

- Šita... šita moteris... buvo mano žmona... - prislėgtu balsu iškošė žmogėnas.

- Bažnyčia sako, kad santuoka tęsiasi iki mirties. Ir štai mirtis atėjo! Nešdinkitės!

Frančeskas jau buvo besviedžiąs jį nuo ešafoto žemyn, bet čia įsiterpė šventikas. Mandagiai, bet tvirtai jis privertė Frančeską palikti žmogėną ramybėj.

- Jūs pasakėte viską, ką reikėjo. Paleiskite jį. Tegul eina. O jūs, Reno diu Ameli, pasirūpinkite, kaip atsikratyti jus ėdančios neapykantos, ir prašykite Aukščiausiojo atleidimo!

Pasitrynęs kaklą bjaurusis žmogus, metęs triuškinantį žvilgsnį į florentietį, pasuko prie laiptelių. Nusileidęs žemyn ir pasijutęs pakankamai saugus, jis pagrūmojo kumščiu savo netikėtam priešininkui ir bjauriai išsišiepęs pridūrė:

- Nežinau, kas tu toks, svetimšali, bet tavo auksas nesukliudys įversti šitą patelę ir jos draugužį į maru nudvėsusiųjų duobę. Štai ir kareiviai, kurie viską atliks iki galo!

Iš tikrųjų bausmės įvykdymo vietoje buvęs seržantas surinko savo vyrus prie vežimo. Frančeskas klausiamai pažvelgė į šventiką, ir šis susisielojęs nuleido galvą:

- Deja, jis teisus! Šie vargšai vaikai neturi teisės būti palaidoti kaip visi. Toks žiaurus nuosprendis. Aš vos išsikovojau teisę juos lydėti. Bet jeigu net ir būtų uždraudę, vis tiek būčiau atėjęs... Įsivaizduojate, aš juk mačiau, kaip jie gimė!

- Tuomet aš eisiu kartu su jumis. Leiskite man padėti.

- Kodėl jūs tai darote? Pažinojote juos?

- Šiandien pamačiau juos pirmą kartą, bet žinau, kad turiu tai padaryti. Kažkas viduje man liepia elgtis būtent taip.

- Bijau, kad pakeisite nuomonę, kai sužinosite, kuo jie nusikalto ir už ką dabar nubausti.

Frančeskas patraukė pečiais:

- Jie buvo brolis ir sesuo... ir mylėjo vienas kitą... per daug mylėjo! Kažkas jau papasakojo man. Bet negaiškime laiko.

Jiedu įsupo į drobulę nukirsdintųjų kūnus ir nunešė juos į vežimą. Staiga Frančeskui juodo audinio fone į akis krito nedidukė nėrinių kepuraitė. Paėmęs į rankas šitą žavų niekutį, dar neseniai puošusį subtilaus grožio merginą, jis pajuto į akis plūstančias ašaras. Vikriai paslėpęs nėrinius prie krūtinės, jis prisidėjo prie laukiančių žmonių.

- Eik į "Auksinio kryžiaus" viešbutį ir lauk manęs, - paliepė jis Marinui. - Aš greit būsiu. Ir niekam nė žodžio!

- Argi jūs manęs dar nepažįstate? Niekas nė žodelio neišpeš! Jūs tikras, kad neprireiks mano pagalbos?

- Aš turiu ginklą ir aukso. To pakanka, kad prireikus apsiginčiau.

Laikydamas arklį už apynarsių, Frančeskas pėsčias nusekė paskui vežimą, kur šventikas, sėdėdamas tarp jaunuolių kūnų, tęsė savo maldas. Išėjusi už Ušo vartų ir aplenkusi vandens griovius, procesija pasuko link aptriušusio pastato, stūksančio prie kelio į Boną, tarp senų odos dirbtuvių ir sąvartynų. Tai buvo nyki, dvokianti vieta. Nepaisant to, čia laukė žmogus, pasirėmęs į kastuvą ir su raiščiu, dengiančiu burną ir nosį. Jo iškasta duobė jau prisipildė lipnios juodos pliurzės. Būtent čia pakrypo esiena, kuriai per atstumą vadovavo diu Amelis. Matydamas dvokiančią purvo duobę su šen bei ten boluojančiais kaulais, Frančeskas vos laikėsi nuo pasišlykštėjimo. Jis priėjo prie seržanto.

- Ar teisybė, kad negalima rasti kitos vietos jiems palaidoti, kaip tik ši siaubinga skylė? - paklausė ir ranka palietė piniginę.

Kareivis sustabdė jį gestu.

- Ne, mesire. Tai, ko jūs prašote, neįmanoma. Toks yra teismo sprendimas. Potvarkis turi būti įvykdytas, ir laimė, - pridūrė jis pažemintu balsu, - laimė, kad apskritai juos leido palaidoti. Moters vyras reikalavo palikti juos kyboti šalikelėje ant kartuvių, kad jie pūtų vėjuje ir lietuje ir kad praeiviai mėtytų į juos akmenimis.

Frančeskas ženklu parodė supratęs ir atstojo nuo seržanto. Po akimirkos baisioji duobė prarijo du jaunus gražius žmones, kurie galėjo gyventi ilgai ir laimingai, bet meilė paspendė jiems vienus iš pačių baisiausių spąstų: aistrą, stipresnę už prigimtį.

Dangus Frančeskui staiga papilkėjo, lyg neteko savo įprastinės spalvos, ir šaltis pasidarė dar labiau smelkiantis. Jis pasisuko į senąjį šventiką, besisiaustantį savo juodu apsiaustu:

- Noriu pasikalbėti su jumis, tėve. Mano žmonės laukia "Auksiniame kryžiuje". Eime su manimi, mudviem reikia atgauti jėgas.

Senis norėjo atsisakyti, bet neįmanoma buvo prieštarauti florentiečiui, jeigu šis jau ką nusprendė. Ir nepaisant visų svyravimų, jis pasijuto besėdįs ant nežinia iš kur išdygusio arklio. Frančeskas paėmė arklį už pavadžio ir ryžtingu žingsniu paskui vežimą ir kareivius patraukė į miestą. Praeidamas pro Reno diu Amelį, jis spjovė į jo pusę. Niekada jis dar nebuvo taip geidęs užmušti ką nors, nė vienas žmogus nekėlė jam tokio pasidygėjimo. Susitikimas su dviem angeliško veido jaunuoliais, pasitikusiais mirtį, Frančeskui buvo nepaprastai svarbus. Jis sujaukė jo vidinį pasaulį, nugramzdino į košmarišką būseną, bet kažkokia keista, nenusakoma jėga vėl sugrąžino jį į realų gyvenimą ir suteikė ryžtingo pasitikėjimo savo jėgomis. Jaunieji įsimylėjėliai jo, epikūrininko, dvasią pakerėjo savo kančia ir beatodairiška meile. O jis net nežinojo jų vardų.

* * *

- Juos vadino Žanu ir Mari de Brevaj, o aš - Antuanas Šarujė, kaimo bažnyčios klebonas ir šeimos dvasininkas. Kaip sakiau, pažįstu juos nuo gimimo, ir jie brangūs man kaip savi vaikai. Jų vaikystė pralėkė tėvų dvare, turtingoj ir gražioj pily. Jųdviejų tėvai, Pjeras de Brevajis ir Madlena de la Vinji, ir dabar ten gyvena. Jie yra ištikimi mūsų hercogo Pilypo vasalai, teatleidžia jam Viešpats, kad nepakluso gailestingumo šauksmui...

Šventikas persižegnojo ir paėmęs savo taurę gurkštelėjo šlakelį vyno. Abu su Frančesku jie baigė pietus, paduotus florentiečio kambaryje. Buvo šilta ir jauku. Seno žmogaus

veidas, neseniai išblyškęs, įgavo rausvumo, bet ranka drebėjo, ir buvo matyti, kad jis vos susilaiko nuo ašarų.

- Ar nenorėtumėt truputį pailsėti, tėve? - maloniai pasiteiravo Frančeskas. - Bijau, kad šitas pasakojimas per daug jus vargina.

- Ne. Priešingai, man malonu kalbėti apie juos... pabandyti... paaiškinti jų poelgius ir užjausti... De Brevajų šeimoje buvo keturi vaikai: du berniukai ir dvi mergaitės. Žanas trejais metais vyresnis už Mari. Jau nuo pat mažumės į akis krito jų didelis prieraišumas ir švelnumas vienas kitam. Tėvai, kaip ir aš, į tai nekreipė dėmesio. Tik kartais žiūrėdami į vaikus šypsojosi. Ir vadino dvynukais dėl nuostabaus panašumo ir neregėto grožio, o šitai ir jūs jau spėjote pamatyti. Tai buvo gamtos kaprizas. Žaną traukė prie Mari, o Mari prie Žano. Brevajai didžiavosi savo vaikų grožiu ir kėlė pavyzdžiu jų gražų bendravimą. Argi kas galėjo įtarti, kad metams bėgant jų prieraišumas pasidarys ne toks tyras? Kuriems tėvams galėtų šauti į galvą tokia mintis?

- Žinoma, šitai įsivaizduoti sunku, bet pavyzdžių yra. Sklido kalbos apie grafą d'Armanjaką ir jo seserį...

- Gali būti, kad šitie labai aukštos kilmės žmonės mano turintys teisę nesilaikyti moralės ir viešosios nuomonės normų. De Brevajai buvo paprasti dvarininkai ir negalėjo sau leisti tokio skandalo. Su šeimos draugo ir Burgundijos kanclerio Nikolos Roleno protekcija trylikametis Žanas gavo leidimą stoti tarnybon pažu pas grafą de Šarolė, hercogo Pilypo sūnų, įvaldyti ginklą bei išmokti rūmų elgesio taisyklių. Mesiras de Brevajis, sunkiai sužeistas per Kampenio apgultį, ginklo į rankas neėmė, ir labai džiaugėsi, kad aplinkybės lėmė jo sūnui įvaldyti riterių meną princo rūmuose. Taigi Žanas išvyko į Lilį.

Neįmanoma žodžiais išreikšti Mari nevilties. Išsiskyrimo skausmas buvo toks stiprus, kad motina kurį laiką

nerimavo dėl dvasinės mergaitės sveikatos. Ilgą laiką Mari nykte nyko. Tik po keleto mėnesių ji pasveiko.

Ketverius metus Žano nebuvo. Iš pažo jis virto monsinjoro Karolio ginklanešiu. Jam sugrįžus pas tėvus 1455-ųjų metų Kalėdoms, visiems į akis krito išdidi jo veido išraiška. Mari per tą laiką suspėjo išmokti dainavimo, šokių, muzikavimo ir namų ūkio paslapčių. Jos grožis taip sužydo, kad iš visų pusių pasipylė jaunikiai, siūlydami ranką ir širdį. Ji atsakė visiems iš eilės, tikindama, kad nenori palikti tėvų namų, kur ji tokia laiminga.

Grįžus į namus Žanui, įvykiai pasisuko lemtinga kryptimi. Deja, aš jau nujaučiau kažką negero, matydamas tų vaikų santykius. Vėl susitikę jiedu daugiau nesiskyrė. Sėdėjo visada šalia, laikydamiesi už rankų, ir vis dažniau ir dažniau stengėsi likti vieni. Rengė ilgai trunkančias jotynes žirgais. Ir štai vieną naktį įvyko drama. Labai gaila, bet ir aš dėl jos kaltas.

Antuanas Šarujė pakilo nuo stalo ir atsistojo priešais židinį, ištiesęs virš ugnies liesas savo rankas, kurios vėl ėmė drebėti.

- Tą vakarą Žanas mokė Mari labai gracingo aukštuomenės šokio, per daug intymaus broliui ir seseriai. Aš pastebėjau tam tikrą jaudulį ir virpėjimą susitikus jų žvilgsniams ir rankoms. Jutau, kaip vis labiau nervinuosi, ir supratau, kad neužmigsiu tol, kol nepasikalbėsiu su Žanu. Norėjau jį įtikinti, kad būtina jau rytoj grįžti pas monsinjorą de Šarolė. Pasiėmęs žvakę aš pasukau į jo kambarį, esantį viename iš bokštų, tai yra gana toli nuo kitų šeimos narių kambarių.

Prisiartinęs aš pamačiau po durimis mažą šviesos ruožėlį. Tyliai pravėriau jas, tikėdamasis užtikti Žaną skaitantį ar rašantį. Deja! Tai, ką išvydau, buvo baisu ir drauge žavinga: didžiulėje lovoje, už raudonos užuolaidos švelnioje žvakės šviesoje Žanas ir Mari mylėjo vienas kitą...

Nežinau, ką mano vietoje būtumėt daręs jūs. Be abejo, aš privalėjau pulti į kambarį, ištraukti Mari iš šito guolio, iš šito glėbio, kur ji, atrodo, patyrė neapsakomą laimę. Bet neįstengiau šito padaryti. Akimirką žiūrėjau į juos, nieko aplinkui nematančius, pasinėrusius į savo meilę... tada tylutėliai uždariau duris ir grįžau į savo kambarį, kad visą likusią naktį melsčiausi. Nuodėmė jau įvyko, ir kelios uždelstos valandos nieko nebūtų pakeitusios.

Išaušus aš vėl atėjau pas Žaną. Šįkart jis buvo vienas. Aš prisipažinau, kad viską mačiau, ir Dievo vardu įsakiau jam tučtuojau palikti šiuos namus, jeigu nenori nugrimzti į dar didesnę nuodėmę. Jis nesipriešino. Tik pasakė: "Mes mylime vienas kitą, ir jokia jėga pasaulyje negali mums sutrukdyti". Šiaip ar taip, palikti namus jis sutiko. Priešingu atveju aš būčiau priverstas perspėti jo tėvą, ir jis tai žinojo.

Aš nieko nesakiau raudančiai dėl tokio staigaus išsiskyrimo Mari. Bet susiradęs jos tėvus pareiškiau, kad laikas išleisti dukrą už vyro. Mano nuostabai, jie patys jau nusprendė tai padaryti. Ir jiems buvo ne prie širdies rūmų šokiai... Šį kartą tėvai jau ketino nepaisyti dukros atsikalbinėjimų.

Gaila, kad netrukus aš keletui savaičių turėjau išvykti. Bet išvažiavau ramus ir tikras, kad iki man sugrįžtant viskas įeis į normalias vėžes. Maniau, kad jaunas, gražus ir mylintis vyras greitai privers Mari užmiršti Žaną. Ir netgi įtikėjau, kad scena, kurios liudininkas aš buvau, viso labo tebuvo pašėlusi akimirka, tik vaikiška paikystė. Juk jiedu tokie jauni!

Grįžęs radau Mari jau sužadėtą. Aš buvau sukrėstas. Priešingai mano viltims, nepaisydamas žmonos prašymų ir maldavimų, nežinau dėl kokių motyvų Pjeras de Brevajis rinkdamasis apsistojo ties Reno diu Ameliu. Jūs jį matėte. Nėra būtinybės aprašinėti šitą žmogų. Pasakysiu vien tai, kad jis leitenantas ir Oteno kanceliarijos

patarėjas. Be galo turtingas ir, negana to, dar turi labai aukštus ir galingus užtarėjus. Visa tai jį darė geidžiamu žentu. Ir ėmė jis Mari be kraičio, kas irgi turėjo įtakos de Brevajo pasirinkimui. Jų finansinė padėtis nebuvo kažin kokia.

Dar niekada aš nelaiminau jaunųjų tokiomis dramatiškomis aplinkybėmis. Teko tempte tempti prie altoriaus ašaromis paplūdusią Mari. Aš jau ketinau atsisakyti sutuokti šią porą. Bet diu Amelis su savimi buvo atsivedęs pusbrolį, Sen Benino bažnyčios Dižone kanauninką, bet kuriuo momentu pasirengusį pakeisti mane. Aš palaiminau šią santuoką, ir iki dienų galo man ant širdies gulės sunkus akmuo.

Vos Mari peržengė savo vyro namų slenkstį, kai jos gyvenimas pavirto tikru pragaru. Diu Amelis buvo pasibjaurėtinai šykštus ir maniakiškai pavydus. Mari gyveno kaip kalėjime: ją nuolatos sekė, skurdžiai maitino ir nedavė viso to, kas jaunos moters gyvenimą daro malonų. Netgi po devynių mėnesių gimusi dukrelė nieko nepakeitė. Vyras troško turėti sūnų, ir mergaitės gimimą priėmė kaip įžeidimą. Be to, ir tai baisiausia, jis rinko visas apkalbas apie tikruosius Mari jausmus savo broliui.

- Kaip jis apie tai sužinojo?

- Ogi iš tarnaitės, iš papirkto tarno, jų ilgų pasivaikščiojimų liudininko. Nuo tada Reno diu Amelis ėmė dar blogiau elgtis su savo žmona, nuolatos įžeidinėjo ją ir mušė. Galų gale jis atėmė iš jos kūdikį, ir jėgos apleido Mari. Per keletą ljė nuo Mari kalėjimo stovėjo jos vaikystės namai; po jų stogu ji patyrė savo trumpą laimę. Kartą naktį, kai vyras buvo išvykęs, Mari pavyko gailiaširdės tarnaitės padedamai pasprukti. Be atokvėpio ji bėgo pas savo tėvus, trokšdama tik vieno: rasti priebėgą iškankintam savo kūnui. Ji nežinojo, kad Žanas, jau keletą mėnesių negaudamas nuo jos žinios ir baisiai sunerimęs, irgi sugrįžo namo. Ir pateko į patį dramos įkarštį.

Vėl susitikę jaunuoliai pajuto, kad juos traukia vieną prie kito dar smarkiau. O de Brevajai išsigando. Iš pradžių gražumu, o paskui ir piktumu, grasinimais bandė įkalbėti Mari grįžti pas vyrą. Madlena de Brevaj labai sielojosi dėl dukters kančių, bet diu Amelis buvo Mari vyras ir turėjo į ją visas teises, taigi niekas nieko negalėjo padaryti.

Žanas grūmėsi už savo seserį. Prireikė netgi jėga sulaikyti jį, kad nepultų važiuoti į Oteną užmušti taip nekenčiamo sesers vyro. Šiaip ar taip, jis kategoriškai prieštaravo, kad Mari vėl grįžtų į santuokinį gyvenimą, ir tėvai nežinojo, kaip toliau elgtis. Mari pagrasino, kad pakels ranką prieš savo gyvybę, jeigu tėvai grąžins ją vyrui. Kaip tik tuo metu ir atėjo laiškas nuo Reno. Jo turinys buvo šiurkštus ir agresyvus. Bjaurusis vyras kategoriškai kaltino Mari kraujomaiša ir pranešė, kad yra pateikęs skundą hercogo teismui. Šį kartą Žanas ir Mari išsigando. Norėdami būti toliau nuo savo priešo ir bijodami užtraukti didelius nemalonumus tėvams, jiedu pasislėpė. Nors sveikas protas liepė elgtis kitaip: Žanui geriau buvo grįžti pas grafą de Šarolė, kurį paliko be leidimo, o Mari reikėjo pasislėpti kokiame nors nuošaliame vienuolyne. Bet jiems neužteko jėgų nei išsiskirti, nei pasipriešinti savo aistrai. Jiedu nusigavo į Paryžių ir prisidengę išgalvotais vardais apsistojo kaip vyras ir žmona viešbutyje netoli Luvro. Gaila, bet reikia pripažinti, kad jie patyrė šešis mėnesius neregėtos laimės...

- Niekada nereikia apgailestauti dėl laimės, - rimtai tarė Frančeskas. - Tai labai reta dovana!

- Net jeigu už ją sumokėta tokia kaina?

- Jeigu turite galvoje jų mirtį, tai manau, kad klystate. Mačiau jų veidus. Atrodė, lyg žengtų į rojų. Jie žinojo, kad nuo to momento jau niekas neįstengs jų perskirti. Jie ėjo į amžinybę...

- Žinoma, - atsiduso tėvas Šarujė, - bet jūs dar nežinote, kad jų laimė atnešė savo vaisių. Šita naujiena

pastatė dar vieną užtvarą tarp jų ir juos supančios visuomenės. Bet pasekmės jų neišgąsdino, priešingai, dėl savo nusikaltimo jie tapo dar artimesni. Jaunoji pora ketino išvažiuoti į Angliją ir ten atvirai gyventi, bet išseko pinigai... ir jie dar nežinojo, kokį smūgį jiems ruošia likimas. Šitie vaikai buvo tikri, kad Paryžiuje pasislėpė saugiai, bet nesuprato, kad pinigai gali viską. Reno diu Amelis padavė skundą į hercogo teismą ir, nors buvo godus, nepagailėjo aukso. Sekliai aptiko bėglių pėdsakus. Diu Amelis sumokėjo kiek reikia, ir naktį kaukėti žmonės, įsibrovę į viešbutį, išvedė Mari ir Žaną į gatvę. Įmetė juos į baržą ir nuplukdė Sena iki tos vietos, kur laukė pakinkyti arkliai. Nėščia Mari manė, kad per šią baisingą kelionę atiduos Dievui paskutinę dvasią. Nelaimingus vaikus grąžino į Burgundiją, kur jų laukė ne tik triumfuojantis diu Amelis, bet ir kalėjimo kamera... Šis žmogus reikalavo jų mirties ir viešo pasmerkimo. Jis norėjo prikaustyti juos prie stulpo ir žiauriai miniai džiūgaujant sudeginti ant laužo... Ir jie buvo nuteisti. Įžeistas vyras surado liudininkų daugiau negu reikia, ir šutvė niekingų žmonių už auksą prisiekė matę, kaip Žanas ir Mari atsiduodavo vienas kitam... Be to, Mari laukė kūdikio. Didvyriškai, trokšdama išgelbėti brolį ji tvirtino atsidavusi pirmam sutiktam meilužiui, bet jos žodžiais niekas nepatikėjo. Nuosprendis buvo atidėtas tik dėl vargšės moters nėštumo.

Aš meldžiau Pjerą de Brevajį kreiptis į monsinjorą hercogą ir prašyti, kad išgelbėtų vaikų gyvybę uždarydami juos vienuolyne. Brevajis griežtai atsisakė. Jo išdidumas buvo sutryptas, jis jautėsi pažemintas, nuplėšta garbe, ir manau, kad ėmė neapkęsti savo vaikų. Jo žmona meldė kartu su manimi, bet veltui. Tada mudu su ja nuvykome į Briuselį. Tai, ko atsisakė tėvas, motina puolė daryti su begaliniu pasiaukojimu. Lilyje ji krito po kojom iš koplyčios išeinančiam monsinjorui hercogui, kuris net neišklausęs atsuko jai nugarą. Šitas senas ožys,

nesiliaujantis rūstinti Dievą savo nežabotomis gašlybėmis, gal ir būtų pasigailėjęs Mari, jeigu ši būtų buvusi jo sugulovė. Bet nelaimingajai motinai jis nejautė nieko daugiau, tik panieką. - Netikėtas šventiko pykčio protrūkis privertė krūptelėti jo pašnekovą.

- Ką jūs kalbate, tėve?

Staiga paraudęs iki pat žilų savo plaukų šaknų, tėvas Šarujė sutrikęs nusišypsojo:

- Nieko! Atleiskite, mano sūnau! Aš daviau valią savo pykčio likučiams, pykčio, apėmusio mane matant ašaras Madlenos, suklupusios puošnios galerijos vidury ir varstomos pašaipių dvariškių žvilgsnių. Aš pakėliau ją, ir mes išėjome, bet ji norėjo dar sykį pabandyti laimę. Žanas ilgą laiką tarnavo rūmuose pas jaunąjį grafą de Šarolė, draugišką berniukui. Gal bent šitas jaunas ir tyras princas pasigailės jų. Žanas dažnai kalbėdavo, kad jo ponas linki jam gero.

- Ir ką gi?

- Šį kartą mūsų neatstūmė, bet viltis truko tik akimirką. Grafas Karolis baisėjosi ištvirkavimu, kuris jo tėvo rūmuose tiesiog klestėjo, ir dėjo visas pastangas, kad jo aplinkoje būtų tik garbingi žmonės. Be to, jis labai išdidus ir pasipūtęs princas, o Žanas tarnybą paliko neatsiklausęs leidimo. Mes radome princą labai užsirūstinusį: “Tokiu nusidėjimu kaltinamieji nenusipelno nei atleidimo, nei gailestingumo. Jie nusikalto ir prieš Dievo, ir prieš gamtos įstatymus. Teisingumas privalo triumfuoti...” Nelaimingos motinos ašaros nerado kelio į šarvais apkaustytą širdį. Viskas, ką mums pavyko pasiekti, - tai nuosprendžio sušvelninimas: baisi mirtis ant laužo buvo pakeista į nukirsdinimą - vienintelę aukštos kilmės vertą mirtį. Dabar jūs žinote tiek pat, kiek ir aš...

- Dar kai ką užmiršote, tėve! Jūs sakėte, kad jaunoji moteris buvo nėščia. Ar ji įstengė pagimdyti savo kūdikį?

- Taip. Kalėjime. Prieš penketą dienų Mari pagimdė mergytę, kurią tuoj pat nunešė į Šaritė prieglaudą, kur atiduodami visi pamestinukai.

- Pamestinukai? - pašoko Frančeskas. - Bet juk šita mažylė turi senelį ir senelę, nejaugi de Brevajai negali ja pasirūpinti?

- Pjeras de Brevajis nė už ką pasaulyje nesutiktų priglausti jos po savo stogu, o Madlena, iškoneveikta dėl kelionės į Flandriją, daugiau jau niekad neišdrįs siutinti savo vyro. Šiuo metu ji bando išsirūpinti teisę auklėti Mari ir diu Amelio dukrelę.

- O kita mažylė? Kas bus su ja?

Senasis šventikas tik skėstelėjo rankomis, parodydamas visišką bejėgiškumą.

- Šito tai aš nežinau. Bet prieš mirtį Mari maldavo manęs pasirūpinti kūdikiu. Neįsivaizduoju, ką daryti. Prieglaudos damos ją priėmė su pasišlykštėjimu.

- Bet kodėl?

- Kūdikis, gimęs iš kraujomaišos, visiems kelia siaubą, tai šėtono kūrinys. Mažylės nenori imti ant rankų nė viena žindyvė. Ją maitina ožkos pienu, ir mergaitė greitai mirs, jeigu taip dar neatsitiko. Aš norėčiau ją pasiimti, bet kuri moteris sutiks man padėti? Aš gyvenu Brevajyje ir neturiu kito būsto kaip tik...

Frančeskas pasipiktinęs plykstelėjo:

- Čionykščiai žmonės, man regis, labai keistai supranta krikščionišką moralę. Ar kūdikis krikštytas?

Tėvas Šarujė papurtė galvą.

- Aš norėjau ją pakrikštyti, bet man neleido net prieiti prie vaiko ir...

- Šitai mes dar pažiūrėsim! Veskite mane į tą prieglaudą, kur kūdikiai kelia tokį pasišlykštėjimą!

- Ką ketinate daryti?

- Pamatysite! Ei, Marinai! Kinkyk dvejetą ar net trejetą arklių ir būk pasirengęs mus lydėti!

- Tai berotybė! Greitai naktis, prieglaudos duris uždarys, o ji juk Bono kelio pradžioje, - bandė atkalbėti šventikas.

- Kaip tik dėl to ir reikia paskubėti.

Valandėlė kita, ir trys vyrai jau važiavo Ušo vartų link.

Šaritė prieglauda, pavaldi San Espri vienuolynui, buvo įsikūrusi netoli nuo senojo lazareto sergantiems maru. Tai seni hercogo Edo III rūmai, įsteigti dar 1204 metais keliaujantiems maldininkams, vienišiems ligoniams ir pamestinukams. Seserys vienuolės kartu su šviesiausiaisiais asmenimis dalyvavo San Espri atidaryme ir nuo tada ėmė rūpintis beglobiais vaikais.

Jau temo, kai Frančeskas su dviem palydovais privažiavo senovinį portalą. Staiga Antuanas Šarujė griebė už rankos Frančeską. Iš namo, lydimas vienuolio, išėjo žmogus.

- Žiūrėkit, - sušnibždėjo šventikas. - Tai Reno diu Amelis. Aš jį bet kur pažinčiau iš to didžiulio apsiausto, kuriuo apsitūlojęs...

- Ir po kuriuo kažką slepia! Pasekim jį!

- Ar kartais nemanote, kad tai... kūdikis?

- Galiu prisiekti, jog taip ir yra. Girdite?

Vakaro vėjas, atnešęs naujagimio riksmą, išsklaidė visas abejones. Tai iš tikrųjų buvo kūdikis, ir diu Amelis stropiai slėpė jį užantyje. Tučtuojau reikėjo išsiaiškinti, ką jis ketina daryti toliau. Palikęs Mariną prie arklių, Frančeskas su savo palydovu puolė diu Ameliui iš paskos. Likti nepastebėtiems nebuvo sunku. Vietovė negyvenama, o žmogus nieko neįtarė. Jis sparčiai žengė senojo lazareto ir kraupiųjų kapinių link, paskui sustojo prie neseniai užkastos kapo duobės, kurią lengva buvo atskirti iš aplink išlyginto žemės plotelio. Beltramis žaibiškai suvokė, ko jis čia atėjo, ir išsitraukęs durklą kaip strėlė nėrė prie diu Amelio. Spėjo jis pačiu laiku. Diu Amelis jau ėmė iš savo drabužio klosčių kūdikį. Vaikelis pradėjo

rėkti, o šis iškėlė jį virš galvos ir jau norėjo trenkti į akmenį. Bet Frančesko durklas sukliudė.

- Ramiau, mesire! Sustokite, jeigu norite likti gyvas. Žinojau, kad jūs niekšas, bet kad šitoks...

Durklas, matyt, smigtelėjo skaudžiai, tad Reno pakluso ir nuleido rankas.

- Ko... ko jūs norite?

- Šito kūdikio. Duokite man jį... ir žiūrėkite, kad jam nė plaukas nuo galvos nenukristų! Duokit šen! Greičiau! Aš nemėgstu laukti!

Durklas smigtelėjo dar giliau. Diu Amelis suriko, paleido savo auką, kurią Frančeskas paėmė laisvąja ranka ir tuoj pat perdavė senajam šventikui, jau prisivijusiam juos ir verkiančiam iš susijaudinimo:

- Dievas panorėjo, ir jūs pasirodėte čia laiku! Aš stačiai manau, kad jūs Viešpaties pasiuntinys.

- Ir aš taip manau. Ką darysime toliau? Gal man pribaigti jį?

Diu Amelis, neapsakomo skausmo deginamas, raitėsi po purvą. Jis springo nuo įsiūčio:

- Prakeiktas svetimšalis! Tau viso gyvenimo neužteks, kad išpirktum viską, ką šiandien čia pridirbai. Aš galingas žmogus, ir pasistengsiu, kad tu atsiimtum pagal nuopelnus.

- Visų pirma tai jūs siaubingas nusikaltėlis, kurį nutvėrėme žudant kūdikį, - sugriaudėjo tėvas Šarujė. - Aš paliudysiu tai prieš monsinjorą hercogą Pilypą, ir pažiūrėsim, kuo patikės labiau!

Frančeskas piktdžiugiškai nusijuokė ir suplojęs delnais pašaukė Mariną su arkliais. Pasirausęs viename iš krepšių, permestų per arklio nugarą, Frančeskas surado virvę.

- Padarysime taip, niekšų metre, kad tu artimiausiu metu negalėtum mums pakenkti. Padėk man, Marinai!

Diu Amelis tučtuojau buvo surištas. O kad dar ir rėkė kaip sužeistas dramblys, Frančeskas dviem nosinėm užkimšo jam burną. Tada dviese nunešė jį prie prieglaudos sienos ir paliko.

- Ar nesibijote, kad jis gali sušalti? - susijaudinęs paklausė šventikas, nejučia sūpuodamas jau spėjusį nusiraminti vaiką.

- Viskas Dievo valioj. Nereikalaukit iš manęs gailesčio žudikui. Jis šiltai apsirengęs ir apsaugotas nuo vėjo. Tokie žmonės man nekelia pasitikėjimo, ir norėčiau iš Dižono ištrūkti greičiau, negu jis įgyvendins tai, kuo grasino. Beje, jis buvo teisus, sakydamas, kad aš svetimšalis... Dabar mums belieka pasirūpinti šita vargše mažyle, kurią jis rengėsi taip baisiai nužudyti. Parodykit man ją, šventasis tėve!

Senis praskleidė apsiaustą ir parodė mažą apskritą veidelį, apsuptą tamsių garbanėlių. Akys buvo užmerktos, o maža burnytė žiopčiojo, lyg ieškodama krūties.

- Ji nori valgyti, - pareiškė Frančeskas. - Kuo greičiau grįžkim į "Auksinį kryžių". Madam Gugė mokės ja pasirūpinti. Pasakysiu, kad radau gatvėje - nenoriu papiktinti čionykščių žmonių.

- O ką ketinate su ja daryti toliau?

Frančeskas pasilenkė, paėmė vaiko rankutę, kuri čia pat įsikirto jam į pirštą. Jis atsargiai ir švelniai palietė ją lūpomis ir atsakė žemu rimtu balsu:

- Padarysiu ją savo dukra. Aš nevedęs ir turiu nedaug giminaičių. Ji irgi nieko neturi. Gal mudu būsime laimingi kartu. Bent jau padarysiu viską, ką galiu.

- Sūnau mano, jūs dar jaunas, ir pagaliau vieną kartą vesite.

- Ne... ne, niekada! Galite laikyti mane bepročiu, šventasis tėve, bet šiandien aš mačiau mirštant moterį, kurią galėčiau pamilti. Ir aš tikiuosi, kad Mari, ten kur ji dabar yra... Mari, kurią, man atrodo, aš pažinojau visada, žiūri į mane ir šypsosi.

Tolumoje nuskambėjo varpas. Miesto vartai užsivėrė, įsileidę tris raitelius ir jų lengvą naštą. Dižonas pasitikėjo savo tvirtovės sienomis ir ruošėsi ramiai miegoti per visą naktį.

Sugrįžus į "Auksinio kryžiaus" viešbutį su vaiku, kuriam tik kelios dienos amžiaus, prasidėjo tam tikri įvykiai. Madam Bertilė Gugė, be galo pasitikinti savo nuolatiniu klientu ir pažįstanti jį nuo seno kaip garbingą žmogų, vengė klausinėti apie vaiką, kuris tarsi nukrito iš dangaus, nors tai ir atrodė jai šiek tiek keista. Ji susigraudino, kad likimas paskyrė mažylei tokią dalią, ir pareiškė, kad ji graži kaip angelas. Madam rūpestingai perdavė mažylę į sumanias senstelėjusios giminaitės Leonardos rankas. Leonarda padėdavo jai ruoštis viešbutyje ir, kaip ir visos senmergės, dievino mažus vaikus. Bertilė skrynioje surado drabužėlių ir vystyklų, kažkada išaugtų jos dukters, suieškojo net lopšį ir pastatė jį Leonardos kambary. Bet ji kiek sutriko, kai Beltramis pasakė, jog reiksią kuo greičiau surasti žindyvę, sutinkančią keliauti su jais per Alpes, ir liepė paprašyti vyro įrengti karietą taip, kad tiktų keliauti kūdikiui ir žindyvei.

- Jūs ketinate išvykti ryt rytą? - nusistebėjo tėvas Šarujė.

- Žinoma. Aš nekantrauju kuo greičiau parsivežti mergytę į savo namus. Ten ji bus saugi. Kol tas žmogus dar nesuspėjo ko nors griebtis.

- Bet... jūsų reikalai? Argi nesakėte, kad vykstate į Paryžių, kur turite savo prekybos namus?

- Paryžius palauks. Aš išsiruošiau ten tik todėl, kad nenorėjau pasilikti per Kalėdas Florencijoje. Būtent tokiu laiku mirė mano tėvas, ir prisiminimai apie tai dar labai skaudūs. Aš duosiu raštą vienam iš tarnautojų, ir jis be jokio vargo nugabens audinius į mūsų prekybos namus Lombardų gatvėje. Su savim aš pasiliksiu tik Mariną. Jo vieno pakanka, kad nusigautume iki Marselio. Ten laukia mano laivas "Santa Marija del Fjorė", kuris nuplukdys mus į Livorną, mažą žvejybinį uostą, jau daugiau kaip trisdešimt metų priklausantį Florencijai...

- Laivas? Tai jūs dar ir laivo savininkas? Aš maniau, kad jūs tik prekiaujate plonais vilnoniais audiniais.

- Iš tikrųjų būtent šituo mes ir verčiamės. Iš užsienio, daugiausia iš Anglijos ir Flandrijos, gauname šiurkštų audinį ir perdirbam jį į ploniausią medžiagą, tokią minkštą ir švelnią kaip šilkas, kuri turi didžiulę paklausą visoje Europoje. Bet mano tėvas, be to, karštai mylėjo jūrą. Mes turime du laivus: "Santa Marija" ir "Santa Madalena". Vieną mes panaudojame komercijos reikalams, o kitas lankosi Artimųjų Rytų šalyse ir parveža iš ten retų ir vertingų prekių. Bent jau taip apie jas kalbama, - su šypsena pridūrė Frančeskas, nes "Santa Madalena" kartais parveždavo jam tikrų tikriausių brangenybių. - O kur ruošiatės jūs, mano tėve?

Senis pakilo, ketindamas išeiti.

- Turiu paskubėti, - pasakė jis, - nes liksiu be nakvynės. Vienuolynas, kur prisiglaudžiau, nakčiai uždaromas.

Frančeskas greitai atsistojo priešais duris ir, paėmęs šventiko rankas į savąsias, ilgai ir stipriai jas spaudė.

- Maldauju, pasilikite šiąnakt su manim. Mes praleisime šią naktį kartu šitame štai kambary...

- Bet...

- Prašau, sutikite! Aš taip nenoriu skirtis su jumis. Rytoj aš paliksiu šitą miestą, galbūt niekad daugiau čia negrįšiu. Gal mes šiame pasaulyje daugiau nesusitiksime... Norėčiau, kad jūs man dar papasakotumėte apie ją!

- Apie... Mari?

- Aš nedrįstu ištarti jos vardo, bet žinau, kad per vieną akimirką ji pavergė mano širdį, mano gyvenimą... Pasilikite! Beje, mums greitai atneš vakarienę.

Kažkas pasibeldė į duris, ir į kambarį įėjo aukšta, liesa moteris su akiniais, ilga ereliška nosimi ir neapsakomai panaši į gandrą. Pro akinių stiklus žvelgė guvios žydros akys. Ant juodos griežto kirpimo suknelės ji juosėjo prikyštę, o iš jos veido, vertikaliai išvagoto

gilių raukšlių, negalėjai nustatyti amžiaus, lygiai taip kaip ir iš beformio kūno. Tai buvo Leonarda, kuriai Bertilė patikėjo kūdikį. Ji laisvai padarė negilų reveransą ir nutaisė grimasą, kuri puikiai galėjo atstoti šypseną.

- Atėjau pasakyti, pone, kad mergytė užsnūdo. Atrodo sveika, nepaisant apgailėtinos būklės, kurioje ji tik ką buvo.

- Dėkoju, kad pasirūpinote mažyle, - atsakė Frančeskas ir pakėlė ranką prie piniginės, manydamas, kad moteris atėjo atlyginimo.

Ji trumpu judesiu sustabdė jo ranką.

- Dėkui, kalba ne apie tai.

- Tai apie ką gi?

- Apie tai, kas bus rytoj. Madam Bertilė sakė, kad jūs ruošiatės grįžti į savo šalį ir išsivežti kūdikį. Koks jos vardas?

Frančeskas ir tėvas Šarujė sumišę susižvalgė. Nė vienas iš jų apie tai nepagalvojo... Gėdos ašaros ištryško iš senio akių.

- Kad mes nežinom. Mes nežinom netgi, ar ji krikštyta. Rastinukas... kūdikis...

Leonarda pašaipiai jam nusišypsojo, ir šįkart tai buvo tikra šypsena, linksma ir šelmiška.

- Šventas žmogus, kaip jūs, mano tėve, neturėtų meluoti. Jauste jaučiu, kad jūs šį angelą radote Šaritė prieglaudoje... ir iš teisybės jos vardas turėtų būti Mari... arba Žana! Bet kas jums? Kokius veidus nutaisėte! Aš smalsi, tačiau liežuvį už dantų laikyti moku. O tai, kas šįryt įvyko Morimone, pati liūdniausia istorija, kokia tik begali būti. Tie nelaimingi vaikai...

- Kaip jūs atspėjote? - paklausė Frančeskas.

- Man rūpėjo jų likimas. O! Visai ne iš smalsumo, tai būtų labai negražu. Aš linkėjau, kad jiems bent dovanotų gyvybę. Ir dažnai mačiau poną Šarujė, taip besirūpinantį jais...

Netikėtai Leonardos balsas nutrūko, ji išsitraukė didelę nosinę ir garsiai išsišnypštė nosį.

- Paliksiu jus ramybėje ir grįšiu prie to, ką atėjau pasakyti! Jums reikia žindyvės, ar ne taip?

- Taip, reikia. Jeigu nerasiu, teks pirkti ožką.

- Manau, kad galėsiu parūpinti tai, ko jūs ieškote. Netoliese gyvena varginga mergina, mano kraštietė. Ją išprievartavo vienas kareiva. Ji pabėgo į miestą, kad nuslėptų savo gėdą, ir aš rūpinuosi ja. Užvakar ji pagimdė kūdikį, bet jis mirė, vos išvydęs pasaulį.

- Ji sutiks maitinti mažylę? Ir dar išvažiuoti taip toli?

- Už tai atsakau. Bet su viena sąlyga: aš važiuosiu kartu.

Abu vyrai nustebę išpūtė akis.

- Jūs norite palikti šiuos namus, kur jus taip vertina, net nežinodama, nei kur važiuosime, nei kas aš? Bet... kodėl?

- Aš tikiuosi, kad mane įvertins ir ten, kur dabar nuvyksiu, - nesidrovėdama pareiškė Leonarda. - Be to, aš gerai pažįstu žmones. Ir dar vienas argumentas: jūs išsivešite Žanetą, o aš jau įpratau ja rūpintis, ji pakankamai patyrė vargo. Turėkit galvoje, kad aš prisirišau prie jos... (jos balso tonas pasikeitė, pasidarė rimtas, jame buvo justi susijaudinimas...) bet galbūt mažiau negu prie tos mažylės, kurią man įteikėt ir kuri dabar miega mano kambaryje. Kai paėmiau ją ant rankų, pasijutau kaip devintame danguje. Tai kaip Dievo malonė, atlygis už neapsakomą liūdesį, kurį patyriau pamačiusi jos motiną, vedamą į miestą kaip didžiausią nusikaltėlę, sukaustytą ir apsuptą kareivių.

Frančeskas su pasigėrėjimu žiūrėjo į Leonardą, šita moteris jam atrodė vis nepaprastesnė.

- Kraujomaiša - ar jūsų manymu tai ne nuodėmė, dona Leonarda?

- Ko gero, ne didesnė, negu visos kitos nuodėmės, - narsiai pareiškė ji. - Man atrodo, tik vienas Dievas gali teisti meilės kraštutinumus. Tik jis vienas turi valią. Vienintelis, kas nusipelnė mirties, tai Reno diu Amelis:

už savo viską nustelbiančią neapykantą. Bet aš pas jus atėjau ne plepėti, - pridūrė Leonarda, atgavusi savo įprastą išvaizdą. - Man eiti Žanetos?

- Būčiau labai dėkingas. Bet pirma atneškite kūdikį...

- Aš gi sakiau, ji miega.

- Tai nesvarbu. Ir paprašykite madam Bertilę ir metrą Gugė pasikelti pas mane... - Jis pasisuko į šventiką. - Ko jums reikia krikštynoms?

- Jūs norėtumėte?.. O kodėl gi ir ne? Švarus vanduo, druska, balti marškinėliai, krikštatėvis, krikštamotė...

- Krikštatėvis būsiu aš, o krikštamote - dona Leonarda... jeigu ji nori, o metras Gugė ir jo žmona - liudytojai.

Žydros Leonardos akys švytėjo iš laimės.

- Dabar pat einu jų pašaukti. Paskui susirasiu Žanetą.

Po kelių minučių mažoji mergaitė, neseniai buvus pasmerkta gėdai ir mirčiai, iš Antuano Šarujė rankų gavo krikštą ir vardą Fjora Marija: Frančesko įdukterė Marija Beltrami. Krikštatėviu tapo tas pats Beltramis, o krikštamote Leonarda Mersė.

Liudytojas tokiam įvykiui pažymėti atkimšo vieną iš geriausių Bono vyno butelių, ir nors jį kiek nustebino toks greitas žmonos giminaitės išvykimas, labai dėl to nenusiminė. Madam Bertilė nulašino keletą išsiskyrimo ašarų, bet nusprendė, kad jeigu jos pusseserė yra ties beprotybės riba, tai geriau jau jai atsidurti toliau nuo viešbučio, kurio reputacija visada buvo nepriekaištinga. Gal jiems abiem ir atrodė keista visa ši sumaištis dėl gatvėje rasto kūdikio, tačiau balsiai nebuvo ištarta nė viena abejonė - matyt, dėl nepajudinamos tikrų komersantų taisyklės, kad klientas visada teisus. Juolab toks turtingas kaip šis florentietis.

Auštant buvo pristatyti neštuvai, kad ir ne visai nauji, bet dar geri. Juos surado metras Gugė pas giminaitį, Sen Benino bažnyčios kanauninką. Madam Bertilė priklojo ant jų minkštų pagalvių ir atnešė mažylę Fjorą. Prie jos susėdo krikštamotė Leonarda ir žindyvė Žaneta,

jauna apskritaveidė burgundietė didele krūtine ir iš nuostabos suapvalėjusiomis akimis. Merginos gyvenimas staiga apsivertė aukštyn kojom: vietoj elgetiško egzistavimo likimas jai žadėjo ramią gerovę. Pakinkė mulus. Vežimą su nuleidžiamomis geležinėmis grotomis lydėjo iki dantų apsiginklavę Frančeskas Beltramis ir Marinas. Jie patraukė link Ušo vartų, o likusieji florentiečio tarnai, pasikrovę ploniausio audinio, pasuko link Gijomo vartų, už kurių atsiveria Paryžiaus kelias.

Vežimui kertant Morimono aikštę, Frančeskas nusuko akis nuo ešafoto. Juodas užtiesalas buvo jau nuimtas, bet į viršų tebekilo kryžius, ratas ir kartuvės - iškalbingieji mirties atributai. Jo atminty ši aikštė visada pasiliks tokia, kokią ją išvydo vakar. Laidotuvių procesija ir spinduliuojantis veidas. Širdies gilumoje jis išsaugos kiekvieną šito veido bruoželį.

Dar rytui neišaušus Frančeskas pasibeldė į budelio duris. Šitam senam ir rūsčiam žmogui jis įdavė aukso, kad kurią nors tamsią naktį jis iškastų pasmerktuosius įsimylėjėlius iš jų bjauraus kapo ir krikščioniškai palaidotų tėvo Antuano Šarujė nurodytoje vietoje.

Patekėjo skaisti žiemos saulė, ir raudona šviesa nutvieskė snieguotą peizažą. Senas šventikas, stovėdamas kitoje Ušo vartų pakeliamo tilto pusėje, žvilgsniu palydėjo Bono keliu nutolstančią mažą svitą. Staiga jis pakėlė ranką ir šaltame ore nubrėžė laiminantį kryžiaus ženklą, tada apsisuko ir grįžo į miestą. Kai tik budelis Anri Sinjaras išpildys paskutinį florentiečio prašymą, jis grįš į Brevajį ir viską patyliukais apsakys madam Madlenai, suteikdamas motinai bent kokį palengvėjimą. Jo gera širdis iš anksto džiaugėsi. Jis uššuko į pirmą pakelėj pasitaikiusią bažnyčią ir sukniubęs ilgai meldėsi, dėkodamas Dievui už jo gailestingumą, leidusį Frančeskui Beltramiui į Dižoną atvykti kaip tik tuo momentu, kai Mari de Brevaj ėjo mirti. Bent jau kūdikis, gimęs tokiomis baisiomis aplinkybėmis, išvengs žmonių žiaurumo,

ir jis, Antuanas Šarujė, turi šansą nugyventi keletą laimingų metų...

Senis visai neturėjo noro eiti ir pasižiūrėti, kaip laikosi Reno diu Amelis. Jis paliktas Dievo malonei, o florentiečio jam paskirta bausmė visiškai pelnyta.

Tik kitą dieną, eidamas pro seną prieglaudą, senas valstietis išgirdo aimanas ir rado patarėją beveik jau sušalusį. Vežimas, išvežęs Fjorą ir pajaunėjusią jos krikštamotę, per tą laiką jau buvo įveikęs didžiąją kelio dalį...

Pirma dalis

Dėl vienos meilės nakties

Florencija. 1475

Pirmas skyrius

Turnyras

- Ne šitą! Ir ne tą! O šita dar bjauresnė: su ja jau šimtą kartų buvau pasirodžiusi. O! Ne! Tik jau ne šitą seną šlamštą! Su ja aš atrodau kaip šimtametė, o su šita kaip pienburnė! Paieškok dar!..

Stovėdama kambario vidury, pusnuogė, basa, rankom įsisprendusi į šonus, išleistais ant nugaros krentančiais plaukais, įširdusi Fjora apžiūrinėjo savo sukneles. Iš didelių paauksuotų kedro skrynių sukneles jai atsainiai traukė jauna vergė totorė Chatun. Kambarys prisipildė įvairiaspalvių atlasų, rausvo, žydro, balto, juodo ir rudo aksomo, siuvinėto muslino, šnarančios taftos, ataustu brokato, žodžiu, viso to, kuo florentietiškasis šilkų menas ir rytietiški audiniai galėjo papuošti jauną gražią moterį. Apdarai skriejo iš skrynių ir gulė prie Fjoros kojų, ant žydro persiško kilimo sudarydami spindinčią margaspalvę kupetą, kuri vis labiau pūtėsi, bet jaunosios puošeivos nedžiugino.

Pagaliau gilioje skrynioje beveik prasmegusi Chatun ištraukė iš jos paskutinę peleriną ir nusikamavusi susmuko ant šilkinės pagalvėlės pareikšdama:

- Viskas, ponia. Daugiau nieko nėra.

Fjora nepasitikėdama pažiūrėjo į ją:

- Tu tuo tikra?

- Pažiūrėk pati, jei netiki.

- Tai ir viskas, ką aš turiu?

- Man atrodo, kad ir šito per daug. Turbūt ir princesės ne visos turi tiek suknelių kaip tu.

- Simoneta Vespuči turi daug daugiau negu aš. Ji kasdien pasirodo naujais apdarais. Visa Florencija tik ją temato, ir jai nuolat nešamos dovanos...

Pajutusi, kad akyse tvenkiasi pykčio ašaros, Fjora nusisuko ir prislėgta priėjo prie lango. Žvelgdama į ramią Arno plynę, užlietą sausio saulės spindulių, ji nepakreipdama galvos įsakė:

- Paimkite šituos senus skudurus. Aš niekur neisiu!

- Tikiuosi, bent apsirengsite? Juk nenorite persišaldyti ar kad jus tokią pamatytų valtininkai upėje. - Nešdama ant padėklo šiltą pieną ir sumuštinius su medumi įėjo dona Leonarda.

Nuo to dramatiško išvykimo iš Dižono praslinko septyniolika metų, bet Leonarda visai nepasikeitė, tik truputį papilnėjo ir jos veido bruožai tapo švelnesni. Vis dėlto jos balsas išsaugodavo valdingas gaideles net tada, kai ji kreipdavosi į Fjorą, kurią dievino, tačiau auklėjo griežtai.

Po sekinančios kelionės jūra, kai ji manė, kad neišlaikys ir atiduos Dievui sielą, burgundietė tarsi nuostabų paveikslą išvydo Florenciją - užlietą saulės ir apsuptą nedidelių kalnų. Susižavėjimas miestu neišblėso per tiek metų. Leonarda prisitaikė prie gyvenimo Florencijoje be vargo, kaip ir prie tarnybos pas Frančeską Beltramį, kurio kilnumas bei žmogiškumas ją tiesiog pakerėjo. Ji pamėgo ir griežtą negocianto rūmų eleganciją. Nestigo

ir netikėtumų. Prancūzijoje ir Burgundijoje buvo vertinami visai kiti dalykai negu Raudonosios lelijos mieste. Dideliame prekybos centre pirmenybę turėjo Vilna, Šilkas ir Bankai. Aukštuomenė gaudavo privilegijų, jeigu užsiimdavo komercija. Florencija buvo respublika ar bent jau laikė pareiga paklusti nekarūnuotiems karaliams Medičiams, turtingų ir galingų bankininkų dinastijai, neturinčiai nė lašo aristokratiško kraujo. Leonarda su pasitenkinimu matė, kad jos naujasis ponas priklauso visuomenės žiedui ir sulaukęs keturiasdešimt penkerių metų amžiaus turi visus šansus tapti prioru ar net miesto teisėju.

Leonarda, atvykusi į Florenciją, labai lengvai tapo savu žmogumi Beltramio namuose ir nepaprastai greitai išmoko vietos kalbą. Jai buvo garbės reikalas kalbėti dviem ir net trim - įskaitant bažnytinę lotynų - kalbomis. Su Fjora, o iš pradžių Leonarda rūpinosi tik ja, gavusi Beltramio sutikimą, ji kalbėjosi tik prancūziškai, kad vaikas išsaugotų atmintyje savo šaknis. Tai padėjo Leonardai išvengti florentietiško "tu", nes mažoji mergaitė visiems buvo "tikra Frančesko ir kilmingos damos, mirusios gimdant, duktė". Nebeliko Žano ir Mari de Brevajų kūdikio, Burgundijos aukštuomenės atstovų meilės vaisiaus. Fjora lengvai išmoko dvi kalbas ir dar, be jų, lotynų bei graikų.

Nuo Leonardos atvykimo prabėgus penkeriems metams, mirė Nanina, senoji Beltramio ekonomė, ir burgundietė buvo pakviesta užimti jos vietą. Nuo tada ji vienvaldiškai tvarkėsi namuose ir, dideliam Beltramio džiaugsmui, padėdavo jam visuose jo reikaluose. Tik buvęs mulų varovas Marinas Betis, tapęs valdų intendantu, išvengė jos valdžios ir pasidarė jei ne jos priešu, tai bent priešininku. Fjoros kilmės paslaptį žinojo tik trys žmonės: Marinas, jo ponas ir Leonarda. Beltramis privertė Mariną prisiekti prieš altorių, kad saugos paslaptį, ir dar pridėjo didelį užmokestį pinigais.

O jaunoji žindyvė Žaneta, ši sveikata trykštanti blondinė, pavergė fermerį iš Mudželo ir tapo sinjora Krespi. Nuo tada ji žindė tik savo vaikus ir gimdė kasmet po kūdikį.

Naujieną apie tai, kad vienas iš pačių turtingiausių miesto viengungių tapo tėvu, florentiečiai sutiko nustebę, tačiau būdami graikų filosofinės minties paveldėtojais, jie, apeidami griežtą krikščionišką moralę, nelaikė kūdikio yda to, kad yra nesantuokinis, juo labiau kad jis buvo dailus. Žavingą mergytę jos tėvo draugai vienbalsiai pripažino teisėta dukterimi. Moterys pasirodė esančios priekabesnės, ypač - tos, kurios turėjo neištekėjusių dukterų. Bet, kita vertus, daugelis iš jų tikėjosi atvesti Beltramį prie altoriaus, tvirtindamos, kad mažajai mergaitei reikalinga motina.

Frančeskas apsimetė kurčias šiai minčiai, todėl net pačios atkakliausios prarado viltį. Bet susikūrė ir nedidelė grupė priešininkų, kuriai vadovavo Frančesko pussesrė Jeronima, ištekėjusi už kilmingojo Pacio. Jos motyvai buvo aiškūs kaip ant delno. Jeigu Beltramis nevestų ir neturėtų vaikų, ji ir jos sūnus Pjetras būtų vieninteliai paveldėtojai. Tokios minties lengvai neatsisakoma.

Apsimestinis Jeronimos meilumas neapdūmė Beltramio akių, o jos dvasinė būklė jo nė kiek nedomino. Bėgant metams jis beveik patikėjo, kad mažoji Fjora tikra jo duktė. Tą baisų žiemos rytą netikėtai plykstelėjusi meilė žaviai nepažįstamajai sukrėtė jo sielą. Jo jausmas neišblėso, ir visą savo meilę jis atidavė šiam kūdikiui. Su didžiausiu džiaugsmu jis stebėjo, kaip auga ir skleidžiasi Fjora namuose, kuriuos jis jai dovanojo. Fjora buvo laiminga ir laukė dienos, kai Dievas pasiųs jai meilės džiaugsmą...

Leonarda ramiai padėjo padėklą ant lovos ir paėmusi merginą už rankos privertė ją pasitraukti nuo lango.

- Kada įgausite proto? - subarė ją.

- Aš nenoriu būti protinga, - pareiškė Fjora mėgindama išsilaisvinti iš geležinių auklėtojos gniaužtų. - Be to, ką reiškia būti protingai?

- Tai reiškia elgtis taip, kaip dera merginai iš geros šeimos, - ištarė Leonarda, pripratusi prie nelengvo charakterio tos, kurią širdies gilumoje laikė savo kūdikiu. - Ir valgyti, kas paduota.

- Aš šito nevalgysiu. Aš nealkana.

- Gerai. Galite apsimetinėti. Tačiau malonėkite apsirengti. Jūsų laukia tėvas. Tikiuosi, neketinate stoti prieš jį vienais marškiniais?

Tarsi mostelėjus burtų lazdele, maištininkė nurimo. Ji mylėjo Frančeską gilia, džiaugsminga, kupina pasitikėjimo meile. Didžiausias įniršis išnykdavo be pėdsako, vien pagalvojus, kad ji gali suteikti tėvui bent menkiausią nepasitenkinimą. Ji paklusniai suvalgė sumuštinį ir išgėrė pieno, o tuo metu Chatun pakėlė vieną iš suniekintųjų suknelių ir pasirengė apvilkti Fjorą. Po poros minučių Fjora jau buvo su balto atlaso tunika ir ant viršaus užvilkta aksomo suknele, susegama po krūtine. Sunkios nukritusių lapų spalvos klostės baigėsi trumpu šleifu. Rankovės, perrištos auksiniais kaspinais, turėjo madingas iškarpas, pro kurias švietė tunikos atlasas, surauktas dailiomis klostelėmis.

Kol Chatun raišiojo rankoves, Leonarda, apsiginklavusi šukomis, mėgino sutvarkyti blizgančią juodų plaukų kupetą, krintančią merginai ant pečių. Fjora nusisukusi žiūrėjo į save Venecijos stiklo veidrodyje, kurį už didelius pinigus tėvas nupirko karštai mylimai dukrai.

- Aš siaubinga! - dramatišku balsu pareiškė ji.

- Būtent tai kasdien jums ir kartoju, - nusišaipė Leonarda. - Kaip mesiras Frančeskas, žmogus, turintis puikų skonį, gali pakęsti tokią negražią dukterį ir būti toks aklas, kad net džiaugiasi ja?.. Geriau nekalbėkite kvailysčių.

Fjora buvo savim nepatenkinta nuoširdžiai. Ji užaugo mieste, kur visos svajojo būti blondinėmis ir nepripažino juodų plaukų. Damos auksino plaukus kiekvieną savaitę. Nudažytus juos reikėdavo džiovinti saulėje. Tam buvo įtaisyti paaukštinimai su turėklais ant namų stogų. Damos sėdėdavo šituose paaukštinimuose, kantriai kęsdamos karštą saulę, kaitinančią paskleistus plaukus. Jų veidus saugodavo specialių skrybėlių bryliai. Skystį plaukų auksinimui gamindavo iš riešutmedžio šaknų sulčių, šafrano, jaučio tulžies, lakštingalų išmatų, pilkosios ambros, sudegintų lokio nagų ir driežo taukų. Iškentusios tokias kančias damos, žinoma, neįstengė deramai vertinti švelnių, blizgančių, bet juodų sruogų.

- Mano tėvas myli mane, - su ašarom akyse sušnibždėjo Fjora. - Jis nemato, kokia esu iš tikrųjų. Bet aš žinau, kad su tokiais plaukais niekas manęs nemyli, net...

Ji staiga nutilo, paraudusi nuo minties, kad vos neišsidavė, ir net neįtardama, jog Leonardai jos paslaptis seniai žinoma. Nenorėdama dar labiau skaudinti kūdikio, Leonarda apsimetė nieko neišgirdusi.

- Neverskime laukti mesiro Frančesko, - švelniai priminė ji. - Šukuotis baigsime vėliau. - Paskui, švelniai palietusi merginos skruostą, ji pridūrė: - Jeigu netikite veidrodžiu, patikėkite savo senąja Leonarda... ir tais jaunuoliais, kurie siekia jūsų palankumo. Jūs daug gražesnė, negu manote, o laikui bėgant tapsite dar puikesnė. Dabar eikite!

Fjora nieko neatsakė. Ji nebuvo įsitikinusi Leonardos teisumu. Nors teigti, kad ji laikė save bjauria, irgi būtų perdėjimas. Vieno iš turtingiausių ir galingiausių miesto žmonių duktė turėjo daug gerbėjų. Tačiau būtent todėl, kad jos tėvas buvo toks turtingas, ji netikėjo jaunuolių nuoširdumu ir su džiaugsmu visus tuos turtus būtų iškeitusi į auksinius Simonetos plaukus. Ant kambario slenksčio ji paklausė:

- Kur mano tėvas?

- Studioloje*.

Fjora išėjo iš kambario, atsidūrė galerijoje su kolonomis ir aplenkė vidinį kiemelį, kurį puošė dvi antikinės skulptūros ir apelsinmedžiai. Žiemos diena buvo švelni bei saulėta. Toskanoje blogas oras dažniau pasireiškia lietumi negu šalčiais. O sniegas čia labai retas. Fjora mėgo būti lauke ir didžiąją laisvo laiko dalį praleisdavo sode, kėvpuodama grynu oru, dvelkiančiu šilta duona ir prieskonių aromatais.

Šiandien, sausio dvidešimt aštuntąją, Lorensas Medičis šventė prieš turkus nukreiptos sutarties su Venecijos respublika pasirašymą. Vyks varžybos, banketas, šokiai...

Frančesko apartamentai buvo tame pačiame aukšte kaip ir Fjoros, tik kitoje kiemelio pusėje. Fjora ir paskui ją sukanti Chatun ėjo tenai.

Chatun buvo savo jaunosios šeimininkės bendraamžė. Ši mažytė gracinga būtybė trikampiu veideliu, įkypomis akimis ir maža plokščia nosyte priminė katytę. Ji mėgo Beltramio namus, mylėjo Fjorą ir jai patiko nerūpestingas, lepus gyvenimas čia. Mintis apie tai, kad gimė nelaisva, jos visai nekankino dėl tos paprastos priežasties, kad niekam neateidavo į galvą leisti jai tai pajusti. Fjora to ir nepakęstų.

Florencijoje, kaip ir visoje Italijoje, buvo daug vergų, ypač moteriškos lyties, ir apie namų turtingumą buvo sprendžiama pagal jų skaičių, kilmę ir net išvaizdą. Kai kurie iš jų buvo ypač nepaprasti, sakysim, juodaodė nykštukė ir dvi Mauritanijos šokėjos, priklausančios Milano hercogienei Bjankai Marijai Sforcai, kuriai jų klaikiai pavydėjo Feraros hercogienė.

Turtingi Florencijos, Milano, Venecijos ir Genujos miestiečiai galėjo sau leisti tokią prabangą ir dažnai vergai atlikdavo paprastų tarnų pareigas. Venecijos ir Genujos laivų savininkai pristatydavo jų iš Juodosios

---

* Studiola - darbo kambarys, kabinetas.

jūros, Mažosios Azijos turgų, iš Ispanijos, Rusų valstybės ar Totorijos, ir kainavo jie nuo šimto iki dviejų šimtų aukso dukatų. Dainininkų, šokėjų, nagingų siuvinėtojų kainos pašokdavo iki penkių septynių šimtų aukso dukatų. Chatun dar vaiką kartu su motina nupirko "Santa Madalenos" kapitonas. Mergaitės motinos grožis apstulbino kapitoną, ir jis atplukdė jas į Florenciją. Po keleto mėnesių Džamalė numirė, o mažąją Chatun drauge su Fjora išauklėjo Leonarda. Chatun turėjo tapti Fjoros drauge ir kambarine, bet pirmoji paskirtis buvo daug svarbesnė už antrąją.

Vergų problema kankino Leonardą nuo pat jos atvykimo į Florenciją. Krikščioniški jos įsitikinimai nesiderino su vergove. Bet greitai ji įsitikino, kad su vergais dėl už juos sumokėtos kainos čia dažnai elgiamasi daug geriau negu su kai kuriais samdomais tarnais, fermų darbininkais ir virėjomis anoje Alpių pusėje. Florentiečiams visai nekilo nesmagumo dėl vergovės egzistavimo, nors jie buvo giliai religingi, nuoširdžiai garbino Kristų ir Panelę Mariją, puošė bažnyčias freskomis, meno dirbiniais, o drauge jie labai domėjosi graikų mitologija ir filosofija, labiausiai Platonu. Baigėsi tuo, kad Leonarda ėmė gerbti savo naujuosius tėvynainius už meilę grožiui ir nepaprastą gyvenimo džiaugsmą.

Priėjusi prie durų, vedančių į tėvo apartamentus, Fjora pasiuntė Chatun sutvarkyti savo kambario, o paskui pasibeldusi įėjo, nelaukdama leidimo. Ir teisingai pasielgė, nes laukti būtų tekę ilgai. Atsirėmęs į savo krėslo atramą Frančeskas užsisvajojęs žiūrėjo į portretą, stovintį priešais ant molberto. Jo veidas spindėjo tokia laime, kad mergina susijaudino.

\- Tėve, - švelniai pašaukė ji.

Frančeskas krūptelėjo tarsi pabudintas iš miego ir nusišypsojo ta reta šypsena, kuri teikdavo jo išvargusiam veidui mįslingo patrauklumo. Bėgant metams jis truputį

papilnėjo, atsirado raukšlių, o tankūs juodi plaukai ėmė žilti, tačiau jis liko nepaprastai gyvybingas ir darbingas.

- Ateik, pasižiūrėk! - tarė jis ir ištiesęs ranką prisitraukė merginą. - Sandras ką tik atnešė man šį portretą, ir tai tikras stebuklas.

Fjora paklusniai priėjo. Prieš keletą savaičių ji pozavo kaimynystėje gyvenančiam jaunam dailininkui Botičeliui, kurį pastebėjo Lorensas Medičis ir kuris dirbo jam vienam, bet karštai dailę mylintis Frančeskas Beltramis sugebėjo įsigyti jautraus ir svajingo jaunuolio draugystę.

Portretas, į kurį taip susižavėjęs žvelgė Beltramis, nustebino ir netgi nuvylė Fjorą.

- Bet... tai ne aš?

Mediniame pano buvo pavaizduota visai jauna moteris aukso spalvos plaukais, vilkinti išsiuvinėta pilko aksomo suknia, kokios Fjora niekada neturėjo. Keistas nupjautinio kūgio formos galvos apdangalas puošė nepažįstamosios galvą. Balti mezginiai krito ant damos kaktos.

- Tu teisi, - rimtai atsakė Frančeskas, - ir vis dėlto tai tu, veido bruožai labai panašūs. Tai tavo motinos portretas, vaikeli. Maža nebuvai tokia panaši į ją, o dabar jūsų panašumas stulbinantis.

- Netiesa! - vos neverkdama sušuko Fjora. - Tu klysti, tėve. Ji labai graži, o aš ne...

- Kas tau įkvėpė tokias mintis? - pasipiktino Beltramis.

- Niekas, bet jokia moteris negali būti graži, jei jos plaukai juodi.

- Garbės žodis, tu beprotė! Noriu tau akivaizdžiai parodyti, kad klysti...

Frančeskas priėjo prie vienos iš spintų. Fjora ne kartą gėrėjosi visokiais retais daikteliais, laikomais tose spintose: aukso ir sidabro dirbiniais, alebastro ir dramblio kaulo statulėlėmis ir kitokiomis grožybėmis. Beltramis atrakino paauksuotu rakteliu, kabančiu ant krūtinės, vienas iš durelių ir išėmė nedidelę sidabrinę skrynelę, pastatė ant mažo staliuko, atidarė ir kaip didžiausią

brangenybę išėmė moterišką nėrinių galvos apdangalą, paskutinį, kurį dėvėjo Mari de Brevaj. Akimirką žvelgė į jį, paskui palietė lūpomis. Kai tėvas atsisuko, Fjora pamatė, kad jo rankos virpa, o akys pilnos ašarų.

- Leisk man! - sušnabždėjo jis.

Nubraukęs nuo gražios aukštos Fjoros kaktos plaukus, jis pritvirtino galvos apdangalą beveik prie pat plaukų šaknų, paskui užleido ant kaktos nėrinius ir privedė merginą prie veidrodžio.

- Žiūrėk! - tepasakė jis.

Mezginiai atrodė truputį pageltę, tačiau veidas, atsispindintis veidrodyje, ir veidas portrete buvo tiesiog keistai panašūs. Ta pati švelni rausva oda, ta pati burna, daili nosis ir ypač tos pačios miglotos pilkos akys.

- Na ką? - paklausė Frančeskas. - Ar ir dabar tvirtini, kad esi baisi?

- Ne... ne. Bet kodėl aš ne blondinė kaip ji? Jeigu mano plaukai būtų tokios pat aukso spalvos, galėčiau neabejoti, jog poetai apdainuos mane ir galbūt aš net galėčiau kada nors tapti turnyro karaliene...

- Kaip madona Simoneta? - nusišypsojo Frančeskas, ir linksmi žiburėliai suspindo jo akyse. - Tikiuosi, mano dukra nebus kvailai pavydi? Iš tikrųjų visa Florencija gėrėjosi šia žavinga moterimi, bet tik tol, kol mūsų Lorensas nevedė madonos Klarisos.

- Kuri rudaplaukė! - užsispyrusi patikslino Fjora.

- Kuri rudaplaukė... ir nelabai graži. O iki vestuvių visi nenuleido akių nuo Lukrecijos Donati, Lorenso mylimosios, o ji brunetė kaip ir tu.

Taip pat pagarbiai kaip ir anksčiau liesdamas galvos apdangalą, Frančeskas nuėmė jį nuo Fjoros plaukų ir rengėsi padėti atgal, bet duktė sustabdė jį.

- Tėve! Kas per dėmės ant jo?

Frančeskas išbalo ir sumišęs pažvelgė į Fjorą. Jis skubiai įdėjo relikviją į skrynelę, kurią užrakino spinton.

Priėjęs prie portreto, norėjo jį uždengti, tačiau mergina pasipriešino.

- Leisk dar pasižiūrėti! - ėmė maldauti ji. - Tiek mažai apie ją žinau. Nei tu, nei Leonarda niekada nekalbate su manim apie mano motiną. Pasakėte tik tai, kad ji kilminga dama iš Burgundijos.

- Jos gyvenimo istorija labai liūdna, kankinamai liūdna. Mes su Leonarda dažnai ją prisimename. O tu dar per jauna...

- Negali būti per anksti ką nors sužinoti apie savo motiną. Tik jūs galite papasakoti man apie ją, o dabar dar ir šitas portretas. Bet juo irgi negali tikėti, juk ponas Sandras tik nukopijavo mano veidą.

- Nejaugi iš portreto tu įstengtum spręsti apie žmogų? - nusistebėjo Frančeskas.

- Be abejo. Pas mūsų pusseserę Jeronimą Paci aš mačiau jos portretą, nutapytą seno vienuolio Filipo Lipio, mirusio prieš šešerius metus. Tai puikus portretas, atspindintis jos grožį, bet jis byloja ir apie jos tuščiagarbiškumą, godumą, nenuoširdumą. O šis atvaizdas man nieko nesako.

Frančeskas apstulbo. Fjora, kurią jis įprato laikyti maža mergaite ir kuri iš esmės buvo tokia, pasirodė turinti tokį psichologės talentą, jog tiesiog sutrikdė jį... Jaunoji mergina pajuto tėvo sumišimą ir nusprendė jį išnaudoti.

- O dabar, - pridūrė ji švelniai, - atsakyk į klausimą, kurį tau užduosiu... Tos rudos dėmės... Tai kraujas?

Beltramis nusisuko ir priėjo prie lango. Fjora nusekė paskui jį.

- Atsakyk man, tėve! Aš noriu žinoti!

- Užmiršau, kad tu moki sakyti "aš noriu"... Taip, tai kraujas... jos kraujas... Tavo motina, vaikuti, mirė baisiomis aplinkybėmis.

- Kokiomis?

- Daugiau nieko manęs neklausinėk, aš neatsakysiu. Vėliau tu sužinosi viską.

- "Vėliau" - kada tai bus?

- Kai tapsi moterimi. Dabar esi per jauna. Jauna mergina turi galvoti apie džiaugsmingus dalykus. Juo labiau šventės dieną! Kuo gi ketini pasipuošti eidama į turnyrą?

Fjora nusivylusi patraukė pečiais:

- Nežinau. Patikėk, aš nelabai trokštu ten eiti.

- Nenori į turnyrą, nors mūsų vietos - geriausioje tribūnoje?

- Už karalienės vietos. Ir kuo aš besivilkčiau, tai neturi didelės reikšmės. Niekas manęs nepastebės.

- Tik Domenikas Akajolis, Markas Soderinis, Tomazas Salvijatis, Lukas Tornabuonis ir dar keletas ne tokių įžymių asmenų, - šypsodamasis išvardijo Frančeskas.

- Tai ir reiškia būtent tai, ką pasakiau - niekas nepastebės.

Ji nepridūrė, kad vienintelis, kuris jai kažką reiškia - tai neprilygstamasis Džulianas Medičis. Bet jis mato tik Simonetą Vespuči. Beltramis nusijuokė.

- Tu labai įnoringa. Bet vis tiek kada nors turėsi išsirinkti sau vyrą.

Fjora paėmė tėvą už parankės, pasistiebė ir pabučiavo į švariai nuskustą skruostą.

- Vienintelis vyriškis, kurį aš myliu, bet kuris negali manęs vesti - tai tu!

- O! Toks prisipažinimas vertas atlygio. Turiu tau kai ką.

Išsilaisvinęs iš dukters glėbio, negociantas išėmė iš skrynios ryšulėlį, susuktą į šilką, ir ištiesė Fjorai.

- Imk... Norėjau padovanoti prieš tavo šventę, bet dabar, man rodos, labai tinkamas momentas.

Merginos akys užsidegė. Kaip ir visi, ji mėgo dovanas ir malonius siurprizus. Išraudusi nuo nekantrumo ji atrišo baltą šilką ir pamatė auksinį kaktos papuošalą. Jis turėjo

amalo šakelės formą, o vaisiai buvo iš perlų, vienas ašaros formos perlas leidosi iki kaktos vidurio.

- O tėve! Koks nuostabus! Kieno tai darbas?

- Girlandajo. Seniai prašiau jo, bet nemaniau gauti taip greitai. Džiaugiuosi galėdamas tau padovanoti šį papuošalą. Tu jau tokio amžiaus, kai dera nešioti brangenybes. Taigi tikiuosi, neversi manęs eiti į šventę vieno. O dabar eik. Turiu pasiruošti banketui Medičių rūmuose...

- Kur damos neįleidžiamos...

- Kur damos neįleidžiamos. Taip reikia, kai monsinjoras Lorensas priima pasiuntinius ir politinius veikėjus. Šiandien vakare per turnyrą ir balių damos atsirevanšuos...

Šventė žadėjo būti graži, kaip visuomet, kai Lorensas Puikusis (jis gavo šią pravardę vos jam suėjo dvidešimt metų) nutardavo, kad miestas turi patirti keletą valandų beprotybės. Šią naktį Florencija nemiegos. Balius vyks ne tik rūmuose, bet gatvėse bei aikštėse, kur vynas liesis upeliais.

Kai Fjora, lydima Leonardos ir Chatun, patraukė į vietą, kur vyks turnyras, mergina jau buvo pamiršusi savo blogą nuotaiką, vos nesutrukdžiusią pasinerti į šventės atmosferą. Žydroj padangėj be perstojo skambėjo visų bažnyčių varpai, ir kiekvienoje kryžkelėje muzikantai bei dainininkai šlovino jaunystę, meilę ir gražiausią pasaulio miestą Florenciją. Namų fasadus dengė įvairiaspalvės medžiagos - baltos ir raudonos, apsiūtos auksu ir sidabru. Rodės, kad eini pro didžiulę spalvomis mirgančią freską. Puošni minia ūžė kaip bičių avilys. Drabužiai vėrė akį spalvingumu ir ryškumu. Žmonės skubėjo į grandiozinį spektaklį. Aikštėse buvo įtvirtinti paauksuoti mediniai stiebai. Ant jų plevėsavo vėliavos su raudona lelija, Florencijos emblema, ir šv.Morkaus liūtu - Venecijos emblema.

Į šventę visi ėjo pėsti, kad pasigėrėtų išpuoštu miestu ir netrukdytų paprastiems žmonėms linksmintis siaurose

gatvelėse. Lorensas Medičis, rodydamas pavyzdį, vedė per miestą savo garbius svečius, ir visai ne tam, kad pademonstruotų jiems savo nepaprastą populiarumą.

Netoli niūrių aukštų Sinjorijos rūmų Fjora susitiko savo draugę Kjarą Albici, žavingą bendraamžę, kurią pažinojo nuo vaikystės ir nuo kurios nieko neslėpė... gal dėl to, kad Kjara taip pat turėjo tamsius plaukus ir pakankamai kandžiai atsiliepdavo apie žmones. Kjara, kaip ir Fjora, buvo vietinio didiko duktė ir ėjo į šventę lydima auklėtojos bei dviejų ginkluotų tarnų. Kai vynas liete liejasi, visuomet galimi nemalonūs susitikimai.

Susiėmusios už rankų merginos paliko užpakaly savo garbingą eskortą. Nors, beje, Leonarda nemėgo Kjaros žindyvės, storosios Kolombos kompanijos, mat ši garsėjo kaip pati didžiausia Florencijoje paskalų nešiotoja.

- Maniau, kad neateisi. Kas tave privertė pakeisti sprendimą? - paklausė Kjara.

- Mano tėvas. Jis labai nori, kad per turnyrą būčiau su juo. Ta proga padovanojo man šį papuošalą.

- Koks žavus! Tu nuostabi, - pareiškė jaunoji Albici, priekabiai apžiūrinėdama Fjoros šviesiai pilko aksomo suknią, derančią prie akių, ir sudėtingą šukuoseną, kuri kainavo Leonardai valandą triūso.

- Tu irgi nuostabi, - nuoširdžiai atsakė' dėkinga Fjora. - Panaši į aušrą - visa rausva!

- Aš nusiteikusi linksmintis, o tu, atrodo, ketini sielvartauti. Nejaugi negali išmesti iš galvos to Džuliano Medičio?

- Tyliau! Kenčia ne mano galva, o širdis. O širdžiai neįsakysi, - tragiškai atsiduso Fjora, ir jos draugė nusijuokė.

- Tikiuosi, tu susižavėsi kuo nors kitu. Juk nepaskirsi viso gyvenimo dūsauti dėl žmogaus, kuris myli kitą. Pamiršk Džulianą ir savo idealiąją meilę... arba apsišarvuok kantrybe!

- Ką tu nori pasakyti?

- Tai, ką žino visi: brolių Medičių susižavėjimai ilgai netveria. Be to, Markas Vespučis darosi pagiežingas. O pavydus vyras - didelis nepatogumas. Bet laukdama pasikeitimų apsižvalgyk aplinkui. Lukas Tornabuonis daug gražesnis už Džulianą, ir jis kraustosi dėl tavęs iš proto.

Žmogus, apie kurį kalbėjo mergina, pasirodė gatvėje su didele kompanija. Linksmi ir triukšmingi jaunuoliai apsupo Fjorą su Kjara, atskyrė jas nuo palydos ir nulydėjo į turnyro vietą. Pasinaudodamas sumaištimi Lukas Tornabuonis išdrįso paimti Fjoros ranką, palaikyti ją savojoj ir vogčia pabučiuoti.

- Ar pažvelgs šiandien į mane švelniau negu paprastai jūsų puikiosios akys? - maldaujamai paklausė jis.

Ji nusišypsojo ir pamanė, kad jis tikrai labai gražus: aukšto ūgio, išdidžiai pakelta galva, juodais garbanotais plaukais ir tamsiomis degančiomis akimis.

- Kodėl šiandien? - provokuojamai paklausė ji.

- Todėl, kad šiandien šventė, kad viskas puiku ir jūs dar gražesnė negu paprastai... - Pažeminęs balsą jis aistringai pridūrė: - Leiskite man pasikalbėti su jūsų tėvu, Fjora! Sutikite tapti mano žmona!

- Net jeigu pasakyčiau - taip, mano tėvas neduotų sutikimo. Jis mano, kad aš dar per jauna...

- Palikite man bent viltį. Aš kovosiu dėl jūsų...

Lukas buvo vienas iš tų, kurie šį vakarą ketino susiremti dvikovoje su Džulianu Medičiu. Sujaudinta jaunuolio žodžių Fjora ištiesė jam nosinaitę, kurią tas iš karto paslėpė kišenėje.

- Dėkoju, švelnioji madona, - sušuko jis. - Turiu jūsų garbei laimėti pergalę...

- Na ir kas, jei laimėsi. Vis tiek ne Fjora apvainikuos tave ir apdovanos bučiniu, - pareiškė Kjara. - Ne ji rungtynių karalienė.

- Kodėl “jei laimėsi”? Tu abejoji mano drąsa?

- Nei tavo drąsa, nei jėga neabejoju, puikusis riteri. Tačiau būtų nepadoru, jei Džulianas pralaimėtų, juk tai jo dama - karalienė.

Jie pasiekė Santa Kročės aikštę, ir jaunuolis atsiskyrė nuo merginų. Aikštės prieigose turnyro dalyviams buvo pastatytos palapinės, aptemptos įvairiaspalviu šilku. Pažai ir arklininkai, vilkintys auksinės ir raudonos spalvos drabužiais, klojo arkliams ant nugarų prabangias gūnias... Tai buvo grynaveisliai žirgai iš garsiųjų markizo de Mantu arklidžių arba arabiški ristūnai, atvežti iš Venecijos. Džulianas Medičis turėjo pasirodyti ant kaštoninio žirgo, kurį neseniai Prancūzijos karalius padovanojo savo broliui Lorensui. Liudviko XI dvaras nebuvo pats prabangiausias Europoje, bet karalius mokėjo stebinti puikiomis dovanomis savo draugus ir sąjungininkus. Šitas žirgas - akivaizdus to įrodymas.

Priešais Santa Kročės bažnyčią Florencijos šeimininko ir jo svečių garbei buvo pastatyta didelė tribūna, drapiruota purpuro ir aukso audeklais. Turnyro karalienės sostas kilo centre. Iš abiejų pusių tęsėsi balkonai. Damos ir miesto panelės puikiausiais savo apdarais įsitaisė čia vyrų, tėvų ar meilužių draugijoje. Jie visi sudarė dvigubą spalvingą girliandą, vertą karaliaus dvaro, o susispietę prieš šilko užtvaras paprasti žmonės, vilkintys ryškiais rūbais, negadino vaizdo.

Ir štai aidint sidabro triūboms, kurias puošė pakabintos raudonos lelijos, pasirodė vėliavnešiai su spalvingomis plevėsuojančiomis vėliavomis, o po jų visi pamatė puikų kortežą. Priekyje ėjo nekarūnuotas šios keistos respublikos karalius, vilkįs niūrų žalio aksomo drabužį, pamuštą sabalų kailiais. Jo krūtinę puošė masyvi aukso grandinė, o galvos apdangalą perlai ir rubinai. Jis turėjo dvidešimt septynerius metus ir buvo toks pat negražus, koks gražus buvo jo brolis. Tačiau koks įspūdingas tas jo negražumas! Lorensas Puikusis pasižymėjo aukštu ūgiu, stipriu sudėjimu, jo veido bruožai buvo stambūs, nosis ereliška,

burna didelė, lūpos plonos, plaukai šiurkštūs, juodi. Bet jo nedailų veidą žymėjo triumfuojančio genialumo ir nepaprasto intelekto atspaudas, ir niekas negalėjo atsispirti šios išskirtinės asmenybės kerams.

Mirus tėvui, Pjero Podagrikui, politinė valdžia atiteko broliams. Bet Džulianas liko šešėlyje, o tikru Florencijos valdovu tapo, žinoma, Lorensas. Turėdamas vieną iš didžiausių Europoje turtą, jis stengėsi draugiškai sugyventi ne tik su Italijos valstybėmis, bet ir su Prancūzija, Anglija, Vokietija, Kastilija, Aragonu. Bankininkų karalių Lorensą Medičį stiprūs draugystės saitai jungė su Prancūzijos karaliumi Liudviku XI, kuris parodė negirdėtą maloningumą, leisdamas ant Florencijos vėliavų vaizduoti senovinę heraldinę raudoną leliją.

Lorensas pasiekė valdžios viršūnes. Jis praplėtė Florencijos sienas, nugalėjo ir išsiuntė į tremtį Pičio grupuotę, vedė Romos princesę, ir už visa tai liaudis buvo jam dėkinga. Jis pašalino iš Respublikos Tarybos daugelį aristokratiškų giminių ir pakeitė jas turtingais, bet neaukštos kilmės žmonėmis. Šie žmonės troško valdžios, išlaikė visą būrį samdomų žudikų ir nuolat buvo pasirengę pašalinti tuos, kurie nepageidaujami. Išorinis Lorenso linksmumas ir ramumas slėpė nuolatinį jo atsargumą ir įtarumą, paveldėtą iš tėvo, kurį tas savo ruožtu perėmė iš savo tėvo Kozimo Vyresniojo, žinojusio, jog valdžią gavo iš liaudies, o ne iš Dievo. Taigi nekarūnuotasis Florencijos karalius Lorensas Medičis valdė, o tuo tarpu jo jaunesnysis brolis Džulianas tenkinosi žavaus princo vaidmeniu ir netroško sau jokios naudos. Florencija mylėjo jį už jaunystę, grožį, elegantiškumą ir net už beprotiškus poelgius, kurie darė jį tik dar žavingesnį...

Artindamasis prie pagrindinės tribūnos ir vesdamas už rankos Simonetą Vespuči, būsimo turnyro karalienę, Lorensas Puikusis šypsena ir gestais dėkojo už audringą sutikimą, kurį surengė jam minia. Simoneta buvo

sveikinama beveik taip pat entuziastingai kaip ir Lorensas, tik Fjora neapkentė jos su visu savo septyniolikos metų įkarščiu. Nepaisant to, ji buvo priversta pripažinti, kad varžovė nepaprastai puiki.

Ji buvo aukšta, liekna, lanksti ir be galo gracinga, turėjo ilgą kaklą ir mažą šiek tiek riestą nosytę, dideles, juodas kaip danielės akis. Simoneta išdidžiai laikė pakėlusi savo dailią galvutę, apgaubtą aukso spalvos plaukų, perpintų auksine juosta ir papuoštų perlais.

Jos apdaras, išsiuvinėtas aukso lapais, irgi spindėjo perlais, kuriuos ji beprotiškai mėgo. O virš suknelės - karalienės mantija. Simoneta buvo tokia nuostabi, kad Fjoros širdis susigniaužė: niekada ji nebus tokia tobula! Simoneta - vienintelė, ji nepakartojama...

- Pripažįstu, ji graži, - nepatenkintu tonu komentavo Kjara, - bet šitas atviras jos garbinimas, - o ji, be abejo, yra ne tik Džuliano, bet ir Lorenso meilužė; šis jai kuria eiles, nekalbant jau apie po jos kojomis besivoliojančius silpnapročius Botičelį ar Polajuolą - turi kažką šokiruojančio. Po velnių, juk ji ištekėjusi! Ar negalėtum man pasakyti, kur šiuo metu yra Markas Vespučis?

Simoneta buvo ištekėjusi. Ji gimė turtingoje Genujos šeimoje. Būdama šešiolikos, prieš šešerius metus, ji ištekėjo už Marko Vespučio, vyriausiojo kilmingos ir garbingos Florencijos šeimos sūnaus. Pirmą kartą viešai pasirodžiusi per Lorenso Medičio ir princesės Klarisos Orsini vestuvių iškilmes ji pavergė ne tik abu brolius, bet ir visą miestą. Ja buvo žavimasi, ją vadino “Genujos žvaigžde”...

- Tuščiai ieškau, - atsiduso Fjora, - aš nematau jo.

- Todėl, kad jo čia nėra. Taip pat ir madonos Klarisos. Ji saugo orumą ir liko namuose tuo metu, kai jos vyras ir svainis kelia šventę, kad išaukštintų savo “žvaigždę”. Nebūk naivi! Ir Venecijos pasiuntinys - tai tik patogi dingstis! Dėl Dievo meilės, kokią miną tu

nutaisei! Privalai laikytis taip pat išdidžiai kaip Simoneta. Kada pagaliau suprasi, jog turi teisę didžiuotis savimi?

Fjoros akys suliepsnojo.

- Aš didžiuojuosi tuo, kuo mano tėvas padarė mane, ir didžiuojuosi vardu, kurį turiu. To pakanka?

- Ne! Atėjo laikas suprasti, kad tu jau ne maža mergaitė, o jauna mergina... ir labai kerinti.

Fjora iš visos širdies nusijuokė.

- Mano tėvas ir Leonarda sako tą patį. Atrodo, patikėsiu jumis trimis.

- Ir gerai padarysi! Kiti, beje, irgi stengiasi įtikinti tave, kad asistuoja tau ne dėl tavo turto. Tiesiog stebiuosi, iš kur tavo galvoje šios keistos mintys?

- O! Tai prasidėjo dar mano vaikystėje. Turėjau aštuonerius ar septynerius metus, kai kartą dona Jeronima...

- Tavo teta?

- Taip, tėvo pusseserė. Ji su drauge išėjo į sodą, kur žaidžiau, ir palietusi mano plaukus ištarė: "Kokia negraži ši mažytė. Tikra čigonė! Jeigu neturėtų tokio kraičio, nė vienas jaunuolis nepanorėtų jos, kai ji taps mergina".

- Ir tu patikėjai? Ji jau užmokėjo už šituos žodžius: jos sūnus tikras monstras.

- Prašau, nebekalbėkim daugiau apie tai. Čia ne laikas ir ne vieta.

Į tribūną rinkosi žmonės. Karalienė užėmė savo vietą soste, iš vienos pusės atsisėdo Lorensas Puikusis, o iš kitos - Venecijos pasiuntinys Bernardas Bembo. Frančeskas Beltramis su Kjaros dėde prisijungė prie merginų, sėdinčių šoniniame balkone, artimiausiame nuo tribūnos.

- Na ką, jaunosios damos, tikiuosi jūs patenkintos savo vietomis? - paklausė Beltramis. - Nepražiopsosit nė vieno rungtynių momento, nieko, kas vyksta karalienės tribūnoje.

Tai iš tikrųjų buvo įdomu, ir abi draugės įdėmiai sukluso, mat skelbė atvykstančiųjų į tribūną pavardes. Pirmiausia tai buvo Sinjorijos princai, paskui sekė pačių turtingiausių ir įžymiausių miesto žmonių pavardės. Toliau - sinjoro įprastiniai palydovai: filosofas medikas Marsilijas Fičinas, aiškinantis Lorensui Platono doktriną, poetas Andželas Policianas, kuris auklėjo Lorenso Puikiojo sūnų, trys seserys Mediči - Bjanka, Marija ir Nanina, mokslininkas astronomas Paolas Toskanelis. Pastarąjį Fjora gerai pažinojo, nes mokėsi su juo astronomijos, taip kaip su kitais mokytojais graikų ir lotynų kalbų, matematikos, dainavimo, šokių, eilėraščių rašymo meno ir kitų dalykų, kurių dėka turtingų Florencijos šeimų merginos buvo vienos iš labiausiai išsilavinusių Europoje. Šalia senojo metro stovėjo jo mylimas mokinys Amerigas Vespučis, jaunasis Simonetos svainis. Užsimerkęs jis kramtė sau nagus ir į nieką nežiūrėjo. Visi žinojo, kad jam terūpi žvaigždės, todėl nekreipė į jį dėmesio.

Stiprus smūgis alkūne sugrąžino Fjorą į tikrovę.

- Žiūrėk! - susijaudinusi sušnibždėjo Kjara. - Kas ten toks?

- Kur?

- Argi nematai žmogaus, kuris rengiasi atsisėsti šalia monsinjoro Lorenso? Aš jo niekad nemačiau. Tikriausiai svetimšalis.

Maloniu gestu Lorensas Puikusis pakvietė nepažįstamąjį atsisėsti kairėje nuo savęs. Kokių dvidešimt penkerių trisdešimties metų, jis buvo aukšto ūgio, o laikysena rodė jį esant ir sinjorą, ir karį. Virš plačių pečių kilo juodaplaukė galva išdidžia veido išraiška. Stambūs žandikauliai ir nosis bei plonos pašaipios lūpos neleido jam pretenduoti į graikišką kraujo grynumą, bet kai jis šypsodavosi, pasirodydavo akinamai balti dantys, o rudose akyse švietė protas bei ironija. Nerūpestingai užsimestas apsiaustas neslėpė auksinės grandinės, prie kurios buvo pritvirtintas ragus nunarinusio avino atvaizdas.

- Tėve, - maldaujamu balsu paprašė Fjora, - ar negalėtum mums pasakyti...

- ... kas tas įdomus užsienietis? - pabaigė Beltramis, pašaipiai šypsodamasis smalsuolėms. - Tai Filipas de Selonžė, Auksinės vilnos ordino riteris ir ypatingasis hercogo Karolio Burgundiečio pasiuntinys. Hercogas vadinamas Drąsiuoju, nes jis beprotiškai narsus ir nesutramdomai išdidus, dėl ko dažnai neišvengia pavojų. Filipas de Selonžė atvyko tik šiandien ryte ir todėl jo pono herbo nėra šalia mūsų ir Venecijos herbų. O dabar pamirškite jį, prasideda turnyras...

Vėl suaidėjo triūbos, o vėliavnešiai pakėlė vėliavas, ir sveikinami minios šūksnių išsirikiavę pasirodė riteriai, pasirengę grumtynėms. Jie dėvėjo paprastus šarvus, bet ginklai buvo paauksuoti, o šalmai kuo įmantriausių formų bei papuošti įvairiaspalvių plunksnų kaskadomis.

Džulianas po sidabro ir aukso kirasa dėvėjo raudono ir balto aksomo tuniką, nusėtą perlais, o ant auksinio skydo žvilgėjo didžiausias Medičių briliantas. Jaunuolis spinduliavo jaunyste ir džiaugsmu. Rankose jis laikė vėliavą su daug kam nesuprantama simbolika, kainavusia daug triūso Botičeliui. Bet niekam nekėlė abejonių, kad ant aleksandrietiškos taftos, apsiūtos auksu, pavaizduota Paladė labai panaši į Simonetą. Aukso raidėmis švietė prancūziškas užrašas: “Nepakartojamoji”.

Fjora tuo metu žvalgėsi į ją sudominusį svetimšalį. Jos akys dažnai susitikdavo su Burgundijos pasiuntinio akimis, ir jai tekdavo nukreipti žvilgsnį patiriant keistą drovumo ir slapto pasitenkinimo jausmą.

Varžybos baigėsi įsimenančiom dvikovom. Šiaip jau kariai buvo mandagūs ir jaunasis Medičis lengvai nugalėjo beveik visus priešininkus. Tik su dviem jam teko pavargti.

Pirmasis buvo Lukas Tornabuonis, ant kurio šalmo pleveno mažytė baltai auksinė Fjoros nosinaitė. Jis padėjo daug pastangų, kad nugalėtų jaunąjį Medičį, bet taip ir neįstengė to padaryti. Kaip ir ankstesni priešininkai,

jis buvo išmuštas iš balno, ir Fjora pajuto susierzinimą. Visai ne tam davė ji šitam kvailiui savo ženklą, idant jis būtų išvoliotas purve.

Antrojo riterio pasirodymo niekas nesitikėjo. Džulianą jau ketino paskelbti nugalėtoju, kai su paprasta ginkluote į dvikovą stojo dar vienas riteris. Tai buvo neaukštas, negražus juodaplaukis jaunuolis. Jį pamatęs, Lorensas suraukė antakius.

- Tu per vėlai atėjai, Frančeskai Paci. Kodėl tau tik dabar kilo noras dalyvauti varžybose?

- Todėl, kad nenorėjau persirenginėti. Aš pasirodžiau savo laiku, juk turnyras dar nesibaigė.

- Na ką gi. Jeigu nori pasigalynėti su mano broliu...

- Su juo ar su kuo kitu, tai neturi reikšmės. Tetrokštu vieno - gauti karūną ir nuostabiosios Simonetos bučinį. O gal šios malonės skirtos tik tavo broliui?

- Pamėgink iškovoti jas! - įniršęs sušuko Džulianas. - Bet tai nebus lengva...

- Dar pamatysim!

Dvikova nebuvo galantiška. Pacis kovėsi piktai, o Džulianas įnirtingai. Jie pasikeitė keletu smūgių ir susilaukė publikos aplodismentų. Fjorai irgi patiko kova be nuolaidų. Šių grumtynių metu pagaliau išnyko ironiška šypsena iš Filipo de Selonžė veido. Iki šiol užsienietis žiūrėjo į šį turnyrą kaip į vaikų žaidimą.

Pagaliau Pacis pralaimėjo ir pasišalino, lydimas pašaipių minios šūksnių, prie kurių Fjora iš visos širdies prisidėjo. Nugalėtasis buvo nekenčiamosios Jeronimos vyro brolis, o ji nekentė visų Pacių. Pacis vos tramdė savo priešiškumą Medičiui. Žmonės kalbėjo, jog Frančeskas mėgino jėga palenkti sau Simonetą. Fjora džiaugėsi matydama jį pralaimėjusį ir beveik užmiršo pagrindinį šventės momentą - turnyro nugalėtojo karūnavimą.

Simoneta uždėjo žibuoklių vainiką Džulianui ant galvos ir pabučiavo jį ilgesniu bučiniu, negu to reikalavo aplinkybės. Minia pratrūko ovacijomis, vyrai šaukė, o

moterys verkė iš susižavėjimo. Atrodė, linksmybei nebus galo, bet staiga kažkoks jaunuolis galvotrūkčiais atlėkė iš tribūnos ir sustojo prieš karalienės sostą. Tai buvo liesas kaulėtas žmogus, kurio gelsvi plaukai priminė šiaudus. Jo šviesios, bet rūsčios akys atrodė kaip vienuolio ar pranašo.

- Mano sesuo, - ramiai ištarė jis, - ar neatrodo tau, kad tavo vieta šalia vyro, o ne čia, kur jo nėra?

- Dieve! - susižavėjusi iškvėpė Fjora. - Štai ir mūsų Amerigas nusileido iš dausų...

- ... kad pamokytų genujietę, - tęsė Kjara. - Ar bus naudos iš to Vespučiams, kad aiškiaregis kišasi į šeimos reikalus?

Bet tuo tarpu į ramybės drumstėją kreipėsi Lorensas Puikusis.

- Eik šalin, Amerigai Vespuči! Simoneta karaliauja Florencijoje dėl savo grožio, ir jūs privalote tuo didžiuotis. Jeigu jos vyras Markas nepanoro lydėti žmonos, tai mes apgailestaujame, bet nieko negalime padaryti.

- Jis per daug gerai žino, kad nebūtų čia pageidaujamas. Išeinu todėl, kad tu įsakai, bet turi žinoti, jog šeima nepritaria...

Kažkas priėjo ir timptelėjo jį už rankovės. Fjora pažino savo dailininką. Sandras Botičelis ir jaunasis Vespučis buvo geri draugai. Nepaisant visko Fjora ir Kjara jau norėjo viešai palaikyti Amerigą. Tačiau Fjoros tėvas ir Kjaros dėdė ėmė jas tramdyti.

- Turi žinoti, kad šie žmonės nemėgsta, kai užgaunami jų stabai, - nepatenkintas sumurmėjo Albicis. - Mes jau patyrėme Medičių kerštingumą savo kailiu, ir aš nenoriu vėl iškeliauti tremtin kaip mano tėvas.

Frančeskas pasitenkino tuo, kad nusišypsojo dukrai ir privertė ją atsisėsti į vietą, juk spektaklis dar nesibaigė. Ji atsisėdo ir nejučia žvilgtelėjo į burgundietį pasiuntinį, bet tučtuojau nusisuko, paraudusi iki plaukų šaknų. Tas

įžūlus žmogus ne tik išdrįso nusišypsoti jai, bet ir pasiuntė bučinį...

Tuo metu, kai riteriai grįžo į palapines persirengti, Lorensas Puikusis privedė prie Simonetos sosto žmogų, pastačiusį visą šitą grandiozinį spektaklį, sukūrusį kostiumus ir dekoracijas. Tai buvo Andrėjas di Čonis, žinomas Verokjo vardu - įžymiausias Florencijos dailininkas ir skulptorius. Mokiniai veržėsi patekti į jo dirbtuvę, ten mokėsi ir Botičelis.

Ošiant minios aplodismentams jis pasirodė paprastais drabužiais, dėl kurių jį galėjai palaikyti valstiečiu. Tai buvo neaukštas žmogus didele galva, juodais garbanotais plaukais. Šalia ėjo jo mylimiausias mokinys, padėjęs surengti šventę. Visų žvilgsnius prikaustė šis liesas, nepaprastai aukštas blondinas, kurio grožis buvo nuostabus tarsi graikų dievo. Jis atrodė nelyginant Hermis, grįžęs į žemę. Verokjas sveikinimus priėmė drovėdamasis, o graikų dievas ramiai nusilenkė ir nusišypsojo, netardamas nė žodžio.

- Dėde, - pareiškė Kjara, - jeigu šis jaunuolis dailininkas, turi užsakyti jam mano portretą. Noriu jam pozuoti...

- Padūkusi mergiotė! Galėsi paprašyti to savo vyro, kai jį turėsi. Be to, aš nežinau jo vardo...

- Jo vardą galiu pasakyti. Tai Florencijos apylinkėse gyvenančio notaro sūnus. Neseniai su juo turėjau reikalų. Jaunuolio vardas Leonardas da Vinčis, ir Verokjas jį labai vertina. Šis keistas jaunuolis nepaprastai talentingas.

- Leonardas? Man labai patinka šitas vardas. Primena tavo auklėtoją, - nusišaipė Kjara.

Fjora gūžtelėjo pečiais.

- Ką reiškia vardas? Be to, šis jaunuolis per daug gražus, kad sietųsi su Leonarda.

Naktis atėjo greitai. Staiga tarsi mostelėjus burtų lazdele aikštėje įsižiebė fakelai. Vėl į tamsų dangų pakilo trūbų vamzdžiai. Lorensas padavė ranką Simonetai ir padėjo jai

nusileisti nuo sosto. Fakelų šviesoje jaunoji moteris spindėjo nelyginant žvaigždė...

- Mano draugai, - savo dusliu balsu ištarė Lorensas Medičis. - Kviečiu visus šokti!

Tie, kurie sėdėjo už monsinjoro, irgi paliko savo vietas. Fjora pastebėjo, kad nepažįstamasis neatitraukia nuo jos žvilgsnio.

Antras skyrius

Burgundijos pasiuntinys

- Madona, patikėkite, aš buvau pasiryžęs geriau mirti negu būti nugalėtas jūsų akyse.

Klūpodamas ant kelių Lukas Tornabuonis maldavo Fjoros atleidimo. Kambaryje buvo nedaug žmonių, beveik visi pakviestieji šoko gretimoje salėje, aidint violos, arfos ir fleitos garsams.

Kaip ir visos florentietės, Fjora dievino muziką, bet šiandien vakare ji mieliau jos klausėsi, o ne šoko. Pradėdamas pokylį Džulianas laikė Simonetą už rankos, ir Fjorai šis spektaklis buvo tiesiog nepakeliamas. Ji pasišalino į tylų kambarį, kad truputį nusiramintų... Deja, čia paskui ją atsekė šis žaliūkas. Už karštą prisipažinimą ji apdovanojo jį pikta šypsena.

- Galbūt mirti ir buvote pasirengęs, bet tik ne supykinti monsinjorą Lorensą, - pareiškė ji. - Visi žinojo, kad nugalėti turi Džulianas, juk Genujos žvaigždė yra turnyro karalienė. Kaipgi ją nuvilsi, kai tas, kas nuvilia Simonetą, nepatinka Lorensui.

- Ar tik nenorite pasakyti, kad aš... pasidaviau?

- Labai panašu. Juk jūs, Lukai, du kartus stipresnis už Džulianą ir aukštesnis už jį puse galvos. Pralaimėti Lorensui - dar suprantama, bet jo brolį turėjote nugalėti. Aš drįsau tikėtis, kad mano dovana atneš jums pergalę. Bet jūs nieko nepadarėte... grąžinkite man ją!

Jaunuolis prispaudė ranką prie krūtinės, gindamas brangiąją dovaną.

- Nebūkite tokia žiauri!

- Nemėgstu nugalėtųjų. Grąžinkite nosinaitę. Ji skirta ne pralaimėjusiojo ašaroms šluostyti.

Garsus juokas privertė jaunąją merginą atsisukti.

- Puiku, madmuazele! Nepaisant savo jaunumo, jūs labai įžvalgi...

- Ką norite tuo pasakyti? - išdidžiai paklausė Fjora.

- Tai, kad jūsų, kaip ir manęs, neapmulkino ši karinga komedija, ką tik visiems suvaidinta. Dekoracijos buvo šaunios, o vaidmenys atlikti prastai.

- Ką tai reiškia? - sugriaudėjo Lukas, artindamasis prie ramybės drumstėjo, kas leido merginai konstatuoti: nors Tornabuonis buvo daug aukštesnis už Džulianą, tačiau burgundietis ūgiu pralenkė ir Tornabuonį.

- Man rodos, viskas labai aišku, - paniekinamai tarė Selonžė, ir kraujas užliejo Fjoros skruostus. - Mes pamatėme puikų spektaklį, kuris neturi nieko bendra su tikrais turnyrais.

- Kaip jūs tai sužinojote? Mes tikrai kovojome kurtuaziškai...

- Jūs tai vadinate kurtuaziškumu? O aš vadinčiau simboline kova... arba netgi ne kova. Jeigu norite sužinoti, kas yra tikras turnyras, - apsilankykite Briuselyje, Briugėje, Gente arba Dižone. Galėsite įsitikinti, kaip mūsų ginkluotė tarnauja mums kovojant... su tokiais žmonėmis kaip jūs!

Iš pykčio kraujas mušė Lukui į veidą ir ištraukęs iš puošnių makštų durklą jis puolė tą, kuris taip įžūliai jį provokavo.

- Jūs pasigailėsite savo žodžių!

Filipas de Selonžė net nepakeitė pozos ir su atlaidžia šypsena žvelgė į puolantįjį tarsi į mažvaikį.

- Ką jūs ketinate daryti? Įrodyti savo drąsą čia be dingsties... ar užmušti mane?

- Noriu tučtuojau susikauti su jumis šių rūmų sode! Einate, ar turiu jums suduoti?

- Jūs tikrai to reikalaujate?

- Taigi, reikalauju!

- Dieve mano, koks jūs nuobodus! Pageidaujate atsidurti lovoje su dviem ar trim žaizdom? Man rodos, šį vakarą galima praleisti geriau.

- Kaip, pavyzdžiui?

- Na... prisigerti, sakysim. Monsinjoro Lorenso vyrai, nors jie ir ne iš Burgundijos, verti dėmesio. Arba pašokti su žavinga dama. Aš labai pageidaučiau, kad eitumėte iš čia šalin. Jau seniai trokštu užimti jūsų vietą šalia žavingosios madmuazelės, kurios man dar niekas nesutiko pristatyti. ,

Pasigirdo žemas duslokas balsas, ir staiga pasirodė aukštas Lorenso Puikiojo siluetas. Abu vyriškiai pagarbiai atsitraukė per žingsnį, sveikindami jį.

- Tai neapsižiūrėjimas, kurį noriu atitaisyti. Madona Fjora, leiskite jums pristatyti grafą Filipą de Selonžė, Auksinės vilnos ordino riterį, monsinjoro Burgundijos hercogo pasiuntinį. Tikiuosi, mesire Filipai, kad jūs tinkamai įvertinote suteiktą jums garbę pasveikinti doną Fjorą Beltrami, vieną iš pačių gražiausių miesto perlų ir mano labai gerbiamo žmogaus dukterį. Jūs patenkintas?

- Visiškai, monsinjore!

Filipas nusilenkė Fjorai, tarsi ji būtų karalienė.

- Būkite malonus, eikite į mano kabinetą, Savalijas jus palydės. O jus, žavingoji Fjora, prašau suteikti man malonumą pašokti su jumis.

Įtempta atmosfera atlėgo lyg mostelėjus burtų lazdele. Priešininkai išsiskyrė: Filipas de Selonžė nusekė paskui rūmų apsaugos kapitoną, o Lukas Tornabuonis pasiūlė ranką šviesiaplaukei damai, pasirodžiusiai pačiu laiku. Tuo tarpu Fjora pasuko į šokių salę. Lorensas aukštai pakėlė dailią jos ranką tarsi gėrėdamasis savo dama.

Kol muzikantai grojo preliudiją, jie atsistojo antros šokančiųjų eilės priekyje.

Šokis reikalavo didžiausio meistriškumo, ir Fjora su jaunystės įkarščiu atsidavė šiam maloniam užsiėmimui. Ją svaigino tai, kad šoka su žmogumi, kurį daugelis vadina princu, ir kad daugelis seka ją akimis. Pirmą kartą jaunoji mergina patyrė malonumą dėl to, kad visi gėrisi ja. Tai ji suprato iš pasikeitusio Lorenso veido. Jis žvelgė taip, lyg niekad anksčiau nebūtų jos matęs. Fjora pasijuto raustanti nuo jo atkaklaus žvilgsnio.

- Kiek tau metų? - netikėtai paklausė Lorensas.

- Septyniolika, monsinjore.

- Nejaugi? Aš duočiau daugiau. Tai, be abejo, todėl, kad tu išdidžiai laikai galvą ir žiūri tiesiai į akis. Dauguma tavo amžiaus mergaičių nuleidžia akis išgirdę bet kokį žodį, ir manau, kad čia yra nemažai apsimetimo. Tau šitai visai nebūdinga! Visose situacijose tu išlieki rami... bent jau taip atrodo iš šalies.

- Taip sakote dėl to, jog nenualpau, kai pakvietėte mane? (Fjora muzikaliai nusijuokė, ir malonus jos balso tembras suteikė jai dar didesnio žavumo.) Mano ramumas, tiesą sakant, apgaulingas. Aš moku pykti, taip pat raudonuoti.

- Mačiau... ir tai žavu! Ar tėvas neketina leisti tavęs už vyro?

- Nemanau, kad jis to jau nori... Ir aš taip pat, sinjore Lorensai... Be to, vietinės merginos neteka anksčiau kaip sulaukę dvidešimties.

- Kokia tu keista būtybė! Daugelis mergaičių jau nuo dešimties metų svajoja apie vedybas, ir, kaip mačiau, tau nestinga dūsautojų. Kai du vyriškiai ketina susikauti, tai jau pakankamas įrodymas. Nė vienas iš jų nesijaudino tavo širdies?

- Ne. Juo labiau kad kautis jie ketino ne dėl manęs, o dėl to, kaip vyksta turnyrai čia ir Burgundijoje..

- Koks šiurkštumas! Jei būčiau žinojęs, būčiau liepęs juos suimti. Su gražia moterimi galima kalbėti tik apie ją. Teisybę sakant, aš nusivylęs.

- O aš ne, - ramiai atsiliepė Fjora. .- Mat, monsinjore, aš nesu tikra, kad man asistuojama vien dėl manęs... Dažnai girdžiu kalbas apie savo tėvo turtus, o aš vienintelė jo duktė.

Lorenso ranka dar stipriau suspaudė Fjoros liemenį. Jis palinko prie merginos ir griežtai pasakė:

- Tokios mintys netinka tavo amžiui. Neprivalai jomis sukti sau galvos. Džiaukis, kad esi jauna, žavinga ir gali suteikti laimę tam, kurį pamilsi. Pradedu manyti, kad Beltramio rūmuose nėra nė vieno gero veidrodžio...

Šokančiųjų pora persiskyrė, o finalinio susitikimo metu Lorensas Puikusis pašaipiai šyptelėjo Fjorai:

- Aš tau atsiųsiu vieną. O dabar grąžinu tau laisvę, žavusis paukšteli. Išeinu, nes to reikalauja politiniai reikalai...

Šokantieji sustojo priešais garbingas vietas, kur sėdėjo Lukrecija Tornabuoni, Lorenso ir Džuliano motina, stambi, impozantiška dama, vilkinti juodo aksomo suknią, išsiuvinėtą sidabru, ir Klarisa, rudaplaukė Klarisa Orsini, Lorenso žmona, juodo brokato suknia su aukso mantija. Fjora padarė pagarbų reveransą, o tada pasitraukė, akimis ieškodama Džuliano, kad įsitikintų, ar jis matė jos triumfą. Bet jaunuolis sėdėjo prie Simonetos kojų ir nekreipė dėmesio į šokančiuosius. Jis žvelgė į nuostabiąją genujietę, kuri dažnai šypsodamasi palinkdavo prie jo. Abu jie sudarė tokį nuostabų kurtuazinės meilės ir riteriškumo paveikslą, kad Fjora, pamiršusi savo pavydą, gėrėjosi jais - šita baltumo simfonija, spindinčiais brangakmeniais ir švelniai šviečiančiais perlais. Bet jaunosios moters tobulumas turėjo kažką tokio trapaus, kad Fjora apstulbo. Baltutėlė Simonetos oda, rodos, tapo dar baltesnė. Gili dekoltė atidengė puikią krūtinę, tačiau raktikaulių kontūras buvo ryškesnis negu anksčiau. O

jos ranka, padėta ant Džuliano peties, atrodė tiesiog perregima... Nejaugi Simoneta serga? Ši mintis tiesiog nutvilkė Fjorą. Netikėtai ji pajuto persmelkiantį gailestį. Nejaugi Kūrėjas leis kažkokiai ligai sugadinti vieną iš puikiausių savo kūrinių? Simoneta per daug jauna ir linksma, kad žvelgdamas į ją kas nors galėtų įsivaizduoti kapo tamsą.

Jausmas, jog yra stebima iš už nugaros, privertė jaunąją merginą nejučia atsisukti taip netikėtai, kad ji susidūrė su žmogumi, kurio niekad anksčiau nebuvo mačiusi.

- O! Prašom man atleisti, - tarė ji prancūziškai.

Žmogus, rodės, nieko nepastebėjo. Nemirksėdamas jis žvelgė į Džulianą ir Simonetą.

- Deja, - tarė jis, - tai neišvengiama. Jūs manote, kad dona Simoneta per daug jauna, kad mirtų? Ir kad bus gaila...

- Kaip jūs sužinojote? - apstulbo Fjora.

- Aš to nežinau: aš tai jaučiu, aš tai girdžiu. Kartais man taip būna. O dėl šios damos, tai neužmirškite, ką jums sakau šį vakarą: jai liko gyventi ne daugiau kaip penkiolika mėnesių. Florencija liūdės, bet jūs to nepamatysite.

Netikėtas kartėlis suspaudė Fjoros širdį.

- Kodėl? Argi... aš irgi... mirsiu?

Niūrus nepažįstamojo žvilgsnis paskendo Fjoros akyse, ir jai atrodė, kad šis žmogus gali perskaityti viską, kas dedasi jos sieloje.

- Ne... galbūt jūs jausitės įskaudinta, tačiau būsite toli nuo čia ir nemanau, kad laiminga.

- Aš būsiu... toli? Bet kur?..

Jis nutraukė ją kaulėtos rankos mostu ir tučtuojau pasišalino. Fjora žiūrėjo į jo juodą apdarą, primenantį mediko drabužius, ir sekė jo tolstančią figūrą. Vyriškis išsiskyrė iš aplinkinių savo aukštu ūgiu ir gobtuvu, susegtu auksine sagtimi. Fjora troško pulti paskui jį,

tačiau negalėjo net krustelėti iš vietos. Jai šalo krūtinė. Ištarti žodžiai dvelkė nesuprantama grėsme, ji buvo pagauta siaubo ir jos protas neįstengė susidoroti su visu tuo.

Kjaros balsas pažadino ją iš sustingimo ir privertė krūptelėti.

- Atvedžiau tau nelaimingąjį, kuris nedrįsta stoti tavo akivaizdon. Jis įsitikinęs, kad niekini jį, bet aš tvirtinu, jog nesi tokia žiauri!

Fjora žvelgė į savo draugę ir jaunąjį Tornabuonį nieko nereginčiomis akimis. Jie, pamatę, kad ji mirtinai išblyškusi, susirūpino. Kjara apkabino draugę, norėdama ją prilaikyti.

- Kas atsitiko? Susirgai? Tu visa drebi... Lukai, atnešk jai taurę vyno, ji tuoj apalps.

Jaunuolis, stumdydamas minią, puolė prie vieno iš bufetų, kurie buvo kiekvienos salės kampe. O Kjara privedė draugę prie lango nišos ir pasodino ant suolelio, apkrauto pagalvėlėmis. Fjora pakėlė vis dar virpančią ranką prie kaktos ir silpnai nusišyopsojo draugei.

- Nusiramink, jau daug geriau. Nežinau, kas atsitiko, man rodos, aš išsigandau.

- Išsigandai? Tu, kuri nieko ir niekada nebijai? Dieve mano, kas gi tave išgąsdino?

- Kažkoks nematytas žmogus. Gal pastebėjai jį? Aukštas ir šiek tiek gunktelėjęs. Jo niūrus veidas, trumpa barzda, žili plaukai. Vilki ilgais juodais rūbais su aukštu gobtuvu. Ką tik jis buvo čia...

- Atrodo, mačiau jį, bet nežinau. Ko gi tu išsigandai?

- Jis pasakė man baisių dalykų. Anot jo, Simoneta mirs kitais metais. O aš būsiu tada toli nuo čia ir labai nelaiminga.

Kjaros akys suliepsnojo.

- Aiškiaregis! Tai nuostabu! Būtinai turiu su juo pasikalbėti, noriu, kad jis man pasakytų...

Ji jau ketino pulti jo ieškoti, bet Fjora sulaikė draugę tvirta ranka.

- Lik čia! Tai ne toks žmogus, kurio galima klausinėti apie ateitį. Kai jis žiūri, gyslose stingsta kraujas. Ir dar prašau tave: niekam nė žodžio apie tai, ką pasakiau.

Kjara nusileido, bet iš jos veido Fjora matė neįtikinusi jos. Laimei, grįžo Lukas su stiklu saldaus vyno ir Fjora, kad suteiktų malonumą įsimylėjėliui, nugėrė keletą gurkšnelių. Žvelgdamas į ją atsidavusio šuns akimis, jis buvo laimingas, kad Fjoros skruostai kiek paraudo.

- Jums geriau, ar ne? Ką įsakysite?..

- Mus domina viena asmenybė. Pamėginkite sužinoti, kas jis, - tarė Kjara.

- Kokia asmenybė?

Jaunoji mergina ėmė dėstyti tai, ką apie jo išvaizdą sužinojo iš Fjoros, bet ši sulaikė ją:

- Nesivargink! Aš jį matau, jis kalbasi su ponu Petručiu...

Atsisukęs Lukas pasižiūrėjo nurodyta kryptimi ir suraukė antakius.

- Teisėjas - paskutinis žmogus, su kuriuo šis burtininkas turės malonumo kalbėtis prieš patekdamas ant laužo.

- Burtininkas? Ir tu jį pažįsti?

- Aš nepažįstu jo, bet žinau, kas jis, - išdidžiai patikslino Lukas.

- Tai nesvarbu! Kalbėk! Papasakok, ką žinai, nekankink mūsų.

- Na tai žinokite, smalsiosios gražuolės, kad šis žmogus vardu Demetrijas Laskaris. Jis tvirtina, kad jo giminė kilusi iš Bizantijos imperatorių. Tai graikų medikas, ir mano pusbrolis Lorensas labai vertina jo žinias ir tikisi, kad jis grąžins jam uoslę. Lorensas netgi padovanojo jam namą netoli nuo Fjezolės. Kalbama, kad ten vyksta keisti dalykai... ten iškviečiamas velnias!

Šnekėdamas Lukas vis žemino balsą. Baigė jis savo pasakojimą dramatišku šnibždėjimu. Jis tiesiog turėjo talentą siutinti Fjorą.

- Mes turime vilą Fjezolėje, bet niekad nieko negirdėjome apie graikų mediką. Jei tik žmogus nepanašus į kitus, iš karto apie jį pradedama plakti liežuviais!..

Fjora niekaip negalėtų paaiškinti, kodėl gina žmogų, kuris taip smarkiai ją išgąsdino. Matyt, būdama išauklėta graikų filosofijos dvasia, ji jautė pasibjaurėjimą prietarais. Tas žmogus, be abejo, nepaprastas, apdovanotas keistu talentu nuspėti ateitį. Bet dėl to negalima jo priskirti prie tų išprotėjusių burtininkų, kurių knibždėte knibžda Florencijos apylinkėse.

- Tikriausiai nederėtų skleisti tokių gandų, - pridūrė ji. - Labai stebėčiausi, jeigu monsinjoras Lorensas, turėdamas tokį šviesų protą, vertintų kažkokį demonišką padarą.

- Kas tau užėjo? - sušuko Kjara. - Pažiūrėk į šitą vargšą, su kuriuo taip šiurkščiai elgiesi! Jis vos neverkia...

- Tegul jis man atleidžia. Šiandien esu nervinga ir truputį susierzinusi, - stodamasi tarė Fjora. - Būna tokių dienų, pavyzdžiui, šiandien, kai man viskas nepatinka.

- Blogiausia, kad aš matau jus tik tokiomis dienomis.

Fjora nusijuokė ir kad truputį paguostų vargšą dūsautoją, paglostė jam skruostą.

- Platonas sako, jog niekas neišvengs savo likimo! Sudie abiem! Jūs eikite šokti, o aš susirasiu tėvą, kad palydėtų mane namo... Aš pavargau!

Kjara, kaip ir Lukas, žinojo, kad jos nesulaikysi, jeigu ji nenori. Abu jie atsiduso žvelgdami, kaip mergina išeina iš salės.

- Ką gi, eime šokti, - tarė jaunasis Tornabuonis, - nes ji šito nori.

- Labai galantiškas kvietimas, - nusišaipė Kjara. - Bet kodėl nepašokus? Tai puikus būdas praleisti laiką.

Fjora rado Beltramį muzikos salone. Prie židinio, kurstomo juodųjų vergų, jis kalbėjosi su Venecijos pasiuntiniu Bernardu Bembo, kurį iš seno gerai pažinojo. Kai Fjora prisiartino, kalbėjo kaip tik pasiuntinys, ir ji nedrįso jo nutraukti.

- Nuo to laiko, kai mirė popiežius Pijus II, Venecija viena kovoja su nekrikštais, kurie atėmė iš jos beveik visas kolonijas Graikijoje ir Mažojoje Azijoje. Niekas neįvertina pavojaus, kurį kelia sultonas Mechmedas II: nei popiežius Sikstas IV, nei Sforca Milanietis, nei Genuja, nei Neapolis. Jie tik trina iš džiaugsmo rankas, skaičiuodami mūsų nuostolius sausumoje ir jūroje. Visi linkę pamiršti, kad Mechmedas užkariavo Bizantiją ir tik Adrija skiria krikščioniškas šalis nuo turkų, kurių armija jau dvejus metus veržiasi į priekį.

- Tačiau Venecija parodė nepaprastą drąsą nublokšdama priešą iki Škodero sienų.

- Žinoma! Turėdamas tik du su puse tūkstančio kareivių Lorensas sugebėjo nustumti į jūrą dešimt tūkstančių turkų. Bet tai tik vienas iš karo epizodų. Net nežinoma, ar mums pavyko išlaikyti Škoderą. Turkai taip įsidrąsino, kad puldinėja laivus, stovinčius Lido reide. Deja, mūsų dožui Pjetrui Močenigui jau šešiasdešimt aštuoneri. Be to, atsiliepia žaizdos, gautos mūšiuose su turkais. Jis neilgai bus savo poste, ir tuomet mums reikės naujo vadovo - jauno ir kupino jėgų.

- Visa tai tiesa. Bet jūsų jūrininkai neturi sau lygių, be to, jūs turite Bartolomėjų Koleonį...

Bembo akis aptemdė liūdesys.

- Koleonis neseniai mirė. Apakinti jo šlovės spindulių užmiršome, koks jo amžius.

- Nejaugi jis buvo toks senas?

- Neseniai jam suėjo septyniasdešimt penkeri. Pridėsiu, kad Koleonis užrašė respublikai šimtą tūkstančių dukatų. Taigi ir po mirties jis dalyvauja kovoje su turkais. Už

savo dosnumą jis prašo tik vieno: kad venecijiečiai pastatytų jam paminklą miesto centre.

- Neblogai, velniai griebtų! - nusijuokė Beltramis.

- Aš atvykau čia ne tik tam, kad paprašyčiau monsinjoro Lorenso pagalbos kovojant su turkais sausumoje. Mes norėtume užsakyti Koleonio statulą jūsų garsiam skulptoriui Verokjui. Jeigu tik Florencija duos savo sutikimą.

- Manau, kad ir skulptorius, ir miesto valdžia tik džiaugsis dėl to...

Staiga Beltramis nutilo ir viena ranka prisitraukė prie savęs Fjorą, laukiančią pokalbio pabaigos.

- O ši jauna būtybė, kuri, kaip, be abejo, pastebėjote, įdėmiai klausėsi mūsų pokalbio, yra mano vienturtė duktė Fjora. Norėčiau ją pristatyti jums.

Mergina padarė grakštų reveransą, ir venecijietis nusišypsojo.

- Tikrai pastebėjau, kad jūsų duktė klausosi pokalbio. Bet ji pasirodė man tokia daili, jog nejučia pamečiau minties giją. Tikiuosi, neprikalbėjau kvailysčių?

- Ką jūs, priešingai! Ko tau, mergyte? Kodėl nešoki, ypač dabar, kai tau suteikė tokią garbę Lorensas?

- Todėl, kad po šokio su Lorensu man nesinori šokti su jokiu kitu kavalierium... - ir ji tyliai paprašė: - Tėve, grįžkime namo...

Iš primygtinio tono, kuriuo Fjora ištarė šiuos žodžius, Frančeskas suprato, jog tai ne dukters kaprizas.

- Kaip nori, bet tau teks truputį palaukti. Kai tik ateis sinjoras Lorensas, mes iš karto išvažiuosime.

Vos Beltramis baigė šią frazę, kai lydimas Filipo de Selonžė kambaryje vėl pasirodė Lorensas Puikusis. Jo lūpos kaip visuomet maloniai šypsojosi, o burgundietis buvo išraudęs, jo akys žėrėjo. Vyriškiai jau tiek prisiartino, kad girdėjosi, apie ką jiedu kalbasi.

- Grafe, nepaisant to, ką pasakiau, jūs - mano svečias! Esate jaunas ir turbūt neatsisakysite paasistuoti damoms.

Filipo balsas nuskambėjo labai šiurkščiai:

- Dėkoju, monsinjore, bet negalėsiu eiti į puotą. Jau sakiau jums, kad mano valdovas hercogas Karolis dabar kariauja ir drauge su juo kariauja visa Burgundija. Aš kareivis, ir kadangi mes daugiau neturime ko pasakyti vienas kitam, leiskite atsisveikinti...

- Kaip pageidaujate. Tikiuosi, dar pasimatysime.

- Nejaugi tai būtina? - paklausė Selonžė.

- Suprantama. Juk turiu perduoti laišką hercogui Karoliui... laišką, kuriame noriu išreikšti nuoširdų susižavėjimą.

- Susižavėjimą? Kam jam reikalingas susižavėjimas, jei negavo to, ko tikėjosi. Milanietis pasirodė esąs daug toliaregiškesnis palankiai išklausydamas pasiūlymą hercogienės Jolandos Savojietės, sudariusios sąjungą su Burgundijos hercogu.

- Sąjungą, nukreiptą prieš savo pačios brolį Prancūzijos karalių? - Lorenso balsas staiga tapo griežtas. - Susižavėjusi politinėmis intrigomis hercogienė, suprantama, gali sau leisti užmiršti kraujo ryšius. O aš, priešingai, linkęs negadinti giminiškų santykių. Noriu priminti, kad ir mano herbą puošia lelijų žiedai! Tiesa, jos puošia ir Burgundijos herbą, - pridūrė jis su niekinama pašaipa... - Mesire de Selonžė, linkiu jums labos nakties!

Ir abu vyriškiai pasuko laiptų link. Fjora su tėvu liko laukti, kol pasišalins Burgundijos pasiuntinys. Bet Filipas de Selonžė sugniaužęs kumščius sustingo vietoje. Jis, rodės, grūmėsi su troškimu pasivyti Lorensą, kad priverstų jį skaudžiai pasigailėti savo žodžių. Pagaliau jis susivaldė ir gūžtelėjęs pečiais garsiai tepasakė, tikėdamasis, kad jį išgirs Lorensas:

- Sinjore Lorensai, ne visuomet būna taip, kaip norime. Štai tada, kai monsinjoras Karolis nugalės šveicarų krokanus ir Burgundija vėl taps karalyste, tada pažinsite jo pyktį!

Trumpu gestu Selonžė pasišaukė dvejetą eskorto žmonių, laukiančių jo salės kampe. Jau išeidamas burgundietis pastebėjo tėvą ir dukterį Beltramius ir pasuko tiesiai prie jų. Jo veide, tokiame rūsčiame prieš akimirką, pasirodė šypsena.

- Madmuazele Fjora, kaip tik jus aš ir norėjau pamatyti prieš išvykdamas. Tikiuosi jei ne pašokti su jumis, tai bent truputį paplepėti. Manau, dėl to verta kiek užtrukti.

Ir tai sakydamas burgundietis pasiūlė merginai savo ranką. Bet Beltramis ramiai ją atstūmė.

- Jums neverta delsti, mesire! Ką tik ištarėte tokius žodžius, po kurių jūsų buvimas šiuose namuose aiškiai nepageidaujamas. O dėl mano dukters, tai visai nesuprantu, apie ką galėtumėte su ja kalbėtis.

- Na... apie visokius niekus, kurie taip domina jaunutes merginas. Galbūt ji paaiškintų, kodėl man toks pažįstamas jos veidas. Atrodo, jau esu kažkur sutikęs jūsų dukterį. Tik neprisimenu, kur ir kada... Net keista... Kaip galima pamiršti tokią gražuolę?

Fjora jau pravėrė burną, idant paaiškintų, kad riteris, matyt, yra sutikęs jos motiną, tačiau Beltramis užbėgo jai už akių.

- Mesire, jūs klystate. Mano dukrai tik septyniolika metų, ir ji niekad nebuvo išvykusi iš tėvynės. O gal tai tiesiog jūsų gudrybė... kurios dažnai griebiamasi norint susipažinti su patikusia mergina! Likite sveikas, mesire! Jums laikas.

Šie žodžiai, nors ir mandagūs, buvo pasakyti prieštaravimų nepakenčiančiu tonu. Selonžė nieko nesakydamas praleido tėvą ir dukterį Beltramius. Fjora vogčia spėjo sugauti jo žvilgsnį, susimąsčiusį ir klausiamą. Šį kartą burgundietis nesuerzino jos, kaip per ankstesnius susidūrimus. Priešingai, mergina jautė neaiškų apgailestavimą, tarsi būtų atitraukta nuo įdomaus užsiėmimo.

Tačiau Fjora per daug gerbė tėvo valią, kad atvirai jam pasipriešintų.

Apačioje, prie laiptų, tėvo ir dukters laukė tarnai, kad palydėtų namo apšviesdami kelią fakelais. Bet šią naktį jų uždegti neprireikė. Visos gatvės buvo pilnos šviesų, muzikos ir juoko. Puota tęsėsi ir aikštėse, kur Lorenso Puikiojo įsakymu buvo vaišinami paprasti žmonės - smulkūs prekiautojai ir amatininkai. Gatvėse dainavo dainininkai, publiką juokino komediantai. Naktis šventei pasitaikė rami ir žvaigždėta.

Vienoje aikštėje susirinko linksma studentų ir pameistrių šutvė. Netikėtai jie įtraukė į savo būrį pro šalį einančius tėvą ir dukterį Beltramius.

- Šią naktį visi linksminasi, mesire Frančeskai, - sušuko vienas iš studentų, karštai palaikomas visų kitų. - Pašokime! Spėsite dar į namus...

- Mieli bičiuliai, šokių laikai man seniai praėjo, - geraširdiškai atsakė Beltramis. - O mano duktė jau pavargo šokti...

- Pavargo? Tokia gražuolė?

Vienas jaunuolis atsiskyrė iš minios ir priklaupęs prieš pralinksmėjusią Fjorą uždainavo populiarią meilės dainą. Minia jam pritarė, o Fjora šypsodamasi ištiesė dainininkui ranką pabučiuoti. Tą akimirką Beltramis atrišo savo kapšą ir išėmęs saują monetų metė jas į minią.

- Naktis ilga, mano vaikai! Linksminkitės ir nepamirškit išgerti į mūsų sveikatą!

Beltramio poelgis visus sužavėjo. Susirinkę monetas žmonės skambant liutnios, fleitos ir tamburino garsams palydėjo tėvą ir dukterį iki pat namų. Atsisveikindamas šeimininkas įsakė savo tarnams visą kompaniją pavaišinti vynu, o tada visi grįžo šokti iki pat ryto. Fjora su tėvu užlipo į viršų. Beltramis panoro eiti į studiolą ir padirbėti prie neseniai įsigyto graikiško rankraščio. Fjora nusekė iš paskos. Susimąsčiusi ji prisiartino prie portreto ir kilstelėjusi uždangalą, pasižiūrėjo į jį.

- Dabar ne metas! - priekaištingai tarė Frančeskas. - Tau laikas gultis...

- Bet prašau tavęs, tėve, leisk dar truputį juo pasigėrėti! Pagalvok, juk aš taip neseniai jį išvydau. Tik tu niekad nieko man nepasakoji apie originalą.

- Juk sakiau tau, kad moteris, pavaizduota portrete, yra vardu Marija.

- Kiek moterų vadina Marijomis! To man nepakanka.

- Kol kas turėsi tenkintis vien vardu. Vėliau papasakosiu...

- Nori pasakyti, kada nors už daugelio metų. O aš taip norėčiau žinoti... Tas nepažįstamasis... tas Filipas de Selonžė, - pridūrė ji, staiga paraudusi, - ar galėjo jis būti su ja pažįstamas?

- Jeigu tai ir įmanoma, tuomet jis tebuvo vaikas...

- O panašumas, apie kurį jis kalbėjo?

Beltramis suspaudė savo delnuose smulkius Fjoros pirštukus.

- Nesispirk, mano vaikuti! Tu nepriversi manęs pasakyti to, ką norėčiau kol kas nutylėti. Nevargink manęs! Eik miegoti! O štai ir dona Leonarda! Ji atėjo tavęs...

Ir tikrai pasigirdo tylus beldimas, durys atsidarė ir ant slenksčio pasirodė dona Leonarda.

- Maniau grįšite tik paryčiui. Kas atsitiko?

- Nieko. Tiesiog panorau namo. Buvo ne taip linksma, kaip tikėjausi, - atsakė Fjora.

- Pats monsinjoras Lorensas šoko su ja, o ji dar nepatenkinta.

Bet Leonarda jau neklausė. Ji pastebėjo portretą, kurį Fjora pakreipė taip, kad ant jo kristų židinio šviesa. Jos išsiplėtusios akys apstulbusios žvelgė į Beltramį.

- Iš kur jūs turite jos portretą? - paklausė Leonarda duslių balsu.

- Dailininkas jį nutapė remdamasis nepaprastu Fjoros panašumu į ją. Tai nuostabu, tiesa?

Beltramis dirbtinai nusijuokė, bet Leonarda, rodos, negirdėjo jo žodžių.

- Kam jis jums?

- Tiesiog panorau turėti. Ar tai nepakankama priežastis?

Gilus atodūsis išsiveržė iš auklėtojos lūpų.

- Dievas jums teisėjas, mesire Frančeskai, bet turiu pasakyti, kad man tai nepatinka. Panaudoti gyvo žmogaus panašumą į tą, kurio jau nėra, pavojingas žaidimas su lemtimi... o gal ir su pačiu velniu...

- Kokie velniai! Tetrūko, kad jais patikėtų Fjora! Ji ir taip pernelyg jautri... ir smalsi. Fjora, rodos, tu skundeisi nuovargiu? Tai eik miegoti.

Mergina, kuri smalsiai klausėsi šio dialogo, atstatė tėvui kaktą pabučiuoti ir nuolankiai leidosi Leonardos išvedama. Bet ji pastebėjo auklėtojos sumišimą. Todėl atsidūrusi miegamajame, kur mieguista Chatun ėmė ją nurenginėti, Fjora netikėtai paklausė Leonardą prancūziškai:

- Jūs irgi nenorite man nieko papasakoti?

- Apie ką?

- Apie mano motiną. Kodėl neturiu teisės žinoti apie ją nieko, išskyrus vardą?

- Kad galėtumėt melstis už ją, to visiškai pakanka. Jeigu jūsų tėvas nepageidauja nieko aiškinti apie ją, vadinasi, turi tam svarių priežasčių. O dabar pasistenkite užmigti!

- Aš nenoriu miegoti. Ir be to, aš supratau, kad mano motinos istorija tragiška.

- Kas jus privertė padaryti tokią išvadą?

- Mano rytinis pokalbis su tėvu...

Ir Fjora papasakojo, kas atsitiko studioloje, kai Frančeskas panoro įrodyti dukrai, kad grožiu ji nė kiek nenusileidžia motinai, kurią įsakė įamžinti portrete.

- Ir tada aš pastebėjau ant nėrinių rudų dėmių. Tėvas buvo priverstas pripažinti, jog tai kraujas. Mano

motinos kraujas! Ar negalėtumėt atskleisti man jos žūties aplinkybes?

Leonarda klausėsi mergaitės su vis didėjančiu nerimu ir net keletą kartų persižegnojo.

- Ne! Iš manęs šito nesitikėkite! Galiu pasakyti vien tai: jūsų motina buvo švelni žavinga būtybė. Bet likimas jai buvo negailestingas. Jūsų tėvo meilė - vienintelė dovana, kurią ji gavo iš gyvenimo. Štai kodėl mes nesiliaujame melstis už ją. O dabar miegokite!

Auklėtoja jau ketino užtraukti baltas lovos užuolaidas, bet Fjora sulaikė ją.

- Juk žinote, aš nemėgstu miegoti su užtrauktomis užuolaidomis. Be to, aš dar ne viską jums papasakojau: šiandien vakare Medičių rūmuose vienas keistas žmogus išpranašavo man ateitį.

- Čia tai naujiena! Ir ko gi jis jums prikalbėjo?

Fjora pakartojo Laskario žodžius, pridurdama:

- Jūsų draugė Kolomba, viską apie visus žinanti, tikriausiai yra girdėjusi apie Demetriją Laskarį. Norėčiau žinoti, ką ji apie jį mano.

- Tikriausiai nieko gero! - suniurzgėjo Leonarda. - Tai, matyt, koks nors sukčius arba šarlatanas. Tik pagalvokit! Kimšti jums į galvą tokias kvailystes! Juk jūs dar visai kūdikis! Tikiuosi, nepatikėjote nė vienu jo žodžiu. O dėl donos Simonetos, tai visam miestui žinoma, kad ji blogai jaučiasi. Galbūt gydytojas ir gali numatyti ligos eigą, bet kam pasakoti apie tai jums? Dieve mano! Kur jūs būsite kitais metais? Kurgi kitur, jeigu ne čia arba Fjezolėje?.. Nebent tėvas pasiimtų jus į vieną iš savo kelionių. Tokiu atveju jūs patirsite, ką reiškia jūros liga. O daugiau jums niekas negresia. Juk tėvas kol kas nesirengia leisti jūsų už vyro.

- Jūs taip manote? - su palengvėjimu paklausė Fjora.

- Žinoma, balandėle. O dabar išmeskite iš galvos visas šias kvailystes! Rytoj paprašysiu, kad ponas

Frančeskas įdėmiau stebėtų, su kuo jūs susipažįstate, ypač kai šalia nėra manęs...

Baisiausiai žiovaudama Chatun nuėjo gultis į savo patalą kambario kampe, o Leonarda užpūtė žvakes, palikdama tik naktinę lempelę lovos galvūgaly. Kad į miegamąjį patektų gaivus nakties oras, Fjora paprašė palikti langus pravirus.

Mergina su malonumu išsitiesė plačioje lovoje. Nebūdama perdėm dievobaiminga, pasitenkino trumpa maldele. Vokai apsunko, akys užsimerkė.

Stiprus smūgis, stiklo džeržgėjimas privertė Fjorą atsimerkti ir atsisėsti lovoje. Kažin kas trinktelėjo į lango rėmą ir pramušęs stikle nedidelę skylutę nukrito ant kilimo. Fjora pašoko, paėmė naktinę lempelę ir pasilenkusi pamatė akmenuką, prie kurio buvo tvirtai pririštas popieriaus lapelis. Mergina atsargiai pakėlė jį, prieš tai žvilgtelėjusi į Chatun. Tačiau mažoji vergė nieko negirdėjo ir toliau ramiai miegojo susirietusi į kamuoliuką jaukiame savo lizdelyje.

Fjora atsisėdo ant lovos, pasidėjo naktinę lempelę, nukando virvutę, kuria prie akmenuko buvo pririštas raštelis, paskui išskleidė jį ir perskaitė:

"Rytoj ryte lauksiu jūsų prie Šventosios Trejybės bažnyčios. Maldauju, ateikite! Labai reikia su jumis pasikalbėti!" Ir parašas: "Filipas de Selonžė".

Fjora sumišusi paraudo, lyg pats burgundietis būtų įžengęs į jos miegamąjį, glamžė rankose popieriaus gabalėlį negalėdama suvokti, ar pyksta, ar yra sutrikusi. Viena vertus, ji piktinosi, kad nepažįstamasis išdrįso paskirti pasimatymą, o kita vertus - vien mintis apie šį susitikimą maloniai jaudino, glostė savimeilę. Į tokias avantiūras leidžiasi daugelis jaunų florentiečių, kaip kad mėgsta plepėti Leonarda ir Kolomba. Svarbiausia, ar galės ji ten nueiti. Bažnyčia netoli nuo namų, ir tikriausiai ją lydėtų viena Chatun. Leonarda lekia į Šventąją Trejybę kiekvieną dieną rytinių mišių. Vargu, ar ji panorės dar

kartą ten eiti, net, jeigu Florai staiga kiltų religingumo priepuolis ir ji užsigeistų išklausyti mišias. Būdama labai naivi, mergina nesuvokė, kad šitaip svarstydama, jau iš anksto žino atsakymą. Pagaliau Fjora, sunaikinusi raštelį ir numetusi akmenuką ant kilimo, užsnūdo.

Ryte įėjusi į kambarį Leonarda buvo labai suintriguota, kai išvydo tą daikčiuką ir išdaužtą lango stiklą. Tačiau nuoširdi abiejų merginų nuostaba - Fjoros puikiai suvaidinta, o Chatun tikrai nuoširdi, nes ši nieko nematė ir negirdėjo, - įtikino auklėtoją, kad dėl incidento kaltas koks nors girtuoklis. Juk švenčių metu šimtai tokių bastosi gatvėmis. Žinoma, Leonarda nebuvo tokia naivi, kad nesuprastų, jog paprastai akmenukas metamas pro langą norint perduoti raštelį. Tačiau jei taip, tai šovus į galvą minčiai Fjora būtų paslėpusi ir akmenuką, ir raštelį. O pamąsčiusi, kad raštelio autorius galėjo būti Lukas Tornabuonis ar koks nors kitas Fjoros gerbėjas, Leonarda dar labiau nusiramino. Šiaip ar taip, nusprendė Leonarda, tai jokia bėda.

- Kai tik baigsite maudytis, atsiųsiu stiklių.

- Madam Leonarda, prašom pasirūpinti, kad vonia būtų paruošta tuojau pat. Noriu dalyvauti mišiose Šventojoje Trejybėje.

- Gal jūs susirgote?

- Jeigu sirgčiau, tai gulėčiau lovoje, - išdidžiai atsakė Fjora. - Tiesiog po viso to, kas įvyko vakar, noriu pasimelsti.

Leonarda neprieštaravo, tačiau tas dievobaimingumo priepuolis jai pasirodė įtartinas: juk Fjora labiau už visus evangelikus vertino Platoną, Hesiodą ir Sofoklį. Nusijuokusi sau: na ir gerai, kad mažylė domisi dar kažkuo, o ne tik Džulianu Medičiu, - Leonarda vis dėlto nutarė atsargiai pasekti ją. O kol kas tegu Chatun ruošia vonią.

Po valandos, susisupusi į platų, voverių kailiukais pamuštą apsiaustą su gobtuvu, kad neperpūstų vėjas, Fjora jau žingsniavo bažnyčios link. Iš paskos nešina

pagalvėle ir maldaknyge bidzeno Chatun. Po to, kai mirė motina, mažoji totorė buvo pakrikštyta ir gavo Doktrovėjos vardą. Bet aplinkiniams ji taip ir liko Chatun. Tačiau dabar, po krikšto, totorė turėjo visišką teisę lydėti Fjorą į bažnyčią.

Šventosios Trejybės bažnyčia, kurios šventoriuje florentiečiai kiekvienais metais švęsdavo pavasario pradžią, buvo griežtos ir kilnios gotikos pavyzdys. Jeigu ne žvakės, degančios šoninėse nišose, patalpa atrodytų niūriai. Žvakių ugnelės, sukomponuotos į didžiules, ryškias puokštes, linksmai žaidė paauksuotame altoriuje, apšvietė bažnyčios skliautus, ištapytus Baldovinečio freskomis.

Pasigirdo bažnyčios choro giesmė, ir apeigos prasidėjo. Fjora nutarė pirmiausia išklausyti mišias, ne itin skubėdama sužinoti, ką gi tokio svarbaus nori pasakyti burgundų riteris. Reikia paminėti, kad tik įėjusi į bažnyčią ji išsyk pastebėjo aukštą, tamsų jo siluetą. Burgundietis stovėjo priešais Džiovanio da Pontės freskas antroje nišoje į kairę nuo choro. Atrodė, kad jis, pakėlęs galvą, labai įdėmiai tyrinėja kiekvieną puikios antkapinės skulptūros, sukurtos Lukos dela Robia No Fjore detalę, bet drauge veidmainiškai užsidengęs gobtuvu, riteris žvilgčiojo į kiekvieną, kas tik įeidavo į bažnyčią. Tuomet Fjora pakėlė savo gobtuvą, kad būtų ją galima pažinti, ir apsimesdama nepastebinti burgundiečio, atsiklaupė pačiame nišos viduryje, kiek toliau nuo kitų besimeldžiančiųjų.

Dar niekada Fjora nebuvo tokia išsiblaškiusi per mišias. Ji negalėjo melstis jusdama už nugaros stovintį Selonžė. Nereikėjo net galvos pasukti: ji tiesiog jautė, žinojo, kad tas tik šiek tiek pažįstamas žmogus yra čia pat, greta jos. Chatun, kuri nejautė pareigos nesigręžioti, šnipštelėjo į ausį savo šeimininkei:

- Tiesiai už mūsų stovi gražus sinjoras. Ponia, jis nenuleidžia akių nuo tavęs!

- Aš žinau, - tyliai pratarė Fjora. - Jis norėtų su mumis pasikalbėti. Tik niekam nepasakok. Ar pažadi?

Nepaisydama, kad čia šventa vieta, Chatun nusispjovė ant grindų ir ištiesė į priekį ranką, - taip prisiekti ji išmoko iš Arno jūrininkų. Fjora nesusilaikius šyptelėjo ir tą pačią akimirką išgirdo už nugaros sunkiai tramdomą juoką.

Mišios artėjo prie pabaigos, ir jaunas pasišiaušęs patarnautojas energingai mosikavo smilkintuvu. Salstelėjęs dūmas ratilais pasklido bažnyčioje. Lengvutis rūkas apgaubė chorą, ištirpdė visų bažnyčios daiktų kontūrus, apsupo šventiko figūrą. Tačiau ir toliau atkakliai klūpodama Fjora bandė vaizduoti, kad meldžiasi. Bet ją pasiekė prislopintas balsas:

- Laukiu jūsų prie šlakstyklės...

Ji vos pastebimai linktelėjo galva, bet iš vietos nesijudino, neįstengdama pasipriešinti norui, būdingam bet kuriai moteriai, - priversti vyriškį palaukti. Tuo tarpu bažnyčia beveik ištuštėjo. Ir tik tada, kai sargas, nešinas ilgakočiu gesikliu, užgesino visas žvakes aukštose žvakidėse, Fjora persižegnojo paskutinį kartą ir pakilo. Ji lėtai patraukė durų link, o paskui staiga pasisuko ir ryžtingai nuėjo link to, kuris laukė kolonos šešėlyje.

Kai tik Fjora priartėjo, Selonžė griebė ją už rankos ir nusivedė į artimiausią nišą, kuri pasirodė besanti pati tamsiausia.

- Kodėl šita mergaitė sekioja paskui jus? - šaltu balsu pasidomėjo Selonžė.

Nuliūdinta jo tono, Fjora pabandė ištraukti savo ranką:

- Tai mano vergė Chatun. Nė nemanykite, kad pasiųsiu ją toliau. Ji privalo visada būti šalia manęs!

- Vergė! Ir jūs ramiai tai sakote bažnyčioje? Kokia gi tuomet jūs krikščionė?

- Manau, neprivalau klausyti jūsų pamokslų tuo klausimu. Be to, mes geriau elgiamės su savo vergais,

negu jūs su savo tarnais ir valstiečiais. Mes juos branginame, nes jie nepigiai atsieina!

- Jūs, florentiečiai, iš tiesų keisti žmonės, ir ...

- Užteks apie tai, mesire! Nejaugi privertėte mane ateiti į bažnyčią vien tam, kad aptartume mūsų papročius ir gyvenimo būdą? Šituo klausimu negaliu pakęsti jokios kritikos.

- Atleiskite! Nenorėjau jūsų įžeisti. Aš tik ketinau, žinoma, jums leidus, užduoti vieną klausimą.

- Viskas priklauso nuo to, koks tai klausimas, - atsargiai pasakė Fjora. Ji stovėjo priešais savo pašnekovą tiesi ir išdidi, drąsiai žvelgdama jam į akis.

Staiga Filipas nusišypsojo ir tarė virpančiu balsu:

- Jūsų akys tokios nuoširdžios. Tikriausiai jose atsispindi net menkiausias sielos virpesys...

- Jūs pasikvietėte mane, kad praneštumėte apie šį atradimą? Na, tai koks jūsų klausimas? Jeigu apskritai ketinate jį užduoti...

- Aš tikrai noriu paklausti. Man pasakojo, kad jūsų motina ne florentietė ir kad savo šalyje ji priklausė kilmingai giminei.

- Žinojau, kad mūsų mieste ilgi liežuviai, bet nemaniau, kad taip paleisti! - nuliūdo Fjora. - Juk jūs ką tik atvažiavote!

- Greitai vėl išvažiuosiu, bet tam, kad susidomėtum žmogumi, nereikia daug laiko... O susidomėjęs noromis nenoromis stengiesi kuo daugiau apie jį sužinoti. Jūsų motinos vardo klausiu todėl, kad jūs labai panaši į vieną jaunuolį, kurį pažinojau vaikystėje. Kai buvau dvylikos metų, stojau tarnauti pažu pas grafą de Šarolė, vėliau tapusį hercogu Burgundiečiu.

- Prašom tęsti!

- Tuo pačiu metu pas monsinjorą Karolį ginklanešiu tarnavo labai gražus... ir labai liūdnas jaunuolis. Jis retai šypsodavosi. Gaila! Jo šypsena buvo tokia žavi... beveik kaip jūsų... Visam laikui įsidėmėjau tą jaunuolį, kuris,

tarp kita ko, labai greitai dingo. Jo vardas Žanas de Brevajis. Kilęs iš neturtingos, bet kilmingos šeimos. Keista, bet jūs labai jį primenate. Jeigu tik mergina gali būti panaši į jaunuolį.

- Išgirdęs mano motinos istoriją, tikriausiai nusprendėte, kad tas jaunuolis mūsų giminaitis?

- Tikrai taip. Būtent todėl, rizikuodamas pasirodyti nekuklus, aš ryžtuosi paklausti jūsų motinos vardo.

- Mielai pasakyčiau, jeigu pati žinočiau, tačiau tėvas, nenorėdamas prisiminti... o galbūt, stengdamasis apsaugoti šeimos garbę nuo visokių apkalbų (juk aš nesantuokinė duktė), nesako, kas buvo mano motina. Žinau tik, kad jos vardas Marija.

Vyriškis ir mergina nutilo, tyla juos tarsi apgaubė, ta ypatinga ištuštėjusios bažnyčios tyla, iškilminga, stebuklinga tyla, kuri viešpatauja po aukštais skliautais, sustiprinančiais net menkiausią šlamesį. Fjora, prisiminusi švelnaus veido baltaplaukės moters portretą, paskendo savo mintyse. Tuo tarpu Filipas žiūrėjo į savo pašnekovę neatplėšdamas akių.

Iš už kolonos, kur mandagiai pasitraukė Chatun, pasigirdo kosulys, ir, atrodė, kad visa bažnyčia kosti kartu su ja. Pakirdusi iš susimąstymo Fjora krūptelėjo, standžiau susivyniojo į apsiaustą ir pakėlė akis į Filipą. Nors jis žvelgė tiesiai į ją, suprasti, ką jis galvoja, ji neįstengė. Tamsaus gymio veidas buvo santūrus, o lūpos, kaip pasirodė Fjorai, šypsojosi su panieka.

- Nejaugi jūs nežinojote, kad mano tėvai nebuvo susituokę? Tačiau taip yra. Aš nesantuokinė duktė. Reikia pasakyti, kad mūsuose į šią aplinkybę niekas nekreipia dėmesio. Tiesa, mes juk florentiečiai, - pridūrė mergina ir šyptelėjo, - keisti žmonės, beveik laukiniai...

Jos ironija supykdė Selonžė.

- Nešnekėkite kvailysčių. Aš niekada nesakiau nieko panašaus. Be to, ir mūsų aukštuomenėje nesantuokinio vaiko gimimas nelaikomas gėdingu dalyku. Svarbi tik

kilmės vyriškoji linija. Štai kad ir monsinjoro Karolio įbrolis ir, tarp kita ko, pats talentingiausias karvedys didysis bastardas Antuanas...

Išgirdus šiuos žodžius, merginos gaivios lūpos prasivėrė šypsenai, atidengdamos dvi eiles baltų, žvilgančių dantų, o skruostuose atsirado po duobutę.

- Kodėl jūs tokiu piktu tonu visa tai kalbate? O dabar, kadangi mes priėjom vienos nuomonės, leiskite atsisveikinti. Mano auklėtojai pasirodys, kad mišios per ilgai užsitęsė.

- Jus taip griežtai prižiūri?

- Ne griežčiau kaip bet kurią kitą mano amžiaus ir padėties merginą, - šaltai atsakė Fjora. - Ir nemanau, kad tai reikia aptarinėti.

- Nė neketinu. Tačiau maldauju, palaukite truputėlį. Aš...

Atrodo, jis dvejojo, ir Fjora ėmė netekti kantrybės.

- Jeigu dar turite klausimų, tai greičiau klauskite. Aš skubu...

- Tai, ką norėjau jums pasakyti, pareikalautų ilgos įžangos, o jūs skubate...

Fjorai nespėjus susigaudyti, Filipas apkabino ją ir aistringai pabučiavo. Mergina staiga pasijuto kažkokios nežinomos jėgos valdžioje, kuri palaužė bet kokias pastangas priešintis. Anksčiau kurio nors gerbėjo parodytas švelnumas sukeldavo Fjorai tik šaltą panieką, dabar apsvaigusi ji atsidavė šio nepažįstamo žmogaus glamonėms. Mergina prie savo krūtinės juto duslų jo širdies plakimą, nuo jo sklido odos, tolimų kelionių vėjo, šlapios žolės ir arklių kvapas. Ir šitas kvapas svaigino Fjorą taip, kaip ir tas bučinys - pirmasis jos gyvenime. Nuo jo visą kūną apėmė šiluma ir svaigiai sukosi galva. Staiga Fjorai atsivėrė naujas pasaulis - viliojantis ir kartu šiek tiek gąsdinantis meilės pasaulis. Koks nepanašus jis į žydras mergaitiškas svajones, lengvus atodūsius ir švelnius eilėraščius...

Fjora, pernelyg nepatyrusi, kad atsilieptų į glamonę, su pašėlusiai besidaužančia širdimi paklusniai prigludo prie Filipo. Ir kai jis staiga paleido ją iš rankų, mergina vos nesusmuko. Filipas prilaikė ją ir vėl švelniai priglaudė prie krūtinės. Kilstelėjo už pasmakrės jos veidą, atsargiai pabučiavo nosies galiuką, paskui akis.

- Aš myliu tave, - sušnibždėjo jis taip aistringai, kad Fjora paraudo. - Aš myliu tave ir tavęs geidžiu...

Šįsyk Filipas pagaliau paleido Fjorą iš savo glėbio ir nė karto neatsigręžęs greitai išėjo iš bažnyčios. Mergina suklupo, dar tebesapnuodama nuostabų sapną. Virš jos, apšviestas silpnos dviejų žvakių šviesos, šypsojosi kažkokios šventosios atvaizdas. Visiškai sutrikusi Fjora niekaip nesuprato, kokia čia šventoji, bet mėgindama nusiraminti nejučia ėmė jai melstis...

Tuomet Chatun prisiartino prie savo ponios, paėmė ją už rankos ir prisiglaudė prie jos skruosto.

- Jau vėlu, - sušnibždėjo ji. - Laikas namo!

Fjora pažiūrėjo į ją klaidžiojančiu žvilgsniu:

- Tu manai? Aš... aš dar nenoriu grįžti. Tik ne dabar! Paskui!

Jaunutė totorė švelniai nusijuokė, suburkavo lyg balandėlė.

- Suprantu. Tu bijai, kad pažiūrėję į tavo veidą visi išsyk viską supras...

- Ką?

- Kad tu dabar žinai, kas yra meilė...

- Kokia tu kvaila! Manai, aš myliu šitą žmogų? Negi pamiršai, kad myliu Džulianą?

Ištarusi šį vardą, Fjora nustebo: jis nesukėlė jos sieloje jokio atgarsio. Potraukis, kurį ji anksčiau jautė jaunajam Medičiui, išnyko lyg sapnas: kaip besistengtum, ryte vis tiek jo nebepameni.

- Ne, - paprieštaravo Chatun, - tu tik manei jį mylinti. Tačiau tavo širdį pasigrobė tas, kuris ką tik išėjo... Ir tu puikiai tai žinai.

Patylėjusi Fjora užsidengė veidą rankomis apsimesdama, kad nori susikaupti maldai. O iš tiesų ji norėjo išvengti akių šios Azijos dukters, kuri taip pasitikėdama savimi sprendžia apie jos jausmus. Pati Fjora dabar jautė vien sumaištį.

Trečias skyrius

Meilės siurprizai

Kitą rytą Frančeskas Beltramis su dukra patraukė pas knygų pirklį Vespazianą Bističį. Laikydamiesi už rankų jie ėjo labai sparčiai, nes nukritus temperatūrai lauke buvo beveik šalta. Tačiau ši aplinkybė nė kiek negadino Fjoros nuotaikos. Jai labai patiko kartu su tėvu - vienai eiti ten nederėjo - lankytis knygų parduotuvėje, kur susirinkdavo intelektualinis Florencijos elitas. Be to, puikių leidinių ten galėjo rasti net paties subtiliausio skonio pirkėjas.

Tokį ankstyvą metą Largo gatvėje, kur buvo knygų parduotuvė, viešpatavo sujudimas. Namų šeimininkės su krepšiais rankose skubėjo į turgų, damos, prisidengusios šydais ir gobtuvais, po mišių išeidavo iš San Lorenso bažnyčios, kuri stūksojo tarp Medičių rūmų ir vienuolyno bibliotekos; piemuo ginė ožkų bandą, akmentašiai karučiuose vežė sunkius blokus; visur siuvo miestelėnai, apsirengę ilgais juodos saržos drabužiais; sklido skardūs vilkelį žaidžiančių berniukų balsai.

Kiekviename žingsnyje su Beltramiu draugiškai sveikinosi pažįstami. Jis nuoširdžiai ir mielai atsakinėjo, džiaugdamasis tokiu savo populiarumu. Kai tėvas ir duktė jau artėjo prie Bističio namų, jų vos nepartrenkė kiaulių banda. Paskui kiaules bėgo piemenukas. Pažinęs turtingąjį pirklį, jis paraudo ir tiesiog viduryje gatvės suklupo prieš jį:

- Ak, atleiskite, mesire Beltrami, tūkstantį kartų prašau atleisti!

Piemenėlis buvo baisiai išsigandęs. Dar akimirka, ir atrodė, kad jis sukniubs Beltramiui po kojom.

- Vargšelis! - nusijuokęs sušuko Frančeskas. - Jeigu tu ir toliau taip klūposi, visos tavo kiaulės išsilakstys. Kvaileli, užuot atsiprašinėjęs geriau pasivyk jas! Štai imk, jeigu kartais kokia kiaulė dingtų... O tai šeimininkas prilups tave...

Ir nustebusiam berniukui įbrukęs auksinį floriną Beltramis nusivedė dukterį. Pakvaišęs iš laimės berniukas akimirksniu dingo iš akių.

- Tai tave reikėjo praminti Puikiuoju, - pasakė sujaudinta Fjora. - Tu pats dosniausias žmogus pasaulyje.

- Todėl kad daviau floriną? Bet Puikusis būtų davęs du. Taigi tebūnie taip, kaip yra.

Po minutės jie žengė į knygų parduotuvės vidų.

Vespazianas Bističis mieste buvo laikomas geru antikinės literatūros žinovu. Ieškodami retų rankraščių, jo agentai išnaršė visus Graikijos ir Artimųjų Rytų miestus. Tai buvo kokių šešiasdešimties metų, stambus, galima sakyti, didingo sudėjimo, mielų manierų ir didelės erudicijos žmogus. Nors veidas jau išvagotas raukšlių, tačiau akių žvilgsnis jaunas, o balsas kupinas gerumo.

Palikęs savo pašnekovą jis nuskubėjo pasitikti atėjusių tėvo ir dukters Beltramių.

- Sveiki atvykę, mesire Frančeskai ir Fjoreta. Prisipažinsiu, visada džiaugiuosi matydamas tavo tėvą, bet tavo pasirodymas man dar malonesnis. Tu - kaip pats pavasaris...

- Negadink jos pataikaudamas, - nepatenkintas sudraudė Frančeskas. - Atėjau sužinoti, ar jau paruošta "Komentarų" kopija?

- Beveik baigta. Pasodinau prie jos du geriausius savo perrašinėtojus, ir greitai galėsi pasiimti savo užsakymą. Bet turiu dar kai ką, kas turėtų tave sudominti.

Tai išgirdus Beltramio akys užsidegė.

- Sakyk greičiau, kas gi tai?

Beltramis nusekė paskui Bističį į parduotuvės gilumą ir eidamas netyčia užkabino vyriškį, su kuriuo šeimininkas šnekučiavosi prieš ateinant jiems su Fjora. Kai Frančeskas atsiprašė, nepažįstamasis atsigręžė, ir Fjora atpažino graikų gydytoją, taip smarkiai įbauginusį ją baliuje Medičių rūmuose.

- Nereikia atsiprašinėti, - pasigirdo žemas jo balsas, ir jis pagarbiai nusilenkė. - Aš stovėjau ant kelio. Tereikia išvysti knygas, ir jau nieko aplinkui nebepastebiu...

- Manau, kad turėjau atsiprašyti! - paprieštaravo Beltramis. - Juk mūsų pasirodymas sutrukdė jūsų ir mesiro Bističio pokalbį...

- Nieko baisaus, aš jau ketinau išeiti. Atėjau tik užsisakyti vieno vertingo Ibn Sinos medicinos traktato kopijos. Vakaruose Ibn Sina žinomas Avicenos vardu. Mesiras Bistričis nenori perleisti man originalo.

- Mesire Laskari, jau sakiau jums, kad tai neįmanoma, nes monsinjoras Lorensas užsimanė pasilikti traktatą sau. Tačiau jis leido daryti kopijas, - tarė Bistričis, nešinas stambiu paketu. - Visa bėda, kad perrašinėtoją iš arabų kalbos ištiko karštligės priepuolis, o tai gerokai užvilkins darbą su kopija.

- Kada nors kopiją vis tiek bus baigta, ir tai svarbiausia, - ramiai atsakė graikas. - O dabar einu... Nenoriu jums trukdyti...

Fjora sumišo pamačiusi gydytoją, žengtelėjo į šalį ir apsimetė, kad domisi graikų kalbos žodynu, gulinčiu ant aukštos lentynos. Išeidamas iš parduotuvės Demetrijas turėjo aplenkti merginą. Įsitikinęs, kad knygų pirklys ir jo klientas pasidėję ant ąžuolinio prekystalio aliejinę lempelę įsigilino į pokalbį, jis prisiartino prie Fjoros.

- Tai pernelyg rimta knygas tokioms jaunoms akutėms, kaip jūsų! - tarė jis puikia prancūzų kalba. - Ar jūs skaitote graikiškai, mandmuazele?

Fjora staigiai atsisuko į jį. Šis žmogus kaip ir anksčiau kėlė jai baimę. Juolab neketino jam nusileisti.

- Žinoma! Ir dar lotyniškai. O jūs, mesire? Ar jūs vis dar skaitote svetimas mintis, kaip vakar manąsias?

- Nėra sunku skaityti mintis, sukeltas susijaudinimo, arba mintis žmogaus, turinčio skaisčią sielą. Jeigu ne jūsų padėtis visuomenėje, mielai imčiau jus savo mokine... Bet prašau, nepamirškite mano žodžių: jeigu į jūsų namus pasibels nelaimė, aš pasiruošęs pagelbėti. Mano vardas...

- Žinau. Man jau sakė. Tačiau, mesire, jūs jau antrą kartą pranašaujate man nelaimę. Ar negalėtumėte išreikšti savo mintis aiškiau?

- Gaila, bet dabar negaliu. Pirmiausia jūsų mintys užimtos meile, o antra - vis tiek negalėsite išvengti likimo smūgių. Tačiau sunkią valandą prisiminkite mane. Monsinjoras Lorensas padovanojo Fjezolėje man vilą...

- Mes taip pat ten turime vilą.

- Žinau. Taigi lengvai galėsite rasti mane.

Pridėjęs ranką prie krūtinės, gydytojas nusilenkė ir išėjo iš parduotuvės, o prislėgta Fjora prisiartino prie tėvo ir Bističio, kurie įsijautę į pokalbį net nepastebėjo trumpo jos pašnekesio su graiku. Knygų pirklys labai atsargiai išvyniojo storą, įrištą senu pergamentu knygą. Jos viršelį puošė sidabrinės sagtelės ir kryžius, inkrustuotas topazais ir turkiais. Fjora nugirdo jo žodžius:

- Vienam mano agentui pasisekė rasti šitą Lisijo kalbą, ir aš pamaniau, kad tau bus įdomu ją pasklaidyti...

Frančeskas labai atsargiai paėmė knygą, padėjo ją ant pastovo ir atsidėjęs ėmė apžiūrinėti kryžių ant viršelio.

- Stebuklas! Iš kur ši knyga? Sprendžiant iš kryžiaus ir herbo ji priklausė abatijai.

- Ar tu visada toks smalsus? - nusišypsojo Bističis. - Šita knyga iš Ainzidelno abatijos, o daugiau tau nieko nesakysiu...

Su didžiausia pagarba Beltramis sklaidė storus, traškančius puslapius, kuriuose graikišką tekstą puošė inicialai ir užsklandos, dailiai atliktos kažkieno nagingų rankų.

- Vespazianai, kiek benorėtum už šią knygą, ji - mano! Fjora, tu tik pasižiūrėk, tai tikras stebuklas!

- Buvau tikras, kad ji tau patiks. Kainą pasakysiu vėliau, bet, jeigu nori, gali pasiimti knygą nors ir dabar.

- Nejaugi nedarysi kopijų?

- Kopijos jau yra. Gal dabar norėtum pažiūrėti, kaip vyksta darbas su Cezariu?

Beltramis vos atsiplėšė nuo rankraščio, kurį švelniai glostė Fjoros pirštukai, ir jiedu nusekė paskui Vespazianą į patalpą galinėje namo dalyje langais į sodą. Tai buvo ilga salė, gerai apšviesta plačių langų. Priešais langus stovėjo piupitrai, už kurių sėdėjo kokia dešimtis perrašinėtojų ir kruopščiai kopijavo rankraščius. Vieni atgamino tekstą, kiti - spalvotus inicialus, treti - užsklandas. Kai kurie iš perrašinėtojų buvo visai jauni, kiti vyresni, tačiau visi jie buvo skirtingų tautybių; rudaplaukis, baltaodis vokietis, juodabarzdis graikas, kaip kaštonas tamsus sicilietis ir netgi negras iš Sudano. Nesimatė tik Ali Aslamo balto turbano. Arabų perrašinėtojo vieta buvo tuščia.

Paprastai Fjora su malonumu stebėdavo perrašinėtojų darbą. Tačiau šį kartą, po antrojo pokalbio su Laskariu, sustiprinusio pirmojo įspūdį, merginą apėmė neaiškus nerimas. Nieko nereginčiomis akimis ji žiūrėjo, kaip vikrūs pirštai piešia arabeskas, atsargiai užtepa dažus. Laimei, tėvas, visiškai pasinėręs į savo aistrą, taip karštai gėrėjosi meistrų darbu, kad jų veidai nušvito. Ypatingų pagyrimų, žinoma, susilaukė senas perrašinėtojas, kuris baigė Cezario “Komentarus”, užsakytus pirklio. Kaip

ypatingo palankumo ženklas, jam buvo padovanota auksinė moneta.

Grįžus į parduotuvę, Beltramis, pažeminęs balsą, paklausė:

- Na kaip, ar tau pavyko gauti garsųjį "Mainco psalmyną", dėl kurio Johanas Fustas pavogė iš Gutenbergo kilnojamąsias raides?

- Ne. Jis tikriausiai gerai paslėptas. Nesu tikras, ar apskritai egzistuoja jo kopija. Rasti šią knygą kur kas sunkiau negu garsiąją keturiasdešimt dviejų eilučių Bibliją - pirmąjį spausdintą Gutenbergo leidinį. Aš tik nesuprantu, kodėl...

- Ir vis dėlto kopijų turi būti. Juk naujasis būdas skirtas būtent tam. Žinoma, meistro rankos niekas nepakeis, tačiau Gutenbergo metodas vis tiek labai įdomus. Prisipažinsiu, jis mane ypač sudomino...

- Mane irgi. Nujaučiu, kad greitai mums pasitaikys proga patenkinti savo smalsumą. Prieš trejetą metų į Veneciją atvyko du žmonės - prancūzas Nikola Žansonas ir vokietis Žanas de Spiras. Esu tikras, kad jie atsivežė Gutenbergo paslaptį...

- Tuomet, kodėl iki šiol jie nieko neišspausdino?

- Galbūt dėl Bažnyčios... arba Dešimties Tarybos. Venecijoje nelabai mėgstamos naujovės. Bet aš greitai važiuosiu į Veneciją ir savo akimis pamatysiu, kaip ten reikalai.

- Žiūrėk, saugokis! Net venecijiečiui pavojinga turėti reikalų su Dešimties Taryba...

Į parduotuvę įėjo du nauji pirkėjai. Vespazianas nuskubėjo jų pasitikti, nes tai buvo pats Lorensas Medičis ir jo draugas Policianas, užėję kaip kaimynai. Kol jie vienas kitam kalbėjo mandagius žodžius, Beltramis kruopščiai slėpė po apsiaustu rankraštį iš Ainzidelno.

- Laikas eiti, - šnipštelėjo jis Fjorai. - Dar akimirka - ir "Lisipas" išslys man iš rankų.

- Nejaugi mesiras Bističis nesakė, kad paliko jį būtent tau?

- Pirklio garbės žodis! Bet, kai kalba eina apie tokius svarbius klientus kaip aš ir Lorensas, tai knyga tenka tam, kuris ateina pirmasis...

- Kitaip tariant, ji ne taip jau pigiai tau kainuos?

- Žinoma. Bet tai neturi jokios reikšmės. Pinigai tik priemonė paįvairinti gyvenimą, papuošti jį retais ir įmantriais daiktais. Po mano mirties tu paveldėsi puikų palikimą.

- Kad ir koks vertingas jis būtų, niekada neatstos tavęs, - atsakė Fjora tvirtai spausdama tėvo ranką. - Šiaip ar taip, noriu kaip indėlį į mūsų šeimos nuosavybę įnešti Pertvarkos sonetą, kurį mesiras Bističis neseniai man padovanojo.

- Parodyk!

Fjora išskleidė ploną pergamento lapą, pagal tradiciją papuoštą lauro lapų pavidalo vinjetėmis, ir perskaitė keletą eilučių.

Mergina pajuto, kad jos veidas išdavikiškai paraudo. Poetas išsamiai atsakė į klausimus, kankinusius ją visą dieną ir neleidusius užmigti naktį. Ta akimirka, kai ji buvo Filipo glėbyje, atrodė jai stebuklinga. Tačiau likus vienai, taip jos gerbiamų filosofų logika ir protas palengva nugalėjo merginos pasimetusią širdį. Neklausydama Chatun, kuri aistringame burgundiečio polėkyje įžvelgė kažkokį aukštybių apsireiškimą, Fjora įtikino save, kad Selonžė tik patenkino akimirkos troškimą, norą išsivežti nors šiokį tokį malonų prisiminimą iš miesto, nepateisinusio jo vilčių...

- Tačiau, - atkakliai teigė Chatun, - jis gi pasakė, kad geidžia tavęs...

- Tikrai pasakė. Tačiau tai nereiškia, kad jis ateis pas tėvą prašyti mano rankos. Aš beveik esu tikra, kad jis išvažiuos net nepasimatęs su mumis...

Ji prisipažino sau, kad iš tikrųjų taip nemano, o tik bando apgauti save, ir kad tai tik vienas iš būdų sumažinti nusivylimo skausmą, jeigu Filipas iš tiesų iškeliautų neatsisveikinęs.

O kol kas Fjora norėjo daugiau sužinoti apie Filipą. Dėl to ji įkalbėjo Leonardą po pietų kartu nueiti į Albicio rūmus aplankyti Kjaros. Tai buvo nesunku, nes auklėtoja džiaugėsi atsiradusia proga valandėlę kitą praleisti nepataisomos liežuvautojos Kolombos draugijoje ir pasimėgauti cukruotom slyvom, kurias storulė Kolomba paruošdavo tikrai meistriškai.

Deja, Fjora iš esmės nieko naujo nesužinojo: Karolio Drąsiojo pasiuntinys ir jo palyda apsistojo geriausiame viešbutyje prie Senojo turgaus. Ten jis gyveno plačiai: gėrė geriausius vynus, kurie jam atrodė ne tokie jau geri, nieko sau negailėjo. Tačiau į miestą Selonžė buvo išėjęs tik porą ar trejetą kartų, ir tai labai trumpam.

- Matyt, tave labai sudomino tas svetimšalis? - paklausė Kjara.

- Galbūt, jis man atrodo įdomus. O tau ne?

- Taip, žinoma. Bet greičiau jau man jis kelia smalsumą. Aišku, jo figūra ir veidas puikūs, tokio veido greitai nepamirši. Nepaisant to, jis kelia baimę...

- Kodėl? Ar jis toks baisus?

- Jis prakvipęs karu. Lygiai toks pat jausmas apėmė mane, kai pereitais metais susipažinau su kondotjeru Gvidobaldu da Montefeltru. Abu jie iš tų vyrų, kurie gyvena karu ir dėl karo. Be to žmonės iš šiaurės nepanašūs į mus, jie nemėgsta to, ką mėgstame mes...

- Tačiau niekas neneigia, kad hercogo Burgundiečio rūmai patys prašmatniausi, o jis pats laikomas turtingiausiu Europos žmogumi.

- Jeigu taip, tai kodėl jis atsiuntė pas Medičį mesirą de Selonžė gauti paskolą? Dėdė, vakar papasakojęs apie tai, taip pat pasakė, kad hercogas Karolis stengiasi tapti karaliumi. Būtent todėl jis nuolat kariauja ir jau trys

mėnesiai laiko apgulęs vokiečių Neiso tvirtovę. Matyt, karai kainuoja daugiau negu puotos...

- Nejaugi mes patys nekariavome? Ar jau pamiršai Voltero apsuptį ir tai, kaip Lorensas susidorojo su nugalėtaisiais?

Kjara nusijuokė:

- Ko čia ginčytis? Gali pamanyti, kad būtent mes atsakome už gimtojo miesto likimą! Matau, kad mesiras de Selonžė tave iš tikrųjų sudomino. Ir nenuostabu. Tąsyk jis taip žiūrėjo į tave. Ir daugiau tu su juo nesimatei?

- Ne, - sumelavo Fjora net nemirktelėjusi. Ji niekam nepasakos apie akimirkas, išgyventas Šventosios Trejybės bažnyčioje. Jos priklauso tik jai ir yra tokios brangios, kad neminės jų net tokiai artimai draugei kaip Kjara. Užtenka Chatun. Su ja iki valiai galės pasikalbėti apie Filipą, kai tas išvažiuos į savo gimtinę.

- Pasistenk daugiau apie jį negalvoti. Juk jis greitai išvyksta. Vargu ar jūs dar kada nors pasimatysite. Žinoma, gerai, kad jis išstūmė iš tavo širdies Džulianą. Galbūt dabar pagaliau tu atkreipsi dėmesį į vargšelį Luką Tornabuonį. Jis taptų puikiu vyru.

- Jeigu jis tau taip patinka, tai kodėl neišteki už jo?

- Pirmiausia jis manęs nemyli, o antra, mes su juo per daug seni draugai, trečia - kaip žinai, aš susižadėjusi su pusbroliu Bernardu Davancačiu. Mūsų šeimos nutarė, kad po poros metų mes tapsime vyru ir žmona. Aišku, matomės mes nedažnai, kadangi jis atstovauja savo prekybos namų interesams Romoje. Tačiau tikiu, kad jis mane myli.

- O tu? Tu jį myli?

- Nepasakyčiau, kad jis man bjaurus. Taigi neverta griauti planų, kuriuos taip kruopščiai sukūrė mūsų artimieji. Tikiu, kad būsime gera pora, - nusišypsojusi pridūrė Kjara.

Žinoma, puiku, kai tolimesnis gyvenimas atrodo lyg begalinė tiesė. Tačiau pasimatymas bažnyčioje šiek tiek pakeitė Fjoros pažiūras.

- Ar esi tikra, - staiga paklausė draugės, - jog kada nors nesutiksi vyriškio, kuris ne tik kad nebus bjaurus, bet ir privers tavo širdį suvirpėti... paskui kurį tu su džiaugsmu eisi nors į pasaulio kraštą?

Kjara atsakė ne iš karto. Tamsiose jos akyse, švelniai žvelgiančiose į draugę, šmėstelėjo nerimas. Pritrenkta Fjoros atvirumo, ji pabandė laimėti šiek tiek laiko, kad susikauptų. Paėmusi žydrą stiklinę taurę, pilną cukruotų slyvų, pastatė priešais draugę. Plonais piršteliais laikydama vaisių, kokią minutę jį apžiūrinėjo, o paskui atsiduso:

- Mano manymu, būtų geriau, jei vienas burgundų sinjoras kuo greičiau išsinešdintų į ūkanotą savo tėvynę!

Fjora nespėjo paprieštarauti. Pokalbį nutraukė Leonarda ir Kolomba, grįžusios iš virtuvės, kur Fjoros auklėtoja išbandė naują farširuotų balandžių receptą. Kolomba pasiūlė palydėti viešnias iki namų, o pakeliui užsukti pas vaistininką Landučį ir nusipirkti melisos tepalo - puikios priemonės rankų baltumui išsaugoti.

- Gera mintis, - sutiko Leonarda. - Mūsų tepalas, beje, irgi baigiasi...

Išėjusios iš namų, draugės patraukė priekyje savo auklėtojų. Kaip tikros florentietės, jos mėgo šitaip pasivaikščioti miesto gatvėmis. Juk miestelėnų gyvenimas vyko daugiausia gatvėje, o ne tarp keturių sienų. Kiauras dienas moterys plepėdavo tiesiog pro langus arba stovėdamos ant namų slenksčio. Vakarais į gatvę išeidavo vyrai. Jie būriuodavosi, kad aptartų miesto reikalus, pasikeistų naujienomis arba tiesiog pajuokautų. Pirkliai ir amatininkai paprastai rinkdavosi Senajame turguje, jaunieji dabitos pamėgo Šventosios Trejybės tiltą, nuo kurio patogu gėrėtis saulėlydžiu, o dėl svarbių asmenų, tai jų susitikimo vieta buvo arkada greta Sinjorijos pastato. Dažnai čia ateidavo ir pats Lorensas. Neretai,

kai būdavo geras oras, miestiečiai prie namų slenksčio išsinešdavo stalus. Vyrai susisėdę prie jų žaisdavo šachmatais. Vėliau, pabaigusios namų ruošą, prisėsdavo ir moterys truputį paplepėti. O vaikai, - žinoma, tik berniukai, - taip šūkavo ir triukšmavo, kad ramybės nebuvo ne tik gatvėse, bet ir miesto aikštėse... Tačiau išgirdę pirmuosius varpų dūžius, kviečiančius vakarinei maldai, visi grįždavo namo. Sutemus pasilikti gatvėje buvo pavojinga.

Kai padorioji Florencija, saugoma kareivių, aukštų sienų ir sargybos bokštų, ramiai sumigdavo, iš savo landynių pradėdavo lįsti kitos Florencijos gyventojai - nusikaltimų, ištvirkavimo, parsiduodančių mergelių ir vagių karalystės atstovai. Purvo putos veždavosi iš visų užkampių bei plyšių ir lyg potvynis pamažu užtvindydavo visą miestą.

Tik už miesto ribų virš nedidelių kalvų viešpatavo tyla ir ramybė: lengvas nakties vėjelis švelniai judino kiparisų šakas, tyliam kaimo vienuolyno varpų skambesiui pritarė graudus paukščių klyksmas alyvų giraitėse ir San Minjato bei Fjezolės vynuogynuose. Tuo pat metu po miestą klajojo nuodėmė, baimė ir mirtis. Ir tik pirmieji gaidžiai išvaikydavo šlykščius naktinius paukščius, ir jie užsidarydavo nešvariose savo landynėse iš baimės mirksėdami akimis.

Jeigu staiga nakties tylą nutraukdavo beviltiškas riksmas, jis nesudrumsdavo ramaus florentiečių miego, nes jie jautėsi visiškai saugūs už storų tvirtovės sienų globojami šv. Reparatos - jų miesto globėjos. Juk dėl srovelės kraujo lelijos Florencijos herbe dar labiau neparaudonuos.

Nei Fjora, nei Kjara, gyvenančios tarp storų rūmų sienų, apsuptos gausybės tarnų, net neįtarė, kad yra šioji antra Florencija. Merginos pažino tik malonų jos dienos veidą.

Tęsdamos pasivaikščiojimą Fjora ir Kjara užtruko prie liūtų narvų, pastatytų už Sinjorijos rūmų. Karališkieji žvėrys buvo florentiečiams tarsi talismanas. Jais uoliai rūpinosi. Vos tik kuris žvėris netekdavo apetito, tuoj atsirasdavo žinovų, pranašaujančių besiartinančią katastrofą; o jeigu koks liūtas nudvėsdavo, tai aliarmo varpas plėšydavosi taip, lyg mieste būtų kilęs maištas.

Žvalgydamosi į šalis, plepėdamos, atsakinėdamos į daugybę pasveikinimų, mūsų damos ramiai pasiekė vaistinę. Šioje vietoje visada būdavo pilna žmonių, nes greta esančios laidojimo reikmenų parduotuvės tarnautojai, belaukdami klientų, lauke žaidė muštuką.

Prie gražaus namo su lodžija ir marmurinėmis kolonomis moterys sustojo. Plati, ryški iškaba skelbė: “Vaistininkas Landučis”. Kolomba ryžtingai pastūmė žemas duris, ir visos keturios suėjo į erdvią patalpą, kurios lubas puošė freskos ir lipdiniai. Vaistininkas buvo turtingas, visų gerbiamas žmogus, miesto valdybos narys. Jis draugavo su Frančesku Beltramiu, ir Fjora čia mėgdavo lankytis netgi labiau negu pas Bističį. Landučis visada buvo linksmas ir malonus, o jo vaistinė kvepėjo džiovintomis žolėmis ir prieskoniais.

Vaistinėje viskas dvelkė ramybe ir tvarka: lygios eilės žalių ir mėlynų majolikos indelių, tvarkingai sudėlioti permatomi flakonai, bronziniai ir akmeniniai grūstuvėliai, sidabrinės ir medinės dėžutės, vaistinės svarstyklės, pastatytos ant tamsaus ąžuolinio prekystalio. Vos patekusios į vidų Fjora ir jos palydovės išgirdo triukšmą ir riksmus: dvi moterys, sprendžiant iš aprangos, privilegijuotų visuomenės sluoksnių atstovės, taip įnirtingai riejosi nesirinkdamos žodžių, kad būtų nustebinę bet kurią žuvų pardavėją iš Naujojo turgaus.

- Sena kumele! - rėkė viena. - Tu dar sužinosi, kas aš tokia!

- Aš seniai žinau. Jeigu būtum jautis užuot buvusi karve, mes galėtumėm įverti tau žiedą...

- Tik nenudvėsk iš įniršio! Tu tiesiog spjaudai tulžį. Todėl ir tavo veidas toks geltonas.

- Nė kiek ne geltonesnis už tavo! Teisybę sako, kad velionis tavo vyras rytais šlapindavosi tau ant veido.

Moteris, nurijusi šį paskutinį įžeidimą, buvo ne kas kitas, kaip Jeronima Paci. Įsiutusi iš pykčio ji žvalgėsi ir ieškojo, ką čia paleidus savo priešininkei į galvą. Pagaliau čiupo flakoną su piliarožių šaknų antpilu, bet nepataikė, ir flakonas sudužo ant akmeninių grindų plytų. Pamatęs, kad prasidėjo mūšis, vaistininkas drąsiai puolė į kovos sūkurį ir pabandė nuraminti priešininkes, kurios jau kibo viena kitai į krūtinę.

- Ko gi stovite? Padėkite man! - sušuko jis dviem pagalbininkams, kurie alkūnėmis atsirėmę į prekystalį ir nutaisę žinovų veidus sekė peštynes. Norom nenorom jie pakluso, kur kas labiau geisdami toliau stebėti kvapą gniaužiantį reginį.

Dona Paci ir kilnioji Kornelija Donati jau seniai nekentė viena kitos. O viskas prasidėjo nuo konkurencijos dėl meilės: Kornelija suviliojo vyriškį, už kurio Jeronima ketino ištekėti. Tiesa, Jeronima jau seniai atsirevanšavo, nes Augustas Donatis apgaudinėjo savo žmoną, lakstydamas paskui kiekvieną sijoną, koks tik pasipainiodavo akyse, tačiau priešiškumas tarp moterų neišnyko. Kaskart, kai tik jos susitikdavo, dėl menkiausios smulkmenos tarp jų įsiliepsnodavo baisiausi kivirčai. Šįsyk nesutarimas kilo dėl nedidelio lūpų dažų indelio, į kurį pretendavo abi moteriškės.

Pagaliau priešininkės šiaip taip išsiskyrė, ir tuo metu, kai jos atsipūtė skaičiuodamos nuostolius, vaistininkas išsprendė jų ginčą ryžtingai pareikšdamas:

- Šito indelio neparduosiu nei vienai, nei kitai! Neseniai tokį pat iš manęs užsisakė madona Kotryna Sforca, šventojo tėvo Siksto IV giminaitė. Net Romą pasiekė garsas apie puikią mano dažų kokybę. Nusiųsiu ją ten!

Didingu gestu jis paėmė užmirštą ant prekystalio indelį ir užrakino viename iš daugelio stalčiukų. Baigdamas vaistininkas pridūrė:

- Madona Jeronima, tai nereiškia, kad jūs neskolinga man už sudaužytą flakoną ir išlietą piliarožių antpilą. Pateiksiu jums sąskaitą...

- Aš nebūčiau sudaužiusi flakono, jeigu šita megera nebūtų išvedusi manęs iš kantrybės! - sušuko dona Paci. - Ir ji tegu moka!

Nors su didele mėlyne po akimi, Jeronima laikėsi labai ryžtingai. Ji buvo geros išvaizdos, puikiai išsilaikiusi, dailios figūros ir gundančių formų trisdešimtmetė moteris. Žmonės šnekėjo, kad ji smagiai leidžia savo našlystę su neplepiais meilužiais, kurie ne mažiau už ją suinteresuoti laikyti paslaptį, nes priklauso Pacių šeimos palydai. Senasis Džakopas, Pacių giminės patriarchas, turėjo sunkią ranką ir griežtai sekė namiškių elgesį. Žmonės patyliukais liežuvavo apie vieną ne visai kuklų tarną, užpjudytą medžiokliniais šunimis, apie plepią tarnaitę, kurią uždusino ir užkasė miške, arba apie jauną giminaitę, kuri nei iš šio, nei iš to tapo nėščia ir mirė dėl visiško išsekimo, iš tiesų, sukelto kruopščiai nuleisto kraujo. Ir jeigu visa tai, ką šnekėjo apie Jeronimą, buvo tiesa, tai ji gerokai rizikavo. Tačiau moteriškė buvo gudri, gerai sutarė su šešuru ir netgi turėjo jam įtakos. Be to, juos siejo bendra aistra: pinigai.

Įpykusi Jeronima šveitė ant prekystalio monetą ir jau ketino išeiti, tačiau Fjora ją sustabdė.

- Kaipgi tu eisi šitaip atrodydama? Paprašyk mesiro Landučio kokio nors tepalo, kad paslėptum savo mėlynę. Jis turi tikrai stebuklingai veikiančių vaistų... - tarė ji, nutaisiusi nekaltą veido išraišką.

Tačiau Fjoros įsiterpimas Jeronimai nepatiko. Nužvelgusi merginą niekinančiu žvilgsniu, ji sušnypštė kaip gyvatė:

- Man pakanka šydo. O tu, nelaiminga išsigimėle, kaip drįsti kalbėti su manimi kaip su sau lygia! Dink iš kelio!

Tačiau Fjora buvo ne iš tų, kurias galima nebaudžiamai įžeidinėti.

- Tik pabandyk ištarti šituos žodžius mano tėvo akivaizdoje! Su juo tu tokia saldutė, suoki maloniu balseliu. Ir nepamiršk, kad esi jo draugo namuose.

- Jūs tik paklausykite! - nusišaipė Jeronima. - Na tiesiog princesė...

- Aš daugiau negu princesė, aš Beltramio duktė...

- Tu esi tikra?

Nors šis niekšiškas klausimas ir sunervino Fjorą, tačiau ji to neparodė ir išdidžiai iškėlusi galvą atsakė:

- Svarbiausia, kad mano tėvas tuo tikras!

Kornelija Donati, tvarkydamasi po nesenų grumtynių, užtarė merginą:

- Mažute, neprasidėk su šita šlykštyne! Visi žino, kad tavo tėvas - puikus žmogus, jį pelnytai gerbia, o šito nepasakysi apie Pacių šeimyną. Keliauk sau, Jeronima! Pakaks!

- Išeinu, bet mes dar susitiksime, Kornelija Donati! O dėl šios merginos, tai ateis diena, kai ji atsidurs mano namuose, visiškoje mano valdžioje. Tuomet aš jai parodysiu, kaip žeminti mane kitų žmonių akivaizdoje!

Ir moteris kaip kulka išlėkė iš vaistinės - tik violetinis šydas švystelėjo. Violetinė spalva buvo jos pati mėgstamiausia, kaip ji manė, labiausiai tinkanti vešlioms blondinėms. Likusieji tylomis žvelgė vienas į kitą, pritrenkti paskutinių Jeronimos žodžių.

- Ką ji turėjo galvoje? - paklausė Kjara. - Nesuprantu, kaip ji galėtų laikyti savo namuose Fjorą?

- Nebent priverstų ištekėti už savo sūnaus, - sušnibždėjo Kornelija.

- Už to siaubingo kuproto ir šlubo neūžaugos? - pasipiktino Kjara. - Tokiu atveju būtina, kad mesiras Frančeskas išsikraustytų iš proto... o tas tikrai negresia.

- Tačiau būtent apie šitą santuoką ji ir svajoja, - pasakė storoji Kolomba. - Viena jos tarnaitė kartą šnipštelėjo man porą žodžių, kai buvome susitikusios pas žvakių pardavėją. Dona Jeronima mano, kad tai geriausias būdas paimti į savo rankas Beltramio turtą. Juk visi žino, kad Fjora viską paveldės.

- Ir tai bus teisinga! - patvirtino Kornelija Donati. - Bet įtariu, kad Jeronima visomis jėgomis sieks šito turto. Juk jeigu ne Fjora, tai viskas atitektų jai. Su tokia netektimi nelengva susitaikyti. Be to, velionis jos vyras nebuvo šeimoje vyriausias sūnus, taigi iš senio Džakopo nėra ko tikėtis. Ta dalis palikimo, kuri teks vargšeliui Pjetrui, nebus didelė, ir jo motina...

Fjora nieko nešnekėjo. Vien tik mintis atsidurti tokios moters valdžioje ją šiurpino. Moters, kuri taip tikėjo savo žodžiais. Laimei, Leonarda pastebėjo merginos būseną ir apkabino ją per pečius:

- Brangioji, neimkite viso to į galvą! Kiekvienas iš mūsų turi neįgyvendinamų svajonių. Štai ir donos Jeronimos svajonė liks tik svajone...

Tačiau Leonarda ne visai tuo tikėjo, ką sakė. Jai kėlė nerimą Jeronimos užuomina, kad Beltramis galbūt nėra Fjoros tėvas. Vis dėlto auklėtoja ramino save: Jeronimai pasisektų sužinoti tiesą, tik jeigu ji būtų pats velnias... Tačiau būtinai reikės papasakoti Beltramiui apie tai, kas atsitiko.

Mėgindamas sušvelninti atmosferą, kuri toli gražu neskatino prekybos klestėjimo, gerasis Landučis pasiūlė damoms kiprietiško vyno, kuris, jo manymu, padės išblaškyti nemalonaus incidento įspūdį.

- Šis atsitikimas mane tik pralinksmino, - tarė Kjara.

- O manęs - ne, - paprieštaravo Landučis. - Dona Jeronima gali pasiieškoti sau kito vaistininko. Aš jos daugiau neaptarnausiu.

- Na, tuomet kodėl gi man nenupirkus jūsų dažų? - paklausė Kornelija, dar nepamiršusi ką tik įvykusio susirėmimo priežasties. - Man rodos, aš iškovojau juos sąžiningai.

- Man irgi taip rodos, - juokdamasis sušuko vaistininkas ir vienam iš pagalbininkų paliepė suvynioti minėtą indelį.

Fjora su Leonarda apsipirkusios atsisveikino su Kjara ir Kolomba. Buvo jau vėlu, o Albicio rūmų gyventojų laukė netrumpas kelias. Lauke temo. Kornelija Donati išėjo kartu su Kjara ir Kolomba. O vaistininkas patarnautojams liepė užrakinti vaistinę. Jis dar turėjo užeiti į Sinjoriją, kad su savo kvartalo prioru aptartų vieną subtilų klausimą: jo kaimynas, laidojimo reikmenų parduotuvės savininkas, ne per seniausiai pasisavino teisę prekiauti balzamais, kuri iki šiol priklausė tik vaistininkui. Landučis turėjo paskubėti, nes draugui priorui, kuris galbūt neatsisakys padėti, iki perrinkimo liko pora savaičių. Iš tiesų priorai ėjo savo pareigas tik du mėnesius, ir ši aplinkybė mieste palaikė nuolatinį rinkimų ažiotažą...

- Būtinai turiu susitikti su mesiru Frančesku, - atsisveikindamas su Fjora tarė vaistininkas. - Rytoj užeisiu pas jį į sandėlį. Manau, jis mane parems.

Kai varpai ėmė skambinti vakarinėms pamaldoms, pasigirdo durų ir langinių trinksėjimas: pirkliai ir pardavėjai skubėjo uždaryti parduotuves. Dabitos, vaikštinėję Šventosios Trejybės tiltu, paliko aikštę, kad galėtų pasiieškoti pramogų kitur. Triukšminga minia apsupo liesą, nediduką jaunuolį, labai įmantriai apsirengusį: trumpa balta atlasine liemene ir tokios pat spalvos aksominėm kelnėm iki kelių. Tualetą papildė aksominis rožinės spalvos apsiaustas ir beretė, papuošta garnio plunksna. Aplinkui besisukinėjantys dabitos tiesiog mirė iš susižavėjimo. Ant jaunuolio pirštų žibėjo žiedai, o

ant krūtinės puikavosi sunki auksinė grandinė su medalionu. Jaunuolis žengė lėtai ir iškilmingai, galvą pasukdamas tai į kairę, tai į dešinę, kad susirinktų visą jam skirtą susižavėjimo duoklę.

Fjora taip pat jį pastebėjo. Stipriai trūktelėjo Leonardą už rankos ir nutempė po artimiausio namo arka, pro kurią galima išeiti į siaurutį skersgatvį.

- Kas jums? - sunerimo pagyvenusi dama.

- Argi nematote, kas ateina priešais? Čia gi garsusis puošeiva Domenikas Akajolis su savo padlaižių gauja.

- O kodėl jis rūpi jums? Maniau, kad jis iš jūsų draugų būrio. Nejaugi jis jums nesimeilina?

- Argi tokie jaunuoliai kaip jis moka meilintis merginoms? Štai jeigu aš būčiau vaikinas, tai jis meilintųsi su malonumu! Žinoma, jis nori vesti turingą paveldėtoją, tačiau aš nelabai tikiu, kad jis padovanotų jai kūdikį. Šiaip ar taip, vargšelė nedažnai matytų jį savo miegamajame.

Baisiausiai nustebusi Leonarda žiūrėjo į Fjorą lyg višta, staiga pamačiusi, kad išperėjo ančiuką.

- Iš kur jūs visa tai žinote? Juk tikrai ne iš manęs!

- Žinoma, ne iš jūsų. Jūs per daug padori! Man papasakojo Kjara. Jos pusbrolis Tomazas yra vienas iš Domeniko gerbėjų. O merginos šneka, kad...

- Na, dabar man jau aišku, jog jūs ne tokia naivi, kokia atrodote, - pareiškė kiek šokiruota Leonarda.

- Tik nereikia apsimetinėti! Domenikas jums patinka ne labiau negu man. Būkite tikra, aš pasistengsiu ištekėti už vyriškio tiesiogine to žodžio prasme.

Tariant šiuos žodžius Fjoros mintyse iškilo tvirta Filipo de Selonžė figūra. O prisiminus jo bučinį, merginos kūnu perbėgo jau pažįstamas drebulys, nors ji puikiai suprato, kad tos stebuklingos minutės, kurias išgyveno bažnyčioje, daugiau niekada nepasikartos...

- Jeigu neprieštaraujate, gal pagaliau einame namo, - sumurmėjo Leonarda. - Kelias, atrodo, laisvas. Be to,

šioje gatvelėje baisus skersvėjis ir dvokia išviete. Dominikas nors kvepia skaniai...

Damos išlindo iš slėptuvės ir tęsė kelionę.

- Net per daug skaniai. Jo motina ir seserys nesikvėpina taip smarkiai. Vyriškis, žinoma, turi kvepėti geru muilu, na dar oda, šviežia žole... ir šiek tiek arkliais, - svajingai pridūrė Fjora, visiškai paskendusi prisiminimuose ir pamiršusi, kad yra ne viena.

- O šitai jūs taip pat sužinojote iš Kjaros? - nustebo Leonarda.

- Ne, - nuoširdžiai juokdamasi atsakė mergina. - Tai mano nuomonė.

* * *

Tuo pat metu, antrame didžiulio Beltramio namo aukšte vyko keistas spektaklis. Erdvus kambarys, tamsaus ąžuolo paneliais apmuštomis sienomis, kur Beltramis paprastai dirbdavo ir spręsdavo einamuosius komercinius klausimus, buvo lyg kokios dekoracijos. Aiškiai buvo matyti, kad dviem personažams tik mandagumas padeda sutramdyti audringas emocijas, neleidžia jų išreikšti žodžiais. Už ilgo stalo, apšviesto bronzinio kandeliabro, odiniame krėsle su aukštu atlošu sėdėjo pirklys. Filipas de Selonžė, sukryžiavęs ant krūtinės rankas, stovėjo atsirėmęs į spintą.

Vyrai žvilgčiojo vienas į kitą lyg dvikovininkai. Vieno iš jų akys, žvakių šviesoje atrodančios aukso spalvos, buvo įbestos į kito tamsias, kupinas nerimo akis. Kambaryje jau keletą minučių viešpatavo tyla, kurią drumstė tik vežimų dardėjimas, kanopų caksėjimas ir vaikų, žaidžiančių aikštelėje, šūksniai... Beltramio ausyse tebeskambėjo burgundiečio pasakyti žodžiai. Atsidusęs jis pagaliau pakilo ir priėjo prie pilko akmens židinio pasišildyti rankų. Atsargiai trindamas jas virš ugnies, pirklys tarė:

- Grafe, jūsų papasakota istorija labai įdomi, o mes, florentiečiai, mėgstame klausytis įdomių istorijų... tačiau nesuprantu, kokį ryšį ji turi su manimi?

- Kokį ryšį? Pakanka žvilgtelėti į jūsų dukters veidą...

- Palikite mano dukterį ramybėje! Juk, kiek aš prisimenu, mūsų pokalbis prasidėjo... nuo to, kad jūs patekote į sunkią padėtį. Jums nepatogu grįžti pas Burgundijos hercogą negavus paskolos, kurios jis prašė...

- Monsinjoras Karolis niekada neprašo! - suurzgė Selonžė.

- Atleiskite, kad pavartojau ne tą žodį: jis iš tiesų nepriimtinas diplomatijoje! Pasakykime taip: kurią norėjo gauti iš Medičių banko, idant galėtų Italijoje pasisamdyti kareivių. Monsinjoras Lorensas atsisakė suteikti paskolą dėl lojalumo Prancūzijos karaliui Liudvikui, nes tarp jo ir Medičių šeimos jau nuo seno gyvuoja sąjunga. O jūs pareiškėte ketinimą gauti tą paskolą iš manęs. Tuomet aš jums priminiau, kad neturiu banko...

- Beltrami, jūs manęs neapgausite! Jūs ir bankininkas, ir laivų savininkas, tikriausiai jūsų turtas ne ką mažesnis už Medičių. Bet mes jau aptarėme šitą klausimą ir nėra ko prie jo grįžti. Geriau patyrinėkime tą seną istoriją, kurią jums papasakojau...

- Ir kurią aš reikiamai įvertinau, bet...

- Mesire Frančeskai, negudraukite! Jūs kalbate kaip vertelga. Atsakykite tik į vieną vienintelį klausimą: ar jūs buvote Dižone prieš septyniolika metų tą dieną, kai Morimono aikštėje nulėkė Mari ir Žano de Brevajų galvos? Tik nepamirškite, kad aš visiškai pasikliauju jūsų garbe... Neverta jos teršti beprasmišku melu.

Beltramio veide sustingo tragiška išraiška. Jam atrodė, kad kraustosi iš proto. Vos tik šitas jaunuolis įžengė į namus, pirklys išsyk suprato, kad jis neša nelaimę. Tačiau reikėjo atsakyti į klausimą.

- Iš tiesų aš ten buvau, - tvirtai tarė jis. - Aš dažnai apsistodavau Dižone pakeliui į Paryžių ir flamandų

miestus. Aš netgi pamilau tą miestą, nors ilgai ten neužtrukdavau. Paprastai kitą dieną tekdavo išvažiuoti.

- Tačiau tąsyk jūs išvažiavote ne vienas. Išsivežėte pamestą kūdikį, ką tik gimusią mergaitę. Tą, kurią dabar vadinate savo dukterimi. Argi ne taip?

Staiga apėmęs įniršis privertė Beltramį pamiršti įprastą santūrumą.

- O jeigu ir taip? Nesuprantu, koks jūsų reikalas? Ko lendate su savo užuominomis, klausimais? Ko jūs rūpinatės dviem nelaimingaisiais, žmonių įniršio aukomis, ir atimtu iš motinos kūdikiu? Aš tiesiog išplėšiau vaiką iš rankų to niekšo, kuris ketino su juo susidoroti ant dvokiančios duobės krašto, tos duobės, kuri tapo tėvų kapu, jūsų taip vadinamojo teisingumo dėka. Nemanykite, kad aš naivuolis. Aš atspėjau jūsų žaidimą. Vos tik įėjote, iškart prašnekote apie pinigus, o tik paskui prisiminėte šią istoriją. Tikriausiai pats šėtonas padėjo jums ją surasti...

- Ką jūs norite pasakyti?

- Tai, kad nepaisant paauksuotų riterio pentinų ir ant krūtinės prisegto ženklo, rodančio, jog priklausote šlovingajam ordinui, jūs, mesire de Selonžė, esate niekas kitas, o tik paprastas šantažuotojas!

Filipas išbalo ir nejučia sugriebė špagos rankeną.

- Jūs įžeidinėjate mane!

- Ne! Aš tik elgiuosi su jumis taip, kaip nusipelnėte. O dabar išeikite! Negausite iš manęs nė vieno florino!

Jie stovėjo taip arti vienas priešais kitą, kad net jautė vienas kito kvėpavimą. Bet Selonžė nebuvo ketinęs išvesti pašnekovą iš kantrybės. Jis nusisuko ir priėjo prie lango į aikštę, jau skendinčią sutemose. Kokią minutę Filipas stebėjo į skirtingas puses zujančius šito keisto miesto gyventojus, - miesto, kur kilminga prigimtis nieko nereiškia ir net negarantuoja teisės į beatodairišką pagarbą. Čia gerbiami tik pinigai, o žmogus, sėdintis priešais, valdo vieną iš didžiausių turtų.

- Aš gi prašiau jus išeiti! - pavargusiu balsu pakartojo Beltramis.

- Ne. Jeigu man nepavyko tinkamai išdėstyti savo minties, tai prašau atleidimo. Iš tiesų tikėjau, kad toks dalykiškas žmogus kaip jūs susidomės mano hercogo pasiūlymu. Juk jeigu jis užsidės karaliaus karūną, tai karališkai ir atsidėkos jums. Tačiau aš atėjau čia ne vien dėl paskolos.

- Tai ko gi dar tu nori?

- Kad jūs atiduotumėte man savo dukters ranką. Noriu ją vesti...

Pirklys iš nuostabos neteko žado. Rodėsi, kad kambario sienos ėmė suktis aplink jį. Tada jis priėjo prie spintelės, paslėptos už panelių, išsiėmė kjančio butelį ir sidabrinę taurę. Vienu gurkšniu išgertas vynas suteikė drąsos. Dabar Beltramis vėl buvo pasiruošęs atremti eilinį burgundiečio puolimą.

- Dieve mano! - šypsodamasis pasakė Filipas. - Net nepamaniau, kad mano pasiūlymas jus taip sujaudins.

- Kuo čia dėtas susijaudinimas! Jūs norite vesti Fjorą? Jūs?

- Taip, aš!

- Nors leidote man suprasti, kad žinote jos gimimo paslaptį? Žinoma, tai kilnu, tačiau jos tėvų pavardė sutepta jūsų įstatymų ir jūsų luomo atžvilgiu visiems laikams.

- Bet kurio įstatymo ir bet kurio luomo atžvilgiu. Nejaugi tikitės, kad turtas apsaugos Fjorą nuo visuotinės paniekos, jeigu staiga čia, keistoje jūsų respublikoje, bus sužinota, kad ji gimė iš kraujomaiša ir svetimoteriavimu pagrįsto ryšio, - ryšio, kurį ant ešafoto nutraukė budelio kirvis pagal bažnyčios ir karaliaus nuosprendį?

Frančeskas Beltramis pajuto, kaip per nugarą perbėgo šaltas drebulys, ir atsisuko į ugnį tarsi į ištikimą draugą, ieškodamas paramos. Šitas šėtonas puikiai suprato, kad yra teisus.

- Ir jūs, - karčiai tarė, - jūs, grafas de Selonžė, didžiojo valdovo patikėtinis, Aukso vilnos ordino riteris, jūs, vienas iš žymiausių Burgundijos didikų, jūs norite vesti merginą, kurios kilmė, kaip ką tik sakėte, sutepta gėda. Kodėl?

- Nenoriu slėpti tiesos, - tvirtai tarė Selonžė. - Pirmiausia todėl, kad aš ją myliu...

- Klausykite! Jūs ją matėte tik porą kartų, ir tik probėgšmais: turnyre bei Medičių rūmuose.

- Mačiausi su ja ir trečią kartą, Šventosios Trejybės bažnyčioje. Bet pakako ir vieno susitikimo. Jos grožis išvedė mane iš proto... Ji mane tiesiog apkerėjo...

- Ir jūs nusprendėte, kad tai meilė? Kad pakanka minutės, idant...

- Žmogaus gyvenimas apsiverstų aukštyn kojomis? Jūs tikriausiai vienintelis, kuris tuo abejojate. Tuomet paaiškinkite man, kodėl jūs, jaunas, turtingas, nepriklausomas ir drąsus žmogus, taip apsunkinote savo gyvenimą užsikraudamas rūpestį svetimu kūdikiu? Juk vaiko tėvai buvo jums nepažįstami žmonės. Ir matėte juos tik vieną kartą, jų žūties akimirką! Mari de Brevaj buvo labai graži, ar ne tiesa? Jūs buvote jos bausmės liudininkas...

Beltramis užsimerkė norėdamas sulaikyti ašaras, susitvenkusias prisiminus siaubingą mirtį tos moters, kuri buvo vienintelė jo meilė. Staigiu judesiu jis nusišluostė akis...

- Jūs paminėjote dvi priežastis... Kokia gi antroji?

- Noriu, kad iš jos kraičio monsinjoras Karolis apmokėtų karines išlaidas.

Atsiradusią pauzę nutraukė nelinksmas Beltramio juokas:

- Na štai! Mes ir vėl grįžtame prie pinigų klausimo. Tačiau Fjoros jums neatiduosiu! Neleisiu jos išsivežti į jūsų laukinę šalį. Gyvenimas ten ją pražudys. Fjora - švelni gėlelė, išlepinta ir išpuoselėta. Gyvenime ji matė tik tai, kas gera, ji nusimano apie grožį, meną, literatūrą

ir netgi mokslą. Širdies ir proto jai pavydėtų net pati karalienė. Kol aš gyvas, neleisiu sunaikinti savo rankų kūrinio, į kurį sudėta tiek švelnumo ir rūpesčio. Aš nenoriu su ja skirtis.

- Aš ir neketinu jūsų išskirti. Niekada nieko panašaus negalvojau, - ramiai paprieštaravo Selonžė.

- Nesuprantu. Kaip jūs visa tai įsivaizduojate?

- Mano tėvynėje vyksta karas. Žūtbūtinis karas. Tokiomis aplinkybėmis aš negaliu pasiimti žmonos su savimi. Geriau jai pasilikti tėvų namuose. Jeigu sulauksiu jūsų pritarimo, tai mes susituoksime slapčia, laikydamiesi visų formalumų, kad santuoka būtų pripažinta galiojančia. O kitą dieną aš išvažiuosiu... ir jūs niekada daugiau manęs nebepamatysite.

- Kuo toliau, tuo labiau jūsų nesuprantu. Tik ką jūs kalbėjote apie savo meilę...

- Tokią gilią... ir aistringą, kuri tikriausiai taps mano pražūties priežastimi. Prašau, išklausykite, kokį vedybinį kontraktą aš siūlau jums sudaryti. Fjora turės mano pavardę, kuri padės apsiginti, jeigu kas nors atskleis jos gimimo paslaptį. Ji taps grafiene de Selonžė, tačiau liks gyventi su jumis ir, kai ateis laikas, gedės manęs...

- O kokia jums nauda iš tokio kontrakto? Juk jūs visą jos kraitį ketinate atiduoti savo hercogui?

- Pirmoji vestuvių naktis! Vienintelė naktis, bet prisiminimą apie ją saugosiu visą gyvenimą. Galbūt ji išgydys nuo tos aistros. Jūs paskelbsite apie santuoką, kai matysite, kad tai būtina. Tikriausiai kaip galima vėliau, idant neužsitrauktumėm Medičių, palankių Burgundijos priešams, nemalonės. Būtent todėl aš reikalauju, kad santuoka būtų slapta. Fjora po mano mirties, jeigu norės, galės vėl ištekėti...

- Po jūsų mirties! Anksti apie ją kalbėti! Kodėl taip trokštate mirti?

- Kad krauju nuplaučiau gėdą, kuri suteps mano herbą, kai vesiu Žano ir Mari de Brevajų dukterį.

Artimųjų aš neturiu, todėl tik aš žinosiu paslaptį ir nusinešiu ją į kapą. Tačiau aš pasistengsiu padaryti viską, kas nuo manęs priklauso, kad mano būsimoji žmona per keletą valandų, kurias praleisime kartu, nieko nesuprastų. Ji ir toliau liks su jumis, apsupta meilės ir rūpesčio, o aš gausiu tai, apie ką net nedrįsau svajoti...

- Jūs pamiršote vieną dalyką: juk ir po tos nakties gali gimti kūdikis.

- Tuomet jis liks jūsų globoje, kol sulauks amžiaus, tinkamo nešioti ginklą ir tarnauti valdovui. Tada parūpinsite jam būtinus dokumentus ir išsiųsite į Selonžė pilį. O aš galėsiu ramiai mirti: tai bus ženklas, kad protėviai man atleido!..

Koks keistas jaunuolis! Frančeską nustebino toks cinizmo ir nuoširdumo derinys. Dėl savo valdovo, dėl savo aistros patenkinimo šitas feodalinių prietarų kupinas žmogus ketina aukoti viską, netgi savo gyvybę...

- Ko jūs ketinate imtis? Juk aš dar nepasirašiau kontrakto.

- Bet jūs būtinai jį pasirašysite. Įspėju, aš padarysiu viską, kad gaučiau Fjorą. Kol aš gyvas, ji priklausys tik man.

- Ir ką gi jūs padarysite? Nejaugi ruošiatės paskelbti jos gimimo paslaptį?

- Galbūt ir taip. Tačiau bet kuriuo atveju skandalo neišvengsite. Fjorai teks išeiti į vienuolyną. Mesire Beltrami, jūs gi puikiai suprantate, kad geriau sutikti su mano sąlygomis. Tuomet galėsite būti tikras, kad Fjora visą laiką bus su jumis. O jums tai svarbiausia...

Frančeskas pajuto, kad rausta. Šis žmogus pataikė į pačią jautriausią vietą: vien tik pagalvojus, kad ateis diena, kai mylima jo duktė visam laikui paliks tėvo namus dėl vyro, kuris tikriausiai nepajėgs mylėti jos taip, kaip myli tėvas, jį apimdavo baimė ir pasibjaurėjimas... Jis suprato, kad burgundietis laimėjo ginčą, bet vis dar nenorėjo pasiduoti:

- Grafe, tokia meilė kaip jūsų tiesiog kelia pasibaisėjimą. Nemaniau, kad mano duktė galės į ją atsakyti. O aš neketinu jos versti...

- Kodėl gi nepaklausus jos pačios? Jeigu ji sutiks...

- Tuomet ir aš sutiksiu, - ramiai tarė Beltramis. - Tačiau žinokite, kad užsikraunate sau tokią pareigą, kurios jau negalėsite atsikratyti, netgi jeigu laikui bėgant apsigalvotumėte...

- Jūs samprotaujate kaip vertelga! - su panieka tarė Selonžė. - Nepamirškite, mesire Beltrami, kad aš daviau žodį. Ir jeigu jau pažadėjau, tai pažado neatsiimsiu.

- Na ką gi, eime!

Jie ėjo gatve šalia vienas kito. Filipas vedėsi už pavadžio arklį, kurį buvo palikęs prie prekybos namų durų. Dar niekada jam neteko tiek daug vaikščioti pėsčiam kaip Florencijoje: buvo matyti, kad vietiniai gyventojai teikia pirmenybę vaikščiojimui, o ne kokiam kitam judėjimo būdui. Tiesos dėlei reikia pabrėžti, kad gatvės, kurių vidurys buvo išgrįstas akmenimis, bet kokiu oru likdavo švarios dėl iš abiejų pusių iškastų griovių. Atvykėlį ypač stebino tai, kad kilmingieji miestiečiai vaikščiojo gatvėmis nesididžiuodami, visai kaip prastuomenė. Pirmiausia šis paprotys paaiškinamas tuo, kad florentiečiai mėgo pasiplepėti. Todėl jie tiksliai negalėjo pasakyti, kiek laiko prireiks, kad patektų iš vienos miesto vietos į kitą. Juk niekada iš anksto nežinai, ką iš pažįstamų susitiksi kelyje ir kiek laiko užims pokalbis su juo...

Toje kelio atkarpoje, kurią vyriškiai nuėjo, kol pasiekė ant Arno kranto stovinčius Beltramio rūmus, burgundietis gal kokią dvidešimt kartų girdėjo, kaip praeiviai sveikinasi su jo palydovu.

- Labas vakaras, mesire Frančeskai! Tesaugo tave Dievas ir tepadidina tavo turtą!... Sveikiname sinjorą Beltramį ir visa, kas jam brangu!

Sveikinimai buvo reiškiami visaip, bet jie liudijo aplinkinių meilę ir pagarbą.

- Aš nė nemaniau, kad jūs toks populiarus, - pasakė Selonžė. - Bet kodėl jūs kreipiatės vienas į kitą "tu"?

- Negi Romoje sako "jūs"? Lotynų kalba neturi kreipinio "jūs", o ji mūsuose tapo poetų ir mokslininkų kalba. Mūsų šnekamoji kalba kilo iš lotyniškosios, kaip, beje, ir prancūzų. Monsinjoras Lorensas, ėmęs rašyti eiles toskaniečių tarme, stengiasi sukilninti ją. Tikiuosi, jam tai pasiseks. Jis talentingas visose srityse...

- Ir politikoje? Šiek tiek abejoju! Jis padarė didelę klaidą atsakydamas galingajam hercogui Burgundiečiui...

- Nenoriu jūsų nuliūdinti, mesire de Selonžė, bet manau, kad jis būtų padaręs dar didesnę klaidą, jeigu būtų nutraukęs santykius su Prancūzijos karaliumi Liudviku, bene, pačiu gudriausiu mūsų amžiaus politiku.

- Su tuo niekingu valdovu?.. - pasipiktinęs sušuko grafas. - Jis visai neturi riteriškos garbės!

- Verčiau jau būti geru diplomatu negu nepriekaištingu riteriu, kai esi atsakingas už karalystę, šimtą metų kentusią anglų priespaudą. Be to, Liudvikas nestokoja vyriškos narsos. Ir ne kartą tai įrodė.

- Matau, žavitės juo. Ar galiu, kaip... būsimasis jūsų žentas, duoti vieną patarimą: kol ne vėlu, nukreipkite savo simpatijas kur nors kitur. Šių metų liepos mėnesį Anglijos karalius Eduardas IV su hercogu Karoliu pasirašė sutartį, kuria įsipareigoja armijos priešakyje išsilaipinti Prancūzijoje. O nuo kitų metų liepos pirmosios dienos Burgundija savo ruožtu privalo į pagalbą anglams išsiųsti dešimt tūkstančių kareivių. Taigi su mesiru Liudviku bus baigta, o Eduardas Reimse karūnuosis prancūzų karaliumi, kaip kad ir reikalauja sveikas protas.

- Bet ne istorija! Ir jūsų hercogas pasiryžęs atiduoti anglams Liudviko Šventojo, tikro savo protėvio, karūną? Mano manymu, tai lemtinga klaida. Juk buvo laikas, kai hercogas Pilypas Gerasis pripažino mažametį Henriką

prancūzų karaliumi, kad nušalintų nuo valdžios Karolį VII. Tačiau tai sėkmės neatnešė... Kas žino, gal tada pasirodys naujoji Žana d'Ark... Šiaip ar taip visada pavojinga klysti pasirenkant karalių. Be to, Liudvikas XI dar nepasakė paskutinio žodžio. Patikėkite, Lorensas gerai pasvėrė visas aplinkybes... ir vis dėlto atsakė jūsų valdovui!

- Na ir kas! Jis galėjo suklysti! Nepamirškite, kad tikroji Liudviko XI sesuo, Savojos hercogienė Jolanda, yra Burgundijos sąjungininkė. Burgundijos naudai ji pasirašė sutartį su Milano hercogu, beje, jūsų sąjungininku.

- Bet ne mūsų draugu. Na ir įsigijote gi ištikimą sąjungininką! Šitas tuščiagalvis Galeacas-Marija iš Sforcų paveldėjo tik pavardę. Jis niekuo nepanašus į savo tėvą, didįjį Frančeską, Liudviko XI draugą. Hercogo mintys sukasi vien apie puikiąją Liučiją Marliani. Laiškuose, kuriuos jis siunčia monsinjorui Lorensui, kalbama tik apie skaidrųjį korundą, priklausantį Medičiui. Milanietis žūtbūt nori gauti jį savo pasijoms. Žodžiu, ateityje jūsų hercogo laukia nemažai siurprizų...

- O kas gi gali nuo jų apsisaugoti, kai turi reikalų su moterimi!

Staiga susigriebęs, Selonžė paraudo ir nutilo. Vyrai priartėjo prie rūmų pastato. Ledinio vėjo gūsiuose šokinėjo įėjimą apšviečiančių fakelų ugnys. Beltramis paėmė sunkų, bronzinį liūto galvos pavidalo belstuką. Pasigirdo gilus ir stiprus garsas. Kai tarnas atvėrė duris, Frančeskas žengtelėjo atgal praleisdamas nekviestą svečią.

- Dabar telieka sužinoti, kurio iš mūsų laukia siurprizas, - rimtai ištarė jis.

* * *

Artėjo vakarienės laikas, ir erdvioje salėje Fjora laukė tėvo. Netoli židinio buvo padengtas stalas. Fjora ir Chatun, sėdėdamos prie šachmatų lentos, padarytos iš

juodmedžio, dramblio kaulo ir aukso, taip įsitraukė į žaidimą, kad neišgirdo lengvo durų girgžtelėjimo. Tik Leonarda, kuri įsitaisiusi šalia merginų siuvinėjo, pakėlė galvą ir išvydo abu vyriškius. Tačiau Beltramis davė ženklą tylėti, kad nesudrumstų prieš akis iškilusio nuostabaus paveikslo...

Ryškūs ugnies atšvaistai virpėjo šilkinėse Fjoros kasose, papuošalų aukse, tamsiai raudonos suknelės šilke. Juodos užsirietę blakstienos metė šešėlį ant skruostų aksomo, gaivios lūpos buvo pusiau praviros. Visiškai įsitraukusi į žaidimą mergina nejučia švytinčiais baltais dantimis kandžiojo savo plonutį pirštuką. Priešais sėdinti Chatun, vilkinti ryškiai mėlyna ilga suknia, priminė stebuklingą rytietiškos pasakos dvasią.

Beltramio širdį staiga suspaudė sielvartas. O, kad ši šviesi akimirka tęstųsi amžinai, kad niekas nedrumstų jo sielos ramybės, tikėjimo savo vaiko laime! Frančeskui nereikėjo nė atsisukti, kad pamatytų, kokiu godžiu žvilgsniu svetimšalis žiūri į jo dukterį. Kaip galėjo atsitikti, kad, būdama visai dar vaikas, ji sukėlė tokią aistrą? Ir pirmąsyk jis pasiryžo pažvelgti į Fjorą visai kitomis akimis: liekna talija, aukšta krūtinė, paryškinta blizgančio suknelės šilko, rausva oda, grakšti rankutė, renkanti šachmatų figūras... Vien mintis apie tai, kad kažkoks pašalinis vyriškis trokšta užvaldyti šitą grožio ir gracijos stebuklą, Frančeskui atrodė šventvagiška... staiga jam kilo noras pakviesti tarnus ir liepti šitą įžūlų burgundietį išvyti iš namų... tačiau Chatun jau pastebėjo įėjusius ir davė ženklą Fjorai. Ši pakėlė akis ir pašoko nuo kėdės.

- Tėveli, - linksmai papriekaištavo ji, - tu šiandien kažkur užtrukai.

Staiga mergina pastebėjo Filipą, kuris stovėjo už Beltramio nugaros, ir jos skruostai suliepsnojo. Ji padarė reveransą, kad paslėptų sumišimą.

- Nežinojau, kad turėsime svečią, - sumurmėjo ji. - Galėjai iš anksto perspėti.

- Apsilankymas netikėtas ir man pačiam, - ramiai tarė Filipas. - Atleiskite, madmuazele, kad užėjau netikėtai. Tikriausiai neilgai... viešėsiu.

- Dona Leonarda, - tarė Beltramis, - palikite mus vienus. Ir tu, Chatun...

Nepaisant to, kad abiejų moterų akyse slypėjo nebylus klausimas, jos, netardamos nė žodžio, išėjo iš kambario, palikdamos Fjorą su vyrais. Kai tik durys joms iš paskos užsivėrė, Beltramis paėmė dukterį už rankos ir privedė prie kėdės, nuo kurios ji ką tik pašoko.

- Sėskis, mano vaike, - tyliai ištarė. - Atėjome pasakyti tau kai ką labai svarbaus... reikšmingo tavo ateičiai...

- Kas gi tai?.. Ką jūs norit man pasakyti? Juk jau vėlu. Kalbėsite abu?

- Taip taip, žinoma...

Beltramis pajuto, kad jaudulys gniaužia gerklę. Atėjo lemtingas momentas, neišvengiamas momentas, nes burgundietis sužinojo jo paslaptį... Staiga Frančeskas panoro viską kuo greičiau užbaigti, nes nėra nieko blogesnio už neaiškumą. Be to, Selonžė Fjorai beveik nepažįstamas. Ji niekada nesutiks ištekėti už jo. Ji šypsodamasi atmes jo pasiūlymą, kaip atmetė Luko Tornabuonio meilinimąsi. O be to, juk jis pastebėjo, kad duktė neabejinga Džulianui. Beltramis pasiryžęs tarė:

- Mesiras Filipas de Selonžė, kurį čia matai, atėjo prašyti tavo rankos...

Vos tik pasakęs šiuos žodžius, Frančeskas panoro juos atsiimti. Iš pradžių Fjora nustebo, bet štai jos veidas nušvito iš tokios laimės, kad Beltramis pajuto beveik fizinį skausmą...

- Jūs norite... vesti mane? - paklausė mergina.

Selonžė greitai priklaupė prieš ją ant vieno kelio.

- Nieko daugiau pasaulyje taip netrokštu, - susijaudinęs pratarė. - Fjora, jūsų tėvas nepasakė vieno dalyko: aš myliu jus ir mylėsiu visada.

- Mane visada?..

- Kol gyvas! Jeigu sutiksite tapti mano žmona, prisieksiu prieš altorių savo riterio garbe!

Fjora žvelgė į išdidų jo veidą, degančias akis ir lūpas: pabučiavimo prisiminimas vis dar persekiojo... Jis ištiesė jai stiprią savo ranką. Mergina pažvelgė į tėvą, bet jis nusuko akis. O Filipas tyliu, kupinu aistros balsu tebereikalavo:

- Atsakykite, Fjora! Ar norite būti mano žmona?

Staiga visą jos būtybę užliejo be galo pakilus jausmas. Tarsi saulėtą vasaros dieną Livorno paplūdimyje ją būtų pagriebusi melsva banga, šilta ir švelni. Stebuklingas sapnas, kurį ji susapnavo po rūsčiais Šventosios Trejybės bažnyčios skliautais, tęsėsi. Daugiau jis niekad, niekad nesibaigs! Be jokių abejonių Fjora ištiesė Filipui abi rankas.

- Taip, - tvirtai pasakė ji, - taip, aš noriu!

Frančeskas Beltramis trumpam užsimerkė, kad nematytų, kaip Filipas švelniai bučiuoja plonyčius pirštelius tos, kuri dabar tapo jo nuotaka. Viskas jau pasakyta, ir tereikia baigti kas pradėta. Taip, šįsyk staigmena laukė jo paties... Ir pirklys, suplojęs delnais, garsiai paliepė:

- Vyno! Tegul atneša vyno!

Būtinai reikėjo išgerti ir pažymėti būsimąsias Fjoros sutuoktuves. Bet pirmą kartą per ilgus metus Frančeskui Beltramiui norėjosi verkti.

Ketvirtas skyrius

Naktis Fjezolėje

Kitą dieną, lygiai tuo pačiu laiku, Fjora smarkiai plakančia širdimi laukė, kada amžinai susijungs su mylimuoju, tarsi uraganas įsiveržusiu į jos gyvenimą. Viskas įvyko taip greitai, kad merginai net svaigo galva...

Sutikdama atiduoti Filipui savo ranką, Fjora manė, kad iš pradžių bus sužadėtuvės, ir paskui jos būsimasis

vyras vėl grįš į hercogo armiją. O kai karas baigsis, Filipas grįš, ir jiedu susituoks. Ir tik po to jiedu iškeliaus į jo tėvynę, kur Fjora bus pristatyta Burgundijos hercogo rūmuose. Ji jau įsivaizdavo, kokias prašmatnias vestuves jai, savo vienturtei, iškels turtuolis Beltramis...

Ir štai - nieko panašaus į naivias jos svajones, į papročius. Nei iškilmingos sužadėtuves simbolizuojančios vakarienės pasikeitus žiedais, nei vestuvinių dovanų. Vaikinai skersai jos gatvės neištemps kaspino arba gėlių girliandos, o gražiausias iš jų neįteiks jai puokštės: tik po to jaunikis turi teisę sutraukyti silpną kliūtį ir įeiti į nuotakos namus. Damos neatvažiuos linksma kavalkada, kad palydėtų jaunąją į Duomą, o skardūs Lodžijos del Bigalo trimitai nepašlovins meilės dievybės. Nebus nei svečių, nei smagių šokių skambant muzikai, nei puotos, nei riešutų, išbarstytų prie jaunavedžių kambario, kad niekas neišgirstų, kas jame dedasi, nebus nei pokštų, nei juoko, nei romansų, nei smagių kupletų, kurie pralinksmintų svečius...

Viskas įvyks didelėje Beltramiui priklausančioje viloje Fjezolėje, naktį, visiškai slaptai. Juk į šią santuoką, neatitinkančią sąjungininkų politinių interesų, Medičiai pažiūrės kaip į iššūkį. Ir, be to, Filipas labai skubėjo. Jis per daug mylėjo Fjorą, kad išvažiuotų nebūdamas visiškai tikras, jog kitas vyriškis neturės teisės pretenduoti į Fjorą...

- Būtų pakakę ir sužadėtuvių, - pasakė Fjora, - ir net be jokio raštiško įsipareigojimo. Jei jūs tiesiog paprašytumėte palaukti, aš jūsų laukčiau... visą gyvenimą.

- Gal jūs ir ryžtumėtės laukti manęs visą gyvenimą, tačiau, Fjora, juk aš galiu ir negrįžti iš karo. Kaip tik dėl to ir trokštu šių sutuoktuvių, tas skubotumas jus ir trikdo. Aš noriu išvykti įsitikinęs, kad jūs priklausote tik man... Nejaugi jums skaudu, kad sutuoktuvės įvyks taip skubant ir be didelių iškilmių?

- Man būtų daug skaudžiau, jei jūs neskubėtumėte. Juk aš jus myliu...

Tuo viskas buvo pasakyta. Ir štai jau visą valandą Beltramis ir jo būsimasis žentas sėdi užsirakinę kabinete su notaru, ištikimu namų šeimininko bičiuliu. Jie aptaria sutuoktuvių sutartį, kurios griežtos sąlygos, Frančesko manymu, turi apsaugoti jo dukters interesus. Tuo metu miegamajame aplink Fjorą zuja moterys: Leonarda neperprantamu veidu ir Chatun drebančiomis iš susijaudinimo rankomis rengia ją šventiška balto, auksu siuvinėto atlaso suknele. Aukštą nuotakos šukuoseną moterys papuošė mažomis smaragdinėmis žvaigždutėmis ir įpynė į kasas ploną auksinę grandinėlę. O prie žemai iškirpto suknelės liemens Leonarda prisegė smaragdais nubarstytą auksinę chimerą. Teliko apgaubti nuotakos galvą plačiu šydu, pagal papročius pašventintu kaimyniniame vienuolyne...

Nuo to momento, kai buvo pranešta apie būsimas Fjoros sutuoktuves, jos auklėtoja taip ir nepravėrė lūpų. Tiesa, ji nuėjo į bažnyčią ir ten daug valandų meldėsi. Kai Fjora savo auklėtojai papriekaištavo, kad ši nesidžiaugia jos santuoka su žymiu Burgundijos sinjoru, Leonarda atsakė:

- Žinau, kad jis žymus sinjoras. Gerai prisimenu de Selonžė pilį, kuri yra ir tvirtovė, ir bajoro rūmai. Taip pat žinau, kad jūs ištekate už narsaus žmogaus ir kad jo dėka visuomenėje užimsite pavydėtiną padėtį. Ir dar žinau, kad...

- O ar žinote, kad aš jį myliu... ir jis mane taip pat?

- Matyt, taip ir yra, jei sutuoktuvėms ruošiamasi taip skubotai, vos dvi dienas. Prisipažįstu, man tik atrodo keista, kad toks išmintingas žmogus kaip jūsų tėvas ryžosi tokiai...

- Beprotybei? Manau, jis puikiai supranta, jog kartais beprotybė gali visą gyvenimą padaryti laimingą.

Leonarda truputį nuraudo ir nutilo. Ji tai jau žinojo, kad Frančeskas Beltramis gali ryžtis iš pirmo žvilgsnio visai neapgalvotiems poelgiams. Keletą kartų ji mėgino su pirkliu pasikalbėti, bet jis išsisukinėjo. Supratusi, kad jos vengiama, pagyvenusi dama nutarė tylėti... užtat Chatun plepėjo už abi.

Mažoji totorė be paliovos liaupsino jaunikio dorybes ir savo jaunajai šeimininkei pranašavo gyvenimą, kupiną meilės ir laimės. Liutniai pritariant, ji padainavo visas dainas, kokias tik mokėjo, ir tvirtai prižadėjo niekam nepasakoti apie būsimą įvykį. Fjora galėjo būti rami: totorė veikiau numirs negu išduos jai patikėtą paslaptį.

Sunkiausia Fjorai buvo neprasitarti savo draugei Kjarai. O kaip norėjosi, kad Kjara palydėtų ją prie altoriaus, kad žinotų, kokio džiaugsmo kupina jos širdis! Tačiau Beltramis buvo nepermaldaujamas:

- Argi nesupranti, kad Kolomba yra pagarsėjusi miesto liežuvautoja? Patikėti jai paslaptį - tas pats, kas sušukti ją turgaus aikštėje. Be to, neužmiršk, jog kadaise Albiciai buvo laikomi daug turtingesniais ir įtakingesniais už Medičius, dėl to ir patyrė ištrėmimą. Pakviesti į tavo sutuoktuves, jie atsidurs dviprasmiškoje padėtyje.

- Vadinasi, aš niekada negalėsiu viešai prisipažinti, kad esu ištekėjusi? O taip norėčiau!

- Kad visi žinotų, jog tu - grafienė? - šypsodamasis paklausė Beltramis.

- Ne, kad visi žinotų, jog aš - jo žmona...

- Nebijok. Ilgainiui viskas susitvarkys. Aš tik turiu gerai pasiruošti pranešti šią naujieną pačiam Lorensui. Kad pasisektų apsimesti, jog ištekėjai be mano žinios! Koks tai būtų palengvinimas!

Fjora negalėjo prieštarauti. Ji gerai pažinojo Medičius ir suprato, kaip saugo jie savo valdžią, juo labiau kad gavo ją ne visai teisėtai. Ir Fjorai neliko nieko kito, kaip tik džiaugsmingai laukti sutuoktuvių. Bet kuo labiau artėjo skirtoji valanda, tuo neramiau plakė jos širdis.

Mergina svajojo stovėdama prie lango ir grožėdamasi pro jį matomu sodu, terasomis besileidžiančiu žemyn. Tarsi pilkšvai rausvas kilimas Florencija plytėjo nuo etruskų ir romėnų laikų išlikusio akropolio papėdėje, - čia ir buvo šių dienų Fjezolė. Tačiau iš ankstesnės didybės teliko apgriuvusios didžiulės sienos ir teatro griuvėsiai. Senovinių statinių liekanų buvo visuose soduose, o jų čia daugybė. Juk Fjezolė, tapusi nebereikalinga kaip tvirtovė, dėl vaizdingo landšafto pasidarė mėgstama užmiesčio vilų statybos vieta. Net dabar, vasario pradžioje, nors sodai dar nežydėjo, peizažas buvo nuostabus: švelnūs kalvų kontūrai, paryškinti grakščių kiparisų ir kukmedžių, prislopintos žemės spalvos, sidabrinė laja alyvmedžių, kurių susivijusios šaknys sutvirtino žemutes rausvų akmenų tvoras, keleto patricijų rūmų subtili architektūra, maža kaimo aikštė, kurioje nuostabiai derinosi sena romantiška bažnyčia su dantyta varpine ir ištaigingi šiuolaikiniai rūmai.

Žadėdamas vėjuotą dieną, liepsnojo saulėlydis. Paskutiniai saulės spinduliai apšvietė kalno viršūnėje dunksančio pranciškonų vienuolyno stogą. Jame buvo saugomi visos Florencijos garbinamo šv.Antonino palaikai. Kai tik sutems, vienuolyno vyresnysis koplyčioje sutuoks Filipą ir Fjorą.

Dar rytą Selonžė kartu su ginklanešiu Matjė de Pramu, sutikusiu būti jaunikio liudytoju, eskorto lydimas, pro miesto vartus paliko Florenciją. Vingiuotas kelias juos atvedė į Beltramio vilą. Raiteliai nušoko nuo arklių ir suėjo į šeimyninę, kur turėjo pabūti, kol galutinai išvyks ankstų kitos dienos rytą. Tik du bajorai nuėjo į ponų namą. Fjora nežinojo, kad jos tėvo skrynioje jau guli paskolinis raštas šimto tūkstančių auksinių forintų sumai, kurią turi sumokėti Augsburgo bankininkas Fugeris. Jos kraitis buvo tikrai karališkas...

Mergina dar ilgai stovėjo prie lango, žiūrėdama, kaip blėsta diena ir tamsa pamažu gaubia nuostabų peizažą.

Tesimatė žiburiai ant tvirtovės sienų, mirksintys kartu su danguje įsižiebusiomis žvaigždėmis. Staiga atėjusi naktis tarsi uždengė laimingas nerūpestingos vaikystės dienas. Rytoj dienos šviesą išvys kita, nuo paslaptingos meilės galios pasikeitusi Fjora.

Kaip ir dauguma bendraamžių, Fjora žinojo, kad ne bažnyčios palaiminimas paverčia merginą moterimi. Tai padaro vedybiniai santykiai, dviejų kūnų susijungimas, kuris iš pradžių gali būti labai skausmingas, ypač jei meilės aktas atliekamas prievarta. Fjora tai suprato iš pasakojimų apie tai, kaip florentiečiai samdiniai neseniai apiplėšė Volterą ir Pratą. Tačiau mergina nieko panašaus nesitikėjo iš žmogaus, kuris ją mylėjo ir į kurio meilę ji su džiaugsmu atsakys. Juk jis įstengė ją pavergti vieninteliu bučiniu.

Tyliai įėjusi Leonarda pažadino Fjorą iš susimąstymo. Auklėtoja atnešė šydą ir šnarančią peleriną su gobtuvu, visiškai paslepiančią spindinčią baltą suknelę.

- Laikas! - pasakė ji. - Eime! Mūsų laukia... - Staiga ji apkabino Fjorą ir švelniai pabučiavo: - Tikiuosi, jūs būsite laiminga, mano balandėle, ir ilgai.

- Aš dar niekada nesijaučiau tokia laiminga! - nuoširdžiai prisipažino Fjora. - Juk mesiras Filipas turi viską, kad padarytų savo žmoną laimingą!

- Suprantama, bet jis - kareivis, ir tuo viskas pasakyta. Jūsų laukia ilgi išsiskyrimai...

- Tuo karštesni bus mūsų susitikimai! O dabar - laikas! Juk mūsų laukia.

Leonarda nieko neatsakė, ji tik atidarė duris šiam, kaip jai atrodė, gerai pažįstamam kūdikiui, kuris dabar keitėsi tiesiog akyse. Būsimoji santuoka senajai damai vis mažiau patiko, bet ji negali pakreipti įvykių kita linkme.

Po portiku prie durų lūkuriavo keturios juodai apsirengusios figūros: Beltramis, Filipas, jo bičiulis Pramas ir notaras Buenaventūra. Kai moterys priėjo, pirklys

paėmė savo dukterį už rankos ir nuvedė tamsoje skendinčiu sodu prie vartų. Naktis buvo tokia šviesi, kad galėjai eiti nebijodamas niksteleti kojos. Todėl nutarta neimti deglų.

Pasiekę sodybos ribą, keliauninkai pasuko į takelį, vedantį vienuolyno link. Čia nesigirdėjo jokio garso. Laukai aplinkui buvo nebylūs, arodė, jie užgniaužė kvapą ir kažko atidžiai klausosi. Neskraidžiojo paukščiai, nelojo šunys, nešlameno žolėje pelės. Tamsiais apsiaustais apsigaubusios figūros judėjo kaip vaiduoklių vora... Fjora ėjo lyg sapnuodama...

Lyg sapnuodama ji pamatė duris, atidarytas į mažą koplytėlę, kurią apšvietė tik stora žvakė sidabrinėje žvakidėje, pastatytoje ant žemės, ir dvi mažytės žvakutės abipus altoriaus. Momento iškilmingumą pabrėžė gražūs sidabriniai šventi indai ir auksu siuvinėtas kunigo arnotas, spindintis labiau už nuotakos suknelę.

Vis dar lyg sapnuodama Fjora stebėjo, kaip vyksta apeigos, ištiesė ranką, kad Filipas jai ant piršto užmautų storą aukso žiedą. Vienuolyne tvyrančią tylą drumstė tik kunigo žodžiai ir Leonardos kūkčiojimas, nes ji negalėjo sulaikyti ašarų. Tikrovę Fjora vėl pajuto tik namie, kur ją iš koplyčios parvedė Filipas. Ji visiškai atsipeikėjo išvydusi kančios iškreiptą Frančesko Beltramio veidą, kai senu įpročiu atkišo jam pabučiuoti kaktą, o paskui Leonardos ir Chatun lydima užlipo į miegamąjį, paruoštą pirmajai vedybinei nakčiai... Mirtinai išbalęs Beltramio veidas atrodė kaip kankinio: atėjo laikas, kai duktė palieka jį ne tam, kad užliptų į savo mergautinį miegamąjį, bet tam, kad priimtų į guolį vyriškį. Frančeskas ne tik jautėsi pažemintas, kad turėjo paklusti šantažui, - jį dar degino pavydas. Ūmai jam kilo noras užmušti suvedžiotoją, kuriam teprireikė akimirkos, kad užkariautų Fjoros širdį, ir kuris dabar kaip šeimininkas įeis į jos miegamąjį ir užvaldys jos kūną...

Būdamas doras žmogus, Beltramis negalėjo nepaklausti savęs: ar visi tėvai tokiomis aplinkybėmis patiria tokį nepakeliamo praradimo jausmą, tokį beveik fizinį skausmą? Prisiminęs vestuves, kuriose yra buvęs, jis turėjo atsakyti neigiamai. Frančeskui pasidarė gėda dėl savo minčių, liguistos vaizduotės reginių. Jei Fjora būtų tikra jo duktė, jis taip nesikankintų. Bet tarp jų nėra kraujo ryšio, todėl jis ir elgiasi kaip vyriškis, iš kurio atėmė mylimą moterį. Jam staiga pasirodė, kad jis antrą kartą netenka Mari...

Paprastai santūrus, tą naktį Beltramis nesilaikė savo įpročio ir išgėrė daugiau negu derėjo. Jis nekantriai laukė ryto, kuris išsklaidys nakties košmarus, išvaduos nuo nekenčiamo burgundiečio ir visam laikui grąžins jam Fjorą. Frančeskas su kartėliu pripažino, kad būtent ši aplinkybė ir paakino jį sutikti su įžūliu Selonžė pasiūlymu. Grafas turi teisę tik į vieną naktį, o Frančesko laukia visas gyvenimas. Vargu ar tai būtų įmanoma, jei Fjoros vyru taptų florentietis.

O tuo metu erdviame, gėlių girliandomis išpuoštame miegamajame, kurio oras buvo persismelkęs kvepalų aromatais, Leonarda ir Chatun ruošė Fjorą nakčiai. Moterys išpynė įmantria šukuosena sudėtas kasas ir ilgai šukavo ilgus plaukus šukomis ir šepečiu, kol jie tapo minkšti ir žvilgantys kaip šilkas. Paskui jos nuėmė jaunosios papuošalus, nuvilko puošnią suknelę, baltinius ir lėtais judesiais jos kūną ištrynė greitai įsigeriančiu, mišku ir ką tik nupjauta žole kvepiančiu tepalu. Paėmusios nuogą Fjorą už rankų, moterys nuvedė ją prie plačios, raudonu aksomu apdengtos lovos su baldakimu, - tarsi didžiulis aukuras, ji užėmė visą kambario vidurį.

Jos paguldė jaunąją po šilkinėmis, specialiai sušildytomis antklodėmis. Jos galva ilsėjosi ant pagalvės apsupta tamsių žvilgančių garbanų. Paskui Leonarda galvūgalyje uždegė

naktinę lempelę ir pabučiavo Fjorą į kaktą. Prieš išeidama drauge su Chatun, auklėtoja užtraukė lovos užuolaidą.

Pašėliškai plakančia širdimi Fjora liko viena rausvoje naktinės lempelės šviesoje...

Tačiau laukė ji neilgai: girgžtelėjo durys, pasigirdo kilimo slopinami žingsniai ir atskleidžiamos užuolaidos šnarėjimas. Fjora instinktyviai užsimerkė, bet atsipeikėjusi vėl plačiai atvėrė akis, kad nepraleistų nė vienos šios nepaprastos nakties detalės. Ji pamatė Filipą. Stovėdamas šalia lovos, jis abiem rankomis laikė aksominės užuolaidos kraštus. Rusvame jo veide išsiskyrė tik aistra liepsnojančios akys. Virpanti naktinės lempelės šviesa ryškino stiprius jo grakščių klubų, trumpais auksiniais plaukeliais apžėlusios krūtinės, pečių raumenis.

Lyg pakerėta Fjora nepajėgė atplėšti nuo Filipo akių: jis jai atrodė dar gražesnis už Hermio statulą, kuria taip didžiuojasi Lorensas Medičis. Bet štai jis sugriebė ir staigiu judesiu nutraukė antklodes ir užvalkalą... Fjora pajuto, kaip nukaito jos skruostai. Ji užsimerkė ir laukė, kad Filipas prabils, pasakys jai nors žodį, padarys kokį judesį, tačiau jis neskubėjo. Jis paėmė naktinę lempelę ir pakėlė ją virš nervingai įsitempusio merginos kūno. Pastebėjęs, kad ji dreba, jis nusišypsojo:

- Ko tu išsigandai? Argi veidrodis tau niekada nesakė, kad esi graži?.. Tokia graži!.. Tokia švelni!..

Filipas padėjo lempelę ir, puolęs ant kelių, prigludo lūpomis prie Fjoros pilvo. Merginos kūnu perbėgo virpulys. Tai pajutęs, jis tyliai nusijuokė.

- Puikus instrumentas, - sumurmėjo jis glamonėdamas virpčiojančias merginos krūtis. - Kokią nuostabią meilės melodiją galėčiau išgauti...

Tebeklūpėdamas Filipas apibėrė bučiniais visą jos kūną, švelniai lietė liežuvio galiuku rausvus krūtų spenelius; tuo metu jo rankos slydo grakščiu klubų išlinkimu, šilkiniu lygaus pilvo paviršiumi. Paskui rankas Filipo lūpos slinko vis žemiau... Apsvaigusi nuo glamonių, plačiai

atsimerkusi, Fjora beveik nesuvokė, kas darosi. Visas jos kūnas veržėsi prie šio vyriškio, kuris iš tikrųjų pavertė jį muzikos instrumentu, išgaudamas iš jo tai atodūsius, tai švelnias dejones... Pagaliau Filipas uždengė ją savo kūnu, stipriai suspausdamas glėbyje ir įsisiurbė į lūpas. Fjora tiesiog tirpo nuo godžių jo bučinių... Jos kūnas įsitempė ir išsirietė lanku, tarsi mėgindamas atsikratyti slegiančio svorio. Tačiau Filipas lengvai nuslopino šį priešinimąsi. Staiga pajutusi skausmą, ji suriko, tačiau tą riksmą tučtuojau užgniaužė bučinys. Akimirką Filipas nejudėjo, paskui panėrė rankas į žvilgantį jos plaukų verpetą ir pradėjo - iš pradžių labai lėtai ir atsargiai - savo meilės šokį, kurio ritmui Fjora su malonumu pakluso... Galinga aistros banga pagavo juos, ir jos viršūnėje jie pasiekė ekstazę... Banga nuslūgo, palikusi meilužius bejėgius ir uždususius tarp sumaigytų paklodžių... Tačiau Filipas neatleido savo glėbio...

Ši nepatyrusi, ką tik meilei nubudusi būtybė privertė jį pažvelgti į slaptas savo sielos gelmes ir padaryti jį sukrėtusią išvadą. Jis manė, kad myli Fjorą taip, kaip dažnai mylėjo kitas moteris. Tačiau šįsyk, atrodo, medžiotojas pateko į savo žabangus ir visai nenorėjo iš jų ištrūkti. Deja, auštant jis privalės tai padaryti. Savo pasižadėjimo vergas, Filipas turės išvažiuoti, palikti žmoną žinodamas, kad niekada jos nebepamatys, kad jų gyvenimo keliai niekada nebesusikirs. Beltramis jokiu būdu nesutiks pakeisti jų sutarties, ypač paskutinio jos punkto. Filipas tai suprato iš to neapykantos kupino žvilgsnio, kurį pirklys metė į jį atsisveikinant, kai jis jau ruošėsi lipti į Fjoros miegamąjį...

- Aš myliu tave! - sušnabždėjo jis įsikniaubęs į jos plaukus. - Tu niekada nesužinosi, kaip aš tave myliu...

- Kodėl gi nesužinosiu? Prieš akis - visas gyvenimas. Jo turėtų pakakti, kad įrodytum savo meilę.

- Kas žino, kokia ateitis mūsų laukia? Aš išvažiuoju, o tu pasiliksi, nes negaliu pasiimti tavęs kartu.

- Ar tai tikrai neįmanoma?

- Juk puikiai supranti, kad moterų niekas neima į karą.

- Gal jos kariautų ne prasčiau už vyrus? Aš viskam ryžčiausi, kad tik galėčiau būti greta tavęs.

- Vadinasi, aš susituokiau su jauna liūte? - atsakė Filipas bučiuodamas žmoną. - Tavo žodžiai, mylimoji, tik drasko mano žaizdas. Tu turi pasilikti... bent jau tam, kad neapviltum tėvo. Juk didysis Lorensas kaip tik dėl to ir yra toks kerštingas, kad neturi įstatyminės teisės valdyti. Aš nepuoselėju jokių iliuzijų dėl jo jausmų mano hercogui. Jei Lorensas sužinos, kad tėvas atidavė tave man į žmonas, nė nepaklausęs jo nuomonės, jūs abu neišvengsite nemalonumų.

- Tokiu atveju man telieka laukti, - atsiduso Fjora. - Bet net savaitės išsiskyrimas man atrodys nepakeliamas... Tu tikrai turi išvažiuoti anksti rytą?..

- Taip, aš negaliu užtrukti...

- Tuomet negaiškime nė minutės, dovanotos mums likimo. Mylėk mane Filipai, mylėk mane! Filipai, mylėk mane dar kartą, kad prisiminimų su kaupu užtektų toms dienoms ir naktims, kurias turėsiu gyventi be tavęs.

Filipo nereikėjo įkalbinėti. Jo geismas vėl atgijo, tačiau jis valdėsi bijodamas sukelti skausmą jaunai būtybei, kuri taip beatodairiškai atsidavė jam. Todėl jis truputį pasislinko į šalį.

- Nereikia skubėti, mano mieloji... Tu tokia jauna, tokia gležna... Aš labai bijau sukelti tau skausmą!

- Tu niekada nesukelsi man skausmo, nes aš pati tavęs noriu... Man taip patinka būti tavo...

Filipas žiūrėjo į žmoną neatitraukdamas akių, pakerėtas jos grožio... Neryški naktinės lempelės šviesa auksino jos kūną, ryškino švelnų krūtų apvalumą, grakščią klubų liniją. Jis ilgai gėrėjosi jos dailiu, tyru veidu. Švelnios Fjoros lūpos prasivėrė lūkuriuodamos, o akys iš geismo patamsėjo. Dar niekada Filipas neturėjo tokios gražuolės.

Laikui bėgant jos grožis dar labiau išsiskleis, bet jam nelemta juo gėrėtis. Apie tai pagalvojus, Filipui suspaudė širdį.

- Tu to nori? - paklausė jis staiga prikimusiu balsu. - Tu tikrai to nori?..

Pasigirdo toks vaikiškas ir kartu toks jaudinantis Fjoros juokas:

- Žinoma, noriu! Platonas sako, kad tai, kas teikia malonumo, verta kartoti du arba net tris kartus!

Filipas iš nuostabos neteko žado. Pirmąją vedybinę naktį jis mažiausiai tikėjosi išgirsti minint Platoną. Kas galėjo pamanyti, kad tokia graži, jauna mergina pažino graikų filosofų veikalus! O kadangi iš antikinės literatūros Filipas buvo skaitęs tik Cezario "Komentarus", jo savimeilė buvo užgauta...

- O ką Platonas sakė apie meilę? - paklausė jis, vėl imdamas glostyti švelnią Fjoros odą.

- Jis... jis visai neužsimena apie ją, - sulemeno ji. - Užtat jis rašo... "Atiduok, ir tau grįš šimteriopai!" Ir aš... aš amžinai atiduodu save tau! Ir noriu, kad tu visiškai priklausytum man...

Tada Filipas šiurkščiai paėmė ją, kaip būtų paėmęs bet kurią moterį užgrobtame ir atiduotame plėšti mieste. Fjora šaukė po juo, bet jis ranka užspaudė jai burną. Filipas jautė, kaip jos veidu rieda ašaros, ir supratęs, kad sukėlė jai skausmą, negalėjo susilaikyti nepiktdžiugavęs: juk šią merginą, nuodėmingai pradėtą ir išauklėtą pagal eretišką filosofiją, be abejo, jam atsiuntė pats velnias. Jis norėtų nužudyti ją, kad išsilaisvintų iš tinklo, kuriuo ji taip nepastebimai apraizgė jo sielą. Ir štai jo pirštai jau gniaužia trapų merginos kaklą... Tačiau tuomet Fjora atmerkė savo didžiules nuo ašarų blizgančias akis ir atstatė jam nuo bučinių pabrinkusias lūpas...

- Filipai! - sušnabždėjo ji. - Mano mylimasis, mano valdove.

- Velnias tavo valdovas! - suriaumojo Filipas. - Toks grožis negali patikti Aukščiausiajam...

Ūmai atsitokėjusi, Fjora pamėgino išsiveržti iš vyro glėbio.

- Jei jau prabilome apie velnią, tai tu jį nubudinai manyje, - pasakė ji su tokiu kartėliu, kad Filipui pasidarė gėda. Dabar Fjora verkė toli gražu ne iš laimės. Filipas lūpomis džiovino ant jos skruostų vieną po kitos ašaras, paskui ilgai bučiavo drebančias lūpas, kol vėl sužadino jos geismą...

- Atleisk! - sušnabždėjo jis pagaliau. - Aš tiesiog netekau proto dėl tavęs...

- Tada mes abu bepročiai, - pasakė Fjora nusiraminusi ir padėjo galvą vyrui ant peties.

Nors ir buvo nuvargusi, miegoti ji dar nenorėjo. Išvažiavus Filipui, kai jos lova liks tuščia ir šalta, miegui laiko bus į valias...

- Aš nė nenumaniau, kad meilė gali teikti tiek džiaugsmo, - atsiduso ji. - Norėčiau, kad tau su manimi būtų taip pat gera kaip ir man su tavimi...

- Argi nejauti, koks aš laimingas?

- Galbūt... bet kartais man atrodo, kad nekenti manęs...

- Nereikia taip manyti. Tai dėl to, kad esi per daug graži. Tavo grožis mane tiesiog gąsdina.

- Bet kodėl? Juk viskas, ką turiu, priklauso tik tau. Ak! Brangusis! Išmokyk mylėti tave...

- Padorios moterys tokių dalykų nemokomos, - atsakė Filipas dirbtinai griežtai.

- Kodėl šią naktį turėčiau būti padori? Tam dar turėsiu laiko. O dabar noriu jaustis tik tavo žmona...

Šių žodžių sujaudintas, Filipas ėmėsi uoliai nurodinėti savo mokinei pirmuosius žingsnius, bet ši pasirodė esanti verta savo mokytojo, ir netrukus už raudonos užuolaidos, slegiančios meilužius, įsigalėjo tyla, pertraukiama tik alsių atodūsių... Filipas, dar tris kartus paėmė jauną, rodos,

nepasotinamą žmoną. Pagaliau nuovargio pakirsta Fjora kietai užmigo. Jos galva nusviro nuo pagalvės, o ilgi, nuo prakaito drėgni plaukai nubangavo iki kilimo. Tuomet Filipas išsitiesė ant paklodžių ir, įsikniaubęs į pagalvę, prasmego į gilų miegą.

Tačiau jau brėško. Kaime užgiedojo pirmas gaidys, ir jam buvo draugiškai pritarta iš visų pusių... Miegamojo durys tylutėliai prasivėrė, ir ant slenksčio pasirodė Leonarda. Moteris tiesiog sustingo sukrėsta to, ką išvydo: bebaigianti degti naktinė lempelė vos vos apšvietė raudoną kaip kraujas alkovą ir du meilės nuvargintus kūnus. Nuoga, sustingusi begėdiška poza Fjora priminė mirusią bakchantę. Leonarda suraukė antakius ir persižegnojusi lėtai priėjo prie lovos, ant kurios kažkada, prieš šimtą metų, paguldė nekaltą merginą...

Atsargiai, stengdamasi nepažadinti jaunosios, ji pakėlė nuslinkusį jos kūną ir vėl paguldė ant lovos. Kietai mieganti Fjora tik sumurmėjo keletą nerišlių žodžių ir nusišypsojo, o kai tik jos galva palietė pagalvę, tuoj pat susisuko į kamuoliuką kaip patenkintas kačiukas. Leonarda užklojo jaunąją moterį, paskui apėjusi lovą, pasilenkė prie Filipo, atsargiai papurtė jį už peties ir tyliai sušnabždėjo tiesiai į ausį:

- Mesire, kelkitės! Jau laikas...

Per daugelį karinės tarnybos metų Filipas įprato miegoti kur papuola ir atsibusti vos pašauktas, todėl jis tučtuojau atsisuko ir pažvelgė į Leonardą visiškai nemieguistomis akimis...

- Ką jūs sakėte? - suniurzgė jis.

- Tyliau!.. Aš sakau, kad jau švinta ir jūsų žmonės seniai atsikėlė. Mesiras de Pramas pusryčiauja.

- Jau?.. Kodėl reikia išvykti taip anksti?

- Jūs pats žinote kodėl. Kad nepatrauktumėte pašalinių dėmesio. Juk taip susitarėte su mesiru Frančesku?..

- Taip, tikrai... bet tai buvo iki...

Ir Filipas pasilenkė prie Fjoros, kad pabučiuotų ją, tačiau Leonarda jį sulaikė.

- Nežadinkite jos! Taip bus geriau...

- Norite, kad išvažiuočiau... neatsisveikinęs su ja?

- Taip jai bus lengviau, o jums irgi! Juk nenorite visą laiką prisiminti apsiverkusio jos veido?

- Ne!.. Ne, jūs teisi...

Vikriu judesiu, beveik nesiremdamas į lovą, Filipas atsikėlė, nusižiovavo ir kaip reikiant pasirąžė, nė kiek nesigėdydamas savo nuogo kūno, kuriame matėsi senų žaizdų žymės ir nauji Fjoros nagų palikti įbrėžimai. Prieš pasiimdamas rūbus, su kuriais vakar įėjo į miegamąjį, Filipas atsisuko į lovą, kad paskutinį kartą pasigrožėtų jauna moterimi, kuri gulėjo beveik visiškai apdengta tankiais tamsiais susivėlusiais plaukais... Nuvargusi, pamėlusiais paakiais, ji jam pasirodė dar nuostabesnė, dar geidžiamesnė... Pagalvojus, kad mato Fjorą paskutinį kartą, Filipui sugniaužė gerklę... Kaip gera būtų likti su ja visam laikui, tačiau sutartis, kurią pasirašyti jis pats išreikalavo, suteikė jam teisę tik į vieną naktį. Greitai pasilenkęs, Filipas paėmė ilgą tamsių plaukų sruogą ir pakėlė ją prie lūpų.

- Sudie!.. - sušnabždėjo jis - Sudie, mylimoji!

Atsistojęs jis pamatė, kad Leonarda keista veido išraiška tiesia jam žirkles... Jis paėmė jas taip šypsodamasis, kad tiesiog sukrėtė pagyvenusią damą. Neįtikėtina, bet šis žmogus, apie kurį ji negalėjo pasakyti nė vieno gero žodžio, šypsojosi kaip džiūgaujantis kūdikis.

- Dėkui! - pasakė Filipas.

Jis nusikirpio nedidelę plaukų sruogelę, palaikė ją ant delno, paskui grąžino Leonardai žirkles, pasiėmė savo rūbus ir, nė karto neatsigręžęs, išėjo iš kambario. Likusi viena su Fjora, auklėtoja atsargiai užtraukė lovos užuolaidą, kad ryto saulės spinduliai nepažadintų miegančiosios, ir ant pirštų galiukų išėjo paskui Filipą.

Tuo metu Beltramis laukė Selonžė erdviame prieškambaryje, kurio grindys buvo išklotos baltomis ir juodomis marmuro plokštėmis. Jis nė nekrustelėdamas stovėjo laiptų apačioje. Jo plaukai dar buvo drėgni nuo šalto vandens, kurio teko užsipilti ant galvos, kad išsiblaivytų. Krauju pasruvusiomis akimis pirklys stebėjo, kaip jau visiškai pasirengęs kelionei burgundietis su batais ir šiltu apsiaustu lėtai lipa laipteliais. Beltramis su širdgėla pastebėjo, kad jis eina sunkiais žingsniais, kaip žmogus, kuris visai nemiegojo... Matyt, jis vykusiai praleido vienintelę turėtą naktį! Staiga Frančeskas pajuto, kad jį apima beprotiškas įniršis. Jam norėjosi viską mesti ir bėgti į miegamąjį. Jo brangioji duktė turbūt guli ten nukamuota, pažeminta, raudanti, skaudama širdimi, kad daugelį valandų turėjo tenkinti nepasotinamą burgundiečio gašlumą. Bet tuomet jis pamatė laiptais žemyn lipančią Leonardą ir didžiulėmis pastangomis susitvardė. Svarbiausia, kad tas šlykštus padaras amžinai dingtų jiems iš akių! Jis rūpinsis savo vaiku, bus jai švelnus, ir ji greitai užmirš tai, ką išgyveno.

Beltramis pasistengė, kad jo balsas skambėtų tvirtai:

- Jūs atsisveikinote su ja?

- Ne... Ji miega, ir aš nežadinau. Jūs už mane atsisveikinsite su ja... Pasakysite jai...

- Kas dar? - šiurkščiai nutraukė jį pirklys.

- Nieko! Vis tiek jūs nežinote...

- Aš neketinu nieko jai perduoti! Priešingai, dėsiu visas pastangas, kad ji kuo greičiau jus užmirštų! Jūs norėjote vienos nakties, ir jūs gavote ją. O dabar jums telieka laikytis savo pažado ir leistis užmušamam!

- Argi aš tai žadėjau? - išdidžiai paklausė Selonžė.

- Man regis, taip! Prisiminkite savo žodžius: santuoka su mano dukterimi suteršė jūsų garbę ir jums nieko kito nelieka, kaip tik krauju nuplauti tą nešlovę. Juk niekas nepasikeitė?

- Ne, niekas nepasikeitė! Argi galėčiau nusivežti į hercogo rūmus žmoną, kaip du vandens lašai panašią į savo motiną, nuteistą mirties bausme už kraujomaišą ir svetimavimą? Ne! Niekas nepasikeitė. Bet jūs net neįsivaizduojate, kaip dėl to apgailestauju!

- Matau, naktis jums nepasirodė per ilga? - pašaipiai paklausė Beltramis. - Gal tikitės dar vieno pakvietimo?

Minutėlę Filipas tylomis įdėmiai žvelgė į pirklį. Staiga jis suprato, kaip šis žmogus turi kentėti, kad buvo priverstas atiduoti jam Fjorą. Jis nutuokė, kokius pagiežingus jausmus Beltramio sieloje sužadino keistos jų sutuoktuvės. Frančeskas tikriausiai suprato, kad jo tėviški jausmai anaiptol nėra tokie, kaip jis įsivaizdavo. Ir Filipo susierzinimas staiga virto gailesčiu:

- Nebijokite! Aš neketinu grįžti. Žinokite, jog per keletą valandų patyriau tokią laimę, kad prisiminimų apie ją užteks iki gyvenimo pabaigos. Niekada neužmiršiu šios nakties... tikiuosi, ir Fjora negreit ją užmirš! O dabar - likite sveikas, mesire Beltrami! Saugokite ją!

Tai pasakęs, Filipas pasuko durų link. Eidamas jis movėsi storas odines pirštines, kurias paprastai nešiojosi už diržo. Tačiau Beltramis sulaikė jį ir ištiesė antspauduotą pergamento ritinėlį:

- Minutėlę luktelėkite, grafe! Jūs užmiršote tai, kas svarbiausia.

Filipas išbalo ir norėjo atsisakyti. Jis aiškiai dvejojo.

- Aš mielai sviesčiau jums į veidą tą paskolos raštą, - suriko jis. - Tačiau monsinjorui Karoliui labai reikia pinigų. Bet nusiraminkite - jums bus šimteriopai atlyginta. Juk kai mirsiu, žmona paveldės visą mano turtą.

Filipas susierzinęs išplėšė iš Beltramio rankų ritinėlį, įsigrūdo jį po liemene ir beveik bėgte išbėgo iš kambario, pirklio juoko lydimas. Perėjęs sodą, dūlavusį priešaušrio migloje, Selonžė prisidėjo prie šeimyninėje jo laukusių žmonių.

Stovėdama laiptų aikštelėje, kur netyčia išgirdo vyrų ginčą, Leonarda greitai persižegnojo ir klausėsi tolstančių keistojo žmogaus, tapusio Fjoros vyru, žingsnių. Iš to, ką išgirdo, jai daug kas paaiškėjo. Dabar ji suprato, kodėl santuokos sutartis įstūmė jos auklėtinę į visai nepažįstamo žmogaus glėbį. Leonarda lėtai nulipo paskutiniais laipteliais ir priėjo prie Beltramio, kuris, stovėdamas ant namo slenksčio, kumščiu grasino ištuštėjusio sodo pusėn.

- Tai jis žinojo? - paklausė ji tyliai.

Frančeskas, užmiršęs, kad čia yra Leonarda, krūptelėjo ir tylomis pažvelgė į ją. Jo ranka bejėgiškai nusviro. Gūžtelėjęs pečiais, jis atsiduso ir tarė:

- Manote, būčiau atidavęs jam Fjorą, jei jis nebūtų žinojęs? Lorensas Medičis atsisakė suteikti paskolą Burgundijos hercogui. Mano dukters ranka... ir jos kraitis - štai jo tylėjimo kaina. Kaip matote, jis nepasikuklino.

- Kad jo padėties žmogus nusmuktų iki tokio niekingo sandėrio? Sunku patikėti. Selonžė visuomet garsėjo kaip rūstūs, nenuolaidūs žmonės, bet jų ištikimybė duotam žodžiui, sąžiningumas niekuomet nekėlė abejonių. Ir dėl ko jie galėtų paminti savo orumą? Dėl pinigų? Bet jie visuomet buvo hercogo globojami ir jiems niekuomet nieko netrūko...

- Vienintelis jį pateisinantis dalykas yra tas, kad stengėsi gauti pinigų ne sau. Juk girdėjote jo žodžius? Dėkui Dievui, jis išvyko, ir šįsyk visam laikui! Mes niekuomet jo nebepamatysime!

- Niekuomet? Argi jis ryšis palikti jauną žmoną, kurią, regis, yra smarkiai įsimylėjęs?..

- Ne, bet jis nutarė ieškoti mirties kare. Filipas myli Fjorą, bent jau žodžiais. Gal tai ir tiesa. Bet jis mano, kad susituokęs su užsitraukusių gėdą tėvų dukterimi sutepė savo giminės garbę.

- Jis susituokė su vieno iš labiausiai gerbiamų Florencijos piliečių dukterimi. Nors jis ir Selonžė, bet

neturėtų rausti dėl šios giminystės. Mūsų mieste niekas nėra girdėjęs apie jokius de Brevajus...

- Suprantama, bet Selonžė gieda savo: tokios gėdos neįmanoma išgyventi.

- O kaip jis viską sužinojo?

- Neįsivaizduoju. Teigia, kad jį apstulbino panašumas... Jaunieji de Brevajai, sesuo su broliu, buvo labai panašūs. Fjora - tikras jų portretas. O dabar, ponia Leonarda, prašau nebekalbėt apie tą žmogų. Norėčiau kuo greičiau užmiršti jį.

- Jūs manote, kad ir Fjora taip pat lengvai jį užmirš? Jis sugebėjo pavergti jos širdį, antraip ji nebūtų taip beatodairiškai atsidvusi jam. Ir galiu prisiekti, kad jūsų duktė iš tų moterų, kurios myli tik vieną vyrą. Ji kentės...

- Bet ne dabar! Ji žino, kad vyras turi prisidėti prie hercogo kariuomenės prie Neiso ir lauks jo. O štai jo mirtis jai tikrai bus smūgis. Tačiau tikiuosi, kad to nereikės ilgai laukti: žinoma, praradimo skausmas bus didžiulis, bet ir jis praeis...

- Laukti gal teks ilgai. Bijodamas pražudyti avo nemirtingą sielą, o gal ir netekti garbės, riteris nebaigs gyvenimo savižudybe. Vadinasi, jam reikės rasti stipresnį priešininiką, kad žūtų garbingame mūšyje. O jei tikėsime jo ginklanešio pasakojimais, rasti tokį priešininką nebus lengva... Mesire Frančeskai, jūs sudarėte labai keistą sutartį! Aukščiausiasis gali sutrukdyti ją įvykdyti...

- Pagyvensim - pamatysim! O dabar džiaukimės, kad Fjora visada bus su mumis. O mes po senovei lepinsime ją ir rūpinsimės ja.

- Argi ji niekada negalės vadintis savo vyro pavarde?

- Žinoma, galės! Kai tik pasikeis politinė padėtis ir nebereikės bijoti Lorenso pykčio, mes išsyk paskelbsime apie santuoką.

- O jei pavyks tai padaryti tuo pačiu metu, kai bus paskelbta apie vyro mirtį, bus dar geriau, ar ne tiesa? - su kartėliu paklausė Leonarda. Ji staiga suprato, kad

jei Filipas nebūtų pareiškęs teisės į pirmąją vedybinę naktį, Beltramį būtų visai patenkinęs gėdingas jų sandėris. Peršasi išvada: net geriausias iš geriausiųjų kartais gali elgtis kaip negailestingas egoistas. Žinoma, praėjusią naktį, kai Fjora į savo guolį turėjo priimti vyriškį, Beltramis tikriausiai patyrė visas pragaro kančias. Bet dabar jis galvojo tik apie laimę visuomet matyti dukterį šalia...

- Iš tikrųjų, kaip puikiai viskas susitvarkė! - atsiduso Leonarda. - Tačiau man laikas eiti į Fjoros miegamąjį, kad būčiau šalia, kai ji atsibus. Man regis, jai, ne taip kaip jums, šis rytas toli gražu neatrodys malonus...

Auklėtoja sunkiai tramdė pyktį. Kiek ašarų išlies jos mergaitė dėl laimės, trukusios tik tris dienas ir vieną naktį! Nejaugi Beltramis nesupranta, kad jo duktė, pažinusi kūnišką meilę, niekuomet nebebus pirmykštė Fjora? O jei gims kūdikis?

“Neduok Dieve! - pamanė Leonarda. - Tapusi motina, Fjora niekuomet nebegalės užmiršti savo trumpo santuokinio gyvenimo. O užmarštis - tai geriausia, ko jai galima palinkėti.”

Lėtai, stengdamasi nesukelti triukšmo, Leonarda vėl įėjo į miegamąjį. Fjora tebemiegojo. Auklėtoja pristūmė prie lovos kėdę, atsisėdo ir ėmė laukti, kada ji nubus. Ji nenorėjo, kad Fjora nubustų viena tuščiame kambaryje. Ir tikrai - vos atmerkusi akis Fjora išsyk išvydo pažįstamą veidą ir nusišypsojo:

- Jūs čia? Nejaugi taip vėlu?

- Greitai muš dvyliktą. Gerai išsimiegojote?

Tačiau Fjoros žvilgsnis jau nukrypo į staiga tapusią pernelyg plačią lovą, dar saugančią kito kūno žymes...

- Filipas!.. Kur jis?

Leonarda pakilo nuo kėdės ir atsisėdo ant lovos kraštelio, arčiau Fjoros.

- Jis išvyko, - atsakė ji kuo ramiau ir pastebėjo, kad Fjoros akys, prieš minutėlę dar mieguistos, staiga sublizgo ir plačiai atsimerkė.

- Išvyko?.. Bet ne tam, kad...

- Kad prisidėtų prie Burgundijos hercogo. Jis paliko mūsų namus...

- Ir jūs nepažadinote manęs?

Dar niekuomet Fjora su tokiu pykčiu nebuvo žiūrėjusi į savo seną draugę.

- Jis neleido jūsų žadinti. Manau, bijojo, kad bus labai sunku išsiskirti. Atsisveikindamas jis pasiėmė jūsų plaukų sruogą.

- Nejaugi reikėjo taip anksti išvykti? Jis galėjo užtrukti, nors kelioms valandoms. Mums buvo taip gera kartu!.. Gal jis dar nespėjo toli nujoti?..

Fjora stryktelėjo iš lovos nuoga kaip gulėjo, pribėgo prie lango ir plačiai atlapojo. Dangų buvo aptraukę pilki debesys, ir iš pat ryto dulkė smulkus, šaltas lietus. Bet Fjora, atrodė, nieko nepastebėjo.

- Filipai! - iš visų jėgų sušuko ji. - Filipai! Grįžk!

Išgirdęs jos riksmą, Beltramis, kuris vaikštinėjo po sodą, norėdamas galutinai atsikratyti prisiminimų apie prakeiktąją naktį, pakėlė galvą ir sustingo neįprasto reginio sukrėstas: nuoga, susitaršiusi moteris, beviltiškai šūkčiojanti į visas puses... Moteris, kuri nebuvo, tiesiog negalėjo būti jo duktė. Fjora, kurios balsas skaidrus, melodingas, negalėjo leisti garsų, primenančių kimų riaumojimą liūtės, šaukiančios patiną...

Riksmai vis netilo, begėdiškas, iš proto varantis vaizdas vis stovėjo prieš akis. Tuomet nelaimingasis užsispaudė rankomis ausis, kad nieko negirdėtų, ir, nežiūrėdamas kelio, pasileido per tuščią žiemos sodą į nepatikimą, bet atokų prieglobstį - į mažą akmeninį grotą su liūto galvos formos fontanu. Ir ten, parpuolęs tiesiai ant drėgnos žemės, Frančeskas Beltramis apraudojo žlugusias viltis. Svetimšalis pareikalavo tik vienos nakties, ir tos nakties pakako, kad jis paverstų Fjorą visiškai nepažįstama, "savo" moterimi. Joje neliko nieko iš ankstesnio vaiko...

Penktas skyrius

Jeronima

- Fjora, tu pasikeitei... Mudvi dažnai matomės, ir per kiekvieną susitikimą vis akivaizdžiau tuo įsitikinu. Šiandien pagaliau ryžausi pasikalbėti su tavimi.

Fjora nusišypsojo draugei. Malonus Kjaros veidelis iš tikrųjų rodė neįprastą jam susirūpinimą, dėl ko mergina tarsi surimtėjo.

- Kokias gi matai permainas?

- Tu mažiau juokiesi, o kalbėdamasi su tavimi dažnai pastebiu, kad tavo mintys sklando visai kitur. Tu arba leidi mano klausimus pro ausis, arba atsakai nei šį, nei tą... Bet vienas dalykas mane baugina dar labiau...

- Dar labiau? Viešpatie, apie ką tu?

- Užvakar, prie Baptisterijos, kai klausėmės seno baladžių atlikėjo, Džulianas Medičis priėjo pasisveikinti su mumis. Seniau jį pamačiusi tu nurausdavai kaip aguona, o šįsyk vos dirstelėjai į jį. Manau, jis įsižeidė...

- Nieko baisaus. Ištvers. Kam Džulianui moterų dėmesys ir žavėjimasis, jei jam rūpi tik Simoneta. Jis tikras pliuškis!

- Tai štai kaip tu prabilai! Tu jo nebemyli!

- O argi aš jį mylėjau? Nesiginčiju... jis man patiko. Bet dabar ėmė mažiau patikti, daug mažiau...

Ir, palikusi tokio prisipažinimo apstulbintą Kjarą, Fjora paėjėjo prie neaukštos akmeninės sienos, už kurios atsivėrė visa miesto ir jo apylinkių panorama. Chatun ir abiejų auklėtojų lydimos, draugės jojo prie San Minjato bažnyčios. Paprastai jos taip iškylaudavo anksti pavasarį, kad prisiskintų žydinčių gudobelių šakelių ir našlaičių, kurių ypač daug augo prie bažnyčios ir Vyskupų rūmų. Merginos tvirtino, kad šiose šventose vietose augalai žydi itin kupliai. Be to, nuo kalvos atsiveria nuostabus miesto vaizdas, - atrodė, tarsi jis pats išsiskleidė lyg stebuklinga gėlė. Kaip Fjorai norėjosi į tradicinę pavasarinę iškylą

leistis kartu su Filipu, pasigėrėti sidabrine Arno juosta, per kurią permesta daugybė tiltų, vos negriūvančių nuo juos aplipusių krautuvėlių, raudonų čerpių stogų ir baltų sienų svorio. Šio margaspalvio kilimo fone kaip tikra brangenybė atrodė raudonas Duomo kupolas, nevystanti sidabro lelija virš Sinjorijos rūmų, karneoliniai sargybos bokštai su strėlės pavidalo šaudymo angomis, spalvotu marmuru papuoštos varpinės, iš tolo panašios į puošnias velykines žvakes. Ir visur, kur krinta žvilgsnis, - skaisti sodų žaluma, sodriai žydinčios alyvos ir glicinijos, laurai ir kamelijos. Juk niekur pasaulyje pavasaris nebūna toks puošnus kaip Florencijoje... Kaip malonu gėrėtis pavasariu ir jausti, kad tavo delną spaudžia stipri vyro ranka... O vakare, kai blėsta saulėlydis, žadėdamas meilės naktį, nelyginant tada, Fjezolėje, jie grįžtų namo... Tačiau Filipas toli, už šimtų ljė nuo jos glėbio. Ji net nežino, kur jo ieškoti...

Štai jau du mėnesiai, kai Filipas paliko Beltramio vilą, du mėnesiai, Fjorai atrodę kaip du amžiai. Dar niekada laikas jai neslinko taip lėtai. Kai vyras išvyko, Fjora tris dienas išbuvo užsidariusi savo miegamajame. Ji nenorėjo lipti žemyn, nenorėjo su niekuo kalbėtis, išskyrus Chatun, kuri atnešdavo jai valgyti. Ji net neleido pakeisti paklodžių, ant kurių Filipas ją mylėjo. Fjora sutiko išeiti iš kambario tik tuomet, kai Leonarda jai pranešė, kad tėvas rengiasi išvykti į Veneciją. Fjora negalėjo nepabučiuoti jo atsisveikindama.

Kai Beltramis atsigręžė į dukterį, ją apstulbino išbalęs jo veidas ir liūdnos akys. Ji pirmąkart matė tėvą tokį, ir susigėdo dėl savo egoizmo. Ar ji turi teisę bausti tėvą už tai, kad prarado savo laimę? Tuomet švelnumo pagauta Fjora puolė jam ant kaklo, ir jiedu ilgai stovėjo apsikabinę ir verkdami. Skausmas, nors kiekvieno ir kitoks, vis dėlto suartino juos...

- Tu taip stipriai jį myli? - paklausė Beltramis tyliu, bespalviu balsu. - Tu jį taip myli... kad nebegali mylėti manęs?

- Nemylėti tavęs? Ak, tėve, kaip galėjai tuo patikėti? Niekas niekada mano širdyje neužims vietos, kuri priklauso tau. Su juo viskas kitaip... juk jis - mano vyras. Tai visai kas kita. Prašau tavęs atleisti už tas tris dienas, tačiau aš nenorėjau, kad matytum, kaip verkiu...

- Bet, Fjora, tu ir dabar verki... ir aš taip pat. Patikėk, skausmas neatrodys toks baisus, jei pasiguosi artimam žmogui.

- Kaip tik dėl to tu ir išvyksti? Kad geriau mane paguostum? Ar tu tiesiog nori labiau nubausti mane?

- Ne. Tiesiog, kad Lorensas Medičis, sužinojęs apie mūsų su Bernardu Bembo draugystę, paprašė mane keletui dienų nuvykti į Veneciją. Tik neklausk kodėl...

Jis tikrai nebūtų galėjęs jai to pasakyti. Juk ir kelionė tebuvo pretekstas kurį laiką nematyti Fjoros, vėl tapti savimi, kad akylas jos žvilgsnis nieko nepastebėtų. Frančeskui reikėjo laiko priprasti prie tos naujos Fjoros, kurią pirmąsyk pamatė baisųjį rytą lange: karštos, aistringos moters, siela ir kūnu atsidavusios kitam...

Savo ruožtu jaunoji moteris negalėjo tyliai nesidžiaugti būsimu išsiskyrimu. Ji suprato, kad tėvas nepatenkintas jos santuoka. Jam nepatiks kiauras dienas klausytis, kaip Fjora liaupsina savo nepriekaištingai tobulą vyrą.

Beltramis išvyko, o Fjora, kaip jis ir norėjo, grįžo į rūmus ant Arno kranto. Chatun ir Leonarda buvo dėkingos klausytojos, ir ji galėjo iki valiai šnekėti joms apie savo meilę Filipui. Paskui atėjo nusiraminimas. Kiek atslūgus kankinamiems prisiminimams ir kartiems apgailestavimams dėl prabėgusios laimės, Fjorai nieko kito neliko, kaip tik gyventi laukiant Filipo arba bent žinutės iš jo. Ji stūmė laiką savo kambaryje arba sode klausydama tylaus Chatun dainavimo ir grožėdamasi storu aukso

žiedu, kuriame buvo išgraviruotas Selonžė herbas. Per sutuoktuves Filipas užmovė jį ant plonyčio Fjoros pirštelio, kuriam jis buvo per didelis. Būtų neapdairu atiduoti jį perdaryti juvelyrui, o juo labiau viešai mūvėti. Todėl jaunoji moteris užnėrė žiedą ant plonos ir ilgos auksinės grandinėlės, kad galėtų nešioti jį po suknele. Fjorai patiko priglausti ranką prie krūtinės ir pajusti jį.

Kai Frančeskas grįžo iš kelionės, duktė ramiai atkišo jam kaktą pabučiuoti, ir gyvenimas Beltramio namuose tekėjo po senovei. Tik Leonarda lengviau atsiduso, kai po mėnesio paaiškėjo, kad jaunoji moteris, laimė, nesirengia tapti motina...

* * *

Kjara įdėmiai pažiūrėjo į susimąsčiusią savo draugę. Jai taip pat reikėjo susikaupti. Pasinaudojusi proga, ji nusiskynė dar keletą našlaičių, paskui, matydama, kad tyla užsitęsė, mergina dirstelėjo į Leonardą su Kolomba, kurios įsitaisiusios po pinija, be paliovos plepėjo, o jų pirštai nesiliovė siuvinėti. Kjara grįžo ir paėmė draugę už parankės.

- Gal užtenka svajoti? - linksmai paklausė ji.- Tu taip gėriesi mūsų miestu, tarsi matytum jį paskutinį kartą.

- Tu turėtum pasakyti - pirmą kartą. Nes ir seniau dažnai pavasarį ateidavome čionai, tačiau šiandien Florencija tiesiog pakerėjo mane. Net tvirtovės sienos ir sargybos bokštai negadina visuotinio žydėjimo vaizdo. Aš norėčiau...

- Ateiti čia su kuo nors kitu, o ne su sena drauge! Aš štai ką pamaniau: tu nebemyli Džuliano dėl to, kad įsimylėjai kitą... tą, kuris dabar toli! Einu lažybų, kad tai - Filipas de Selonžė!

Nesitikėjusi išgirsti šio vardo, nors dabar jis priklausė ir jai, Fjora krūptelėjo ir paraudo.

- Būk gera, kalbėk tyliau! Arba dar geriau - patylėk!

- Nejaugi labai rimta? - užjaučiamai paklausė Kjara. - Atleisk! Maniau, tai - tik trumpalaikis susižavėjimas, kaip buvo su Džulianu. Tu tikra, kad dar susitiksite?

- Aš tuo tikiu, - atsakė Fjora šypsodamasi veikiau savo mintims negu draugei. - O dabar pakalbėkime apie ką nors kita!.. Beje, ar ne laikas mums grįžti? Prisirinkome tiek gėlių, kad papuoštume dvi, o gal ner tris bažnyčias!

Merginos buvo įpratusios kasmet savo kvapniąją dovaną nunešti į Santa Marijos del Fjorės katedrą kartu su dosniomis aukomis neturtingų šeimų vaikams, kuriais rūpinosi kunigai. Merginos jau ruošėsi prisidėti prie Leonardos ir Kolombos, kurios rinko daiktus, bet Fjora staiga sulaikė draugę.

- Luktelėk! - tarė ji kažkokiu prislėgtu balsu.

- Kas atsitiko? Tau bloga?

- Ne... ne, bet mane apėmė keista nuojauta... Tu ką tik pasakei, kad aš į miestą žiūriu taip, tarsi matyčiau jį paskutinį kartą...

- Tikrai, bet aš tik pajuokavau... Tu žiūrėjai taip godžiai, tarsi norėtum akimis sugerti visą Florenciją. Bet juk man atsakei...

- Prisimenu... bet dabar savęs klausiu, ar tu nebuvai teisi. Kažkokia nuojauta man kužda, kad... kad čia niekada nebegrįšiu!

- Kokia nesąmonė! Tu vis negali užmiršti graiko pranašystės?

- Ne. Prisiekiu, kad ne... aš visai negalvojau apie jį... mane apėmė nuojauta... staiga pasirodė, kad Florencija tapo man priešiška... atstumia mane, - mane, taip ją mylinčią!

- Tu manai, jog Florencija įsižeidė, kad drįsai pamilti svetimšalį ir atstumi savo garbintojus - jos sūnus? Vyk šalin tokias mintis! Pastaruoju metu tu gyveni kaip atsiskyrėlė. Nueik į kokį nors balių, pasirodyk ten,

linksminkis, tegul tave pakviečia šokti pats didysis Lorensas! Žiūrėk! Štai ko tau reikia!

Ir tikrai - prie katedros pasirodė linksma jaunuolių kavalkada, priešakyje jojo Lukas Tornabuonis.

- Aš buvau įsitikinęs, kad rasiu jus čia! - sušuko jis, nušoko nuo arklio ir nusismaukė nuo galvos gobtuvą. - Juk kaip tik šią dieną jūs ateinate čionai rinkti gėlių Madonai.

- Ir jūs nutarėte mums padėti? - juokdamasi paklausė Kjara.

- Nugabenti visa tai? Žinoma! Ir mes palydėsime jus iki Duomo, kad kartu pasimelstume!

- Koks jūs dievobaimingas, sinjore Lukai! - tarė priėjusi Leonarda. - Aš visada laikiau jus tikru Platono mokiniu, o jūs staiga prabilote apie Madoną. Galima pamanyti, kad ketinate stoti į vienuolyną!

- Nieko panašaus niekada neturėjau galvoje. Galima atsidėjus skaityti Platoną ir neužmiršti maldų. Man atrodo, - pridūrė jis meiliai žiūrėdamas į Fjorą, - mano maldos greičiau pasieks Madoną, jei aš melsiuos greta vienos jaunos būtybės...

Lukas laukė, kad Fjora bent šyptelės, tačiau ji skubiai nukreipė žvilgsnį, sugluminta reginių, kuriuos jos atmintyje atgaivino jaunuolio žodžiai. Tuomet Lukas, nutaręs, kad buvo pernelyg įžūlus, suėmė Fjoros arklio kamanas ir padėjo merginai atsisėsti ant balno.

- Fjora, šiandien aš vis šneku nei šį, nei tą, - tyliai pasakė jis gaudydamas jos žvilgsnį, - bet maldauju, leiskite atsiųsti mano tėvą derėtis su jūsiškiu. Žinau, jog mesiras Beltramis mano, kad jūs dar esate per jauna, bet mudu bent būtume susižadėję... Aš lauksiu, kiek jūs liepsite! Tai visai nesunku, kai žinai, kad galima tikėtis!..

Fjora pirmą kartą pažvelgė į jaunuolį beveik su švelnumu. Ji, gyvenanti vien viltimi... kaip niekas kitas

galėjo suprasti Luko jausmus. Tačiau Fjora neturėjo teisės paliki jam nė menkiausios vilties.

- Niekada nebekalbėkite man apie tai, Lukai. Su manimi jūs tik veltui gaištate laiką ir eikvojate jausmus. Aš nepaliksiu tėvo ir aš...

- ... Ir jūs manęs nemylite! Matote, aš pats baigiau sakinį. Aš ištariau tai, ko jūs nedrįsote pasakyti. Jūs nemylite manęs dabar, bet ilgainiui būtinai pamilsite. Juk pati pasakėte: jūs dar labai jauna... Ne! Nė žodžio daugiau! Pavasarį taip gera! Neatimkite iš manęs laimės bent truputį pasvajoti!

Lukas užšoko ant balno, ir raiteliai, apglėbę didžiules puokštes našlaičių ir kvapnių gudobelės šakų, ėmė leistis į miestą. Vienas iš jaunuolių uždainavo romansą apie pavasarį, kiti jam sutartinai pritarė. Pasigirdo pokštai ir juokas. Tačiau Fjora negalėjo linksmintis kaip visi. Artėjant prie miesto, širdgėla, apėmusi ją San Minjate, vis didėjo. Prietaringa kaip ir visos florentietės, ji išsyk pagalvojo apie Filipą. Galbūt širdis ją įspėjo, kad vyrui gresia mirtinas pavojus?.. Aplinkinių linksmybė pamažu pasidarė jai nepakeliama, todėl, kai tik raiteliai perjojo Ponto Vekjo tiltą, kur mėsininkai tokią valandą jau uždarinėjo savo krautuvėles, Fjora pasiskundė prasta savijauta ir kartu su Chatun ir Leonarda pasuko namo. Ji neleido Kjarai joti su jomis - tegul nors viena iš jų nugabena gėles į katedrą! Fjora ir pati sau nebūtų galėjusi paaiškinti, kodėl taip skuba namo. Skubėdama ji vos linktelėjo linksmai pasisveikinusiam valtininkui Džanui Batistui di Rinaldžiui, kurį Beltramis kadaise išgelbėjo benusigyvenantį. Fjora buvo vieno jo vaikučio krikštamotė.

- Nepykite ant jos, - sušuko Leonarda stengdamasi išsklaidyti nemalonų įspūdį, kurį padarė Fjoros nemandagumas. - Dona Fjora prastai jaučiasi ir aš lydžiu ją namo.

- Tegul Viešpats laimina ją ir grąžina jai sveikatą. Šįvakar visa mūsų šeima pasimels už ją!

- Kad ir kas būtų, o keletas maldų mums nepakenks, - sumurmėjo Leonarda ir sunerimusi žvilgtelėjo į Fjorą. - Kas jums, mano vaike? Tikrai prastai jaučiatės? Jūs labai išbalusi...

- Taip... ne... aš pati nežinau. Bet man būtinai reikia grįžti. Noriu pamatyti tėvą!

- Jūs nerimaujate tik dėl to, kad jis rytą pasakė, jog jaučiasi pavargęs? Manau, be reikalo jaudinatės...

Fjora nieko neatsakė. Kam kalbėti? Jeigu papasakos apie baisią nuojautą, blaiviai samprotaujanti Leonarda pasistengs žūtbūt įtikinti ją, kad apsirinka. Beje, jos jau prie namų...

- Atrodo, jūsų tėvas priima lankytojus! - tarė Leonarda rodydama mulą su puošniais pakinktais. Kartu su dviem kukliau atrodančiais giminaičiais jis klusniai stovėjo prie stulpo. - Viešpatie! Bet juk tai donos Jeronimos kinkinys! Įdomu, ko jai prireikė? Jos vizitas nieko gero nežada, - pridūrė auklėtoja prisiminusi, kaip Jeronima grasino Fjorai vaistininko Landučio krautuvėlėje.

- Jūs teisi, - atsakė Fjora, - bet mes tuojau pačios viską sužinosime.

Rūmų kieme nulipusi nuo arklio, Fjora numetė vadeles pribėgusiam tarnui ir sparčiai perėjo vidinį kiemelį, kur savo šeimininkės laukė Jeronimos kambarinė ir liokajus. Fjora bėgte užbėgo laiptais ir vos nesusidūrė su senuoju Rinaldu, Beltramio įgaliotiniu, tarnavusiu dar senajam šeimininkui.

- Kur tėvas? - paklausė ji.

- Vargonų salėje, dona Fjora, bet jis ne vienas.

- Žinau, kas pas jį yra. Dėkui, Rinaldai!.. - nustebusi pasakė jaunoji moteris, nes gerai žinojo, jog Beltramis, kai nori pabūti vienas, dažniausiai pasirenka šią salę arba studiolą. Dar vaikystėje jis išmoko groti vargonais ir dabar retsykiais užsidarydavo šioje erdvioje salėje,

kurią puošė freskos ir marmurinėmis lubos, - akustika čia buvo kaip bažnyčioje. Keista, kad šeimininkas joje priima jam nesimpatingą lankytoją, bet galbūt ji tiesiog netikėtai užklupo jį čia?

Priėjusi prie durų, Fjora išgirdo garsius balsus ir sulėtino žingsnį. Beltramis tikriausiai bus nepatenkintas, jei duktė pasirodys per patį jo ginčo su Jeronima įkarštį... Jaunoji moteris labai atsargiai pravėrė duris ir tučtuojau išgirdo įtūžusio tėvo balsą:

- Niekuomet - girdi? - niekuomet neatiduosiu dukters tavo sūnui į žmonas! Man nuoširdžiai gaila to jaunuolio. Juk jis nekaltas dėl savo fizinio bjaurumo. Tačiau negalima reikalauti, kad jauna ir graži moteris visą gyvenimą praleistų šalia tokio kaip jis...

- Dėl to, kad jis raišas ir luošas? Tačiau mano Pjetras - dorų tėvų sūnus, jis nėra nesantuokinis, kaip kai kurie!

- Dar niekam nešovė į galvą mintis kaltinti Fjorą dėl to, kad ji - nesantuokinis vaikas, nors visi tai žino!

- Na taip... bet žino toli gražu ne viską...

Stojusioje tyloje Fjora, atrodė, išgirdo, kaip tėvas staiga ėmė trūkčiojamai kvėpuoti. Ji norėjo įteiti, tačiau neįstengė pajudėti iš vietos, ją kaustė smalsumas, sumišęs su baime... Pagaliau Beltramis atgavo kvapą ir piktai, kaip žmogus, kuriam įgriso klausytis kvailysčių, paklausė:

- Ką visa tai reiškia?

- Tau tikrai reikia mano paaiškinimo? Frančeskai, tu išbalai, vadinasi, puikiai supranti, ką turiu galvoje! Netiki manimi? Gūžčioji pečiais?.. Na, gerai, galiu kalbėti ir aiškiau. Mūsų brangioji Fjora, kurią tu išauklėjai kaip princesę, visai nėra tavo duktė. Juk tu niekada neturėjai romano su svetimšale. Ji - kraujomaiša ir svetimavimu grįsto ryšio vaisius, duktė tėvų, kuriuos Burgundijos teismas nuteisė mirties bausme. O tu pakėlei ją iš purvo...

Fjorai pasirodė, kad ją užgriuvo sienos. Ji susvyravo ir, stengdamasi išsilaikyti ant kojų, instinktyviai stvėrėsi už drapiruotės, o paskui atsirėmė į kėdės atkaltę. Neapykantos kupinas Jeronimos balsas vis dar aidėjo jos ausyse. Tačiau Beltramis tvardėsi:

- Ir tu, be abejo, turi įrodymų?

- Aš turiu net... liudytoją. Žmogų, kuris, norėdamas man įsiteikti, patvirtins šiuos žodžius.

Dabar Beltramis ėmė suprasti... Jis buvo nuovokus, todėl, greitai kai ką sumetęs, padarė atitinkamas išvadas. Jeronima labai daug laiko leido Montugyje, savo šešuro sodyboje. Kaimynystėje buvo ir Beltramio žemės, kuriomis rūpinosi Marinas. Šeimininkas savo ūkvedžiu visiškai pasitikėjo, nors šis niekada nepritarė Fjoros įdukrinimui. Beltramis tikėjosi, kad priesaika, duota priešais altorių, ir daugybė dovanų privers Mariną laikyti liežuvį už dantų. Bet jį pasiekdavo ir neaiškūs gandai, kuriais, beje, nenorėjo tikėti, apie laisvoką šios putlios našlės elgesį ieškant paguodos su kitais vyrais. Ji dar gerai atrodė ir tikrai galėjo sugundyti tokį vyriškį kaip buvęs mulų varovas...

Jeronima pamaniusi, jog pašnekovo tylėjimas reiškia, kad jis pasiduoda, pašaipiai tarė:

- Brangusis pusbroli, matyt, tu mane puikiai supratai. Dabar tau aišku, jog esu net per daug kilni, siūlydama savo sūnų tai išsigimėlei į vyrus. Tokiu būdu nelaimingoji iki gyvenimo pabaigos galės naudotis tavo palikimu. Jai pasisekė, kad mano Pjetras įsimylėjo ir nori su ja susituokti. O aš neketinu trukdyti jo laimei. Tavo gražutės burtininkės glėbyje jis užmirš savo luošumą... O jai teliks gimdyti gražius vaikučius...

- O jei aš nesutiksiu?

- Sutiksi! Puikiai supranti, kad nors ir rytoj galiu tave apskųsti. Tu apgavai Sinjoriją, tu išdrįsai pavadinti florentiete išsigimėlę, kurią reikėjo sunaikinti vos išvydusią pasaulį.

Nebepajėgdamas tramdyti pykčio, Frančeskas pratrūko:

- Ir tu išdrįsi iškviesti savo liudytoją? Jeronima, neužmiršk, kad apie tave visaip šnekama. Sklinda gandai, jog gyveni toli gražu ne taip dorai, kaip derėtų našlei. Tereikia priversti Mariną Betį prisipažinti, kad jis - tavo meilužis, ir tu pamatysi, kaip greitai su tokiomis kaip tu susidoroja senasis Džakopas. Jei kalbama apie šeimos garbę, jis nejuokauja...

- O gal jis tik apsidžiaugs, kad Paciams staiga atiteks toks didžiulis tavo palikimas. Dabar jis negali pasigirti turtais ir dėl to kenčia. Aš net viliuosi, kad jis stengsis visokeriopai man padėti... bet, suprantama, tokiu atveju ir kalbos negalės būti apie sutuoktuves. Jis nesutiks. Tave nuteis ir iš tavęs atims visus turtus, kurie atiteks man, kaip vienintelei paveldėtojai. Tavo Fjorą paprasčiausiai atiduos Pjetrui. Tegul jis ja pasidžiaugs!.. O kai ji jam įkyrės, ja bus lengva atsikratyti išsiuntus į viešnamį. Dabar matai, kad tau verta sutikti su mano pasiūlymu. Prižadu, kad gyvensime ramiai ir taikingai!

- Nešdinkis! Šalin iš mano akių!

- Tu elgiesi neišmintingai. Tikiuosi, kad naktį gerai viską apsvarstysi ir suprasi, kas tau naudinga. Rytoj tuo pačiu laiku ateisiu atsakymo. O dabar linkiu labos nakties!

Krūptelėjusi iš baimės, Fjora staiga atsipeikėjo. Suprasdama, kad moteris tučtuojau išeis iš kambario ir užklups ją besiklausančią prie durų, ji pasislėpė už drapiruotės ir stengėsi sutramdyti pašėliškai plakančią širdį. Fjora jautė, kaip ją išmuša šaltas prakaitas. Rodės, kad po kojomis atsivėrė praraja. Truputį praskleidusi sunkų audeklą, ji pamatė Jeronimą, kuri neskubėdama žingsniavo iš salės. Įsitikinusi savo pergale, moteris ėjo išdidžiai, godžiai dirsčiodama į baldus ir vertingus niekučius, kuriuos svajonėse jau laikė savais...

Ir tuomet Fjora pirmą kartą gyvenime pajuto laukinį norą užmušti, sunaikinti nekenčiamą moterį. Dabar ji

suprato pas vaistininką Landučį įvykusios scenos prasmę. Tylutėliai išlindusi iš savo priedangos, Fjora sugriebė sunkų bronzinį kandeliabrą ir ėmė sėlinti prie Jeronimos, kuri sustojo pasigėrėti ant indaujos sudėtais sidabriniais daikteliais. Bet tuomet ponia Paci, tarsi pajutusi artėjantį pavojų, nesidairydama greitai paliko salę. Ir tą akimirką įėjo Beltramis.

Išvydęs kandeliabru apsiginklavusią Fjorą, jis tučtuojau suvokė, ką ji sumanė, ir suriko:

- Ne, Fjora! Nedaryk to!

- Arba mes, arba ji! Netrukdyk man!

Tuomet Frančeskas pribėgo prie dukters, išplėšė iš jos rankų kandeliabrą ir padėjo jį ant skrynios. Fjora nusiminusi pastebėjo, kad tėvas atrodo dešimčia metų pasenęs. Jo akys buvo pilnos ašarų. Ji puolė jam ant kaklo, ir jiedu, prisiglaudę vienas prie kito, drauge apverkė tai, ką šlykščioji Jeronima taip negailestingai sugriovė ir sumynė į purvą. Kaip tik čia juos ir rado Leonarda, atėjusi kviesti Fjoros.

- Kas atsitiko? - paklausė ji. - Aš ką tik susidūriau su dona Jeronima, kuri mane išvadino sena sąvadautoja ir liepė krautis daiktus!

- Vargše mano Leonarda, mums gresia katastrofa, - atsakė Beltramis. - Ta moteris tapo Marino meiluže. Jis jai viską papasakojo ir net yra pasirengęs liudyti prieš mane... jei tik neišleisiu Fjoros už jos sūnaus...

- Bet, kiek žinau, Fjora jau ištekėjusi. Reikėjo pasakyti tai Jeronimai.

- Jokiu būdu. Dar turiu menką viltį ištaisyti padėtį. Eisiu ir viską papasakosiu monsinjorui Lorensui. Jis nekenčia Pacių, o mane gerbia ir yra man draugiškas. Suprantama, jeigu jis sužinos apie Fjoros santuoką, įtūš, bet aš tai nutylėsiu...

Fjora, kuri taip ir stovėjo prisiglaudusi prie Beltramio, atšoko ir nerimastingai pažvelgė jam į akis:

- Tėve! Aš tikrai nesu tavo tikra duktė? Ar tiesa, kad...

- Tai tu viską girdėjai?

- Viską! Aš stovėjau čia, prie pravertų durų! Ak, tėve! Tai siaubinga, ir bus dar baisiau! Aš taip didžiavausi, kad esu tavo duktė! Ir štai esu niekas... blogiau negu niekas! Kiekvienas valkata gali niekinti mane už tai...

- Fjora, nutilk! Dėl Dievo meilės, nutilk! Tu negali spręsti, kol nieko nežinai! O man tu esi duktė, nes aš tave pasiėmiau, pripažinau... ir dėl to, kad tave myliu! O dabar eime į studiolą! Ten, priešais motinos portretą, tu sužinosi teisybę. Šią graudžią istoriją Leonarda gerai žino, o dabar žinosi ir tu. Eime, mano vaike!..

Ir apkabinęs Fjorą per pečius, Frančeskas lėtai nusivedė ją ilga galerija prie durų į jaukų kambarėlį, kuriame iš portreto šypsojosi Mari de Brevaj. Leonarda nuėjo paskui juos, išsiuntusi Chatun, kuri stovėdama prie durų, laukė savo šeimininkės. Gražiame jos veidelyje atsispindėjo nerimas: juk Fjora niekuomet neverkdavo.

- Lauk miegamajame. Netrukus ateisiu.

- Leonarda, norėčiau, kad eitumėte su mumis, - pasakė Beltramis. - Dviese bus lengviau prisiminti tos senos istorijos detales.

Studioloje Frančeskas prisiartino prie Mari portreto ir nutraukė juodą aksominį uždangalą. Paskui jis atsisėdo prie stalo ir parodė Leonardai sėstis priešais jį. Fjora įsitaisė ant pagalvėlės prie tėvo kojų.

- Mano vaike, tau reikia būti stipriai ir tvirtai. Dabar išgirsi tragišką, bet labai jaudinamą istoriją. Įtūžusi Jeronima paminėjo tik bjauriausias jos detales... Prisimeni, kartą rodžiau tau nėriniuotą kepuraitę? Sandras Botičelis nutapė ją šiame portrete. Tu dar pastebėjai ant jos kraujo dėmių, o aš nenorėjau atsakyti į tavo klausimus.

- Tu pažadėjai atsakyti į juos vėliau, kai tapsiu suaugusia moterimi. Aš jau tapau ja.

- Aš prie to dar nepripratau, - atsakė Frančeskas glostydamas šilkinius jos plaukus. - Bet tąsyk tave apgavau. Aš visai neketinau sakyti tau teisybės, norėjau, kad ji mirtų kartu su manimi ir su Leonarda. Jei ne žmogaus, kuriuo visiškai pasitikėjau, išdavystė, viskas būtų likę griežčiausia paslaptis...

- Ne veltui žmonės šnabždasi, kad Jeronima labai jau limpa prie vyrų, - sumurmėjo Leonarda. - Dažnai esu kalbėjusi apie tai su Žaneta, bet jos vyras taip bijo uošvio, kad tučtuojau užčiaupdavo mums burnas. Turbūt ne pro šalį būtų papasakoti senajam Džakopui apie marčios elgesį?..

- Aš jau gąsdinau pusseserę, kad viską viešai paskelbsiu, bet ji nebijo. Ji puikiai supranta, kad senas plėšikas, tikėdamasis pasiglemžti mano turtą, nekreips dėmesio į jos nepadorų elgesį... jei tik neatidės keršto nusidėjėlei vėlesniam laikui. Apie šią tikimybę Jeronimai vertėtų pagalvoti. Bet mums dėl to ne lengviau, nes blogis jau bus padarytas.

- Tėve, - įsikišo Fjora, - dievai nematė tos moters! Jūs mane čia atsivedėte norėdamas papasakoti mano motinos istoriją. Juk žinau tik tiek, kad ji žuvo tragiškomis aplinkybėmis. Jūs man pasakysite kaip?

- Ant ešafoto, nuo budelio kirvio, kartu su tavo tikru tėvu. Jų vardai - Mari ir Žanas de Brevajai...

- Jau esu girdėjusi šį vardą...

- Prašau tavęs, Fjora, nepertraukinėk. Man labai sunku vėl prisiminti įvykius, taip smarkiai pakeitusius visą mano gyvenimą.

Užuot atsiprašiusi, Fjora pabučiavo tėvo ranką ir, nepaleisdama jos iš savųjų, toliau klausėsi jo pasakojimo.

- Nemigos naktimis aš iki menkiausių smulkmenų prisimindavau tą rūškaną ir šaltą gruodžio dieną, kai įvažiavau į Dižoną - Burgundijos hercogystės sostinę. Gražus miestas, kurį gerai pažinojau ir kuriame visada apsistodavau keliaudamas...

Pamažu duslus Beltramio balsas pasidarė stipresnis, raiškesnis ir emocingesnis. Kaip ir kiekvienas tikras florentietis, Frančeskas buvo poetas, mokėjo gražiai pasakoti. Priešais klausytojų akis labai ryškiai iškilo mirties bausmės vykdymo vaizdas: didžiulė aikštė, minia žmonių, tylomis besiklausanti gedulingo varpų skambėjimo, du nuteistieji, skurdžiame budelio vežime stovintys tokiais gražiais, šviesiais veidais, tarsi jau būtų nugalėję mirtį; graudi seno kunigo figūra, niūrus budelis kaukėtu veidu; žiūrovų pasipiktinimas ir jo paties sukrėtimas išvydus siaubingą dailios jaunos moters žūtį. Trūkčiojančiu iš pykčio balsu Beltramis papasakojo apie Reno diu Amelį, jo piktumą ir neįtikėtiną žiaurumą. Jis pakartojo Antuano Šarujė žodžius apie Mari kančias vyro namuose ir beviltiškas motinos pastangas išmelsti jai pasigailėjimą. Baigdamas Frančeskas papasakojo, kaip jam pasisekė išgelbėti kūdikį, kaip nutarė jį įvaikinti ir kaip Leonarda staiga ryžosi padėti jam auklėti našlaitę.

Kai Beltramis nutilo, Leonarda verkė, o Fjoros akys žėrėjo iš pykčio.

- Visi tie žmonės kur kas labiau nusipelnė mirties negu... mano nelaimingi tėvai! Ir pirmiausia tas niekšas diu Amelis, o paskui - tėvas, nepanoręs apginti savo vaikų. Dar hercogas Pilypas ir grafas de Šarolė. Jie buvo negailestingi. Juk tai jie pasmerkė juos mirti, įstūmė į gėdingą kapą!

- Fjora, hercogas Pilypas jau seniai mirė, o grafas de Šarolė tapo hercogu Karoliu Drąsiuoju ir būtent jam mesiras de Selonžė yra prisiekęs ištikimybę.

Paminėjus vyrą, Fjora tarsi sugrįžo iš praeities:

- Filipas!.. Juk tai jis man papasakojo apie Žaną de Brevajį! Jis pažinojo jį seniau, dar tada, kai tarnavo pažu grafui de Šarolė. Jį apstulbino mūsų panašumas... O jis... jis taip pat viską žinojo?

- Taip... Kaip tik dėl to aš ir daviau sutikimą jūsų santuokai.

Fjora pašoko taip staigiai, kad net pastūmė stalą. Keletas lapelių nukrito ant grindų.

- Tik nesakykite, kad norėdamas gauti mano ranką jis griebėsi to paties metodo kaip ir niekingoji Jeronima - šlykštaus šantažo.

Beltramis dirstelėjo į Leonardą lyg ieškodamas jos paramos. Ar po viso to, ką jau sužinojo, Fjora pakels dar vieną smūgį? Ji tokia jauna... Bet tuo metu Leonarda nusišluostė akis, pakilo ir atsistojo Fjorai už nugaros tarsi būgštaudama, kad ši gali nualpti.

- Mesire Frančeskai, reikia pasakyti visą teisybę. Jos tvirta širdis. Jei ji viską sužinos pati, bus dar blogiau.

- Jūs teisi, - atsiduso Frančeskas. - Tuojau viską jai paaiškinsiu. Fjora, tu atspėjai. Mesiras de Selonžė griebėsi visai tokio pat metodo. Jis žūtbūt norėjo tave gauti ir pareiškė nieko nepaisysiąs, kad pasiektų savo. Žinoma, jį apstulbino panašumas. Bet neužmiršk, kad jis - de Brevajų šeimos giminaitis ir todėl galėjo žinoti tą nelemtą istoriją. Jis tikriausiai žinojo, kad Mari duktė gyvena Florencijoje su turtingu ją įdukrinusiu pirkliu. Pamatęs tave, jis suprato, kas esi. Apie jaunąjį ginklanešį tau užsiminė tik norėdamas patikrinti, ar žinai tu...

Iš viso to, kas pasakyta, Fjora padarė vieną išvadą: dėl jos Filipas ryžosi nusikaltimui! Jos veidas iš laimės nušvito:

- Jis taip mane myli! Ak, Filipai! Galbūt kita ir priekaištautų tau dėl tokio poelgio, bet aš dėkoju, nes kitaip niekada nebūčiau tapusi tavo!

Beltramis nebegalėjo pakelti to deginančio dukters žvilgsnio ir aistringo balso. Jį pagavo pavydas, galbūt didesnis, negu jis norėjo.

- Tu jo niekada nebepamatysi, Fjora! Nesitikėk, kad jis grįš, išsiveš tave į savo pilį ir pristatys savo valdovo rūmuose. Jis tik norėjo gauti pirmosios nakties teisę ir patenkinti aistrą, kurią jam sužadinai. Bet gyventi tu turi čia, su manimi!

Fjoros veidas apniuko, tarsi saulę būtų uždengę debesys. Ji susvyravo lyg nuo smūgio. Manydama, kad Fjora parkris, Leonarda norėjo ją prilaikyti, tačiau ji švelniai atstūmė ją.

- Aš dar ne viską žinau, ar ne? Vadinasi, notaras, palaiminimas vienuolyne tebuvo komedija?

- Ne. Tu tikrai esi grafienė de Selonžė,ir niekas negali nieko pakeisti, nebent mirtis! Tavo vyras negrįš, nes ieško mirties mūšio lauke.

- Jis nori mirti? Bet kodėl?

Dabar Beltramis dvejojo. Jis turėjo pasakyti siaubingą dalyką... Tačiau Fjora nenuleido nuo jo įdėmaus žvilgsnio. Beveik rėkdama ji pakartojo:

- Aš noriu žinoti kodėl!

Nebegalėdamas pakelti rūstaus jos žvilgsnio, jis atsisuko į portretą tarsi prašydamas pagalbos. Ir tarsi sapne išgirdo aiškų Leonardos balsą:

- Reikia vieną kartą visam laikui baigti tai, mesire Frančeskai! Prapjaukite pūlinį, ir žaizda greitai užgis!

Nežiūrėdamas į Fjorą, jis pasakė visą teisybę:

- Susituokęs su Žano ir Mari de Brevajų dukterimi, jis suteršė savo gerą vardą. Ir gali būti už tai nubaustas...

- Kodėl gi jis vis dėlto padarė tai? Aš buvau beprotiškai jį įsimylėjusi. Teatleidžia man Dievas, bet jis galėjo gauti mane ir be tos komedijos!

- Bet tuomet nebūtų gavęs tavo kraičio! O jo reikia Burgundijos hercogo kariuomenei išlaikyti, nes Lorensas atsisakė paskolinti jam pinigų... Kai tapsi našle, aš gausiu de Selonžė turtą, o tu įgysi teisę vadintis jo pavarde... bet ne gyventi jo pilyje.

- O jei man gims kūdikis?

- Mes turėsime jį auklėti iki to amžiaus, kai ateis laikas tarnauti. Tada jis grįš į Burgundiją, taps paveldėtoju ir turės mokytis riterio meno...

- Jei gims berniukas! O jei mergaitė, tai ką mes turėsime jai padaryti? Įmesti į upę?

Ir Fjora, apsisukusi ant kulniukų, išbėgo iš studiolos į savo kambarį. Pasigirdo durų trinktelėjimas.

- Palikime ją ramybėje! - atsiduso Leonarda. - Ji verks, kol išseks jėgos, ir tokiu atveju Chatun švelnumas bus geresnė paguoda negu mano samprotavimai. Bet dar pakalbėkime apie doną Jeronimą. Ką jūs ketinate daryti, mesire Frančeskai?

- Jūs teisi. Reikia pamėginti užmiršti praeitį ir galvoti apie ateitį. Leonarda, bijau, kad šiąnakt jums neteks miegoti. Surinkite Fjoros ir savo daiktus. Viskas turi būti paruošta, jeigu prireiktų skubiai išvykti... Prašom nepertraukti manęs! Pranešite, kad su Fjora ir Chatun važiuojate pasimelsti į Valombrozo vienuolyną. Jus lydės Džakopas, mano senojo Rinaldo sūnus, ir jo giminaitis Tomazas. Tačiau, išvažiavę už miesto vartų, padarykite nedidelį lankstą ir skubėkite į Livorną. Ten sėskite į laivą "Santa Marija del Fjorė", kurio kapitonui parašysiu laišką, ir laukite mano žinutės. Pasiimkite tiek daiktų, kiek damoms reikia vienos dienos kelionei. Nesukelkite įtarimo. Visa kita aš jums nusiųsiu.

- Mes važiuosime anksti rytą?

- Ne. Iki vidurdienio laukite, kol aš grįšiu. Rytoj rytą vyksiu pas Lorensą ir papasakosiu jam apie viską, išskyrus Fjoros sutuoktuves. Čia jis valdovas, ir visi jam paklūsta. Be to, jis mėgsta meilės istorijas. Galbūt manoji sujaudins jį...

- Tuomet kodėl mus išsiunčiate į Livorną?

- Todėl, kad nesu įsitikinęs, jog Lorensas padės. Šio žmogaus poelgius sunku nuspėti. Jis yra didis politikas, žiūri toli į priekį, ir niekada negali žinoti, kaip jis įvertins prašymą... arba išpažintį. Kartais tai priklauso nuo to, kaip tavo reikalas įsikomponuoja į jo politikos mozaiką. Galbūt jūs ir neišvažiuosite, bet gali ir taip atsitikti, kad turėsite skubiai palikti miestą. Aš tik prašau jus būti pasirengusias.

- Nesijaudinkite, mes būsime pasirengusios.

- Gerai! Po vakarienės prašau jus grįžti į studiolą, kad drauge sutvarkytume visus man rūpimus reikalus. Aš turiu pasirengti ir tam... kad gal niekada nebepamatysiu Fjoros. Jos atvejis yra iš tų, kai gresia atskyrimas nuo Bažnyčios.

- Manau, kad Bažnyčia sinjorui Lorensui neturi didelės reikšmės, - sarkastiškai tarė Leonarda. - Jis didžiai gerbia tik filosofus, poetus ir graikų dievus...

- ... Bet jis retsykiais lankosi ir San Marko vienuolyno celėse. Tiesa, aš visada įtariau, kad ten jis atsiduria tik norėdamas ramiai pasigėrėti dieviška Andželiko tapyba, nes visada apsistoja vis kitoje celėje. Tačiau nereikia užmiršti, kad jis rodo nuolankią pagarbą vienuolyno vyresniajam, jo santykiai su vyskupu geri. Mes turime būti atsargūs...

Po vakarienės Frančeskas Beltramis kartu su Leonarda užsidarė savo studioloje, ir ten beveik visą naktį degė žvakė. Šis po Medičių turtingiausias Florencijos žmogus prieš sulošdamas sunkiausią savo gyvenimo partiją tvarkė visus savo reikalus. Jam padėjo Leonarda - ta senmergė, kadaise atsitiktinai jo sutikta ir tapusia vieninteliu žmogumi, kuriuo jis, kaip ir savo dukterimi, visiškai pasitikėjo.

O tuo metu Fjora, gulėdama atsimerkusi ir neišliejusi nė vienos ašarėlės, mąstė. Tėvui atvirai dėl visko prisipažinus, ji matė, kaip griūva jos vaikystės viltys ir svajonės. Ji manė esanti vieno turtingiausių Europos žmonių duktė, o tėra prakeiktas meilės vaisius, ji tikėjo Filipo meile, o tas žmogus tegeidė jos kūno ir kraičio, ji buvo ištekėjusi, bet neturėjo teisės vadintis vyro pavarde. Jos vyras ją taip niekino, jog verčiau pasirinko mirtį, o ne gyvenimą su ja. Nors jis save ir laikė bebaimiu ir nepriekaištingu riteriu, ant kaklo nešiojo Aukso vilnos ordiną, kurio pavydėjo daugelis princų, vis dėlto negailestingai apgavo jos pasitikėjimą ir pasinaudojo jos nepatyrimu. Jis išvyko nė neatsisveikinęs, žinodamas,

kad negrįš ir kad vienos nakties žmona lauks jo visą gyvenimą, kol išverks visas ašaras ir kol pražils jos plaukai. Jis padovanojo jai tik vieną meilės naktį, sužadino jos meilės geismą ir už tai gavo aukso, kurį nuvežė savo mylimam sinjorui. Tam, kuris, nepasigailėjęs savo jauno ginklanešio ir žavios jo sesers, paliko juos, dangaus prakeiktus, baisiai mirčiai.

Ši nevilties naktis buvo ilga. Fjora pamažu ir su kartėliu mokėsi neapkęsti. Chatun pastangos išpešti bent žodelį buvo tuščios. Pagaliau visai išsekusi Chatun susirangė į kamuoliuką ant didžiulės lovos krašto ir užmigo apsikabinusi liutnią, kuri staiga tapo nebereikalinga. Ji atrodė tokia maža, gležna ir nelaiminga, kad Fjora, pajutusi begalinį gailestį, atsistojo ir apklojo ją šilta antklode. Fjora nutarė visą savo širdies švelnumą skirti tiems, kurie yra silpni ir bejėgiai, tiems, kuriems reikalinga jos pagalba.

Apie pirmą valandą nakties į kambarį ant pirštų galiukų įtykino Leonarda. Ji buvo įsitikinusi, kad išliejusi tiek ašarų Fjora pagaliau užmigo. Leonarda krūptelėjo iš netikėtumo geltonoje žvakės šviesoje išvydusi, kad Fjora kaip balta šmėkla stovi lovos galvūgalyje.

- Jūs nemiegate? - nejučia išsprūdo Leonardai.

- Manau, tai akivaizdu...

- Tuomet padėkite man. Ir Chatun taip pat...

- Ne, tegul ji miega. Šiąnkat ji labai verkė...

- Nejaugi labiau negu jūs, Fjora? Ir vis dėlto...

- Aš negaliu verkti. Gal man ir palengvėtų, bet negaliu... Mano širdis tarsi išseko, - pasakė ji silpnu balsu. - Galbūt taip yra dėl to, kad nežinau, ko man verkti, ko gailėti: savo nelaimingų tėvų, taip niekšiškai nužudytų, savo tėvo, kuriam dabar gresia pavojus, savęs, nes man...

- ... gresia dar didesnis pavojus negu jam! Atidėkime kitam kartui samprotavimus apie palaimingą ašarų poveikį. Šiąnakt geriausia būtų tučtuojau imtis darbo...

Leonarda grįžo prie durų ir į kambario vidurį išstūmė odinę kelioninę skrynią. Paskui ji nuėjo antros, trečios skrynios, ir pagaliau atnešė ketvirtą - mažiausia skrynutę, lengvai telpančią ant balno...

- Ką darysite? - paklausė Fjora.

- Surinksiu jūsų daiktus. Rytoj vidurdienį mes išvykstame į Livorną ir ten lauksime žinios iš jūsų tėvo.

Dėdama į skrynias sukneles, viršutinius rūbus, baltinius ir avalynę, Leonarda Fjorai papasakojo, ką nutarė Beltramis. Pagal jo planą, tuo metu, kai Jeronima imsis jį demaskuoti, jo duktė turi būti toli nuo Florencijos. Fjora mėgino padėti Leonardai, bet taip buvo įsigilinusi į savo mintis, kad galų gale Leonarda ištraukė iš jos rankų suknelę ir pati įdėjo ją į skrynią.

- Duokite, geriau aš pati viską sutvarkysiu! Jūs tik trukdote, - suriko ji Fjorai.

- Bet jei mano tėvas negalės atvykti pas mus į Livorną, ką mes tuomet darysime?

- Laivo "Santa Marija del Fiorė" kapitonas gaus nurodymą dėl to. Jei per keturiasdešimt aštuonias valandas mesiras Beltramis pas mus neatvyks, kapitonas pakels bures, kad nugabentų mus į Prancūziją. Kelionė bus ilga: jūra ir upe mes turėsime patekti į Paryžių. Ten apsistosime pas Anjolą Nardi - jūsų tėvo pieno brolį, kuris vadovauja vienai jo kontorai. O paskui matysime... Dabar mums reikia skubėti.

- Visas tas pasirengimas beprasmis. Aš nepaliksiu tėvo. Mes leisimės į kelionę kartu arba visi pasiliksime čia.

Užrakinusi vieną skrynią, Leonarda išsitiesė ir, trindama skaudančią nugarą, paklausė:

- Jūs mylite savo tėvą?

- Dar klausiate?! Žinoma, myliu!

- Tuomet pakluskite jo valiai, ir nereikia didvyriškų poelgių! Jei jis taip nutarė, vadinasi, mano, jog tai išmintingiausia išeitis. O gal manote, kad jam dar maža

kančių, kurių teikia ta ragana, stengdamasi kuo skaudžiau įgelti? Norite, kad jis turėtų dar daugiau nemalonumų ir rūpesčių?

- Aš nenoriu, kad jis be reikalo jaudintųsi, bet ar nebūtų geriau mums visiems drauge pabėgti? Juk mes dar vakar vakare galėjome išvykti...

- Bėgti - vadinasi, prisipažinti, jog esi kaltas, ar bent parodyti, kad kažko bijai. Galbūt mums niekada nepavyks patekti į Prancūziją. Tai priklauso nuo Medičio! Juk gali atsitikti ir taip: norėdamas išvengti skandalo, jis nutars, kad jūs privalote ištekėti už Pjetro, ar ne? Jei mūsų čia nebus, jūsų tėvas bent galės pasakyti, kad jūs kažkur pasislėpėte ir jis nežino kur. Bet jei giminaitis Pjetras...

- Kaip jūs galite taip kalbėti? Aš ištekėjusi, ir jūs tai puikiai žinote.

- Aš gerai žinau ir tai, kad kiekvieną santuoką, ypač slaptą, galima nutraukti. Dažniausiai tai priklauso tik nuo pinigų. Šnekama, kad popiežius Sikstas IV, nors ir užima aukštą postą, labai mėgsta pinigus. Dabar viską supratote?

- Taip. Gana apie tai, ir pamėginkime nors truputį pailsėti. Jūs labai išbalusi, Leonarda!

- Turiu prisipažinti, kad griūnu iš nuovargio. Gerai būtų numigti porą valandų. Juk rytoj pusę dienos praleisime balne.

Pagaliau bagažas buvo sutvarkytas. Nesukrauti liko tik tie daiktai, kurių galėjo prireikti rytą. Viską, kas reikalinga kelionėje, Leonarda sudėjo į mažą skrynutę. Tris dideles skrynias ji nutempė į kamarėlę greta Fjoros kambario. Prieš išeidama, Leonarda apkabino jaunąją moterį per pečius ir, truputį padelsusi, rimtai paklausė:

- Fjora, dėl ko jūs labiau kenčiate: dėl to, kad sužinojote savo gimimo paslaptį, ar dėl savo vyro elgesio?

- Tai skirtingi dalykai. Aš visada mylėjau savo motiną, nors ir nepažinojau jos, o dabar, kai sužinojau, ką jai

teko patirti, kaip ji kentėjo, dar labiau ją myliu. O dėl Filipo de Selonžė... O! Norėčiau matyti jį mirusį!

- Ir vis dėlto jūs graudžiai verksite gavusi žinią apie jo mirtį. Patikėkite manimi: jis labai jus myli, nors ir pats to nesuvokia. Jis pateko į savo paties žabangus...

- Aš visada tikėjau jumis... Bet šįsyk man reikia svarių įrodymų! Ir dar: nesu įsitikinusi, kad galėsiu jam atleisti... Eikite miegoti!

Leonarda jau buvo tarpduryje, kai Fjora pašaukė ją:

- Minutėlę luktelėkite!

Nedvejodama ji nutraukė nuo kaklo grandinėlę, paslėptą po marškiniais, nuvėrė nuo jos Filipo dovanotą aukso žiedą ir ištiesė Leonardai:

- Paimkite! Darykite su juo ką norite! Aš nebegaliu jo nešioti...

Leonarda pažvelgė jai tiesiai į akis ir išvydo jose tvirtą ryžtą. Netarusi nė žodžio, ji paėmė žiedą ir išėjo iš kambario.

Likusi viena, Fjora atsigulė. Nors ir buvo išvargusi, negalėjo užmigti. Vėl, kaip tąkart San Minjate, ją apėmė nerimas. Baimė buvo tokia didelė, kad Fjora vos nepuolė prašyti Leonardos atsigulti kartu su ja, kaip dažnai būdavo vaikystėje. Ją sulaikė išdidumas. Tiesa, ji pati tuo nusistebėjo: argi ji dar galėjo turėti savimeilės, kai sužinojo tokius dalykus?

Ji atsikėlė, išgėrė truputį vandens su medumi ir priėjo prie lango. Miestas skendėjo nakties tyloje. Žvaigždėmis nusėtas dangus priminė karaliaus mantiją. Fjora klausėsi pažįstamų garsų: sargybinių žingsnių akmenų grindiniu, irklų girgždėjimo, paukščių riksmo virš vandens, tolimo vienuolyno varpų gausmo, kviečiančio į rytines pamaldas. Mintis, kad rytoj viso to nebeteks, vėrė Fjorai širdį. Ji suprato, kaip šitie paprasti dalykai jai brangūs. Jei Lorensas neparodys kilniaširdiškumo ir nepasielgs kaip tikras draugas, - ji vis dėlto to tikėjosi, - tai kitą naktį ji praleis pakelės smuklėje, o paskui atsidurs laive “Santa

Marija del Fjorė". Kažkada kaip tik tas laivas išgabeno ją, žindyvę ir Leonardą iš Prancūzijos. Dabar ji plauks į nežinomybę, truputį ją bauginančią, bet tik dėl to, kad bus viena, negalės atsiremti į stiprią tėvo ranką. Jei Frančeskas būtų su ja...

Ūmai lyg žaibas atmintyje tvykstelėjo pranašiški Demetrijo žodžiai. Gydytojas pasakė, kad ji atsidurs toli nuo Florencijos ir nebus laiminga, kai mirtis nusineš Simonetą. Dabar jai išsyk viskas paaiškėjo. Ji iš čia išvyks ir galbūt visam laikui. Ji išsiskirs su tėvu ir niekuomet nebebus laiminga...

- Aš nevažiuosiu! - staiga garsiai ir ryžtingai pasakė Fjora. - Leonarda gali kalbėti ką nori, bet aš liksiu su tėvu! Tebūnie kas bus! Blogiau jau negali būti...

Apsisprendusi Fjora tučtuojau apsiramino ir pajuto jėgų antplūdį. Ji vėl atsigulė į lovą, kurioje nieko blogo nenujausdama kietai miegojo Chatun, užsimerkė... ir akimirksniu užmigo.

Atsibudusi gana vėlai, Fjora išbarė Chatun, kad jos nepakėlė anksčiau.

- Taip liepė Leonarda, - teisinosi ši.

Tačiau Fjora jos nesiklausė. Naktį ji buvo nutarusi būtinai pasikalbėti su tėvu prieš jam išvykstant į Medičių rūmus. Vildamasi, kad jis dar neišėjo, ji išbėgo iš kambario. Galerijoje ji sutiko Rinaldą, apsikrovusį visokiais rūbais, surinktais valyti. Jis pasakė, kad Frančeskas iš namų išskubėjo anksti rytą... Tuomet Fjora ėmė ieškoti Leonardos, tačiau ši buvo virtuvėje, o jai vienai ten eiti nebuvo leidžiama. Į virtuvę ji eidavo tik kartu su Leonarda, kai ši ją mokydavo, kaip tapti gera didelio namo šeimininke. Be to, Fjora iš kambario išbėgo basa ir skubėdama ant baltinių buvo užsivilkusi tik lengvą vasarinę suknelę. Fjora pamanė, kad jai nieko kito nelieka, kaip tik grįžti į miegamąjį ir pasirūpinti tualetu. Kai ji tinkamai apsirengs, galės tvirčiau pareikšti savo sprendimą: žūtbūt sulaukti grįžtant Beltramio. Apmaudu,

jog jai nepasisekė pasikalbėti su tėvu prieš jam išeinant, bet ji kategoriškai nusprendė neišvažiuoti nepasimačius su juo, tai pamanė, kad dar ne vėlu...

Ji suprato, kad apsiriko ir kad jau per vėlu, kai po keleto minučių garsiai šūkaujanti ir verkianti įsiaudrinusi minia įnešė į rūmus Frančesko Beltramio kūną. Kai jis sausakimšoje naujojoje turgavietėje su kažkuo šnekėjosi, nežinoma ranka įsmeigė jam į nugarą durklą.

Šeštas skyrius

Malda už mirusį dievobaimingą žmogų

Žmonės, atnešę Beltramio kūną, paguldė jį ant lovos. Tarnams vargais negalais pavyko nustumti susijaudinusią triukšmingą minią, atlydėjusią jį. Visuose rūmuose sklido dejonės ir prakeiksmai žudikui. Ir tie jausmai buvo tikrai nuoširdūs. Turtingą pirklį gerbė dėl jo didžiulių turtų ir mylėjo už dosnumą ir kilnumą. Niekada neprarandanti savitvardos Leonarda, stovėdama laiptų viršuje, padėkojo susirinkusiems ir paprašė geruosius žmones pasimelsti. Paskui ji liepė pavaišinti vynu visus liūdinčiuosius, dėl kurių nuoširdžios širdgėlos nekilo abejonių. Be to, Leonarda liepė išdalyti pinigų čia esantiems elgetoms. Visi išėjo girdami Beltramio namų moterų dosnumą ir apgailestaudami dėl tokios netikėtos ir skaudžios netekties.

Leonarda tučtuojau nuėjo pas Fjorą, kuri, klūpėdama prie lovos, nenumaldomai raudojo, įsikniaubusi į aksominį užtiesalą, ant kurio gulėjo tėvas. Tačiau jaunoji moteris buvo ne viena. Kambaryje Leonarda pastebėjo aukštą liesą vyrą ilgu juodo aksomo apdaru, kurio apykaklė buvo susegta brangia auksine kabe. Žilus jo plaukus dengė maža kepuraitė. Barzda trumpai pakirpta. Sunėręs rankas ant krūtinės, žmogus stovėjo ir tylomis užjaučiamai žvelgė į Fjorą. Jis atsisuko į įėjusią Leonardą.

- Aš pasilikau, nes noriu jums kai ką pranešti, - tarė jis atsakydamas į nebylų jos klausimą. - Aš buvau ten, kur jį nužudė.

Nepažįstamasis kalbėjo prancūziškai, ir tuo gerokai nustebino Leonardą.

- Ir jūs nesulaikėte žudiko? Manau, tai pirmiausia reikėjo padaryti!

- Ne. Pirmiausia reikėjo įsitikinti, kad nė vienas mirtingasis nebepagelbės mesirui Beltramiui. Aš gydytojas, ir ši jauna moteris mane pažįsta, - pridūrė Demetrijas, galvos linktelėjimu parodęs Fjorą. - Matyt, žudikas sėlino paskui savo auką. Jis pasinaudojo karštu ginču, kilusiu tarp prekiautojų ir pasibaigusiu muštynėmis, kurių pasižiūrėti susirinko didelė minia. Aš nemačiau, kaip buvo smogta, bet staiga pastebėjau, kad jūsų pono nugaroje styro peilis. Mesiras Beltramis nė nešūktelėjo. Žudikas pasislėpė minioje, matyt, prasibrovęs pro kojas, apverstus stalus ir vežimėlius su prekėmis. Bet aš jį surasiu... štai šio daikto padedamas.

Graikas ištraukė iš rankovės aštrų plačiabriaunį peilį, kurio raginė lygi rankena neturėjo jokių atpažinimo ženklų. Leonarda su pasišlykštėjimu apžiūrėjo jį.

- Šį ginklą ištraukiau iš žaizdos ir prašau jūsų leidimo pasilikti jį. Nemanau, kad donai Fjorai būtų malonu jį matyti...

- Aš sutinku su jumis, bet kodėl norite paslėpti šį peilį? Netrukus ateis miesto teisėjas - argi nereikia jam jo atiduoti?

- Jis nežinos, ką su juo veikti, o aš galiu priversti peilį prabilti. Jūs net neįtariate, koks iškalbingas gali būti nužudymo įrankis...

- Tuomet pasiimkite jį! Jei jums pasiseks surasti tą niekšą žudiką, tai čia visi melsis už jus...

Netaręs nė žodžio, Demetrijas suvyniojo peilį į nosinę ir paslėpė rankovėje. Paskui jis prisiartino prie Fjoros. Skausmo prislėgta, ji nepastebėjo jį čia esant. Gydytojas

pasilenkęs uždėjo savo tvirtą ranką jaunajai moteriai ant peties. Ji atgręžė į jį užverktą veidą:

- Ko tu iš manęs nori?.. Aš negaliu ramiai paverkti?

- Turiu pasikalbėti, - atsakė Demetrijas toskaniečių tarme. - Prisimeni, esu tau sakęs, kad jei reikės pagalbos, gali šauktis manęs...

- Prisimenu. Graikas gydytojas? Šnekama, kad esi didis mokslininkas, bet tu negali prikelti mano tėvo, o daugiau niekas manęs nedomina.

- Iš tiesų aš ne Dievas, bet esu galingesnis negu manai. Atėjau įspėti tavęs, kad neturi laiko ašaroms. Reikia bėgti, ir kuo greičiau... Tau gresia pavojus. Blogio šaltinis - moteris...

Fjora priėjo prie jo ir pasakė:

- Jei viską žinai, tai tikriausiai galėtum sutrukdyti tai moteriai pakenkti man? Bet argi ji to jau nepadarė? Esu tikra, kad tai ji įsakė įvykdyti šią žmogžudystę.

- Aš negaliu sutrukdyti to, kas jau vyksta. Be to, esu čia svetimas. Šiam miestui būdingas nepastovumas. Rytoj tu gali turėti tiek priešų, kiek šiandien turi draugų. Todėl išvažiuok kuo toliau nuo čia! Bent jau tam, kad viską apgalvotum...

- Vidurdienį mes turime išvykti, - pasakė Leonarda.

- Aš nutariau neišvažiuoti be savo tėvo, - atsakė Fjora persibraukusi ranka akis ir veidą. - Atleiskite man už tai, mieloji Leonarda. Aš ieškojau jūsų, kad praneščiau savo sprendimą... bet staiga atsitiko ši nelaimė. O dabar negali būti nė kalbos apie išvažiavimą. Tu sakei, kad šis miestas gali nusiteikti prieš mane? Galbūt... Bet taip tikrai atsitiks, jei išvažiuosiu palikusi savo tėvo kūną tarp svetimų žmonių. Aš noriu atlikti paskutinę mylinčios dukters pareigą jam... Ir aš noriu atkeršyti už jį!

- Bet jei tave ištiks nelaimė, kaip įgyvendinsi savo keršto planą? Išvažiuok iš čia!

- Ne. Aš pasiliksiu. Paskui, kai mano tėvas ramiai ilsėsis žemėje, aš, žinoma, išvyksiu... Privalau pasiekti, kad būtų nubaustas žudikas, bet turiu dar ir kitų pareigų!

Ją nutraukė senasis Rinaldas, kuris pranešė, kad atvyko miesto teisėjas.

Netrukus į kambarį įėjo neaukštas kresnas maždaug šešiasdešimties metų vyriškis - Čezarė Petručis. Jis pabrėžtinai oriai vilkėjo savo ryškiai raudoną rūbą, liudijantį išskirtinę jo padėtį. Čezarė buvo kilęs iš senos Sienos giminės ir gyvenime iškilo dėl savo geležinės valios ir dėl to, kad jam buvo visiškai svetimi tokie charakterio bruožai kaip jautrumas ir geraširdiškumas. Pagaliau jis ėmė vadovauti Sinjorijai ir visi kiti "sinjorai" jo bijojo. Jis visus juos laikė savo rankose. Tai prasidėjo per vieną posėdį. Buvo sprendžiamas gana ginčytinas klausimas. Kad pasiektų trokštamą balsavimo rezultatą, Petručis įsakė atnešti jam salės raktus, atsisėdo ant jų ir pareiškė, jog nieko neišleis, kol nesulauks jį patenkinančio sprendimo. Jis tik vienu reikalu nusileido susirinkusiems: maitino juos tol, kol dingo visos abejonės...

Fjora žinojo, jog miesto teisėjas nemėgo jos tėvo dėl turtingumo, ir būtų buvęs laimingas, galėdamas primesti Beltramiui kokį nors nusižengimą. Savo ruožtu Frančeskas su panieka žiūrėjo į miesto teisėją ir nepaisė jo nuomonės. Fjora iš Petručio nesitikėjo nei užuojautos, nei kokios nors realios pagalbos.

Čezarė Petručis įėjo lydimas sargybinių, vilkinčių žaliais mundurais. Žalia spalva buvo oficiali Sinjorijos spalva. Fjora nusilenkė teisėjui, kaip ir dera, ir laukė, kada jis prabils. Petručis nulenkė galvą priešais velionį ir priėjo prie galvūgalio, kad geriau jį apžiūrėtų.

- Žudikas žinomas? - oriai paklausė jis.

- Ne, kilnusis sinjore, - atsakė Fjora. - Visi šiame name deda viltis į Florencijos teisingumą, kurį tu įkūniji!

- Būk tikra, padarysime viską, kad teisingumas triumfuotų. Tavo garbusis tėvas, kurį Aukščiausiasis pasikvietė, turėjo priešų?

- Koks turtingas žmogus jų neturi? Tačiau mes negalime įsivaizduoti, kaip atsirado niekšas, galėjęs smogti mirtiną smūgį, ir dar į nugarą, žmogui, visą gyvenimą dariusiam tik gera, žmogui...

Jos balsas ėmė virpėti. Ta oficiali komedija, kurioje ji buvo priversta dalyvauti, darėsi nebepakenčiama. Tačiau išvengti jos buvo neįmanoma! Sinjoras Petručis, seniau vertęsis komercija, dabar griežtai sekė, kad visi skrupulingai laikytųsi taisyklių, susijusių su išoriniais jo veiklos aspektais. Kadangi Petručio nė kiek nejaudino Fjoros skausmas, jo dėmesį patraukė aukštaūgis Demetrijas Laskaris, ramiai stebintis jį.

- Ką tu čia veiki? - staigiai pasisukęs į graiką ir nedraugiškai apžiūrinėdamas jį paklausė teisėjas. - Tu iš šios šeimos? O gal esi artimas velionio bičiulis?

- Nei viena, nei kita, ir tu puikiai tai žinai, kilnusis sinjore, - atsakė gydytojas ramiu, lygiu, tačiau šiek tiek pašaipiu balsu. - Aš atėjau čionai kartu su pasipiktinusia minia, kurios keliamas triukšmas girdėti ir dabar. (Tikrai, iš girdimų garsų buvo galima suprasti, kad žmonės vis dar stovi priešais Beltramio rūmus). Taip atsitiko, kad aš buvau Naujojoje turgavietėje, kai nužudė mesirą Beltramį. Norėjau suteikti jam pagalbą, tačiau veltui, jis mirė išsyk. Pagaliau...

- Tu esi vertingas liudytojas, - nutraukė jį Petručis. - Gal mums išklausyti tavo parodymų?

- Aš nepasakysiu daugiau negu visi kiti, buvę ten per nužudymą... Pagaliau norėčiau pasakyti, jog, mano nuomone, sinjorui Lorensui bus malonu žinoti, kad vienas iš jo draugų yra greta tos, kurią padarytas nusikaltimas beregint pavertė našlaite. Didžiulis jos skausmas kelia pagarbą, ir aš noriu ją paremti. Donai Fjorai dabar labiau reikia draugų, o ne valdininkų.

Priminus mandagumo taisykles ir Medičį, Petručis pasidarė toks pat raudonas kaip jo kostiumas. Jis neaiškiai sumurmėjo keletą užuojautos žodžių ir pasišalino, kupinas orumo. Sunkūs jo žingsniai, tarsi griežtų įstatymų priminimas, ilgai aidėjo galerijoje, paskui pagaliau nutilo.

Tuomet Fjora, kuriai norėjosi pabūti vienai, atsigręžė į Laskarį.

- Ačiū tau, - pasakė ji nuoširdžiai. - Aš nežinau, kodėl skiri man tiek dėmesio, bet esu tau už tai dėkinga... Kaip ir už tuos žodžius, kuriuos pasakei tam pasipūtusiam sinjorui...

- Tu vis tiek nenori klausyti mano patarimo?

- Negaliu ir nenoriu... Tegul man atsitinka tai, ko nori Viešpats Dievas...

- Seniai žinau, kad sunku priešintis savo likimui ir kad dar sunkiau sulaikyti žmogų, slystantį jo pasirinkta nuožulnia plokštuma. O dėl tos moters... Atsimink nors tai, ką pasakiau: pašauk mane, kai nežinosi, kaip elgtis...

Graikas nusilenkė ir dingo lyg šešėlis, palikęs visiškai suglumusią Fjorą. Ji nežinojo, ką ir manyti... Šis žmogus, atrodo, sugeba nuspėti ateitį, bet jis negali nustatyti, kada būtent kas nors įvyks. Be to, jaunoji moteris niekaip negalėjo suprasti, ko jis siekia, jai, vienai iš daugybės florentiečių, rodydamas tokį dėmesį. Pagaliau ji neturėjo jokio pagrindo visiškai pasikliauti keistu žmogumi, kuriam nejautė didelės simpatijos. Demetrijas ją kažkuo ir traukė, ir kartu buvo atstumiantis.

Grįžo Leonarda, išėjusi duoti nurodymų. Ji rado Fjorą sielvartingai žiūrinčią į nejudantį kūną, kuris užėmė visą lovą. Frančesko veidas raudonos lovatiesės fone atrodė dar baltesnis. Vos prieš keletą valandų tai buvo energingas ir išmintingas žmogus, pasirengęs kovoti dėl tos, kurią įsidukrino, laimės... Leonarda švelniai palietė Fjoros ranką:

- Eikite, mano vaike. Man kartu su tarnais reikia sutvarkyti jūsų tėvo tualetą. Jūs turite pasiruošti ilgai ir sunkiai dienai! Rytoj ir poryt taip pat bus nelengva.

Jūsų kambarys paruoštas. Chatun ten laukia jūsų. Truputį numikite! Jums reikės jėgų...

Po valandos juodai apsirengusi, su juodu šydu ant surištų plaukų Fjora stovėjo prie tėvo kūno jau juodai aptrauktame kambaryje ir laukė ateinant svarbiausio Florencijos žmogaus, kuris įspėjo apie savo vizitą.

Respublikos papročiu - čia buvo manoma, kad mirties akivaizdoje visi piliečiai yra lygūs, - Frančeskas Beltramis gulėjo aprengtas baltu paprasto audinio rūbu, be jokių brangenybių, be nieko, kas patvirtintų jo turtingumą. Pagal ritualą po juo padėjo šiaudinį čiužinį. Čiužinys buvo paklotas ant plačios purpurinės lovos. Atrodė, kad balta velionio figūra yra didžiulės kraujo dėmės centre. Abiejose lovos, staiga tapusios katafalku, pusėse degė dvi aukštos žvakės. Jos turėjo neužgesti iki pat laidotuvių, kai baltu plonu audeklu apdengtą kūną išneš į paskutinę poilsio vietą. Vienintelis nukrypimas nuo papročių buvo tas, kad Beltramis, įtakingiausias gelumbininkų cecho pirklys, bus palaidotas ne bendrame laidojimo rūsyje, bet Or San Mikelėje, laikomoje jo cecho bažnyčia.

Fjora nebeverkė. Jos širdyje deganti ugnis išdžiovino ašaras. Kai į kambarį įžengė Lorensas Puikusis, savo draugų Policiano ir Rodolfio lydimas, jaunoji moteris suklupo prie jo kojų:

- Teisingumo, sinjore Lorensai! Teisingumo mano tėvui, nužudytam tavo mieste, visų akivaizdoje! Man, jo dukteriai, nebus ramybės, kol tavo stipri ranka nenubaus žudiko!

Pasilenkęs prie Fjoros, Lorensas paėmė maldaujamai sudėtas jos rankas ir pasakė:

- Aš, Lorensas, neturėsiu ramybės, kol nusikaltėlis nebus už kojų pakartas Sinjorijos balkone! Stokis, Fjora! Tavo tėvas buvo vienas garbingiausių mūsų miesto piliečių ir mano bičiulis. Prižadu tau atkeršyti už jį...

Nepaleisdamas Fjoros rankos, jis priėjo prie lovos. Žvakių šviesa išryškino taurų Frančesko profilį. Čia, mirties guolyje, jis vėl atrodė jaunas.

- Tegul paskuba tas, kuris nori būti laimigas, - vos girdimai pasakė Lorensas. - Niekas nežino, kas bus rytoj! Frančeskas turėjo viską, kad galėtų būti laimingas, tačiau atsirado klastinga ranka, smogusi jam į nugarą, o juk jis niekuomet niekam nepadarė nieko blogo. Kas galėtų būti tas nusikaltėlis?

- Sinjore, tu ką tik pasakei: niekingas žmogus, veikęs nesavarankiškai.

- Ką tai reiškia?

- Tai reiškia, kad jei kas nors nedrįsta smogti pats, jis gali įduoti žudymo įrankį kitam žmogui. Šnekama, kad žemutiniuose kvartaluose yra nemažai visokių padugnių... Viskas perkama ir parduodama, net žmogaus gyvybė. Viskas priklauso nuo pažadėto užmokesčio...

Lorensas įdėmiai pažiūrėjo į Fjorą ir trumparegiškai susiraukė:

- Tu ką nors įtari? Juk žinai, kad kaltinimas be įrodymų - rimtas nusikaltimas, už jį baudžiama pagal įstatymą!

- Todėl nieko ir nekaltinu, kol nebūsiu visiškai įsitikinusi. Bet tada...

- O tada aš imsiuos to, - pasakė Lorensas griežtai. Ir pridūrė jau švelniau: - Tu likai viena, Fjora. Jaunystėje sunku pakelti vienatvę. Frančeskas dar negalvojo apie tavo santuoką, bet dabar tau reikia, kad šalia kas nors būtų. Be to, tu paveldėsi didelį turtą, daug painių ir svarbių reikalų. Tavo tėvas pradėjo nuo gelumbės audimo, paskui įkūrė banką ir dar tapo laivų savininku. Du jo laivai - Venecijoje, o jo asmeninis laivas "Santa Marija del Fjorė" - Livorne. Žinau, kad jis norėjo tą mažą miestuką paversti dideliu prekybos uostu. Frančeskui Beltramiui priklauso alūno gavyba Voltere, jo kontorų yra Paryžiuje, Londone, Briugėje... Ir galbūt dar daug

ko aš nežinau. Reikia, kad visu tuo rūpintųsi vyras... Žinau, kad mano jaunasis giminaitis Lukas Tornabuonis karštai myli tave. Gal tu apie tai pagalvosi... truputį vėliau, kai skausmas kiek atlėgs?

- Vėliau.. galbūt. Dabar aš nenoriu tekėti.

Fjora pati nustebo, kokiu tvirtu balsu ištarė šį melą. Ji net neparaudo, kai, atsakydama į Lorenso Puikiojo klausimą, suteikė jam viltį, kad tekės už jo sūnėno, nors iš tikrųjų ši santuoka neįmanoma. Fjora nustebo, kad Lorensas taip greitai prabilo apie Luką. Skausmas jam netrukdė galvoti apie reikalus. Žinoma, jis norėjo mažą Beltramio karalystę prijungti prie plačių savo šeimos valdų.

Vėl nulenkęs galvą prie savo bičiulio mirties guolio, Lorensas atsisveikino su Fjora ir nuėjo prie durų, bet staiga sustojo ir, kreipdamasis į ją, pasakė:

- Tu turi pagrindo būgštauti dėl savo gyvybės, juk esi vienintelis Frančesko vaikas?

- Iki šios dienos ryto aš nieko nebijojau. Bet dabar nežinau...

- Šiaip ar taip, ne pro šalį būtų pasisaugoti. Aš atsiųsiu čionai Savalją ir keletą sargybinių.

- Dėkui, bet ar tai būtina? Tu negali saugoti šio namo visą laiką. Mane supa ištikimi tarnai. Bent jau man taip atrodo...

- Jei čia bus ginkluotų žmonių, bus užkirstas kelias visokiems kėslams. Žudikui surasti reikės laiko... Neik iš namų iki laidotuvių, jos įvyks poryt. Žinoma, mes visi jose dalyvausime...

- Iš viso širdies dėkoju tau. Aš labai vertinu tavo draugystę ir rūpinimąsi, sinjore Lorensai...

- Tačiau viso to nepakanka, kad būtum saugi, Fjora. Tau reikia kuo greičiau išsirinkti vyrą...

Lorensas išėjo nieko nebepasakęs, tačiau Fjora žinojo, kad jis labai atkaklus. Be abejo, jis grįš prie šio pokalbio, ir vieną gražią dieną ji turės jam viską iškloti.

Lorensas teisus: tvarkyti Beltramio reikalus turi vyras. Fjora apgailestavo, kad nieko nenutuokia apie komerciją. Jei ji būtų vaikinas, tėvas seniai būtų ėmęs mokyti ją tvarkyti savo reikalus, kad ji taptų verta įpėdine. Tiek daug išmananti kitose srityse, ji prastai nutuokė apie painius prekybinius sandėrius. Staigi ir žiauri tėvo mirtis Fjorą užklupo netikėtai.

- Sinjoras Lorensas išmintingas ir linki jums tik laimės, - tyliai už nugaros pasakė Leonarda.

- Jei ta laimė sutampa su jo asmeniniais interesais, kitaip sakant, jei aš ištekėsiu už Luko...

- Dabar tai neįmanoma, tačiau reikia rasti kokį nors sprendimą. Kodėl gi nepaprašius, kad sinjoras Lorensas paskirtų protingą žmogų, neabejotinai patikimą, tvarkyti jūsų reikalų? Toks prašymas jam patiks, o jūs gana ilgai turėsite galimybę netekėti. Be to, artimiausius keletą mėnesių sutuoktuvės neįmanomos dėl gedulo.

- Išmintingas patarimas... Kai tik mano tėvas visam laikui paliks šiuos namus, aš pasikalbėsiu apie tai su Lorensu Medičiu.

Buvo rengiamasi laidotuvėms. Šaukliai visuose pašaliuose skelbė žinią apie Frančesko Beltramio mirtį. Žemutiniuose kvartaluose tarp vargšų buvo renkami raudotojai. Jiems dalijo plačius juodus apsiaustus su gobtuvais. Po laidotuvių jie galės iš jų pasisiūti gerus rūbus. Bet koks puošnumas buvo draudžiamas: laidotuvės niekuo neturi priminti šventės. Laikantis tradicijos, ant stalo buvo tiekiami tik du patiekalai. Vienos laidotuvės nuo kitų skyrėsi tik tuo, kokie žmonės dalyvavo ceremonijoje.

Į namus ėjo vis nauji lankytojai - draugai ir šiaip smalsuoliai. Žinia apie tragišką pirklio mirtį mieste pasklido greičiau, negu ją paskelbė šaukliai. Ji nuskriejo gatvėmis kaip vėjas, ir žmonės ėmė plūsti į Beltramio rūmus, kad atsisveikintų su juo. Tiems, kurie čionai atėjo pirmą kartą, pasitaikė gera proga pasigrožėti

prabanga. Fjoros laimei, kapitonas Savaljas, kurį Lorensas atsiuntė saugoti jos namo, nepraleido visų be atrankos ir darė tai ne itin delikačiai.

- Jei nežiūrėčiau tvarkos, - pasakė jis Leonardai, kai ši papriekaištavo dėl jo elgesio su lankytojais, - tai visos miesto prostitutės ir visi palaidūnai jau būtų čia. Jie iš eilės persirengia padoriais rūbais ir dievobaimingais veidais ateina paspoksoti į turtingus namus. Bet, jų nelaimei, aš beveik visus juos pažįstu!

Vos išėjus Lorensui Puikiajam, atvyko Lukas Tornabuonis. Jau pasirengusi gintis, Fjora tikėjosi, kad jis karštai prisipažins ją mylįs ir tučtuojau pasiūlys jai ranką ir širdį. Tačiau jaunuolis pirmiausia priėjo prie velionio, paskui žemai nusilenkė Fjorai ir pasakė tik tiek:

- Pakvieskite mane, jei reikės ištikimo draugo paslaugų, - aš pasirengęs padaryti viską, kad palengvinčiau jūsų skausmą.

Fjora buvo jam dėkinga už užuojautą. Staiga nė pati nežinodama, kodėl taip daro, ji ištiesė jam ranką ir pasakė:

- Dėkui, Lukai! Aš tai prisiminsiu...

Didžiulei Fjoros nuostabai netrukus į kambarį įėjo Simoneta ir Markas Vespučiai, giminaičio Amerigo lydimi. Kaip visada išvaizdi ir švytinti, nors iš pagarbos ir vilkinti gedulo suknelę, Genujos Žvaigždė švelniai apkabinusi pabučiavo Fjorą, ir tai ją labai sujaudino.

- Netrukus jūs didžiuliuose rūmuose pasijusite labai vieniša, - pasakė Simoneta Fjorai. - Kodėl gi jums kurį laiką nepagyvenus su manimi? Mudvi niekada nesame ilgiau šnekėjęsi, bet norėčiau, kad į mane žiūrėtumėte kaip į vyresnę seserį arba bent kaip į ištikimą draugę...

Fjora, nuoširdaus dėkingumo pagauta, pabučiavo Simonetą. Ji net truputį susigėdo... Kaip ji nekentė šios žavios jaunos būtybės, kurią dar taip neseniai - prieš du mėnesius - laikė varžove!.. Arba prieš du šimtmečius!

Iš tikrųjų dabar Filipo de Selonžė žmonai, net jei jis jos ir išsižadėjo, niekas netrukdė tapti Simonetos drauge. Staiga Fjora su kartėliu prisiminė graiko pranašystę, iš visos širdies trokšdama, kad ji neišsipildytų...

Markas Vespučis pakartojo savo žmonos kvietimą, bet jo giminaitis Amerigas, nuolat sklandantis kažkur debesyse, sukėlė tikrą sąmyšį. Atsukęs nugarą Fjorai, jis uoliai bučiavo ranką Leonardai, kuri vos neprunkštelėjo iš juoko. Padėtį išgelbėjo Simoneta: įsmeigusi liūdną žvilgsnį į lubas, ji greitai ištempė išsiblaškiusį giminaitį iš kambario, kuriame gulėjo velionis.

Kaip strėlė į kambarį įlėkė Kjara (anksti rytą dėdė ją buvo išsiuntęs į San Džervazijo vynuogynus). Jai iš paskos ėjo storulė Kolomba ir tarnas, nešąs skrynią su daiktais.

- Aš tavęs nebepaliksiu! - pareiškė Kjara, apkabindama Fjorą. - Gyvensiu drauge tiek, kiek reikės. Ir nemėgink manęs perkalbėti! Širdis man kužda, kad tau dar daug mėnesių reikės paramos.

Nelaukdama atsakymo, ji atsiklaupė priešais velionį ir, užsidengusi delnais veidą, ėmė melstis. Šis netikėtai parodytas švelnumas ir rūpestis sušildė Fjoros širdį. Minutėlę viską užmiršusi ji žiūrėjo į besimeldžiančią draugę, paskui vėl prisiminė varginančią savo pareigą atsakinėti į visų, įeinančių į kambarį, užuojautos žodžius. Nuovargis didėjo, tačiau Fjora suprato, kad sunkiausia - dar prieš akis. Jei stebuklas neįvyks, netrukus ji turės priimti tą siaubingą Jeronimą, o Fjora buvo įsitikinusi, kad būtent ji nukreipė žudiko ranką... Fjora tiktai tikėjosi, kad gedulingoje aplinkoje Jeronima neišdrįs pareikalauti atsakymo į gėdingą santuokos pasiūlymą, padarytą išvakarėse. Menkai ji pažinojo šią damą, jei taip pamanė...

Jeronima atvyko vakare, balsu raudodama ir rypuodama, net visi rūmai aidėjo. Nuo to riksmo Fjoros oda pašiurpo. Ji išėjo iš kambario, kad savo priešę pasitiktų

galerijoje. Prie mirties guolio liko dailininkas Sandras Botičelis. Jis atėjo anksti ir, liedamas ašaras, tyliai sėdėjo kambario kampe, pieštuku piešdamas paskutinį portretą žmogaus, patikėjusio jo genialumu. Fjora nusprendė, kad neleis Jeronimai įeiti į kambarį, kuriame ilsisi jos tėvo kūnas.

Fjora neapsakomai pasipiktino išvydusi tamsiais audiniais tarsi Romos matrona apsimūturiavusią ir apsiašarojusiu veidu Jeronimą. Jai norėjosi šaukti, įsakyti išvyti tą pasibaisėtiną veidmainę. Tačiau Kjara sulaikė draugę:

- Net jei turi pagrindo elgtis taip, kaip nusprendei, privalai ją priimti.

- Aš nenoriu, kad ji artintųsi prie mano tėvo.

- Negali jai uždrausti. Ji - iš tavo šeimos.

Susitvardžiusi Fjora tylomis linktelėjo galvą ir pati atidarė duris Jeronimai. Ši šaukdama puolė į kambarį:

- Kur tu, Frančeskai! Niekada nebesužinosi, koks tu man brangus, koks brangus...

- Man atrodo, kad priešingai: ten, kur dabar yra, mano tėvas puikiai įvertins kiekvieno mūsų jausmus! - šaltai pasakė Fjora nebeįstengdama tylėti. - Prašau tavęs, saikingiau rodyk... savo skausmą! Mano tėvas nemėgo demonstruoti jausmų...

- Tu kalbi tai, ko nežinai! Mes, florentiečiai, duodame valią savo jausmams tiek džiaugsmo, tiek skausmo valandą! Bet kad tai suprastum, turi priklausyti mūsų giminei...

Ji atsiklaupė lovos galvūgalyje. Dabar Botičelis nematė velionio veido. Sunkiai atsidusęs, dailininkas nutraukė darbą. Jam teko laukti gerą ketvirtį valandos, kol vėl galėjo imtis pieštuko. Jeronimos vaitojimas netilo, retkarčiais ji kreipdavosi į Frančesko sielą. Visa tai be galo erzino Fjorą. Ji stovėjo kitame lovos gale ir stebėjo savo giminaitę. Ši pagaliau pabučiavo šaltą Frančesko kaktą ir pakiliu tonu sušuko:

- Miegok ramiai, Frančeskai! Aš imsiuosi visų tavo reikalų! Nuo šiol rūpinsiuos viskuo, kas tau buvo brangu, prisiekiu!

Painiodamasi savo gedulo rūbuose, Jeronima šiaip taip atsistojo. Fjora bejausmiu žvilgsniu sekė kiekvieną jos judesį.

- Nereikalinga priesaika, giminaite! Nė vienam iš čia esančiųjų nieko iš tavęs nereikia, o mano tėvui - dar mažiau negu visiems kitiems!

- Aš vyriausia šeimoje. Dabar tapau namų galva ir sugebėsiu tai įrodyti. Sutinku leisti tau pasirinkti. Kas tau labiau patiktų: gyventi po mano stogu ar kad aš su savo namiškiais persikelčiau čionai?

Nuo Jeronimos įžūlumo Fjora tiesiog žado neteko, tačiau tamsiose šios moters akyse ji pamatė tiek neapykantos ir godumo, kad atgavo jėgas.

- Nei viena, nei kita! Kaip tu gali tvarkyti tai, kas tau nepriklauso, taip pat ir vadovauti man?

- Tai, kas man dar nepriklauso, greitai bus mano. Užeks tau elgtis kaip princesei! Netrukus būsi klusni mano sūnaus Pjetro žmona... kaip mes ir nutarėme - mano pusbrolis ir aš!

- Kaip drįsti taip meluoti, kol jis dar čia ir girdi mus? Manai, aš nežinau, apie ką vakar buvo kalbama vargonų salėje? Mano tėvas su panieka atmetė tą jį įžeidžiančią santuoką...

- Bet ir neišvengiamą. Jis buvo per daug išmintingas, kad nesuprastų to. Kai tik baigsis gedulas, įvyks sužadėtuvės.

- Niekuomet! Nepriversi manęs! Aš kreipsiuosi pagalbos į monsinjorą Lorensą!

Visiems netikėtai Jeronima nusikvatojo:

- Tavo sinjoras nieko negalės padaryti. Taip, jis atrodo orus ir didingas, bet čia kol kas yra respublika! Jis paklus liaudies valiai! Tu dar pamatysi, pamatysi... - Ir Jeronima ėmė visa gerkle kvatotis.

Botičelis, padėjęs į šoną popierių ir pieštuką, įtūžęs puolė prie Jeronimos, ketindamas ją išvyti.

- Ar tu iš proto išsikraustei? - sušuko dailininkas. - Kaip drįsti juoktis ir grasinti kambaryje, kuriame guli velionis? Nebūsi laiminga, dona Jeronima, bijok Viešpaties pykčio!

- Atstok nuo manęs, prakeiktas teplioriau! Ar tai tau kalbėti apie Dievo bausmę? Tu ir tavo sėbrai vien tik ištvirkaujate!

- Turbūt kaip tik dėl tos priežasties katedros ir vienuolynai kreipiasi į mus su vis naujais užsakymais. Išeik iš čia, dona Jeronima! Tu čia nieko neįtikinsi. Nedrumsk velionio ramybės!

Jeronima įtūžusi išsiveržė iš dailininko rankų, pasitaisė suknelę ir, piktai nužvelgusi visus, išėjo pro duris, kurias Leonarda jai plačiai atvėrė.

- Netrukus čia aš juoksiuos dar garsiau negu šiandien, ir niekas neišdrįs manęs sulaikyti! Tu man dar pašoksi, Fjora, ir tai įvyks anksčiau negu manai!

- Ji antrą kartą taip grasina, - tarė Kjara, visą tą laiką neištarusi nė žodžio. - Kodėl ji mano turinti teisę taip kalbėti?

Fjora tylėjo. Ji dvejojo, ar verta pašaliniam žmogui pasakoti apie savo gimimo dramą? Ji įdėmiai žiūrėjo į mielą veidelį ir stengėsi perprasti savo draugės sielą. Ar Kjara tikra draugė? Ar ji nekreips dėmesio į jos gimimo paslaptį, ar su pasišlykštėjimu nusigręš nuo jos? Ir staiga Fjora apsisprendė: reikia papasakoti visą teisybę. Tai bus tarsi bandomasis akmuo. Jei kilmingųjų Albicių duktė paliks ją, vadinasi, ji turės vieniša pakelti užgriūvančius vargus ir nelaimes, ir jos gyvenimas kasdien bus vis sunkesnis.

- Eime! - pasakė Fjora. - Tuojau viską sužinosi...

Ji paėmė žvakidę, studiolos raktą iš skrynios, kur jį paprastai laikė tėvas, ir, žvilgtelėjusi į baltai aprengtą Frančesko kūną, dar neseniai turėjusį tokią stiprią ir

dosnią sielą, nuvedė savo draugę galerija, silpnai apšviesta deglų.

Durys, papuoštos brangių medienų mozaika, atsivėrė nė nesugirgždėjusios, Fjora įleido Kjarą ir vėl pasuko raktą. Paskui ji nuėjo tiesiai prie portreto. Viena ranka nutraukė jį dengiantį audeklą, o kita apšvietė veidą, apsuptą auksinių plaukų.

- Bet, - sušuko Kjara, - čia tu!.. Nors ne ... ne visai... gal dėl šviesių plaukų...

- Pozavau aš, nė nežinodama kodėl, bet tai mano motinos Mari de Brevaj portretas...

- Maniau, kad tu nežinai nė jos vardo...

- Taip ir buvo. Viską sužinojau labai neseniai. O dabar, jei nori, papasakosiu tau jos istoriją. Dėl to ir atsivedžiau tave čionai... Ar pasakoti?

Užuot atsakiusi, Kjara patogiau įsitaisė viename krėsle, sunėrė rankas ant krūtinės ir laukė, kol Fjora uždegs visas žvakes didelėje žvakidėje.

- Kam tiek šviesos? - paklausė Kjara.

- Aš tau turiu atverti kruviną bedugnę. Šviesoje jos šešėliai nebus tau tokie baisūs. Tai reikalinga ir man. Pamanyk, tėvas man viską papasakojo tik vakar. Vakar... Dabar man atrodo, kad visada tai žinojau...

- Tikrai nori man viską papasakoti? Gali ir nieko nesakyti... Elkis, kaip tavo manymu derėtų...

- Taip, aš papasakosiu tau, bet neatsisėsiu šalia tavęs, o stovėsiu prie lango, kad nematytum manęs. Kai baigsiu pasakoti... tu galėsi palikti šį kambarį ir šiuos namus nė neatsigręždama, jei manysi, kad taip geriau!

- Bet...

- Nesakyk nė žodžio! Tu kol kas nieko nežinai ir dėl to negali nuspėti, kokios mintys kils tavo galvoje. Tik pridursiu: jei išeisi, aš neįsižeisiu.

Fjora lėtai paliko apšviestą kambario dalį. Juoda jos suknelė susiliejo su tamsa. Šio pokalbio paveikta, Kjara stipriai sunėrė rankų pirštus ir užsimerkė. Ją apėmė

nerimas, kurio neįstengė įveikti. Ji laukė, kas bus toliau. Ramus balsas sklido lyg iš amžių glūdumos.

- Čia kiekvienas mano, kad aš gimiau ant plonų paklodžių vienoje iš Prancūzijos pilių. Grynas prasimanymas! Aš išvydau pasaulį Dižone, ant šiaudinio čiužinio, kalėjimo kameroje, kur mano motina laukė mirties... Aš nesu Frančesko Beltramio duktė.

Nekreipdama dėmesio į savo draugės nuostabos šūksnį, Fjora nuosekliai, nepraleisdama nė vienos smulkmenos, perpasakojo viską, ką išgirdo iš tėvo. Jaunas jos balsas tai skambėjo, tai darėsi duslus, dėl to tragiškas Žano ir Mari de Brevajų romanas atrodė dar įspūdingesnis. Kjaros žvilgsnis buvo įsmeigtas į portretą, ji nedrįso kvėpuoti, kad nepraleistų nė žodžio iš to, ką pasakojo iš tamsos sklindantis balsas. Jis jai pasakojo apie nenugalimos aistros liepsną, įsiplieskusią pilkoje kasdienybėje, apie pabėgimą, tikintis gyventi kartu, apie persekiojimą ir pagaliau apie mirties nuosprendį, apie jo įvykdymą, apie visus pasibjaurėtinus dalykus, kuriais pasipiktino atsitiktinis praeivis. Jaunajai florentietei atrodė, kad klausosi vienos iš tų fantastiškų istorijų, kurias pasakoja klajojantys artistai. Šįsyk viskas buvo teisybė. Bet štai Fjora nutilo. Kjara sėdėjo kaip pakerėta. Stojo kurti tyla, pasakotojai tiesiog nepakeliama. Laukiant verdikto, kurio labai bijojo, jai užgniaužė gerklę. Tačiau Kjara nė nekrustelėjo ir neištarė nė žodžio, jos veidas sustingo, išsiplėtusios akys nieko nematė.

Staiga ji pakilo. Fjoros širdis apmirė. Tačiau Kjara nuėjo ne prie durų - prie savo draugės:

- Kodėl tu pamanei, kad nusigręšiu nuo tavęs?

- Manau, tai nė kiek neatrodytų keista, ar ne?

- Man to netaikyk. Iš pradžių atsakyk į vieną klausimą: ką jauti, kai galvoji apie savo tėvus? Gėdą?

- Ne... oi ne! Begalinį gailestį ir... švelnumą. Man dabar beveik tiek pat metų, kiek buvo mano vargšei motinai, kai ją nubaudė mirtimi. Man sunku įsivaizduoti,

kad aš - jos duktė. Jaučiu, kad mano tėvai yra kažkur greta manęs, visai arti, kaip mano brolis ir sesuo. O tiems, kurie nusiuntė juos ant ešafoto, jaučiu pyktį: šlykščiam nemylimam vyrui, tėvui, kuris ne tik atidavė savo dukrą tokiam žmogui, bet ir neišdrįso prieštarauti viešam bausmės vykdymui. O tie negailestingi princai, tas hercogas Karolis, kuriam taip ištikimai tarnavo Žanas de Brevajis ir kurį jis mylėjo taip pat, kaip...

Ji užsikirto vos nepasakiusi "kaip jį myli Filipas". Jai nesinorėjo kalbėti apie žmogų, susijusį su ja slapta santuoka. Fjora skubiai pasakė:

- Visiems tiems žmonėms jaučiu neapykantą ir didžiulį norą atkeršyti...

- Atkeršyti? Bet kaip? Hercogas Pilypas mirė, ir tu nežinai, ar dar gyvi sinjoras diu Amelis ir tavo senelis...

- Nekalbėk taip! Jie neturi jokių teisių į mane. Kol aš gyva, mano tėvas bus Frančeskas Beltramis. Aš pažįstu tik jį ir myliu tik jį. Bet kada nors, galbūt net labai greitai, nuvyksiu į Burgundiją ir su visais atsiskaitysiu. Jei Viešpats dar nepasiėmė jų gyvybių, aš pati ten padarysiu tvarką. Beje, vienas tragedijos kaltininkas gerai gyvena ir dabar. Tai hercogas Karolis.

- Gal tu iš proto išsikraustei? Nori grumtis su galingiausiu hercogu? Tau labai norisi mirti kaip tavo motina?

- Kol kas palikime tai ramybėje... Pirmiausia turiu atkeršyti už savo tėvo mirtį, surasti niekingą žudiką - jį arba ją. Tėvo kraujas šaukiasi keršto! Bet ateis ir kitų eilė.

Kjara krūptejėjo, jai pasirodė, kad mirties šaltis staiga įsiveržė į šį jaukų, gražiai apstatytą kambarį.

- Fjora, skausmas tave apakino! Tegul teisingumu rūpinasi tie, kurie privalo tai daryti! Lorensas Medičis visai nenori palikti nenubausto Beltramio žudiko. Gali juo pasikliauti. O tą liūdną istoriją, kurią tavo tėvas

širdyje saugojo septyniolika metų, geriausia kuo rečiau prisiminti. Esu įsitikinusi, kad jei tavo tėvas būtų gyvas...

- Bet pagalvok, ką sakai! Ar užmiršai Jeronimą? Manai, kad ji, turėdama tokį ginklą prieš mane, juo nepasinaudos? Kaip ir mano tėvas, aš atsisakiau santuokos su jos sūnumi... Tu pati visa tai matei ir girdėjai.

- Tikrai. Aš užmiršau. Tuomet telieka viena išeitis. Reikia padaryti taip, kaip norėjo tavo tėvas: viską papasakoti Lorensui! Gal aš labai klystu, bet man atrodo, kad jis tau padės!

Fjora priėjo prie portreto ir rūpestingai uždengė jį audeklu.

- Paklausysiu tavo patarimo. Tuoj po laidotuvių paprašysiu Lorensą išklausyti mane...

Visa Florencija išėjo į gatves, kai po dviejų dienų Frančeskas Beltramis paliko rūmus ir leidosi į savo paskutinę kelionę. Šeši žmonės nešė baltu audeklu apdengtus neštuvus su jo kūnu. Laidotuvių eisena buvo labai kukli: priešais neštuvus ėjo keturi vienuoliai su žvakėmis, o paskui velionio kūną - dvidešimt raudotojų juodais rūbais. Toliau galima buvo matyti juodai apsirengusią Fjorą, lydimą Leonardos ir Kjaros. Jos ėjo priešakyje tarnų ir visų tų, kurie dirbo daugybėje didžiojo pirklio kontorų. Nei muzikos, nei giesmių... Tačiau iš pilko debesuoto dangaus, kur aukštai sklandė kregždės, į žemę leidosi skardus visų Florencijos varpų skambėjimas. Tokia buvo Lorenso Puikiojo valia...

Jis įsakė atlaikyti gedulingas mišias katedroje, kad visi galėtų jose dalyvauti, o paskui kūną pernešti į Or San Mikelės kriptą, kur jis bus palaidotas.

Gedulinga procesija slinko per margaspalvę minią, o prie katedros susirinko įvairiausių cechų atstovai. Pirmose gretose matėsi "vyresniųjų" cechų vėliavos: šilko audėjų, bankininkų, teisėjų ir notarų, vaistininkų ir kailininkų. Toliau buvo "jaunesnieji" cechai: medkirčiai, kalviai, batsiuviai, dailidės, smulkių viešbučių savininkai, dažytojai,

prekiautojai sviestu, druska ir sūriais, ginklakaliai ir pagaliau bandelių kepėjai... Dalyvavo visa Sinjorija. Prie pat katedros durų, apsirengę juodo aksomo rūbais, stovėjo Lorensas ir Džiulianas Medičiai su savo šeimomis ir draugais. Čia taip pat buvo susirinkę visi be išimties miesto poetai, filosofai ir dailininkai! Žinoma, atėjo ir Sandras Botičelis, ir Verokjas su savo mokiniais - Perudžiu ir Leonardu da Vinčiu ir su pameistriais, kurie maišydavo dažus, plaudavo teptukus ir dirbdavo kitus darbus. Neįmanoma išvardyti visų susirinkusiųjų...

Katedroje viskas buvo labai iškilnu, degė daugybė žvakių. Prie atidarytų durų stovėjo kunigai purpuriniais rūbais ir paauksuotomis kepurėmis, blizgėjo vyskupo ir abatų mitros... Visa tai atrodė kaip pasakiška freska, primenanti neregėtą puikybę rojaus, į kurį turėtų patekti Frančesko Beltramio siela.

Varpo dūžiai sklido iš aukštos varpinės, o katedroje žemais balsais gaudė vargonai. Kai kūną įneš į šventyklą, prie vargonų prisidės trisdešimties jaunų balsų choras.

Nešikai priartėjo prie katedros. Jie turėjo sekti paskui dvasininkus, kurie jau ėjo į katedrą. Tačiau staiga priešais procesiją išniro juodai apsimūturiavusi moteris. Ji iškėlė rankas ir užtvėrė kelią.

- Atgal! Žmogus, kurį nešate į šventą vietą, numirė kaip nusidėjėlis. Jis negali būti ten, kol visi nesužinos teisybės!

- Jeronima! - suvaitojo Fjora. - Dieve mano, ką ji sumanė?

- Baisu ir pagalvoti, - sušnabždėjo Leonarda. - Jai užteks įžūlumo viskam! Žinoma, ji pridėjo ranką prie to, kad mesiras Frančeskas mirė nepriėmęs komunijos!

- Aš tuo neabejoju! Deja, neturime jos kaltės įrodymų, ir ji tai žino...

O minia tuo tarpu ėmė bruzdėti, murmėti. Triukšmas vis didėjo... Kapitonas Savaljas, lydintis Fjorą, mėgino

nustumti ramybės drumstėją, bet ši energingai gynėsi ir šaukė:

- Manęs nepriversite nutilti! Teisingumas turi triumfuoti, o tai, kas gėdinga, atsiskleisti!

- Nusiramink, moterie, ir eik iš čia! - sušuko kapitonas. - Tavo skandalingas elgesys - šventvagystė! Jeigu kas ir turi čia teisę reikalauti teisingumo, tai tik niekšiškai nužudytas sinjoras Beltramis...

Rankos mostu jis pasikvietė į pagalbą savo kareivius, bet prie jo priėjo miesto teisėjas:

- Nelieskite jos! Pagal įstatymą, ir tai garbė mūsų miestui, kiekvienas pilietis gali laisvai kalbėti ką nori!

- Laisvai - taip, bet ne visur ir ne visuomet!

- Ir aš taip manau, - rūsčiai pasakė į pokalbį įsiterpęs Lorensas Medičis. - Mes čia susirinkome atsisveikinti su vienu geriausių Florencijos piliečių. Visa, kas čia dabar dedasi, yra nepadoru! Eik šalin, Jeronima Paci! Negalima versti velionio laukti priešais Dievo namus!

Tačiau Jeronima puikiai žinojo, kad tarp susirinkusiųjų yra ir tokių, kurie nekentė Frančesko Beltramio ir jam pavydėjo. Be to, užsiminusi apie gėdą, ji sužadino nesveiką minios smalsumą. Ji iš visų jėgų suriko:

- Velionis - to paties kraujo kaip ir aš! Tačiau aš reikalauju žmonių teismo, kadangi jis griebėsi melo ir klastotės! Jis nenusipelnė tos pagarbos, kuri jam šiandien rodoma. Jis išdavė Florenciją ir sutrypė mūsų respublikos piliečio orumą, nes skelbė, kad būtybė, išvydusi pasaulį gėdingiausiomis aplinkybėmis, yra jo duktė!

- Ar tu pagaliau nutilsi?! - sugriaudėjo Lorensas. - Man atrodo, kad tavo garsus piktinimasis yra kiek pavėluotas, nes Fjora Beltrami buvo kūdikis, kai Frančeskas ją čia atsivežė - taigi, ar tik ne trokšdama pasisavinti didžiulį turtą tu taip elgiesi?

- Apie apgaulę aš neseniai sužinojau ir ...

- Nesąmonė! Visi žino, kad dona Fjora - Frančesko ir kilmingos prancūzų damos meilės kūdikis!

- Tu sakai - nesąmonė, o aš pareiškiu, jog tai - melas! Mano pusbrolis Beltramis pasiėmė naujagimę iš kraujo klano nuo ešafoto, kur jos tėvui ir motinai buvo įvykdyta mirties bausmė už dvejopą nusiklatimą: kraujomaišą ir svetimavimą!

Iš Jeronimos lūpų išsiveržė kažkas panašaus į tūžmingą riaumojimą. Lorensas nejučia atšlijo, tarsi pajutęs pragaro dvelktelėjimą. Teisėjas Petručis pasinaudojo šiuo sąmyšiu, juo labiau kad spėjo pastebėti minios nuotaikos pasikeitimą. Reikia pasakyti, kad Florencijos minia buvo labai emocionali ir nepastovi. Greita nuotaikų kaita galėjo baigtis tuo, kad tą, kurį rytą dievino, vakare ji galėjo nusiųsti ant ešafoto. Tai buvo tarsi mažytės greitos bangelės, staiga atsirandančios lygiame jūros paviršiuje prieš audrą, kaip šiurpas prieš karščiavimą...

- Dona Jeronima, - tarė teisėjas, - tu pasakei labai svarbų dalyką, bet supranti, kad Sinjorijai reikia įrodymų. Ar jų turi?

- Taip. Man apie tai papasakojo žmogus, dalyvavęs vykdant mirties bausmę Dižone, Burgundijoje, ir matęs, kaip mano pusbrolis pasiėmė tą... tą išperą! Beje, dabar čia yra dar vienas liudytojas - štai ši moteris, - pridūrė ji pirštu rodydama Leonardą. - Frančeskas ją pasiėmė, kad globotų tą būtybę, kurią reikėjo įmesti į pamazgų duobę, o ne suteikti gražų florentietės vardą. Dabar ji stovi čia, prie mano nelaimingo pusbrolio kūno, ir laiko save jo dukterimi... Visa tai yra ne kas kita, kaip velnio išdaigos...

Dabar minia suriaumojo. Jeronima žinojo, ką daro, kai užsiminė apie burtininkavimą. Jos širdį užplūdo niekšiškas džiugesys, nes pajuto, kad pergalė arti. Dar kiek, ir plykstelės liepsna, minia puls nekenčiamąją Fjorą ir sudraskys ją... O Fjora stovėjo užsidengusi veidą rankomis, stengdamasi nieko nematyti ir negirdėti. Viso to priblokštas Lorensas pagaliau atsipeikėjo. Jis negalėjo leisti, kad kažkokia isterikė jį įveiktų arba kad minia jam nurodinėtų, ką turi daryti. Lorensas visuomet nekentė

Pacių giminės, nuo kurios stengėsi būti kuo toliau kaip nuo maro.

- Gana! - sušuko jis. - Dar sykį kartoju: ši scena priešais bažnyčią yra gėdinga. Žmogaus, nusipelniusio meilę ir pagarbą, laidotuvės neturi būti dingstis sąskaitoms suvesti. Vėliau išsiaiškinsime, ar Frančeskas Beltramis, paklausęs savo širdies, pažeidė mūsų miesto įstatymus... O dabar...

- Atleiskit, - nutraukė jį Petručis, - bet ką tu turi galvoje, kai sakai "vėliau"?

- Aš turiu galvoje, kad tuomet, kai Frančeskas Beltramis ilsėsis kape, kuris jam jau paruoštas.

- Vadinasi, tu sutinki, kad tuoj po laidotuvių ta, kurią laikėme jo dukterimi, jos auklėtoja ir liudytojas, kurį ji minėjo, būtų nuvesti į Sinjoriją visko išsiaiškinti?

Lorensas Puikusis dvejojo ir delsė atsakyti. Jo žvilgsnis slydo draugų, sargybinių, visų, kurie stovėjo aplinkui, veidais. Visi įsitempę laukė. Jis pamatė ašaromis paplūdusį Fjoros veidą. Iš abiejų pusių ją prilaikė išbalusi Leonarda ir Kjara Albici, kurios akys degė pykčiu. Lorensas girdėjo šūksnius: Teisingumo! Reikia paisyti teisės! Ir net, deja: "Mirtis burtininkei!"

Ir Lorensas suprato, kad jei priešinsis teisėjo reikalavimui, nieko nelaimės. Jis gerai žinojo, kokią tas turi valdžią, nes jį remia dauguma, o ši istorija gali tapti puikia dingstim kilti riaušėms.

- Tegul bus taip! - pasakė jis pagaliau. - Viską padarysime pagal mūsų miesto įstatymus.

- Tuomet, Sinjorijos sargybiniai, tenuveda šias moteris į rūmus, kur jos lauks sprendimo dėl savo likimo!

Supratusi, kad iš jos atimama teisė palydėti mylimą tėvą į paskutinę kelionę, Fjora pasipiktino:

- Aš noriu, - suriko ji, - dalyvauti savo tėvo laidotuvėse! Nieko brangesnio už jį pasaulyje neturėjau...

- O jei jis ne tavo tėvas, - nusišaipė Petručis, - tai tau ten nėra kas veikti!

- Aš buvau įdukrinta pagal įstatymą pačioje Sinjorijoje!

- Bet, matyt, pateikus melagingą pareiškimą. O mes nemėgstame netiesos!

- Galbūt. Tačiau jūs kaip Evangelija tikite kaltinimais šios moters, kuri dar vakar prašė mano tėvo leisti man tekėti už jos sūnaus. Matyt, mano gimimo gėda jai mažiau rūpėjo negu turtai, kuriuos tikėjosi... ir tebesitiki gauti!

- Tai tiesa? - griežtai paklausė Lorensas Jeronimos.

- Tai melas! - suspiegė ši. - Nėra didesnio melo kaip šie žodžiai! Kad aš, iš kilmingos šeimos...

- Taip, būtent tu norėjai, kad aš į tavo namus įžengčiau kaip jaunoji. Yra tavo paskutinio vizito pas mano tėvą kaip tik jo mirties išvakarėse liudytojų. Nors ir kaip grasinai, jis atsisakė ištekinti mane už tavo Pjetro... o kitą rytą jis buvo nudurtas!

- Tu dar drįsti mane kaltinti, tu, niekinga menkyste! Greitai vėl atsidursi purve, iš kurio buvai pakelta!

- Aš nieko nekaltinu, - pasakė Fjora. - Bet tu pati išsidavei, ir tai - ne mano kaltė! O dėl tavo liudytojo - eik, paieškok jo! Žinau, kas jis - Marinas Betis, mūsų dvaro ūkvedys. Tėvas apipylė jį malonėmis ir patikėjo jo ištikimybe, bet sklinda gandai, kad jis tapo tavo meilužiu.

Fjora nebesitvardė ir norėjo kumščiais pulti tą, kuri juodino nesuteptą jos tėvo garbę. Ji kaip katė išleido nagus, bet ją sugriebęs Lorensas mėgino nuraminti.

- Pyktis apakino tave, Fjora. Tu turi suprasti, kad viskas, kas čia šiandien buvo pasakyta, yra labai svarbu. Nors ir labai norėtųsi, nieko nebepakeisi ir neapsimesi, kad nieko neįvyko. Apsiramink ir pasikliauk Viešpaties valia! Aš neapleisiu tavęs, neabejok tuo.

- Vadinasi, ir tu atsisakai suteikti man teisę iki galo būti šalia tėvo? - karčiai pasakė Fjora rodydama neštuvus su Beltramio kūnu. Tarsi akmeninės statulos juos ant savo pečių laikė šeši nešikai.

- Leisk man atstoti tave. Kai gyvenimas grįš į savo vagą, galėsi melstis prie jo kapo kiek norėsi...

Fjora pažvelgė jam tiesiai į akis, ir jos lūpose šmėstelėjo pašaipėlė.

- Sinjore Lorensai, ar visa tai išgirdęs tebenori, kad tekėčiau už tavo giminaičio? - paklausė ji tyliai, kad tik jis girdėtų. - Galbūt Lukas ir myli mane... tačiau jis nesikiša ir aš viena grumiuosi kautynėse, nuo kurių priklauso mano gyvenimas...

Fjora ne be pagrindo taip pasakė. Ką tik, priėjusi prie katedros, ji matė Luką Tornabuonį, stovintį kairėje nuo Džuliano Medičio. Jis nenuleido nuo jos mylinčio žvilgsnio. Bet staiga jis dingo. Lorensas taip pat akimis paieškojo jaunuolio ir, jo nepastebėjęs, nuraudo.

- Atleisk man, - pasakė jis dusliai. - Galbūt aš apsirikau... O jis čia buvo?

- Tu nevykusiai meluoji, sinjore Lorensai...

- Taip, jis buvo čia, - pasigirdo ramus Demetrijo balsas. Graikas netikėtai atsirado šalia Lorenso Puikiojo. - Bet mačiau, kaip jis išėjo, kai tik ši moteris prašneko apie tavo gimimą, dona Fjora. Matyt, jis staiga prisiminė, kad vienas jo arklys negaluoja ir jam reikia jo pagalbos...

- Taigi, ką darysime? - ėmė nerimauti Petručis.

Fjora pašaukė Leonardą ir atsisuko į jį:

- Tegul mus nuveda į Sinjoriją... kilnusis sinjore! Ten lauksiu kilmingųjų priorų sprendimo... Bet neužmirškit pareikalauti, kad ši moteris atvestų savo liudytoją!

Liudytojas, apie kurį buvo šnekama, išniro iš minios ir, nepakeldamas akių, atsistojo šalia meilužės.

Fjora jam skaudžiai įgėlė:

- Ištikimasis Marinai, ar nebijai, kad mano tėvo vėlė lankys tave naktimis? Tavimi dėta neturėčiau kuo didžiuotis...

Marinas nieko neatsakė ir stovėjo kaip stabas. Sinjorijos sargybiniai jį ir Jeronimą apsupo taip pat kaip ir Fjorą su Leonarda. Dvasininkai, suglumę dėl visko, kas čia įvyko, vėl sustojo priešais katedros duris ir ėmė vesti procesiją. Aiškiai pavargę nešikai pajudėjo. Leonardos prilaikoma Fjora liko stovėti vietoje tarp keturių sargybinių. Ji žiūrėjo,

kaip už marmurinio portalo dingsta baltai uždengtas jos tėvo kūnas. Jai teks paklusti ir palikti jį šias paskutines akimirkas, be tos vienintelės meilės, kurią jis patyrė gyvenime.

Kareiviams komandavęs seržantas laukė, kol visi sueis į katedrą. Tačiau milžiniška susirinkusiųjų minia ten netilpo ir durys liko atidarytos. Fjorai vargais negalais pavyko priversti pasitraukti Kjarą. Priblokšta viso to, ką pamatė ir išgirdo, mergina kategoriškai atsisakė palikti savo draugę. Ji norėjo, kad ir ją vestų į Sinjoriją kaip liudytoją. Galimas daiktas, Fjorai taip ir nebūtų pasisekę atplėšti nuo savęs Kjaros, jei nebūtų priėjęs jos dėdė Džordžas Albicis. Jis paėmė Kjarą už rankos ir griežtai pasakė:

- Eime! Tavo vieta ne čia!

Kad ir kaip tvardėsi, Fjora pajuto, jog dėl tokios abejingai parodytos paniekos jai akyse tvenkiasi ašaros. Albicis buvo Frančesko draugas, tačiau išsyk išsižadėjo jo ir atėmė iš Fjoros ištikimiausią draugę ir viltį turėti atramą. Tarsi pro tirštą rūką Fjora matė, kaip minioje dingsta užverktas jos ištikimos draugės veidelis. O minia dabar į Fjorą žiūrėjo neslėpdama smalsumo, kaip į žvėrį narve.

Fjora nusisuko nuo įžūlių žvilgsnių ir griežtai kreipėsi į seržantą:

- Na? Ko lauki? Vesk mane!

Jos gražiame veide atsispindėjo toks orumas ir ryžtas, kad sutrikęs kareivis atsakė:

- Pasiruošęs jums patarnauti! Kaip įsakysite!

Minia priešais juos prasiskyrė. Pro praviras katedros duris į dangų kilo graudūs rekviem garsai.

Kiek padvejoję dauguma susirinkusiųjų nusprendė, kad laidotuvėse nebus taip įdomu kaip Sinjorijoje, ir nuėjo paskui Fjorą. Kelias nuo katedros iki Senųjų rūmų, pastatytų beveik prieš du šimtus metų, - ten buvo įsikūrusi Sinjorija, - nelabai tolimas: tereikėjo pereiti Kojininkų gatvę. Fjora ėjo remdamasi į Leonardos ranką. Jos širdyje kerojosi keistas jausmas. Jai atrodė, kad

amžinai paliko mielą, gerą, išmintingą pasaulį ir įžengė į naują gyvenimą, nepažįstamą ir kupiną pavojų, į baisių, priešiškų veidų pasaulį, kur iš plačiai išžiotų gerklių veržiasi prakeiksmai ir įžeidimai. Visi tie žmonės, kurie dar vakar sveikindamiesi su ja stengėsi pasakyti ką nors malonaus, šypsojosi ir net skyrė jai savo eiles, tučtuojau nutilo, kai tik išgirdo piktus Jeronimos žodžius, ir tapo priešais. Jei ji būtų be apsaugos, jie apmėtytų ją akmenimis.

- Kodėl, - sušnabždėjo Leonarda stengdamasi nekreipti dėmesio į iš visų pusių sklindančius įžeidinėjimus, - jūs jiems nepasakote, kad jau nepriklausote šiam miestui, kad ištekėjusi tapote kilminga mūsų Burgundijos dama?

- Todėl, kad neturiu jokio įrodymo. Aš nežinau, kur tėvas padėjo dokumentus, patvirtinančius mano santuoką...

- O aš žinau. Naktį prieš mirtį jūsų tėvas man daug ką pasakė...

- Galbūt jūs negalėsite visu tuo pasinaudoti. Mes nežinome, kas mūsų laukia, ir labiausiai bijau dėl jūsų...

- Nes aš šią istoriją galiu papasakoti kitaip negu Jeronima? Nebūgštaukite dėl manęs, aš moku gintis. Be to, esu tikra, kad galite pasikliauti sinjoro Lorenso pagalba. Man atrodo, jis nutarė jus palaikyti ir apginti jūsų tėvo atminimą...

- Kaip tik dėl to aš ir negaliu sakyti, kad ištekėjau už Filipo. Taip rizikuočiau netekti paskutinio ir galingiausio gynėjo. Štai kas dar man kelia nerimą: jūs nežinote, kur Chatun? Aš jos nemačiau nuo to momento, kai išėjome iš namų...

- Chatun turėjo ten likti. Ji nenorėjo dalyvauti mesiro Frančesko laidojimo apeigose. Ji bijo laidotuvių kaip ir mirties...

- Norėčiau tikėti, kad jai nieko neatsitiko. Ta bjaurioji Jeronima niekuomet nebuvo tokia turtinga, kad įsigytų vergę. Ji gali jau rytoj parduoti Chatun turguje arba, o tai dar blogiau, apkaltinti ją burtininkavimu...

Jos atėjo prie Senųjų rūmų. Jau matėsi masyvus jų siluetas su netašytų akmenų iškyšuliais, su aukštu Arnolfo

bokštu, panašiu į lelijos pumpurą. Ar jos ne belaisvės? Tarnai su žaliomis livrėjomis atidarė joms duris. Fjora ir Leonarda ėmė lipti laiptais, vedančiais į Pasitarimų salę, kur netrukus turėjo būti nulemtas Fjoros ir tų, kurie liko jai ištikimi, likimas.

Eidama pro žemas duris į didelę salę, Leonarda persižegnojo. Fjora beveik nejučia padarė tą patį. Atėjo lemiamas momentas: reikėjo eiti iki pabaigos. Bet kur ta pabaiga?

Antra dalis

Košmaras

Septintas skyrius

Karti duona

Kambarys buvo pilkas, nykus, beveik tuščias: šiaudų čiužinys ant dviejų medinių X raidės formos atramų, skylėta antklodė, kryžius su Kristumi ant kažkada buvusios baltos sienos, dabar apipelijusios, taburetė, suolelis su dubeniu prausimuisi ir dviem suglamžytais rankšluosčiais ir pagaliau naktipuodis po lova. Visa tai be galo priminė kalėjimą, ir Fjora, vos įėjusi, tučtuojau norėjo pasipriešinti tam, kad ją čia atvedė, tačiau durys su grotuotu langeliu iškart užsitrenkė, ir ji išgirdo rakto trakštelėjimą spynoje. Ką tai reikštų?

Posėdis didžiojoje Sinjorijos salėje vyko labai neramiai. Jeronima pakartojo kaltinimą teisėjui ir priorams, kurie sudarė lyg ir tribunolą. Marinas patvirtino jos žodžius. Vis taip pat, nepakeldamas akių, jis papasakojo, ką matė tą niūrią dieną Dižone.

Pasak šio nedoro žmogaus, Frančeskas Beltramis vos nenužudė Mari de Brevaj vyro, kad atimtų iš jo kūdikį. Tuomet įsikišo Leonarda. Ji niūriausiomis spalvomis nupiešė Reno diu Amelio portretą, kurio fone spindėjo šviesus jaunų įsimylėjėlių paveikslas. Leonarda teigė, jog Frančeską Beltramį labai sujaudino ši liūdna istorija ir

jis pasipiktino, kad šaltų širdžių sprendimu naujagimis taip pat turėjo mirti. Leonarda papasakojo apie seną kunigą, apie Fjoros krikštą, apie tai, kad florentietis pirklys išsyk ėmė labai rūpintis ja, rodė jai meilę, tokią reikalingą kiekvienam bejėgiam kūdikiui, atėjusiam į šį žiaurų pasaulį. Jis norėjo, kad jo įdukterės gyvenimas būtų laimingas. Frančeskas Beltramis pasitikėjo Marinu ir apibėrė jį įvairiausiomis malonėmis. O dabar šis jį išdavė dėl tos moters, kuri, taip žemai puolusi, užsitraukė gėdą. Taip, Frančeskas Beltramis norėjo, kad visi jo karštai mylimą vaiką pripažintų tikra dukterimi. Argi jis labai pamelavo? Argi Fjora iš tikrųjų nėra nesantuokinė kilmingos damos duktė?.. Savo aistringą kalbą Leonarda Mersė - Fjora pirmąkart išgirdo visą savo auklėtojos vardą - baigė grasindama, kad neištikimąjį tarną užgrius visi prakeiksmai. Ji pažadėjo, kad jį ištiks visos pasaulio nelaimės, o gyvenimo pabaigoje jis bus pasmerktas amžinoms kančioms. Nelaimingasis Marinas susigūžė nuo jos prakeiksmų lavinos ir galiausiai puolė ant kelių.

Tada įsikišo Lorensas Mędičis. Jis karštai gynė mirusį savo draugą ir jo mylimą jauną ir tyrą dukterį. Lorensas sugėdino Jeronimą Paci ir atkreipė susirinkusiųjų dėmesį į keistą jos elgesį: kai buvo atsisakyta išleisti Fjorą už jos sūnaus, ji ėmė kištis į dalykus, kurie jos visai neliečia. Deja, Lorensas Puikusis padarė klaidą: jis stojo prieš visą nekenčiamą Pacių giminę. Susierzinęs Petručis griežtai nutraukė jį ir paragino būti pakantesnį.

Žinoma, be daugybės Medičių draugų, Sinjorijoje buvo ir jų priešų, todėl padėtis susiklostė gana neaiški ir buvo sunku priimti sprendimą. Be to, įsikišo ir dvasininkai, būtent San Marko abatas. Lorensas mėgo pabūti vienas šio vienuolyno celėse ir pasigėrėti Andželiko freskomis. Abatas buvo pavyzdingas dominikonas ir garsėjo kaip uolus šėtono ir jo kūrinių persekiotojas. Šiam pasipiktinusiam vienuoliui meilės kūdikis, kurio gimimas susijęs su kraujomaiša ir svetimavimu, buvo ne kas kita kaip velnio

išpera, ir krikštas čia nieko nereiškia. Priešingai, šiuo atveju apšlakstymas šv꧔stu vandeniu yra dar viena šventvagystė.

Griausmingas abato balsas padarė stiprų poveikį "kilniesiems sinjorams" - kai kurie iš jų buvo labai paprasti žmonės. Įtampa pasidarė didžiulė. Fjora pasibaisėjusi pamanė, kad ją gali nusiųsti ant laužo, sukrauto prieš pat Senuosius rūmus... Sulaukusi netikėtos paramos, Jeronima vėl ėmė pulti ir ypač įnirtingai kaltinti Fjorą. Kreipdamasi į priorus, ji maldavo juos padaryti galą gėdai, suteršusiai šlovingąją Florenciją ir galinčią užtraukti miestui nelaimes ir prakeiksmus...

To jau buvo per daug. Įtūžusi Fjora puolė savo priešininkę. Ji garsiai pareiškė, jog toji nužudė savo pusbrolį, o dabar nori pražudyti jo dukterį, kad užvaldytų didžiulį Frančesko Beltramio turtą.

Kilo triukšmingas sąmyšis, pasipylė abipusiai įžeidimai. Vos nekilo Fjoros ir Jeronimos šalininkų muštynės. Petručis turėjo pašaukti sargybinius, kad įvestų salėje šiokią tokią tvarką. Tiesą sakant, ši salė ne tokių scenų buvo mačiusi didvyriškais gvelfų ir gibelinų* karų laikais. Florencijoje audringi ginčai buvo mėgstami beveik taip pat kaip iškilmės, kavalkados ir eitynės. Tai buvo vienas iš būdų įrodyti, kad, nors Medičiai ir galingi, respublika dar gyvuoja.

Kai aistros trupučiuką nurimo, priorai, pasitarę su Lorensu, pagaliau priėjo vienos išvados. Anksčiau jiems niekada nebuvo tekę nagrinėti tokios bylos, todėl nutarė taip: kol bus priimtas galutinis sprendimas, uždrausti naudotis velionio Frančesko Beltramio turtu. Kol kas reikia paskirti reikalų tvarkytoją. Jį išrinkti turėjo Medičių bankas, kad būtų tęsiami velionio pirklio reikalai ir kad daugybė jo tarnautojų neprarastų darbo. O be įrodymų

* Gvelfai ir gibelinai - dvi politinės XII-XV a. Italijos grupuotės, kovojusios dėl viešpatavimo šalyje; gvelfai - Romos popiežių šalininkai; gibelinai - imperatoriaus.

apkaltinta Fjora nusipelno kalėjimo. Lorensas Puikusis suraukė antakius. Tačiau jis suprato, kad jei priorai būtų nutarę kuo griežčiausiai laikytis įstatymų, tai jam vargu ar pavyktų palengvinti jos dalią, nepaisant viso savo įtakingumo. Salė truputį sutriko, bet neilgai. Vėl prabilo San Marko vienuolyno vyresnysis. Jis išėjo į priekį kartu su vienuoliu, kurio drabužis liudijo jį esant dominikonu. Abatas prasniaukrojo:

- Sinjorai, leiskite jums pristatyti brolį Ignasijų Ortegą, atvykusį iš Kastilijos. Sekdamas mūsų ordino įkūrėjo pavyzdžiu, jis keliauja po krikščioniškąjį pasaulį, skelbia Evangeliją ir kovoja su velnio žabangais. Brolis Ignasijus šioje srityje yra subtilus kaip juvelyras. Jis turi pasiūlymą, kuris galėtų visus patenkinti...

Vienuolis buvo vidutinio amžiaus, aukštas, truputį gunktelėjęs. Jis buvo beveik plikas, turėjo aukštą kupolo pavidalo kaktą, žemus tankius antakius, didelę nosį ir plonas lūpas. Akis dengė užkritusių vokų raukšlės. Visa jo figūra atrodė slogiai, grėsmingai. Paslėpęs rankas plačiose baltose rankovėse, vienuolis žengė keletą žingsnių į priekį. Jausdamasis esąs pranašesnis, jis pasisveikino su susirinkusiais žmonėmis ir minutėlę luktelėjo.

- Maloniai prašome, broli Ignasijau, - pasakė vyriausias prioras, ėjęs pirmininko pareigas. - Mes įdėmiai klausome jūsų, dvasiškasis tėve.

Brolis Ignasijus pažvelgė į Jeronimą, paskui kiek atidžiau į Fjorą ir laisvai prašneko toskanietiškai. Jo kalba atrodė keistai sunkiasvorė, galbūt dėl šaižaus balso:

- Šios dvi moterys per daug nekenčia viena kitos, kad iš jų iškvostume teisybę, bet yra būdas sužinoti ją. Aš siūlau pasikliauti Dievo teismu. Ir vieną, ir kitą patikrinkime vandeniu!

Stojo kapų tyla. Florencija garsėjo laisva žmonių galvosena, čia plačiai buvo pripažįstamos graikų filosofų pažiūros. Kartais tai net kėlė Bažnyčios nerimą. Florentiečiai niekada netaikė Dievo teismo, jie manė,

kad tai - jau atgyvena. Lorensas tučtojau ėmė protestuoti. Jo žvilgsnyje, mestame į ispanų vienuolį, visi pastebjo nepasitenkinimą ir susierzinimą.

- Argi mes negalime atsisakyti šio būdo ir pasikliauti išmintimi žmonių, kurie šiame mieste rūpinasi tvarka ir įstatymų vykdymu. mūsų magistratais, bardželu*, teisėju Petručiu? Manau, jie suras Frančesko Beltramio žudiką... arba žudikus, jei žmogus, smogęs jam, buvo samdytas kažkieno valios vykdytojas.

Šie pagiriamieji žodžiai truputį sumažino įtampą. Priorai aiškiai buvo patenkinti, kad vienuoliui priminta apie svarbias jų funkcijas ir nuopelnus.

Pastebėjęs pritariamus linkčiojimus, Lorensas norėjo pasinaudoti savo pranašumu šiuo momentu ir kalbėti toliau, tačiau Jeronima netikėtai išėjo į priekį ir atsiklaupė priešais brolį Ignasijų:

- Aš sutinku atsiduoti Dievo teismui, dvasiškasis tėve. Man regis, jūs esate labai teisus. Tik Viešpats gali įrodyti, kad niekšiškas šio šlykštaus padaro man sviestas kaltinimas yra neteisingas.

Fjorą apstulbino toks įžūlus priešininkės išsišokimas. Nejaugi ji taip negerbia Viešpaties, kad nori paversti jį savo nusikaltimo bendrininku? Atsistojusi Jeronima triumfuodama kreipėsi į Fjorą:

- Dabar tavo eilė, menkyste! Ką pasakysi?

Tyliai nustūmusi mėginusią sulaikyti ją Leonardą, Fjora ramiai išėjo į priekį ir atsiklaupė, bet ne priešais ispanų vienuolį, o priešais Sinjoriją.

- Aš taip pat sutinku stoti prieš Dievo teismą: mano tėvas -niekas niekuomet neprivers manęs kitaip jo vadinti - buvo nužudytas šios moters įsakymu, ir aš dėkoju gerbiamajam tėvui Ignasijui už suteiktą galimybę gauti mano žodžių patvirtinimą.

* Bardželas - policijos viršininkas.

Fjorai širdyje staiga pasidarė labai ramu. Žinoma, ji suprato, kad, sutikdama eiti į Dievo teismą, tikrai mirs: po dviejų ar trijų dienų ją apvilks baltais marškiniais, tvirtai suriš virvėmis, kad negalėtų pajudėti, ir įmes į Arną, kuriame dabar pakilęs vanduo. Vargu ar ji iškils į paviršių. Bet ji vėl susitiks su savo tėvu - juk žemės gyvenimas be jo jai neberūpėjo. Vienintelio žmogaus, galinčio ją apginti, čia nebuvo. Tas, kurį ji pamilo, pasijuokė iš jos, išsižadėjo. Nebuvo jokių vilčių vėl susitikti su juo. Pagaliau nuo jos nusigręžė žmonės, tvirtinę mylį ją. Visas miestas, seniau šypsodavęsis jai ir gyręs ją, staiga stojo prieš ją su negailestingu džiaugsmu, būdingu vidutinybėms, kurie stebi, kaip paslysta ir krinta žemyn tas, kuris dar vakar užėmė aukštą padėtį.

Viena mintis ją guodė: tegul ji mirs, bet Jeronimos laukia toks pat likimas. Jei tik... jei tik ta vinkli patvirkėlė nesugalvojo, kaip nenuskęsti... Bet ką ji galėjo sugalvoti?

Matyt, Lorensas Puikusis savęs klausė to paties. Jis nenuleido nuo Jeronimos iš pykčio patamsėjusių akių. Kaip ir Fjora, jis negalėjo suprasti, kas privertė šią moterį į ispanų vienuolio pasiūlymą pažiūrėti kaip į kažkokį netikėtai pasitaikiusį šansą. Kai abi moterys sutiko būti išbandytos vandeniu, salėje vėl kilo triukšmas. Tik Lorensas ir abu vienuoliai ramiai laukė, kada nutils riksmai ir šurmulys. Pagaliau Sinjorijos nariai susitarė. Jie paskelbė, kad po trijų dienų abi moterys - kiekviena atskira valtimi - bus nuplukdytos į upės vidurį ir budelio įmestos į upę. Prieš tai jos atliks išpažintį ir pasimels. Suprantama, Sinjorijos sprendimas priklausys nuo išbandymo rezultatų. O kol kas abi bus nuvestos į dominikonų Santa Liučijos vienuolyną, ten jos melsis ir ruošis išbandymui.

Fjora neparodė, kaip nusiminė. Ji tikėjosi, kad ją paleis namo ir paskutines dienas galės praleisti įprastoje aplinkoje, tačiau apsiriko. Kaip ir tėvui, kelias, kuriuo

ėjo rytą, jai bus paskutinis... Taip, Viešpats kartais būna gana žiaurus... Jaunoji moteris nedėjo daug vilčių į tai, kad jis jos pasigailės ir padarys stebuklą...

Su ašaromis akyse Fjora apkabino nenumaldomai raudančią Leonardą, kuriai neleido eiti kartu su savo mylima auklėtine. Jai leido grįžti į Beltramio rūmus ir ten laukti, kaip baigsis išbandymas. Paskui bus sprendžiamas jos likimas.

- Nesijaudink, - sušnibždėjo Lorensas Medičis, kuriam pavyko prieiti prie Fjoros, - aš pasirūpinsiu ja, jeigu...

Jis nedrįso baigti sakinio. Jaunoji moteris suprato, kad skeptiškas jo protas nelabai pasikliauja dangumi.

- Aš ją pasiimsiu, - baigė jis.

Tačiau Leonarda su juo visai nesutiko.

- Jei jūs galite leisti, kad mano vaikas atsisveikintų su gyvenimu per tokį beprasmišką išbandymą, - pareiškė ji prancūziškai, - aš nė vienos dienos nepasiliksiu šiame nedorame mieste ir iki savo paskutinės valandos melsiu Dievą siųsti jam prakeiksmus ir visas nelaimes!

- Kol kas palauksime... ir pažiūrėsime, kaip jis nuspręs... - pasakė sunkiai atsidusęs Lorensas.

Kareiviai jau buvo pasiruošę nuvesti abi priešininkes į vienuolyną. Paskutinį kartą Fjora apkabino Leonardą, kuri visu kūnu prigludo prie jos.

- Rūpinkitės mano namais ir visais, kurie ten gyvena... Ypač Chatun. Ji bejėgė kaip kačiukas...

Išėjus iš Sinjorijos, jas vėl pasitiko minia. Žmonės kažkaip jau buvo viską sužinoję. Ilgai laukę, jie dar labiau įsiaudrino negu per Beltramio laidotuves. Visu keliu į vienuolyną, esantį netoli San Nikolo vartų, jas iš visų pusių nepadoriai įžeidinėjo. Per visą tą siaubingą kelionę Fjora nepastebėjo nė vieno draugiško veido. Ties kampu ji išvydo aukštą Demetrijo Laskario siluetą. Jis žvilgsniu lydėjo Fjorą, kiek tik buvo įmanoma, bet nė nekrustelėjo. Jaunoji moteris pamanė, kad tuomet kai jai nieko nereikėjo, jis siūlėsi pagelbėti, o štai dabar,

nepaisant viso savo mįslingumo, elgiasi kaip ir kiti: rūpinasi tik savo saugumu. Beje, gerai pagalvojus, jis neturi jokių priežasčių domėtis ja... Tačiau šis nusivylimas Fjorai buvo ypač skaudus, ir kai už jos užsivėrė sunkios vienuolyno durys, jai pasirodė, kad tai akmeninė plokštė nukrito ant jos kapo...

Sėdėdama ant savo varganos lovos, Fjora mintimis grįžo prie tos baisios dienos įvykių. Ji jautėsi pavargusi ir kaip sudaužyta. Celė buvo paskutinis pažeminimas. Seniau Fjora du ar tris kartus lankėsi šiame vienuolyne kartu su Kjara, kurios tolima giminaitė buvo vienuolyno vyresnioji motina Madalena. Fjora matė, kokiuose kukliuose, tačiau pavyzdingai švariuose kambariuose gyvena vienuolės ir damos, ieškančios čia ramybės. Celių sienas puošė freskos, vaizduojančios šventųjų gyvenimus, o langai išėjo į puikų sodą. Siauras jos celės langelis, užkaltas dviem kryžmais geležiniais virbais, išėjo į užpakalinį kiemą. Iš ten sklido troškus kvapas, dvokė pamazgomis ir išviete. Jei jau nutarė laikyti ją uždarytą, tai geriau būtų atsidūrus tikro kalėjimo kameroje, pamanė Fjora, o ši šlykšti vieta rodo, su kokia panieka į ją žiūrima.

Iliuzijos, jei jų dar būta, galutinai išsisklaidė, kai vakare pas ją atėjo vienuolyno sesuo riebaluota suknele - matyt, ji dirbo virtuvėje - ir atnešė jai duonos kriaukšlelę, vandens puodelį ir kopūstienės dubenėlį, kuriame plūduriavo pašvinkę lašiniai. Fjora pasibjaurėjusi atstūmė dubenėlį.

- Kažkodėl neatrodo, kad vienuolyno virtuvė po mano paskutinio lankymosi čia būtų pagerėjusi, - pašaipiai pasakė ji. - Manau, kad turiu teisę tikėtis padoresnio elgesio su manimi!

- Pažiūrėkit į tą kaprizingą panelę! - sušuko vienuolyno sesuo - stora mergina raudonu veidu ir su ūsais. - Motina vienuolyno vyresnioji labai gera, jei sutiko čia

priglausti ir maitinti velnio dukterį! Tu turi atsiklaupusi dėkoti jai!

- A! Tai dabar aš - velnio duktė? Bet mane pakrikštijo! Kai visai neseniai buvau šiame vienuolyne, man žėrė pagyrimus, buvo dėmesingi ir malonūs kaip turtuolio Frančesko Beltramio dukteriai! O dabar turiu atsiklaupusi dėkoti už srėbalą, netinkamą nė kiaulėms? Eik, pasakyk vienuolyno vyresniajai, kad noriu su ja pasikalbėti.

- Motinos vienuolyno vyresniosios taip neprašoma! Ji dabar koplyčioje meldžiasi kartu su ta šventa moterimi, kurią atvedė su tavimi ir kuri dėl tavo kaltės turės kentėti!

Fjora negalėjo klausytis, kaip Jeronimą vadina šventąja. Ji su neslepiamu pasibjaurėjimu pažvelgė į storulę vienuolyno seserį ir gūžtelėjo pečiais:

- O argi ir aš neturiu teisės melstis? Tegul mane nuveda į koplyčią!

- Burtininkai visuomet stengiasi apsimesti geriausiais krikščionimis. Mūsų seserys nenori susiteršti nuo tavęs, o jei nori melstis... - visa drebėdama iš įniršio, ji storu pirštu bakstelėjo į ant sienos kabantį kryžių: - Tu gali melstis tik čia! Mūsų Viešpats yra visur, bet, žinoma, tokios kaip tu įpratusios melstis tik ant aksominių pagalvėlių ir uosdamos smilkalų kvapą...

- Nešdinkis! - suriko kantrybės netekusi Fjora. - Ir pasiimk tą šlykštų srėbalą! Man užteks duonos ir vandens.

Įžūliai šypsodamasi, vienuolyno sesuo numetė ant grindų dubenėlį, šis sudužo, ir Fjoros juodos suknelės apačia apsitaškė sriuba.

- Pasakysiu, kad tai tavo darbas, - pasakė ji piktai. - Tikiuosi, už tai tave išplaks rykštėmis!

- Tavo seserims nepatariu taip elgtis, nes po trijų dienų, kai stosiu prieš Sinjoriją, papasakosiu, kaip su manimi buvo elgiamasi vienuolyne. Beje, vis tiek papasakosiu viską, papasakosiu, kaip skirtingai čia buvo

elgiamasi su manimi ir su nusikaltėle, nužudžiusia mano tėvą. Nemanau, kad monsinjoras Lorensas palankiai pažiūrės į visa tai.

Vienuolyno sesuo išėjo trenkusi durimis ir neužmiršusi du kartus pasukti rakto. Likusi viena, Fjora atsisėdo ant lovos. Dar niekuomet jai nebuvo taip slogu širdyje. Ji susitaikė su tuo, kad greitai mirs. Bet kodėl ji turi paskutines savo dienas praleisti tokioje skurdžioje ir bjaurioje aplinkoje, tame purve? Argi neužtenka, kad jos, sulaukusios vos septyniolikos metų, laukia tik mirtis?

Fjora mintyse stengėsi išsižadėti žemiškojo pasaulio gėrybių, tačiau jos organizmas buvo gyvas ir reikalavo to, kas jam priklauso. Ji pajuto baisų alkį. Savo stipriais dantimis atsikando duonos, kuri nebuvo labai sužiedėjusi, ir gurkštelėjo vandens, gaivaus ir tyro. Fjora pasijuto nebe tokia nelaiminga, bet jai pasidarė šalta. Langas buvo paprasčiausia skylė sienoje. Šaltis ir drėgmė iš kiemo laisvai skverbėsi į celę. Kai Fjorą vedė į vienuolyną, pradėjo lyti. Dabar pliaupė kaip iš kibiro, pūtė gūsingas šiaurės vėjas. Vanduo bėgo į celę, kurią be jokių dvejonių buvo galima pavadinti kalėjimo kamera, ir riebaluotas klanas ant grindų, atsiradęs sudaužius dubenėlį su sriuba, vis plėtėsi.

Vienu metu Fjorai norėjosi surinkti šukes, maisto likučius ir viską išmesti pro langą, bet ją sulaikė išdidumas: jai nedera dirbti tarnaitės darbo. Ji privalo laikytis kuo oriau. Po Dievo teismo, jei liks šiame pasaulyje, tegul bus taip, kaip norės Viešpats, kuris, matyt, nelabai ja domisi. Bet kol užteks jėgų, ji kovos, kad triumfuotų teisingumas, - ji tai dabar tvirtai nusprendė.

Ir Sokratas rašė: “Nenusimink, jei dėl teisingo reikalo patenki į pavojų”. Prisiminusi šį posakį, Fjora atgijo. Jos mėgstami graikų filosofai visuomet išmintingai kalbėjo ir jų pažiūros veikliai Fjoros prigimčiai buvo artimesnės negu santūrūs Evangelijos nurodymai: Platonas sakė, kad

nuo piktų žmonių reikia bėgti nesidairant, o Kristus mokė mylėti artimą kaip save patį. Fjora niekuomet nejaus Jeronimai švelnumo. Jeigu jai lemta po trijų dienų žūti, ji mirs neapkęsdama jos. Ji niekuomet neatleis jai, kaip neatleis ir savo motinos persekiotojams arba žmogui, kuris dėl ištikimybės savo suverenui padarė jai tiek blogio.

Suskambėjo varpas, skelbiantis, kad atėjo metas melstis. Maištinga Fjoros siela negalėjo nurimti, ir jai nesinorėjo melstis. Jai buvo šalta. Susisupusi į antklodę, Fjora atsigulė ant lovos vildamasi užsnūsti. Jos nusikamavusiam jaunam kūnui reikėjo poilsio. Vos užmerkusi akis, ji nugrimzdo į miegą.

Tačiau jos sąmonę jaudino tai, ką ji turės išgyventi, ir galvoje šmėsčiojo baisūs reginiai. Štai ji basa, vienais marškiniais, stovi ant kažkokios nepažįstamos upės kranto, vanduo kunkuliuoja ir kyla sieros garai. Kitame krante, priešais ją, stovi Filipas de Selonžė. Jis tiesia jai rankas ir šaukia ją. Ji nori pulti prie jo, bet neleidžia sunkios virvės, kažkieno rankos piktai meta ir meta jas ant Fjoros. O Filipas vis šaukia ją.... Paskui ji pajuto, kad kažkas ją smarkiai pastūmė, ir vanduo pasiglemžė ją. Jai pavyko iškilti į paviršių, ir banga sugavo ją. Tačiau dabar kitame krante ji matė besijuokiantį Filipą: jis juokėsi iš to, kaip ji iš visų jėgų stengiasi priplaukti prie jo. Ji pamatė, kaip jis ištiesė ranką prie jo prisiartinusiai moteriai, kurios veido nesimatė, tačiau Fjora neabejojo, kad ji labai graži. Dabar jie abu juokėsi. Pagaliau jie nusigręžė nuo jos ir nuėjo apsikabinę, vis toliau nuo kranto. Fjora norėjo surikti, bet iš burnos, pilnos vandens, neišsprūdo joks garsas...

Ji atsibudo nuo niukso ir, atsisėdusi lovoje, mėgino atsipeikėti nuo košmariško sapno. Už lango brėško. Fjora išvydo priešais stovinčią vienuolę. Šįsyk tai buvo ne vienuolyno sesuo, o vienuolė, giedanti chore. Ji buvo tvarkingai apsirengusi, aukšta ir grakšti, sunkiai nuspėjamo

amžiaus. Taisyklingų bruožų veidas buvo gana gražus, bet griežtas, jame nesimatė jokio švelnumo ar simpatijos.

- Kelkis ir eik paskui mane, - įsakė vienuolė.

Fjora mašinaliai pakluso ir tuomet pastebėjo, kad storulė vienuolyno sesuo, kuri buvo atėjusi pas ją vakare, klūpodama plauna celės grindis. Ji pakėlė galvą, kai Fjora ėjo pro šalį, ir spjovė jai įkandin su tokia neapykanta, kad Fjoros nugara net pašiurpo...

- Kur mane vedi? - paklausė Fjora, bet atsakymo neišgirdo. Aukšta vienuolė priešakyje ėjo taip lengvai, kad suknelė beveik nejudėjo. Fjorai atrodė, kad ji seka paskui vaiduoklį. Taip jos perėjo koridorių, paskui aplenkė menkai apšviestą koplyčią, iš kur sklido darnus vienuolių giedojimas, ir pagaliau pateko į pagrindinį vienuolyno pastatą, kurį Fjora gerai prisiminė. Ten ją lydėjusi vienuolė atidarė jai pačiame tolimiausiame koridoriaus kampe esančias celės duris.

- Kad neapkalbėtum mūsų tuo padarydama dar vieną nuodėmę, motina vienuolyno vyresnioji nutarė tave įkurdinti čia, kol ateis išbandymo diena. Žinoma, tau draudžiama iš čia išeiti, bet ant lovos rasi švarius rūbus ir galėsi pasikeisti išteptą suknelę...

- Padėkok už mane garbiajai motinai Madalenai, - sušnabždėjo Fjora ir pridūrė: - Ar galiu tikėtis, kad man leis melstis drauge su visais?

- Tu daug nori! Nė viena iš mūsų seserų nenori būti greta tavęs. Aš tau jau sakiau, kad neišeisi iš čia iki Dievo teismo dienos. Atgailauk!

- Dėl ko?

- Jei tu nežinai, tai žino Viešpats! Tačiau, manau, puikiai supranti, apie ką kalbu. Apkaltinti tyros sielos žmogų - tai sunki nuodėmė!

- Tyros sielos? Ką tu apie tai žinai?

- Vargšė moteris! Reikia matyti, kaip ji meldžiasi su ašaromis akyse! Ji meldžia, kad į tavo sukietėjusią širdį įsiskverbtų šviesa ir tu pamatytum jos nekaltumą...

- Ji meldžiasi už mane? - vos ištarė tokios veidmainystės priblokšta Fjora.

- Ji tik tai ir daro. Todėl tau sakau: atgailauk!

Tai pasakiusi, vienuolė greitai išėjo iš celės ir rūpestingai užrakino duris. Fjora vėl atsidūrė kaip kalėjime. Jos širdis kunkuliavo iš pykčio ir pasibjaurėjimo. Ji nesitikėjo, kad Jeronimos veidmainystė gali būti tokia baisi. Fjora apsižvalgė ieškodama, kur galėtų išlieti savo pyktį ir įniršį, bet naujajame jos prieglobstyje, patogesniame, o svarbiausia, švaresniame už ankstesnį, taip pat buvo tik būtiniausi daiktai.

Prie sienos stovėjo lova - tikra lova, tiesa, siaura kaip kušetė. Ant jos gulėjo suknelė ir baltas šydas, kuriuos nešioja vienuolyno seserys. Kambaryje stovėjo du suoleliai ir nedidelė skrynia. Ant jos buvo padėta adatinė ir prausimosi dubuo. Virš skrynios nežinomo žmogaus ranka (tapytoją aiškiai įkvėpė brolio Andželiko darbai dominikonų San Marko vienuolyne) buvo stropiai nutapyta freska, vaizduojanti Šv. Liucijos mirtį. Budelis perpjauna gerklę kankinei, suklupusiai prieš jį ir pakėlusiai akis į dangų. Iš gerklės trykšta kraujas. Dailininkas prie raudonos spalvos pridėjo aukso spalvos, norėdamas pabrėžti, koks tas kraujas brangus. Fjora žinojo, kad freskos su šventosios gyvenimo vaizdais puošia ir kitų celių sienas. Buvo šiame vienuolyne ir Kristaus gyvenimo vaizdų, ir šv. Agotos, prie kurios kapo Liucijai Dievas atsiuntė savo malonę.

Fjorai magėjo dirstelėti į skrynią, nors ir žinojo, kad ten nieko įdomaus negali rasti, nes vienuolės yra davusios įžadą gyventi kukliai. Ji viską nuėmė nuo skrynios ir pakėlė dangtį, bet tučtuojau krūptelėjusi paleido jį. Ji pamatė rimbą, diržą su geležiniais spygliais ir ašutinę, skirtą kūnui marinti ir bausmei už nuodėmingas mintis.

Fjora susimąstė: ar ir kitose celėse yra visa tai? Už kokius nukrypimus nuo vienuolyno taisyklių Dievo, skelbiančio gėrį, meilę ir užuojautą, nuotakos taip

baudžiamos? Argi fizinis skausmas gali išstumti iš atminties pažemintą meilę, nuslopintą aistrą? Nejaugi meilė, kurią ji pažino Filipo glėbyje, gali sukelti baisių kančių? O gal merginos, einančios į vienuolyną, kankinasi, kad joms nelemta nieko panašaus patirti?

Fjora dėl nieko neapgailestavo. Jei jai bus lemta išlikti gyvai, ji niekuomet nesigriebs nei rimbo, nei ašutinės, kad išplėštų iš atminties prisiminimus apie glamones. Keistam jos vyrui reikėjo tik vienos meilės nakties, ir jis jai davė tą neužmirštamą naktį: Fjora niekuomet nesistengs užmiršti jos. Priešingai, jei ji norėjo atkeršyti už viską kas įvyko, tai tik piktindamasi tais būdais, kuriais Filipas iškovojo tą naktį... ir daug aukso... Filipas nedvejodamas uždegė meilės ugnį visai jaunos merginos širdyje, gerai žinodamas, kad tada, kai ji jau priklausys jam, paliks ją visam laikui. Jis sutvarkė savo suvereno reikalus ir patenkino savo norą. O legenda, kad jis nori mirti, jaunoji moteris nė kiek netikėjo. Sinjoras de Selonžė per daug mylėjo gyvenimą, kad galvotų, kaip jo netekti. Jis per daug mėgo meilės nuotykius, kad atsisakytų jų visam laikui... Jis glamonės ir bučiuos kitas moteris. Apie tai pagalvojusi Fjora bejėgiškai sugriežė dantimis. Filipui labai mikliai pasisekė apgauti net tokį patyrusį pirklį kaip Beltramis. Matyt, jo sąžinės neslegia prisiminimai apie jo garbę teršiančią santuoką, kurios, beje, jis kiekvienu momentu gali atsisakyti. Kaip lengva užmiršti tą, kurią juokaudamas pasmerkė lėtam sunykimui be vyro, be vaikų, tuščioje Florencijos rūmų prabangoje. Įdomiausia, kad jis dar ilgai, o gal ir niekada, nesužinos apie tragišką mistiškosios grafienės de Selonžė likimą...

Staiga jaunajai moteriai, kuri iš pykčio ir bejėgiškumo ėjo iš proto, kilo mintis: vis dėlto lieka vienas būdas - vienintelis - sugriauti jos vyro planus. Ji žinojo, kad Filipas karališką jos kraitį išsivežė kaip paskolos raštą, adresuotą Fugerio bankui Augsburge. Galbūt jis dar

neapmokėtas... Po dviejų dienų, kai ją surištą jau ruošis sodinti į lemtingąją valtį, ji garsiai tiesiai į akis visiems Medičiams praneš, kad yra ištekėjusi. Žinoma, tai juos įžeis, o ji jų paprašys padaryti taip, kad auksas nebūtų išduotas. Taip ji atkeršys ir Filipui, ir Karoliui Drąsiajam, kuriam Filipas ją paaukojo. Štai tuomet ji ramiai numirs!

Bet tik vienas Dievas težinojo, kaip ji bijo mirties. Ta būsena, kai ji paskui Jeronimą sutiko pasikliauti Dievo teismu, praėjo. Jai tik septyniolika metų, ji trykšta sveikata, sakoma, kad ji graži, ji aistringai trokšta gyventi, jai norisi traukti pavasario oro aromatus, jausti malonią saulės spindulių šilumą ant savo odos, juoktis su bendraamže drauge, klausytis, kaip poetai dainuoja ir groja liutnia... net mylėti, nors kol kas jai tas žodis reiškia - neapkęsti! Ir žinoma, jai visai nesinori lėtai pūti upės dugne, drumzliname nuo žiemos purvo vandenyje...

Staiga Fjoros širdyje gimė malda, ir lūpos ėmė ją kartoti:

- Viešpatie, jei aš teisi, padaryk taip, kad nemirčiau!

Fjora panoro pati sau įrodyti, kad dar gyva, ji pajuto jėgų antplūdį, kilo noras kažką daryti, nors ir šioje ankštoje celėje. Ji įsipylė į dubenį vandens, veikiau nusiplėšė, negu nusivilko savo juodą plonos gelumbės suknelę, nemaloniai atsiduodančią kopūstais, ir ėmė rūpestingai praustis. Tai nebuvo lengva: trūko vandens, o šiurkštus muilas, pagamintas iš taukų ir medienos pelenų, nė iš tolo nepriminė puikaus kvapnaus skysčio, kurio vaistininkas Landučis jai atveždavo iš Venecijos. Tačiau Fjorai labai palengvėjo net ir taip nusiprausus. Ji rado šukas ir kruopščiai susišukavo savo vešlius juodus plaukus, dar kvepiančius brangiais subtiliais kvepalais, kuriais Chatun ją iškvėpino, kai šukavo. Fjora ėmė apgailestauti, kad ją užplūdo malonūs prisiminimai, ir stengėsi galvoti apie ką nors kita. Ji susipynė vieną storą kasą ir permetė ją per kairį petį. Paskui Fjora

apsivilko jai celėje paliktą baltą suknelę, pasiūtą iš vienuolyne išaustos šiurkščios vilnos, bet nepriekaištingai švarią, ir todėl jausti ją buvo malonu...

Išgirdusi skambant varpus, Fjora prigludo prie lango. Ji pamatė ilgą vienuolių vorą, einančią į koplyčią ir giedančią "Ateik, Kūrėjau..." Jos buvo apsiavusios virvinius sandalus, todėl visai nesigirdėjo žingsnių. Nė viena vienuolė nepasuko galvos į jos pusę. Netrukus visa procesija dingo už koplyčios durų.

Fjora liko prie lango, klausėsi giedojimo ir gėrėjosi vidinio sodo žaluma. Čia augo laurai, kukmedžiai ir citrinmedžiai, tarp jų žaliavo žemais krūmais apsodintos lysvės, kuriose vienuolės augino vaistinius augalus. Sodo viduryje buvo akmenimis išklotas baseinas su plona čiurkšlele trykštančiu fontanu, prie kurio paukščiai atskrisdavo atsigerti vandens. Buvo taip gražu, ramu ir tylu, kad Fjora negalėjo atplėšti akių nuo šio reginio. Matyt, tai ir viskas, kuo jai leista gėrėtis. Tačiau bent jau jos akys iki pat mirties regės šį grožį. Paskui jos žvilgsnis nukrypo į dangų ir vokai susiglaudė, kad niekada neprasimerktų...

Tačiau keistas dalykas: kuo labiau Fjora stengėsi išsižadėti viso to, kas žemiška, tuo mažiau jai tai sekėsi.

Diena buvo ilga. Belaisvė kone visą ją praleido grožėdamasi ir stebėdama balandžius. Tačiau vaizdas prarado žavesį, kai Fjora pamatė Jeronimą, vis su ta pačia gedulo suknele, vaikštinėjančią už parankės su motina Madalena, tarsi jos būtų senos draugės... Staiga Fjora prisiminė, ką vieną kartą jai pasakė Kjara, kai jodvi buvo atėjusios į vienuolyną. Dominikonų vienuolyno vyresnioji iš tikrųjų yra Albicių giminaitė, tačiau jos motina - iš Pacių giminės. Matyt, kaip tik dėl tos giminystės vienuolyne taip palankiai žiūrima į Jeronimą. Ji tebepriklausė Florencijos kilmingiesiems, o jai, Fjorai, nebedavė teisės vadintis Frančesko Beltramio dukterimi.

Vienuolyne su Jeronima buvo elgiamasi maloniai, jai rodomas dėmesys, o Fjora laikoma belaisve.

Tačiau grasinimas viešai papasakoti, kokiomis netinkamomis sąlygomis ji laikoma vienuolyne, padarė poveikį: vis dėlto ją perkėlė į geresnį kambarį. Vidurdienį Fjorai atnešė pietus. Jie buvo gana normalūs: mėsos kukuliai tešloje, duonos riekė ir tas pats vanduo. Fjora akimirksniu viską prarijo, nutarusi, kad tuščias skrandis - prastas patarėjas ir kad turint jėgų lengviau kovoti. Visą dieną Fjora buvo nusiteikusi labai ryžtingai, tačiau vakarop ją vėl apėmė nerimas. Kaip būtų gera šalia turėti draugę, kuria galima pasitikėti! Tačiau šiame vienuolyne, kur dar neseniai jai visi šypsojosi, niekas nenorėjo nė dirstelėti į ją, negana to, visi vengė jos.

Vienuolės vėl susirinko koplyčioje į paskutines vakarines pamaldas. Netikėtai į celę su žvake rankoje įėjo ta pati vienuolė, kuri buvo rytą. Ji buvo vis tokia pat išdidi ir bejausmė.

- Užsidenk galvą šydu! - paliepė ji rodydama baltą medžiagą, gulinčią ant lovos. - Ir eik paskui mane!

- Kur einame?

- Pamatysi! Tau patariu nerodyti puikybės. Ten, kur tave vedu, reikia elgtis kukliau, tau nėra ko būti tokiai savimi pasitikinčiai ir riesti nosies!

- Mane nuo mažens pratino laikyti aukštai pakeltą galvą... bet kokiomis aplinkybėmis!

Vienuolė gūžtelėjo pečiais, išėjo iš celės ir pasuko į priešingą nuo koplyčios pusę. Fjora ėjo iš paskos. Nuo lengvo vėjelio žvakės liepsna plevėno. Beje, jos nė nereikėjo: žemę gaubusi naktis buvo gana šviesi ir galėjai drąsiai vaikščioti sodu. Fjora su pasimėgavimu traukė gaivų orą. Tačiau eiti reikėjo neilgai. Netrukus vienuolė atidarė žemas duris ir praleido Fjorą į priekį. Abi moterys atsidūrė gana dideliame kambaryje su skliautuotomis lubomis, besiremiančiomis į sunkias apvalias atramas. Už stalo, apšviesto penkiomis žvakėmis, nejudėdami sėdėjo

du beveik vienodais juodos ir baltos spalvos rūbais vilkintys žmonės: motina Madalena ir ispanų vienuolis iš San Marko vienuolyno - brolis Ignasijus Ortega.

- Dėkui, sesuo Priska! - pasakė vienuolyno vyresnioji. - O tu, Fjora, prieik arčiau! Čia esantis garbusis brolis Ignasijus nori pateikti tau keletą klausimų. Atsakydama jam neužmiršk, kad jis yra pasiuntinys mūsų Šventojo Tėvo popiežiaus Siksto, duok Dieve jam sveikatos.

Fjora tylomis nusilenkė. Ką tas popiežiaus pasiuntinys taip vėlai veikia moterų vienuolyne? Ji taip pat nesuprato, ką jis galėtų jai pasakyti, tačiau prisiminusi, kad tai jis pasiūlė Dievo teismą, pasiruošė būti budri.

Visi tylėjo. Atsirėmęs į tamsaus medžio kėdės atkaltę, vienuolis prisimerkęs žvelgė į aukštą liekną baltą siluetą. Fjora priešais jį stovėjo tiesi, jaučianti savo vertę, nerodydama baimės, bet ir neįžūli. Žvakių šviesa paryškino švelnius jos veido bruožus. Auksiniai atspindžiai šokinėjo į vienuolį įsmeigtose didelėse pilkose akyse. Ant vieno peties gulėjo stora žvilganti kasa. Brolis Ignasijus suspaudė plonas lūpas, paskui aplaižė jas liežuvio galiuku. Sunkiai atsidusęs, jis atsirėmė alkūnėmis į stalą.

- Tu po senovei nori vadintis Fjora Beltrami? - paklausė jis dirstelėjęs į popierius, gulinčius priešais.

- Niekuomet neturėjau kito vardo. Čia esanti garbioji motina vienuolyno vyresnioji gali tai patvirtinti: ji mane seniai pažįsta.

- Matyt, garbioji motina vienuolyno vyresnioji buvo tavo suklaidinta, kaip, beje, ir visi šio miesto gyventojai. Tu neturi teisės vadintis šiuo vardu.

- Aš turiu teisę, ir ją man suteikė Sinjorija. Mano tėvas jai įteikė mano įdukrinimo dokumentą, ten jis buvo dar kartą pasirašytas.

- Tačiau tavo įdukrinimo dokumentas buvo suklastotas. Tavo... tėvas sąmoningai apgavo Sinjoriją. Iš tikrųjų tu esi dviejų nusidėjėlių duktė. Dievo teismo sprendimu jie pateko į patį pragaro dugną.

- Viešpats teisingas. O aš... aš pirmiausia galvoju apie gailestingumą.

Fjoros balsas tapo tvirtas, - beje, laikėsi ji taip pat labai ryžtingai. Pakėlęs vokus, brolis Ignasijus įsmeigė akis į Fjorą, tarsi norėdamas žvilgsniu priversti ją paklusti. Fjora sutiko tą drumzlinų akių žvilgsnį ir nenuleido savųjų. Įdubę ispanų vienuolio skruostai parausvėjo.

- Patogi pozicija! Tu bijai Dievo teismo? Tačiau lengvai sutikai būsimam savo išbandymui?! Tiesa, tai padaryti buvai priversta... Ne tu pirmoji sutikai paklusti Dievo teismui, o ta, kurią apkaltinai. Jei ji nekalta, - o viskas patvirtina, kad taip ir yra, - tu mirsi. Nebijai mirties?

- Meluočiau, jei sakyčiau, kad nebijau. Man septyniolika metų, dvasiškasis tėve... Bet jei esu teisi, aš nemirsiu. Priešingai, mirs Jeronima. Štai jos ir reikėtų paklausti, kodėl ji taip lengvai sutiko...

- Ogi dėl to, kad jos sąžinė tokia pat tyra kaip ir jos siela, - sušuko motina Madalena, - ir dėl to, kad ji be galo tiki Dievą! Nesu tikra, kad tą patį būtų galima pasakyti apie tave!

Kilstelėjęs ranką, tėvas Ignasijus nutraukė vienuolyno vyresniąją.

- Visa tai pamatysime vėliau. Kas tavo nuodėmklausys?

Fjora dvejojo. Išpažintį ji atlikdavo gana retai, kartais Santa Trinitos klebonui, kartais Or San Mikelės vienuolyno vyresniajam, ir ji negalėjo pasakyti, kuriam teikia pirmenybę. Viskas priklausydavo nuo nuotaikos. Ji nedarydavo didelių nuodėmių ir nemėgo slapčiausiomis savo mintimis dalytis su beveik nepažįstamu žmogumi. Fjora sąžiningai prisipažino turinti du nuodėmklausius ir tučtuojau suprato, kad tiesiog šokiravo brolį Ignasijų. Jis suraukė didelę savo nosį.

- Tu neturi savo dvasios vadovo?

- Aš visuomet pasiklioviau savo tėvo išmintimi ir dorumu. Jis buvo mano dvasios vadovas.

- Žmogus, sugebėjęs taip apsukriai meluoti? Žinoma, jis nereikalavo, kad tu priartėtum prie Bažnyčios. Vos gimusią, tave reikėjo atiduoti Bažnyčios globai. Tu turėjai būti griežtai auklėjama vienuolyne, kad išpirktum nusikalstamą savo gimimą ir sunkią tėvų nuodėmę. Apsivalymui neužtenka krikšto...

- Mano tėvas nemanė, jog turiu mokėti už tai, ko nepadariau. Jis norėjo, kad jausčiausi esanti tokia pat kaip visi vaikai. Jis norėjo matyti mane laimingą...

- Turbūt todėl, - nutraukė Fjorą motina Madalena, - jis auklėjo tave bedieviškomis antikos filosofų knygomis. Visas miestas užsikrėtęs jų idėjomis, žmonės studijuoja pasaulietiškus jų traktatus, domisi menu, rengia šventes, ieško pramogų, užuot tarnavę Viešpačiui.

- Brangioji sese, popiežius žino tai, ir dėl to jam labai neramu. Florencijos dvasinis pakrikimas jį gerokai liūdina, juo labiau kad pragaištingą pavyzdį rodo aukštuomenė. Broliai Medičiai visai nevertina krikščioniškojo tikėjimo ir moters garbės. Jų rūmuose svetimavimas, paleistuvavimas nė kiek nesmerkiami. Jie suartėjo su menkais žmonėmis, atstūmė tuos, kurie nuo neatmenamų laikų rūpinosi miesto turtų ir šlovės didinimu... Tačiau Viešpats jų neužmiršta!

Fjora pasibjaurėjusi žiūrėjo į vienuolį, kuris atrodė tiesiog įdūkęs. Jis pakėlė akis aukštyn, tarsi laukdamas, kad skliautas prasiskirs ir žemę užgrius Dievo bausmė. Atsistojęs visu ūgiu ir rankomis įsirėmęs į stalą, vienuolis, fanatiškos ekstazės pagautas, ėmė šaukti liedamas savo baisią neapykantą Medičiams...

- Jūs manote, kad ateis diena, kai antikristas paliks mus ramybėje? - paklausė su ašaromis akyse motina Madalena.

Brolis Ignasijus staiga grįžo į žemę. Jis nusišluostė smarkiai suprakaitavusį pliką viršugalvį.

- Jo Šventenybė tikisi to. Jis mane čia atsiuntė, kad viską savo ausimis išgirsčiau ir savo akimis išvysčiau. Čia

esu nešališkas liudytojas. Tačiau turiu pasakyti, jog tai, ką pamačiau ir išgirdau, verčia mane apgailestauti, kad galinga inkvizicijos mašina, atnešusi tiek naudos, kol buvo mūsų rankose, nebeveikia. Galiausiai ją išdavė dominikonai, visai užmiršę ją. Reikia, kad ji vėl atgytų jūsų mieste, taip pat ir kituose kraštuose. Karalienė Elžbieta Kastilietė, išsiuntusi mane į Romą, norėtų, jog popiežius leistų grąžinti inkviziciją jai pavaldžiose karalystėse, kad galėtų kovoti su netikinčiais maurais... Tačiau mes, atrodo, nukrypome nuo šnekos apie šią merginą. O su šia tema ji visai nesusijusi. Ji žiūri į mus plačiai atsimerkusi, o ją reikia išmokyti stovėti nudelbus akis!

- O man atrodo, tai kaip tik susiję su ja, garbusis broli. Argi tai ne puikiausias pavyzdys, koks būna auklėjimo rezultatas, kai užmirštamas Viešpats?

- Knygų skaitymas dar niekam niekuomet nesutrukdė mylėti ir garbinti Viešpatį, - užprotestavo pasipiktinusi Fjora. - Aš save laikau tokia pat pavyzdinga krikščione kaip...

- Gal kaip aš? Tu užsimiršti, Fjora!..

- Gana apie tai, mano sese. Baikime šį reikalą! - griežtai nutraukė motiną Madaleną brolis Ignasijus. - Aš čia esu tam, kad išgelbėčiau pasiklydusią sielą, jei dar ne vėlu. Tu, nuodėmingoji, ką tik pasakei, kad bijai mirties, ar ne taip? Norėtųsi tavimi tikėti... Tikrai esi jauna... ir graži, nors, galimas daiktas, tavo grožis - velnio darbas. Taigi pateiksiu tau paprastą klausimą: tu nori gyventi?

- Aš gyvensiu, jei Viešpats to panorės ir jei tik upė manęs nepraris, - ramiai atsakė Fjora.

- Tu drąsi, pripažįstu tai, jei tik nesitiki... kito pagalbos...

- Kito? Kieno gi?

- Nesidėk esanti nekaltai įžeista, tavo akys nedoros! Aš kalbu apie tą, kurio pagalba naudojasi burtininkai

ir burtininkės, o tu panaši į burtininkę. Jau esu matęs tokių kaip tu: stovėdami priešais laužą, jie šypsosi...

- Jūs liepėte mane čia atvesti, kad įžeidinėtumėte? - riktelėjo pasipiktinusi Fjora. - Aš nesu burtininkė ir mano nelaimingi tėvai ne burtininkai! Vienintelis jų nusikaltimas tas, kad jie mylėjo vienas kitą, nors tai buvo draudžiama!

- Aš tau nepatariu dažnai jų minėti! Na, gerai patikėsiu, kad tu - ne burtininkė, - staiga visai kitokiu tonu pasakė vienuolis. Jo balsas pasidarė švelnus ir malonus. - Tu tiesiog pasiklydusi avelė. Todėl noriu tave išgelbėti.

- Argi dabar gali taip padaryti, kad manęs neįmestų į vandenį, kai visas miestas nekantrauja pamatyti tą sceną?

- Vadinasi, neturi iliuzijų dėl savo senųjų draugų? - pasakė brolis Ignasijus kreivai šypsodamasis plonomis lūpomis. - Tokiu atveju man nepavyks padaryti, kad išvengtum Dievo teismo. Vienintelis žmogus, galintis tai padaryti, esi tu pati.

- Aš?

- O kas gi dar? Tereikia labai nedaug: tiesiog čia man prisipažinti, kad melagingai apkaltinai - galbūt iš didžiulio skausmo - tą vargšę moterį. Matai, aš stengiuosi suprasti tave! Prisimink, ji kaip kokio šiaudo stvėrėsi mano pasiūlymo surengti jums baisų išbandymą. Vadinasi, ji tikrai nekalta... Prisipažink, kad apsirikai, ir aš padarysiu taip, kad visi čia apsiramins...

- Jei aš sutiksiu, kas man bus paskui?

- Iš pradžių pagyvensi vienuolyne, motinos Madalenos globojama. Tai atsargumo priemonė, nes pati įsitikinai, kad jūsų dorųjų florentiečių akyse jau esi niekas. Tau nepavyks valdyti savo tėvo turto: Lorensui Medičiui tai per daug didelis ir gardus kąsnis. Tu būsi pažeminta, išmesta į gatvę...

- Argi aš privalau čia pasilikti? Išvyksiu iš Florencijos!

- Taip, tu paliksi Florenciją. Kai karštos galvos truputį atvės ir tave pamažu užmirš. Išsiųsiu tave į Romą, kur mano prašymu tave priims Jo Šventenybė. Tu galėsi pasirinkti gerą vienuolyną arba darbą kokios nors kilmingos damos namuose. Pavyzdžiui, popiežiaus dukterėčios Kotrynos Sforcos... Be abejo, ji palankiai pažiūrės į jauną būtybę, kurią Medičiai apiplėšė ir paliko likimo valiai.

Draugiškas ispanų vienuolio tonas iš pradžių išmušė Fjorą iš vėžių. Ji ne išsyk suprato, kodėl jis taip stengiasi įkalbėti ją atsisakyti savo kaltinimo. Bet staiga jai viskas paaiškėjo! Brolis Ignasijus atvyko į Florenciją, kad sektų Lorensą ir Džulianą Medičius. Jam reikėjo iškelti jiems kaltinimus, ir tame žaidime jis nutarė pasinaudoti ja kaip pėstininko figūra. Fjora nesidomėjo politika, tačiau žinojo, kad Sikstas IV yra aršus Medičių priešas. Jis norėjo atiduoti Florenciją savo sūnėnui Džirolamui Riarijui, Kotrynos Sforcos vyrui. Todėl popiežius apie save telkė visus trokštamo miesto valdovo priešus. Be abejo, Fjora Romoje sutiks Frančeską Pacį. Buvo šnekama, kad popiežius domisi jo piniginiais reikalais. Frančeskas, senojo Džakopo palaimintas, persiuntė į Romą didelę šeimos turto dalį. Viešai bus paskelbta, kad Jeronima yra dora ir nekalta, ir ji bus gyvas priekaištas Lorensui, mėginusiam ginti Fjorą. Taip jis bus dar kartą įžeistas. Žinoma, ta moteris pasieks, kad Sinjorija jai priteistų didžiąją Beltramio turto dalį.

Fjoros tylėjimas broliui Ignasijui kėlė nerimą.

- Na kaip? Argi mano pasiūlymas nėra kilnus?

- Manau, tai labai kilnu, - įsikišo vienuolyno vyresnioji. - Savo ruožtu aš sutinku pasilikti tave čia. Būsi ginama Bažnyčios...

Fjora įdėmiai žiūrėjo į juos abu: vyresniosios akys buvo drėgnos iš graudumo, o vienuolio lūpos bjauriai trūkčiojo, jis tai prikąsdavo lūpą, tai laižė ją. Fjorai abu atrodė vienodai nemalonūs.

- Esu nuoširdžiai dėkinga abiem už dėmesį mano likimui, tačiau noriu stoti į Dievo teismą. Tikiuosi, jis man padės įrodyti, kad esu teisi!

Brolis Ignasijus stryktelėjo tarsi paleistos spyruoklės išmestas.

- Tu beprotė, nelaimingoji! Pati pasirašai sau mirties nuosprendį! - suriaumojo vienuolis, o vyresnioji pakėlė akis ir rankas į dangų.

- Tu negali žinoti, kaip baigsis išbandymas, dvasiškasis tėve! Aš galiu nenuskęsti ir likti gyva!

- Tačiau nuo laužo tu neišsigelbėsi! Aš buvau teisus: tu - burtininkė! Jei, nelaimei, upė nepraris tavęs ir liksi gyva, sudeginsiu tave lauže! Ateis diena, kai į laužą nusiųsiu ir Medičį su jo kompanija. Žinau, kad jis turi gydytoją graiką. Jis - aiškiaregys ir magas, vadinasi, šėtono tarnas! Kai popiežius pagaliau prisikas iki to prakeikto miesto, jie visi bus sudeginti lauže, visi! Tačiau tave, didžiuliam Viešpaties džiaugsmui, sudegins anksčiau už visus!

Vienuolis nesitvardė. Iš pykčio persikreipusi burna seilėjosi, akys degė kaip įkaitusios anglys. Virpančioje žvakių šviesoje Fjora priešais save matė velnio kaukę.

- Bus taip, kaip panorės Viešpats! Jis pats viską nuspręs. Manau, jis tai padarys geriau negu tu.

- Tai tavo paskutinis žodis? Tu atsisakai?

- Taip, atsisakau. O dabar, tau leidus, norėčiau grįžti į celę. Jau vėlu... Man reikia ramiai pasimelsti...

- Kokia šventvagystė! Po laužo, į kurį tave nusiųs žmonės, tavęs laukia pragaro laužas!

Vienuolis šaukė taip garsiai, kad motina Madalena susirūpino, ar jo neišgirs visas vienuolynas. Ji suplojo delnais, ir tučtuojau pasirodė sesuo Priska: matyt, ji laukė kažkur netoli. Ji nuvedė Fjorą atgal į celę. Tuo metu iš koplyčios ėjo vienuolės. Fjora už lango jautė tylius jų žingsnius, girdėjo šnabždesį: visoms buvo įdomu, kodėl motina vienuolyno vyresnioji nedalyvavo vakarinėse

pamaldose. Paskui viskas nutilo. Tik retkarčiais kažkur netoliese piktai sulodavo šuo ir girdėjosi kareivių sąšauka sargybos poste.

Fjora pastebėjo, kad kol jos nebuvo, atnešta vakarienė - sklindžiai su sūriu ir padažu, bet viskas jau atšalę. Fjora nutarė truputį pasistiprinti. Sklindžiai buvo prastai iškepti, ir ji suvalgė tik duoną, užsigerdama vandeniu. Nors visą dieną nieko neveikė, ji jautėsi visiškai nusialinusi. Ypač buvo pervargusi jos galva... Kai vienuolyno durys užsidarė, Fjora tikėjosi bent trumpai pabūti tyliai ir ramiai. Tačiau šioje vietoje, skirtoje maldoms ir apmąstymams, ji matė tik pyktį, veidmainystę ir panieką. Šį vakarą ji kalbėjosi su dviem fanatikais, nusprendusiais žūtbūt panaudoti ją savo niekingiems tikslams. Vienuolis jai net grasino sudeginti lauže. Ji nenusileido, nors brolis Ignasijus jai kėlė siaubą. Fjora džiaugėsi, kad rado jėgų pasipriešinti jam.

Laikas bėgo nesulaikomai, ir Fjorai prisiminus, kad iki išbandymo liko vos dvi dienos, susigniauždavo širdis. Jos gyvenimas prasidėjo kalėjime. Nejaugi ir baigsis kalėjime? Fjora pagalvojo apie savo motiną, apie visa, ką jai teko išgyventi. Kaip ji kentėjo ir kūnu, ir siela! Gimdymo kančias ji pakėlė kalėjime, negailestingų kalėjimo sargų prižiūrima. Ji suprato, kad jos vaikas, kaip ir ji pati, pasmerktas mirti! Dienos ir naktys be jokios vilties, kai budelio ranka jau buvo pakelta virš galvos... Bet ją palaikė meilė. Paskutinę valandą Mari galėjo paimti mylimojo ranką. O ji, Fjora, kaip dykumoje... Viskas būtų kitaip, jei Filipas tikrai mylėtų ją, taip kaip Žanas, Žanas, kurio ji niekuomet negalėjo laikyti tėvu, mylėjo Mari!

Vieną gražią dieną tas keistas vyras sužinos, kad Fjora, kuriai prisiekė meilę, kurią žadėjo saugoti ir ginti, su kuria žadėjo dalytis laimę ir vargus, mirė siaubinga mirtimi. Ar jis gailėsis jos, ar nuriedės jam ašara? Ne, niekas iš Selonžė nemoka verkti. Jis tikriausiai tik atsidus

su palengvėjimu. Nebeliks priežasties jausti gėdą, dėmė bus nuplauta... Jis galės meilintis kitai moteriai, o gal ta moteris yra jau dabar, galbūt ji užpildė jo gyvenimą ir mintis?

Tą vakarą Fjorai taip ir nepavyko pasimelsti. Viešpats buvo labai toli nuo jos ir jai abejingas, jei leido, kad virš tyros sielos pakibtų nepelnyto prakeikimo pavojus. Savo aukos pėdomis jis pasiuntė du savo tarnus baisiais velniškais veidais... Fjora apsiverkusi užmigo.

Išaušo kita diena, tokia pat nelinksma kaip ir vakarykštė. Anksti rytą atėjo kita vienuolyno sesuo, paėmė dubenėlį su nepaliestu maistu ir ėmė plauti celės grindis. Ji nepakėlė į Fjorą akių ir neatsakė į jos klausimus.

Dieną niekas pas ją neužėjo. Jai neatnešė valgyti, ir Fjora pamanė, kad ją nutarė griežtai nubausti už nepaklusnumą "tribunolui" - vienuolyno vyresniajai ir ispanų vienuoliui. Ji susitaikė su tuo, tik apgailestavo, kad jėgos nusilps iki to laiko, kai išmuš Dievo teismo valanda!

Susisupusi antklode, Fjora gulėjo ant lovos. Nuo pat ryto dulksnojo lietus, sodas buvo šlapias, paukščiai nečiulbėjo. Laikas bėgo, o širdyje darėsi vis slogiau.

Visai vėlai vakare į celę įėjo ta pati vienuolyno sesuo, kuri buvo atėjusi pas Fjorą rytą. Ji atnešė duonos, vandens ir didelį dubenį tirštos sriubos, gardžiai kvepiančios šviežiomis daržovėmis. Fjora gerokai nustebo, o dar labiau ją apstulbino tai, kad vienuolyno sesuo su ja šnekėjosi.

- Sriuba karšta, greičiau valgyk!

Ji tai pasakė beveik draugiškai, ir Fjoros širdis atsileido. Pirmąkart tarp šių sienų į ją kreipėsi žmoniškai.

- Ačiū, - pasakė Fjora nusišypsojusi. Jai nebuvo atsakyta šypsena, tačiau ji neatkreipė į tai dėmesio. Ji ėmė valgyti su didžiuliu apetitu, būdingu jos amžiui. Sriuba buvo labai skani, bet Fjorai ji pasirodė keistoka.

Tačiau ji apie tai nespėjo pagalvoti, nes, prarijusi paskutinį šaukštą, išmetė dubenį iš rankų, jos akys užsimerkė ir ji kietai užmigo...

Aštuntas skyrius

Virago*

Fjora atsimerkė visai kitokioje keistoje aplinkoje. Ji tučtuojau vėl užsimerkė, nusprendusi, kad visa tai - sapnas. Skaudėjo apsunkusią galvą, burna džiūvo, pykino. Fjora vėl atsimerkė, pamėgino atsisėsti, bet viskas aplinkui ėmė taip suktis, kad ji suvaitojusi nugriuvo ant pagalvės. Stengdamasi nejudėti, ji viską apžiūrėjo.

Kambarys priminė prausimosi patalpą, nes Fjora pamatė didžiulį medinį kubilą, padėtą ant plokštėmis išklotų grindų, kuriose turėjo vandens nutekėjimo lataką, vedantį į sienoje padarytą skylę. Kambaryje buvo židinys, kuris dabar nesikūreno. Netinkuotos lubos buvo visos juodos. Patalpa priminė ir kalėjimą, nes silpna šviesa čia skverbėsi tik pro mažą langelį kažkur viršuje, ir paprastą kambarį, nes lova, kurioje gulėjo Fjora, buvo patogi ir didelė, joje galėjo sutilpti trys keturi žmonės. Paklodės ir antklodė atrodė švarios, bet užuolaida iš medžiagos su stambiais geltonais ir raudonais raštais kabėjo kažkaip netvarkingai. Joje matėsi blizgančių siūliukų liekanų, liudijančių turtingesnę jos praeitį. Fjora pamatė didelę skrynią su nusilupusiais žaliais dažais. Ant skrynios stovėjo masyvi geležinė žvakidė, apvarvėjusi vašku. Šešios žvakės ryškiai apšvietė sieną priešais lovą.

O siena buvo primityviai ištapyta ryškiausiomis spalvomis. Žinoma, šis paveikslas nepriklausė nė vieno iš jaunų genijų, garsinančių Florenciją, teptukui. Nežinomas dailininkas labai realistiškai pavaizdavo

* Virago - suvyriškėjusi moteris, milžinė (*pranc.*).

apkūnios nimfos ir tvirto kūno sudėjimo satyro meilės scenas. Fjora nuraudo ir stipriai užsimerkė, kad nematytų tos šlykštynės.

- Tai ką, nori apsimesti, kad miegi? - pasigirdo virš Fjoros kimus balsas.

Atsargiai atsimerkusi, Fjora nebematė paveikslo ant sienos. Vietoje jo priešais ją stūksojo kažkokia baidyklė - nedailiai iškalta iš akmens, griausmingu balsu, galingais kaip nešiko pečiais, gruoblėtomis raumeningomis rankomis ir plačiais lyg kastuvai delnais. Gulinčiai Fjorai ši būtybė atrodė neaprėpiama ir beveik tokia paritus, kaip pastačius. Keisčiausia, kad tai buvo moteris! Ryškiai žalia suknelė aptempė milžinišką krūtinę - buvo panašu, kad šilkas slepia du patrankos vamzdžius. Ilgi susivėlę rusvi plaukai supo mėsingą veidą. Jį būtų galima net pavadinti gražiu, jei nuo jo nuplautum storą dažų sluoksnį ir jei akys būtų truputį didesnės. Jos priminė du žalius apvalius akmenukus, bet turėjo šiokios tokios šilumos. Ant milžinės krūtinės kabojo daugybė papuošalų. Vos jai sujudėjus, jie barškėjo, blizgėjo ir žaižaravo.

- Aš neapsimetu mieganti, - pasakė Fjora, - bet kur esu?

- Labai aišku: pas mane.

- Kur tai yra: pas tave? Ir kas tu?

Moteris atsirėmė į lovą. Visa lova sudrebėjo, ir Fjora pasijuto dar blogiau.

- Tau nebūtina žinoti, ką reiškia "pas mane". O mano vardas - Pipa, Pipa Milžinė, arba Virago. Kadangi mudvi priklausome skirtingiems pasauliams, tai mano vardas tau tikriausiai nieko nesako...

- Ne, visai nieko. Bet kaip čia patekau? Vakar vakare užmigau vienuolyne.

- Ne vakar vakare, o užvakar. Jau pamaniau, kad niekada neatsibusi... Atrodo, vienuolės per daug pribėrė tų savo miltelių...

- Miltelių? Bet kodėl?

Pipa nusikvatojo. Jos juokas priminė arklio žvengimą. Fjora pamatė dantis, kuriais būtų galima malti grūdus.

- Iš geros širdies! Tai šventos moterys, ar ne? Jos turbūt nusprendė, kad neverta gadinti geros prekės ir šiaip sau išmesti į upę.

- Nori pasakyti... kad tai jos mane čia atnešė?

- Na ką tu?! Argi dorovingosios seserys gali čia rodytis?

Ir ji nusižvengė dar garsiau.

- Dėl Dievo meilės, - suvaitojo Fjora, - nutilk! Man negera... ir baisiai skauda galvą! Rodos, burna prikimšta kažkokių pakulų.

Pipa beregint nutilo, suraukė antakius ir uždėjo savo leteną ant Fjoros kaktos:

- Taip ir yra: jos persistengė. Tuojau viską sutvarkysim!

Milžinė nuėjo, bet netrukus grįžo su dideliu moliniu puodeliu, sklidinu karšto kvapnaus skysčio. Ji suėmė Fjorą už pečių, pasodino ją ant lovos ir ištiesė puodelį:

- Išgerk viską iš karto! Gėrimas labai karštas, bet tau palengvės!

Fjora apsidegino burną, bet atkakliai gėrė... Nors buvo įdėta medaus, jautėsi kartumas. Čia buvo citrinos sulčių, mėtų ir dar kažko, ko Fjora neatpažino. Kai viską išgėrė, ją išmušė karštis, ji pasidarė raudona kaip vėžys. Fjorai atrodė, kad viduje viska dega. Nekreipdama dėmesio į merginos protestus, Pipa vėl paguldė ją ir suklojo ant jos viską, kas buvo skrynioje.

- Na štai! - sušuko ji patenkinta. - Po valandos ateisiu pasižiūrėti tavęs. Ir nesumanyk judintis!

Po valandos patalas buvo šlapias nuo prakaito, bet Fjorai nebeskaudėjo galvos, jos nebepykino. Užtat ji mirė iš alkio. Kai milžinė įėjo į kambarį su sausomis paklodėmis, mergina paprašė ko nors valgyti.

Pipa nusikvatojo:

- Na ką, geriau jautiesi? Tai man patinka! Nemėgstu, kai pas mane sergama. Tuojau tau atneš pavalgyti. O dabar kelkis! Reikia viską pakeisti...

Fjora pakilo iš patalo ir pamatė, kad vis dar vilki tuos pačius marškinius, kuriuos jai davė vienuolyne. Marškiniai, kaip ir paklodės, buvo šlaputėliai.

- Nusivilk viską! - paliepė Pipa. Ji beregint užkūrė ugnį židinyje, įmetė keletą aromatinių žolių ir ėmė keisti patalynę. Virago tvarkėsi greitai ir energingai, viskas aplinkui virpėjo kaip per žemės drebėjimą.

- Kuo man persivilkti? - paklausė Fjora dairydamasi kokio nors rūbo.

- Nusirenk! Paskui ką nors rasim! Gyviau!

Fjora nusivilko marškinius ir ištiesė ranką prie paklodės, tačiau Pipa šiurkščiai sulaikė ją:

- Stovėk ramiai! Noriu apžiūrėti tave nuogą. Gražus veidelis - gerai, bet reikia, kad ir visa kita būtų ne blogiau... Stovėk ramiai, sakau tau! Neversk manęs griebtis bizūno!

- Bizūno! - šūktelėjo pasipiktinusi Fjora. - Aš tau draudžiu mane liesti! Gal įsivaizduoji, kad leisiu tau įsakinėti?! Aš tavęs nepažįstu ir noriu išeiti iš čia!

Užmiršusi, kaip atrodo, Fjora puolė prie durų, tačiau Pipa sugriebė ją ir suspaudė kaip replėmis.

- Nagi, ramiau! - sugriaudėjo ji. - Čia visi daro tik tai, ko aš noriu, ir eina tik ten, kur aš siunčiu! Supratai?

Fjora rangėsi tuose geležiniuose gniaužtuose, tačiau nuo kiekvieno judesio jai labiau skaudėjo. Teko paklusti ir atsistoti ramiai, sulaikius įsiūčio ašaras. Paleidusi ją, Pipa pasitraukė atgal keletą žingsnių, kad apžiūrėtų Fjorą iš toliau. Paskui vėl priėjo, pačiupinėjo jos krūtis, ar stangrios, perbraukė ranka per pilvą, sėdmenis, šlaunis. Patenkinta atsidususi, ji numetė Fjorai raudonus, jau dėvėtus marškinius.

- Jei iš tavęs nesusikrausiu turtų, tai būsiu paskutinė mulkė! Tu - tikrai karališkas kąsnelis! Klientas bus patenkintas, bet tave reikia saugoti...

- Koks... klientas? - pakartojo visiškai priblokšta Fjora. - Koks klientas? Ir kokie čia namai? Ko tau iš manęs reikia?

Pipa kaip kalnas atsistojo priešais Fjorą, įsisprendusi į galingus klubus.

- Klientas - tai tas, kuris tave įkurdino čia, pas Pipą - garsiausią sąvadautoją nuo Tirėnų iki Adrijos jūros! Jis nori atimti tau nekaltybę, o paskui miegoti su tavimi, kol atsibos! Arba kol jam užteks pinigų! Manau, užteks neilgam. Dabar, tave apžiūrėjusi, nutariau nepardavinėti tavęs kiekvienam... Man net kilo mintis...

Pipai visai netikėtai Fjora, sužinojusi kur atsidūrė, pajuto neįprastą jėgų ir drąsos antplūdį.

- Tu manai taip lengvai tau pasiduosiu? - suriko ji. - Tu nežinai, kas aš...

- Kas tu buvai, nori pasakyti? Nes dabar tu esi niekas, Fjora Beltrami! Tu - pabėgusi nusikaltėlė, burtininkė, kurios ieško Bažnyčia ir bardželo žmonės! Nori, kad viską smulkiau papasakočiau?

- Taip, noriu!

- Tai klausykis! Vakar rytą Santa Liučijos vienuolyno seserys pastebėjo, kad tu pabėgai. Tu pabėgai per ūkinį kiemą ir perlipai sieną virvinėmis kopėčiomis. Ten rastas tavo šydas. Visi mano, kad tu pasprukai gelbėdamasi nuo Dievo teismo ir, vadinasi, esi kalta. Sinjorija paskelbė nuosprendį be tavęs. San Marko vienuolyno vyresnysis ir ispanų vienuolis pareikalavo, kad kai būsi surasta, tave užrakintų kalėjimo kameroje ir ten laikytų, kol... sudegins laužė! Dabar supranti?

Fjorai pakirto kojas, ji susmuko ant grindų. Taip, dabar ji suprato, kokias pragaro pinkles rezgė jos priešai. Žinoma, tai - Pacių, senojo Džakopo ir niekingos jo marčios, darbas. Fjora suprato, kodėl Jeronima taip

primygtinai reikalavo Dievo teismo. Viskas buvo apgalvota ir nuspręsta dar iki gėdingosios scenos priešais katedros duris. Padėjo ir galingi bendrininkai - San Marko vienuolyno vyresnysis ir brolis Ignasijus Ortega. Argi jis neatvyko iš Romos, kur Frančeskas Pacis yra įtakingas žmogus? Fjora su kartėliu priėjo išvados, kad Medičių galybė labai netvirta, kad ją lengva sugriauti sukursčius liaudį - tą nepastovų daugiagalvį slibiną - ir net Sinjoriją, nors Lorensas turėjo ten, kaip jam atrodė, ištikimų žmonių. Netikėtas viesulas nunešė Fjorą. Kitas toks pat viesulas gali sunaikinti ir pačius Medičius. Paciai lyg ir laikėsi nuošaliai ir buvo beveik nuskurdę, tačiau jie dar galėjo veikti ir laimėti...

Stūksodama virš Fjoros visu savo gigantišku ūgiu ir sunėrusi rankas ant krūtinės, Virago mėgavosi pergale, kurią, kaip jai atrodė, iškovojo prieš tą gražuolę. Tačiau ji prastai ją pažinojo, - tiesą sakant, visai nepažinojo. Fjora staigiai pakilo ir atsistojo priešais.

- Jei visi mano, kad pabėgau, argi nebijai slėpti manęs čia? - paklausė ji lediniu balsu.

- Nemanau, kad rizika būtų didelė. Kam gali šauti į galvą mintis Beltramio dukters ieškoti tokiuose namuose kaip mano įstaiga? Šiaip ar taip, verta pamėginti. Jau sakiau, kad noriu iš tavęs susikrauti turtus...

- Pardavinėdama mane tiems vyrams, kurie ateina pas tave? Bet užmiršti vieną dalyką: Florencijoje daug kas mane pažįsta. Kas nors gali...

- ...Tave atpažinti? Laikai mane idiote? Žinoma, gali taip atsitikti. Bet argi manai, kad atiduosiu tave ne tik tam, kuris dabar tavęs nori? Tu - prekė ne girtiems jūreiviams. Jei jau nori viską žinoti, pasakysiu, jog tie, kurie tave čionai atitempė, nori, kad po visko išsiųsčiau tave į Ankoną ir ten slapta už didelius pinigus parduočiau kokiam nors turkų piratui.

- Į Ankoną? Į popiežiaus valdas? Ar taip gali būti?

- Ir dar kaip! Mūsų Švenčiausiojo Tėvo nedomina kryžiaus žygiai. Labiausiai pasaulyje jis mėgsta auksą. Jam nelabai rūpi, kas dedasi už jo nugaros... Bet nusiramink, aš tavęs ten neišsiųsiu. Kodėl turėčiau rizikuoti ir slaptai parduoti tave kokiam nors turkui? Romoje yra kardinolas, kuris man už tave duos tiek aukso, kiek tu sveri...

- Kardinolas? - sušuko pasibaisėjusi Fjora.

- O kodėl gi ne? Kardinolai tokie pat vyrai kaip kiti... O tas - nepaprastas vyras, tereikia parodyti jam gražuolę! Jo vardas - Rodrigas Bordžijas, vicekancleris, tikras bulius! Pamatysi...

- Ničnieko nepamatysiu! - suriko Fjora. - Tu manai, aš tikrai pasiliksiu čia?

- Tau nėra išeities!

- Tuomet nusižudysiu!

- Nepavyks! Tave seks, mano gražuole! Tačiau gana plepėti. Tu, rodos, norėjai valgyti?

- Turiu prisipažinti, išgirdus, ką man pasakei, kažkodėl prapuolė apetitas...

Staiga Pipa sugriebė Fjorą už veido ir suspaudė jį iki skausmo.

- Tu tyčiojiesi iš manęs! Geriau tave iškeptų!

- Kas tau?! Tu nutarei sugadinti prekę, kaip man sakei...

- Be rykščių, yra ir kitų priemonių. Pavyzdžiui, galima paberti kai kur pipirų... Eik, gulk! Tau atneš valgyti, o paskui vėl užmigsi. Kad oda būtų lygi, reikia daug miegoti ir gerai valgyti. Rytoj turi būti geros formos, kad patiktum...

Tačiau Fjorai nebesinorėjo miego. Likusi viena, ji išnaršė savo naują kambarį ieškodama kokios nors skylės, durų, pro kur būtų galima ištrūkti į laisvę. Pipa jai viską gerai išaiškino: už šio namo sienų jos laukia kalėjimas ir dar baisesnės sąlygos negu čia, taip pat

baisi mirtis. Vis dėlto Fjora nutarė žūtbūt pabėgti, kad netaptų kažkokio nepažįstamojo pramogos objektu.

Deja, pabėgti iš čia buvo sunku ar net neįmanoma. Nėra ko ir tikėtis išlaužti storas žemas duris, kaustytas geležimi, su didžiule spyna. Be to, metalinių vyrių žvangėjimas būtinai patrauks dėmesį. Pro duris neišeisi nesusidūrus su Virago, o kovoti su kalnu - beprasmiška...

Mažutis langelis, kurį Fjora pasiekė pasilipusi ant suoliuko, išėjo į vidinį kiemą, panašų į šulinį, bet iš ten, be abejo, turi būti kokia nors anga. Fjora įsitikino, kad jos kambarys apatiniame aukšte. Langas buvo užkaltas geležiniais virbais. Norint pralįsti pro jį, nors vieną reikėjo išlaužti. Fjora ėmė judinti virbus ir aptiko, kad vienas nelabai stipriai pritvirtintas. Tuo momentu pasigirdo rakinamos spynos džeržgesys. Fjora stryktelėjo tiesiai į lovą labai išsigandusi, kad neišaiškėtų jos ketinimai.

Radusi ją lovoje, Pipa plačiai nusišypsojo:

- Pasirodo, gali būti išmintinga? Tuomet mudvi susitarsime. Žiūrėk, aš tau atnešiau vištienos su šafranais, pyrago ir marinuotų slyvų! Rytoj tau duosiu kjančio, kad sušildytų kraują ir nurausvintų skruostus!

Ji padėjo dubenėlį Fjorai ant kelių ir, didelei jos nuostabai, davė net servetėlę (servetėlės buvo didelė retenybė, jomis naudodavosi nedaugelyje namų) pasakiusi, jog ji reikalinga tam, kad neišteptų paklodės.

Paskui Pipa žiūrėjo, kaip grakščiai Fjora pirštų galiukais ima vištieną ir mirko ją padaže.

- Matyt, kad esi gerai išauklėta, - tarė ji. - Tu tikra princesė, tavo vieta - prašmatniausiuose rūmuose. Gaila, kad tavęs neišmokė taip pat gerai mylėtis. Bet po rytojaus vakaro, kuris tau gal ir nebus labai malonus, aš tave išmokysiu, kaip suteikti vyrui malonumo, net jei jis nejaučia geismo. Neabejoju, kad tu - gabi mokinė.

Fjora užrakino savo atminties duris palikusi už jų ryškius prisiminimus apie pirmąją vedybinę naktį. Filipas buvo puikus mokytojas, bet čia ji nenorėjo nieko

prisiminti. Be to, kažkur pasigirdo riksmai, ir Pipa iššoko iš kambario skųsdamasi, kad "šiuose namuose" negalima nė penkių minučių pabūti ramiai. Netrukus ji grįžo ir numetė ant grindų prie lovos kažkokią krūvą pilkų skarmalų, iš kurių sklido gailios dejonės.

- Ši būtybė slampinėjo prie namų. Gal netyčia pažįsti, kas ji?

Skarmalų krūva sujudėjo ir iš jos pasirodė išsigandęs Chatun veidelis. Kakta bėgo kraujas.

Fjora šūktelėjo ir beregint atsiklaupė prie jos. Chatun nušvito laiminga šypsena.

- Chatun! Kas tau nutiko?

Ji norėjo paimti mergaitę ant rankų, prisiglausti ją ir nušluostyti kraują, vis dar bėgantį jos veidu, tačiau Pipa šiurkščiai nustūmė ją.

- Neliesk jos! Pirma atsakyk į mano klausimą! Kas ji?

- Jos vardas Chatun. Mano tėvas nusipirko jos motiną totorę, kai ši buvo nėščia. Chatun gimė rūmuose, ji visuomet buvo su manimi.

- Cha! Tai ji - vergė!

- Taip, bet aš jos niekada nelaikiau verge. Aš... aš myliu ją. Reikia ja pasirūpinti. Matai, ji sužeista!

- Pati kalta. Ji mušėsi kaip beprotė, kai Bepas, mano jaunesnysis brolis, sučiupo ją. Net apdraskė jį. Tuomet jis smogė. Įdomu būtų sužinoti, ką ji čia veikė?

- Pirmiausia jai reikia suteikti pagalbą, - suriko Fjora. - Matai, ji miršta!

Chatun mėgino pasikelti, bet neteko jėgų. Ji susmuko ant grindų plokščių, jos veidas išbalo, nosis pasmailėjo. Nieko Fjorai nepasakiusi, Pipa pasilenkė, pakėlė Chatun ir paguldė ant lovos, keikdamasi, kad jos skarmalai išteps švarų patalą. Tačiau, reikia pripažinti, Pipa buvo energinga būtybė. Susirūpinusios Fjoros stebima, ji akimirsniu praplovė žaizdą, kažkuo ją patepė, ir kraujas tučtuojau liovėsi bėgęs. Paskui ji prie ligonės nosies prikišo

buteliuką su stipria druska. Chatun nusičiaudėjo ir atsipeikėjo.

- Štai! Dabar matai, kad ji nemirė! - sušuko Pipa. - Tegul viską papasakoja!

- Turėk truputį kantrybės! - pasipiktino Fjora. - Duok jai ko nors išgerti! Truputį vyno...

- Dar ko! Ji man čia įsakinės?! - niurzgė Virago, tačiau vis dėlto nuėjo vyno. Ji įpylė vyno ant puodelio dugno ir davė išgerti Chatun, kuri, nors ir labai nuvargusi, vis dėlto atsigavo ir galėjo kalbėti. Ji papasakojo, kaip kitą dieną po savo pono laidotuvių persirengė elgetos skarmalais ir nuėjo prie Santa Liučijos vienuolyno sienų. Ištikimo šuns instinktas jai kuždėjo, kad Fjorai šiuose "šventuose" namuose gresia pavojus. Ji nesitraukė nuo vienuolyno, tik trumpam nueidavo nusipirkti kokio nors maisto už tas monetas, kurias numesdavo praeiviai...

- Tau neteko susigrumti su broliais elgetomis? - paklausė Pipa. - Keista. Bažnyčios ir vienuolynai - geriausios vietos. Už jas paprastai mokama...

- Aš nieko nemačiau, - pasakė Chatun pakėlusi į milžinę nekaltas savo akis. - Galbūt elgeta, nuolat stovintis toje vietoje, susirgo?

- Nelabai tikėtina! Jie labai sveika padermė. Elgeta arba gyvas ir sveikas, arba miręs. Vidurio nebūna. Tačiau pasakok toliau savo istoriją!

O pasakojimas beveik baigėsi. Po dviejų dienų, tamsiausiu nakties metu, vienuolyno vartai atsivėrė. Prie jų priėjo du kaukėti vyrai. Jiems atidavė ilgą ritinį, kurį vienas užsidėjo ant peties. Nepažįstamieji tyliai pasišalino. Chatun pasekė juos iki namo, kur jie įėjo, durų. Ji įtarė, kad iš vienuolyno išnešė Fjorą ir įsitikino buvusi teisi, kai mieste pasklido gandas, kad Dievo teismas neįvyks, nes kaltintoja pabėgo... Chatun neabejojo, kad Fjora yra name, į kurį įėjo du vyriškiai...

Fjoros akys viltingai liepsnojo. Ji susikaupusi klausėsi jaunos totorės pasakojimo. Iš atsargumo ji nedrįso užduoti

klausimo, kuris labai rūpėjo. Tačiau jį uždavė Pipa, lyg tarp kitko, tarsi būtų kalbama apie menkniekį. Ištraukusi segtuką iš nesušukuotų plaukų ir apžiūrinėdama jį Pipa paklausė:

- Kaipgi atsitiko, kad nieko nepašaukei į pagalbą? Tu į nieką nesikreipei?

Chatun nuleido akis. Didelės ašaros ritosi išbalusiais skruostais.

- Aš nubėgau į rūmus, kad įspėčiau dėl to, kas įvyko, ir paprašyčiau pagalbos, bet negalėjau prie jų prieiti. Jie buvo apsupti kareivių, kurie laikė minią, šaukiančią: "Mirtis, mirtis burtininkei!" Rūmuose taip pat buvo daugybė žmonių. Jie viską grobė. Traškėjo baldai, kuriuos mėtė į kiemą... Tai buvo... siaubinga! Aš nežinojau, kur bėgti, ko ieškoti. Prisiminiau doną Kjarą, tačiau tarnas išvijo mane. Tuomet grįžau čionai, kad pamėginčiau... nežinau ką.

Fjorai gerklėje įstrigo kamuolys. Ji išklausė šį trumpą pasakojimą, reiškiantį, kad jos viltys visiškai žlugo. Ji nejautė skausmo, ne. Jai net nedavė laiko išgyventi baisaus savo sielvarto - tėvo mirties, bet ji žinojo, kad dar ir apverks jį, ir kentės dėl šios netekties. Dabar ją draskė tik bejėgiškas įniršis. Iš jos atėmė viską, liko vien garbė, bet po keleto valandų ji neteks ir jos. Ją išniekins, pažemins, sutryps į purvą - gerasis Frančeskas Beltramis taip norėjo apsaugoti nuo viso to savo nekaltą vaiką... Pagaliau Fjora pratrūko:

- O Lorensas?.. Lorensas Medičis - Florencijos šeimininkas, ką jis darė, kol manęs visur ieškojo ir norėjo nužudyti, kol plėšė mano namus... kol tikriausiai kankino senąją Leonardą? Kur buvo tas visagalis Lorensas Puikusis? Jis vaikštinėjo savo sode ir gėrėjosi žydinčiais laurais, kūrė eiles ir šlovino grožį? O gal jis buvo įnikęs į retą knygą? Mano tėvas surinko puikių knygų. Galbūt Lorensas pasirūpino, kad jos būtų perneštos į jo biblioteką?

Fjora garsiai klausė ir buvo panaši į antikinę raudotoją. Graudžios ašaros paplūdo iš akių... Pipa greitai ranka užspaudė jai burną:

- Nutilk gi! Nori, kad mus visus pakartų? Name daug žmonių. Merguželės dirba, ateina vis naujų klientų.

- Ko tau bijoti, - su kartėliu pasakė Fjora. - Aš tik pasakiau, kad Medičiai ne tokie jau galingi.

- Jie visur turi šnipų. Dėl to jie yra stipriausi, ir dar dėl to, kad turi daug aukso. Jų kraujas ne mėlynesnis už mano. Lorensas turėjo susituokti su princese, kad taptų kilmingas... Na, gana, nusiramink! Jei tau nuo to bus lengviau, prisipažįstu: aš tave puikiai suprantu. Sunku nuryti tokį pipirą.

- Šiuo atveju labai švelniai pasakyta.

- Sutinku, vis dėlto tu dar ne viską praradai. Tau liko gražus veidelis ir... puikus kūnas. Kai tave išmokysiu visu tuo naudotis, įsitikinsi, kad dar daug ko gali pasiekti. Romoje galėsi susikrauti turtus, ir galbūt ateis diena, kai už viską atkeršysi. Dabar gulk miegoti! O štai ją...

- Ką nori jai padaryti? - suriko Fjora suirzusi ir rankomis uždengusi Chatun.

- Aš norėjau ją nužudyti, nes tik mirusieji nekalba, bet gal geriau...

- Kas geriau?

- Reikia pažiūrėti, kas ten slepiasi po skarmalais... Vergė totorė daug kainuoja. Ką ji moka daryti?

- Dainuoti, šokti, groti liutnia. Tačiau tau draudžiu parduoti ją vergų turguje. Ji priklauso man, ir aš myliu ją. Jei tu mus išskirsi, nieko iš manęs nepeši. Aš tikrai nusižudysiu!

Tylėdama, tačiau sunkiai atsidususi Pipa paėmė iš Fjoros Chatun ir ėmė nurenginėti skarmalus. Ji buvo panaši į didžiulę rusvą beždžionę, lukštenančią vos prinokusį riešutą.

Chatun buvo tokia pavargusi, kad negalėjo suprasti, kas darosi. Ji nesilaikė ant kojų, ir jos akys savaime

merkėsi, nors ir kaip ji stengėsi jų neužmerkti. Tarsi nieko nepastebėdama, Virago ją apžiūrinėjo kaip ir Fjorą. Fjora nekantriai laukė, kada visa tai baigsis, bet staiga pašoko netikėdama savo akimis ir ausimis: po Pipos rankomis, atsargiai slystančiomis kūnu, Chatun dejavo ir rangėsi. Jos kūnas buvo įaudrintas, nors akys ir merkėsi. Ji murkė kaip kačiukas atsakydama į glamones. Staiga ji suklupo ant plačiai išskėstų kelių, sugriebė rankomis savo krūtis, o Pipos pirštai pasiekė jos intymią vietą. Jaunas dramblio kaulo spalvos kūnas išsirietė kaip lankas. Chatun alsavo kaip nuvarytas žvėris. Paskui ji riktelėjusi nugriuvo ant grindų. Ją tarsi mėšlungis traukė... Pipa atsistojo. Ji į visa tai žiūrėjo labai abejingai.

Pašaipiai dirstelėjuusi į apstulbusią Fjorą, ji pasakė:

- Ši mažylė moka ne tik šokti ir groti liutnia. Tu niekada su ja nesimylėjai?

- Tu beprotė? - sušuko pasipiktinusi Fjora. - Mylėtis galima tik su vyriškiu... vyriškiu, kurį myli!

- O! Tu dar daug ko nežinai! Moterys gali viena kitai padaryti malonių paslaugų, leidžiančių užmiršti vyrų šiurkštumą. Labai maža tokių, kurie sugeba teikti malonumo. Šturmu užimtame mieste daugelis elgiasi kaip samdyti kariai. Tuo tarpu moteris... Nori, parodysiu tau?

- Ačiū, ne! - Fjora su pasidygėjimu žiūrėjo į inertišką Chatun kūną, miegantį po patirto malonumo. Jai atrodė, kad jos vergę ką tik išniekino... Pipa nusijuokė, pasilenkusi lengvai pakėlė Chatun ir įmetė į lovą.

- Be reikalo raukaisi! Tai, kas įvyko, natūralu, ypač Azijos dukteriai. Šiąnakt pasilik ją. Rytoj ji pradės dirbti. Dabar jos būklė tokia, kad nė neatsimins, kas buvo.

Ant kambario slenksčio ji atsigręžė:

- Beje! Rytoj vakare ir tu pradėsi dirbti. Bus nelabai lengva, tačiau aš padėsiu!

Tą naktį Fjorai taip ir nepavyko užmigti. Namas drebėjo nuo orgijų, ir tas triukšmas kaip būgnų tratėjimas atsiliepė jaunosios moters galvoje. Iki Fjoros atsklido

dainos, riksmai, juokas, girtų knarkimas, ir tai kėlė pasišlykštėjimą. Apie antrą valandą nakties pasigirdo smarkus beldimas į duris, tačiau skląstis buvo stiprus ir niekas neįėjo. Pasigirdo įžeidimai bei apgailestavimo atodūsiai, ir Fjora suprato, ką turėjo galvoje Pipa, kai kalbėjo apie vyrų šiurkštumą... Apsivertusi ant šono, ji pamatė miegančią Chatun, ir ją pervėrė begalinis gailestis. Fjora graužėsi, kad ką tik niekino mergaitę. Vargšė maža būtybė buvo tokia ištikima, pakėlė šaltį, lietų, nuovargį, baimę gatvėje ir kitus pavojus, kad pamėgintų išgelbėti savo ponią nuo baisaus likimo! Vien mintis, kad nuo rytojaus jos gyvenimas virs tikru pragaru ir Virago atiduos ją į tų bjaurių gyvulių rankas, kėlė Fjorai siaubą, daug didesnį negu dėl savojo likimo, nes staiga pajuto savyje dar nepatirtą jėgą. Jeronimos neapykanta ir godumas išplėšė Fjorą iš malonaus, grožio kupino pasaulio ir numetė tiems grobuonims. Dabar ji žinojo: jei nori gyventi, turės kautis pirmu po ranka pasitaikiusiu ginklu. Dar ir dėl to, kad kada nors pasimėgautų kerštu. Keršto jausmas taip stipriai užliejo jos širdį, kaip piktžolės užgožia taurius augalus ir iščiulpia jų syvus. Bet augalams padeda sumanus sodininkas, o širdies niekas neatgaivins, jei ji negaus ją stiprinančio švelnumo! O tas vienintelis, kuris gali padaryti tokį stebuklą, nepasirodys ir niekada nesirūpins ja.

Gaidžiams užgiedojus, Pipos name pasidarė tylu. Fjora išgirdo, kaip išeina paskutinis lankytojas. Jis siaubingai iškraipydamas melodiją plyšojo dainą, kurią Fjora labai mėgo:

Ir ištisus metus ant skruostų
Rožės rausta, žydi.

Žagsinčio girtuoklio dainuojamas romansas buvo beveik neatpažįstamas. Ši daina iliustravo tai, kas nutiko Fjorai: parodija, košmaras, pasityčiojimas. Ji nematė tos kloakos, į kurią įkrito, dugno ir nežinojo, kaip iš jos išsiropšti!.. Dabar Chatun - jos nelaimės draugė. Akimirksniu dingo

atstumas, jei jis iš viso buvo, tarp jos ir jaunosios vergės, tapusios seserimi, galbūt silpnesne, kurią reikia saugoti. Chatun dėka atsirado galimybė sukurti pabėgimo planą. Ji bent jau žino, kur yra Pipos namas.

Fjora užmigo auštant, kai name girdėjosi tik jo gyventojų knarkimas...

Ją pažadino durų trinksėjimas ir pilamo vandens čiurlenimas. Netvarkingai apsivilkusi žydrą peniuarą Pipa pylė vandenį į kubilą ir ruošė vonią. Nuleidusi blakstienas, Fjora stebėjo ją. Tai buvo į vyrą panaši nepaprastai raumeninga moteris, dėl to jos rankos ir pečiai atrodė stambūs, bet neturėjo riebalų. Oda buvo labai švelni, kaip kūdikio balta, ją tik darkė bjaurus randas - senas peilio dūrio pėdsakas.

Nutarusi, kad vandens jau užtenka, Pipa ranka patikrino temperatūrą ir minutėlei dingo. Ji grįžo su dėžute rankoje, kažką iš jos paėmė ir įmetė į kubilą. Pažįstamas pušų sakų ir laurų kvapas pasklido kambaryje. Florentiečių įpročiu Leonarda visuomet dėdavo šio mišinio į išskalbtus baltinius... Bet šiandien ne baltinių skalbimas rūpėjo.

Nė nepažiūrėjusi, ar Fjora atsibudo, Pipa pakėlė ją iš patalo ir besipriešinančią įkišo iki pečių į vandenį.

- Ar ne paprasčiau būtų buvę paprašyti manęs atsikelti ir eiti maudytis? - paklausė ji.

- Visai ne. Yra žmonių, kurie nemėgsta maudytis. Ir aš stengiuosi vengti ginčų šia tema.

- Bet aš mėgstu maudytis, ir Chatun taip pat. Mūsų namuose buvo didelė vonia, ir aš kasdien maudydavausi!

Pipa nepatikliai prunkštelėjo:

- To jau per daug! Kasdieninis maudymasis gadina odą.

- Juk matai, kad negadina. Pati esu girdėjusi, kad garsioji kurtizanė Zafolina, su kuria pabendrauti trokšta patys turtingiausi miesto vyrai, maudosi dukart per dieną!

Dabar Pipa nuoširdžiai apstulbo. Ji net negalėjo įsivaizduoti, kad Frančesko Beltramio duktė žino apie kurtizanių egzistavimą. Fjora jai paaiškino, kad Zafolina buvo labai gražiai išauklėta, kukli, dievobaiminga, todėl ją dažnai priimdavo geriausiuose namuose. Grožėdavosi jos tualetais, papuošalais, klausydavosi, kaip ji kalba arba dainuoja. Tai neturėjo nieko bendro...

- Su tuo, kas vyksta čia? - baigė Pipa muilindama jaunąją moterį. - Jei darysi tai, ką liepsiu, tu taip pat neblogai čia gyvensi. O kai nuvažiuosim į Romą ir pradėsi dainuoti popiežiui, tapsi turtinga kaip Savos karalienė...

- Sabos, - mašinaliai pataisė Fjora, tačiau Virago nesiklausė. Rūpestingai trinkdama naujosios "pensionininkės" galvą, ji entuziastingai balsu svajojo, kaip tvarkys visus Fjoros reikalus, o ši bus kapitulos apipilta auksu ir brangenybėmis. Tačiau jaunoji moteris jos nesiklausė.

Paskendusi savo mintyse, ji su pasimėgavimu maudėsi šiltame ir kvapniame vandenyje. Šio malonumo ji jau keletą dienų neturėjo. Pagal paprotį, jei namuose kas nors mirė, nebuvo galima maudytis.

Po maudynių Pipa susupo Fjorą į paklodę ir pasodino nugara į židinį, kad džiūtų plaukai. Fjoros vietą kubile užėmė Chatun.

- Aš tuojau grįšiu, išmasažuosiu tave ir įtrinsiu aromatinėmis žolėmis, - pareiškė ji ir, dideliam abiejų moterų džiaugsmui, išėjo iš kambario.

Fjora tučtuojau priėjo prie Chatun, kuri įnirtingai muilinosi.

- Aš niekuomet neužmiršiu, ką dėl manęs padarei. Ar bent gali pasakyti, kur mes esame?

- San Spirito kvartale, už Arno. Už prekiautojo žvakėmis namo, netoli mažos gatvelės, vedančios prie nebaigtų statyti rūmų...

- Pičio rūmų? Tų, kuriuos jis buvo priverstas palikti nebaigtus statyti?

- Taip. Čia einama ilgu koridoriumi, ir nėra nė vieno lango į gatvelę. Prie durų kabo raudonas žibintas...

- Kitaip sakant, iš čia sunku išeiti, tiksliau - neįmanoma ir niekas apie mane nežino.

- Vis dėlto yra vienas žmogus, kuris žino. - Chatun sušnabždėjo ir suteliūskavo vandenį kubile. - Tai senas elgeta, kurį sutikau prie vienuolyno. Jis buvo labai geras ir kilniaširdis. Moteris teisi: be kitų leidimo negalima prašyti išmaldos, bet jis man leido. Jis mane globojo ir buvo su manimi, kai vyrai atnešė tave čia...

- Tu jam pasakei, kodėl stovi prie Santa Liučijos vienuolyno?

- Taip.

- Ir jis vis tiek tau padėjo?

- Taip, bet paskui jis man patarė grįžti namo. Aš nenorėjau. Tuomet jis dingo pasakęs, kad jei liksiu ten, mane suims.

Fjora liūdna grįžo prie ugnies. Mažytė jos puoselėta viltis išnyko kaip elgeta nakties tamsoje. Jai tebuvo gaila Chatun. Tikra beprotybė buvo tikėtis tokio vargetos kaip elgeta pagalbos. Reikia pamėginti kažką daryti! Bet ką?

Pipa grįžusi išplovė Chatun galvą, iškėlė ją iš vandens ir ištraukė kubilo kaištį, kad išleistų vandenį. Paskui paguldė Fjorą ant lovos ir ėmė trinti kūną aromatinėmis žolėmis. Suraukusi nosį, Fjora patraukė nuo Virago rankų sklindantį kvapą.

- Koks čia kvapas? Aš paprastai vartoju irisų, verbenų ir trupučio jazminų mišinį.

- Tai taip pat maloniai kvepia, bet meilei nėra labai svarbu. Čia yra briedgaurė, per daug brangi, kad tu raukytumeisi. Jei išmoksi ja naudotis, vyrai eis iš proto.

Staiga Fjora sugriebė Pipos ranką ir paklausė:

- Visa tai... šiam vakarui?

- Tu manai, ruošiu tave tam, kuris tavęs nori? Taip, tai tiesa, bet neklausk jo vardo; vis tiek nepasakysiu. Netrukus pati jį pamatysi...

- O ji? - paklausė Fjora, pirštu rodydama savo buvusią vergę. - Tu tikrai ketini mesti ją į tą pragarą, kurio garsus šiąnakt girdėjau, - girtuokliams ir galvijams?

- Nesijaudink! Aš ją atiduosiu tam, kuris sugebės ją įvertinti. Ši mažylė brangi, su ja galima daug uždirbti. Be to, jai patinka mylėtis...

- Ar nebijai, kad, ją atpažinę, suras ir mane? Vergių totorių yra mažai. Palik ją su manimi. Tu nuveši ją į Romą kartu su manimi. Be abejo, kardinolas Bordžija galės ją nupirkti arba aš tau užmokėsiu už ją, kai uždirbsiu daug aukso...

Fjorai buvo labai sunku šnekėti kaip kurtizanei, bet, kad išgelbėtų Chatun nuo baisaus likimo, ji būtų sutikusi derėtis ir su pačiu velniu.

- Šį vakarą ji negalės pasilikti su tavimi, - atsakė Pipa energingai trindama savo "globotinės" pečius ir krūtinę. - Ir, be to, ji galbūt praleis labai malonų vakarą. Klientas, kuriam ją nuvesiu, iš kilmingųjų, ir dar nevietinis. Nėra ko baimintis...

Fjora suprato, kad nieko negalima padaryti, ir tylėdama leido Pipai save masažuoti. Dabar jos kūnas kvepėjo kaip Landučio parduotuvė, kai šis gaudavo naują aromatinių žolių siuntą. Po keleto minučių ji su kartėliu paklausė:

- O aš galiu tikėtis to, ką tu vadini maloniu vakaru?

Pipa baigė masažuoti. Mašinaliai nusišluostė rankas į savo rūbus ir atsidususi atsakė:

- Ne. Man atrodo, tu esi pakankamai narsi mergina, kad sužinotum teisybę, ir be to, visuomet geriau iš anksto žinoti, kas laukia. Tau teks išgyventi nemalonias minutes, nes jis... nes jis nevisprotis. Bet aš būsiu šalia, bent jau arti, kad nieko blogo neįvyktų. O tu tuo metu galvok apie tai, ką tau pažadėjau... apie savo būsimus turtus!

Aišku, šiai moteriai auksas - didžiausias turtas, gyvenimo tikslas, ir Fjora, tikėjusis suminkštinti jos širdį,

atsisakė tos minties. Pipai buvo mokama už jos pasibjaurėtiną darbą, ir ji savo belaisvei rodė šiek tiek švelnumo tik dėl to, kad ją pamačiusi suprato, jog maloniai elgdamasi gaus daugiau aukso.

Visą dieną Pipa turėjo rūpesčių, keletas valandų buvo skirta poilsiui, o baigėsi diena lengva vakariene. Vėlai vakare Virago atėjo aprengti (truputį) Fjoros: ji padavė jai visai persišviečiančią balto muslino peleriną, o plaukus papuošė jazmino šakele ir žydinčio apelsinmedžio pumpurais. Chatun, aprengta raudona šilkine suknele, apnuoginančia krūtis, ir auksinėmis monetomis papuoštais plaukais kažkur dingo...

- Tu beveik kaip nuotaka! - sušuko Pipa, grožėdamasi savo darbu. - Tai jam patiks. Tas vyrukas mėgsta mergaites. Jam labai malonu atimti joms nekaltybę, jau keletą esu jam atvedusi, bet jis greitai atšąla nuo jų. Tu - kitas reikalas, esi tokia gražuolė!

Fjora vos neprisipažino, jog jau nebėra nekalta mergina, bet pamanė, kad tai vis tiek neišgelbės jos. Jei tas žmogus dėjo tiek pastangų, kad ją gautų, vadinasi, tam buvo kažkokių priežasčių. Ji veltui suko galvą, kas galėtų būti tas nepažįstamasis. Vieno dalyko ji dabar tegalėjo norėti: tegul jis būna šiurkštus, bet nors kiek žmogiškas. Laukdama Fjora kiek įmanydama drąsino save. Ji atsigulė ant lovos. Bliksint žvakėms, jos plaukai žvilgėjo, o švelnios šviesos spinduliai glostė aksominę odą.

Tačiau kai Pipa atidarė duris, kad įleistų “klientą”, Fjora pasibaisėjusi riktelėjo, stryktelėjo iš lovos ir pasislėpė, susisupusi užuolaidomis: įėjusysis buvo Pjetras Pacis, raišas kuprius, kurį Jeronima pagimdė ir norėjo padaryti jos vyru...

Jam tebuvo dvidešimt metų, tačiau iškrypėliškas veidas atrodė nenusakomo amžiaus. Jo nosis buvo ilga, plokščiu galu, riebūs plaukai kadaravo kaip varvekliai, ausys didelės, smarkiai atsikišęs smakras, mažos juodos akutės;

viena jo veido pusė kartais imdavo trūkčioti dėl nervinio tiko, ir tada viena akis užsimerkdavo. Kiek gražesni buvo tik labai balti dantys.

Iki tol Fjora iš visos širdies gailėjo vargšo jaunuolio, likimo taip žiauriai nubausto ir dėl to paties likimo ironijos gimusio tokiame Europos mieste, kur pirmiausia buvo vertinamas grožis. Niekas niekada nematė jo savo bendraamžių draugijoje, nes šie tik negailestingai šaipėsi iš jo apsigimimo ir laidė piktus juokus. Merginos jo vengė, bent jau tos, kurių vardas arba turtas leido tai. Pavyzdžiui, Kjara jo nekentė ir net bijojo. Ji teigė, kad jo tėvas - pats velnias, ir vengė eiti į Beltramio rūmus, jei žinojo, kad ten turi atvykti jaunasis Pacis. Tačiau taip atsitikdavo labai retai, nes jis daugiausia gyvendavo savo senelio dvare Montugyje, kur, kaip šnekama, domėjosi alchemija ir augino piktus šunis.

Pamatęs Fjoros pasibaisėjimą jis nudžiugo.

- Na ką, mano žavioji nuotaka, tai tu taip sutinki savo mylimąjį? Galima pamanyti, kad tave išgąsdinau?

Jo sarkazmas grąžino Fjorai dvasios stiprybę, kurios akimirką iš baimės buvo netekusi. Nepalikdama savo priedangos už užuolaidų, ji paprieštaravo:

- Aš niekada nebijojau tavęs, ir tu tai žinai. Man net atrodo, kad visuomet buvau tau maloni...

- Žinoma, žinoma! Maloni... taip. Tačiau atsisakei tekėti už manęs. Tiek maloni nebuvai, ar ne?

- Negalima atiduoti rankos neatiduodant širdies. Gaila, Pjetrai, bet aš tavęs nemyliu.

- Nelabai apgailestauk: juk ir aš tavęs nemyliu... net manau... kad nekenčiu, bet norėjau turėti tave.

- Prisipažink! Tu norėjai gauti mano kraitį, o paskui - mano tėvo turtą...

- Nemenkink taip savęs! - sukikeno jis, ir gergždžiantis jo juokas lyg pjūklas perrėžė įtemptus jaunosios moters nervus. - Žinoma, aš norėjau įgyti Beltramio palikimą, ir jis teisėtai priklauso man, nes tu - niekas. Tačiau

norėjau turėti ir tave, kad išmokyčiau gyventi pagal savo taisykles. Kad tu paklustum kiekvienam mano norui, kiekvienam kaprizui... Koks puikus būtų buvęs tavo gyvenimas, tu būtum pririšta prie mano lovos dieną naktį kaip šuo... Tu niekuomet nematei mano šunų?.. Gaila... Jie stiprūs ir gražūs ir laižo man rankas, prašo, kad juos glostyčiau. Tu būtum gyvenusi su jais, valgytum su jais... Aš net užsakiau gražų odinį pasidabruotą antkaklį tavo puikiajam kaklui. Ak, kokie mes visi būtume laimingi! Aš jau įsivaizdavau, kaip tu nuoga miegi mano kambaryje ant kilimo greta Molocho, mano mylimo šuns, kuris pribėga prie manęs, kai tik pliaukšteliu rimbu... Matai štai šį rimbą?.. - Jis išsitraukė iš po savo juodo apsiausto, nerūpestingai užsimesto ant pečių, ilgą odinį bizūną ir pliaukštelėjo juo. - Bet dar ne vėlu, žinai? Iš pradžių savaip tapsiu tavo vyru, čia, bordelyje... o paskui pažiūrėsim, kaip įgyvendinti mano nuostabiąją svajonę... Eikš pas mane, mano gerute, eikš pas savo šeimininką!

Jis išprotėjo, tai nekėlė jokių abejonių. Jo akys išsprogo, seilės bėgo iš pražiotos burnos. Pjetras buvo baisus, tikras velnias...

- Niekada! - suriko įsiutusi Fjora. - Aš tau draudžiu artintis prie manęs!

- Tu man draudi? Draudi savo šeimininkui? Tu dar pasigailėsi... Pas mane! Prie kojos ir ant kelių!

Įsikišo Pipa, išsigandusi, kad viskas taip pakrypo:

- Būkite kantresnis, sinjore! Rimbą panaudosi vėliau, kai ji bent kiek pripras prie tavęs, - pasakė ji kuo ramesniu balsu. - Pagalvok: priešais tave - jauna, nekalta mergina, kuri dar neįsivaizduoja ryšio su tavimi džiaugsmų... Pirmiausia paimk ją! Esu įsitikinusi, kad paskui ji taps švelni ir paklusni!..

Klaidžiojantis Pjetro žvilgsnis sustingo. Jis du tris kartus giliai įkvėpė ir numetė rimbą.

- Tu teisi. Iš pradžių - vestuvės! Vesk ją pas mane!

Pipos nereikėjo dukart prašyti. Kad ir kaip įnirtingai Fjora priešinosi, ji ištempė ją iš slėptuvės ir privertė atsigulti ant lovos. Jaunoji moteris tučtuojau susirietė į kamuoliuką. Jos širdis taip daužėsi, kad atrodė, tuoj iššoks, nes Pjetras, tūžmingai klykdamas, vėl nustvėrė savo rimbą ir suplieke jai per pečius ir nugarą. Jis norėjo dar kirsti, tačiau Virago, suprasdama, kad jis gali užmušti tokią vertingą jos belaisvę, sulaikė jo ranką:

- Aš jau sakiau, sinjore: būk kantresnis! Be reikalo jai sušėrei, išsitepsi krauju. Aš ją laikysiu!

- Gerai, laikyk ją! Ji gali mane subraižyti nagais!

- Nebijok! Aš saugosiu! Pirmiausia nusirenk! - Ir visai tyliai sušnabždėjo Fjorai į ausį: - Dėl Dievo meilės, nesipriešink! Jis gali užmušti tave!

Tai, kad Pipa tokioje vietoje ir tokiu momentu prisiminė Dievą, rodė didžiulį jos nerimą, tačiau anaiptol nesutrukdė nuramdyti nelaimingąją ir paguldyti ją ant lovos, stipriai prispaudus pečius ir rankas.

Pjetras nusivilko savo apsiaustą ir nušveitė į kampą.

- Aš nenusirenginėju, kai merginoms atimu nekaltybę. Mano kostiumas joms atrodo malonesnis. Jis jas jaudina!

Viršutinė kostiumo dalis, aptempusi jo liemenį nuo kaklo iki liemens, buvo pilna smulkių aštrių metalinių plokštelių, kurios negalėjo rimtai sužeisti, bet iki kraujo braižė jo draugužių odą.

- Velniai griebtų! - sušuko sukrėsta Pipa. Nors ji ir žinojo, kad Jeronimos sūnus ne visai normalus, o savo įstaigoje ir anksčiau buvo sutikusi žiaurių vyrų, tačiau šis pranoko visus.

Pamatęs, kad jis artinasi, Fjora užsimerkė ir stipriai suspaudė kojas, bet tas baidyklė smarkiai trenkęs keliu, praskėtė jas ir šiurkščiai įėjo į ją... bet tučtuojau pašoko, subraižęs jaunosios moters krūtis bei pilvą ir privertęs ją sudejuoti.

- Ji nėra nekalta! - suriaumojo jis.

- Nėra nekalta? - pakartojo Pipa. - Sinjore, tu klysti, tu turbūt buvai per daug šiurkštus!

- Aš neišprotėjau, Pipa, ir galiu suprasti, skaisti mergina ji ar ne! Ja jau naudojosi... bet tu man pasakysi kas! Girdi, šlykšti prostitute? Nors tavo manieros - kaip kilmingos damos, bet verta tu ne daugiau kaip mergšė iš smuklės! Tu man prabilsi!

Jis vėl puolė ją, stvėrė už kaklo ir ėmė smaugti. Pipa suriko:

- Nori, kad ji tau pasakytų, bet juk tu ją pasmaugsi! Paleisk ją... Sakau tau, paleisk!

Ji jau sugriebė pabaisą už rūbų, bet staiga nežinia iš kur atsirado vyriškis, vilkintis skarmalais, dėl ko atrodė panašus į šikšnosparnį, tokį didelį ir juodą, kad Pipa palaikė jį pačiu velniu. Ji vos spėjo pastebėti žybtelint trumpą špagą, kuria jis dukart smeigė į Pjetro nugarą...

Kuprius riktelėjo ir susmuko. Jo rankos ant jau dūstančios Fjoros kaklo atsileido. Pipa, klūpėjusi kitoje lovos pusėje, lėtai atsistojo. Ji lyg beprotė žiūrėjo tai į nejudantį kūną, tai į skarmaluotą vyrą, kuris be didelių pastangų, suėmęs numirėlį už liemenės apykaklės, nukėlė nuo Fjoros, ant kurios visu svoriu buvo sudribęs, ir su pasidygėjimu numetė ant grindų kaip kokį nelabąjį. Jaunosios moters kūnas, pilnas kraujuojančių įdrėskimų, nejudėjo. Nosies sparneliai buvo prisispaudę, Fjora sunkiai alsavo...

- Puikus darbas! - ištarė Pipa, su siaubu žiūrėdama į besiplečiančią kraujo dėmę ant Pjetro nugaros. - Bet kas tu esi?

- Tas, kuris tave pakartų arba sudegintų, jei šis baidyklė tavo namuose būtų nužudęs madoną Beltrami. Nusikaltimas jau tai, kad tu kaip belaisvę laikei moterį, jėga išvestą iš vienuolyno, - ramiai atsakė Demetrijas, atsargiai čiupinėdamas Fjoros kaklą, kad įsitikintų, jog slanksteliai nepažeisti. - Tu - jo bendrininkė, tu laikei jos rankas, kai jis ją smaugė.

- Aš nebūčiau leidusi pasmaugti jos! Prisiekiu...

- Neprisiekinėk, Pipa. Veltui gaišti laiką. Geriau padėk jai, jos būklė sunki!

Gydytojas graikas iš savo skarmalų išsitraukė mažą buteliuką ir, priglaudęs jį prie išbalusių Fjoros lūpų, įlašino į burną keletą lašų. Po keleto akimirkų visas kūnas suvirpėjo. Pagaliau Fjora atsimerkė ir neapsakomai nustebusi pažvelgė į barzdotą veidą, pasilenkusį prie jos. Ji laiku susilaikė nešūktelėjusi, nes Demetrijas greitai priglaudė prie lūpų pirštą:

- Tau geriau?

- Taip... - iškvėpė ji. - Taip... ačiū!

Pipa lakstė aplinkui, nuvilko suplėšytos muslino pelerinos liekanas, nuplovė ją visą vandeniu, su apelsinų sultimis, paskui iš mažo buteliuko paėmė truputį tepalo ir patepė įdrėskimus, žodžiais ramindama auką ir kartu neužmiršdama akies krašteliu stebėti keistą atvykėlį:

- Taip, mano balandėle! Viskas praeis! Pamiegosi naktelę, ir viskas praeis!

- Sutinku, reikia naktelę pamiegoti, - pasakė Demetrijas, - tik ne čia! Aprenk ją kuo nors! Aš ją išsivedu.

Pipa akimirksiu atgijo. Ji pašoko, atsistojo priešais graiką, sugniaužė kumščius, įsirėmė jais į klubus, grėsmingai demonstruodama raumenis.

- Tu nieko neišsivesi! Jau ir taip man pakenkei, nužudei gerą klientą! Bet ją aš pasiliksiu! Supratai! Kas tu galų gale esi? Paprastas elgeta! O aš surasiu porą tvirtų vyrukų, kurie man padės. Jau nekalbu apie tai, kad galiu pakviesti gvardiečius. Ir jiems pasakysiu, kad nužudei kilnų žmogų, ir už tai tave pakars! Ir tikrai... kodėl gi man dabar jų nepakvietus?

Ji jau norėjo surikti, bet tuo momentu Demetrijas ištiesė į priekį ranką, išskėtė pirštus ir prikišo juos prie moters akių, o ji sustingo vietoje, žagtelėjo ir išsižiojo. Nekeisdamas padėties, graikas priėjo žingsnį arčiau, o

Pipa pasitraukė žingsnį atgal, ir taip jie ėjo, kol ji nugara atsirėmė į sieną, tiesi kaip pagalys. Juodos Demetrijo akys, įsmeigtos į ją, degė kaip dvi žvakės.

- Tu nieko nekviesi, Pipa, - ramiai pasakė jis nenukreipdamas nuo jos akių. - Tu paklusi man... Ar girdi mane?

- Taip... Taip, girdžiu tave! Kalbėk! Aš paklūstu tau!

Jos balsas pasidarė visai kitoks, gūdus...

- Tuomet klausyk: tu aprengsi šią jauną moterį ir palydėsi mus iki durų. Paskui, kai tavo namai ištuštės, pašauksi savo brolį ir judu nunešite kūną ant upės kranto. Ten pririšite kuo didžiausią akmenį ir įmesite kūną į vandenį. Paskui grįšite. Tik tada tu atsibusi, bet užmirši viską, kas čia įvyko. O tavo belaisvė pabėgo, kai čia įėjusi girtų žmonių kompanija sukėlė muštynes...

Atrodė, visa jo jėga buvo žvilgsnyje ir rankose, kuriomis tarsi prikalė Pipą prie sienos. Jis aiškiai tarė kiekvieną skiemenį, kad jie įstrigtų galvoje. Jos akys tebebuvo plačiai atmerktos, bet ji pati nejudėjo. Ji buvo panaši į statulą, kurią Fjora su nuostaba apžiūrinėjo. Minutėlę patylėjęs, Demetrijus paklausė:

- Tu supratai mano įsakymą?

- Taip.

- Tu jį įvykdysi? Nieko neužmirši?

- Nieko neužmiršiu...

- Tuomet eik, vykdyk! - pridūrė jis garsiai ir lėtai nuleido ranką.

Pipa susvyravo, tarsi netekusi atramos, ir ėmė vaikščioti, bet jos judesiai buvo keisti kaip prisukamos lėlės. Ji aprengė Fjorą, nedrįstančią nė krustelėti, padavė jai rūbus, kuriuos ši vilkėjo, kai čia pateko: marškinius, baltą naują suknelę, pintų virvių sandalus. Demetrijus pakėlė nuo grindų numestą Pjetro apsiaustą ir užmetė jį jaunajai moteriai ant pečių, uždengdamas ją visą, paskui ištiesė jai ranką.

- Eime! - pasakė jis. - Ir nieko nekalbėk! Ji palydės mus iki durų, kaip jai įsakiau...

Pipa ramiai, tarsi būtų viena, uždegė kandeliabro žvakę ir pasuko prie durų. Tačiau Fjora nepakluso ją vedančiai rankai:

- O Chatun? Aš negaliu išeiti be jos!

- Totorė, tavo ištikima tarnaitė? Kur ji?

Fjora mostelėjo ranka:

- Nežinau. Kažkur čia, name... su vyriškiu... Pipa sakė, kad atiduos ją tam, kuris sugebės ją įvertinti... Reikia surasti ją!

Demetrijas suraukė antakius:

- Šiąnakt neįmanoma. Namas didelis, ir mes nepajėgsime jo viso apieškoti. Be to, aš negaliu užmigdyti pulko žmonių, kaip padariau šiai moteriai. Teks eiti be jos.

- Ne! - sušuko Fjora. - Aš negaliu palikti jos čia. Dievas žino, kas gali jai atsitikti, jei paliksime su tais demonais!

- Nemanau, kad pajėgtum ją apginti. Tačiau nusiramink, jai nieko negresia: Pipa per daug gerai žino gražios merginos vertę. O rytoj aš nusiųsiu ieškoti jos. Virago negali ilgai priešintis tokiam argumentui kaip auksas, ir ji gaus jo. O dabar einam, reikia greičiau pasišalinti!

Pipa laukė jų prie slenksčio kaip pavyzdinga tarnaitė. Kai Demetrijas su Fjora prisiartino prie jos, ji nuėjo pirmyn iškėlusi žvakę, kad apšviestų kelią. Tamsiu koridoriumi jie išėjo į vidinį kiemą. Į tą patį, kurį Fjora matė pro prausyklos langą. Kai jie lenkė laiptus, pasigirdo linksmas klegesys ir juokas, bet taip arti, jog bėglę pagavo baimė, kad atsidarys durys ir kas nors išeis iš ten, kur vyko tikra bakchanalija.

- Nebijok, - sušnabždėjo Demetrijas. - Su ja mums niekas negresia.

Paskutinio koridoriaus gale Pipa pravėrė duris ir išleido savo palydovus, o paskui uždarė duris. Neslėpdama džiaugsmo, Fjora žiūrėjo į aukštą, žvaigždžių nusėtą mėlyną dangų. Ji giliai įkvėpė drėgno oro, atsiduodančio žuvimi, aliejumi, sudegusiu medžiu, ir stipriai suspaudė Demetrijo ranką.

- Kaip tau atsidėkoti... - prabilo ji, bet jis privertė ją nutilti.

- Vėliau turėsime laiko pasikalbėti apie viską, o dabar mums reikia, kol praeis naktis, kažkur prisiglausti. Auštant, kai atsidarys miesto vartai, aš nuvesiu tave į savo namą Fjezolėje...

- Kur mes dabar einame?..

- Pas vieną mano bičiulį, kuriam priklauso šie skarmalai ir... dar kai kas...

Iš gatvelės jie išslinko labai atsargiai ir tik įsitikinę, kad sargybinių žingsniai tolsta, o ne artėja. Priešais juos stūksojo kažkas panašaus į griuvėsių krūvą, tačiau iš tikrųjų čia buvo nebaigti statyti didžiuliai rūmai. Pastatytas buvo tik pirmas aukštas ir dalis antro, bet sienos darė įspūdį dėl to, kad rūmų sienos buvo kraunamos iš beveik netašytų akmenų. Jie atrodė kaip senovinė tvirtovė.*

Kvartalo gyventojai nesiartino prie rūmų, nes apie juos sklido blogos šnekos. Lukas Pitis, vienas turtingiausių Florencijos žmonių, sumanė juos pastatyti ir projektą užsakė genialiam architektui Bruneleskiui, kuris suprojektavo Pičių koplytėlę ir didžiulį skaisčiai raudoną Santa Marijos katedros kupolą. Pitis norėjo, kad rūmai būtų didžiausi ir turtingiausi mieste. Mirus Kozimui, Lorenso seneliui, Pitis sudarė sąmokslą su tuometiniu magistrato vadovu Soderinu, kad išplėštų valdžią iš silpnų jo sūnaus Pjero Podagriko rankų. Tačiau sąmokslas buvo atskleistas,

* Po šimto metų Pičio rūmų statybą atnaujino ir tęsė hercogas Kozimas I Medičis.

o Pitis, visko netekęs, turėjo palikti karštai mylimą miestą ir mirti tremtyje. Tačiau žmonių vaizduotės tokia paprasta pabaiga nepatenkino, ir jie pasakodavo, - suprantama, slaptai, - kad Luką Pitį nužudė Medičių žmonės, jo palaikai palaidoti po nebaigtų rūmų akmenimis. Kadangi legendos, kaip žinoma, ilgai gyvuoja, moterys visuomet žegnojosi, kai eidavo pro aukštas sienas su didžiulėmis arkomis, atidengiančiomis tuščias kvadratinių langų akis. Taip praslinko jau trisdešimt penkeri metai...

Demetrijas vedė savo draugę tiesiai prie apleistų rūmų, apsimesdamas nepastebįs, kaip ji bijo.

- Mergina, susipažinusi su graikų kultūra, neturi jausti kvailos baimės! - drąsino jis ją.

Jie apėjo rūmus, pateko ten, kur ant kalvos turėjo būti sodas, ir tada įėjo į durų kiaurymę. Tamsoje Demetrijas pastebėjo siaurą šviesos ruoželį, besiskverbiantį pro lentas, ir pasibeldė, kaip buvo sutarta. Pasigirdo šiurkštus balsas:

- Kas ten?

- Prašantieji!

Tai, kas atstojo duris, atsidarė, ir jie įėjo į kambarį, turėjusį būti tarnybine rūmų patalpa. Šviesą skleidė nedidelis ugniakuras, įrengtas tiesiai ant plūktinės aslos. Atvykėlius sutiko žemas sausas žmogus pergamento spalvos veidu, žilais ilgais plaukais ir reta barzdele. Jis greitai dirstelėjo į savo svečius, tučtuojau grįžo prie ugnies ir kažką pamaišė moliniame puode:

- Atrodo, tau pavyko?

- Taip, dėkui tau, Bernardinai. Ir kaip tik laiku. Turėjau nužudyti Pjetrą Pacį. Tai jis liepė pagrobti Fjorą ir tuo metu, kai įėjau, smaugė ją. O dabar Pipa ir jos brolis tikriausiai jau riša prie jo kūno akmenį, kad įmestų į Arną.

- Viena piktžole mažiau! - pritariamai šūktelėjo senukas. - O tu, mergaite, sveika atvykusi! Esi pas

bičiulius... Beje, tu mane pažįsti, nes dažnam duodavai išmaldą.

Ji tikrai prisiminė šį senuką, kuris visuomet prašydavo išmaldos prie katedros, ir dainuodavo graudžią senovinę dainą.

- Aš tau dėkoju, - pasakė Fjora, - tačiau... maniau, jog esi aklas ir kurčias.

Jis tyliai sukikeno ir išdidžiai paaiškino, jog reikia labai didelės patirties, idant išmoktum taip užversti akis aukštyn, kad matytųsi tik baltymai, o būti kurčiam visai nesunku.

- O dabar tu gali pamiegoti, tai tau būtina. Štai mano patalas, - pridūrė jis rodydamas skarmalų krūvą, jo būste atstojančią baldus. - Kai gaidys sugiedos, aš tave pažadinsiu...

- Priimdamas mane į savo namus, tu rizikuoji gyvybe. Manau, žinai tai?

- Aš rizikuoju mažiau, negu tau atrodo, mergaite. Nekreipk dėmesio į skurdžią mano gyvenimo buitį - juk aš turiu tokią valdžią, kurios pavydėtų daugelis kunigaikščių. Elgetų brolijoje, gausiausioje prie Viduržemio jūros ir už jos ribų, kits kitą pažįsta iš vienintelio žodžio: Prašantieji! Aš vadovauju Florencijos elgetoms: tikriems invalidams ar apsimetėliams, kišenvagiams, visokio plauko elgetoms. Jie sudaro visą armiją, kuri smogia dažniausiai tamsoje, bet dėl to jie ne mažiau baisūs. Kai bręsta maištas, mes visada pačiame centre. Tačiau, matai, aš galiu gyventi taip, kaip man patinka, tik tave atlydėjusio žmogaus dėka, nes mane išgelbėjo jo žinios. O Bernardinas visuomet moka savo skolas!.. O dabar miegok ir nieko negirdėk, nes mudviem su graiku reikia pasišnekėti...

Išsitiesusi ant dvokiančių skudurų krūvos kaip ant minkščiausių pūkų, užmiršusi savo žaizdas, Fjora išsyk kietai užmigo. Susėdę už poros žingsnių nuo jos abipus ugniakuro, panašūs į du keistus nakties paukščius, graikas

gydytojas ir elgetų karalius iki pirmųjų saulės spindulių pusbalsiu aptarinėjo savo reikalus. Kai užgiedojo gaidžiai, Demetrijas iš po savo skarmalų išsitraukė saują florinų ir ištiesė juos bičiuliui. Paskui jis atsistojo, pasirąžė ir paklausė:

- Manai, pasiseks?

Šis gūžtelėjo pečiais, perdėjo auksines monetas iš vienos rankos į kitą grožėdamasis jomis:

- Mums tai - vaikų žaidimas. Po dviejų valandų gandas, kad mergina ne pabėgo iš vienuolyno, bet ją pagrobė, greitai kaip vėjas pasklis visose aikštėse ir turgavietėse.

- Tu esi įsitikinęs, kad nei tu, nei tavo broliai nepakliūsite į bardželo rankas?

- Vėjo negalima suimti. Niekas nežino, kur jis atsiranda ir kodėl, bet jis praskrieja, o mes pasistengsime, kad jis negreit nurimtų. Nesibaimink! Mes apsukrūs, ir kūmutės galės iki soties prisiplepėti.

Demetrijas palingavo galva, nusišypsojo ir nuėjo žadinti Fjoros. Po valandos jie perėjo miestą paskui vežimus, prikrautus daržovių bei paukščių ir važiuojančius į turgų. Niekas nekreipė į juos dėmesio, net apsaugos kareiviai nežvilgtelėjo. Jie perėjo vartus į Fjezolę, paskui nuėjo palei puikaus Badžio sodo, kadaise užveisto Kozimo Medičio, sienas.

Gaivus, tyras ir vaiskus ryto oras žadėjo gražią, saulėtą dieną. Nors baimė paleido Fjorą, širdyje jai buvo slogu. Ji tipeno paskui Demetriją dulkėtu keliu, kuriuo tiek kartų jojo arba arkliu, arba mulu, linksmai žvangant jų varpeliams. Ten, viršuje, - jos namas, ji net mato jo stogą tarp laurų, - ten Filipas padovanojo jai keletą nuostabių laimės valandų. Ji mirkčiojo saulėje kaip naktinis paukštis, staiga patekęs į ryškią šviesą. Viskas aplink pasikeitė, viskas įgijo kitas spalvas, ir Fjora tapo svetima šioje puikioje šalyje, kurią mylėjo visa esybe,

visa švelnia širdimi ir kuri nebepripažino jos, pavertė ją elgeta.

Demetrijas, slapta žvilgčiojęs į Fjorą ir pastebėjęs, kad ji vos nepargriuvo lietaus išgraužtoje duobėje, paėmė ją už parankės ir nebepaleido.

- Įkalnė stati ir tavo kelias, Fjora Beltrami, atrodo tau vargingas, nes tu iš aukštai nupuolei ir tavo žaizdos dar tebekraujuoja, tačiau žinok, kad tas, kuris nori pasiekti kalno viršūnę, turi užkopti jo šlaitais.

- Manai, man dar yra viršūnių? Aš pavargau, Demetrijau...

- Aš jau sakiau, tavo žaizdos tebekraujuoja, bet randai odą daro stipresnę. Aš tave išgydysiu, ir tu išvysi naujus horizontus. Ir tu suprasi, kad... nori mylėti ir būti mylima.

- Niekuomet! Aš niekada nebepamilsiu! Mano širdyje per daug kartėlio, kad vėl galėtų gimti meilė. Dabar svajoju tik apie tai, kaip atkeršyti už savo motiną, savo tėvą ir už save. Tu tik pagalvok: juk iš manęs viskas atimta, mano namai išdraskyti, ir gal net nužudyta mano brangioji Leonarda, kurios nedrįsau prisiminti tuose namuose, iš kurių mane išvadavai...

- Galiu tau garantuoti, kad kai buvo užgrobti Beltramio rūmai, nieko nenužudė. Tarnus, kurie patys neišbėgiojo, išvaikė. Elgeta Bernardinas viską sužinojo. Tavo Leonarda rado prieglobstį.

- Kur? Jai turėjo būti uždarytos visos durys, net Kolombos, mano draugės Kjaros Albici guvernantės. Nebent... ji būtų išvažiavusi pas savo dukterėčią Žanetą, kuri ištekėjo už Mudželo fermerio? Ak! Jei aš tai žinočiau!

- Nesijaudink, aš ją surasiu! O dėl keršto, tai visai suprantama, kad tu galvoji apie jį.

- Aš galvoju tik apie kerštą! Bet aš nieko nebeturiu, kad galėčiau atkeršyti, tik dvi savo rankas, - pridūrė ji liūdnai ir ištiesė savo delnus su plonais pirštais ir

nulūžinėjusiais nagais - jie atrodė per daug trapūs tokiai sunkiai užduočiai.

- Tu gali pasikliauti manimi! Drauge rasime tau reikiamą ginklą. Žinau, kad kelias ilgas ir jame bus nemaža netikėtumų. Aš turiu tau daug ką papasakoti...

Fjora smalsiai pažvelgė į savo bendrakeleivį.

- Tu keistas žmogus, ir aš ne pirmą kartą su tavimi susitinku. Aš neužmiršau, ką man išpranašavai per pokylį Medičių rūmuose...

- Tikiuosi, neužmiršai ir mano pažado padėti tau, kai reikės?..

- Neužmiršau... Bet tuo netikėjau. Atleisk, juk išgelbėjai mane nuo dar baisesnio negu mirtis likimo, ir aš niekada neįstengsiu tau deramai atsidėkoti. Tačiau turiu prisipažinti, kad mane šiek tiek gąsdini. Iš kur tokia tavo galia? Vakar vienu mostu tu pavertei Virago klusnia tarnaite...

- Ššš! Apie tai pasikalbėsime truputį vėliau. Niekuomet nežinai, kur vėjas gali nunešti tavo žodžius... Tik viena prisimink: žmogaus protą lengva valdyti, kai jis apimtas jausmų...

Toliau jie ėjo tylėdami. Demetrijas iš kelio pasuko į taką, vingiuojantį tarp vynuogynų ir alyvmedžių giraičių. Saulė kilo vis aukščiau, ji pavasariškai šildė kalvas, kur tai šen, tai ten augo aukšti tamsūs kiparisai. Ant sidabrinės alyvmedžio šakos nutūpęs strazdas čiulbėjo savo giesmę. Fjora stabtelėjo paklausyti jo ir atsipūsti. Prakaito lašeliai žvilgėjo ant jos kaktos ir viršutinės lūpos, kojas, apautas dulkinais virviniais sandalais, skaudėjo.

- Kodėl mes ėjome čia? - paklausė ji. - Argi tas kelias ne ilgesnis?

- Priešingai, jis trumpesnis tiems, kurie eina pas mane. Ir paskui... taip mes aplenkiame namą, kuris tau ypač brangus! Ar ne ten tu tapai Karolio Drąsiojo pasiuntinio grafo de Selonžė žmona?

Šių žodžių sukrėsta Fjora pakėlė išgąstingą žvilgsnį į savo keistąjį palydovą ir vos susilaikė nepersižegnojusi.

- Turbūt esi pats velnias, jei ir tai žinai, - ištarė ji.

Graikas tik nusijuokė.

- Ne, - atsakė jis ramiai. - Tiesiog aš visuomet žinau tai, kas man reikalinga. O dabar eikime toliau! Mudviem reikia persirengti, pailsėti ir... išgerti po taurę šalto vyno!

Devintas skyrius

Bizantijos gydytojas

Graiko namas buvo netoli Fjezolės miestelio, į jį vedė kelias, kurio abiejose pusėse kaip žalia siena stūksojo aukšti kiparisai. Pastatytas prieš du šimtmečius, gvelfų ir gibelinų brolžudiškų karų laikais, namas iš pradžių buvo nedidelė tvirtovė, kadaise gynusi antikinio etruskų miesto prieigas. Aukštas raudonas dantytas namo sienas viršuje dabar dengė stogas su plokščiais šlaitais. Dėl keturkampio bokšto, dabar taip pat uždengto stogu, pastatas atrodė karingai, užtat jį supusiam sodui negalėjo prilygti joks labiausiai prižiūrimas miesto sodas. Jo dėka senos sienos neatrodė taip niūriai, į jas buvo maloniau žiūrėti.

Po aukštomis pinijomis iš žemės tryško šaltinis, šaltas jo vanduo bėgo į didelį kvadratinį baseiną, aplink kurį vešėjo laurai, žydėjo erškėtrožių krūmai, aukšti mėlyni ir juodi irisai, lavandos, didelės baltos aguonos, granatmedžiai raudonais žiedais, citrinų krūmai ir apelsinmedžiai dideliuose raudono molio vazonuose, plačiose lysvėse buvo prisodinta vaistinių augalų, galinčių praversti gydytojui. Sode augo ir vaismedžių: vyšnių, slyvų, kriaušių, o už kalvos iki fermos driekėsi daržas. Už namo sena susmegusi siena sudarė terasą, kurioje

augo vynuogės. Taip atrodė nedidelė Demetrijo sodyba, įsigyta per Lorenso kilniaširdiškumą.

- Kaip jo asmeninis gydytojas, aš turiu kambarį Largos rūmuose, taip pat visuose jo dvaruose, tačiau jis žino, kad man patinka gyventi atskirai, todėl atidavė šį namą. Jis nėra toks didelis ir gražus, kad keltų pavydą, bet aš čia gerai jaučiuosi, man čia ramu dirbti, juo labiau kad dauguma vietos gyventojų, laikydami žiniuoniu, vengia manęs. Tiesa, sodo gale yra kelias, vedantis į Fonteliučentę...

Fjorai nereikėjo nieko aiškinti, nes, kaip ir visi aplinkiniai gyventojai, žinojo, jog Fonteliučentės grotose yra įsikūrusi žiniuonių draugija. Beltramis niekuomet neleido savo dukteriai eiti pasivaikščioti ta pavojinga kryptimi. Todėl Demetrijo namas jai buvo nežinomas, nors ir stovėjo netoli Beltramio vilos.

Sunkiais dideliais surūdijusiais vinimis apkaltas namo duris atvykėliams atidarė tarnas. Jis buvo toks žemas ir pečiuitas, kaip Demetrijas aukštas ir liesas. Kvadratinis veidas su suplota nosimi atrodė drąsus. Storu kaklu, tvirtų pečių, jis buvo daug jaunesnis už savo šeimininką, gal kokių trisdešimt penkerių metų. Jo plaukai buvo juodi, šiurkštūs ir tiesūs. Matėsi, kad jis labai džiaugiasi ir jaučia palengvėjimą.

- Maniau, jau nebegrįši, šeimininke! - pasakė jis. - Šviesusis sinjoras Medičis du kartus ieškojo jūsų...

- Ką atsakei?

- Kaip liepei: kad išvykai į Pratą priglausti prie šventų relikvijų gydomąjį tepalą, pagamintą donai Lukrecijai, jo šviesybės motinai, kuriai skauda strėnas...

- O antrą kartą?

- Kad dar negrįžai...

- Puiku, - pratarė Demetrijas šyptelėjęs. - Fjora, - kreipėsi jis į merginą ir uždėjo ranką ant savo tarno peties, - tai Estebanas. Jis iš Ispanijos, iš Toledo. Prieš keletą metų sutikau jį ten. Jis ir mano pagalbininkas,

ir durininkas, ir sodininkas, mano įsakymų vykdytojas, o kartais - mano akys ir ausys... Tu jo nepažįsti, bet jis tave gerai pažįsta. Tai jis vieną žiemos naktį pamatė, kaip keletas žmonių įėjo į kaimyninį vienuolyną ir iš ten išėjo... bet kita tvarka. Kartu su Samija, verge egiptiete, kurią man paskolino Medičių rūmuose ir kuri, laimė, yra nebylė, jie - vieninteliai šių namų tarnai.

Estebanas nusilenkė ir suplojo delnais. Pasirodė aukšta tamsiaodė mergina, vilkinti mėlyna tunika, ant klubų sujuosta ryškiai raudonu šaliku, ir taip pat nusilenkė.

- Štai dona Fjora, - pasakė graikas. - Tu turi tarnauti jai ne mažiau uoliai kaip ir man. Ji griūna iš nuovargio, jai reikia išsimaudyti ir ji nori valgyti. Tu žinai, ką daryti. Sudeginsi jos vilkimus rūbus, o žaizdas ant jos kūno gydysi, kaip tave mokiau. O tau, Fjora, reikia pailsėti ir viską užmiršti. Miegok kiek norėsi. Geresnio vaisto nėra.

Dar kartą nusilenkusi, Samija paėmė jaunąją moterį už rankos. Jos perėjo priimamąjį - didelį kambarį kalkėmis išdažytomis sienomis, kurį puošė tik pusapvalių lubų raudonų ir mėlynų skliautų susikirtimai. Grindys buvo išklotos mažomis plytelėmis, palei sieną stovėjo sodininko instrumentai, o ant pačių sienų buvo sukabinti balnai, pakinktai, vadelės... Kitame kambario, matyt, kažkada buvusio sargybine, kampe buvo durys į mažą kiemelį, o iš ten jos įėjo į gyvenamąją namo dalį. Samija nuvedė Fjorą į didelę virtuvę, kvepiančią puode virš ugnies troškinama mėsa; be to, kvapą skleidė palubėje sukabinėti svogūnų, pipirų, kmynų, laurų, mairūnų ir rozmarinų ryšulėliai.

Kalbėtis buvo neįmanoma, ir Fjora leido tarnaitei daryti viską, ką, šios manymu, reikėjo. Samija nuvilko jos rūbus ir numetė į kampą, kad vėliau sudegintų, pasodino Fjorą į didelį dubenį, gerai nuprausė ją, greitai nušluostė ir padavė plonos drobės marškinius bei aksomines šlepetes, Fjorai per dideles, bet patogias.

Paskui įtaisė ją prie stalo ir padavė didelį dubenį avienos, troškintos su žolelėmis, atpjovė gabalą sūrio, o desertui atnešė migdolų pyrago. Prie visų patiekalų buvo pasiūlyta gero kjančio, kuris paurausvino išbalusius išgelbėtos jaunosios moters skruostus.

Fjora tiesiog prarijo puikius pietus ir tada kūne pajuto dar didesnį nuovargį, o galvoje sunkumą. Ji mielai leidosi nuvedama į kambarį antrame aukšte ir ten atkreipė dėmesį tik į vieną dalyką: jos laukė balti patalai, atlenkta antklodė. Laiminga ji atsigulė ant lavandomis kvepiančios paklodės ir užmigo vos padėjusi galvą ant pagalvės.

Samija truputį pabuvo kambaryje, įsitikino, kad Fjora užmigo, užtraukė lovos užuolaidas, paliko kambarį ir nuėjo į virtuvę, kur Demetrijas ir Estebanas jau sėdėjo už stalo. Graikas buvo jau nusiprausęs sodo šaltinyje ir vietoje skarmalų apsivilkęs mėgstamą juodo aksomo kostiumą.

Estebanas storai raikė apvalų duonos kepaliuką. Demetrijas įsipylė pilną stiklinę vyno ir gardžiuodamasis išgėrė jį kaip žmogus, seniai nieko panašaus neragavęs.

- Mūsų bičiuliai elgetos labai svetingi, bet jų kasdienis maistas nėra toks puikus. Gera grįžti namo...

Jis su apetitu puolė valgyti vergės paduotą troškinį, išgėrė dar vieną stiklinę vyno, paskui pasisuko į Estebaną:

- Ar padarei, ką liepiau?

- Taip, šeimininke... Tą dieną, kai abi moteris nuvedė į Santa Liučijos vienuolyną, aš priėjau prie žmogaus, kurį man parodei...

- Marino Bečio, to, kuris sulaužė duotą priesaiką ir papasakojo donai Paci apie Beltramio nuotykį Burgundijoje?

- Būk ramus, aš neapsirikau. Priėjau prie jo. Visi aplink vienu metu šnekėjo, o jis atrodė sutrikęs. Aš suvaidinau komediją. Pasakiau, kad vertinu jo, kaip Florencijos piliečio poelgį, nes jis atliko savo pareigą ir

net savo kaip krikščionio pareigą, - demaskavo velionį Beltramį, nors dėl to ir patyrė nuostolių, neteko ūkvedžio pareigų, už kurias gaudavo nemažą atlyginimą... Atrodo, mano žodžiai pataisė jo nuotaiką, juo labiau kad kiti stengėsi greičiau pasišalinti. Mudu išėjome drauge...

Estebanas minutėlę nutraukė pasakojimą, kad gurkštelėtų vyno.

- O paskui? - paklausė Demetrijas.

- Mudu nuėjome į smuklę ant upės kranto, kur renkasi jūreiviai, ir aš užsakiau vyno. Jis godžiai išgėrė dvi stiklines vieną po kitos. Žinoma, tučtuojau užsakiau dar ir mėginau prašnekinti jį, bet jis atsakinėjo trumpai, o jo sustingusiame žvilgsnyje, įbestame virš mano peties, atsispindėjo baimė. Jis vėl ėmė gerti, bet jau lėčiau. Tuomet paprašiau atnešti duonos, kumpio, sūrio ir pasakiau, kad negerai gerti tuščiu skrandžiu. Jis sutiko. Mudu ėmėme valgyti. Aš išsitraukiau savo peilį, o jis - savo. Tai buvo maždaug tokios pat formos peilis kaip tas, kurį man davei...

- Žudiko peilis...

- Taip, tik šio rankena buvo medinė, ne raginė. Mudu dar išgėrėme, ir aš apsimečiau girtu.

- O jis?

- Jis užsigrūdinęs ir gerai laikėsi, bet paskui pamažu ėmė silpti, ir aš nusprendžiau, kad atėjo laikas. Ėmiau mostaguoti rankomis, ir jo peilis nukrito nuo stalo. Pasilenkiau pakelti ir tuomet pakeičiau jį anuo peiliu. Jis ne iš syk tai pastebėjo. Ir staiga pamatė. Jis smarkiai išbalo, ir aš pamaniau, kad jo akys išlįs iš kaktos. Jis greitai pašoko ir stvėrė peilį, norėdamas man durti, bet aš buvau tam pasirengęs ir išsisukau. Tarp mudviejų stovėjęs stalas parvirto ir mudu atsidūrėme akis į akį, abu ginkluoti. Jis į mane žiūrėjo kaip beprotis, bet aš to tikėjausi. Nusijuokiau ir tariau: "Man sakė, kad vietos gyventojai labai bijo vaiduoklių. Kažkas man kužda, kad tu niekada nebemiegosi ramiai kaip seniau! Tavo

nužudytas šeimininkas virs šmėkla, trokštančia keršto!" Nemaniau, kad tie žodžiai taip jį paveiks. Jei kada nors esu matęs siaubą žmogaus veide, tai ir buvo tas atvejis. Jis atšlijo, tarsi ta šmėkla jau stovėtų tarp mudviejų, paskui leidosi bėgti, lyg visų pragaro velnių persekiojamas.

- O ką tu padarei?

- Leidau jam pabėgti... ir sumokėjau už tai, ką sudaužėme, - filosofiškai baigė pasakoti Estebanas. - Aš lyg ketinau bėgti paskui jį ir nužudyti, bet plačioje gatvėje...

- Gerai pasielgei. To niekšo gyvenimas priklauso tai, kuri miega viršuje...

- Galbūt, bet ji dama, ir man sunku įsivaizduoti peilį jos rankose. Žinok, kad esu pasirengęs padaryti tai už ją.

- Ji nesutiks, nes trokšta keršto. Aš sudariau jos horoskopą: šioje jaunoje ir gražioje moteryje, gimusioje meilei ir ramiai laimei, pagrįstai turtais ir vidinėmis jos dorybėmis, snaudžia negailestinga Nemezidė. Tik pagalvok, užteko trupučio daugiau kaip savaitės, kad ji per jos nekenčiančios moters godumą netektų visko, kas buvo brangu, - tėvo, turto... ir moters orumo bei garbės. Aš ją radau pas Pipą, viešnamio San Spirite savininkę, tuo metu, kai kuprius Pjetras Pacis, išprievartavęs ją smaugė. Aš nudūriau tą niekšą... Beje, dėl Pipos... Balnok savo žirgą ir jok išpirkti vergės totorės, vardu Chatun, nes ji priklauso donai Fjorai ir ten pateko, mėgindama išvaduoti savo šeimininkę. Pasiimk aukso!

- Kam? Turiu špagą ir durklą. To pakanka prekybai...

- Manau, auksas geriau. Virago gali būti stipresnė už tave! Ji pavojinga, turi galingų globėjų. Be to, ji dreba iš baimės nuo to momento, kai vienas iš Pacių buvo nužudytas jos namuose. Ji sukels savo žmones ir savo klientus prieš tave, ir tu gali neatsilaikyti prieš juos. Tik iš pradžių pabalnok man mano asilą. Lorensui

Puikiajam jau nusibodo manęs laukti... Beje, tu žinai, kur jis?

- Jis buvo Badže, bet paskui turėjo grįžti į rūmus ir priimti Anglijos karaliaus Eduardo pasiuntinį.

Jei tik turėdavo laiko, Lorensas Medičis eidavo į savo sodą. Būdamas ir poetas, ir valstybės veikėjas, jis mėgo duoti pailsėti galvai ir akims gėrėdamasis vešlia žaluma, klausydamasis paukščių čiulbėjimo, jausdamas virš savo galvos begalinį mėlyną dangų. Tai buvo sodas aplink rūmus, esančius mieste, turintis ribotą erdvę, todėl sodininkai daugiausia augino mirtas, suteikdami joms šunų, elnių, dramblių formas. Buvo net galera su pakeltomis burėmis, ir visa tai - aplink šedevrą ant granito postamento - Donatelo Juditą. Po kolonada, vedančia į sodą, buvo trys romėnų sarkofagai, gerai restauruota antikinė satyro Marsijo statula ir puikusis Donatelo Dovydas.

Atvykęs į rūmus, Demetrijas sustojo po ta kolonada, Marsijo šešėlyje. Tiesa, Lorensas Puikusis buvo ne vienas: jis stovėjo atsirėmęs į Juditos statulą, o prieš jį matėsi brolio Ignasijaus siluetas. Jų pokalbis nebuvo slaptas, nes vienuolio balsas skambėjo kaip trimitas Paskutiniojo teismo dieną, matyt, kad jį girdėtų kuo daugiau žmonių.

- Ar žinai gandą, kurį šįryt nežinia kas paskleidė? - šaukė ispanas. - Mergina, pabėgusi iš Santa Liučijos vienuolyno, - o tai mane, pripažįstu, šiek tiek nustebino, - iš tikrųjų buvo pagrobta.

- Žinau. Dona Lukrecija, mano motina, šįryt grįžusi iš mišių man papasakojo tą gandą. Bet tu pats sakai, jog niekas nežino, kas jį paskleidė. Vadinasi, sunku juo patikėti.

- Mūsų žmonės sako: nebūna dūmų be ugnies...

- Ir mūsų žmonės taip sako, bet tu ne vietinis ir nežinai, kad Florencijos gyventojų vaizduotė labai laki. Jiems patinka stebuklai, fantastiški dalykai, jie moka pasakoti senas istorijas ir kurti naujas...

Liesas vienuolio kūnas po sutana įsitempė.

- Man regis, tu nerimtai žiūri į tą reikalą? Ar nemanai, kad reikia suorganizuoti paiešką?

- Aš jau įsakiau surasti Fjorą Beltrami, bet veltui. Vargšė mergaitė, matyt, paliko miestą...

- Tu ją vadini vargše mergaite, o aš - burtininke! Tam velnio padarui tavo mieste ir galbūt net tavo rūmuose yra prijaučiama, dėl to jai pavyko išvengti Dievo, tai pat ir žmonių teismo.

Lorensas Puikusis sužaibavo akimis.

- Mano rūmuose? Tu nori pasakyti, kad aš ją pagrobiau ir slepiu čia?

Lorenso balse nuskambėjęs pyktis privertė brolį Ignasijų nusileisti:

- Atleisk, jei ne taip pasakiau, mane skatina tik didelis troškimas tarnauti Viešpačiui. Aš ne apie tave kalbu. Tavo rūmuose pilna žmonių, ir tu negali žinoti, ką veikia daugybė tavo draugų. Tarp jų galbūt yra tokių, kurių nederėtų turėti didžiam kunigaikščiui...

- Aš ne kunigaikštis, o tik pirmasis iš šio miesto gyventojų. Mes gyvename respublikoje, broli Ignasijau! Vadinasi, aš turiu teisę rinktis draugus!

- Nežaisk žodžiais. Gal tu ir ne kunigaikštis, bet tavo žmona - kunigaikštienė ir tavo sūnūs taps kunigaikščiais, todėl netinka, kad aukštos kilmės vaikai, kurių laukia didelė ateitis, būtų auklėjami nekrikščioniška dvasia. Juk paskyrei jiems mokytoju nekilmingą skurdžių; jis kalba graikiškai ir auklėja juos keldamas pavyzdžiu demonus, kurie senovėje vadinti dievais...

- Ar mes negalėtume laikytis vieno siužeto? - griežtai pasakė Lorensas. - Apie ką tu norėjai pasikalbėti su manimi, vienuoli? Apie galimą pagrobimą nelaimingosios, kurią tu persekioji su man nesuprantamu įniršiu... ar apie mano vaikų auklėjimą?

- Aš atėjau pasikalbėti su tavimi apie tavo miestą, - pakiliu tonu ištarė Ignasijus, - apie tavo miestą, kuris

užmiršo Kristų ir pasirengęs klausyti verčiau dainų negu dievobaimingo žodžio; apie tavo miestą, kurį tu stumi į pražūtį. Štai kas labiausiai kelia nerimą jo šventenybei...

- Iškart nutraukiu tave, vienuoli. Jo šventenybė labiausiai susirūpinęs tuo, kaip palenkti Florenciją ir jos apylinkes savo sūnėno Rijarijaus, buvusio muitininko, įtakai. Todėl jis taip domisi miestu.

- Teištinka tave gėda ir nelaimės, jei neišgirsi Viešpaties raginimo! Popiežius Sikstas IV atsiuntė mane...

- Popiežius turi keturiasdešimt kardinolų, armiją vyskupų ir abatų; kodėl gi jis tave, ispaną, pasirinko savo pasiuntiniu?

- Kad įvertintų mano gebėjimą užkirsti kelią miestui ristis į pražūtį, mano narsumą ir siekimą tarnauti Viešpačiui, prieš išsiųsdamas mane į mano šalį, kur aš turėsiu atlikti dar svarbesnę užduotį. Bent aš taip manau. Kastilijos karalienė Izabelė susirūpinusi dėl neramumų, kuriuos jos šalyje kelia judėjai, taip pat atsivertėliai, ir per mane ji prašė, kad jo šventenybė, kuris linki jai gero, suteiktų pagalbą.

Sarkastiška šypsena iškreipė didelę Lorenso burną.

- Man rodos, karalienė Izabelė turi priežasčių jaudintis dėl svarbesnių dalykų negu Bažnyčios padėtis? Gavusi karūną praeitų metų gruodžio mėnesį prieš pusės savo grandų valią, ji nesiteikė pasidalinti jos su savo vyru, Aragono princu Ferdinandu, ir dabar kariauja su Portugalijos karaliumi Alfonsu V, kuris vedė mirusio Kastilijos karaliaus Henriko IV dukterį - kalbama, nesantuokinę; Izabelė yra tik šio karaliaus sesuo. Matai, aš žinau apie šiuos dalykus, taip pat apie viską, kas vyksta Europoje.

- Manau, tu visur turi šnipų, bet jie tave blogai informuoja. Karalienei Izabelei Dievas yra aukščiau už viską. Viešpaties vardu ji nori vėl atsikariauti viską, ką juodais nagais apglėbęs laiko Mauras, ir ketina savo karalystėse įvesti šventąją inkviziciją...

- O tu norėtum jai vadovauti! Aš sutinku, kad esi tam sukurtas... Bet Florencijai nereikia didžiojo inkvizitoriaus. Todėl, broli Ignasijau, prašau tavęs nesikišti į mūsų reikalus... o dar geriau - grįžti į Romą. Aš įduosiu popiežiui laišką, patvirtinantį tavo uolumą ir tavo sugebėjimus.

- Aš išvažiuosiu, kai nuodėmės duktė stos prieš Dievo teismą; ji davė savo sutikimą. Įsakyk apieškoti visą miestą, gatvę po gatvės, namą po namo... neišskyrus tavo draugų namų... ir tavo paties! Surask ją, ir aš būsiu patenkintas... kol kas. Tik Bažnyčia žino, kaip reikia elgtis su tokiomis būtybėmis.

- Su būtybe ar su jos turtu?

- Mano apdaras turėtų apsaugoti mane nuo tokių užuominų. Kas man jos turtas?

- Norėčiau tikėti, kad tau jis nereikalingas, bet jis labai domina artimą mūsų šventojo tėvo draugą, tokį Frančeską Pacį.

- Aš nepažįstu to žmogaus.

- Tuo geriau tau. Kad ir kaip būtų... jei tu jį kada nors sutiksi, perduok, kad Beltramio palikimas niekada nepraturtins Pacio šeimos. Nesvarbu, bus surasta Fjora ar ne!

- Dona Jeronima turi visas teises!

- Dona Fjora buvo oficialiai įdukrinta. Galbūt dėl suklastoto dokumento, ten yra vienas teisinis aspektas, kurį reikės ilgai svarstyti ir kuris gal niekada nebus išspręstas. O kol kas Medičių bankas rūpinsis to turto apsauga ir gausinimu. Žinoma, Sinjorijos kontroliuojamas, - pridūrė Lorensas šypsodamasis; pašalinis stebėtojas jo šypseną galbūt pavadintų šėtoniška. Tačiau žiūrėti į brolį Ignasijų buvo dar nemaloniau. Jo veidas pagelto, tarsi tulžis, palikusi įprastinius tekėjimo takus, išsiliejo į kraują. Jo akys žaibavo, ir iškėlęs į viršų liesą ranką, kurią apnuogino žemyn nusmukusi rankovė, jis sušuko:

- Saugokis piktnaudžiauti Viešpaties kantrybe, Mediči! Vieną kartą...

Jis nutilo per pusę žodžio, nes staiga pamatė Demetriją. Graikas pamanė, kad jo pasirodymas galbūt padės Lorensui atsikratyti ispanų vienuolio, ir jis ryžosi palikti savo priedangą už Marsijo statulos. Iš Lorenso šypsenos jis suprato, kad pasielgė teisingai.

- Man sakė, sinjore, kad tu manęs ieškojai? Tu susirgai? - Paskui ceremoningai nusilenkė vienuoliui: - Atleisk, kad nutraukiau tave, šventasis žmogau. Mane paskatino tik troškimas kuo greičiau pagelbėti kenčiančiajam.

Tėvas Ignasijus nuleido grasinantį pirštą ir paslėpė rankas plačiose rankovėse. Į išsišokėlį nukreiptas jo žvilgsnis pasidarė šaltas kaip ledas, ir jis sviedė su niekinama grimasa:

- Kada nors perkūnas trenks į šitą eretikų lizdą! Kaip tu, raganiau, šėtono išpera, drįsti kalbėti su Viešpaties tarnu? Šalin! Jau vien tavo kvėpavimas nuodija orą...

- Kas čia nepatogiai jaučiasi, tam ir reikia pasišalinti, - ramiai pasakė Lorensas. - Aš atsisveikinau su tavim, broli Ignasijau!

Dominikonas apsisuko neatsisveikinęs, pro sukąstus dantis siųsdamas prakeiksmus. Du likę vyrai žvelgė, kaip jis nuėjo iš pradžių pro kolonadą, o paskui dingo už rūmų paradinių vartų.

- Nemalonus žmogus! Ko jam čia prireikė? - prabilo Demetrijas.

Lorensas nusijuokė jaunu, linksmu ir labai skambiu juoku, kurio išsigandę purptelėjo du uoliniai karveliai, tupėję ant Juditos peties.

- Na, Demetrijau! Tu tai žinai ne blogiau už mane. Manai, nemačiau, kaip pasislėpei už Marsijo statulos? Beje, teisingai pasielgei.

Pasitaisęs odinį diržą, prilaikantį sunkias jo rudo aksominio apsiausto, papuošto kiaunės kailiuku, klostes, Lorensas paėmė gydytoją po ranka:

- Grįžkime į rūmus, mano drauge. Šitas vienuolis sugadino sodo žavesį. Eime į mano kabinetą...

Jie kartu užlipo stačiais laiptais, vedančiais į antrą aukštą. Lorensas ėjo žiūrėdamas sau po kojomis. Gydytojas, gerbdamas jo tylėjimą, iš dalies nuspėjo, kokios mintys knibžda po šia plačia, protinga kakta. Jie perkirto svečių kambarius, pilnus meno kūrinių, papuoštus brangiais gobelenais ir spalvingais kilimais, atvežtais iš tolimų Rytų šalių, ir pagaliau pasiekė didelę patalpą. Išilgai sienų stovėjo ąžuolinės spintos, kai kurios iš jų buvo atdaros ir lentynose matėsi daugybė knygų; jos buvo įrištos aksomu arba ispaniška oda ir visos turtingai papuoštos. Nedidelio ūgio, vidutinio amžiaus žmogus su akiniais ant nosies galo dirbo prie vienos iš spintų, sėdėdamas už inkrustuoto stalo. Jis pakėlė akis į įėjusiuosius, nusišypsojo ir norėjo atsistoti, bet Lorensas sulaikė jį už peties neleisdamas jam pakilti.

- Pasilik, Marsilijau! Aš priimu veikiau draugą negu gydytoją, ir mums gali prireikti tavo žinių.

- Aš jūsų paslaugoms, - pasakė žmogus ir atsisėdo.

Marsilijus Fičinas - Platono filosofijos mokslo sekėjas, gydytojas ir San Lorenso bažnyčios kanauninkas, originaliai derino šias tris pareigas: gyveno kaip lepūnas, palikęs kitiems užsiiminėti medicina, skelbė Platono idėjas iš bažnyčios sakyklos ir buvo vienas iš artimiausių žmonių, su kuriais Lorensas Puikusis kartu pietaudavo.

Lorensas atsisėdo prie stalo, ant kurio švytėjo neįprasta vaza, iškalta iš didžiulio ametisto ir papuošta perlais. Jis kaip ir anksčiau tylėjo, ir, kai Lorensas atsirėmė į stalą, Demetrijas pastebėjo, kad jis nuvargęs.

- Tu blogai jautiesi, sinjore, - pasakė jis. - Gal iš tiesų tau, tokiam jaunam ir puikiai sudėtam žmogui, reikalingas gydytojas? Tuomet atleisk, kad pavėlavau!

- Truputį skaudėjo gerklę, bet dabar jau geriau. Be to, man sakė, kad tu iškeliavai į šventas vietas gaminti vaistų mano motinai, - pridūrė jis su pašaipia šypsena. - Tau atrodė, kad gydomąjį tepalą reikia pastiprinti šventąja galia, - tau, kuris netiki nei Dievą, nei velnią? Tikiuosi, kad mano dėdė Paolas, vyriausiasis Prato katedros kunigas, tave deramai priėmė?

- Aš liepiau taip sakyti, jei atsiųsi ką nors kviesti manęs. Nežinojau, kuriam tarnui tai pavesi, o paprasti žmonės vertina tuos, kurie nevengia šventųjų pagalbos...

- Protinga! Bet jei tavęs nebuvo Prate, tai kur tu buvai?

- Aš ieškojau teisybės tuo metu, kai mano tarnas persekiojo Frančesko Beltramio žudiką.

Lorensas krūptelėjo ir pašoko, jo akys užsidegė:

- Jis rado jį?

- Tai Beltramio valdytojas Marinas Betis, išdavęs jį dėl gražių damos Jeronimos akių. Beje, aš taip ir spėjau...

- Turi įrodymų?

- Ne. Tik visišką įsitikinimą...

Ir Demetrijas papasakojo, kas atsitiko tavernoje ant upės kranto.

- Jis jo nenužudė, nes manė, kad ne jis turi keršyti, - pridūrė Demetrijas.

- Be įrodymų Sinjorija niekada nesutiks jo suimti. Jie buvo patenkinti, kad savo pakalikams leido apiplėšti Beltramio rūmus, ir jei ne aš, jau būtų prikišę nagus prie pasakiško palikimo... Kiekvienas nori pasičiupti kąsnį...

- Estebanas turėjo galvoje ne tai; jis manė, jog žuvusiojo duktė pati turi už viską atkeršyti!

- Fjora? - Lorensas gūžtelėjo pečiais. - Nežinia, kas jai atsitiko. Šiandien nuo pat ryto sklinda prieštaringiausi gandai. Manyta, kad ji pabėgo, bet aš tuo nepatikėjau. Dabar kalbama apie pagrobimą, ir ką tik pas mane su

vizitu buvo jaunoji Kjara Albici. Ji reikalavo teisingumo savo draugės atžvilgiu ir šaukė dar garsiau negu ispanų vienuolis. Ji net pasakė įtarianti, jog Fjorą Beltrami taip pat nužudė kaip ir jos tėvą.

- Ištikima draugė, - atsiduso Demetrijas, - kokia dievų dovana! Tam reikia narsumo, kai visas miestas pavirsta kraujo ištroškusių žvėrių gauja, puolančia vargšės danielės pėdomis.

- Iki to laiko, kol miestus ims valdyti filosofai, - įsiterpė Marsilijus Fičinas, - nesibaigs žmonių kančios...

- Kraujo troškimas ir pinigų meilė - štai dvi nepagydomos ydos, vienodai būdingos filosofams ir nefilosofams, - paprieštaravo Demetrijas. - Platonas irgi ne visada teisus. O dėl jaunosios Albici žodžių, tai ji buvo teisi bijodama paties blogiausio: donos Fjoros vos nenužudė...

- Kada? Kas? Ir iš kur tu tai žinai?

- Kada? Šiąnakt. Kas? Pjetras Pacis. Kur? - juk tu užmiršai paklausti - kur? - pas Virago...

Lorensas pašoko nuo kėdės. Jo veidas išraudo.

- Pas šitą moterį?.. Bet ką...

- Bet ką ten darė mylima Frančesko Beltramio duktė? Nuostabus klausimas, į jį su malonumu atsakysiu, nes tai aš nudūriau kuprių ir neleidau jam pasmaugti donos Fjoros! Sėskis, sinjore, aš atversiu tau dar vieną pragaro ratą, kurį užmiršo Dantė...

Prisitraukęs taburetę ir sudribęs ant jos visu ilgu kūnu, Demetrijas papasakojo savo klausytojams, kokias kančias iškentėjo Fjora nuo tos akimirkos, kai ją atitraukė nuo skaudžių išgyvenimų ir privertė ginti savo pačios gyvybę. Jis pasakojo be patoso, trumpomis, tiksliomis frazėmis, bet juo labiau darančiomis įspūdį. Jis žinojo, kad jo klausytojų vaizduotė susikurs detales. Dar gerokai iki pasakojimo pabaigos Lorensas pastūmė savo kėdę, kuri nugriuvo tiesiai ant brangių grindų plytelių, ir ėmė

vaikščioti po kambarį, nuleidęs galvą ir susidėjęs rankas už nugaros. Kai Demetrijas nutilo, jis pratrūko:

- Santa Liučijos vienuolės! Jos gali išduoti būtybę, kurią joms patikėjo! Paciai, rezgantys sąmokslus mano mieste, man po nosimi! Fjora, tokia tyra, tokia graži, atiduota išniekinimui!

Staiga jis sustojo priešais graiką:

- Žinoma, ji pas tave?

- Kur dar ji galėtų būti? Tikiuosi, - pridūrė nusišypsojęs Demetrijas, - kad nepapasakosi apie tai savo draugui broliui Ignasijui. Jis mus abu įmestų į vieną laužą...

Iš sviesto į save Lorenso žvilgsnio jis suprato, kad nuėjo per toli, ir atsiprašė dėl ne vietoje pasakytos frazės, pasiaiškindamas tuo, kad pasipiktino ispanų vienuolio kalbomis. Baigdamas jis pridūrė:

- Tau telieka pasakyti man, ką turiu daryti.

Lorensas neatsakė. Jis mąstė. Bet prabilo kanauninkas filosofas:

- Mane domina vienas klausimas, Demetrijau, ir prašau atleisti, jei pasirodysiu nekuklus. Tu jau subrendęs vyras, mokslo žmogus, nutolęs nuo jaunystės džiaugsmų. Kodėl taip domiesi šia mergina? Dėl jos grožio? Turint galvoje, kad tu - graikas, tai visai suprantama...

- Iš tikrųjų man sunku žiūrėti, kai žūsta meno kūrinys. Bet dona Fjora - visai kas kita... Žinai, kad aš tariuosi su žvaigždėmis, ir kartais mane aplanko nepaaiškinami ateities regėjimai... Kaip tik tokį regėjimą aš išvydau vieną vakarą, turnyro metu, kai sutikau šią merginą...

- Koks gi buvo tas regėjimas? - smalsiai paklausė Fičinas.

- Verčiau nekalbėsiu apie tai. Bet jis man padėjo nustatyti jos gimimo datą ir vietą, ir aš sudariau jos horoskopą, kuris daug kuo panašus į manąjį. Aš tiksliai sužinojau, kad ji netrukus neteks savo įtėvio, kad jai reikės pagalbos, ir nutariau susisieti su blausiai šviečiančia žvaigžde, kuri kada nors galbūt ryškiai suspindės...

Priėjęs Lorensas atidžiai klausėsi graiko žodžių. Jis uždėjo ranką jam ant peties.

- Jei žinai, kas jos laukia, kodėl klausi manęs, ką turi daryti?

- Aš ne viską žinau... ir tu valdovas. Dabar tu žinai visą tiesą apie ją. Kodėl gi nepasielgus su ja taip, kaip reikalauja teisingumas? Jos tėvui galima prikišti tik vieną melą, tokį natūralų, o ji visiškai nekalta. Argi ji nepakankamai kentėjo?

- Jei, kalbėdamas apie teisingumą, turi omeny, kad reikia atiduoti jai rūmus, jos turtą ir viską grąžinti į ankstesnę padėtį, tai tatai neįmanoma. Žmonės to neleis. Žmonių akyse ji - velnio sėkla. Teks saugoti ją dieną ir naktį. Be to... Aš jau nesu toks tikras dėl velionio Beltramio atsidavimo...

- Ar gali būti? - pasipiktino Marsilijus Fičinas. - Tai buvo kilniadvasiškiausias, doriausias ir garbingiausias žmogus, kokį aš pažįstu... po tavęs!

- Tuomet kaip paaiškinti štai šitą?

Lorensas priėjo prie vienos spintos, išėmė malachito dėžutę, atidarė ją ir, ištraukęs iš jos pergamento ritinėlį, išvyniojo jį priešais juos:

- Andželas Donatis, kurį, Sinjorijai sutikus, aš įgaliojau laikinai tvarkyti Beltramio reikalus, gavo iš Fugerių banko Augsburge prašymą sumokėti už vekselį, išduotą Frančesko Beltramio mesirui Filipui de Selonžė, šimtui tūkstančių aukso florinų...

- Tai bent! - sušuko Fičinas, - apvali sumelė! Karališka dovana!

- Kam? Įdomiausia tai, kad Selonžė prašymu šie pinigai buvo pervesti į Burgundijos hercogo Karolio iždą. Štai kodėl aš dabar suabejojau Beltramio ištikimybe. Jis žinojo apie mano glaudžius ryšius su Prancūzijos karaliumi Liudviku, tačiau vis dėlto pervedė pinigus, ir nemažus, į jo, vadinasi, ir mūsų priešo karinį iždą. Jei Karolis Drąsusis įgyvendintų savo svajonę - sukurti imperiją, tuoj

pat kiltų karas tarp mūsų, Savojos ir Milano, jo sąjungininkų, tapusių visagaliais... Aš vadinu tai išdavyste!

- Neskubėk teisti, kol savo rankose neturi visų detalių, - pasakė Demetrijas. - Turi būti kažkoks paaiškinimas... ir paprastas, tik tu kol kas jo nežinai. Tu turi tikėti velioniu, kurį mylėjai. Pasakyk man, ką nutarei dėl jo dukters?

- Tegul ji kol kas pasilieka pas tave. Ten jai bus saugiausia - su sąlyga, kad ji jokiu būdu neišeis iš namų ir stengsis, kad jos niekas nematytų. Fjezolėje ją pažįsta. Paskui mes nuspręsime, aš turiu pagalvoti!

Tai buvo pasakyta šaltu tonu, ir Demetrijas pamanė, kad būtų nepatogu, netgi pavojinga ko daugiau prašyti. Lorensas galėjo būti nepaprastai žiaurus (Demetrijas tai žinojo), jeigu manė, kad yra išduotas, ir jo sielą slėpė neįžvelgiama tamsa. Demetrijas pakilo, rengdamasis išeiti:

- Aš perduosiu tavo žodžius donai Fjorai, bet prieš atsisveikindamas norėčiau tavęs kai ko paprašyti.

- Prašyk!

- Šis vargšas vaikas nerimastauja dėl tokios Leonardos, kuri ją išauklėjo ir prie kurios ji labai prisirišusi. Moteris dingo tą dieną, kai buvo apiplėšti rūmai. Galbūt dona Kjara Albici žino, kur ji yra. Aš pats negaliu eiti pas ją, nes sukelčiau įtarimą ir užsitraukčiau jos šeimos nemalonę.

- Jei Kjara ką nors žino, aš apie tai sužinosiu. Eik ir būk ramus!

Jam tariant šiuos žodžius, į rūmus gaubiančią tylą įsiveržė linksmos muzikos garsai ir dainos aidas, palydimas arklių kanopų kaukšėjimo ir mulų kamanas puošiančių varpelių skambėjimo. Triukšminga kavalkada užpildė gatvę ir susispietė prie rūmų vartų. Džulianas ir jo draugai grįžo iš užmiesčio iškylos, ir Largo gatvė pavirto margaspalve freska. Rausvos, baltos, koralų spalvos, šviesiai žalios ar ryškiai geltonos suknelės ir kostiumai kėlė įspūdį, tarsi Florencijos sodais būtų nuūžęs vėjas,

surinkdamas gėlių žiedlapius ir atpūtęs juos čia, į miesto centrą. Jaunos moterys laikė rankose dideles baltų lelijų puokštes, o svaigus jų kvapas teikė joms dar daugiau žavesio. Pavasario gaivumas atsispindėjo besišypsančiuose veiduose, kurie supo Džulianą ir Simonetą, o šie žiūrėjo tik vienas į kitą. Atrodė, kad fleitos ir violos groja tik jiems.

Leisdamasis laiptais, Demetrijas iškart nužvelgė visą triukšmingą minią, pastebėjo, kad joje nėra Kjaros Albici - tai nekėlė nuostabos, nes ji buvo rūmuose po pietų, - ir priešingai, pamatė Luką Tornabuonį. Jis atrodė puikus su trumpa geltona tunika, išiuvinėta sidabru; juodos jo garbanos blizgėjo saulės spinduliuose. Jaunuolis buvo nepaprastai susidomėjęs jauna būtybe, žydrų akių blondine, ir be paliovos jai šypsojosi, o ši juokdamasi mojavo jam po nosimi kvapnia lelijų puokšte... Visi nušoko nuo arklių, ir graikas pastebėjo, kad Lukas, padėdamas nulipti nuo arklio, palaikė savo draugę prispaudęs truputį ilgiau, negu reikėjo...

Paklusęs vidiniam impulsui, Demetrijas priėjo prie jaunuolių ir kreipėsi į merginą:

- Neleisk šitam jaunikaičiui užvaldyti savo širdies, mergele, nes tai nepastoviausias žmogus pasaulyje!

Jaunasis Tornabuonis paraudo iš pykčio:

- Mano pusbrolio Lorenso palankumas neduoda tau teisės įžeidinėti mane!

- Argi aš įžeidžiau tave? Aš tik pasakiau tiesą. Prieš savaitę tu mylėjai kitą, bet kai ją ištiko nelaimė, tavo meilės liepsna užgeso greičiau kaip per valandą. Ir tu laikai save vyru... Žiūrėk, vieną kartą likimas nubaus tave, ir draugai nusigręš nuo tavęs!

Gydytojas žėrinčiu žvilgsniu žiūrėjo į Luką, ir šio veidas mirtinai išblyško.

- Ką nori tuo pasakyti? Tu kerėtojas? Gali nuspėti ateitį?

- Galbūt... Tačiau tai neturi reikšmės. Tu irgi neturi reikšmės. Gyvenk ir toliau lepūno gyvenimą, mano berniuk, niekam kitam tu netinki! Vis dėlto, - pridūrė jis sarkastiškai šypsodamasis, - ji tavęs nemylėjo.

Jis nusisuko ir nuėjo prie savo arklio, pririšto prie didelio geležinio žiedo, įtvirtinto rūmų sienoje. Jis jautė kartų pasitenkinimą dėl to, kad sugadino džiaugsmingą nerūpestingos poros nuotaiką. Jų laimė pasirodė jam kaip dar vienas įžeidimas tos, kuri neteko visko, net likimo, ir jai beliko tik laukti ten, viršuje, kad kvaila minia greičiau ją užmirštų.

Demetrijas nebuvo patenkintas Lorenso reakcija, nes jam pasirodė, jog Augsburgo bankininkų vekselis atėjo kaip tik laiku, kad pateisintų globos paskyrimą turtui, priklausančiam tik Fjorai ir daugiau niekam. Kankinamas Marinas Betis prisipažintų įvykdęs nusikaltimą ir galbūt išduotų Jeronimą, bet Lorensas nenori suimti jo, nes bijo Sinjorijos nepritarimo ir ypač - liaudies reakcijos, mat žino, kokia ji nepastovi ir žiauri. Ar šis baimės jausmas nėra sumišęs su nesąmoningu pasitenkinimu dėl atsiradusios galimybės valdyti turtą, kuris jam niekada nepriklausytų, kas žino? Demetrijas nė trupučio nedvejojo, kad Lorensas gali bijoti minios, kuri jį sveikina ir dievina: eidamas pėsčias pasivaikščioti, jis visada pasivelka šarvinius marškinius po aksomo ar plonos drobės rūbais.

Užmetęs pavadį ant arklio kaklo, Demetrijas nužingsniavo pėsčias. Tai buvo valanda, kai žmonės uždaro parduotuves ir išeina susitikti su draugais, pasikalbėti. Prie durų stoviniavo nedidelės grupės, kiti, daugiausia vyrai, po vieną arba būriais traukė į aikštes, kur tikriausiai galėjo susitikti savo stalabendrių. Demetrijas atgalia ranka nuvijo ankstyvą musę, kurios pasirodymas pranašavo karštą vasarą, pamojavo nuo savo knygų parduotuvėlės slenksčio jį sveikinančiam Bističiui. Priėjęs arčiau gydytojas paklausė:

- Ar turi man naujienų?

- Taip... ir puikių! Aš suradau jauną arabą, jo nuostabi rašysena. Jis perrašinėja Ibn Sinos traktatą, po mėnesio ar poros bus baigtas!

Demetrijas garsiai apsidžiaugė, nors iš tiesų jokio džiaugsmo nejuto. Pernelyg ilgai laukė šios knygos... Kur jis bus po poros mėnesių? Nuojauta, kuri kartais atstodavo jam antrąjį regėjimą, kuždėjo, kad iki to laiko ištuštės jo nedidelė tvirtovė kalvos papėdėje, o jis pats bus toli nuo čia. Kur?.. Beje, tai jam nelabai rūpėjo, nes jo gyvenimas nuo pat jaunystės buvo ilga kelionė ieškant žinių; jo kelyje pasirodžius Fjorai, įsižiebė viltis, kad kada nors išsipildys sena svajonė: jis pamatys prie savo kojų nugalėtą paskutinį Burgundijos hercogą, vieną iš tų didžiųjų Vakarų hercogų, kurie pripildė pasaulį savo galybe, savo puikumu ir išdidumu, tą, kurio pagyrūniškumas pražudė jo jaunesnįjį brolį Teodosiją. Tikrą jo brolį! Vienintelę būtybę, kurią jis kada nors mylėjo!

Tarp jų buvo penkiolikos metų skirtumas, ir po tėvų mirties jie liko vieni jų dideliuose rūmuose.

Kai 1453 metais turkų sultonas Mechmedas II pradėjo Konstantinopolio apsiaustį, Demetrijui buvo trisdešimt penkeri metai, o Teodosijui - dvidešimt. Vienas jau buvo žinomas gydytojas, o kitas priklausė auksiniam jaunimui, kaip ir dera turtingos ir garsios šeimos atžalai, šeimos, kuri kitados turėjo sostą. Vyresnysis atlaidžiai žiūrėjo į jaunesniojo išdaigas. Paskui atėjo metas kautis. Kiekvienas darė tai savo vietoje: Teodosijas su sidabriniu jo dievinamo imperatoriaus Konstantino gvardiečių šalmu, Demetrijas - karo ligoninėje, jo įrengtoje po savo namų stogu dešimtims sužeistųjų, kurių vis daugėjo kiekvieną dieną. Liūdną balandžio 23 dienos rytą išsigandę Konstantinopolio gyventojai išvydo priešo galeras Aukso Rago įlankoje; įsiveržę turkai kaip viesulas nusiaubė ligonine paverstus rūmus. Demetrijas prisidėjo prie paskutinių gynėjų. Gegužės 29 dieną kautynėse jis matė,

kaip krito imperatorius; Demetrijui vos pavyko išsivesti Teodosiją - šis norėjo ten mirti.

Įveikę tūkstančius kliūčių, abu broliai Laskariai paliko ugnies apimtą miestą, susirado laivą ir atplaukė į Veneciją, kur virš miesto jau tvyrojo baisi grėsmė. Visi krikščioniškieji Vakarai buvo pasipiktinę ir šaukė į karą prieš sultoną; galbūt garsiausiai iš visų šaukė Pilypas, Burgundijos hercogas. Teodosijas negalėjo galvoti apie nieką daugiau, tik apie tai, kad priešas būtų išvytas iš jo šalies; jis įkalbėjo brolį vykti į Burgundijos hercogo rūmus; ten jie buvo labai garbingai priimti. Pabėgėlius iš Bizantijos visur sveikino, vieni per kitus kvietė į jų garbei rengiamas šventes, ypač jaunesnįjį, nes blaiviai mąstantis Demetrijas aiškiai įžvelgė už viso to triukšmo slypintį nenuoširdumą. Tačiau Teodosijas viskuo tikėjo.

Jo tikėjimas dar labiau sustiprėjo, kai abu broliai buvo pakviesti į iškilmes, kurios istorijoje žinomos kaip "Fazano priesaikos" šventė...

Kalbama apie vieną senovės paprotį, kai sinjorai ir riteriai, susirinkę dėl vieno bendro reikalo, pabrėždavo savo priesaikos svarbą atlikdami tam tikrą ritualą. Iškilmingų pietų metu būdavo patiekiamas koks nors taurus paukštis, sakysim, povas, iškeptas ir papuoštas jo paties plunksnomis. Vienas iš riterių supjaustydavo jį taip, kad kiekvienas, duodantis priesaiką, gautų po kąsnį; šitaip užsimegzdavo mistinis ryšys tarp ginklo draugų.

1454 metų birželio 17 dieną įvyko Fazano šventė, kuriai buvo pasiūti puošnūs kostiumai, parengtos spalvingos dekoracijos. Kai įnešė puikų paukštį, papuoštą perlų vėriniu ir brangakmeniais, hercogas Pilypas, jo sūnus Karolis, Aukso vilnos ordino riteriai ir dalyvaujantys aukštuomenės sinjorai prisiekė surengti kryžiaus žygį prieš sultoną Mechemedą II ir atkovoti iš jo Bizantiją...

Teodosijas iš džiaugsmo apsiverkė ir drąsinamas Burgundijos gyventojų tuoj pat viską metė ir išvyko į tėvynę, norėdamas pranešti naujieną gyviems išlikusiems

jos gyventojams ir ruošti juos kovai. Demetrijas, apimtas blogiausių nuojautų, leidosi su juo. Keletą mėnesių jie keliavo po graikų žemes ir salas ir pasakojo apie rengiamą kryžiaus žygį, tarsi skelbė naująją Evangeliją, bet žygis neprasidėjo... Teodosijas atsisakė pripažinti akivaizdų dalykų: Fazano priesaika buvo tik didelių iškilmių dingstis. Nei hercogas Pilypas, nei jo sūnus nenorėjo palikti to, kas buvo beveik karalystė, ir keliauti taip toli kovoti su priešu, net jeigu jie ir laikė jį antikristu. Fazano priesaika atgaivinę senovės riterių tradicijas, kurių sekėjais save laikė ir vienas, ir kitas, jie suteikė sau didžiulį malonumą. Ir nieko daugiau!

Teodosijas nieko to nematė. Jis tikėjo iškilmingai duota priesaika, kurios negalima sulaužyti nesuteršus garbės. Apsistojęs su savo broliu Atėnuose, jis laukė atvykstant kryžiaus karo dalyvių; jis skelbė viltį ir kvietė būti ištvermingiems.

Deja! Jis sulaukė ne šaunios kryžiaus karo dalyvių armijos, o ir vėl nenugalimų turkų. 1456 metais Atėnai krito, ir Teodosijas buvo sučiuptas. Demetrijas perrišinėjo sužeistuosius kitame miesto gale ir nebuvo greta jo, bet matė, kaip jis mirė pervertas ant kuolo baisiose kančiose, nes ir į nelaisvę paimtas tebeskelbė, kad netrukus pasirodys didysis Vakarų hercogas ir išvys Kristaus priešus. Teodosijas vos neišprotėjo. Atėjus nakčiai, Demetrijas įsmuko pas jį ir nudūrė, kad jam daugiau nereikėtų kankintis, o pats pasislėpė. Nuo tos dienos jis liovėsi tikėti Dievą ir prisiekė atkeršyti tiems, dėl kurių kaltės jo brolį ištiko tokia baisi mirtis. Bet Burgundija buvo toli, ji buvo turtinga ir visagalė, kunigaikščiai buvo gerai saugomi, o jis turėjo tik krepšį su gydytojo instrumentais.

Paskui daug metų Demetrijas stengėsi pasisemti kuo daugiau žinių, kurios, kaip jis tikėjosi, galės suteikti jam taip trūkstamų jėgų. Jis pabuvojo visur: Egipte, Arabijos smėlynuose, Afrikoje ir paskutinėje maurų karalystėje Ispanijoje, pas Toledo žydus, garsiajame Monpeljė

universitete; jis taip pat griebėsi burtininkų ir žiniuonių juodosios magijos. Jis tyrinėjo žvaigždžių padėtį ir jų įtaką žmonių likimui. Pasninkaudamas - pasninkas dažnai būtinas - jis ugdė savyje gebėjimą nuspėti ateitį, o vienas gydytojas žydas iš Maltos salos atskleidė jam slėpiningą galią žvilgsnio, sustiprinto nepalenkiama valia. Pagaliau jis nusprendė, kad jau įgijo trokštamos jėgos, ir kartu su Estebanu, prisidėjusiu prie jo Kastilijoje, sėdo į laivą, plaukiantį į Marselį. Audra išmetė juos abu į Genujos įlankos krantą, netekusius visko ir dar sergančius. Juos surado ir priglaudė pirklys, pastatė ant kojų ir pranešė Demetrijui, kad vienas iš jo giminaičių, žinomas gramatikas Konstantinas Laskaris, tarnauja Milano hercogo rūmuose. Jis tikriausiai galėtų padėti tokiam žymiam gydytojui.

Pusbrolis Konstantinas pasirodė esąs labai malonus žmogus, bet buvo aišku, kad jis nenori matyti Milane dar vieno Laskario. Jis gavo Demetrijui iš savo hercogo puikų rekomendacinį laišką - beje, pats jį ir parašė - Lorensui Medičiui, kuris kaip ir anksčiau mielai priimdavo iš graikų žemių atvykusius aukštos kultūros žmones.

Demetrijas pavargo klajodamas. Jis norėjo truputį pailsėti. Ir jis rado poilsį Florencijoje; Lorensas Puikusis elgėsi su juo kaip su draugu ir tenkino visus jo norus. Savo name Fjezolėje klajūnas jautėsi gerai. Jis rašė traktatą apie kraujo apytaką, visiškai paneigiantį mylimo Bažnyčios sūnaus, visagalio Galieno teorijas, kurio darbus Bažnyčia buvo išaukštinusi kaip tikėjimo dogmas. Kas nesutikdavo su seniai mirusio Pergamo gydytojo idėjomis, tas rizikuodavo būti apkaltintas erezija. Bet humanizmo dvasios kupinoje Florencijoje Demetrijas nebijojo Bažnyčios žaibų. Jis visiškai atsidavė kūrybinei mokslininko veiklai, ir ši aistra truputį numalšino jo keršto troškimą. Bet paskui jis vieną dieną susitiko Fjorą ir Karolio Drąsiojo pasiuntinį, kurio vien išvaizda atgaivino jo buvusią neapykantą. Jis ėmė šnipinėti jį, buvo liudininkas

jo trumpo romano su florentiete, kurios likimą matė savo regėjimuose.

Jos gimimo paslaptis, kurią jis sužinojo, tik patvirtino tai, ką jis nustatė iš žvaigždžių, sudarydamas jos horoskopą, kurį jis, vidinės nuojautos vedamas, palygino su Burgundijos kunigaikščio Karolio horoskopu. Tada jis suprato, kad ir galbūt yra ginklas, kurio jau nesitikėjo rasti. Ir jis nutarė žūtbūt ją išgelbėti...

Šaižus iš krūmų purptelėjusio paukščio klyksmas atitraukė Demetriją nuo jo skaudžių minčių. Atsitokėjęs jis pamatė, kad joja keliu, o miesto vartai likę toli užpakalyje. Violetiniai ir oranžiniai saulės atšvaitai liudijo apie artėjančią naktį. Gydytojas paragino arklį. Jis skubėjo į namus, nes štai jau trisdešimt šešias valandas nebuvo ilsėjęsis.

Fjorą jis rado vynuogyne, ant terasos. Ji vilkėjo purpuro spalvos šilkinę tuniką, kuri priklausė Samijai, ir Demetrijas pagalvojo, kad reikia parūpinti jai rūbų; kartu jis pastebėjo, kad šis paprastas drabužis puikiai išryškino tobulą jaunosios moters grožį. Jos plaukai buvo perrišti kaspinu, ir tai darė ją panašią į jauną graikę.

Estebanas sėdėjo šalia Fjoros ir, atrodė, žavėjosi ja. Jaunoji moteris kalbėjo su juo Kastilijos dialektu, o karštas nuotykių ieškotojas buvo neabejingas viskam, kas primena tėvynę, kurią jis tebemylėjo, nors ten jam ir teko tiek daug iškentėti. Prisiartinęs prie jų, Demetrijas iš jųdviejų pokalbio ir iš ašarų, spindinčių ant Fjoros skruostų suprato, kad Estebanas pasakojo jai apie savo kelionę pas Pipą ir kad ta kelionė buvo nesėkminga.

- Tu jos neatvežei? - paklausė jis. - Pipa nesutiko? Juk sakiau, kaip reikia su ja elgtis.

- Pipa man neprieštaravo. Ji atiduotų net savo sielą, jei paprašyčiau, - taip norėjo gauti tai, ką jai siūliau, bet totorės merginos pas ją jau nėra. Klientas, su kuriuo ji praleido naktį, įsimylėjo ją ir panoro išpirkti už bet kokią kainą. Kadangi jis davė apvalią sumą, Pipa sutiko,

tuo labiau kad visai nenorėjo laikyti savo namuose nereikalingą liudininkę...

- Ji sakė, kad tai buvo svetimšalis. Ar minėjo, kuo jis vardu ir kur keliauja?

- Į Romą, bet ji nežino jo pavardės. Ji tik sakė, kad jis gydytojas, ir pavadino jį mesiru Sebastjanu... Dar ji pasakė, kad mergina atrodė laiminga... kad išvažiavo su tuo žmogumi, jaunu... ir nebjauriu!

Fjora tylėjo. Ji jautėsi sutrikusi... Ar galėjo Chatun rasti laimę tokioje vietoje kaip Pipos pasilinksminimų namai? O gal ji pamanė, kad Fjora užmiršo ją, ir griebėsi pirmos pasitaikiusios galimybės išsigelbėti?

- Šiaip ar taip, - atsiduso Demetrijas, sekęs jos minčių tėkmę, - mes dabar negalime pulti jos vytis. Be to, jeigu ji sutiko, kodėl nedavus galimybės pasiekti savo laimę?

- Ar galima tikėti tokios moters kaip Pipa pasakojimu? - paklausė Fjora.

- Kodėl gi ne? Ji neturėjo jokių priežasčių meluoti nuo pat to momento, kai jai pasiūliau aukso. O dabar eime vakarienės! Aš labai... pavargau.

Jis buvo pernelyg pavargęs, kad papasakotų Fjorai apie tai, kas įvyko tarp Marino Bečio ir Estebano. Iš tiesų tai nedegė... Jau seniai jis nesijautė toks pavargęs. Pirmą kartą jis pagalvojo, kad yra jau nejaunas...

Fjora dar ilgai sėdėjo sode. Nusnūdusi dieną kelias valandas, ji nenorėjo miego, o naktis buvo nuostabi. Fjora susižavėjusi žvelgė į žvaigždes, kurių kalbą suprato Demetrijas, tačiau jai jos - tik stebuklingas reginys. Vis dėlto ji norėtų žinoti, kuri žvaigždė jos... ir ar susijungs ji kada nors su mylimos draugės Chatun žvaigžde.

Dešimtas skyrius

Pragaro vartai

- Ką tu su manim darysi? - paklausė Fjora.

Demetrijas rašė sėdėdamas už didelio stalo, apkrauto dulkėtais knygų tomais, skaičių ir keistų piešinių primargintais popieriais; jis pakėlė akis ir pažvelgė į jaunąją moterį.

- Tu jau nuobodžiauji?

- Ne. Aš nenorėčiau pasirodyti tau nedėkinga, bet negaliu visą laiką sėdėti tavo sode ir žiūrėti į paukštelius arba virtuvėje stebėti, kaip Samija verda pietus. Man reikia kuo nors užsiimti. Bent jau tam, kad būtų lengviau užmiršti, jog iš visų, kuriuos mylėjau, greta manęs neliko nieko.

- Vakar, - atsidusęs atsakė Demetrijas, - aš uždaviau Lorensui tą patį klausimą kaip ir tu man.

- Ir ką jis atsakė?

- Kad tu iš čia jokiu būdu niekur neitum ir kad tavęs niekas iš vietinių gyventojų nematytų.

Fjora suirzusi gūžtelėjo pečiais. Nieko nedaryti... laukti! O ji nori kuo greičiau pulti persekioti savo priešus, suduoti atsakomąjį smūgį.

- Atsimink, ką man sakei! Ar ne tu žadėjai įduoti man į rankas ginklą, kad galėčiau atkeršyti už savo artimuosius?

- Aš žadėjau ir tesėsiu duotą žodį. Bet žinok: pirmasis ginklas - kantrybė. Bijau, tau sunku su tuo susitaikyti: juk tu jauna, impulsyvi. Tu primeni paukštelį, uždarytą narvelyje, kad jo nesuėstų katė. Paukštelis nesupranta, kur pavojus, veržiasi ištrūkti, bet tik susižeidžia atsitrenkdamas į narvelio virbus. Juk žinai, kad tau gresia pavojus. Reikia palaukti, kol viskas nurims.

- O Jeronima švęs pergalę?

- Kodėl gi ne? Nėra nieko pavojingiau, kaip ilsėtis ant laurų. Pergalė žmogų apakina, leidžia atsipalaiduoti,

priverčia jį užmiršti atsargumą ir susilpnina budrumą... Tegul ši moteris mano, kad ji laimėjo, ir tegul tiki, jog liks nenubausta! Tuo lengviau bus suduoti jai smūgį. Vieną ji jau gavo, nors dar nežino to: jos sūnus nužudytas... Kantrybė reiškia: laukti! Mokėti laukti šešėlyje, nakčia, gatvelėje. Aš taip laukiu jau beveik dvidešimt metų!

- Ir ko gi tu lauki?

- To, ko ir tu: keršto! Tu klausei manęs, kodėl aš susidomėjau tavim vos susitikęs, kodėl iškart pasiūliau savo pagalbą? Gal tu pamanei, kad turiu dviprasmiškų ketinimų ir kad mane traukė tavo grožis?

- Aš niekada taip nemaniau! - atsakė Fjora, gūžtelėjusi pečiais.

- Ir buvai teisi. Aš nieko nejaučiu tau: nei potraukio, nei meilės. Gal dabar - truputį draugiškumo, juk esi narsi moteris. Pasiūliau tau savo pagalbą, nes tau jos greitai prireiks, bet aš turėjau slaptą mintį: užsigarantuoti tavo paramą savo planams įgyvendinti. Žvaigždės man pasakė, kad tai įmanoma.

- Žvaigždės? Joms taip rūpi žmonės?

- Joms nerūpi, bet jos egzistuoja, ir jų padėtis žmogaus gimimo akimirką, jų judėjimas danguje leidžia išmanantiems daug perskaityti didžiojoje dangaus knygoje. Žiūrėk!

Demetrijas pasirausė vienoje spintoje ir ištraukė keletą pergamento ritinėlių. Du iš jų jis išskleidė ir padėjo ant stalo, prispaudęs kraštus įvairiais daiktais.

- Štai tavo horoskopas, o štai mano. Aš šiaip taip sužinojau tavo gimimo datą, bet, žinoma, negalėjau sužinoti gimimo valandos, todėl tavo horoskopas nepilnas ir truputį neaiškus, bet pagrindinės linijos yra. Aš randu kai kurių sutapimų su mano horoskopu. Mūsų likimai kuriam laikui susijungia...

- O šitas? - paklausė Fjora, rodydamas į trečią ritinėlį, dar perrištą raudonu kaspinu.

- Jei norėsi, mes apie jį pakalbėsime vėliau. O dabar... jei neprieštarauji ir kadangi neturi ką veikti, - pridūrė graikas, nusišypsojęs savo reta šypsena, - aš papasakosiu tau vieną istoriją, istoriją apie mane! Paskui man pasakysi, ar sutinki pasirašyti sutartį, kurią siūlau.

- O jei nesutiksiu?

Demetrijas pažvelgė į jaunąją moterį, paskui vėl nusišypsojo:

- Dėl malonumo atsisakyti, ar ne? Mane tai nustebintų, bet jei tai būtų taip, tu čia pasiliktum tiek laiko, kiek norėtum, o paskui aš duočiau tau truputį pinigų, arklį, atidaryčiau vartus ir tu iškeliautum, kur nori.

Fjora paėmė ant taburetės gulinčias knygas ir atsisėdo.

- Man visada patiko klausytis istorijų, - pasakė ji paprastai. - Pasakok!

Demetrijas atsisėdo į savo krėslą, atsirėmė į ranktūrius ir užsimerkė.

- Aš ne visada buvau toks naktinis paukštis, kurio bijo vaikai... ir ne tik vaikai. Buvau jaunas, turtingas; aš buvau kunigaikštis, nes Laskariai sėdėjo Bizantijos soste. Aš turėjau rūmus, kaip ir tu, ir jaunesnį brolį...

Ir prieš jaunos moters akis, iš pradžių šaltas ir abejingas, paskui vis labiau susidomėjusias, Demetrijas atvėrė savo gyvenimo paveikslą tarsi ilgą drobę su išaustais įvairių žmonių portretais. Jo gilus balsas pasižymėjo nepaprastu gebėjimu atgaivinti vaizdus, ir jaunoji klausytoja greitai užmiršo, kur ji, užmiršo supančią aplinką: baltas sienas, išilgai kurių stovėjo tamsaus medžio spintos, kampe krosnį, sumūrytą iš ugniai atsparių plytų, viršum jos apverstą piltuvėlio formos dūmtraukį iš pajuodusios geležies lakšto ir daugybę lentynų, ant kurių eilėmis stovėjo vaistų buteliukai, puodeliai, džiovintų žolių ryšuliukai ir daugybė mėgintuvėlių, kolbų ir retortų. Nepastebėdama viso to, ji įsivaizdavo Bizantiją - auksu švytinčią kaip brangus papuošalas Bosforo sąsiaurio žydrynėje, Aukso Rago įlankoje, jungiančią Europą ir

Aziją. Ji matė raudonas sultono bures, paskui karą, kraują, žudynes. Ji matė Teodosiją, kuris jai atrodė kaip didvyris, bebaimis ir narsus. Ji matė puošnią, iškilmingą Fazano šventę ir tame žėrinčiame fone dviejų žmonių veidus, žmonių, kurių ji jau išmoko nekęsti: hercogo Pilypo ir jo sūnaus Karolio - žmogaus, nežinojusio gailesčio, riterio, kuris nesilaikė savo žodžio, kunigaikščio, dėl kurio ginklų Filipas ją pasirinko ir pametė...

Demetrijas nepaprastai gyvai ir ryškiai papasakojo apie įvykius, kurie baigėsi jo brolio Teodosijo mirtimi, o apie savo paties gyvenimą - trumpai ir sausai. Jis nutylėjo savo darbus, atradimus, tuos žmones, kurie jam padėjo daug pasiekti. Tai priklausė tik jam, ir Fjoros jis ten neįsileido. Beje, ji nieko neklausinėjo. Kai Demetrijas baigė kalbėti, ji tik parodė pirštu į pergamento ritinėlį, kurio jis neišvyniojo:

- Tai Burgundijos hercogo horoskopas, ar ne?

- Tu gudruolė. Aš niekada tuo neabejojau.

- O koks gi bus susitarimas, apie kurį kalbėjai?

- Manau, kad jau supratai: aš padėsiu tau atkeršyti, o tu - man.

- Mielai, tuo labiau kad turiu sąskaitų su tuo, kurį vadina Drąsiuoju. Bet, prisipažįstu, aš nelabai įsivaizduoju, kaip galima tai padaryti.

- Vis dėlto tai įmanoma! Aš tuo įsitikinau pamatęs, kaip Burgundijos pasiuntinys susiartino su tavim, meilinosi ir pagaliau vedė...

- Neprimink man jo! - piktai sušuko Fjora.

- Tačiau apie jį reikia pasikalbėti. Tu iš tiesų esi madam de Selonžė, jo žmona, ir jis turi tave priimti. Bet kol kas apie tai nekalbėsime. Ar priimi sutartį, kurią tau siūlau?

- Mielu noru, tuo labiau kad dalį tos sutarties tu jau įvykdei: nužudei Pjetrą. Ar aš turiu rašyti tavo diktuojama?

- Ne. Kraujo ryšys man atrodo tvirtesnis negu popieriaus lapas. Tu tapsi mano seserimi, ir aš padarysiu tave tokią, kad tavęs bijos, prisiekiu.

Juodų ir pilkų akių žvilgsniai susitiko, tarsi jie abu būtų paspaudę vienas kitam ranką.

- Aš sutinku! - pasakė Fjora.

Demetrijas išsitraukė nedidelį durklą iš odinio dėklo, kabojusio prie diržo.

- Duok man kairę ranką!

Jaunoji moteris klusniai ištiesė ranką. Lengvu mostu gydytojas brūkštelėjo jai durklu per riešą, ir pjūvio vietoje iškart ištryško kraujo lašeliai. Paskui jis padarė tokį pat pjūvį ant savo dešinės rankos ir suglaudė rankas taip, kad pjūviai susiliestų.

- Tavo ir mano kraujas susimaišė, - pasakė jis. - Nuo šios akimirkos mes būsime kartu ir varge, ir laimėje!

Paskui jis išėmė nedidelį flakonėlį ir užpylė iš jo keletą lašų ant Fjoros riešo. Kraujas nustojo tekėjęs. Tą patį jis padarė ir su savo ranka. Fjora žiūrėjo kaip užkerėta.

- Ar išmokysi mane savo paslapčių? - paklausė ji.

- Aš tave daug ko išmokysiu. Išmokysiu virti burtų žoleles, gaminti nuodus, kuriais galima mirtinai nunuodyti, išmokysiu pažinti charakterį iš veido bruožų, išmokysiu...

- Sustok! Kam nuodus?

- Jų kartais gali labai prisireikti...

- Bet ne man! Išmokti gaminti vaistus, kurie užmigdo, - taip, sutinku, bet ne nuodus! Aš atiduodu pirmenybę kitokiam ginklui, pavyzdžiui, tokiam, kurį valdo vyrai. Man atrodo, aš gera jojikė, bet norėčiau išmokti naudotis špaga ir durklu...

Fjora pirmą kartą išgirdo Demetrijo juoką:

- Dėl to reikia kreiptis į Estebaną. Jis - šio amato meistras ir su malonumu tave išmokys: rodos, jis įsimylėjęs tave...

Vos tik užsiminus apie jį, Estebanas kaipmat atsirado kabinete:

- Šeimininke! Čionai eina du vienuoliai!

- Du vienuoliai? Kokie?

- Sprendžiant iš jų sutanų, tai dominikonai, kaip tie ten, viršuje, - paaiškino Estebanas, galvos mostu rodydamas į vienuolyną, kuriame buvo sutuokta Fjora.

- Jie turbūt paklydo. Pasitik juos ir parodyk kelią! Be to, aš ir pats einu pažiūrėti.

Demetrijas nusekė įkandin savo tarno, o Fjora nuėjo paskui juos iki priėmimų salės. Pro praviras duris ji pamatė raudonuose nusileidžiančios saulės spinduliuose tarp kiparisų alėjoje du vienuolius su gobtuvais, nuleistais iki pat nosies; jie lėtai jojo ant mulų. Vienas iš jų buvo liesas, o kitą, jojantį priekyje, drabužiai buvo aptempę kaip būgną. Fjora pamatė, kad Estebanas nubėgo jiems priešais, įnirtingai gestikuliuodamas, bandydamas paaiškinti keleiviams, kad jie ne tuo keliu joja, bet tie nepasuko atgal. Persimetę keliais žodžiais, visi patraukė prie namo.

- Slėpkis! - paliepė Demetrijas jaunajai moteriai. - Aš sužinosiu, ko jiems reikia.

Fjora nenoriai pasitraukė į vidinį kiemelį, bet taip, kad galėtų stebėti, kas vyksta priešais namą. Demetrijas priėjo prie vienuolių, kurie jam artėjant nusismaukė gobtuvus. Užmiršusi bet kokį atsargumą, džiaugsmingai šaukdama Fjora puolė prie jų: storasis vienuolis pasirodė esanti Kolomba, o antrasis buvo Leonarda...

Verkdama ir kartu juokdamasi ji puolė į savo senosios auklėtojos rankas, kai ši mikliai nušoko nuo mulo, norėdama ją sulaikyti. Abi moterys apsikabino prie namo durų, nekreipdamos dėmesio į Demetrijo pastangas įstumti jas į vidų...

- Jūs? - ištarė Fjora, automatiškai pradėjusi kalbėti prancūziškai. - Jūs, mano Leonarda? Aš jau nesitikėjau jūsų pamatyti... Aš bijojau... aš maniau... o, Viešpatie!

Kalbu nežinia ką! - pasakė ji atsitraukdama, kad geriau pamatytų tą, kuri pas ją sugrįžo. - Tikras stebuklas!

- Jokio stebuklo, dona Fjora, - sušnibždėjo Kolomba, - tik atsargumas. Kitą dieną po to, kai tave išvežė į Santa Liučijos vienuolyną... Vadinasi, kitą dieną mes nuėjome pas tave su dona Kjara ir pasiėmėme doną Leonardą. Žinojome, kad jai gali atsitikti nelaimė, jeigu liks viena rūmuose. Visi tarnai buvo mirtinai persigandę... ir mes buvome teisios. Kai tik pagalvoji, kas atsitiko! Tie baisūs kareiviai, tie puikūs rūmai, visai apiplėšti! Iš tiesų yra žmonių, kurie nebijo nei Dievo, nei velnio!

Kai Kolomba pradėdavo kalbėti, sustabdyti ją būdavo taip sunku, kaip sulaikyti kalnų upelio srovę. Bet šį kartą Fjora klausėsi jos nepertraukdama, ji tik laukė momento, kad galėtų jai padėkoti. Ji laikė Leonardos ranką, lyg bijotų, kad ši gali staiga išnykti. Senoji madmuazelė su nuostaba žiūrėjo į ją.

- Bet kaipgi jūs apsirengusi, mano angele? - paklausė ji pagaliau. - Šitas raudonas jūsų apdaras... kai jums gedulas?

- Tai Samijos, Demetrijo tarnaitės tunika. Daugiau neturiu kuo apsirengti. Mano juoda suknelė liko vienuolyne...

- Dona Kjara pagalvojo apie tai, - įsiterpė Kolomba. - Su mumis mulas, ant kurio prikrauta rūbų tau ir Leonardai ir dar keletas daiktų, kuriuos mes įstengėme išsinešti. Vargšelė! Iškart tiek nelaimių! Tau net neleido ramiai išsiverkti... O dabar dar mes priversime tave paverkti...

Fjora pajuto, kad jos džiaugsmas ima blėsti, užtat ją vėl apima baimė, kuri nebuvo palikusi jos visas pastarąsias dienas. Ji pabandė sugauti Demetrijo žvilgsnį, lyg norėtų paprašyti pagalbos. Leonarda papriekaištavo savo draugei:

- Ar reikia dabar apie tai kalbėti? Mes ką tik įėjome...

- Be to, jums būtina pailsėti ir pavalgyti, - pratęsė gydytojas. - Eime į virtuvę. Jau metas vakarienės; Samija pridės, ko reikia, jei truks. Estebanas nuves jūsų mulus į arklidę. Aš nemanau, kad tu nori grįžti šiandien vakare, dona Kolomba? Tai būtų neatsargu, be to, ir miesto vartai po kelių minučių bus uždaryti...

Toks žodžių srautas, nebūdingas Demetrijui, privertė gerąją moterį nutilti. Ji pasakė, kad dona Kjara laukia jos tiktai rytoj rytą ir kad ji su malonumu ko nors užkąstų.

Gydytojas nuvedė visas jas į virtuvę. Ten jau triūsė Samija, kurią perspėjo Estebanas; ant iešmo kepė dvi vištos, ir ji jau pjaustė storais kąsniais kumpį, nukabinusi jį nuo skersinio. Kolomba patenkinta žiūrėjo į šią ruošą ir atsisėdo prie ugnies, pasisiūliusi vartyti iešmą, jeigu jai įpils lašelį ko nors "gaivinančio", nes jojimas ant mulo ją užlingavo. Demetrijas skubiai patenkino jos prašymą: jis atnešė vytelėmis apipintą butelį ir paliko jį ant stalo, kai jo toli gražu ne liesa viešnia vienu gaistu išmaukė pusę puodelio vyno... Jis pastatė puodelius visoms ir pasiūlė Leonardai paragauti vyno. Vargšės moters veidas buvo liūdnas, o akys paraudusios nuo neseniai pralietų ašarų, bet į tai niekas neatkreipė dėmesio: visus buvo apėmęs susitikimo džiaugsmas. Ji atsisakė:

- Gal truputį vėliau. Tai, apie ką aš turiu papasakoti, taip baisu. Fjorai irgi reikės atsigaivinti...

- Galų gale, kas gi įvyko? - paklausė jaunoji moteris.

- Baisus dalykas, kurio pavadinimo nėra jokioje kalboje, mano avyte. Aš niekada nemaniau, kad florentiečiai gali išniekinti žmogų, padaryti tokią šventvagystę...

Ji papasakojo apie tai, kas įvyko, trumpomis frazėmis, kurias, rodės, spjaudyti spjaudo, kad žodžiais nenuodytų sau burnos. Šįryt vienuolyno tarnas, atėjęs į Or San Mikelės bažnyčią paruošti, ko reikia, pirmosioms mišioms, pamatė tokį vaizdą, kad su siaubu išbėgo į gatvę ir

ėmė šaukti: Frančesko Beltramio karstas buvo atidengtas. Kažkoks piktadarys ištraukė kūną, supjaustė jį į gabalus ir taip paliko, net nepabandęs paslėpti pėdsakų...

Fjoros net lūpos išblyško, o akyse pasirodė siaubas:

- Kodėl?.. Bet kodėl?

- Kad išimtų širdį, - atsakė Kolomba. - Pas mus yra senas prietaras: taip elgiamasi tada, kai norima neleisti mirusiojo šmėklai vaikščioti naktimis ir trikdyti gyvųjų. Aš pasakojau Leonardai: reikia sudeginti širdį ir pelenus paleisti pavėjui... Žinoma, tai žmogžudys ją paėmė.

Demetrijas dėl to nė kiek nedvejojo. Jis prisiminė, kuo grasino Estebanas, kai kalbėjosi su Marinu Bečiu tavernoje, ir po to tas leidosi bėgti... Pamatęs, kad Fjora visu kūnu dreba, jis įkalbėjo ją atsisėsti ir privertė išgerti gurkšnį vyno.

- Ar surado pelenus bažnyčioje?

- Ne, - atsakė Kolomba. - Matyt, tas žmogus išsigando, kad jį užtiks, jeigu jis degins širdį bažnyčioje. Jis išsinešė ją su savim. Visas miestas sunerimęs, niekas nežino, ko griebtis; visi laksto gatvėmis šaukdami "mirtis jam!", gerai nežinodami - kodėl.

- Čia nėra jokios paslapties, - pasakė Demetrijas. - Mesiro Frančesko žudikas bijojo dėl savo ramybės naktimis...

- Niekas neįtaria, kas jis? - paklausė Leonarda, o Fjora pažvelgė į graiką priekaištingu žvilgsniu:

- Aš maniau, kad peilis tau nurodys. Tu žadėjai surasti mano tėvo žudiką.

- Aš jį radau. Tiksliau, Estebanas rado, mano prašymu. Tau to dar nesakiau, nes norėjau, kad pailsėtum čia keletą dienų, tau tai būtina...

- Aš jau pailsėjau! Kas jis?

- Kas gi, jei ne Marinas Betis. Jis nužudė donos Paci įsakymu.

Ir jis papasakojo, kaip tavernoje Estebanas gavo patvirtinimą to, kad valdytojas žudikas. Fjora čia pat nusprendė, ką daryti.

- Duokite man vienuolio rūbus, brangioji Leonarda, - paliepė ji. - O tu, Demetrijau, duok man šautuvą ir arklį! Mūsų dvaras visai netoli nuo čia, ir aš nenoriu, kad šis niekingas žmogus, taip bijantis šmėklų, išvystų dar vieną aušrą!

- Ramiau! - ištarė Demetrijas ir uždėjo ranką ant jaunosios moters peties. - Tokiems dalykams reikia iš anksto pasiruošti. Šis žmogus stipresnis už tave. Tu irgi nori mirti šią naktį? Montugis irgi netoli miesto, ir gandai tikriausiai jau pasiekė Mariną. Kadangi jis bijo dėl savo gyvybės, tai jau pasidarė atsargus. Galbūt jis jau net pasislėpė kur nors?

- Na ką gi, reikės jį surasti. Jei ne jį, tai bent jo bendrininkę, kuri dar didesnė nusikaltėlė negu jis. Aš eisiu ten!

- Mes einame ten, tu, aš ir Estebanas, tik kitą naktį.

Leonarda apglėbė Fjorą, o ši buvo tarsi sustingusi.

- Pati išmintis kalba jo žodžiais. Paklausyk jo, mano angele, ir šį mūsų susitikimo vakarą paskirk man. Monsinjoro Lorenso įsakymu viskas buvo padaryta jūsų vargšui tėvui. Kūną vėl pašventino ir paguldė į amžinojo poilsio vietą. Aplink išniekintą bažnyčią pastatė sargybą, ir rytoj ateis vyskupas pašventinti jos. Parapijiečiai jau pradeda murmėti. Esu tikra, jei monsinjoras Lorensas žinotų, kas nužudė mūsų gerąjį šeimininką...

- Jis tai žino, - nutraukė Demetrijas. - Pasakiau jam tai vakar...

Jis priėjo prie Fjoros, kuri sustingo Leonardos glėbyje kaip statula. Atrodė, ji nieko nemato ir negirdi, tarsi ją būtų apėmusi transo būsena išgirdus paskutines baisias naujienas. Demetrijas palinko prie jos ir įsmeigė įdėmų žvilgsnį jai akis, apglėbė jos galvą delnais, laikydamas nykščius ant kaktos ir ėmė palengva masažuoti kaktą,

smilkinius, kartu ištardamas keletą žodžių, kurių niekas nesuprato. Paskui tyliu balsu pasakė:

- Atsipeikėk, Fjora! Atsipeikėk! Tegul tavo kūnas atsipalaiduoja ir nusiramina! Tegul užgęsta liepsna, kuri tave degina! Rytoj aš nuvesiu tave pas tavo priešą, ir jis sumokės už savo nusikaltimus... Rytoj, Fjora, rytoj.

Jaunos moters kūnas suvirpėjo, ir jos žvilgsnis atgijo.

- Rytoj... - ištarė ji, paskui griuvo ant Leonardos rankų ir pravirko, o ašaros kaip upeliai tekėjo iš jos akių.

- Tegul iki valios išsiverkia, - pasakė Demetrijas, - ašaros nuplaus virš jos pakibusią grėsmę.

- Kokią grėsmę? - tyliai paklausė Leonarda.

- Išeiti iš proto! Jai teko per daug kentėti... Tam turi būti galas...

Kitą dieną sutemus trys ginkluoti raiteliai išjojo iš namo-tvirtovės. Demetrijas pakeitė savo ilgus drabužius į kostiumą, glaudžiai aptempiantį jo ilgą figūrą. O dėl Fjoros, tai ji nustebo radusi tarp Kjaros atsiųstų jai tualetų kostiumą berniukui; kostiumas buvo pavasarinės žalios spalvos, o prie jos prisegtas raštelis: "Tau tai gali praversti! Aš labai myliu tave..." Rengdamasi Fjora su dėkingumu pagalvojo apie savo padūkusią draugę Kjarą, kurios nuoširdi draugystė suteikė jai tiek įžvalgumo...

Fjora jojo visų priekyje, nes gerai žinojo maždaug keturių mylių ilgio kelią, vedantį nuo Fjezolės vilos per kalvas ir Munjono upės slėnį, per tiltą netoli Badžio tiesiai į dvarą, kurį valdė Marinas. Balandžio naktis buvo tyli ir graži. Žemę apgaubė didžiulė tamsiai mėlyna aksomo skraistė, nusagstyta briliantinėmis žvaigždėmis. Kvepėjo alyvos ir pušys, žemė tebebuvo drėgna po trumpo lietaus. Vietomis matėsi Florencijos miesto sienos, ant kurių sargybiniai įžiebė savo šviesas, o varpinės ir bažnyčių kupolai, atrodė, šviečia patys. Jiems jojant pirmyn, miestas vis tolo, ir štai už posūkio jo jau nebesimatė.

Kai jie prajojo kaimą, kur viskas buvo tylu, Fjora paleido savo arklį keliu išilgai krūmų gyvatvorės ir jojo, kol pasirodė didžiulės pušies siluetas; platus jos vainikas juodomis dėmėmis išsiskyrė dangaus fone, už jos matėsi juodi kelių plantacijos pastatų siluetai. Jaunoji moteris sušnibždėjo:

- Mes atjojome. Visi miega. Niekur nėra šviesos.

- Vis dėlto palikime arklius čia, - pasakė Estebanas, vadovaujantis ekspedicijai, nes mūšyje jis buvo stipresnis už savo šeimininką. Tas tylėdamas pritarė.

Raiteliai nušoko ant žemės, pririšo arklius prie medžio ir nuėjo į priekį, stengdamiesi kelti kuo mažiau triukšmo. Kelias buvo pabarstytas smėliu, todėl jiems tai lengvai sekėsi.

- Šunų yra? - paklausė Demetrijas.

- Taip, - atsakė Fjora, - tik jie plantacijos kieme, be to, pažįsta mane...

- Tavim dėtas aš tuo nepasikliaučiau. Tu apsirengusi jiems neįprastais drabužiais. O mūsų jie visai nematę... Tačiau nesirūpink, aš turiu viską, ko reikia...

- Vis dėlto keista, - po akimirkos tarė jaunoji moteris, - nors ir nekeliame triukšmo, jie jau turėjo mus užuosti. Bet neloja... Žiūrėkite! Vartai atkelti!

Iš tiesų paradiniai vartai buvo plačiai atverti, o už jų matėsi didelis tuščias kiemas ir jo gilumoje - žemas namas, kurio durys irgi buvo atdaros, ir jokių ženklų, kad jame kas nors gyventų.

- Galima pamanyti, kad čia nieko nėra, - sušnibždėjo Fjora. - Kur šunys ir...

Staiga priekyje ėjęs Estebanas staigiai atsisuko atgal ir sustojo priešais Fjorą, išskėtęs rankas.

- Nuvesk ją prie arklių, šeimininke! Aš pamačiau tokį vaizdą, kurio visai nedera matyti jaunai damai...

- Kad ir kas būtų, aš noriu matyti, - užprotestavo ji. - Tu užmiršai, kad esame pas mano tėvo žudiką, ir aš atėjau pati su juo atsiskaityti.

- Tau nereikės. Su juo jau susidorota. Aš stebėjausi, koks čia nepažįstamas kvapas, net turint galvoje, kad mes esame ūkyje.

Ir iš tiesų jau kuris laikas šleikštaus kvapo srovės užgožė gryną kaimo orą. Estebanas apgailestaudamas pasitraukė iš kelio, paskui ištiesė ranką ir parodė į didelę pušį, kuri augo prie dvaro įėjimo. Ant vienos šakos kabėjo baisus vaisius: perpjautas Marino Bečio kūnas. Nuo jo sklido kraujo ir mirties kvapas.

Priešingai negu bijojo Estebanas, Fjora tvirtai stovėjo ir žiūrėjo į šlykštų lavoną. Budelis perskrodė jam pilvą, ir visi viduriai buvo išvirtę. Be to, jam nupjovė dešinę ranką iki riešo... Demetrijas išsitraukė iš kišenės pintį ir skiltuvą, norėdamas įžiebti ugnį ir pasišviesti sau, paskui liepė Estebanui:

- Dabar išvesk ją! Ji jau pakankamai prisižiūrėjo, o man reikia kai ką pamatyti...

Šį sykį Fjora nesipriešino ir leidosi išvedama. Pamačiusi šį barbarišką susidorojimą, ji pajuto piktą džiaugsmą, tačiau džiaugsmas vis dėlto nebuvo visiškas: ranka, smogusi mirtiną smūgį jos tėvui, buvo nukirsta, bet galva tebebuvo sveika. Vis dėlto jai palengvėjo: iki šiol ji nebuvo nieko nužudžiusi, todėl nepasitikėjo savimi ir visą kelią bijojo, kad paskutinę akimirką neįstengs smogti. Apvaizdos dėka Marinas susilaukė bausmės be jos įsikišimo, ir jos rankos liko švarios, bet ar visada kas nors kitas žudys už ją? Reikėjo pasiekti, kad ateityje būtų tikra, jog moteriškas švelnumas nesulaikys.

- Nagi? - paklausė ji Demetrijo, kai šis pasivijo juos ir baigė šluostytis rankas į nosinę. - Ką tu pastebėjai?

- Jį kankino. Jam sudegino kojas. Be to, jam išplėšė širdį.

- Kadangi tai ne aš, kas galėjo tai padaryti? - paklausė Estebanas. - Galima pamanyti, kad darbavosi mėsininkas arba chirurgas - tokie tikslūs pjūviai...

- Arba žmogus, įpratęs valdyti špagą! - nutraukė Fjora. - Kam tos detalės? Jį nubaudė Viešpats, štai ir viskas!

- Tu nesi smalsi, - pastebėjo Demetrijas. - Aš veikiau pasakyčiau, kad tai Lorenso Medičio bausmė. Tikslių nuorodų į tai nėra, bet tai jo maniera elgtis taip, kai kitaip negali. Jo kapitono Savaljo nekankina nei dvejonės, nei gailestis, kai reikia vykdyti šeimininko įsakymą. Be to, kaip tu sakei, Fjora, jis įpratęs valdyti špagą, ir šiuo atžvilgiu jis virtuozas. Taip, tai galėjo būti kaip tik taip, jei ne išplėšta širdis...

- Ar Marinas neišplėšė mano tėvo širdies? Man rodos, tai atpildas.

- Galbūt... bet šiuo atveju nebuvo jokių priežasčių pasiimti ją, tačiau aš niekur neradau jokių jos liekanų. Tiesa, Mariną nužudė praeitą naktį, per tą laiką čia galėjo pašniukštinėti šunys. Niekas negali mums paaiškinti, ūkyje nieko neliko, visi iš baimės išsilakstė...

Gydytojas samprotavo garsiai, nekreipdamas dėmesio į savo palydovus.

- Taip... tikriausiai taip ir buvo, - tęsė jis. - Jei tik Savaljas nepanoro nunešti jos savo šeimininkui kaip įrodymo. Žinoma, taip galėjo būti, bet... aš tuo netikiu.

- Kodėl? - netekusi kantrybės dėl šitų, jos požiūriu, nereikalingų samprotavimų, paklausė Fjora.

- Todėl kad šiandien balandžio 28 diena.

- Na, ir kas?

- Poryt bus balandžio 30 diena.

- Tai suprantama. Kas dar?

- Tu turi žinoti, kad naktis į pirmą gegužės dieną - didi naktis viso pasaulio šalių raganoms ir burtininkams. Tą naktį jie renkasi Vokietijoje, Harco kalnuose į didelę puotą, ir šita naktis vadinasi Valpurgijų naktis. Poryt susirinks Norčijos ir... Fonteliučentės raganos!

- Bet aš nesuprantu, kaip tatai susiję su tuo, ką pamatėme?

Demetrijas tylėdamas nuėjo prie savo arklio ir pabalnojo jį, paskui palaukė, kol kiti paseks juo.

- Iš prigimties aš smalsus, - pasakė jis ramiai, - ir nuojauta man sako, kad bus įdomu sužinoti, kas įvyks tą naktį...

Jie grįžo, kai iki saulės tekėjimo liko visai nedaug laiko. Leonarda - ji miegojo vienoje lovoje su Fjora - neįstengė sumerkti akių ir laukė jų sugrįžtant stovėdama prie lango. Ji klausiamai pažvelgė į jaunąją moterį, kai ši įėjo į kambarį, nusiimdama kepuraitę, pasiūtą pagal prancūzų madą ir dengiančią plaukus. Nuo tos akimirkos, kai jos "vaikas" paliko ją, neslėpdama savo ketinimo nužudyti Mariną Betį, vargšė moteris nerado sau vietos... Fjora atsakė jai puse lūpų šypsodamasi:

- Kai ten nujojome, jis jau buvo negyvas. Tai įvyko be mano dalyvavimo.

- Ačiū Dievui! Man buvo nepakeliama mintis, kad jūs, mano angele, galite...

- Leonarda! Prašau jus!.. Supraskite, viskas pasikeitė ir jau niekada nebus taip, kaip seniau. Dabar jūs žinote, kas atsitiko nuo to laiko, kai mes su jumis išsiskyrėme. Aš jau nebe ta nekalta Fjora, kurią jūs supote ir kuri užaugo jūsų akyse. Aš pasidariau kitokia... tos kitos aš pati dar nepažįstu, ir galbūt ji kada nors pasirodys jums baisi.

- Niekada, niekada! Kad ir ką jūs padarytumėte! Jūs mano vaikas, prie kurio aš visa širdimi prisirišusi, ir niekas... netgi jūs nepajėgsite nieko pakeisti. Tik atsiminkite, kad keršto svaigulys visada palieka kartėlį ir kad Viešpats...

- Nekalbėkite man apie Dievą! Daugiau niekada man apie jį neužsiminkite! - sušuko Fjora. - Jis siunčia man smūgius vieną po kito, nors aš nepadariau nieko blogo. Jis elgiasi su manimi kaip su savo priešu, kaip su atstumtąja! Ką reiškia visi tie nusikaltimai ir baisumai,

užgriuvę mane? Viešpaties valia? Aš maniau, kad jis geras ir gailestingas...

- Ar jis pats nekentėjo, atidavęs savo sūnų nukryžiuoti? - paprieštaravo Leonarda su dideliu liūdesiu balse.

- Argi Dievas kenčia taip pat kaip vyras arba moteris? Jis, kuris yra amžinas ir begalinis, ar jis gali jausti skausmą? Ne, Leonarda, leiskite man daryti tai, ką pati nusprendžiau, ir nekalbėkite man daugiau apie Dievą!

- Kaip norite! Bet jūs man nesutrukdysite melstis Jam už jus...

Kitą dieną po vakarienės Demetrijas ėmė rengtis į susitikimą su raganomis. Fjora pareiškė, kad ji norėtų eiti drauge. Jis pašnairavo į ją:

- Nesu tikras, kad tas spektaklis tiks jūsų akims. Ten darosi tokie dalykai, į kuriuos nemalonu žiūrėti, be to, tai pavojinga.

- Liaukis rūpintis mano akimis! Ir neapsimetinėk, kad tai tau kelia rūpestį. Kai prabilai apie tą susiėjimą, puikiai supratai, kad aš eisiu su tavim.

- Taip... taip, aš žinojau, bet dabar gailiuosi prabilęs apie tai. Ar ne geriau tau minutę sustoti ir netęsti iki galo to nusileidimo į pragarą, kurį pradėjai? Norėčiau, kad pati savęs pasigailėtum...

- Sunkus tik pirmas žingsnis. Šiaip ar taip, aš pamatysiu, ar teisus buvo Dantė, kai savo pragaro raganas pavaizdavo atgal atsuktomis galvomis - taip, kad ašaros byra joms ant nugarų...

Apie Fonteliučentę sklido baisūs gandai. Visuotiniu pripažinimu ir visų siaubui, tai buvo vieta, kuri labiausiai patiko raganoms visoje Toskanoje. Ten buvo ir akmenų krūvos, ir grotas, ir trobelės, kuriose gyveno tik iš išorės panašios į žmones būtybės. Daugiausia tai buvo nelaimingi žmonės, kuriuos skurdas, ligos arba žmonių kvailumas privertė vegetuoti kaip augalus ir kurie dėl savo neturto gyvendami gamtos prieglobstyje sukūrė keistų receptų. Iš visur išvyti ir visur persekiojami, jie nusigręžė nuo Dievo

bei jo gailestingumo, kuriuo daugiau netikėjo, ir užmezgė santykius su tamsos jėgomis, norėdami atkeršyti už save ir pasėti baimę, kuri juos saugotų. Tai jiems pavyko: jų užkeikimai ir burtai kėlė tokį siaubą, kad aplink šią linksmą ir derlingą vietovę susidarė tuštuma, ir visi vadino ją prakeikta. Čia linksmai tryško skaidri versmė, kuri drėkino vešlią ir turtingą žalumą, bet bijodami kerų visi jos vengė.

Tačiau kartais tamsią naktį kokia nors beformė figūra, susisupusi į tamsų apsiaustą, ateidavo į Fonteliučentę. Tai būdavo arba mergina, norinti nuslėpti neteisėtos meilės vaisių, arba moteris, siekianti savo varžovės mirties, įsimylėjęs jaunuolis, atstumtas gražuolės, ar net kilminga dama, pasirengusi karališkai sumokėti už paslaugas, kad patenkintų savo žemas aistras. Iš savo baimių, neapykantos ar meilės šie žmonės sėmėsi drąsos ir ėjo pas raganas, tarp kurių buvo gerokai turtingesnių, negu galėjai pamanyti.

Gyvendami gamtoje, šie žmonės atskleidė daug paslapčių. Be to, jie kūrė painius receptus, gamino apžavų gėrimus, kurie savo sudėtimi buvo baisūs arba šlykštūs, stebuklingus meilės gėrimus ir visa tai pardavinėjo klientams. Kartais jų vaistai paveikdavo, ir ligonis pasveikdavo. Tada dėkingumas saugodavo juos ne mažiau negu baimė. Tam tikromis dienomis, dažniausiai per mėnulio jaunatį, raganiai susirinkdavo drauge su savo amato bendrininkais iš artimiausių vietovių, prie jų prisidėdavo ir iš toli atėję raganiai kartu pagarbinti savo globėjo, tamsos kunigaikščio, blogio valdovo, kurio vardą ne visi drįsdavo ištarti, o tikintieji vadino jį Šėtonu ir žegnojosi. Dėl atsargumo susitikimo vieta kiekvieną kartą buvo keičiama ir apie tai pranešama žodžiais, iš išorės maža ką reiškiančiais; tie žodžiai sklisdavo krašto keliais ir būdavo perduodami turgavietėse. Taigi Demetrijas išsirengė šįryt į miestą ir sužinojo tą žodį iš Bernardino, kuris kaip visada prašė išmaldos prie katedros ir

pašnibždėjo jį mainais už sidabro monetą. Šį kartą susitikimas buvo paskirtas lauke, Čečerio kalno atšlaitėje; vienoje jos pusėje augo miškas, pievą supo apgriuvusios apleisto vienuolyno sienos, toli aplinkui niekas negyveno.

Buvo netoli pusiaunakčio, kai Demetrijas, Fjora ir Estebanas pasiekė lauką. Atsargumo dėlei jie ėjo pėsti ir sunkiai praeinamu taku, kuris vingiavo tarp krūmų ir akmeninių kyšulių. Graikas ėjo tvirtu žingsniu žmogaus, žinančio kelią. Pagaliau jis sustojo už sugriautos sienos toje vietoje, kur virš duburio kilo tanki žalia augmenija.

- Iš čia mes galėsime žiūrėti, nerizikuodami būti pastebėti. Aš gerai žinau šią vietą - kartais ateidavau čia medituoti...

Jis pasodino Fjorą ant didelio akmens ir parodė jai, kaip reikia atsargiai praskleisti medžių šakas ir laukinių aviečių krūmus, kad galėtų stebėti, kas vyksta. Be kitų atsargumo priemonių, jaunoji moteris, kaip ir jos palydovai, užsidengė veidą juoda kauke, o ant rankų Demetrijo patarimu užsimovė šiurkščias pirštines. Tad jie buvo beveik nematomi, o atviros kūno dalys buvo apsaugotos nuo dygių krūmokšnių. Priešais driekėsi laukas, apsuptas senovinio vienuolyno pastatų; jis atrodė kaip plati staltiesė, ištiesta tarp neaiškių kontūrų paaukštinimų. Aplink buvo tylu, tik gretimame miške tris kartus suūkė pelėda, o vietoj atsakymo jai lauke pasigirdo tarsi garsus atodūsis.

Staiga iš griuvėsių išėjo žmogus su deglu rankose; jis greitai uždegė du laužus, sukrautus abiejose lauko pusėse, ir lauko vidurys iškart ryškiai nušvito kaip teatro scena, o žiūrovams atsivėrė baisios dekoracijos. Tarp dviejų laužų stovėjo grubus stalas iš dviejų akmenų ir akmens plokštės, už jo kilo nedidelis paaukštinimas, apipintas gebenėmis, o ant jo - statula, taip realiai atrodanti, kad Fjorai suspaudė smilkinius ir plaukai pasišiaušė. Statula vaizdavo pritūpusį nuogą vyrą ožio kojomis ir šlykščia galva. Smailios ausys, ilgi susisukę

ragai ir sunki nukarusi barzda buvo kaip ožio, ilga kumpa nosis, raudona išsiviepusi burna ir žibančios paraudusios akys baltais baltymais - beveik kaip žmogaus. Žmogus su deglu uždegė tris žvakes, stovinčias ant statulos galvos tarp ragų; statulos naguotose rankose vienoje buvo pjautuvas, o kitoje - paauksuota taurė...

- Velnias! - iškvėpė Fjora ir mechaniškai persižegnojo. Bet Demetrijas uždengė jai burną ranka.

- Daugiau nė žodžio! - sušnibždėjo jis jai į ausį. - Tu gali išduoti mus...

Laužų liepsna apšvietė daugybę šmėklų, sėdinčių aplink šlykštųjį stalą, apsisiautusių tamsiais apsiaustais; staiga jos nusimetė tuos savo tamsius apdangalus ir pasirodė stebintiems juos žmonėms. Kitados puošnūs drabužiai buvo virtę skudurais, o čia susirinkusių žmogystų veidai atrodė tokie košmariški, kokius galėjo sukurti tik nesveikos karšiuojančios smegenys. Čia matei bedantes senes įkritusiais skruostais, atgrasius vyrus karščiuojančiomis akimis, žvelgiančiomis iš po kupetos riebaluotų plaukų, dar jaunų, bet palaido gyvenimo išsekintų moterų; atėjusieji iš Fonteliučentės ir iš kitų vietų stovėjo tyliai ir nejudėdami truputį atokiau; jie buvo tokie pat šlykštūs kaip ir jų stabas, kurį jie garbino.

Tuo metu žmogus įsmeigė deglą į žemę, pasitraukė ir vėl pasirodė nešinas juodu užtiesalu, kuriuo uždengė stalą, po to pastatė dvi geležines žvakides su juodomis žvakėmis ir uždegė jas. Juodi dvokiantys dūmai pakilo į viršų ir apgaubė stabo galvą. Pasigirdo tęsiama melodija, kurią užtraukė raganiai užčiauptomis burnomis, iš pradžių tyli, bet pamažu vis garsesnė; vyrai ir moterys jos lėto ritmo taktu ėmė linguoti iš kairės į dešinę, pastėrusiomis akimis įsistebeiliję priešais save, laikydami ant kelių sukryžiuotas rankas. Viršum slėnio kartu su sunkiais dūmų debesimis nuplaukė mykimas, tik neaiškiai primenantis dainavimą. Pamažu laukas ėmė atgyti...

Po du, po tris ar po vieną kaukėti žmonės lindo iš miško arba iš vienuolyno griuvėsių. Kai jie nusimetė savo apsiaustus ir skraistes, Fjora - ji žiūrėjo išplėtusi akis ir nepraleisdama nė vienos smulkmenos - pamatė tarp jų valstiečių, vyrų, moterų ir senių juodais suplyšusiais drabužiais; jų praplikusios kaktos ir pavargusios akys bylojo apie ilgas bemieges naktis, praleistas ieškant neatskleistų paslapčių rakto; ji matė elgetas, tarp kurių, jai pasirodė, pažino Bernardiną, tvirtus jaunuolius, keletą gražių merginų. Nustebusi ji išvydo tris kaukėtas moteris, kurių puošnūs drabužiai rodė jas esant aukštos padėties, taip pat kelis vyrus su kaukėmis ir išsiuvinėtais rūbais. Bet nuostabiausia buvo brolybės dvasia, jungianti visus šiuos žmones; ir kilmingos damos, ir nudriskusio elgetos, ir valstiečio akyse galėjai įžvelgti vienodą laukimo jausmą.

Į laužus įmetė dervos, liepsna pasidarė geltona, ir visi veidai jos šviesoje atrodė panašūs. Raganiai tebelingavo, niūniuodami lėtą ir niūrią melodiją, kuri, rodės, niekada nesibaigs. Naujai atėjusieji pasičiupdavo ją ir taip pat imdavo linguoti, tad lingavo visi. Užburta Fjora turėjo griebtis krūmo šakos, kad nepasektų jų pavyzdžiu, bet įsidūrė į spyglius ir atsitokėjo...

Staiga pasigirdo žemas, gilus garsas, panašus į gongo dūžį, ir akimirką įsivyravo tyla. Iš griuvėsių išėjo kortežas...

Priekyje, nešdamas kryžių, prie kurio buvo pririštas šuns lavonas, ėjo atletiško sudėjimo negras, apsivilkęs ryškiai raudonos spalvos sutana su skylėmis, per kurias matėsi jo bronzinis kūnas; iš paskos sekė dvi merginos, kurių nuogumą vos dengė permatomos baltos tunikos. Ant galvų jos dėvėjo gebenių vainikus, viena nešė kodylą, kita dviem rankom laikė taurę su kviečių grūdais ir juodomis alyvuogėmis. Procesijos gale žengė į šventiką panašus vyras.

Jis buvo apsivilkęs visiškai tokiais pat rūbais, kokius dėvi krikščionių kunigai, tik jo sutana buvo balta, su raudonu pamušalu ir išsiuvinėtais ornamentais, panašiais

į ilgus juodos liepsnos liežuvius. Vietoj kryžiaus pavaizduota besivaipanti galva. Ant galvos vyras mūvėjo kažką panašaus į nedidelį šalmą su ragais, rankose jis nešė raudona skepeta uždengtą taurę. Jam einant pro šalį, raganiai kėlėsi ir lenkėsi jam. Jie atsitraukė nuo altoriaus - taip buvo galima pavadinti tą įrenginį - ir išsirikiavo dviem eilėmis iš abiejų pusių.

Šventikas pastatė taurę ant altoriaus, paskui puolė ant kelių, iškėlė rankas į demonišką statulą ir garsiai prabilo.

- Blogio ir nuodėmės, pasileidimo ir nusikaltimų tėve Šėtone, malonumų ir turtų Dieve, amžinasis narsumo ir slaptų aistrų šaltini, šeimininke tų, kurie atsiduoda ištvirkavimui, ateik pas mus šią naktį čia, kur susirinkome tavęs pagarbinti!..

Nepaisydama Demetrijo draudimo, Fjora neištvėrė ir tyliai paklausė:

- Kas šis žmogus?

- Šventikas, išmestas iš dvasininkų luomo; tik buvęs šventikas gali laikyti šias mišias...

- Jis...

- Tylėk, kad ir ką pamatytum, netark nė žodžio!

Prasidėjo nauja ceremonijos fazė: iš pradžių raganiai, o paskui ir visi dalyviai poromis ėjo prie statulos pasveikinti jos. Jie puolė kniūbsti priešais altorių ir priešais statulą, paskui grįždavo į savo vietą. Paskutinė liko viena moteris iš tų trijų, kurios tikriausiai buvo iš aukštosios visuomenės. Ji laikė rankose sidabrinį padėklą, ant kurio gulėjo kažkokia beformė masė. Atsiklaupusi ji padavė padėklą šventikui, kuris prinešė valgį prie stabo.

- Priimk, melo ir nusikaltimų tėve, šias širdis, išplėštas iš melagio ir žudiko; jas tau atnešė tavo tarnaitė, kad apdovanotum ją savo dovanomis. Ji siūlo savo kūną, kad mes ant jo atliktume aukojimo ritualą.

Demetrijas, pajutęs, kaip sudrebėjo Fjora, apglėbė ją ir vėl užspaudė jai burną ranka, bijodamas, kad ji gali nevalingai surikti.

- Aš sakiau tau, - sušnibždėjo jis, - kad reikės nusileisti į pragarą. Būk narsi!

Laužų šviesoje moteris visiškai nusirengė ir nuoga atsigulė ant altoriaus. Nors ji buvo kauke užsidengusi veidą, Fjora ją jau pažino - tai buvo Jeronima. Taurę nudengė ir pastatė ant balto jos pilvo. Nors Jeronimai buvo jau toli gražu ne dvidešimt metų, jos pilnas kūnas tebebuvo stangrus ir galėjo masinti vyrus - tuo paaiškintina jos valdžia Marinui Bečiui.

Šventvagystė, kuri jiems atstojo mišias, prasidėjo. Fjorai spengė ausyse, ji beveik nieko negirdėjo. Ją užhipnotizavo ši nuoga moteris, kurios ilgi plaukai, dirbtinai pašviesinti, nutįso iki pat žemės.

Staiga įvyko kažkas nežmoniškai baisaus; Fjora iki kraujų sukando lūpas, nors ją prilaikė Demetrijo ranka. Iš pirmos dalyvių gretos išėjo moteris, kurios akių gelmėje sustingo kvailos ekstazės išraiška. Ji laikė rankose naujagimį, paskui ištiesė jį buvusiam kunigui. Tas paėmė kūdikį, paguldė ant Jeronimos kūno ir greitu peilio smūgiu perpjovė jam gerklę. Pasigirdo silpnas šauksmas, visi krūptelėjo. Fjora nusprendė, kad tai dėl apėmusio juos siaubo, bet jų veiduose matėsi tik buko džiaugsmo, gyvuliško šiurkštumo ir jaudinančio pasitenkinimo išraiška. Kraujas buvo tas elementas, kurio trūko šioje baisioje scenoje.

“Kunigas” susėmė kraują į taurę, pavilgė į ją savo lūpas, patepė Jeronimos krūtis, paskui padavė taurę vienai iš lydėjusių jį merginų, kad toji paleistų kitiems per rankas. Kita mergina atnešė didelį ąsotį vyno, į kurį buvo primaišyta kažkokių kvaitinančių priedų. Visi išgėrė ir užkando sausainiais, čia pat išdalintais. Paskui visi pradėjo šokti, skambant fleitai, kuria grojo negras.

Šoko prisiglaudę vienas prie kito nugaromis, susiėmę už rankų ir skruostais liesdami vienas kitą.

Šventvagiškos pamaldos ėjo į pabaigą. "Kunigas" nusimetė savo rūbus, po kuriais jis nieko daugiau neturėjo, ir nuogas atsigulė ant Jeronimos. Tai buvo ženklas neįtikėtinai orgijai, kuri prasidėjo raudonoje gęstančių laužų šviesoje. Visur gulėjo poros, niekas nekreipė dėmesio nei į amžių, nei į socialinę padėtį - senis su jauna mergina, dama su ūkio darbininku. Fjora pajuto, kad eina iš proto, ir užsimerkė. Demetrijas paleido ją.

- Tik nejudėk! - sušnibždėjo jis. - Aš palieku tave su Estebanu. Ateisiu jūsų paimti...

- Kur tu?

Užuot atsakęs jis pridėjo pirštą prie lūpų ir visai be garso dingo tamsoje. Daugiau nesigirdėjo nei dainavimo, nei fleitos grojimo, tik atodūsiai, šauksmai, plėšomų rūbų drykčiojimai. Fjora nedrįso net pažvelgti į Estebaną, kurio trūkčiojantį alsavimą jautė šalia savęs. Staiga pasigirdo šauksmas:

- Sargyba! Gelbėkitės, kas galite!

Kilo panika, niekas negalvojo apie savo kompanionus, visiems rūpėjo tik viena - kuo greičiau pabėgti. Prakeiktas šventikas atsiplėšė nuo Jeronimos ir dingo tamsoje, o jo padėjėjas ir dvi merginos čiupo medinį nuspalvintą stabą ir nubėgo su juo. Fjora matė, kaip Jeronima nusimetė kaukę ir mėgino atsikelti, bet tuo metu šalia jos išdygo aukšta juoda figūra; ji ištiesė tris pirštus ir prikišo prie jos išprotėjusių akių... Jeronima bandė priešintis nematomai šio žmogaus valdžiai, bet veltui - nejudėdama jį nugriuvo ant altoriaus...

Demetrijas pasilenkė, pakėlė nuo žemės paaukoto kūdikio kūnelį ir padėjo jį ant moters kūno, kuris jau buvo išteptas krauju, o pats greitai nubėgo. Artėjo daugybės deglų šviesos ir jau girdėjosi kaustytų batų žingsniai...

Po akimirkos Demetrijas prišoko prie Fjoros ir Estebano:

- Eime! Greitai! Turime tik keletą minučių, kad spėtume pabėgti...

- Tai iš tiesų sargyba? - paklausė Fjora.

- Taip. Kaip tik tą valandą, kaip aš sakiau. Sinjoras Lorensas paklausė mano patarimo.

- Kas pakėlė aliarmą?

- Žinoma, aš. Juk negalėjau leisti, kad visi šie nelaimingieji, kurie bando įveikti savo skurdą ir nepriteklius, atsidurtų kalėjime, būtų kankinami ir susilauktų mirties ant laužo... Dona Jeronima šią naktį praleis kalėjime, o rytą jos lauks budelis...

- Bet kaip tu sužinojai, kad ji bus čia šią naktį?

- Kartą jau sakiau tau, kad visada žinau tai, ką man reikia žinoti. Dabar skubėkime. Nenoriu, kad mus imtų vytis...

Po valandos jie jau buvo Demetrijo namuose, kur jų laukė Leonarda, nusiuntusi Samiją miegoti. Ji nežinojo tikrojo jų išvykimo tikslo, bet sutiko juos nieko neklausinėdama ir pripylė jiems šilto vyno, kurį šildė vėstančiose židinio pelenuose. Ji žiūrėjo į Fjorą, į jos išblyškusį, pavargusį veidą, kuris rodė, kad jai teko išgyventi nemalonių akimirkų, bet jaunoji moteris, laikydama lediniais pirštais puoduką, pilną karšto skysčio, taip švelniai nusišypsojo jai, kad Leonarda, įsižeidusi, jog jai nieko nepasakoja, neištvėrė:

- Jūs atrodote pavargusi, mano avyte, bet jau seniai nemačiau, kad taip šypsotumėtės. Jūs buvote laiminga šią naktį?

- Taip... Pirmą kartą po ilgo laiko! Už mano tėvą atkeršyta, mano brangioji Leonarda, ir atkeršyta už visa tai, ką iškentėjau per Jeronimą. Viską jums papasakosiu rytoj, o dabar nesilaikau ant kojų - taip noriu miego...

- Jei taip, tai ar triumfuos teisingumas ir ar galėsite grįžti į savo pilį?

- Nežinau... galbūt, kadangi mano priešai sunaikinti...

- Koks nors visada lieka, - griežtai pasakė Demetrijas, šildydamasis rankas virš ugnies. - Tu tikrai to nori: grįžti į savo namus, atgauti savo turtą ir daugiau apie nieką negalvoti? Tu užmiršai, kad...

- Kad mes sudarėme sutartį? Ne, tuo labiau kad aš noriu surasti žmogų, kuris pametė mane kitą dieną po mūsų vestuvių, ir atkeršyti tiems, kurie nusiuntė mano tėvus ant ešafoto. Bet prisipažįstu, jog norėčiau kuriam laikui sugrįžti į savo namus, pamatyti savo draugę Kjarą, pavaikščioti Florencijos gatvėmis, kad man pavymui nešauktų grasindami mirtimi ir nemėtytų akmenimis; norėčiau padėti gėlių ant kapo žmogaus, kuris visada liks mano tėvu; norėčiau sutramdyti įniršį, pabūti tiesiog florentiete ir žinoti, kad grįžusi po savo kelionių jausiuosi čia kaip namie... Argi aš daug noriu?

Demetrijas nusigręžė nuo šių akių, kurios laukė atsakymo, ir išėjo iš virtuvės. Jo žingsniai nuaidėjo ant laiptų, vedančių į bokštą, kurio viršuje jis mėgo stebėti žvaigždes ir stengėsi įspėti, ką jos sako. Bet šiandien naktis jau baigėsi, netrukus turėjo išaušti; jis nežiūrėjo į dangų, o įsmeigė žvilgsnį į miegantį miestą. Jis žinojo, kad Florencija daugiau nenori matyti Fjoros Beltrami, bet neturėjo drąsos pasakyti jai to...

Vienuoliktas skyrius

"Prieš pasiekdami trokštamą krantą..."

Šį sykį gandai kilo prie upės, kur dirbo jūreiviai, nuplaukė gatvėmis ir aikštėmis, pasiekė iš pradžių sargybą, kurią tuoj pat iškvietė, paskui bardželą ir Sinjoriją, o jau po to visą miestą: kažkoks žvejys ištraukė Pjetro Pacio kūną; jis nužudytas durklo smūgiu tarp menčių...

Estebanas nusileido į miestą pirkinių - taip jis visada darydavo tris kartus per savaitę, - ir išgirdo naujieną

pirkdamas sūrius, paskui - iš paukščių pardavėjo, o jau pas mėsininką tik apie tai ir kalbėjo, tad buvo pats šventės "sako, kad..." įkarštis. Kiekvienas manė žinąs daugiau už savo kaimyną, ir po miestą sklido fantastiškiausios versijos...

Estebanas nemėgo plepalų, nes ten, Kastilijoje, gandai pražudė jo motiną. Kaimynas apkaltino ją apnuodijus jo šulinį ir nužiūrėjus jų sūnų. Nors ji buvo gera krikščionė, ją sudegino ant laužo, ir jos apimtas nevilties sūnus atidavė visus pinigus budeliui, kad tas uždusintų motiną anksčiau, negu ugnis apims ją. Paskui Estebanas nužudė kaimyną, jo sūnų ir padegė jų ūkį. Demetrijas - jis ką tik buvo atvykęs į šalį - išsivedė Estebaną su savimi prieš pat ateinant jo suimti. Jis išgelbėjo jam gyvybę ir visam laikui išsikovojo jo ištikimybę.

Ne, Estebanas nemėgo gandų. Jis nemėgo jų beveik taip pat, kaip nemėgo dvasininkų, kurie pagal valdžios žmonių komandą nuteisė jo motiną, nes ji buvo vargšė, o tas, kuris ją apkaltino - turtuolis... Estebanui patiko tarnauti graikų gydytojui, filosofui, astrologui ir burtininkui, nes rūpindamasis ūkio reikalais, jis turėjo tam tikrą laisvę: niekada Demetrijas nepriekaištavo jam dėl aistros vynui, moterims, kurias jis mylėjo taip pat kaip ginklus, karą ir muštynes, kurių nestigo jo gyvenime nuo dvylikos metų...

Nusprendęs išsiaiškinti kuo daugiau detalių, jis paliko nešuliais apkrautą mulą užvažiuojamųjų namų kieme, kur jį pažinojo, ir pasuko į Sinjorijos rūmus, tiksliau, į priorų ložę; ten visada buvo galima užtikti besikalbančius tris keturis kilmingus miesto žmones. Čia jis ir pamatė senąjį Džakopą Pacį, kuris tuo momentu buvo savo florentietiškame name ir kuris tarsi viesulas įsiveržė į Senuosius rūmus. Po minutės jis išėjo iš ten lydimas bardželo ir gvardiečių eskorto. Aikštė krūptelėjo: patriarchas suimtas? Tačiau ši būsena neilgai truko. Grupė pasuko Ponte Vekjo link. Estebanas nusekė

paskui čia pat susidariusią nedidelę miestiečių minią. Taip jis pamatė suimant Pipą ir jos brolį. Pipa taip priešinosi, kad su ja vos susidorojo penki kareiviai. Galiausiai ją nugabeno į miesto kalėjimą; pakeliui ji siuntė prakeiksmus ir koliojosi; į tai žiūrovai skubėjo atsakyti, kadangi florentiečiai, net nežinodami dalyko esmės, niekada nepraleidžia galimybės pasireikšti ir pasirodyti. Kai ką nors vesdavo į kalėjimą, jų nuomone, visada vertėjo dėl viso pikto sušukti: "Mirtis jam!", nors, žinoma, šitaip galima buvo suklysti ir apšaukti nekaltą žmogų.

Būdamas blaivaus proto, Estebanas manė, kad jis jau pakankamai pamatė ir jam metas grįžti į namus perspėti šeimininką apie tai, kas darosi mieste, tuo labiau kad prie Pipos kortežo prisidėjo dar vienas žmogus: brolis Ignasijus prisiartino prie senojo Pacio ir ėjo greta jo, gyvai jam kažką kalbėdamas. Kastilietis instinktyviai nemėgo savo tėvynainio, kurį laikė neteisingu, žiauriu ir klastingu - čia jis neklydo. Pacio ir vienuolio suartėjimas sukėlė Estebanui didelį nerimą...

Alkūnėmis stumdydamas minią, jis prisiyrė prie savo mulo ir prie jo krovinio pridėjo indą su alyvų aliejumi, paskui išgėrė, kaip visada, stiklinę vyno, kad nesukeltų kieno nors smalsumo, ir kuo skubiau paliko miestą, suspėjęs pamatyti minią, kuri pradėjo rinktis priešais Medičių rūmus ir baisiai triukšmavo, mat visi kalbėjo kartu ir mostagavo rankomis.

Grįžęs į Fjezolę, jis rado Demetriją savo kabinete, kur šis rūpestingai vyniojo keletą knygų į medžiagos gabalus ir krovė į dėžę, stovinčią ant taburetės. Ant stalo buvo patiesta zamšos atraiža ir ant jos išdėlioti kruopščiai išvalyti chirurgo instrumentai: lancetai, skalpeliai, chirurginės adatos, pincetai ir kita; šiuos instrumentus gydytojas vežiojosi dar iš Bizantijos laikų ir sugebėjo juos išsaugoti nepaisant visų negandų. Šalia stovėjo senas

odinis krepšys, kuriame jis paprastai laikė juos. Krepšys buvo atidarytas.

Estebanas apmetė visa tai greitu žvilgsniu:

- Šeimininke, tu rengiesi išvažiuoti?

- Visada reikia būti pasirengusiems kelionei, mano berniuk. Bet pasakyk man, kodėl šiandien grįžai anksčiau negu paprastai? Iš tavo veido matau, kad nori man kažką papasakoti.

- Tai tiesa, taip pat tiesa ir tai, jog aš labai susirūpinęs.

Kastilietis nebuvo iškalbingas. Keliais sakiniais jis išdėstė viską, ką matė ir girdėjo stebėdamas pagal Demetrijo veido išraišką, kokį įspūdė darė jo žodžiai. Bet Demetrijas prikrovė savo dėžę, uždarė ją ir trumpai tarstelėjo:

- Ak!

Paskui priėjo prie savo instrumentų, rūpestingai nušluostė juos, suvyniojo į zamšą ir viską sudėjo į krepšį. Estebanas tylėdamas stebėjo jį ir bandė atspėti, ką šis mąsto. Po kurio laiko Demetrijas pakėlė akis:

- Eik ir atvesk čionai doną Fjorą! Ji sode lesina balandžius...

Netrukus atėjo Fjora - gležna, dėvinti juodais su baltu rūbais. Bėglė iš vienuolyno šiurkščiais baltais drabužiais ir virveliniais sandalais, jauna graikė raudona tunika ir pažas žaliu kostiumu dingo, vietoj jų atsirado ši jauna moteris gedulo drabužiais ir į kasas supintais plaukais. Demetrijas apgailestavo dėl to, bet jos šviesiai pilkos akys tebebuvo tokios kaip anksčiau, ir graikas žinojo, kad jos gali svaidyti žaibus, o išorinė ramybė slepia karštą širdį, išdidų bei drąsų charakterį. Įkandin jos įėjo Leonarda ir atsistojo prie durų, susidėjusi rankas ant krūtinės, kaip ir dera, kai lydi kilmingą damą. Demetrijas jau norėjo paprašyti ją palikti juos vienus, bet pagalvojo, kad tuo parodytų, jog laikosi socialinių sąlyginumų, kurie jį taip erzino. Be to, Leonarda jau

įlipo į šią galerą, atvirą visiems vėjams, kuriai nuolat gresia pavojai ir kuria plaukia jos auklėtinė. Beprasmiška būtų ką nors slėpti nuo jos, juo labiau kad gandai ją labai greitai pasieks. Iškart paskui ją įėjo kastilietis.

- Estebanas grįžo su naujienomis, kurios man kelia nerimą. Tau reikia jas išgirsti.

Išklausiusi jas, Fjora neatrodė sunerimusi. Tik paminėjus ispanų vienuolį ji suraukė antakius.

- Vėl šitas žmogus! - atsiduso ji. - Kodėl jis taip gina Pacį? Nepaisydamas absoliučiai nieko.

- Jeigu jis iš tiesų slaptas popiežiaus Siksto IV pasiuntinys, tai viskas aišku, nes tuomet jis kartu yra ir jo favorito Frančesko Pacio pasiuntinys... Manau, tau tai suprantama?

- Galimas dalykas! Bet jis vienas iš tų fanatiškų dvasininkų, kuriems visur vaidenasi velnias. O sargyba turėjo rasti tą naktį Jeronimą tokią, kokią ją palikom: nuogą, gulinčią ant šėtoniško altoriaus, ištepliotą aukos krauju, ir ant jos gulėjo nužudyto kūdikio lavonas. Man atrodo, tai pirmiausia turėjo sudominti brolį Ignasijų. Tačiau Estebanas matė, kad jis draugiškai kalbėjosi su Džakopu Paciu.

- Visiškai draugiškai, - pakartojo Estebanas.

- Tu teisi, tai keista! - pasakė Demetrijas ir atsigręžė į tarną. - Beje, tu ne viską papasakojai. Ar girdėjai, kaip mieste kalba apie donos Jeronimos areštą?

Kastilietis krestelėjo neklusnius plaukus:

- Ne, aš nieko negirdėjau. Kai atvažiavau į turgavietę, aplinkui visi tik ir kalbėjo, kad iš vandens ištraukė jos sūnaus kūną...

- Keista! Jeronimos nusikaltimas turėjo sukelti ant kojų miestą. Vienuolis už tokį dalyką turėjo pareikalauti visų šeimos narių galvų... o jis draugiškai kalbasi su patriarchu. Sunku paaiškinti!.. Bet reikia sužinoti! Balnok mulą, Estebanai!

- Kur tu nori joti?

- Pas sinjorą Lorensą. Tai su juo aš susitariau, kad sargyba pasirodytų prie Čečerės kalno. Jis tikriausiai žino, kas gi įvyko paskui?

- Neįok ten! Jaučiu, kad tau tai pavojinga, - paprašė jaunoji moteris, ir jos balse nuskambėjo nerimas. - Matai, šiandien aš nujaučiu kažką bloga. Jie suėmė Pipą. Vienas Dievas težino, ką ta moteris pasakys!

- Ji nieko negali pasakyti. Ji matė tik elgetą...

- Turintį nepaprastą gebėjimą. Ar esi tikras, kad kai tavo užmigdytas žmogus atsibunda, jis visai nieko neprisimena? Pipa mikli, gudri; norėdama išgelbėti savo gyvybę, ji gali pasakyti bet ką, gali apkaltinti bet ką...

- Arba pasakys, kad ji nieko nežino. Kad jaunasis Pacis kaip atėjo pas ją, taip ir išėjo...

- Gali būti, bet aišku viena: senasis Džakopas viską žinojo, ir ko tą vakarą jo anūkas ėjo pas Pipą - irgi žinojo. Pasilik, prašau tave! Palaukim truputį! Gal Lorensas praneš tau...

Ji drebėjo, ir jos jaudinimasis nustebino Demetriją. Estebanas palaikė Fjorą:

- Ji teisi, šeimininke. Neskubėkime, tegul baigiasi ši diena ir praeina naktis. Rytoj, jei norėsi, nueisiu į miestą, kai tik atsidarys miesto vartai. Tu galėtum duoti man laišką sinjorui Lorensui. Tu visada pasižymėjai kantrybe, dabar neatpažįstu tavęs.

Gydytojas gūžtelėjo pečiais ir perbraukė sau per veidą truputį virpančia ranka. Jis priėjo prie odinio krepšio, kurį ką tik uždarė, ir atsirėmė į jį, lyg norėdamas pasisemti naujų jėgų. Paskui atsisuko ir pažvelgė į Leonardą, tyliai stovinčią prie durų.

- O jūs, dona Leonarda, ką jūs patarsite?

- Nemaniau, kad mano nuomonė jums ką nors reiškia, bet spėju, kad šiandien iš ryto jūs laukėte kažkokio įvykio... kuris priverstų jus iškeliauti. Antraip kam jūs išsitraukėte šią dėžę, šį krepšį ir viską dedatės?

- Turėjau žinoti, kad tokių dalykų nepaslėpsi nuo geros šeimininkės akių, - pasakė jis nusišypsojęs. - Tai tiesa: po šios nakties aš kažko laukiu; man atrodo, kad artėja valanda, kai mums reikės palikti šiuos namus.

- Tuomet tegul tai būna bent jau jūsų valia! Paklausykite Estebano patarimo! Keletas valandų nieko nepakeis...

Demetrijas palingavo galva ir nieko nepasakęs išėjo iš kambario. Fjora nusekė paskui jį. Eidami vienas paskui kitą, jie nepratarė nė žodžio ir pakilo į bokšto viršūnę. Jaunoji moteris bandė susigaudyti, kodėl ką tik taip ryžtingai priešinosi, kad graikas neišvyktų į miestą, bet staiga ji taip aiškiai suprato, lyg jai paslaptingas balsas būtų pasakęs, kad Demetrijas negrįžtų gyvas, jei pasiektų Florenciją. Mintis apie tai, kad galėjo netekti paskutinio draugo, kuris dėl jos ryžosi net nužudyti, buvo jai nepakeliama. Ji dabar iš visos širdies prisirišo prie šio keisto žmogaus, kurio kadaise bijojo. Tai nebuvo nei didelis švelnumas, kurį ji jautė savo tėvui, nei karšta meilė, kurią jai įžiebė Filipas ir kuri, kaip jai atrodė, dar teberuseno pelenuose, nei tas švelnus jausmas, kuris siejo ją su Leonarda, nei draugystė, jungianti ją su Kjara Albici; tai buvo daugialypis jausmas: dėkingumas, draugystė, taip pat truputis baimingos pagarbos, panašios į tą, kurią ji kitados jautė savo mokytojams, atskleidusiems jai kultūrą ir grožį. Tai buvo stiprus ir gilus jausmas. Neatsitiktinai jie sudarė sąjungą, sutvirtindami ją savo krauju. Kai jie užlipo į viršų, Fjora priėjo prie Demetrijo, kuris įprastu judesiu atsirėmė į dantytą bokšto sieną, ir uždėjo savo ranką ant jo rankos.

- Mes daugiau neturime šeimos, nei tu, nei aš, - tyliai pasakė ji.

- Tu turi vyrą...

- Ne. Tai buvo sapnas, aš buvau išjuokta. Jei aš noriu jį surasti, tai tik tam, kad atsilyginčiau už savo kančias ir už jo panieką. Jis iš manęs paėmė viską, o

mainais nedavė nieko, išskyrus vardą, kuriuo niekada nesivadinsiu. Tu išgelbėjai mane ir rizikuodamas savimi atkeršijai už mane. O kadangi mūsų kraujas susimaišė, norėčiau, kad laikytum mane savo dukra...

- Anūke! Aš galėčiau būti tavo senelis, Fjora. Bet, matai, mes negalime žinoti, kas mūsų laukia...

- Netgi tu?

- Netgi aš! Likimo uždanga ne visada pakyla, o žvaigždžių judėjimas negali atskleisti visų detalių. Galbūt mums neverta per daug prisirišti vienam prie kito? Paskui dėl to galime kentėti. Mes susivienijome, kad būtume sąjungininkai kovoje, pamėginkime tuo ir pasitenkinti, bet aš rūpinuosi tavimi kaip tavo senelis. Ir aš niekada neužmiršiu, ką tu man šiandien pasiūlei: po Teodosijo mirties tai buvo mano pirmas džiaugsmingas jausmas...

Jis pakėlė Fjoros ranką prie lūpų, paskui paėmė jaunąją moterį už parankės:

- Metas pietauti. Leiskimės žemyn, kad Estebanui nereikėtų vargintis ir lipti šiais laiptais ieškoti mūsų.

Baigiantis dienai jie vėl užlipo į bokštą. Nuo miesto pusės girdėjosi triukšmas ir kilo dulkių debesys. Kažkas darėsi, kas sukėlė florentiečiams nerimą - jie juk visada pasirengę užsiplieksti. Tačiau tai nebuvo maištas, nes didysis Sinjorijos varpas tylėjo. Staiga pasigirdo trimitų signalai, ir Demetrijas pasilenkė prisidengdamas akis ranka:

- Žiūrėk! Saulė dar nenusileido, o jau uždaromi miesto vartai.

Iš tiesų net per tokį nuotolį girdėjosi, kaip krito grotos, užtveriančios įėjimą, girgždėjo pakeliami tiltai. Kalnų oras buvo vaiskus, ir įžvalgi Demetrijo akis pamatė tą judėjimą. Miestas buvo uždaromas anksčiau negu paprastai. Atrodė, ant sienų pasirodė daugiau kareivių negu visuomet...

- Prie miesto artėja priešo kariuomenė? - paklausė Fjora.

- Tokiu atveju didysis varpas šauktų imtis ginklo. Ne, kažkas vyksta pačiame mieste, ir jie nenori, kad tai pasklistų aplinkui... Bet žiūrėk! Ten kažkas dega...

Iš tiesų miesto viduryje, prie upės, kilo juodi tiršti dūmai, tarp kurių švysčiojo raudoni liepsnų atšvaitai.

- Viešpatie! - sudejavo Fjora, - tai beprotybė, sukelti gaisrą mieste, kur tiek daug medinių namų! Atrodo, tai netoli mūsų namo...

Demetrijas neatsakė. Jie dar kurį laiką stovėjo žiūrėdami, kaip kyla dūmai ir kaip saulė leidžiasi į jūrą. Melsvėjančiose vakaro sutemose viskas pamažu rimo ir buvo galima geriau įžvelgti, kas darosi mieste... Graikas ir jaunoji moteris stovėjo kaip užburti ir negalėjo atitraukti akių nuo to sujudinto skruzdėlyno, kur neaiškioje šviesoje, atrodė, judėjo net stogai tarsi jūros bangos. Juos privertė atsitokėti Estebanas, kuris užlipo pas juos, o jie net nepastebėjo ir uždusęs sušuko:

- Šeimininke! Atvyko sinjoras Lorensas! Jis nori tave matyti, tave ir doną Fjorą! Greičiau!

Jie skubiai nulipo žemyn, netikėdami tuo, ką išgirdo. Bet Lorensas iš tikrųjų buvo ten. Jis stovėjo prie lango Demetrijo kabinete. Su juo buvo Policianas, jo draugas; jis stovėjo atsirėmęs į spintą ir žaidė pirštinėmis. Liesame Lorenso veide matėsi susirūpinimas; jis pasirodė Fjorai dar aukštesnis negu per paskutinį jų susitikimą po Sinjorijos skliautais. Išgirdęs jų žingsnius, Lorensas pasitraukė nuo lango ir atsisuko į įėjusiuosius.

- Tu čia, sinjore? - ištarė Demetrijas nusilenkęs, o jo palydovė vos sulenkė kelius nelabai giliam reveransui. - Didelė garbė mums.

- Aš būtinai turėjau ateiti, nes laikas nelaukia. Ką tik išvažiavau iš miesto ir išvykau į Badžą, kur vyksta mūsų Platono akademijos posėdis, davęs įsakymą uždaryti už manęs miesto vartus. Jie bus atidaryti įprastu laiku

rytoj rytą. Reikia, kad šiąnkat jūs kuo toliau nukeliautumėte, tas nuotolis skirs jus nuo tų, kurie trokšta jūsų mirties!

- Ar pasakysi mums, kas darosi, sinjore? - paklausė Fjora lediniu balsu. - Mes žinome, kad Pjetro Pacio kūnas buvo ištrauktas iš Arno, kad Pipa buvo suimta, bet aš nesuprantu, kodėl jie nori nužudyti mus!

- Todėl, kad prakalbo ta moteris. Ji kaltina tave, kad nužudei kuprių padedama raganiaus, apsirengusio kaip elgeta...

- Aš? Bet kaip aš galėjau patekti pas ją?

- Ji sako, jog seniai tave pažįsta, kad tu ateidavai pas ją į pasimatymus su vyrais ir kad po to, kai pabėgai iš vienuolyno, atėjai pas ją ieškoti prieglobsčio... Pjetras buvo vienas iš tų, su kuriais tu susitikinėjai, nes jis buvo tave labai įsimylėjęs...

- Kas dar? - sušuko jaunoji moteris. - Vadinasi, šiame mieste, tavo mieste, galima pasakoti, kas tik šaus į galvą, ir apie ką tik nori? Ir, suprantama, ja patikėjo?

- Visada tikima tuo, kas patinka prastuomenei.

- Tiesa? Tuomet sakyk, kaip prastuomenė sutiko žinią apie Jeronimos suėmimą? Kodėl jos šešuras dieną naktį sėdi Sinjorijoje?

- Liaudis nežino apie tą suėmimą.

Lorensas nusuko akis nuo jauno veido, kuriame įsiliepsnojo pyktis, ir žemu balsu, dar labiau suduslėjusiu, pasakė:

- Jeronima pabėgo iš kalėjimo dar prieš tai, kai sužinota apie jos suėmimą. Ji slapstosi, ir niekas neįtaria, kur ji...

- Ką? - vienu metu sušuko Fjora ir Demetrijas. Graikas tęsė: - Kaip tai atsitiko?

- Tarp sargybinių buvo du Pacio klientai, ir jie tuoj pat perspėjo Džakopą. Jis pats atėjo su savo žmonėmis ir su ispanų vienuoliu pasiimti savo marčios; ji dar buvo be sąmonės. Tai buvo dingstis jiems sakyti, kad ji tapo

apgaulės ir raganavimo auka... Iš upės ištrauktas Pjetro lavonas ir Pipos prisipažinimai pakurstė ugnį. Tėvas Ignasijus visose aikštėse ir sankryžose ragino žmones sučiupti tave, Fjora, ir Demetriją...

- O tu, - sviedė Fjora, - ką tu darei tuo metu? Tu, Florencijos šeimininkas, visagalis Lorensas Puikusis? Ką tu darei tuo metu, kai žudė tavo draugą, mano tėvą? Ką tu darei tuo metu, kai mane kalino vienuolyne, paskui iš ten pagrobė, paslėpė pas Pipą, kuri atidavė mane į to niekšo Pjetro rankas ir jis ėmė mane smaugti? Jei ne Demetrijas, jis būtų nužudęs mane, o tu nieko nesiėmei. Tu atėmei iš manęs viską, tu leidai...

- Padegti Beltramio rūmus, - tyliai pasakė graikas. - Tai jie dega, ar ne?

Fjora atsisuko ir su siaubu pažvelgė į jį:

- Mano namai?

- Taip, Fjora, - ištarė Lorensas, - tavo namai. Kada tu suprasi, Fjora, kad mes gyvename respublikoje ir kad mano valdžia yra tai, jog darau ją turtingą, laimingą ir galingą?

- Aš suprantu. Tu leidi užsieniečiui vienuoliui valdyti minią, o pats tuo metu kalbiesi su karaliais ir šio pasaulio didžiais žmonėmis? Bet ar žinai, kad šis vienuolis - tavęs nekenčiančio popiežiaus pasiuntinys - yra dar didesnis tavo priešas negu mano? Aš tik pėstininkas šachmatų lentoje.

- Ką tu apie tai žinai?

- Aš žinau daugiau negu tu...

Ir ji trumpai papasakojo, kas įvyko Santa Liučijos vienuolyno didžiojoje salėje.

- Leisk vienuoliui baigti savo darbą! - pridūrė ji su panieka. - Ir netrukus Siksto IV sūnėnas taps Florencijos šeimininku ir privers gerbti savo valią!

Jai kalbant nedailus, bet vis dėlto patrauklus Lorenso veidas pamažu pažaliavo ir pasidarė tokios pat spalvos, kaip jo žalio aksomo apdaras.

- Vienuolis gyvena San Marko vienuolyne. Šiąnakt jis bus suimtas ir su patikima sargyba palydėtas iki Florencijos sienos. Dėkoju, kad pateikei įrodymus to, ką įtariau. Demetrijas gali tau tai patvirtinti...

- Galimas dalykas! - ironiškai pasakė ji. - Bet vis dėlto mus visi persekioja... o tuo metu dona Paci laisvai važinėja didžiaisiais keliais.

- Aš tau prižadu surasti ją, bet jūsų labui nieko negaliu padaryti, tik padėti jums iškeliauti ir rasti prieglobstį patikimoje vietoje...

- Aš ją pati surasiu, - piktai sviedė Fjora. - Gali nesirūpinti manim, jei negalėjai atkeršyti už mano nužudytą tėvą, kurio garbė nuplėšta...

- Marinas Betis nužudytas ir Savaljas padarė tai mano įsakymu.

- Taip, bet naktį ir jo namuose, o ne dieną ir ne aikštėje! Todėl mano tėvas tebėra atstumtasis, melagis ir - kodėl gi ne! - išdavikas visų miestiečių akyse!

- Iš tiesų, kodėl gi ne? - užsiplieskė pagaliau Lorensas. - Aš visai pagrįstai galiu manyti, kad jis išdavė respubliką, padėdamas auksu apginkluoti Burgundijos hercogą. Fugeriai pareikalavo apmokėti šimto tūkstančių florinų vekselį, pagal kurį jie pervedė tuos pinigus į Burgundijos iždą - mesiro Filipo de Selonžė sąskaitą. Ką tu į tai pasakysi?

- Nieko... arba paklausiu: pinigai buvo sumokėti?

- Fugerių bankui? Žinoma, ne. Tavo tėvas mirė, ir turtas yra kontroliuojamas...

- Tavo kontroliuojamas ir be jokios teisės!

- Tai buvo vienintelis būdas neleisti, kad tas turtas patektų į Pacių šeimos rankas, o tavo įdukrinimas pagrįstas suklastotu dokumentu! O dėl Fugerių, tai juo blogiau jiems! Jie bandys susitarti su Burgundijos hercogu...

- Taigi, - lėtai ištarė Fjora, - mano tėvas laikomas ne tik atstumtuoju ir melagiu, bet ir nedoru žmogumi,

- jis, kurio žodis niekada nekėlė abejonių? O juk tie pinigai buvo mano kraitis!

- Tavo kraitis?

- Čia, gretimame vienuolyne, aš susituokiau su Burgundijos pasiuntiniu naktį prieš jam išvažiuojant. Jis žinojo tiesą apie mano gimimą ir pareikalavo šių jungtuvių, nes tu atsisakei padėti jo šeimininkui. Dabar aš - grafienė de Selonžė.

- Įrodymai! Ar turi įrodymų? - sušuko Lorensas, ir jo mirtinai išblyškęs veidas pasidarė tamsiai raudonas. Fjora jau ketino sakyti, kad nežino, kur dabar yra dokumentas, bet staiga pasigirdo balsas.

- Štai jie, sinjore! - ramiai pasakė Leonarda ir priėjo, laikydama rankose pergamento ritinėlį, perrištą žaliu kaspinu. - Tu rasi čia donos Fjoros įdukrinimo aktą, jos vestuvių sutartį, pasirašytą ir patvirtintą antspaudu jos vyro, vekselio nuorašą ir net atestaciją su vienuolyno prioro, tėvo Antonijo parašu ir antspaudu. Mesiras Frančeskas Beltramis prieš mirtį, žinodamas, kad priešai jį persekioja, perdavė visa tai man...

Lorensas Puikusis paėmė pergamentą ir ištiesė jį Policianui, kuris iškart atgijo. Staiga pasunkėjusiu žingsniu Lorensas nuėjo prie aukšto Demetrijo krėslo ir atsisėdo.

- Skaityk! - ištarė jis.

Poetas atrišo kaspiną ir skubiai permetė akimis dokumentus, po to vėl juos suvyniojo:

- Viskas gerai, sinjore!

- Yra dar ir kitas įrodymas, - pasakė Leonarda ir, išsitraukusi iš po korsažo auksinį žiedą su Selonžė herbu, parodė jį Lorensui, paskui truputį iškilmingai užmovė jį ant Fjoros piršto, ir Fjora tuoj pat suspaudė ranką, neįstengdama įveikti ją apėmusio virpulio.

- Vadinasi, tu esi vieno iš pirmųjų Burgundijos asmenų žmona? - Jis nelinksmai nusijuokė ir tęsė: - Tai kodėl gi tavo vyras nepasirodė laiku ir garsiai, kad visi išgirstų,

nepareikalavo tavęs iš tų, kurie tave apkaltino? Kodėl jis neiškvietė į dvikovą už nevalingai suterštą jo vardą?

- Todėl, kad šiuo metu momentu aš, matyt, jau našlė. Mesiras de Selonžė buvo pasiryžęs mirti, kad nubaustų save už tai, jog vesdamas mane suteršė savo vardą... Jis parsidavė norėdamas padėti Karoliui Drąsiajam!

Lorensas atsistojo, žengė keletą žingsnių, kad nusiramintų, paskui priėjo prie Fjoros, kurios sustingusiu veidu lėtai tekėjo ašaros.

- Vargšas vaike! - nepaprastai švelniai pasakė jis. - Ar tu kada nors dar galėsi patikėti vyro meile?

Nepajėgdama ištarti nė žodžio ir staiga pajutusi begalinį nuovargį ji neigiamai papurtė galvą.

- Vis dėlto, - tęsė Lorensas, - jei tavo vyras ir mirė, tai šitai turėjo atsitikti visai neseniai, nes jį matė tą dieną, kai plėšė tavo rūmus!

Į Fjoros skruostus plūstelėjo kraujas.

- To negali būti, - tarė ji slopiu balsu.

- Vis dėlto, - paprieštaravo Lorensas, - tai tiesa. Aš mačiau jį ir ne iškart pažinau, nes buvo apsirengęs kaip neturtingas žmogus. Jis stovėjo minioje ir žiūrėjo. Mačiau, kaip jis su kažkuo kalbasi. Galbūt jis klausė, ką visa tai reiškia. Aš nežinojau, kodėl jis čia, ir ne iškart priėjau prie jo. Kai nusprendžiau prieiti, negalėjau prasibrauti pro minią, o paskui jis dingo kaip į vandenį...

- Aš manau, kad jis šnipinėjo, - tęsė Lorensas, - todėl įsakiau apieškoti visus nakvynės namus, visas tavernas, bet niekas jo nematė, niekas negalėjo pasakyti, kas jam atsitiko.

Fjora klausėsi šių žodžių spindinčiomis akimis, lyg girdėdama angelų chorą.

- Jis grįžo! - atsiduso ji. - Jis grįžo, nors prisiekė niekada daugiau manęs nematyti...

- Atleisk man, Fjora, dėl to, ką dabar tau pasakysiu, - pasakė Lorensas, - tu tikra, kad jis norėjo matyti tave?

- O ką gi dar? - sušuko ji netikėtai pasipiktinusi.

- Tavo tėvą. Neiso miestas kaip ir anksčiau priešinasi Burgundijai, ir užvakar, gegužės pirmąją, baigėsi paliaubos, kurių sutartį prieš trejus metus pasirašė Prancūzija ir Burgundija ir kurių laikas jau du kartus buvo pratęstas, o dabar paliaubos jau nebus atnaujintos.

- Tu drįsti teigti užuominą, kad jis dar kartą buvo atėjęs pinigų?

- O ko gi daugiau? Juk jis turėjo žinoti, kas atsitiko tau, kadangi gatvėje kalbėjosi su paprastais žmonėmis, bet išvažiavo, užuot ieškojęs tavęs...

Demetrijas pamatė, kaip Fjora susvyravo lyg didelė gėlė papūtus vėjui, ir ištiesė jai ranką atsiremti.

- Ar nebuvo galima palikti jai galimybės abejoti? Negi ji turi išvažiuoti apimta nevilties? Noriu tau priminti, jog atėjęs čia tu reikalavai, kad mes kuo greičiau apleistume miestą. Pernelyg daug pasakyta žodžių, ir kadangi mus išveja...

- Aš jūsų neveju, - pavargusiu balsu atsakė Lorensas, - aš bandau jus išgelbėti, nes jūs abu man labai brangūs, net jeigu ir netikite tuo. Štai įrodymas!

Jis ištiesė Demetrijui laišką, ant kurio buvo antspaudas su jo herbu.

- Tai laiškas Prancūzijos karaliui Liudvikui, pas kurį aš tave siunčiu. Jis priims gerą gydytoją - tu toks ir esi, - nes jį kankina hemorojus. Be to, aš parašiau jam, kad tu - mano draugas.

- Dėkoju tau. O... ji? - Demetrijas linktelėjo galva į Fjorą, kurią Leonarda sodino ant kėdės.

- Aš pagalvojau, kad tu galėtum lydėti ją iki Paryžiaus; ten ji... ten Beltramis turi pusbrolį, kuris verčiasi prekyba. Jai nieko netruks, kadangi Donatis, kuris dabar tvarko jos tėvo reikalus, pasirūpins tuo. Tačiau tai, ką aš šiandien sužinojau, daug ką keičia. Duok man kuo rašyti, kol jūs ruošiatės į kelionę...

- Dėl manęs, tai aš pasiruošęs, - pasakė Demetrijas.

- Mes irgi! - pasakė Leonarda.

Gydytojas padėjo ant stalo visus būtinus rašymo reikmenis, ir Lorensas paėmė į rankas plunksną, bet Fjora sustabdė jį:

- Ką tu nori parašyti?

- Rekomenduoti tave karaliui Liudvikui, kad...

- Filipo de Selonžė žmona būtų tavo įkaitė? Tu ką tik sakei, kad aš nieko nereiškiu žmogui, su kuriuo mane susiejo likimas.

- Ne, - oriai atsakė Lorensas. - Pasakyti jam, kad siunčiu pas jį savo draugo Frančesko Beltramio, kurio netekau, nelaimingą dukterį. Karaliaus rūmuose jo vardas yra žinomas.

Jis jau rengėsi rašyti, bet ji čiupo dar švarų popieriaus lapą ir suplėšė.

- Leisk man pačiai pasirūpinti savo likimu! Kol manęs nepripažins nekalta ir neatstatys visų teisių visi... taip pat ir tu, aš negaliu pasinaudoti tavo rekomendacijomis.

- Fjora, maldauju tave, tegul praeina šiek tiek laiko!

- Laiko? Kokioje poemoje Petrarka parašė kažką panašaus į tai: "Kai aš pasieksiu trokštamą krantą, išbluks lauro lapų žalumas..."? Tu, Lorensai, niekada neisi prieš liaudies valią. Bet bijok tos dienos, kai ją į savo pusę patrauks naujas numylėtinis! Ir saugokis popiežiaus!

Išdidi, aukštai iškėlusi galvą, lyg eitų pasitikti šlovės, o ne žengtų pirmuosius žingsnius į nežinomą ateitį, Fjora atsuko nugarą Lorensui Puikiajam, tam žmogui, kuris jaunystėje buvo jai taurumo ir iškilnumo pavyzdys... ir išėjo iš kambario.

Tačiau praslinkus ketvirčiui valandos ji, apsirengusi žaliu pažo kostiumu, atsiųstu Kjaros, kišo savo batą į balno kilpą, kurią prilaikė Lorensas. Jis atidavė jai savo arklį, o Demetrijas ir Leonarda gavo Policiano ir Savaljo atsivestus arklius. Trys vyrai turėjo leistis į Badžą pėsčiomis. Estebanas užšoko ant savo arklio, o mulas,

tarnaujantis ir šeimininkui, ir jo tarnui, nešė nedidelį krovinį.

Prieš išjodamas Demetrijas metė atsisveikinimo žvilgsnį į namą, kuris per ilgus klajonių metus tapo pirmuoju ramiu jo prieglobsčiu. Jį turėjo užrakinti, jei tik įniršusi minia rytoj neateis ir iš pykčio jo nesudegins. Gražuolė Samija keliaus į Badžą arba į Lorenso rūmus. Tačiau graikas žinojo, kad jis palieka čia draugų. Policianas pabučiavo jį ir pravirko, o Lorensas apglėbė jį... sušnibždėjęs, kad prie balno pririštose dėžėse yra aukso, taip pat ir ant Fjoros arklio. Bet gydytojas neliūdėjo, jis galvojo apie tai, kad dabar, šios gražios moters dėka, jis galės keršyti. Be to, įpratusiam dažnai keliauti, šis išvykimas jam neatrodė sunkus.

Leonarda buvo laiminga, nors ir nedrįso sau to prisipažinti. Ji surado savo brangų vaiką, o netrukus pamatys ir savo gimtąją žemę Burgundiją, kurios grožio negalėjo nustelbti jos atmintyje net toks puikus miestas kaip Florencija. Šiaip ar taip, ten tikra krikščionių žemė, kurioje neįmanoma laikyti mišias, prieš tai pagarbinus pagonių dievus!

Estebanas apie nieką negalvojo. Jis ėjo paskui savo šeimininką, prie kurio prisirišo, bet vis dėlto buvo patenkintas, kad išvažiuoja. Jis per daug mėgo nuotykius ir susirėmimus, kad atsisakytų nuo jų dėl malonumo ramiai gyventi gražios gamtos prieglobstyje. Žinoma, įvykiai pasuko kvapą gniaužiančia linkme nuo to laiko, kai jų gyvenime pasirodė ta, kurią jis mintyse vadino “madona pilkomis akimis”, bet gerai, kad jie dabar artėja prie naujų horizontų... Ten, kur vyksta karas.

Fjora klausėsi nakties. Pakilo vėjas, ir jis atnešė miesto triukšmą, iki šiol dar nenurimusį. Ji matė šviesos atspindžius ir lengvus dūmus, kylančius viršum miesto sienų ir primenančius prasiveriantį vulkaną. Ten girdėjosi šauksmai nužudyti ją, ir ji turėjo visiškai atsižadėti vilties kada nors grįžti čia. Tačiau nepaisant kančių, kurias čia

patyrė, jos širdis liko Raudonosios Lelijos mieste. Lyg per sapną ji išgirdo Lorenso balsą; Lorensas dar laikė jos arklio pavadį.

- Tu atsisveikinsi su manim, Fjora? Net jei ir niekini mane, aš noriu, kad žinotum: dabar viskas bus kitaip. Tu išsineši su savimi dalį šio miesto grožio...

- Lik sveikas, sinjore Lorensai! Jei tau toks brangus miesto grožis, saugok Simonetą Vespuči... Tu gali ir ją prarasti... - pasakė ji, prisiminusi Demetrijo pranašystę.

- Kas man Simoneta! Ji myli ne mane... o tu... man dabar atrodo, kad galėčiau pamilti tave...

Jis padavė jai pavadį, ir ji tvirta ranka paėmė jį. Prieblandoje ji pamatė, kaip spindi tamsios Lorenso akys, ir staiga, paklusdama vidaus balsui, ji pasilenkė ir vieną akimirką savo lūpomis prigludo prie jo lūpų.

- Tuomet... apgailestauk dėl to! Galvok apie mane, monsinjore!

Ji palinko į priekį, bet jis sulaikė arklį su netikėta jėga.

- Kas dovanojo man šį bučinį? Fjora Beltrami ar grafienė de Selonžė?

- Nei viena, nei kita. Tiesiog šio miesto mergina, florentietė, paprasta Florencijos gyventoja!

Kad jis nematytų ašarų, užplūdusių jos akis, Fjora paleido arklį šuoliais ilga kiparisų alėja; nujojusi iki galo sustabdė arklį ir ėmė laukti savo palydovų. Demetrijas pasirodė pirmas.

- Mums reikia pasiekti kelią, vedantį į Pratą, - pasakė jis tyliu, raminančiu balsu. - Reikia joti per kalvas... Leisk man pirmam!

Ji nusišypsojo:

- Jei pasuksi ten, kur noriu aš!.. Jeronima pabėgo, bet surasiu ją. O kol kas mums reikia suvesti sąskaitas su kitais.

Ji nusiėmė skrybėlę ir pakėlė galvą, kad dar kartą pajustų savo plaukuose vėją, pučiantį nuo kalvų. Naktis

buvo nuostabi, dvelkianti pavasario kvapais. Naktis, sukurta laimei, o jai tai buvo pirmoji tremties naktis... Tolumoje suskambėjo Fjezolės vienuolyno varpas, šaukiantis vakaro maldai. Fjora užsimerkė, kad geriau įsimintų šį garsą. Jos ranka užčiuopė aukso žiedą, kabantį ant grandinėlės.

- Filipai, - sušnabždėjo ji tyliai, taip, kad net vėjas neišgirdo, - kodėl tu grįžai, Filipai?

Trečia dalis

Žmonės iš Brevajo

Vienuoliktas skyrius

Apleistas kapas

Fjora įdėmiai žvelgė į ešafotą.

Iki skausmo gniaužydama pirštus, ji detalė po detalės tyrinėjo kraupųjį akmenį ir medžio statinį. Bjauraus juodo audeklo, kuriuo užtiesdavo ešafotą žymios personos bausmės dieną, dabar nebuvo, tad galėjai matyti riogsant nuogą vienų sijų ir aptriušusių lentų karkasą. Juodų kraujo pėdsakų, įkaitusios geležies ir verdančios alyvos įėsdintų, jau nebūtum nugramdęs niekuo. Tai buvo begalinio žmogaus žiaurumo žymės.

Po lentų klojiniu jaunoji moteris matė dėžes, kur budelis laikė savo juodojo darbo įnagius, matė ir katilą pinigų padirbinėtojams virinti, o viršuje styrojo kartuvės ir mirties ratas, - lyg tyčia masyvaus kryžiaus, paskutinio gailestingumo simbolio, papėdėje, - ir gremėzdiška budelio trinka, pajuodavusi nuo kraujo ir kardo kirčių iki blizgesio nugludinta. Šis Dižono miesto teismo apygardos ešafotas buvo tikras pragaro prieangis. Tai čia ankstų žiemos rytą savo galvas paguldė jaunieji Fjoros tėvai - Mari ir Žanas de Bravajai, apkaltinti ir nubausti už kraujomaišą ir svetimavimą penktąją savo kūdikio gyvenimo dieną.

Ir štai netrukus, ateinantį gruodį, tragiškajam pasmerktosios meilės epilogui sukanka aštuoniolika metų, lygiai tiek, kiek dabar Fjorai.

Siaubo, pasišlykštėjimo ir neapykantos prisipildė jos širdis, vien pažvelgus į šią mirties mašiną, atėmusią jai dar nepažįstamų tėvų gyvybę. Tik veidrodyje ji dabar galėjo pamatyti jų atvaizdą... Kaip norėjosi imti ir uždegti čia visa apvalančią ugnį! Ir vis dėlto šitas ilgaamžis ešafotas traukė ją prie savęs kažkokia ypatinga hipnotizuojančia jėga, kuriai neįmanoma atsispirti. Sąmonėje vienas po kito atgimė visi žiauraus spektaklio paveikslai. Ausyse gaudė laidotuvių varpai, šurmuliavo minia. Žydras vasaros dangus jos vaizduotėje nublanko prieš tą pilką kaip Mari suknelė dangų, pagražintą žemai pakibusių sniego baltumo debesų. Ir akys jų abiejų buvo pilkos kaip tas dangus, tik šalta žiemos saulė, vaiskiai šviečianti tą pragaištingą dieną, atsispindėjo auksiniuose mirti pasmerktos Mari plaukuose.

Aikštės pakraštyje tada stovėjo jaunas vyras, atvykęs čia iš Florencijos. Jo širdis veržte veržėsi prie tos gražios mirti einančios moters. Tą akimirką Frančeskas Beltramis prisiekė visą likusį savo gyvenimą atiduoti tai, kuriai likimas lėmė mirti, taip ir nesužinojus didžiosios savo gimimo paslapties - vos prieš keletą dienų pasaulį išvydusiam kūdikiui. Visų apleistą mergaitę vėliau jis išplėšė iš žmogžudžio nagų, įsidukrino ir išauklėjo taip, tarsi ji būtų gimusi sosto, o ne ešafoto papėdėje.

Tame pačiame Morimono aikštės pakraštyje stovėjo brangių audinių rietimais apkrauti mulai, juos saugantys tarnai bei jų vyresnysis Marinas Betis, kuris, nepaisydamas prie kryžiaus duoto tylėjimo įžado, sulaužė jį ir 1475 metais nužudė savo šeimininką. Jis išplėšė Fjorą iš jos laimingo gyvenimo, ir ji buvo priversta bėgti iš savo vaikystės miesto. Vėliau Marinas Betis, žvėriškai Lorenso Medičio nužudytas, krauju išpirko savo kaltę, bet jo bendrininkė Jeronima Paci tebesislapstė.

Priversta gyventi tremtyje, Fjora šiai moteriai taip ir neatkeršijo, bet vilties ją sučiupti neprarado, taigi Jeronimos tebelaukė atpildo valanda.

Į Burgundiją Fjora atvyko vedama šventos pareigos - pagaliau atkeršyti visiems, kurie pasmerkė jos tėvus tokiai žiauriai mirčiai ant ešafoto. Tie žmonės buvo trys: Reno diu Amelis, teisėtas Mari vyras, dėl kurio nežmoniško elgesio jai teko ieškoti prieglobsčio karštai mylinčio brolio glėbyje. Reno diu Amelis ir toliau negailestingai persekiojo šią giminę. Antrasis žmogus buvo Pjeras de Brevajis, tikras Mari tėvas, dėl niekingų pinigų varu išvaręs savo dukterį už nemylimo ir lemtingą valandą nepadaręs nieko, kad išgelbėtų savo vaikus. Ir pagaliau trečiasis, hercogas Karolis Burgundietis, pas kurį Žanas de Brevajis tarnavo vyresniuoju arklininku tais laikais, kai Karolis dar buvo grafas Šerolė. Dėl savo pasipūtimo ir dėl to, kad jaunuolis neatsiklausęs pasitraukė iš tarnybos, jis nepanoro parodyti kilnumo bei drąsos ir išgelbėti savo ginklo draugą...

Štai šiuos tris žmones Fjora nuteisė mirti kartu su savo senu draugu Demetriju Laskariu, gydytoju kerėtoju iš Bizantijos, kuriam irgi rūpėjo atkeršyti Karoliui Drąsiajam už savo brolio mirtį. Tas, naiviai patikėjęs princo priesaika, pateko į turkų nagus ir buvo nužudytas.

Tarsi iš slogaus sapno atsibudusi, jaunoji moteris pasisuko į šalia tyliai stovinčius žmones - Demetriją, jo tarną Estebaną ir Leonardą Mersė, senmergę, Frančesko Beltramio kažkada pasamdytą auklėti našlaičiui kūdikiui. Fjora kreipėsi į Leonardą:

- Kur gyvena budelis?

- Kodėl jūs klausiate?

- Argi ne jūs man sakėte, kad prieš palikdamas šį miestą mano tėvas auksu sumokėjo tam žmogui, kad jis deramai palaidotų mano motiną ir... jos brolį?

- Jos brolis buvo jūsų tėvas, - priekaištingai pataisė Leonarda.

- Aš niekada jo tėvu nelaikiau. Jis davė man gyvybę, bet mano tėvas visada bus tas, kurio palaikai ilsisi Florencijoje po granito plokštėmis San Mikelės katedroje. Ir vis dėlto aš noriu pamatyti tą kapą.

- Atrodo, tai bus labai sunku ir netgi neįmanoma. Anri Sinjaras, budelis, jau tada buvo pagyvenęs žmogus. Galimas dalykas, kad jo jau nėra tarp gyvųjų, šiaip ar taip, jis tikrai jau neatlieka tų pareigų.

- Tuomet tas, kuris atėjo į jo vietą, mums tikrai parodys kapą. Eime!

Ji jau buvo beeinanti prie arklių, Estebano pririštų prie vieno namo geležinio žiedo, bet Demetrijas ją sustabd ,:

- Leisk mane! Tau geriau ten nesirodyti. Paprastai žmonės šalinasi kankintojų, manipuliuojančių tokiais įrankiais, - pridūrė jis, rodydamas į ešafotą. - Jis kaip raupsuotasis, kurio visi vengia.

- O kai jis eina į turgavietę - reikia gi ir jam maitintis, - įsiterpė Leonarda, - jis ima su savimi lazdelę ir ja parodo prekę, kurią nori nusipirkti.

- O pinigai? Ar jų iš budelio neima? - kandžiai paklausė Fjora.

- Jis privalo mūvėti pirštines. Bet daugelis prekeivių linkę duoti veltui, užuot priėmę iš jo krauju pelnytus pinigus.

- Visa tai man nerūpi, - nutraukė Leonardą Fjora. - Dėkoju už pasiūlytą pagalbą, Demetrijau, bet šis apsilankymas turėtų būti vienas iš mano užsibrėžto tikslo etapų, ir turiu jį atlikti garbingai, kad ir kaip tai būtų nemalonu. Taigi, kur gyvena šitas žmogus?

- Ką gi, jei jau taip norite, - atsiduso Leonarda, puikiai suprasdama, kad prieštarauti nėra prasmės. - Eikite su manimi! Tai visai netoli. Arklių neprireiks...

Palikusi arklius Estebanui, Leonarda nusivedė savo bendrakeleivę ir gydytoją graiką į tą aikštės vietą, kur tekėjo Siuzono upelis, šalia stūksojo malūnas, o už jo

prie žemės pylimo prigludęs namas. Nei šalia, nei už jo namų daugiau nesimatė. Tai buvo tvirtas vienišas pastatas su naujai perdažytomis raudonomis durimis. Pro grotuotą langelį jo gyventojai galėjo pamatyti atėjusįjį ir tik tada atidaryti duris.

Pabeldus geležiniu plaktukėliu, langelyje pasirodė barzdotas veidas.

- Ko jums reikia? - atšiauriai paklausė žmogus.

- Tai jūs esate miesto budelis? - paklausė Fjora. - Aš norėjau su jumis pasikalbėti.

- Kas jūs?

- Svetimšalė keliautoja. Mano vardo jūs nežinote. Bet jei atsakysite į mano klausimus, aš jums atsilyginsiu.

- Man dažniausiai moka už tai, kad tylėčiau.

Jis uždarė langelį ir atvėrė duris. Tai buvo kokių keturiasdešimties metų vyras, apsirengęs odiniais drabužiais, iš pažiūros nepaprastai stiprus. Pro juodą barzdą ir ūsus jo veide tebuvo matyti trumpa nosis ir tamsios, po vešliais antakiais giliai įgriuvusios akys. Rankose jis laikė knygą.

Savo lankytojus įsileidęs tik į koridorių, budelis sukryžiavo ant krūtinės rankas ir pareiškė:

- Klausau jūsų ir laukiu atlyginimo.

- Norėčiau pasikalbėti apie jūsų pirmtaką, metre.

- Anri Sinjarą, - patikslino Leonarda.

- Anri Sinjaras buvo ne mano pirmtakas. Po jo buvo Žanas Larmitas, o prieš jį - Etjenas Pusonas. Aš esu Žanas diu Pua. Jau dešimt metų Sinjaras netarnauja teisingumui. Po trisdešimt penkerių tarnybos metų!

- Jis mirė?

- Kiek žinau - ne, bet jis jau labai senyvo amžiaus.

- Ar negalėtumėt pasakyti, kur galėčiau jį rasti? - paklausė Fjora, tiesdama ranką prie piniginės, grandinėle prisegtos prie diržo.

Žmogus pastebėjo šį judesį.

- Jis sukaupė šiek tiek pinigų ir nusipirko sklypelį žemės užmiestyje, netoli Larjė vienuolyno. Sako, jis neblogai sutaria su vienuoliais, ir po jo mirties jie paveldės visą jo turtą. Jei norite jį pamatyti, tai ieškokite ten... jeigu jis nenumirė šią naktį.

- Viskas Dievo valioje! Dėkui jums ir už tai.

Ji atkišo jam tris sidabrinius. Tiesdamas ranką jų paimti, jis neatplėšdamas akių žiūrėjo į jaunąją moterį, apsivilkusią plono šilko suknele. Jos veidas buvo paslėptas po vualiu, bet atrodė, kad ji graži, o eisena išdavė ją esant kilmingą. Jis manė, kad pinigus moteris padės kur nors šalia ant skrynios, bet ji nė nesvarsčius įspraudė monetas jam į delną.

- Jums nebjauru liestis prie budelio rankos?..

- O ko čia bjaurėtis? Juk jūs vykdote, ką jums įsako, ir atvirai, o kiek žmonių tai daro iš pasalų arba prisidengę tamsa. Šalia mūsų yra daugybė budelių, tik mes to nė neįtariame... Likit sveiki, Žanai diu Pua, ir tesaugo jus Dievas!

Jis atidarė duris ir moteriai žengiant per slenkstį žemai nusilenkė.

- Jeigu tik Dievas išklausys nelaimingojo maldą, jis saugos ir jus, geroji moterie...

Trejetas keleivių tylomis pasuko prie savo arklių, nekreipdami dėmesio į kažkokią smalsiai žiopsančią kūmutę. Leonarda, į šituos namus ėjusi su tam tikru pasidygėjimu, išeidama ėmė skubiai berti poterius. Jai baigus melstis, Fjora paklausė:

- Tikiuosi, jūs žinote, kur tas vienuolynas?

- Per pusę mylios nuo Ušo vartų. Josite ten dabar?

- Žinoma. Juk dar visai šviesu. O jūs ne?

- Kaipgi aš paliksiu tave, mano avyte. Be to, tik aš viena ir galiu parodyti jums kelią. Tačiau mums reikia skubėti, jeigu norime grįžti dar prieš uždarant vartus.

Už miesto sienos jie perkirto Ušą, gražų upeliūkštį alksniais ir pavėsingom ievom apaugusiomis pakrantėmis.

Ant kranto kultuvėmis skalbinius velėjo skalbėjos, kvatodamos ir be perstojo klegėdamos, o jų gerą nuotaiką dar labiau skaidrino smagus ir šiltas vakaro oras. Įkalnėje saulės spinduliuose sirpo vynuogės, o tolumoje, pačioje viršukalnėje, dunksojo vienuolyno mūrai su bokštu...

- Kas galėtų pagalvoti, - atsiduso Demetrijas, - kad šalyje vyksta karas. Viskas čia klesti ir dvelkia ramybe.

Štai jau keletas mėnesių, kaip Burgundijos hercogas Karolis laikė apgultą Neisą, miestą tvirtovę prie Kelno, vildamasis susigrąžinti senovinę Lotaringijos karalystę, sujungdamas naujas žemes bei savo flamandiškąsias valdas su Franš Kontė ir su hercogyste. Šią 1475 metų vasarą jis buvo pasirengęs susitikti su Anglijos karaliumi Eduardu IV, kad pasiūlytų jam savo pagalbą užkariaujant Prancūziją, kurią valdė jo nekenčiamas karalius Liudvikas XI. Prieš trejus metus jis, tiesa, sudarė su juo paliaubas, bet jų laikas ėjo į pabaigą, ir nebuvo jokių vilčių jas pratęsti. Ne veltui Karolis buvo pramintas Drąsiuoju...

- Karas nuo mūsų toli, - samprotavo Leonarda, - ir hercogas tegali tikėtis to, ką gali duoti šiam kraštui Burgundija, o kitoms provincijoms Flandrija. Juk žemei įdirbti reikia daug rankų.

- Sako, kad hercogui iškilo problemų su auksu, - niauriai šyptelėjęs įsiterpė graikas. - O juk jis buvo pats turtingiausias krikščionių kraštų princas. Jeigu jau jis lenda į skolas...

Staiga jis nuščiuvo pamanęs, kad dabar, kai Fjora leidosi į šitą sunkią kelionę, mintys apie Karolio Drąsiojo finansinius sunkumus jaunai moteriai gali būti slegiančios. Tai primintų jai, Frančesko Beltramio turtų paveldėtojai, apie jos keistą, praeitą žiemą paskubom įteisintą santuoką su grafu Filipu de Selonžė, Karolio Drąsiojo pasiųstu paimti paskolos iš Lorenso Medičio. Lorensas Puikusis paskolą jam duoti atsisakė, kadangi vis dar norėjo būti ištikimas Prancūzijos karaliaus sąjungininkas. Tokiu būdu pasakiškas Fjoros kraitis atsidūrė Burgundijos hercogo

skrynioje, o jos vedybinis gyvenimas pasibaigė kartu su pirmąja naktimi. Išaušus Filipas pradingo kovos ir mirties sūkury. Jam reikėjo vis naujų ir naujų žygdarbių. Santuoka su kraujomaišoje gimusia mergina, jo manymu, suteršė jo gerą vardą. Fjora labai mylėjo savo vyrą ir tada graudžiai jį apraudojo, o dabar sunku būtų buvę įvardyti jos jausmus jam. Mylėjo jį kaip mylėjusi, o gal įtraukė į sąrašą žmonių, kuriems rengė keršto? Tiesa, Selonžė netikėtai atsirado Florencijoje kaip tik tuo metu, kai Beltramis prarado savo turtus. Bet jis čia pat ir išnyko, net nepasidomėjęs, ką dabar veikia jo jauna žmona. Gal jis tikėjosi pasimatyti su ja, o gal ieškojo savo šeimininkui naujų subsidijų?

Po paskutiniųjų graiko žodžių stojo tyla. Pažvelgęs į greta einančią Fjorą, jis pokalbį pasuko kita linkme ir šįsyk ėmė liaupsinti Dižoną, kur Burgundijos hercogai yra sukaupę daugybę meno dirbinių ir pastatę puikių rūmų. Pavyzdžiui, Šventąją varpinę, kur buvo įsikūrusios Aukso vilnos riterių ordino kapitulos. Ordiną kažkada įkūrė Karolio Drąsiojo tėvas, o jo tikruoju nariu buvo ir Selonžė.

Fjora graiko žodžių net negirdėjo. Visos žiaurios dramos, išgyventos jos pačios, pastaruoju metu užleido vietą prisiminimams apie tą dramą, kurią kadaise iškentėjo jos jauni ir neatsargūs tėvai. Gal tai buvo kerai Burgundijos, kurios trauką ji pajuto pačią pirmą akimirką. Šiaip ar taip, Žanas ir Mari de Brevajai darėsi vis brangesni ir artimesni, Fjorai mintimis susigrąžinant aštuoniolikos metų senumo istoriją.

Greta Larėjo vienuolyno buvo nedidelė sodyba, o jos žema tvora šliejosi prie pat jo mūrų. Tai buvo nedidelės valdos su vynuogynu, keletu vaismedžių, dideliu daržu ir mažu susmegusiu nameliu dvišlaičiu stogu. Žaliuojančiame vynuogyne darbiniu baltos drobės chalatu apsivilkęs darbavosi žmogus. Iš po vilnonės kepuraitės buvo išsipešę žilų plaukų kuokštai. Atrodė, kad tai garbaus amžiaus

senis, bet kai jis atsitiesė, rankom įsirėmęs į juosmenį, kurį jam, matyt, gėlė, visi pamatė, kad tai aukšto ūgio ir dar gana tvirtas vyras.

- Tai jis, - tarė Leonarda. - Man pakalbėti su juo?

- Ne, ačiū, - atsakė Fjora. - Geriau aš pati. Palaukite čia.

Ji stryktelėjo nuo arklio, nuėjo prie plonų rąstelių vartų ir juos pastūmusi pasuko tiesiai prie senio, kuris, ranka prisidengęs nuo saulės akis, žiūrėjo į nepažįstamą viešnią.

- Atleiskite už įsibrovimą, - atsiprašė ji. - Jūs metras Anri Sinjaras?

Nepratęs prie tokių vizitų, buvęs budelis nedrąsiai prisistatė:

- Jeigu jūs žinote, koks mano vardas, vadinasi, žinote ir mano amatą?

- Žinau, kaip tik todėl pas jus ir atėjau.

- Nemėgstu prisiminti tų laikų, bet... aš jūsų paslaugoms, madam! Eime, prisėsime kur prie namų.

- Ar negalėtume mudu pasikalbėti čia pat? Jūsų gražus vynuogynas...

Iš po žilos barzdos, kuri šį vienišą žmogų darė panašų į patriarchą, išslydo drovi šypsena:

- Iš šitų vynuogių išeina neblogas vynas. Eime, jeigu jau taip norite.

Jiedu paėjėjo keletą žingsnių tarp lygiomis gretomis susodintų krūmų, kuriuos senis praeidamas meiliai braukė ranka.

- Šį gruodį sueis lygiai aštuoniolika metų, - pradėjo kalbą Fjora, - kai nepažįstamas žmogus, turtingas Florencijos pirklys, sumokėjo jums auksu už labai svarbų pavedimą. Apie jį ir atėjau pakalbėti su jumis.

Metras Sinjaras sustojo. Pirma jo einanti Fjora atsigręžė ir pamatė, kaip jis išbalo.

- Kas jūs? - paklausė jis staiga prikimusiu balsu. - Jūs mane verčiate prisiminti tą baisią valandą, dėl kurios aš dieną naktį meldžiu Aukščiausiąjį atleidimo.

Fjora lėtai pakėlė baltą vualį.

- Pažvelkite į mane! Aš "jų" duktė. Ta, kurią įsidukrino tas Florencijos pirklys!

Senis persižegnojo, lyg priešais jį būtų išdygęs vaiduoklis, ir delnais prisidengė veidą, kad jaunoji moteris nematytų, kaip jis dreba iš susijaudinimo.

- Ką?.. Ko jūs iš manęs norite? - sušnibždėjo buvęs budelis. - Kokį kerštą ruošiate seniui?

- Nejaugi aš tokia panaši į savo tėvus?

- Taip, labai. Ir aš iš karto prisiminiau savo košmarus. Jūs negalite net įsivaizduoti, kiek kartų jie stojo man prieš akis lyg gyvi! Jiedu buvo tokie gražūs ir jauni... ir vienas kitam šypsojosi... O aš turėjau atimti jiems gyvybę.

- Manau, kad padarėte jiems gerą paslaugą - į aną pasaulį jie išėjo kartu. Aš nekenčiu visų tų, kurie juos pasiuntė ant ešafoto, bet gyvenimas atskirtiems vienas nuo kito jiems būtų buvęs baisesnis už mirtį. Kai žmonės myli kits kitą, tai didžiausia palaima jiems būti kartu, džiaugsme ir varge; netgi mirti ant ešafoto...

Senis nuleidęs rankas įdėmiai žiūrėjo į jauną gražią moterį, kuri, buvo matyti, jį užmiršo ir kalbėjo pati su savimi. Jis žiūrėjo į ją su nuostaba ir su kažkokiu palengvėjimu.

- Jūs tikrai tikite tuo, ką sakote?

Fjora jam nuoširdžiai nusišypsojo. Jai patiko šitas senis, apgailintis nusikaltimą, kurio jis, tiesą pasakius, nepadarė, bet kuris jį persekioja visą gyvenimą. Juk šis nelaimėlis buvo viso labo tik bežadis ginklas, bet prisiminimai apie dviejų mylinčių būtybių nukirsdinimą jį kankina lyg didžiausią nusikaltėlį. O tie, kurie juos nuteisė, - ar jie žinojo apie šio žmogaus naktų košmarus ir haliucinacijas? Fjora tuo labai abejojo... Reno diu

Amelis tikrai buvo beširdis žmogus, Pjeras de Brevajis, matyt, taip pat. O dėl Burgundijos hercogo, tai vieno kovos draugo mirtis jam niekis, palyginti su jo karališkomis ambicijomis.

- Aš pasveriu kiekvieną savo žodį, - pasakė Fjora, - ir čia atėjau ne tam, kad jus pakankinčiau. Noriu surasti kapą, kur jie palaidoti, ir ten pasimelsti.

Tardama šiuos žodžius ji prisiminė vakarykštį pokalbį su Žanu diu Pua, ir jos ranka nuslydo prie piniginės, bet senis iš karto ją sulaikė.

- Jokiu būdu! Jūsų tėvas karališkai man sumokėjo. Jo dėka aš ir įsigijau šitą namą, pakėlusį mane arčiau debesų, mane, gyvenantį tokiais baisiais prisiminimais. O kapas, kurio jūs ieškote, yra visai čia pat.

- Vadinasi, jūs galite mane nuvesti prie jo?

- Ne. Nereikia, kad mus kas nors matytų kartu. Bet kapą jūs nesunkiai rasite ir pati. Išėjusi į kelią, kairėje prie miškelio pamatysite fontaną. Jis priklauso vienuolynui, kaip, beje, ir visa žemė aplinkui. Tai šventos Onos fontanas. Ir žemė ten šventa. Štai ten, netoli fontano, aš juos ir palaidojau. Ant kapo pasodinau gudobelę, labai anksti pražystančią ir ilgai nenumetančią žiedų. Čionykščiai žmonės čia įžiūrėjo kažką stebuklinga, ir pavasarį merginos ateina nusiskinti keletą jos žiedelių laimei.

- O kada jūs tai padarėte?

- Praėjus trims dienoms... Sniego buvo nedaug, ir negalėjau ilgai laukti, nes paskui žemė būtų labai įdubusi. Naktis pasitaikė labai tamsi, bet aš matau ir tamsoje, kaip katinas. Be to... man padėjo.

- Kas gi? Gal koks jūsų tarnas?

- Ką jūs, ne. Aš jais nebūčiau pasitikėjęs. Man padėjo senas vienuolis. Jis prisiekė sau negrįžti į Brevajį, kol neatliks šitos šventos pareigos. Vargšelis! Jis buvo nelabai stiprios sveikatos, bet man labai daug pagelbėjo. Svarbiausia, jis pašventino žemę... Matote, madam, man

malonu žinoti, kad šitie nelaimingi vaikai ilsisi pašventintoj žemėj ir visai netoli nuo manęs, nors naktimis aš ir labai kamuojuosi... Tik metęs savo amatą ir įsikūręs čia aš radau atvangą ir ramybę. Štai kodėl jus pažinęs taip išsigandau.

- Dabar matote, kad be reikalo. Aš tikiu, kad ir jie jums seniai atleido - nuo pat tos akimirkos, kai pakėlėte kirvį virš jų galvų. Sudie, metre Sinjarai. Be abejo, mes daugiau nepasimatysime, tik žinokite, kad aš jums dėkinga iš visos širdies.

Žiūrėdama, kaip senis įžengė pro namo duris, gal pasimelsti, o gal nusiraminimui išlenkti stiklinaitę vyno, Fjora priėjo prie savo bičiulių.

- Dabar, kai sužinojai, kad jie ramiai ilsisi pašventintoj žemėj, ar neketini kaip nors pakeisti savo keršto plano? - paklausė Demetrijas.

- Tai nė kiek nesušvelnina nusikaltimo. Aš eisiu iki galo.

- Ar negali būti, kad jie visi, išskyrus hercogą Karolį, jau seniai mirę?

- Tai reikia sužinoti. Tik Dievo bausmė jiems galėtų padėti išvengti manosios... O štai ir fontanas.

Eksbudelis tiksliai apibūdino tą vietą, kuri iš tikrųjų buvo nuostabi. Gražaus pušyno pakraštyje į nedidelę netašyto, jau kerpėm apaugusio akmens baseiną plonyte srovele čiurleno upeliukas. Šalia augo didelis gudobelės krūmas - plačiomis šakomis, nusagstytomis dailiais lapais. Švelnūs balti žiedai jau buvo pradėję byrėti, ir daugybė jų plaukiojo fontano vandens paviršiuje. Senis Sinjaras nenumatė tik vieno dalyko: prie gudobelės kažkas meldėsi.

Tai buvo jaunas, vargingai apsirengęs žmogus, kuris meldėsi taip širdingai, kad net neišgirdo prisiartinusių arklių. Fjora klausiamai pažvelgė į Demetriją. Gydytojas gūžtelėjo pečiais:

- Galima paaiškinti nebent tuo, kad, kaip sakyta, krūmas laikomas šventu ir stebuklingu. Bet leiskime jaunuoliui ramiai pasimelsti.

Matyt, pajutęs, kad jį kažkas stebi, jaunuolis persižegnojo, žemai nusilenkė ir pabučiavo žemę. Atsikėlęs jis nusiskynė gudobelės šakelę ir įsikišo ją užantin. Dėdamasis kepuraitę jis atsigręžė į prašalaičius ir sudirgęs mestelėjo:

- Ko jums čia reikia? Jeigu norite čia girdyti savo arklius, tai perspėju, kad ši vieta šventa.

- Mes neketiname girdyti arklių, - atsakė Fjora, - o reikia mums čia to, ko ir jums - pasimelsti. Manau, kad tai nieko blogo?

Jaunuolis nieko neatsakė, tik lėtai priėjo prie raitelių, jau lipančių nuo arklių žemėn. Tai buvo dvidešimt penkerių trisdešimties metų vyriškis, gana aukštas ir, nepaisant šiurkštaus rūbo, grakštus ir netgi elegantiškas. Jo aštrių bruožų veidas neatrodė gražus ir Fjorai kažką priminė. Valstietis irgi labai įdėmiai žiūrėjo į Fjorą, nekreipdamas dėmesio į kitus. Jis priėjo arčiau.

- Mari! - sušnabždėjo jis, suklaidintas balto vualio, slepiančio juodus Fjoros plaukus. - Mari! Nejaugi tai tu?! Bet šito negali būti! Nors...

- Ne, - nuramino jį Fjora, - aš ne Mari, aš jos dukra. O kas jūs? Jūs pažinojot ją?

- Aš esu jaunesnysis jos brolis Kristofas. Man buvo dešimt, kai... ir aš juos abu taip mylėjau! Jūs negalite net įsivaizduoti - jie man buvo viskas, šviesa, kuri užgeso prieš aštuoniolika metų. Nuo tada aš esu pats nelaimingiausias žmogus pasaulyje.

Jaunuolis springo ašaromis. Nusisukęs jis pasiėmė savo kepuraitę ir nubėgo nusilenkti gudobelei, tarsi tai būtų buvęs paskutinis jo prieglobstis.

- Žiūrėkite, - šnibžtelėjo Demetrijas. - Jis vienuolis.

Pro tamsius nesušukuotus jaunuolio plaukus švietė vienuolio tonzūra.

- Matyt, kito pasirinkimo jam nebuvo, - pasakė Leonarda, užjaučiamai žiūrėdama į liesą, raudos purtomą vyro figūrą.

Fjora priėjo arčiau ir trumpai pasimeldė. Apkabinusi už pečių, ji padėjo jam atsistoti ir pasiūlė savo nosinaitę nusišluostyti ašaromis paplūdusį veidą.

- O aš maniau, kad daugiau giminių neturiu, - tyliai pasakė ji, - ir štai randu jauną dėdulę! Gal dabar jau nesijausiu tokia vieniša ir nelaiminga? Esu Fjora, o atvykau čionai iš Florencijos. Jūs bažnyčios tarnas, ar ne?

Jis prieštaraudamas net sumojavo rankomis, bet paskui, supratęs, kad jį bus išdavusi tonzūra, įsirdęs užsimaukšlino kepuraitę vos ne ant akių:

- Aš palikau bažnyčią. Vakar pabėgau iš vienuolyno, kuriame septyniolika metų tiesiog dusau, ir dar nežinau, kur mane nuves likimas, bet aš pasiryžęs eiti toli, kuo toliau nuo čia! O prieš kelionę atėjau pasimelsti, dar kartą aplankyti jų kapą.

- O kas jums jį parodė?

- Mūsų senasis kapelionas tėvas Antuanas Šarujė, palydėjęs juos į paskutinę kelionę ir už tai mano tėvo išguitas kaip didžiausias nusidėjėlis. Šitaip pažemintas jis atėjo į mūsų vienuolyną ir išbuvo jame iki savo dienų galo. Mano tėvas - tai beširdis pabaisa. Nepraėjus nė trims dienoms nuo bausmės įvykdymo, mane atidavė į Sito, o mano jaunesniąją sesutę Margaritą į bernardinų vienuolyną Tarė, kur pereitą žiemą ji ir pasimirė.

- O jūsų motina? Ar ji dar gyva?

- Taip, deja, nes jos gyvenimas - tai tikras pragaras. Ji kaip atstumtoji gyvena mūsų pilyje, uždaryta su tuo senu velniu, kuris nesiliauja įžeidinėjęs jos ir jos "išperų". Ji, tokia gera ir švelni, tiek daug iškentėjusi, dar turi nešti tą kryžių, o Dievas, atrodo, nesiruošia jos pasiimti. O, kad aš galėčiau ją išvaduoti!

- Kodėl gi mums abiem nepaieškojus būdų tai padaryti? - pasiūlė Fjora, sukrėsta jaunuolio skausmo ir gūdaus užspeisto žvėrelio žvilgsnio.

- Ką jūs norite tuo pasakyti? Beje, ko jūs čia sugrįžote? Argi jūs nesate laiminga su tuo Florencijos pirkliu, apie kurio kilnumą man tiek daug pasakojo tėvas Šarujė?

- Taip, žinoma... Bet mano tėvas numirė, ir aš atvažiavau čia suvesti senų sąskaitų. Jeigu dar neapsisprendėte, ką daryti, tai eime kartu! Aš pasirūpinsiu jumis.

- Jūs gera, bet aš norėčiau eiti į karą. Tai vienintelis doras būdas pasitraukti iš gyvenimo, kuris man taip įgriso.

Priėjo Demetrijas ir padėjo Kristofui ant peties didelę savo ranką:

- Ar jums neatrodo, kad jūsų šeimoje mirčių jau ir taip pakanka? Kodėl gi jums nesusikūrus gyvenimo, labiau atitinkančio jūsų skonį ir dvarininko luomą?

- Dvarininko?! Aš dabar neturiu ne tik luomo, bet ir vardo. Vienuolyne aš buvau tiesiog brolis Antuanas. Tėvo manymu, mūsų buvusios šeimos garbės neliko nė pėdsako.

- Na tai pasiimkite sau kurį kitą vardą. Būkite protėvis, o ne įpėdinis! Šiaip ar taip, bet jūsų žygis į karą gali palaukti bent jau iki ryto... Ir man atrodo, kad jūs dar daug ką turite pasakyti savo... giminaitei. Eime! Jau vakarėja, ir miesto vartai greitai užsivers.

Iš kibirkštėlės, įsižiebusios buvusio vienuolio akyse - pilkose Brevajų giminės akyse, tokiose pačiose kaip ir jos, - Fjora suprato, kad jis tiesiog trokšta priimti pasiūlymą, ir ji ėmė mandagiai jį įkalbinėti.

- Prašau jus, einame kartu! Jūs negalite įsivaizduoti, kokia aš dėkinga likimui, kuris suvedė mus.

- Ir aš esu laimingas, pirmą kartą po tiekos metų! Buvau užmiršęs, ką reiškia - būti laimingam!

Atsisakęs Fjoros pasiūlyto žirgo, jis mitriai užšoko ant žirgo šalia Estebano.

Jaunoji moteris sugrįžo prie kapo ir suklupusi tyliai ištarė:

- Aš atėjau, kad atkeršyčiau visiems tiems, dėl kurių kaltės jūs gulite čia. Kai mano planas bus įvykdytas, aš sugrįšiu ir duosiu jums ataskaitą, o iki to aš pasistengsiu bent tiek, kad kitos aukos - jūsų brolis ir motina - bent atgautų dvasios ramybę. Aš esu jūsų vaikas ir myliu jus.

Palinkusi dar žemiau, ji pabučiavo žemę, apžėlusią žalia žole, ir atsikėlė. Į jos plaukus nukrito keletas baltų žiedlapių. Ji nusilaužė šakelę kaip ir Kristofas ir grįžo prie savo bendrakeleivių.

- Galim leistis į kelią, - pasakė ji ir nusišypsojo.

Paskutinį kartą persižegnoję, raiteliai paliko šventos Onos fontaną, kurio skaidriame vandenyje žaidė saulės spinduliai. Į miestą jie grįžo tylėdami.

Dabar atėjo eilė Leonardai pasinerti į prisiminimus...

Kai pro Gijomo vartus jie pateko į miesto šiaurinę dalį, senmergės širdis ėmė plakti dvigubai greičiau, nors ji to neparodė. "Auksinio kryžiaus" viešbutyje ji išgyveno dešimt metų, ir štai dabar iš tolo švietė jo graži iškaba. Leonarda nematė jos lygiai aštuoniolika metų. Ji atvyko čia iškart po motinos mirties, kai pusseserė Bertilė, viešbučio šeimininkė, paprašė jos padėti namų ruošoj. Šiuose gana turtinguose nakvynės namuose jai iš tikrųjų buvo gera. Tai buvo viešbutis, dėl prabangių kambarių ir puikios virtuvės žinomas ne tik grafystėje, bet ir už jos ribų. Čia visada būdavo daug žmonių, apsistodavo ne tik turtingi keliautojai, bet ir labai įžymūs žmonės. Kartą "Auksiniame kryžiuje" su savo svita pietavo hercogas Pilypas.

Ką ir sakyti, Leonardai Mersė pas savo giminaičius gyventi buvo gera. Bet štai kartą jai patikėjo kūdikį, mažą našlaitę, ir to užteko, kad joje pabustų jausmas,

kurio tarėsi jau nebeturinti: motinystė, pasiaukojimas, kai glaudi prie savęs gyvą gumulėlį, pasiruošusi atiduoti jam visą save, net negalvodama, ar už tai kada bus atsidėkota. Jau kitą dieną ji geranoriškai atsisakė viso savo ramaus ligtolinio gyvenimo ir iškeliavo dorai nežinodama, kas laukia ateityje, su jai nepažįstamu žmogum, kuriame spėjo įžiūrėti vienintelį bruožą - jis buvo toks pat gailiaširdis kaip ir ji. Frančeskas Beltramis nupirko šiai kelionei lovelę, ir mažytė Fjora, pakrikštyta tiesiog negocianto kambaryje, miegojo ant laimingos Leonardos rankų.

Dabar vėl grįždama tenai, kur jos gyvenimas tik prasidėjo, Leonarda galvojo, kad ji pasirinko teisingą kelią, nepaisant dramos, įvykusios Florencijoje, ir kad jeigu jai būtų leista pradėti gyvenimą iš naujo, ji be jokių svyravimų jį nugyventų lygiai taip pat. Rūmuose ant Arno upės kranto ji praleido septyniolika tikrai laimingų metų. Iš to laimingo gyvenimo šiandien liko tik tai, ką ji patyrė, anuo metu palikdama Dižoną, - savo begalinę meilę Fjorai ir pareigą ja rūpintis.

Žinoma, dabar tai daryti buvo kur kas sunkiau. Fjora buvo moteris, pažinusi kančią, deganti keršto ugnimi, moteris, radusi giminišką sielą Demetrijo asmenyje.

Didžiausias Leonardos rūpestis buvo padaryti taip, kad jos mylimas kūdikis nepabaigtų šito pavojų kupino kelio dar nelaimingesnis, negu jį pradėjo.

Kai keleiviai prijojo prie nakvynės namų, Leonardai pasirodė, kad čia viskas kaip buvę, bent jau iš išorės. Kaip ir kadaise, čia buvo nepriekaištingai švaru, vario indai blizgėte blizgėjo, o maži atviri langeliai švietė kaip ir anksčiau. Gardūs virtuvės kvapsniai pasitiko svečius jau gatvėje; čionykščio baltojo akmens viryklės buvo šveičiamos kasdien, negailint vandens. Gal tik šeimininko, išėjusio jų pasitikti, metro Gugė pilvukas buvo dar labiau suapvalėjęs ir iš po baltos standžios kepuraitės lindo žilų plaukų sruogos.

Kadangi priekyje einančių Fjoros ir Demetrijo kilminga laikysena padarė jam gerą įspūdį, šitas puikus žmogus dėjo dideles pastangas, kad deramai jiems nusilenktų (tiesą pasakius, tai jam nelabai pavyko), ir informavo “kilmingus svečius”, kad jo namai ir jis pats yra jų paslaugoms.

- Norime įsitikinti, ar jūsų namai vis dar tokie puikūs, mielas pusbroli, - džiaugsmingai pareiškė Leonarda, išdygusi jaunosios damos priešaky. - Mes pavargę ir... išalkę keleiviai.

Šeimininko veidas iš nuostabos ištįso, ir jam teko griebtis akinių.

- Dėl Dievo, Leonarda! Ar čia tikrai jūs?

- Tai aš, gyva ir sveika! Jau ne tokia dručkė kaip anksčiau, bet, užtat jūs pasitaisėt ir pražydot! Tikras klestinčio gyvenimo įsikūnijimas! Kad tik nepasakius - pertekliaus!

- Nesiskundžiu, nesiskundžiu! Viskas klostosi kuo puikiausiai, ir mūsų reputacija vis dar nebloga!

Po šių žodžių jiedu apsikabino ir karštai išsibučiavo, kaip seniai nesimatę artimi žmonės. Leonarda atsitokėjusi ištrūko iš jo glėbio:

- O mano pusseserė Bertilė? Kur ji? Nekantrauju apkabinti ir ją.

Šviesus metro Gugė veidas apsiniaukė, o akyse sublizgo ašaros:

- Vargšė mano žmona paliko mus prieš ketvertą metų, ir aš iki šiol negaliu nusiraminti. Dabar man padeda mano jauniausioji sesuo Madlena, ir kad ir kokia ji darbšti, Bertilei toli gražu neprilygsta.

Jie ir vėl apsikabino su ašaromis akyse, mat Leonarda buvo iš tų moterų, kurios moka išsaugoti meilę net ir po ilgų išsiskyrimų. Ji labai mylėjo Bertilę ir dabar kuo nuoširdžiausiai ją apraudojo. Šį kartą ją nutraukė šeimininkas:

- Mudu čia kalbamės apie liūdnus šeimyninius reikalus, o gerbiamieji žmonės, atvykę kartu su jumis, stoviniuoja ir kenčia.

- Jūs kai ką pažįstate iš šių žmonių, - pasakė Leonarda, paėmusi už parankės Fjorą. - Ar prisimenate poną Beltramį, pusbroli?

- Argi galėčiau jį pamiršti? Toks geraširdis ponas, toks malonus, jis taip mėgo gaidį, troškintą vyne. Mes taip seniai nesimatėme...

- Su juo nepasimatysime jau niekada, nes jis irgi jau paliko šį pasaulį. O štai čia dona Fjora, jo duktė, kurios guvernantė aš ir dabar dar esu.

Pažvelgęs į jauną gražią moterį, besišypsančią savo pilkomis akimis, metras Gugė net suplasnojo rankomis, nors jo nustebimas buvo nevisai nuoširdus.

- Mažylė, kurią čia pakrikštijome? Dieve maloningas! Kokia ji graži! Kaip dabar džiaugtųsi mano Bertilė, ją matydama!

- O šitas ponas, - pridūrė Leonarda, - tai mesiras Demetrijas Laskaris, asmeninis magistro Lorenso Medičio gydytojas, su jo pavedimu vykstantis pas Prancūzijos karalių. Čia jo štalmeisteris ir... vienas mūsų draugas. O dabar paskirkite mums kambarius ir gerai pamaitinkite!

Lydimi viešbučio šeimininko, kuriam vėl grįžo gera nuotaika, visi suėjo į vidų, kur Madlena, labai panaši į brolį iš geraširdžio veido ir vešlių kūno formų, apkabino Leonardą ir padarė reveransą Fjorai. Ji pakilo laiptais pirma svečių ir palydėjo juos į gražiausią viešbučio kambarį. Tai buvo erdvi, kalkėmis išbaltinta patalpa su vilnoniu kilimu, didžiule lova su žalio aksomo užuolaida, apstatyta gražiais burgundiškais baldais, blizgančiais laku, kurio kvapas nustelbė aromatą pro žirnio puokštės, pastatytos ant drožinėtos ąžuolinės skrynios, atspindinčios saulės spindulius.

Kad ir nebuvusi čia daugybę metų, Leonarda iš karto atpažino šį kambarį, kaip visada idealiai sutvarkytą. Čia

Frančeskas Beltramis atnešė iš piktadario Reno diu Amelio rankų išplėštą kūdikį, čia mažytė Fjora gavo krikštą. Leonarda visa tai papasakojo jau suaugusiai Fjorai. Dabar jaunoji moteris apžiūrinėjo viską išplėstomis, žėrinčiomis iš susijaudinimo akimis. Leonarda nutarė kuriam laikui palikti ją čia vieną. Ji nusileido į virtuvę, kur tikėjosi rasti metrą Gugė. Jai pasirodė, kad kalbėdamas apie Frančeską Beltramį ir prisiminęs, kad šis seniai nesilankė "Auksiniame kryžiuje", jis jautė tarsi tam tikrą pasitenkinimą. Jis kalbėjo tokiu tonu, lyg sakytų: "Na ir ačiū Dievui!" Senoji dama panoro sužinoti kodėl. Ji rado savo giminaitį seikėjant brangius prieskonius veršienos paštetui, kurį vienas iš jo parankinių jau ruošėsi gaminti. Suprasdama, koks tai svarbus užsiėmimas, ji luktelėjo, kol viskas bus baigta, ir tik tada pasivedėjo jį į kambarėlį, kur nakvynės namų šeimininkas paprastai tvarkydavo savo buhalteriją.

- Išsklaidykite vieną mano abejonę, pusbroli! Kai jūs pasisakėte seniai jau nematęs mesiro Beltramio, man pasirodė, kad jūs dėl to nelabai apgailestaujate.

- Kaip jūs galėjote taip pagalvoti, Leonarda? Jis buvo toks geras klientas...

- ... kuris per savo paskutinį apsilankymą paliko jums apvalią sumelę, atsilygindamas už nedidelius, bet neįprastus darbus, kuriuos tada paprašė atlikti. Mažytės šito žmogaus keistenybės jums atnešė nemažus pinigus. Bent jau dėl to galėjote išreikšti apgailestavimą.

Žvilgantys metro Gugė skruostai tirštai paraudo. Jis skubiai žvilgtelėjo į virtuvę, kur virte virė darbas, norėdamas įsitikinti, ar jų niekas nesiklauso.

- Aukso išties gavau nemažai, bet ir nemalonumų turėjau iki kaklo. Jūs ilgai manote čia viešėti?

- Na jau! - pasipiktino Leonarda. - Labai jau įdomiai jūs suprantate svetingumą ir komercinį interesą. Juk žinote, mes galime gerai sumokėti!

- Neabejoju, bet supraskite, kad šitaip kalbėdamas aš galvoju ne tiek apie save, kiek apie gražiąją moterį. Kas galėtų pasakyti, matydamas jos karališką išvaizdą, kad tai ta pati, kurią tas...

- Liaupsinti donos Fjoros grožį jūs galėsite kitą kartą! Pasakykite man geriau, kas čia įvyko mums išvažiavus?

Smuklininkas taip pažemino balsą, kad jo pusseserė, norėdama ką išgirsti, turėjo pasilenkti prie pat jo burnos:

- Tikrų tikriausia katastrofa! Mums netgi nebuvo teiktasi pasakyti, kad "rastinukė" iš tikrųjų yra tą dieną nubaustų dviejų nelaimingųjų kūdikis. Mes nežinojome ir to, kad mesiras Beltramis paliko poną diu Amelį surištą, su kamščiu burnoje, pamestą prie seno namo sergantiems maru, kur jis vos nenumirė nuo šalčio.

- Vos nenumirė, ir tiek? Labai gaila! Mesiras Frančeskas žinojo, ką daro, ir ne jo būdui rėkti apie tai ant kiekvieno kampo. Vadinasi, diu Amelis vis dėlto ištrūko iš ten? Kas gi padarė jam tą paslaugą?

- Vienas valstietis. Jis kaip tik ėjo pro dažyklą ir išgirdo dejonę. Tada ir pašaukė daugiau pagalbos. Nuo jūsų išvykimo buvo praėjusi viena para.

- Mums pasisekė! O kas toliau?

- O toliau buvo dar blogiau! Mesiras Reno atšilo ir išgėrė, o paskui prasidėjo! Nepaisydami mano protestų, namą iškrėtė. Jie ieškojo žmogaus, kuris "išdrįso ignoruoti sinjoro teisingumą"! Jo, žinoma, nerado.

- To dar betrūko! - šyptelėjo Leonarda.

- Aš pasakiau tik tai, ką galėjau pasakyti: Florencijos pirklys Dižoną paliko auštant ir turbūt pasuko į Paryžių, kur turi reikalų. Nei aš, nei mano žmona nė žodžio nepasakėm apie kūdikį, nors ponas diu Amelis buvo truks plyš pasiryžęs surasti mergaitę. Mes nieko neprasitarėme ir apie šventąjį tėvą Šarujė, tik tiek, kad jis išvyko iš Dižono tuo pat laiku, kaip ir jo naujasis draugas. Tai pasakyti buvo nesunku, nes mes iš tikrųjų nieko nežinojome apie jo ketinimus.

- O jūsų giminaitis, Sen Benino kanauninkas, kuris už didelius pinigus pardavė seną vežimėlį? Ar jis nieko nepasakė?

- Bet jis čia niekuo dėtas! Niekas nė nepamanė klausinėti.

- O jūsų tarnai, kurie, žinodami apie mano kelionę, šį tą buvo suuodę? Ar jų netardė?

- Taip, - atsakė metras Gugė užsigavęs, - bet jums turėtų būti žinoma, kad į mano namus patenka ne bet kas. Aš labai kruopščiai renkuosi savo tarnus, ir jeigu jau jie kartą čia patenka, tai geriau duosis sukapojami į gabalus, negu surizikuos būti išvaryti lauk. Ir jie elgėsi taip, tarsi būtų akli, kurti ir nebyliai. Visi kaip vienas teigė, kad mesiras Beltramis išvyko į Paryžių, kur ketino atiduoti kūdikį į kažkokį vienuolyną.

- O mūsų vytis nebandė?

- Bandė. Miesto teisėjas pasiuntė žmones, bet ne ta kryptimi.

- Vadinasi, dabar viskas gerai? O kodėl taip nekantraujat pamatyti mus išvykstant? Juolab kad šita istorija buvo taip seniai.

- Kai kuriems, o būtent mesirui Reno, ji dar ir dabar aktuali; jeigu jis sužinotų, kad jauna moteris, pavarde Beltrami, dabar "Auksiniame kryžiuje"...

- Nesuprantu, kaip jis galėtų tai sužinoti? Jis gyvena Otone, o tai nėra labai arti.

- Otone jis gyveno būdamas čia patarėju. Dabar jis hercogo patarėjas ir kanclerio leitenantas Dižone. Tai svarbus asmuo!

- Šėtonas! Visus tuos titulus jis gavo kaip paguodą už tai, kad žmona jam įtaisė ragus, ar ne taip? Teisingumas klesti, nieko nepasakysi! Jeigu gerai jus supratau, diu Amelis gyvena čia?

- Ne šiame name, bet netoliese. Lasė gatvėje, šalia buvusio žuvų turgaus. Ten jis gyvena jau dešimtį metų ir nė kojos nekelia iš namų, nebent tik į kanceliariją.

- Tai ko gi jūs nerimaujate?

- Mat jis draugauja su tarnautojais, užsiimančiais nakvynės namų ir svetimšalių reikalais. Kas jau kas, o jūs puikiai žinote, kad mes turime knygą, kurioje registruojame visus viešbučio gyventojus. Ir aš neturiu jokio noro įrašyti ten Beltrami pavardę.

- Na ir nerašykite! - sušuko Leonarda. - O kadangi mano kuklus vardas taip pat gali jus sukompromituoti, tai įrašykite gydytoją Laskarį. Aha, būtent šitaip: šiandien vakare jūs priėmėte mesirą Demetriją Laskarį, graiką gydytoją, tarnaujantį magistrui Lorensui Medičiui, jo dukterėčią ir jos guvernantę, tai yra mane, jo štalmeisterį ir... jo sekretorių. Jus tai patenkina?

- Sekretorius - tai tas, kuris sėdėjo ant arklio su kitu vyru ir kuris panašus į valstietį?

- Garantuoju, kad rytoj jis atrodys taip, kaip pridera atrodyti tokias pareigas einančiam žmogui. Kol kas, žinoma, jis nelabai...

- Kas jis toks? Atrodo jis gana keistai.

- Dėl to nesirūpinkite! Jeigu sužinotumėt, kas jis iš tikrųjų, netektumėt žado ir pliumptelėtumėt tiesiai į katilą. Visa sriuba nueitų perniek. Atrodo, jus kviečia.

- Einu, einu! - riktelėjo metras Gugė ir tyliai pridūrė:
- Tai ką jūs nusprendėte?

- Pasakysiu rytoj. Jūs man atskleidėte labai įdomių dalykų, kuriais turiu pasidalyti su dona Fjora ir kitais bičiuliais. Tiesa, būčiau pamiršusi: aptarnaukite mus visus mūsų kambaryje, nes labai jau jūs bijote smalsuolių, o ir mums bus ramiau.

- Man irgi, - tarė metras Gugė ir neištvėrė nesuniurzgėjęs kaip žmogus, instinktyviai atmetantis visokius neįprastus dalykus: graikas gydytojas jam irgi neatrodė rimta figūra. Leonarda pratrūko:

- Net pats Prancūzijos karalius jį gerbia. Tai kodėl gi jūs nenorite juo pasitikėti? Bet jeigu jums taip svarbu visokie garbingi titulai, tai galite vadinti jį „monsinjoru,

mat aš žinau, kad jo gyslomis teka mėlynas kraujas, - jis yra vieno iš Bizantijos imperatorių giminaitis.

Paleidusi šią tiradą, nuo kurios jos pusbrolis tiesiog žado neteko, Leonarda išėjo iš virtuvės, kur tvyrojo gardus gaminamo maisto kvapas ir krosnyje linksmai spragsėjo ugnis. Ji pakilo pas Fjorą, bet apie tai, ką dabar išgirdo, jai nepasakė nė žodžio, norėdama viską pirma apsvarstyti pati. Ji žinojo, kad sąraše tų, kuriuos jaunoji moteris ketino nušluoti nuo žemės paviršiaus, pirmoje vietoje buvo Reno diu Amelis. Kaip ji reaguos sužinojusi, kad jos priešas visai čia pat, juk buvo pasiruošusi jo ieškoti Otone?

Senajai panelei labai magėjo nuslėpti teisybę, nes ji būgštavo, kad jos "avytė" nenueitų nusikaltimų keliu, bet antra vertus, jeigu leis jai išvykti į Otoną, ten ji netruks sužinoti, kad diu Amelis Dižone... Ji per daug gerai pažinojo jaunąją moterį ir todėl nepuoselėjo jokių iliuzijų: Fjora savo sumanymą vykdys iki galo, ir jokios pasekmės jai nebaisios.

Kol kas Leonarda tenorėjo pasakyti, kad vakarienę paprašė paduoti į jų didįjį kambarį, ir nuėjo apie tai pranešti savo draugams.

Valgiai buvo nuostabūs: metras Gugė pranoko pats save. Vakarieniavo visi linksmai ir nerūpestingai. Fjora džiaugėsi aplankiusi brangias vietas ir ypač kad susitiko savo jauną dėdulę, prie kurio instinktyviai linko jos jautri širdis. Šį laimingą atsitiktinumą ji priėmė kaip likimo dovaną.

Kristofas de Brevajis, sėdėdamas priešais Fjorą, jautėsi it rojuje. Dvi naktis iš eilės jis buvo praleidęs miške, o paskui patvoryje, misdamas iš vienuolyno pasiimta duonos kriaukšle ir laukinėmis uogomis bei užsigerdamas upelio vandeniu. Jis jautėsi laimingas, nes oras buvo puikus, o jį palaikė senas troškimas aplankyti kapą prie šventos Onos fontano ir ten pasimelsti; nors jis pabėgo iš vienuolyno, tikėjimo Dievu neprarado. Ir štai tą

lemtingą akimirką, kai atėjo laikas pagalvoti apie būsimą gyvenimą ir išsirinkti savo kelią - bet kokį? - dangus jam atsiuntė šią puikią moterį, stebėtinai panašią į tuos, kuriuos jis taip graudžiai apraudojo. Be to, jų gyslomis tekėjo tas pats kraujas. Jos dėka jaunuolio gyvenimas pasuko nauja vaga. Iki šiol bendravęs tik su savo gūdžios provincijos žmonėmis, jis džiaugėsi galėdamas dalytis duonos rieke su gydytoju iš Bizantijos, ispanu iš Kastilijos, ką jau kalbėti apie lyg iš dangaus nusileidusią žaviąją seserėčią, laikančią save florentiete, nors pasaulį ji išvydo ant Burgundijos kalėjimo šiaudų. Jos akys tikrai buvo pačios gražiausios pasaulyje, ir toks gražus vardas - Fjora. O tokių prašmatnių valgių kaip šiandien jam gyvenime dar neteko ragauti!

O Demetrijas, kaip tikras filosofas epikūrininkas, neslėpė pasitenkinimo ir mėgavosi malonia kompanija prie gausaus stalo. Jis buvo patenkintas ir tuo, kad Fjoros paieškos prasidėjo sėkmingai, ir laikė tai gera lemiančiu ženklu toliau vykdant sumanymą, net jeigu galutinis jo tikslas pasirodytų absurdiškas - nužudyti Karolį Drąsųjį, bene galingiausią Europos žmogų, kuo rūpestingiausiai saugomą kariuomenės. Bet Demetrijas tikėjo stebuklais ir pasikliovė nepalaužiama savo valia.

Estebanas, ko gero, buvo vienintelis šios draugijos žmogus, kuris iš tikrųjų mokėjo džiaugtis gyvenimo teikiamais malonumais. Plačių erdvių erelis, jis iki valiai prisimėgavo Viduržemio jūros pakrante, kai iš Florencijos jie patraukė per Provansą ir Ronos bei Sonos slėnius. O čia jis patyrė tikrąjį burgundiškųjų vynų skonį ir jų teikiamą nepaprastą pasitenkinimą. Apsalusia širdimi jis dabar tematė tik savo ąsotį, sklidiną puikiojo šamberteno.

Pokalbiui prie stalo vadovavo daug regėjęs bei patyręs Demetrijas, o Leonarda į jį visiškai nesikišo. Ji laukė, kol visi pasisotins, nuo stalo viskas bus nurinkta, ir liks tik paskutinis vyno butelis. Ji puikiai suvokė pažinties

su jaunuoju Kristofu ypatingumą. Fjora šypsojosi, o tai Leonardai buvo svarbiau už viską pasaulyje.

Kai išėjo paskutinis tarnas ir kambario durys paskui jį užsivėrė, Fjora pakilo iš užstalės, nuėjo prie liepsnojančio židinio - vakaras buvo vėsus - ir šildėsi virš ugnies rankas. Paskui atsigręžė į susirinkusiuosius. Estebanas tuo metu postringavo apie tai, kad "Auksinio kryžiaus" viešbutis, be jokios abejonės, pats šauniausias pasaulyje.

- Neprieštarauju, - pertraukė jį Leonarda. - Tik viena bėda, kad mes negalėsime čia ilgai užtrukti. Norėčiau jums kai ką pasakyti...

Visi tartum sustingo: Fjora, sėdinti ant kėdės prie lovos, Demetrijas - ant suolelio prie židinio, ir Kristofas - ant taburetės. Estebanas dar bandė įsipilti paskutinį bokalą, bet ir nuo jo veido nuslinko šypsena. Visi suvokė, kad nerūpestinga laimės akimirka jau pasibaigė.

Dvyliktas skyrius

Namas ant Siuzono kranto

Fjora apsisprendė akimirksniu: jeigu jau Reno diu Amelis gyvena Dižone, tai ji šiame mieste bus tiek, kiek reikės laiko nušluoti nuo žemės žmogų, pražudžiusį jos motiną ir bandžiusį atimti jos pačios, dar žindomo kūdikio, gyvybę. Betgi didžiausia problema - tai visai suprantama metro Gugė baimė apgyvendinti savo namuose jį kompromituojančius asmenis. O baimė visada blogas patarėjas. Beje, ir kituose nakvynės namuose gyventi buvo ne mažiau rizikinga.

- Man atrodo, - samprotavo Demetrijas, - kad geriausia būtų išsinuomoti namą šalia to, kuris mus domina. Šituose reikaluose skubėti nevalia. Mums reikia perprasti priešo įpročius, ilgai jį stebėti... būti kantriems.

Kantrybė! Tai mėgstamiausias graikų gydytojo ginklas, ir jis be paliovos šios dorybės mokė geriausią savo mokinę, kasdien duodamas jai tūkstančius mažyčių pamokų.

Su Estebanu buvo kita kalba.

- Jūs ką, ruošiatės likti čia? - pasipiktino jis. - Argi neketinome vykti į Paryžių?

- Viskam savas laikas. O su karaliumi susitikti dar suspėsime, be to, Paryžiuje jo dabar ir nėra. Kol kas mes turime ką veikti čia. Leonarda, ar jūs negalėtumėt mums surasti čia patogų būstą kelioms savaitėms?

- Visai nesunku. Tik nežinia, ar gausime namą mums tinkamoje vietoje?

Iš pat ryto ji nuėjo pasikalbėti šituo reikalu pas Madleną, metro Gugė seserį, pažįstamą jai nuo to amžiaus, kokio dabar buvo Fjora. Vakar pamačiusi Leonardą, ji tikrai nuoširdžiai apsidžiaugė. Jos pagalbos buvo galima tikėtis be jokių papildomų aiškinimųsi.

Madlena iš tikrųjų buvo atviraširdė moteris. Ji dėmesingai išklausė Leonardos, kuri paaiškino jai, esą jos "šeimininkai", sužavėti miesto ir jo apylinkių grožio, dar kurį laiką pageidauja pabūti Dižone, o tam reikėtų susirasti sau gerą namą, pageidautina centre, kur netoliese būtų turgus ir taip toliau. Madlena apsidžiaugė šia idėja, nes jai atsirastų galimybė dar kurį laiką matytis su brangiąja Leonarda, bet su truputį užgauta savimeile pridūrė, kad jos brolio nakvynės namai būtų pati tinkamiausia vieta jų viešnagei, nors ir ilgesnei.

- Sveikam žmogui - taip, - paprieštaravo Leonarda. - Reikalas tas, kad šįryt dona Fjora labai nesveikavo: ilga kelionė iš Florencijos ją labai nuvargino. Jai reikia poilsio ir ramybės. Be to, mesiras Laskaris - mokslo žmogus ir nemėgsta ilgai gyventi viešbučiuose, net ir tokiuose geruose kaip mūsų. Jis dabar rimtai dirba, todėl jam reikalingas tylus kambarys.

- Bet, - nusistebėjo Madlena, kuri, nepaisant savo patiklumo, turėjo gerą atmintį ir mąstė logiškai, - man pasirodė, jog šitas didis gydytojas vyksta pas Prancūzijos karalių?

- Tai tiesa. Bet šiuo metu karalius armijoje ir mūsų lauks tik rudenį. Tada mes ir susitiksim su juo rūmuose ant Luaros kranto.

Toks paaiškinimas Madleną patenkino, ir ji netgi prižadėjo, kad galbūt greitai galės savo draugei padėti.

- Jūs dar prisimenate, - paklausė ji Leonardos, - garbingąją doną Simoną, buvusio kanceliarijos valdytojo mesiro Žano Morelio našlę?

- Ar tai ta, kuri buvo Karolio Drąsiojo žindyvė ir kuri už savo pieną gavo kilmingą titulą?

- O vėliau ji dar trejus metus maitino jaunąją princesę Mari, vienintelę mūsų hercogo dukterį, ir už tai monsinjoras iki šiol jai dėkingas.

- Jei neklystu, velionis Žanas Morelis pasistatydino gražų namą netoli Siuzono?

- Namas madam Simonai pasidarė per didelis. Nuo to laiko, kai jos duktė ištekėjo, ji su sūnumi Pjeru gyvena viena, ir manau, kad mielai išnuomotų dalį to pastato. Ar norėtumėte, kad pakalbėčiau apie tai su jos ūkvedžiu?

- Taip. Einam ten drauge! Man tik reikėtų persirengti ir atsiklausti donos Fjoros.

Leonarda tai darė tik iš mandagumo, nes Fjora net nemanė atsisakyti namo, esančio beveik prieš pat jos priešo namą. Tokios puikios strateginės vietos negalėjai ir tikėtis!

Namas, prieš keturiasdešimt metų Žano Morelio pastatytas savo karštai mylimai žmonai, buvo vienas iš pačių gražiausių mieste: langai su dvigubom dekoratyvinėm arkom, margaspalviai vitražai ir grakšti drožinėta veranda su švytinčiu čerpių stogu. Pastatas turėjo pasagos formą, ir vienas jo sparnas langais išėjo į Siuzono upę. Jis

turėjo atskirą priestatą, izoliuojantį tą namo dalį, kur buvo svetainė, virtuvė ir keturi nedideli miegamieji. Žinoma, būstas buvo ne per didelis, bet užtat patogus ir apstatytas gerais baldais. O svarbiausia, kad pro patogiai išdėstytus langus galėjai stebėti, kas įeina ir išeina iš diu Amelio namų. Šiuos du namus skyrė tik Siuzono upė.

Laikydama tai tikra Dievo dovana, Leonarda kuo greičiau sudarė sutartį ir sumokėjo už tris mėnesius į priekį. Morelių ūkvedys jiems davė ir tarnaitę tvarkyti namus. Kaina pasirodė visai prieinama, turint galvoje, kad šitam komfortabiliam name buvo viskas, ko žmogui reikia.

O tuo metu Fjora savo kambaryje kalbėjosi su Kristofu. Estebano dėka jaunuolis dabar atrodė visai padoriai. Iš pat ryto Estebanas aplakstė visą miestą, ieškodamas jam tinkamų drabužių. Dabar Kristofas vilkėjo tamsiai mėlyną kostiumą, mūvėjo juodus ilgaaulius batus, o drapiruotas gobtuvas slėpė jo tonzūrą. Manydamas, kad vyras be ginklo - ne vyras, Estebanas surado durklą, atrodantį kiek senamadiškai, bet užtat nukaltą iš puikaus Toledo plieno. Išvydęs durklą eksvienuolis tik atsiduso:

- Šituo naudotis manęs niekas nemokė. Juos vienuolynuose retai nešioja.

- Valdyti špagą reikėtų mokytis ilgai, durklas - visai kitas reikalas. Jį naudoja tik esant pavojui ir beveik instinktyviai. Beje, argi ne jūs sakėte, kad norite būti kareivis? Armijoje visko išmoksite.

Taigi Kristofas dabar atėjo padėkoti Fjorai už gerumą ir atsisveikinti prieš išsiskiriant, kadangi nenorėjo daugiau būti jos išlaikytinis.

- Tai jūs taip greitai norite mus palikti? Būkite tikras, kad manęs visai neapsunkinate ir aš būčiau labai laiminga šalia savęs matydama savo šeimos žmogų. Antra vertus, suprantu, kaip jums norisi kuo greičiau išeiti

pasitikti savo naujojo likimo. Kokį kelią ketinate rinktis? Dar vakar, atrodo, jus kankino abejonės?

- Daugiau neabejoju. Aš daug ką apgalvojau šią naktį ir nusprendžiau, kad man reikia stoti į hercogo Karolio armiją!

Fjora net krūptelėjo.

- Prieš daugelį metų jūsų motina veltui maldavo šito žmogaus pasigailėjimo, tad nejaugi manote, kad jis dabar gali būti geras jums?

- Aš viską žinau, bet jūsų draugas graikas vakar man pasakė vieną dalyką, kuris privertė mane susimąstyti. Aš norėjau ieškoti mirties, jis gi patarė ieškoti gyvenimo ir užsitarnauti sau garbingą vardą. Šiaip ar taip, aš esu burgundietis ir norėčiau, kad tas naujas vardas būtų burgundiškas. Vakar po vakarienės mudu su Estebanu nusileidome į svetainę ir aš nugirdau, apie ką kalbėjo prekybininkai. Jie sakė, kad derybų dėl per ilgai užtrukusios Neiso apgulties tarpininkas buvo popiežiaus legatas. Hercogas esą ketina nusiųsti savo armiją į Lotaringiją ir nubausti jų sąjungą nutraukusį jaunąjį hercogą Renė II. Dar sako, kad Prancūzijos karalius pasiųs savo kariuomenę į Artua iš vienos pusės ir į Franš Kontė iš kitos. Gražaus darbelio bus šalies gynėjams! Aš irgi noriu ten dalyvauti. Jūs greitai išvyksite į Prancūziją, tiesa? Juk ilgiau čia būti gali pasidaryti pavojinga!

Kristofas iš tikrųjų nežinojo apie Fjoros ketinimą pasilikti Dižone. Savo planus Leonardai ir Demetrijui Fjora atskleidė tik vakar vakare, kaip tik tuo metu, kai jaunuolis su Estebanu nusileido į salę išlenkti paskutinį ąsotį vyno. Nors instinktyviai Fjora iš karto pajuto Kristofui simpatiją, tačiau manė per mažai jį pažįstanti, kad galėtų pasipasakoti apie visus savo planus. Bet pastebėjusi jo akyse šmėkštelint kažkokį nerimą, ji švelniai nusišypsojusi tarė:

- Aš nelinkusi vykti kitur vien todėl, kad čia man reikia ko nors saugotis. Be to, noriu kuo geriau pažinti šitą miestą, kurį taip mylėjo mano tėvas. Galimas dalykas, pabūsiu čia dar keletą dienų.

- Betgi tai beprotybė! Jūs girdėjote, ką vakar vakare pasakė Leonarda? Šitas niekšas Reno diu Amelis gyvena čia ir tebėra toks pat žiaurus kaip ir anksčiau. O ką, jeigu judu susitiksit? Juk jūs tokia panaši į mano švelniąją Mari!

- Štai čia ir yra didžiausias mano ir mano motinos skirtumas. Ji buvo pernelyg švelni, romi ir lengvai pažeidžiama. Aš ne tokia, tiksliau - jau ne tokia! Ir jeigu mesiras diu Amelis sumanytų mane nuskriausti - nežinau tik kokia dingstimi galėtų pasikėsinti į mano gyvybę, - būkite tikras, aš esu pakankamai budri. Be to, mane yra kam užstoti. Keliaukite ramiai! Dievas duos, ir mes dar susitiksime.

Triukšmingai įbildėjusi Leonarda ją nutraukė. Senmergė tiesiog švytėjo iš pasitenkinimo. Nepastebėjusi Kristofo, ji nuo slenksčio išpyškino:

- Aš radau, ko mums reikia! Namas kaip tik priešais tą, kuris mus domina...

Pamačiusi, kad jaunoji moteris ne viena, ji prikando liežuvį ir paraudo. Tai šiek tiek pralinksmino Fjorą: pirmą kartą savo senosios Leonardos veide ji išvydo susidrovėjimo požymius. Įsiviešpatavo kažkokia įtempta tyla. Kristofas de Brevajis peržvelgė abi moteris. Jis suraukė tankius savo antakius ir truputį pabalo.

- O kad geriau galėtumėt apžiūrėti Dižoną, - prašneko jis lėtai parinkdamas žodžius, - jums prireikė namo diu Amelio kaimynystėje. Ar aš teisingai supratau?

Fjora atsistojo, priėjo prie jaunuolio ir pažvelgė jam tiesiai į akis:

- Visiškai teisingai. Bet prašau jus nesirūpinti dėl to.

- Per daug norite. Ką jūs sumanėte?

- Galėčiau jums atsakyti, kad tai mano vienos reikalas, bet ir jūs, ko gero, turite teisę tai sužinoti. Kiek prisimenu, vakar jums sakiau, kad atvykau čionai susimokėti senų skolų, argi ne taip? Tai štai, Reno diu Amelis - pati didžiausia mano skola. Aš ruošiausi vykti į Otoną ir ieškoti jo tenai, bet Dievas - arba velnias - nusprendė išvaduoti mane nuo tos kelionės, kadangi jis gyvena čia. Ir aš nepaliksiu Dižono tol, kol nuo jo paviršiaus nenušluosiu diu Amelio!

- Ką, jūs norite jį nužudyti?

- Jūs puikiai mane supratote, Kristofai!

- Bet juk tai beprotiška!

- Aš taip nemanau. Nors ir kaip priešgyniautumėt, persigalvoti manęs jau nepriversite.

Kristofas persigandęs žiūrėjo į ją, tiesiai ir išdidžiai stovinčią priešais jį, tokią trapią, su juoda suknele, darančia ją dar didingesnę ir iškilmingesnę, ir didelėmis pilkomis akimis, kuriose, rodos, plaukė debesys. Ji buvo nepalenkiama kaip kardo geležtė, ir jaunuolis suprato, kad jos atkalbėti nepavyks. Sutrikęs, taip ir nesupratęs, kodėl šita jauna moteris dabar jam pasidarė tokia brangi, jis pasisuko į Leonardą, laukdamas jos paramos, bet ši tik palingavo galva:

- Manote, nemėginau jos atkalbėti?

- Tada pasilieku! - ryžtingai pasakė Kristofas. - Aš padėsiu jums ir pasitrauksiu tik kai viskas bus baigta. Ir jeigu kas nors turės smogti smūgį, tai tik aš!

Netardama nė žodžio, Fjora paėmė abi jaunuolio rankas ir pažiūrėjo į delnus, tarsi šifruodama jo gyvenimo linijas, paskui pakėlė į jį akis:

- Jūs buvote įšventintas? - tyliai paklausė.

Nuo jos ramaus klausiamo žvilgsnio jaunuolis paraudo:

- Taip, bet šito nenorėjau.

- Bet tai atsitiko! Šitos rankos buvo pašventintos. Ir jos neturi susitepti krauju.

- O ką aš darysiu kare?

- Karas - visai kas kita. Būna juk kareivių vienuolių. Be to, mūšyje jūs ir pats rizikuosite gyvybe.

- Bet aš daugiau nenoriu būti nei vienuolis, nei kareivis, nei dar kas nors. Aš noriu būti žmogus, galintis laisvai pasirinkti savo gyvenimo kelią.

- Bus taip, kaip panorėsite, mano drauge, bet vis dėlto nesusitepkite sąmoninga žmogžudyste. Be to, aš niekam neperleisiu malonumo smogti pirmąjį smūgį. Po šios mirties gali sekti ir kitos, vieną gražią dieną galbūt atvesiančios mane ant ešafoto. Nenoriu, kad jūs painiotumėtės į šiuos reikalus, jūs ir taip štai jau septyniolika metų kankinotės. Jūs užsitarnavote teisę gyventi kaip norite, ir man bus malonu tai žinoti. Neatimkite iš manęs šios paguodos, tai gali būti paskutinis mano geras darbas!

- Maldauju, leiskite man pasilikti! Aš rūpinsiuosi jumis, aš ginsiu jus...

- O ką veiksime mes? - rimtu tonu paklausė tik ką įėjęs Demetrijas. - Dona Fjora teisi: jūs turit eiti pasitikti savo likimo ir leisti mums tvarkyti savąjį! Palikite mus be jokių nuosėdų širdyje!

- Jūs manote, kad dabar tai bus įmanoma?

- Aš neabejoju. Tai netgi būtina, mat reikia, kad vieną kartą jūs būtumėte nustatytoje vietoje, nustatytu laiku, idant grąžintumėte šiandien gautą skolą.

- Ką norite tuo pasakyti?

- Retsykiais aš įžvelgiu ateitį... Ateis diena, kai jūs turėsite galimybę grąžinti tai, ką esate gavęs.

- Galite juo pasitikėti! - pasakė Fjora. - Jis niekad neklysta. Dabar sudie... ir melskitės už mus!

Netardama nė žodžio, Leonarda pakėlė juodą apsiaustą, kurį Kristofas, tik įėjęs į kambarį, pasidėjo ant taburetės, ir užmetė jam ant pečių. Jis neprieštaravo ir tik žiūrėjo į Fjorą, tarsi negalėdamas atplėšti nuo jos akių. Bet kai Demetrijas į jo piniginę patyliukais įdėjo keletą

auksinių monetų ir stumtelėjo jį prie jaunosios moters, jis visas suvirpėjo.

- Apkabinkite ją! Jau laikas. Estebanas su arkliu laukia jūsų kieme. Jokite Lotaringijos kryptimi, kur pradėti formuoti Burgundijos būriai. Visi kalba apie Tionvilį...

Fjora prigludo prie staiga ją apkabinusio jaunuolio. Paskui, švelniai atstūmusi nuo savęs, ji pabučiavo jį į abu skruostus kaip sesuo brolį.

- Tesaugo jus Dievas, mano šaunusis dėdule!

Pabučiavęs Fjorą į kaktą, Kristofas staiga nusigręžė ir išbėgo iš kambario, o jam iš paskos ir Demetrijas. Buvo girdėti, kaip jis nubėgo laiptais. Abi moterys išėjo į medinį balkoną, juosiantį visą kiemą, pažiūrėti, kaip jis išjos. Jos pamatė, kaip vikriai jis įšoko į balną, tarsi visą gyvenimą būtų daręs tai, o ne klūpojęs ant vienuolyno akmens plokščių, kaip paspaudė ranką Demetrijui ir Estebanui. Elegantiškai kilstelėjęs savo gobtuvą, jis atsisveikino su damomis ir paraginęs arklį dingo po nakvynės namų vartų arka.

- Jūs teisingai pasielgėte, nušalinę jį nuo šitų reikalų, - pasakė Leonarda.

- Kodėl? Argi jis nekėlė jums pasitikėjimo?

- Priešingai! Bet vargšas berniukas, atrodo, jau beveik įsimylėjo jus, mano ėriuk, o jūsų šeimyniniai reikalai ir be to pakankamai susipainioję. Na o dabar ruoškimės persikraustyti į kitą vietą. Manau, ji jums patiks.

- Tai visai nesvarbu. Jeigu langai išeina ten, kur aš tikiuosi, tai namas gali būti nors ir griuvėsiai.

- Laimei, taip nėra. Štai jis, jaunatviškas egoizmas! Pagalvokit truputį apie mane, Fjora, apie tą, kuri išmainė šitą puikų viešbutį į elegantiškus Beltramio rūmus. Mano skonis išlepintas - nieko nepadarysi!

Pasitarusi su savo kompanionais, Leonarda išnuomavo namą vardu gydytojo Demetrijo Laskario, keliaujančio su savo dukterėčia Fjora, jos guvernante ir savo sekretoriumi.

Princesės Laskaris vardu, šiltai apmūturiuota ir tarsi ligonė Estebano nešama ant rankų, Fjora atsidūrė puikiuose Morelio namuose, viename iš dviejų kambarių su langais į kiemą.

Šitame kambaryje, kurio duris paslaptingai atvėrė ūkvedys, švytėte švytėjo didžiulė bijūnų puokštė, pamerkta į alavinį ąsotį ir pastatyta šalia bonbonjerės su džiovintais vaisiais.

- Mano šeimininkė, - pasakė ūkvedys, - prašo perduoti jūsų malonybei labų dienų ir tikisi, jūsų didenybei pasveikus, pati pasveikinti jus.

Nutaisiusi silpną balselį, Fjora keliais žodžiais išreiškė savo dėkingumą, o Demetrijas pridūrė, kad jis savo ruožtu bus laimingas, turėdamas garbę prisistatyti šeimininkei, apie kurią girdėjęs tiek daug gero.

- Ir aš būtinai tai padarysiu, - pasakė jis Leonardai, kai ūkvedys uždarė duris paskui save. - Manau, kad ji gali papasakoti mums daug svarbių dalykų.

- Aš pabandysiu apsiklausinėti virtuvėje. Iš paskalų galima daug ką išgauti.

Fjora į jų kalbas nekreipė dėmesio. Ji stryktelėjo iš lovos, kur buvo Estebano paguldyta, ir nubėgo prie lango. Reno diu Amelio namas stovėjo kaip tik ten, kur rodė Leonarda. Ir buvo toks, kokį jį įsivaizdavo jaunoji moteris: pilkas ir niūrus, turbūt toks, kaip ir jo namas Otone, kur Mari de Brevaj nešė savo kryžių, kol ištvėrė.

Šalia šito būsto kitų namų beveik nebuvo, kaip ir prie budelio namo. Iš trijų pusių ėjo Tonelri ir Liasė gatvės bei tekėjo Siuzonas. Likusį namo šoną slėpė prastai prižiūrimas sodas, už kurio tolėliau stovėjo kiti gyvenamieji pastatai. Virš akmeninio cokolio su vienintelėmis geležimi kaustytomis medinėmis durimis kilo du priekin išsikišę aukštai. Namą dengė didelis stogas su smailiu bokšteliu. Gyvenamajame aukšte du langai - vienas didelis su užvertomis medinėmis langinėmis, kitas

mažytis langelis, išeinantis į upelio pusę. Tiesa, iš stebėjimo "posto" Fjora negalėjo pamatyti fasado iš sodo pusės, bet visa savo išvaizda šitas namas priminė kalėjimą... arba kapo rūsį, kadangi, nepaisant gero oro, visi langai buvo aklinai uždarinėti ir viduje nebuvo justi jokių gyvybės požymių. Demetrijas, išsirinkęs kitą kambarį, beje, kampinį, kurio langai išėjo tiesiai į Siuzoną ir pro kuriuos puikiai matėsi diu Amelio durys, priėjo prie Fjoros.

- Reikėtų sužinoti, - pasakė jis, - kas ten yra sodo pusėje. Šiąnakt pasiųsiu Estebaną į žvalgybą.

- Dar ne laikas, - sulaikė jį Fjora. - Žinia apie mūsų pasirodymą čia ir malonų šeimininkės priėmimą turbūt apskriejo visą kvartalą. Geriau nerizikuoti ir nepasirodyti per anksti.

Graikas nusišypsojo ir tyliai suplojo rankomis:

- Bravo! Dabar matau, kad mano apdairumo pamokos davė vaisių. Aš norėjau, kad tu taip atsakytum, nors nelabai to tikėjausi. Tu teisi. Taigi tu - ligota moteris, aš - senas mokslininkas, iki ausų sulindęs į savo knygas. Visi greitai pripras prie tokio taikingo gyventojų paveikslo. O Estebanui nėra reikalo atsisakyti lankytis tavernose. Niekas geriau už jį nemoka susibičiuliauti su žmonėmis ir atrišti jiems liežuvius. Ir Leonardai galbūt pavyks ką nors išgauti iš tarnaitės.

Tarnaitė buvo vardu Kretjenota Ivon; solidi trisdešimtmetė kūmutė gyvomis akimis, malonaus žydinčio veido, nesibaidanti darbo, bet mėgstanti paplepėti. Kaip ir kitos hercogo žindyvės tarnaitės, ji pasižymėjo flamandišku tvarkingumu. Be to, buvo linksmo būdo ir nuo ryto iki vakaro kažką sau niūniuodavo. Leonardai ji truputį priminė storulę Kolombą, jos bičiulę florentietę, informuočiausią moterį mieste. Tačiau ji neskubėjo pernelyg bičiuliautis su Kretjenota, įtardama, kad ponia Morel galėjo atsiųsti jiems tokią šnekią tarnaitę, kad ši jai pranešinėtų apie naujųjų gyventojų įpročius.

- Kalbėkitės su ja kuo galima mažiau, - patarė ji Fjorai, - ir leiskite man veikti pačiai. Aš sugebėsiu ką nors iš jos išpešti!

Gyvenimas namuose prie Siuzono įėjo į vėžes, tekėjo ramiai ir tyliai. Laikydamasi senų įpročių, Leonarda kiekvieną rytą išklausydavo pirmąsias mišias, o po to tvarkydavosi namuose. Demetrijas skaitinėjo iš Florencijos parsivežtas knygas ir toliau rašė savo traktatą apie kraujotaką. Estebanas bastėsi po miestą. Tuo tarpu Fjorai jau po dviejų dienų apkarto apsimetinėti ligone: tai prieštaravo jos prigimčiai. Tačiau bijodama, kad dėl stebėtino panašumo į tėvus gali būti atpažinta, turėjo simuliuoti. Be siuvinėjimo, kuriuo užsiimti ją prikalbino Leonarda, ir graikiškos knygos, paskolintos Demetrijo, prasiblaškyti ji galėjo tik stebėdama kaimyninį namą.

Ji valandų valandas prasėdėdavo krėsle, apkrauta pagalvėmis, ir pakildama tik tada, kai reikėdavo eiti miegoti. Kantriai stebėjo visa, kas vyko kitoje upelio pusėje. Tačiau nieko ypatingo nepastebėjo. Dukart matė, kaip nešinas krepšiais įėjo ir išėjo vienas iš dviejų tarnų, kurie, pasak Estebano, buvo visas hercogo patarėjo personalas. Tačiau jo paties dar nematė, nes jis kelioms dienoms išvyko į savo valdas, esančias netoli Verži.

Ją taip slėgė nuobodulys, kad trečią dieną neištvėrusi paklausė Kretjenotą:

- O kam priklauso tas namas anoje tilto pusėje, kurio langai niekuomet neatveriami, o durys tik retkarčiais?

Tarnaitė ėmė vartyti akis, kurios dar labiau suapvalėjo, greitai persižegnojo, o kai Fjora nutaisė nustebusį veidą, atsidususi pasakė:

- Madmuazele, būtų geriau, kad jums pakeistų kambarį, jei jau jus taip sudomino šita griuvena.

- Griuvena? O man atrodo, kad tai gana gražus ir padorus namas.

- Taip, žinoma, bet jį, ko gero, apsėdę nelabieji. Tiesą sakant, nemėgstu pro jį eiti, ypač naktį.

- Norite pasakyti, kad tai... bloga vieta?

- Ne visai, tačiau jo šeimininkas blogas žmogus. Jis turtingas ir užima gerą padėtį, bet šykštus kaip žydas. Ir nekenčia moterų. Taip piktai žiūri į jas, gali ir grubiai pasielgti. Net neturi tarnaitės, tik du tarnus, du kerėplas, kurie urzgia lyg šunys, pasiruošę įkąsti. Nelaimingas tas elgeta, kuris išdrįstų pasibelsti į šias duris: negaus nė grašio, nebent smūgį lazda.

- Ar jis vedęs?

- Mesiras diu Amelis? Vedęs? Kad ir koks turtingas jis būtų, jokia moteris ar mergina netekės už jo, net elgeta! Tiesa, anksčiau jis turėjo žmoną. Jauną merginą, apie kurią kalbama, kad buvusi graži it angelas. Tačiau jis taip žiauriai elgėsi su ja, kad ji pabėgo pas savo brolį. Nelaimė, jie mylėjo vienas kitą labiau nei derėjo, ir tai blogai baigėsi. Vyras juos susekė ir atidavė budeliui. Pagalvokite, kokia moteris tekės už tokio išgamos? Štai, pažvelkit, vienas tarnų išėjo apsipirkti.

Tvirtai suręstas neišraiškingo veido vyriškis trumpai kirptais žilais plaukais, apsirengęs gana švaria pilkai juoda livrėja, kaip tik išėjo iš namo, nešinas pintine. Jis rūpestingai užsklendė duris ir įsikišo raktą į kišenę.

- Tai Klodas, vyresnysis, o kitas vardu Matjė, jo brolis, truputį jaunesnis. Jie niekuomet nesirodo drauge. Kai vienas išeina, gali būti tikras, kad antrasis liko namuose. Taip jiems liepė šeimininkas.

- Nepasakytum, kad tarnas koks džiūsna, ypač kai žinai, kad šeimininkas šykštuolis.

- Šeimininkas ne kvailys. Jis puikiai žino, sarginius šunis reikia gerai šerti, jei nori, kad jie tavęs nepapjautų. Kalba, kad abu broliai labai jam atsidavę. Jie ne iš šnekiųjų. Tačiau man atrodo, kad šituose budriai saugomuose namuose vyksta įtartini dalykėliai!

- Kodėl taip nusprendėte?

Kretjenota akimirką tarsi svyravo, po to tiriamai pažvelgė į Fjorą, lyg svarstydama, ar galima ja pasitikėti. Pagaliau pasiryžo:

- Gerai, papasakosiu jums apie tai, o tada jau eisiu darbuotis. Kitaip jūsų Leonarda užgrauš mane. Tai atsitiko prieš dvejus metus, dar tada, kai amžinatilsį mano Žanė tebevaikščiojo šita nelaiminga žeme. Kartą vėlai vakare - jis buvo akmenskaldys - grįžo namo labai sunerimęs, nes eidamas Liasė gatve girdėjo, kaip kažkas verkė ir dejavo, ir tas kažkas buvo moteris, turbūt labai kenčianti. Mano Žanė ne iš bailiųjų, tad garsiai pabeldė į duris ir paklausė, ar nereikalinga pagalba, tačiau niekas neatsiliepė.

- Galbūt tuo metu ten gyveno moteris?

- Mes būtume žinoję! Beje, ne vien mano vargšas Žanė girdėjo tuos garsus, tačiau kvartale manoma, kad tai nelaimingosios jo žmonelės dvasia grįžta pakankinti savo vyro - juk bausmę jai įvykdė čia, Morimone, o Morimonas šalia.

- Jei teisingai supratau, - tarė Fjora, - šitas... kaipgi jis... diu Amelis... be reikalo stengiasi, saugodamas namus, į kuriuos ir taip niekas nesiruošia eiti.

- Teisybė! - patenkinta patvirtino Kretjenota. - Eičiau ten tik jei man gerai užmokėtų. Ir tai dar pagalvočiau.

Padariusi šitą kategorišką pareiškimą, Žanė našlė stvėrė šluotą, skudurus ir, nusilenkusi įeinančiai Leonardai, dingo koridoriuje, niūniuodama religinio turinio giesmelę.

Tačiau jos papasakota istorija privertė Fjorą susimąstyti. Tai, kad namas turėjo prastą reputaciją ir aplinkiniai manė, kad jame lankosi vaiduokliai, jai buvo paranku ir net pakišo mintį, kaip būtų galima susidoroti su Reno diu Ameliu. Atvykusi į Dižoną, ji ryžtingai atsisakė radikalaus Estebano pasiūlymo.

- Trokštate šito žmogaus mirties? - tada paklausė kastilietis. - Tai pats paprasčiausias dalykas pasaulyje.

Patykosiu jį vieną vakarą grįžtantį namo ir paprasčiausiai pasmaugsiu.

Tai tikrai būtų buvę paprasta, o svarbiausia - greita. Tačiau ji nenorėjo, kad jos motinos budelis mirtų staiga ir nežinia nuo kieno rankos. Fjora trosko tapti keršto įrankiu, pasimėgauti savo priešo mirtim. Būdama dukterimi, verta švelnios ir žiaurios Florencijos, ji nusprendė paaukoti laiką ir pinigus, kad ši mirtis prilygtų tobulam meno kūriniui.

Ilgai galvojo apie viską tą vakarą, žvelgdama į temstantį dangaus mėlį, kuriame siuvo daugybė paukščių. Klausėsi miesto, kuriame buvo gimusi, bet kurio nepažinojo, garsų. Kitaip nei Florencija, kuri atgydavo artėjant saulėlydžiui, Dižonas, rodos, užmigdavo baigiantis dienai po geltonų, raudonų ar juodų čerpių stogais, kurie priminė margaspalvį kilimą, patiestą tarp žaliuojančių sodų. Pats garbingiausias kiekvieno kvartalo buržua keliaudavo pas miesto merą, kad atiduotų jam raktus nuo vartų, už kurių sargybą jis buvo atsakingas. Šie žmonės, kuriems tai tapo viso gyvenimo pareiga, rūpinosi gynybiniais įrengimais, už tai gaudami dalį prekių ir produktų. Jie visad eidavo į meriją oficialiai, didžiuodamiesi, kad tęsia šį kiek iškilmingą paprotį mieste, iš kurio dažniausiai pabėga jo hercogai. Ir Fjora žinojo, kad Pjeras Morelis yra atsakingas už vieną iš raktų.

Išgirdusi, kad jis įėjo, o bažnyčios tarnautojai paskambino varpais, po kurių gatvės ištuštėdavo. Fjora nusileido į svetainę. Leonarda baigė ruoštis po vakarienės, kurioje dalyvauti jaunoji moteris nepanoro. Sėdintys prie lango Demetrijas ir Estebanas naudojosi paskutine šviesa, kad sužaistų šachmatų partiją. Visi nustebo pamatę, kad Fjora apsirengusi vyrišku kostiumu, su kuriuo išvyko iš Venecijos, o rankose laiko vyrišką gobtuvą, po kuriuo tąkart slėpė plaukus.

- Dieve mano! - šūktelėjo Leonarda. - Kurgi jūs išsiruošėte tokį vėlų metą, mano angele?

- Netoli. Norėčiau iš arčiau apžiūrėti diu Amelio namą, kai sutems. Jei Estebanas mane palydėtų...

- Žinoma, - atsakė kastilietis ir tuoj pat pakilo. - Tik ką ten veikti? Šeimininkas dar negrįžo.

- Todėl ir noriu ten nueiti. Jam grįžus, bus nebeįmanoma.

- Ką tu sugalvojai? - paklausė Demetrijas, tarsi retą daiktą apžiūrinėdamas dramblio kaulo karaliaus figūrėlę.

- Pasakysiu vėliau. O dabar noriu apžiūrėti sodą ir, jei pavyks, patekti į jį.

Demetrijas nusviedė šalin šachmatų figūrėlę ir susiraukė:

- Tai beprotybė! Ką tu tuo pasieksi?

Neatsakydama Fjora lėtai priėjo prie servanto, kur stovėjo kraitelė su vyšniomis, paėmė saujelę ir ėmė valgyti, žvelgdama į pamažu temstantį dangų.

- Tuomet ir aš eisiu drauge, - atsiduso Demetrijas.

- Norėčiau, kad liktum su Leonarda. Aš neilgam, o be to, du žmones sunkiau pastebėti nei tris.

Graikas nesispyrė. Jis žinojo, kad beviltiška ginčytis su jaunąja moterimi, kai ji kalba tokiu tonu. Kad sušvelnintų savo kategoriškumą, Fjora pridūrė:

- Nebijok, viską sužinosi. Paaiškinsiu, kai grįšiu.

Atėjus nakčiai Fjora ir Estebanas išėjo iš namo, stengdamiesi nekelti triukšmo. Priėję Liasė gatvės kampą, kiek pastovėjo, pasislėpę vieno iš namų priemenės šešėlyje, stebėdami diu Amelio namą. Estebanas pasiūlė čia palaukti.

- Geriau palaukti. Tarnai išeina pakaitomis, kai gatvės ištuštėja.

- Kur jie eina?

- Į vienus viešuosius namus. Reiktų sužinoti, ar jie ten lankosi, kai šeimininkas namuose. Žiūrėkite! Vienas išėjo.

Ir tikrai, žmogus, kurį Fjora buvo mačiusi šią pavakarę, išėjo, užsklendė duris, įsidėjo raktą į kišenę ir ramiai pasišalino.

- Įdomu, kodėl jie neišeina kartu? - nusistebėjo Fjora. - Juk namas tuščias.

- Jei šeimininkas šykštuolis, reikia manyti, jis turtingas. Žinoma, jis nori, kad jo būstas būtų saugomas. Dabar į priekį!

Tyliai tarsi katės abu nuotykių ieškotojai perėjo nedidelį tiltelį. Jie žingsniavo lengvu jaunų žmonių žingsniu, ir jų apavas, pasiūtas iš minkštos odos, nekėlė triukšmo. Pasiekusi duris, Fjora jas labai įdėmiai apžiūrėjo. Vasaros naktis buvo šviesi, jaunos moters regėjimas geras, ir ji iš karto nustatė, kad durys tokios tvirtos, kad jų neišlaužtų net įsiutęs jautis. Kadangi tai vienintelis įėjimas cokoliniame aukšte, iš šitos pusės namas neįveikiamas.

- Dabar apžiūrėsime sodą, - sukuždėjo Fjora.

- Jei gerai supratau, - pasakė Estebanas, - norite ten įeiti?

Ilgas karininko, savo jėgomis išsitarnavusio paaukštinimą, gyvenimas gerai ištreniravo kastilietį. Užsirepečkoti ant sienos jam buvo vieni niekai. Jis prisitraukė rankomis ir atsisėdo ant sienos apžargom. Po to pasilenkė, kad padėtų Fjorai, ištiesė rankas ir užsikėlė ją į viršų. Abu apžiūrėjo sodą.

- Kam užveisti sodą, jei jis taip neprižiūrimas?

Išties iš savo stebėjimo vietos įsibrovėliai matė tik tirštą piktžolių gožiamų krūmų masę, kurioje nebuvo įmanoma įžiūrėti nė vieno takelio. Virš namo kilo bokštelis su siauručiais langais.

- Pasilikite čia! - paliepė Fjora. - Aš tuoj grįšiu.

Palydovas norėjo ją sulaikyti, tačiau ji jau buvo kitoje sienos pusėje. Fjora trumpam susigūžė pasilenkusi, kad nutiltų sujudintų žolių šlamesys. Slopus Estebano balsas ataidėjo tarsi iš tolybių:

- Maldauju, būkite atsargi! Jūs net ginklo neturite!

- Turiu peilį, - atsakė ji, uždėjusi ranką ant odinių makštų, prikabintų prie diržo.

Po to negaišdama laiko ir neišleisdama namo iš akių susilenkusi prasibrovė per laukinį sodo sąžalyną. Judėjo lėtai, žingsnis po žingsnio, skirdama šakeles rankomis, kurios buvo aptemptos storos odos pirštinėmis. Kojas gerai saugojo minkštos odos batai, siekiantys iki kelių. Išgirdusi kažkokį šnaresį, Fjora sustingo vietoje, bet tuoj pat ją nuramino garsus kniaukimas: tai buvo vidurnakčio įaudrintas katinas.

Pagaliau prisiartino prie namo ir siektelėjo medinių bokštelio durų, bet jos taip pat nepasidavė, kaip ir pirmosios. Vadinasi, patekti į namą buvo galima tik per atvirą pirmojo aukšto langą, bet dėl stačios atbrailos tai buvo įmanoma tik su kopėčiomis.

Nusivylusi Fjora jau ruošėsi grįžti atgal, bet sustojo, išgirdusi kažkokį triukšmą. Šį kartą tai buvo ne kniaukimas, o rauda, sklindanti tarsi iš po žemių. Atsargiai praskleidusi aukštą žolę, augančią palei pamatą, ji staiga pastebėjo siaurą rūsio langelį, sutvirtintą grotomis. Be jokių abejonių, ten buvo rūsys, kuriame kažkas verkė.

Puolusi ant kelių, Fjora pasilenkė, bandydama ką nors įžiūrėti, bet tamsoje nepamatė nieko.

- Kas čia verkia? - paklausė ji pakuždom, sukrėsta šito neregimo sielvarto, neišganytos sielos sielvarto. - Galbūt galiu jums padėti?

Rauda perėjo į kūkčiojimą. Fjora ruošėsi pakartoti klausimą, bet staiga išgirdo, kaip bildėdama atsidarė sklendė ir rūstus balsas suriko:

- Užteks sriūbauti! Tu trukdai man gerti! Nusibodo tavęs klausytis, supratai?

Stojo tyla, pertraukiama prislopintų aimanų. Įkalintoji būtybė stengėsi užgniaužti raudą. Šiurkštusis žmogus - matyt, tai buvo antrasis tarnas - nejudėjo. Staiga Fjora išgirdo:

- Negali užmigti? Nieko nuostabaus - su visais tavo šarvais! Nagi, gurkštelk .lašelį. O jei būsi paklusni, gausi dar.

Pasigirdo grandinių žvangėjimas, po to - lakimas, tarsi tai būtų buvęs koks gyvulys. Vyriškis pratrūko juoku:

- Na, matai? Dabar tau geriau! Nesipriešink! Pasilinksminkim truputį, kol nėra senio.

Fjorą sukaustė siaubas, nes pasigirdę garsai neleido abejoti dėl to, kas vyko rūsyje. Lėtai, vos užgniauždama garsų alsavimą, ji pasitraukė nuo lango ir nuslinko iki sienos, kur nerimaudamas laukė Estebanas. Jis vėl padėjo jai užsiropšti ant sienos.

- Na kaip? Ką nors aptikote?

Ji užčiaupė jam burną delnu:

- Taip! Bet čia ne vieta kalbėtis. Grįžkime atgal!

Po kelių minučių jie jau buvo namuose. Fjora papasakojo apie savo nuotykį su aistra, kuri visada išduodavo smarkų jaudinimąsi:

- Tame rūsyje uždaryta moteris, be jokios abejonės, sukaustyta grandinėmis, ir tie niekšai naudojasi ja kaip žaisliuku. Reikia kažką daryti!

- Visiškai sutinku, - pratarė Demetrijas, - bet ką? Jėga įsilaužti į namą? Bet juk pati įsitikinai, kad tai neįmanoma. Išduoti mesirą diu Amelį valdžiai? Bet mes tik užsieniečiai, niekas net nesiklausys mūsų. Net jeigu išreikalautume tyrimo, nelaimingoji išnyks, jam dar neprasidėjus. Šiaip ar taip, jei istorija, kurią tau papasakojo Kretjenota, tikra, vadinasi, ji tęsiasi jau gana ilgai.

- Argi tai priežastis, kad ji tęstųsi amžinai? Būtinai turiu pakliūti į tą namą. Būtinai! Nes kaip kitaip galėtume sučiupti diu Amelį?

- Pavarstysime, kai jis atvažiuos...

- Ne, apie tai reikia pagalvoti iš anksto ir pasiruošti. Tiesa, turiu sumanymą. Be abejo, rizikingą, bet tai vienintelis mūsų šansas.

- Kokį?

- Paaiškinsiu tau vėliau. O kol kas man reikalingi trys daiktai.

- Na?

- Pilko aksomo suknia - fasoną aš nubraižysiu, šviesus perukas ir... diu Amelio namų raktas. Bus galima pavogti iš kurio nors tarno, kai jis naktį eis pas mergeles.

- Tai galima sutvarkyti, - sutiko Estebanas. - Aš gausiu raktą, bet reikės veikti nieko nelaukiant, kai tik jį turėsiu.

- Valandos užteks, - pasakė Fjora, - bet gali būti, kad paskui mums teks bėgti iš miesto.

Kitą dieną, kaip ir buvo žadėta, madam Morel aplankė jaunąją savo gyventoją, kad susipažintų ir pasiteirautų apie sveikatą.

Toliau vaidindama savo vaidmenį, Fjora priėmė viešnią smalsiai ir budriai, nes ši dama gerai pažinojo žmogų, prieš kurį juodu su Demetriju susivienijo.

Senoji hercogo žindyvė buvo stambi šešiasdešimtmetė moteris, išlaikiusi jaunatviškumo trupinius. Nors žila, aiškiai matėsi, kad yra blondinė. Apsirengusi elegantiška gedulo suknia iš subtiliai siuvinėto šilko, nors vyras mirė jau prieš trisdešimt septynerius metus; aukštai sušukuotus plaukus puošė brangūs nėriniai.

Abi moterys tuoj pat pajuto viena kitai simpatiją. Fjora padėkojo savo šeimininkei už parodytą dėmesį, o ši pareiškė užuojautą, kad tokia jauna būtybė prikaustyta prie lovos.

- Gal jums labiau padėtų kaimo oras? - paklausė ji. - Turiu keletą pilių kaime, mielai vieną užleisčiau jums.

- Jūs labai maloni, - atsakė Fjora, - tačiau kaimas, gėda prisipažinti, įvaro man nuobodulį. Labai mėgstu aplink save jausti miesto šurmulį, o jūsiškis man ypač patinka.

- Mūsų miestas, be abejo, gražus, - atsidususi atsakė madam Simona, - bet valdovai jau nebeatvažiuoja čia!

Praeitų metų vasarį užsuko hercogas Karolis, bet jis Dižone nebuvo buvęs jau daugiau nei dvylika metų. O ir šis apsilankymas susijęs su liūdnomis aplinkybėmis.

- Liūdnomis? Mirė kas nors iš jo šeimos?

- Ne. Jis atvažiavo parsivežti savo tėvų - hercogo Pilypo ir hercogienės Izabelės - kūnų, kurie buvo palaidoti Briugėje ir Gente, kad galėtų perlaidoti juos šalia prosenelių Burgundijos hercogų nekropolyje. Tądien buvo šalta, dangus apsiniaukęs, snigo, bet aš vis dėlto jaučiausi laiminga, nes mūsų brangioji hercogienė, kurią mylėjau visa siela, grįžo laukti prisikėlimo čionai, arčiau manęs.

Madam Simona daugiau sau nei tyliajai klausytojai, pavaizdavo ilgą prabangų kortežą, kuris tądien atvyko į Dižoną, vadovaujamas raitų sinjoro de Ravenštaino ir konetablio Sen Polio. Priekyje žymiausieji sinjorai nešė mirusiojo hercogo garbės ženklus: ant ieties plevėsuojančią vėliavėlę su herbu, špagą su žėruojančiais rankenoje brangakmeniais, skydą, šalmą, vėliavą, broliai Tulonžonai vedė kovos žirgą, o pabaigoje ordino galva nešė išskleistus šarvinius marškinius su Aukso vilnos simboliais. Įvairių Didžiosios vakarų hercogystės kraštų aristokratai vilkėjo gedulo rūbais. Visi jie ėjo paskui juodai apsirengusį hercogą Karolį, kuris Kelno, Bezansono ir Otono vyskupų bei pasiuntinių iš Aragono, Bretanės, Venecijos ir Romos akivaizdoje perėmė du karstus. Toliau žingsniavo Aukso vilnos ordino kavalieriai, pasipuošę sunkiais ordino vėriniais.

Tą akimirką kažkas krebžtelėjo Fjoros širdyje. Ji mandagiai pertraukė pasakotoją:

- Praeitais metais Florencijoje matėme vieną iš šių kavalierių, atvykusį pas Lorensą Medičį kaip pasiuntinį. Jis buvo vardu... grafas de Selonžė. Gal pažįstate jį?

Jaudulį madam Simonos veide pakeitė linksmumas:

- Mesirą Filipą? Kas gi jo nepažįsta Burgundijos dvare? Magistras Karolis, kuriam jis atsidavęs kūnu ir siela, labai myli jį. Ir ne jis vienas.

- Ką turite galvoje?

- Kad jis labai vertinamas karo bendražygių, nes yra narsus, taip pat daugelio moterų ir jaunų merginų. Jis žavus, ir esu tikra, kad ne viena florentietė apdovanojo jį šypsena, ar ne tiesa?

- Jos nesuspėjo to padaryti, nes jis svečiavosi tik keletą dienų, - pasakė Fjora, širsdama, kad nesugebėjo suvaldyti virpulio balse ir kad sunkiai slopino pyktį. - Vadinasi, jis turi daug draugužių?

- Taip kalbama, bet aš negaliu tvirtinti, nes gyvenu nuošaly nuo dvaro, kuris griežia ant mūsų apmaudą ir laiko provincialiu miesteliu, nors vis dėlto gyvename sostinėje. Apkalbos mūsų nepasiekia, bet vienu esu įsitikinusi: ten, kur yra hercogas Karolis, rasite ir sinjorą Selonžė. Tačiau hercogas vis kariauja ir kariauja. O tai palieka mažai laiko meilės malonumams. O jums, mano mieloji, koks pasirodė šis pasiuntinys?

- Jis man pasirodė... viliojantis, tačiau juk aš net nepažįstu jo. Bet gal baikim šią temą, geriau papasakokite apie hercogą. Koks jis žmogus?

Fjora laukė entuziazmo proveržio, tačiau taip neatsitiko. Madam Simona truputį patylėjo, apžiūrinėdama auksinius su perlų ir ametisto akutėmis žiedus, kurie puošė jos pirštus:

- Kaip čia jums jį apibūdinti, kad neprasilenkčiau su tiesa... tiesa, kurią lemia požiūrio taškas. Aš pati jaučiu jam švelnumą, nes maitinau jį savo pienu, ir labai myliu jį. Tačiau prisipažinsiu, kad jis gąsdina mane beribiu išdidumu, prie kurio dar reikia pridėti keistą polinkį į melancholiją. Tai pribloškė mane, kai pamačiau jį praeitais metais. Be to, susimąstau apie portugališką jo kraują.

- Portugališką?

- Na taip. Jo motina kilusi iš Portugalijos ir kartu su krauju perdavė sūnui svajas apie šlovę ir būties beribiškumą. Monsinjoras Karolis laimingas tik veikdamas, bet nuolat bijo mirties, ir mintis apie gyvenimo trumpumą

jam nepakeliama. Tačiau jis niekada nevengia pavojų, net ieško jų. Kai buvo dar jaunuolis, mėgdavo vienas plaukti burlaiviu per pačią audrą. Beje, audra, kaip ir karas - jo stichija. Ji gimininga jo sielai, patiriančiai įtūžio priepuolius. Bijau, kad senoji jo svajonė atkurti Burgundijos karalystę nuves toliau, nei derėtų. Be jokios abejonės, būtų geriau, jei jis daugiau galvotų apie tai, kaip išsaugoti, ką turi. Prancūzijos karalius - pavojingas priešas, ir jis seka mūsų hercogą it voras, voratinklyje tykantis aukos.

- Kaip jis atrodo?

- Štai kur išties moters klausimas! - juokdamasi sušuko madam Simona. - Taigi, mieloji smalsuole, žinokite, kad jis gražus vyras, kiek žemesnis, nei buvo jo tėvas, bet puikaus sudėjimo, tvirtas, ir todėl nežino, kas yra nuovargis ir lengvai pakelia visus nepriteklius. Jo platus žydintis veidas su tvirtu smakru, tamsios valdingos akys, o plaukai šiurkštūs ir juodi. Jis retai šypsosi, rečiau nei pirma, o gaila, nes šypsena teikia jam žavesio.

- Kalbama, kad jo tėvas labai mylėjo moteris. Ar jis panašus į jį?

- Nė trupučio! Jis labiau atsigimė į motiną ir mėgsta kartoti: "Mes, portugalai...", o tai labai pykdydavo hercogą Pilypą. Šis turėjo begalę meilužių, ir jo žmona visą laiką dėl to kentėjo. Karolis labai mylėjo Izabelę de Burbon, mirusią savo žmoną, kuri pagimdė jam princesę Mariją. Be to, man rodos, jis prisirišo prie Margaritos Jorkietės, dabartinės hercogienės, bet jo širdis pasiliko su ankstesniąja, ir jis tramdo jausmus. Jis nepasitiki moterimis, mieliau bendrauja su kovos draugais. Pasakysiu be užuolankų: jis išmintingas, nes teikia pirmenybę karui, o ne šventėms. Jis pats turtingiausias Europos hercogas, tačiau nekenčia ištaigingų puotų, kurias taip mėgo jo tėvas.

- Vadinasi, jis nemėgsta pramogų?

- Ne visai. Savotiškai mėgsta. Jis noriau skaito, o muziką tiesiog dievina, valandų valandas gali klausytis savo kapelos, kuriai vadovauja metras Antuanas Biusnua. Jis visur vežasi ją su savimi, o kartais net ir dainuoja kartu. Jis gali pasirodyti jums keistas, kai taip apibūdinau?

- Kodėl gi? Manau, valdovų privilegija būti kitokiais nei paprasti žmonės. O liaudis ar myli savo hercogą?

- Nesu tuo įsitikinusi. Jo bijo. Kartą jis pasakė flamandiečiams: "Man mielesnė jūsų neapykanta nei panieka". Jis negali pakęsti nieko buržuazinio ar liaudiško. Be to, gali būti negailestingai žiaurus. Dinano ir Lježo, kuriuos jis nušlavė nuo žemės paviršiaus, gyventojai tai žino, aišku, tie, kurie išliko gyvi.

Bokšto laikrodis suskambo keturis kartus, ir madam Simona išsyk pakilo.

- Argi jau išeinate? - sušuko Fjora.

- Taip, jau vėlu, be to, turiu reikalų. Vadinasi, apsisprendėte likti čia ir žiūrėti į Siuzoną ir tą namą priešais su uždarytomis langinėmis?

- Taip. Nors atrodo jis truputį liūdnai...

- Geriau sakykite niūriai. O kažkada buvo toks mielas ir linksmas! Vasarą sode žydėdavo tiek gėlių! Jo šeimininkė buvo Margaritos Bavarietės, mūsų hercogienės, baltinių prižiūrėtoja. Ji mėgo auginti gėles. Jos vešėjo palei visas sienas.

- Kalbama, kad šio namo šeimininkas išvykęs?

- Taip, bet ar jis išvykęs, ar ne, nieko nekeičia. Jei nenuvarginau jūsų savo plepalais, papasakosiu apie jį, kai ateisiu kitą kartą. Patikėkit, tai šlykštus žmogus.

Tai sakydama madam Simona priėjo prie lango ir mechaniškai pažvelgė į namą priešais. Staiga jos žvilgsnis pagyvėjo:

- Mieloji, jūs pati galėsite susidaryti nuomonę apie jį. Matote, jis grįžo.

Fjora nusviedė pagalves taip vikriai, kad būtų labai nustebinusi savo lankytoją, jei ta nebūtų nusisukusi. Išties

kažkoks vyriškis sunkiai ropštėsi nuo gražaus mulo, stovinčio ties namo durimis, pro kurias ką tik išbėgo vienas iš tarnų.

Slėpdamasi už lango atsikišimo, Fjora stebėjo grįžusį šeimininką su tokia neapykanta, kuri nustebino ją pačią. Tai buvo liesas senis, rodos, sulinkęs po svoriu brangaus palto, pamušto kailiais, kurį vilkėjo nepaisydamas karščio. Jaunoji moteris įžiūrėjo prakaulų pageltusio dramblio kaulo spalvos veidą, smailą nosį ir skystą barzdelę, įrėmintus žilų plaukų, krintančių sruogomis iš po sunkaus aksominio gobtuvo; akių nesimatė pro tankius juodus antakius.

- Viešpatie, koks jis baisus! - nevalingai sušuko ji.

- Siela nė kiek ne gražesnė, patikėkite.

- Ir jis... gyvena šiuose namuose vienas?

- Su dviem tarnais, broliais, kurie labiau panašūs į kareivas negu į sąžiningus tarnus.

- Ir jokių moterų? Tačiau man pasakojo, kad kartą girdėjo iš namo sklindančias aimanas ir verksmą.

Madam Simona nusijuokė:

- Tai jau Kretjenota bus jums prirentusi. Ji mano, kad diu Amelio namuose gyvena vaiduokliai, ir visiems tauškia tą istoriją. Žinot, ji, kaip ir visos kaimo moterys, linkusi visur įžiūrėti antgamtines jėgas.

- Ji tikrai tiki, kad tame niūriame name lankosi šmėkla. Šmėkla...

- Nelaimingosios, kuri kadaise buvo ištekėjusi už šito išsigimėlio? - paklausė madam Simona jau nebesišypsodama. - Galų gale gal tai ir teisybė, nes vargšelė turėjo tam rimtų priežasčių. Ak, bet aš užsiplepėjau! Dievo motinos bažnyčios seniūnas turbūt laukia manęs nesulaukdamas - juk turime pasikalbėti apie sekmadieninę eiseną. Linkiu jums gero vakaro!

Ji išėjo, šlamėdama savo šilkine suknia, palikusi kambary malonų irisų kvapą. Liasė gatvė jau ištuštėjo. Diu Amelis, jo mulas ir tarnas dingo. Fjora atsisėdo į

krėslą su pagalvėmis ir ilgai mąstė, parėmusi galvą ranka. Atėjo metas veikti.

Tryliktas skyrius

Margarita

Artėjant vidurnakčiui Fjoros širdis ėmė plakti vis smarkiau. Jai rodės, kad tiesiog dūsta. Visą dieną kepino saulė ir net sutemos neatvėsino oro. Naktis buvo kažkokia tvanki, neperžvelgiamai juoda, tačiau tolimas griaustinis žadėjo lietų. Vis dėlto Fjora tikėjosi, kad audra neprapliups per daug anksti. Šitos grėsmingos sutemos puikiai tiko įvykdyti jai savo sprendimą: atėjo valanda, kai Reno diu Amelis turės užmokėti už savo nusikaltimus.

Stovėdama priešais veidrodį, madam Simonos įsakymu specialiai pakabintą jos kambaryje, Fjora nepažino savęs: blyškus veidas, nudažytas baltalais, šviesūs plaukai, kuriuos Demetrijas nupirko iš vieno kirpėjo. Pažįstamas jai buvo tik nėrinių galvos apdangalas su kraujo dėmėmis, kurį Leonarda su dar keletu brangių daiktų išgelbėjo iš Beltramio rūmų. Virpančiomis rankomis Leonarda prisegė šiuos nėrinius ant savo "avytės" galvos. Pilko aksomo auksu blykčiojanti suknelė buvo sunki, ir su ja buvo karšta tokiu oru. Bet Fjora net nesuprakaitavo. Ji prarado šį sugebėjimą, tarsi Mari de Brevaj siela tikrai įsikūnijo joje ir pakeitė ją.

Fjora išgirdo, kaip Leonarda skausmingai atsiduso už nugaros. Senąją auklėtoją apėmė siaubas nuo to, ką matė, ir dar labiau ji bijojo to, kas turi įvykti. Ji iš visų jėgų priešinosi Fjoros sumanymui ir mėgino kaip nors ją atkalbėti.

- Šito žmogaus neapykanta neužgeso, vaikuti! O kas, jei jis užmuš jus arba sužeis?

- Vaiduoklių niekas nežudo ir nesužeidžia! Be to, aš būsiu ne viena: Demetrijas įeis į tuos namus kartu su manimi, kad sudorotų sargyboj stovintį tarną.

- Nejaugi taip trokštate atkeršyti? Tas žmogus jau senas, jis ir taip neilgai begyvens.

- Bet per ilgai, turint omeny tą nelaimingąją, kurią jis laiko nelaisvėje. Atimdamas gyvenimą iš jo, aš jį grąžinsiu jai!

Demetrijas pasibeldė į duris ir įėjo nelaukdamas kvietimo, bet sustojo lyg įbestas išvydęs atsisukančią jaunąją moterį.

- Na, kaip aš atrodau?

- Įspūdingai... netgi man! Nepamiršk balto vualio ir dar leisk man šį tą patobulinti.

Priėjęs prie Fjoros, jis užrišo jai ant kaklo siaurą raudoną juostelę, paskui paėmė iš Leonardos rankų didelį balto muslino gabalą ir užmetė Fjorai ant galvos. Jos veidas nors vos įžiūrimas, buvo visiškai atpažįstamas.

- Jūs turite leisti man elgtis savo nuožiūra, - pasakė ji, rodydama į durklą, paslėptą suknios klostėse.

Pro atvirą langą jie išgirdo nakties paukščio riksmą, pasikartojusį tris kartus.

- Tai Estebanas, - tarė Demetrijas, - jis laukia mūsų. Dabar eime, jeigu dar nepakeitei savo nusistatymo.

- Niekuomet nepakeisiu!

Ji susisupo į juodą šilkinį apsiaustą, lengvą ir platų, kuris darė ją nepastebimą tamsoje, ir nusekė paskui Demetriją. Gerai suteptos durys be garso atsidarė, ir po kelių akimirkų Fjora su Demetrijum susitiko su Estebanu.

- Raktą turi? - paklausė graikas.

- Kitaip nebūčiau davęs ženklo, tačiau vis dėlto reikia paskubėti: storasis Klodas, kuris išvakarėse gerai nusitašė, miega gatvės mergšės glėbyje, bet gali netikėtai pabusti.

- Šiaip ar taip, net jeigu jis pastebės, kad rakto nėra, tai ne itin svarbu, juk namas bus atidarytas.

- Ir vis dėlto raktą jam reiktų grąžinti. Dėl tvarkos, kad rytoj miesto žmonėms radus lavoną nekiltų per daug klausimų.

Duris jie atidarė labai tyliai, ir juoda namo ertmė prarijo tris draugus, kurie truputį pastovėjo, kad akys apsiprastų su tamsa. Langų čia nebuvo, bet pagaliau jie pastebėjo žioruojant anglį, matyt, židinyje, ir Estebanas uždegė į jį žvakę, išsitraukęs ją iš kišenės. Tada jie pamatė atsidūrę virtuvėje, kurios gilumoje kilo sraigtiniai laiptai ir buvo durys, vedančios į sodą. Aplinkui nesimatė nė gyvos dvasios.

Fjora nusimetė apsiaustą ir patraukė baltąjį vualį taip, kad dešinioji ranka būtų laisva. Estebanas ėjo priekyje ir sekdami paskui jį visi pasikėlė laiptais, stengdamiesi žengti kuo tyliau. Didžioji salė irgi buvo tuščia.

- Matyt, jie viršuje, - sušnibždėjo Estebanas.

Ir tikrai, kai jo galva pasiekė antrojo aukšto lygį, jis pamatė Matjė, antrąjį tarną, kietai miegantį prie durų ant prasto pledo. Nesunku buvo atspėti, kas ilsisi už šitų durų...

- Stok čia! - sušnibždėjo Demetrijas Fjorai. - Reikia juo atsikratyti.

Estebanas, lankstus ir atsargus kaip katinas, jau sėlino prie miegančiojo, bet tasai net per miegus pajuto, kad kažkas artėja: jis sujudėjo, murmtelėjo kažką ir pakeitė pozą. Klūpėdamas ant kelių per du žingsnius nuo miegančiojo kastilietis sulaikė kvėpavimą. Bet Matjė, su pasitenkinimu knarktelėjęs, vėl užmigo. Ir tada Estebanas apsvaigino jį greitu kaip žaibas meistrišku smūgiu. Paskui kartu su Demetrijum jie nuvilko kūną kartu su pledu nuo durų. Kelias Fjorai buvo laisvas.

Pasitraukęs nuo Estebano, kuris kimšo Matjė į burną kamštį ir rišo rankas bei kojas, Demetrijas sugrįžo prie Fjoros ir tylutėliai pravėrė duris. Pasidarė šviesu, ir Fjora pagaliau išvydo savo priešą. Pusiau gulom, kaip įprasta astmatikams, Reno diu Amelis skaitė lovoje,

apšviestas žvakės, degančios galvūgalyje. Naktinė kepuraitė buvo užtempta ant ausų, o jo krūtinę dengė pilki vilnoniai naktiniai marškiniai. Ilgą nosį balnojo akiniai.

Panašus į drakoną, jis buvo toks pasišlykštėtinas, kad Fjorai panoro tučtuojau nudurti jį. Bet susilaikė. Ji troško pamatyti baimę šitame išgeltusiame veide. Lėtai, tarsi slysdama, ji ėjo per miegamąjį, tikėdamasi, kad grindys nesugirgždės, o pajutusi po kojomis kilimą ėmė žengti drąsiau. Diu Amelis vis dar jos nematė. Jis tebeskaitė.

Tada ji tyliai gailiai suvaitojo, paskui dar sykį. Senis paklėlė akis ir išvydo baltą šešėlį per keletą žingsnių nuo savęs. Knyga iškrito jam iš rankų tiesiai ant grindų, o šešėlis vis tebesiartino. Dabar Reno jau įžiūrėjo veidą, šviesius plaukus ir kaklą, ant kurio raudonavo budelio kirvio žymė. Jo veide pasirodė bežadis siaubas. Jis pamėgino pasitraukti lovoje ir surikti, tačiau kaip košmariškam sapne jo burna su pamėlusiom lūpom negalėjo išspausti nė garso. Jis ištiesė rankas, kad atstumtų šmėklą, ir tik įstengė ištarti:

- Ne... ne!

- Dabar tu mirsi, - sušnibždėjo šmėkla. - Mirsi nuo mano rankos.

Fjora jau siekė durklo, bet diu Amelis susigriebė rankomis už gerklės. Jis mėgino įkvėpti oro, sugargė, o akys ėmė lipti iš orbitų. Mėšlungis sukrėtė visą jo kūną, jis pasviro ant šono ir daugiau nebepajudėjo. Jo veidas pamėlo tarsi jį būtų uždusinusi nematoma ranka.

Sukrėsta Fjora stovėjo kaip stulpas, paskui nusimetė vualį ir, pasilenkusi ties sustingusiu kūnu, pašaukė:

- Demetrijau! Pažvelk!

Graikas gydytojas prišoko, paėmė nejudrią ranką, gulinčią ant antklodės, pridėjo ausį prie širdies, paskui pažiūrėjo į burną, pravertą riksmui, kuris jau niekuomet nepasigirs, į akis, kurios daugiau niekada neišvys šviesos, ir atsidusęs ištarė:

- Jis mirė, Fjora... mirė iš baimės.

- Argi tai įmanoma?

- Štai tau įrodymas! Jis, matyt, turėjo nelabai sveiką širdį. Dabar eime! Ir svarbiausia, prie nieko neprisiliesk. Galima sakyti, pats dangus padėjo tau išvengti kraujo praliejimo. Reikia, kad kūnas būtų rastas šitoje pačioje padėtyje. Estebanas išlaisvins tarną ir nuneš raktą jo broliui.

Jis paėmė ją už rankos, kad išvestų iš šių namų, bet ji ėmė protestuoti:

- Kai ką užmiršai, Demetrijau. Šis žmogus negyvas, ir aš patenkinta, bet mes turime išvaduoti belaisvę! Tai moteris, kurios verksmą girdėjau, ir aš neišeisiu iš čia be jos.

Fjora, griebusi iš graiko žvakę, nubėgo laiptų link. Ji atidarė duris, vedančias į sodą, tikėdamasi viską geriau apžiūrėti, bet tučtuojau užtrenkė jas, nes pūtė stiprus vėjas. Griaustinis griaudėjo jau visai arti. Ji vis dar ieškojo durų, vedančių į požemį, kai Estebanas ir Demetrijas prisidėjo prie jos.

- Turim rasti ne duris, o liuką, - tarė kastilietis. - Jūs kaip tik stovite ant jo.

Ir tikrai vietoje plytų čia buvo storos lentos, tačiau per dulkes Fjora jų nepastebėjo. Estebanas nedelsdamas pakėlė dangtį, ir visi pamatė akmens laiptus, vedančius į požemį. Fjora vos neužduso nuo aštraus puvėsių tvaiko, mušančio iš apačios. Demetrijas sulaikė jaunąją morterį už rankos:

- Leisk, aš nusileisiu pirmas ir pašviesiu tau.

Jis ėmė lipti žemyn, o paskui ištiesė Fjorai ranką:

- Atsargiau! Pakopos slidžios. Čia tiesiog dvokia drėgme.

- Tačiau bent netrūksta oro, - tarė Estebanas, sekantis iš paskos. - Čia daug šalčiau negu visame name.

Nusileidę į apačią jie atsidūrė kažkokiam rūsy su apvaliais skliautais ir dvejomis apipuvusių lentų durimis.

- Reikia atidaryti šias, - parodė Fjora. - Langas, išeinantis į sodą, turi būti šitoje pusėje. Bet mes neturime rakto.

- Galima apsieiti be jokio rakto, - tarė Estebanas ir stipriu kojos spyriu išlaužė duris. Gailus dejavimas pasigirdo pro griūvančių durų dundesį. Matyt, kalinė išsigando naujų tyčiojimųsi. Bet Fjora jau ėjo vidun, pasilenkusi, kad nesusimuštų galvos. Nuo vaizdo, kurį pamatė Demetrijo žvakės šviesoje, iš jos krūtinės išsiveržė šūksnis: kameros gilumoje, kur neįmanoma išsitiesti visu ūgiu, moteris, vilkinti kažkokiais skarmalais, gulėjo ant supuvusių šiaudų. Jos rankas ir kojas kaustė geležinės grandinės, pritvirtintos prie didelio žiedo sienoje. Fjora nematė jos veido, tik labai ilgus ir tankius šviesius plaukus, purvinus kaip ir nelaimingosios skarmalai.

Išgirdusi, kad kažkas įėjo į jos kamerą, ji sunkiai atsisuko, parodydama smulkutį liesą veidelį, išmargintą mėlynėmis ir įdrėskimais. Tokios pat buvo jos mažytės rankos ir kojos ir, matyt, visas kūnas. Su ašaromis akyse Fjora parpuolė ant kelių šalia, nebijodamaa ištepti suknelę ir tik rūpindamasi, kaip išlaisvinti nelaimingąją iš grandinių.

- Nebijokite, - švelniai tarė ji. - Mes atėjome jūsų išgelbėti. Jūsų budelis jau negyvas. Tik pasakykite mums, kas jūs?

Belaisvė pravėrė burną, bet įstengė ištarti vien kažkokius nesuprantamus garsus, nors nuo didžiulių pastangų jos akyse pasirodė ašaros.

- Dieve mano! - atsiduso Fjora. - Gal ji nebylė?

- Galbūt, - tarė Demetrijas. - Pasitrauk ir leisk man kreiptis į ją. Nesistenkite ką nors pasakyti, - tarė jis belaisvei. - Mes jus išvesime iš čia ir pasirūpinsime jūsų likimu. Esame jūsų draugai. Reikia sutraukyti arba atrakinti grandines, - kreipėsi į Estebaną, kuris pašokęs išbėgo sušukdamas:

- Raktas turi būti kažkur namuose.

Laimei, Estebanas greitai grįžo nešinas raktu, kurį rado tarp kitų raktų numirėlio kambaryje. Jis nuėmė geležinius antrankius, ir visi išvydo baisias kraujosruvas.

Kuo atsargiausiai Fjora susupo jaunąją moterį, kuriai buvo ne daugiau penkiolikos šešiolikos metų, į baltą savo vualį.

Nesakydamas nė žodžio, Estebanas pasilenkė, paėmė ją ant rankų ir pasuko link durų, nepamiršdamas palenkti galvos, kad neužkliūtų. Fjora ir Demetrijas nusekė iš paskos. Jie išlipo į virtuvę ir Demetrijas nuleido liuko dangtį. Jo girgždesį nustelbė griaustinio trenksmas. Ir vis dėlto Demetrijas atidarė lauko duris atsargiai, kad įsitikintų, jog gatvė tuščia. Griaustinis dundėjo nesiliaudamas, ir niekur nesimatė nė gyvos dvasios. Fjora pakėlė savo apsiaustą ir užsimetė jį. Jie jau ketino išeiti, bet Demetrijas kreipėsi į Estebaną, nešantį belaisvę:

- Duok ją man! O tu patikrink, ar neatsigavo tarnas.

- Tai nesvarbu, juk jis surištas ir nieko nematė.

- Kaip nori. Manau, nėra prasmės grąžinti raktą jo broliui. Geriau duok jį man. Išmesiu į upę.

Kai iki namų tebuvo likę keletas žingsnių, prapliupo tokia liūtis, kad jie akimirksniu permirko iki siūlo galo. Dangus tarsi prakiuro, gatvėmis pasipylė upeliai, o ramus ir tylus Siuzonas virto kunkuliuojančia upe. Nesiliaudamas griaudėjo griaustinis ir žybsėjo žaibai. Lydimi įsisiautėjusios stichijos jie pagaliau pasiekė savo duris.

Fjora iš karto pareiškė, kad nepažįstamoji gulės jos lovoje, bet Demetrijas nusprendė miegoti kartu su "sekretoriumi". Taigi išgelbėtąją patalpino Estebano kambaryje, kur Leonarda puolė plušėti aplink ją. Ji nusiuntė kastilietį į virtuvę pašildyti vandens ir Fjoros padedama nurengė nuo nelaimingosios dvokiančius skarmalus. Jos kūnas buvo liesas, nusėtas mėlynėmis, bet daug labiau susiformavęs, negu manė Fjora, duodama jai kokius šešiolika metų.

- Jai apie dvidešimt, - nusprendė Leonarda ir pridūrė apžiūrėjusi kiek papūstą pilvą: - Ar tik ji ne nėščia?

- Nebūtų nieko nuostabaus turint omeny, ką aš tada girdėjau sode, - tarė Fjora. - Vienas iš tų galvijų smaginosi su ja, o gal ir abudu.

Tuo metu įėjo Demetrijas ir paneigė Leonardos diagnozę:

- Aš nemanau. Bet man nepaprastai rūpi, kas jinai ir kodėl tie niekšai atėmė iš jos laisvę.

Nepažįstamoji ir toliau nesakė nė žodžio. Ji užmerkė akis ir leido rūpintis savimi, tartum neįstengdama pajudinti nė vieno sąnario. Ją apžiūrinčio Demetrijo rankose ji buvo suglebusi tarsi skudurinė lėlė.

- Ją, matyt, dažnai mušė, nes kai kurios mėlynės jau senos ir, be abejonės, ji beveik negaudavo maisto. Bet iš prigimties ji, matyt, turi stiprią sveikatą.

- Neužmiršk, kad ji lyg ir nebylė? - tarė Fjora. - Gal jai nupjautas liežuvis?

Demetrijas tučtuojau įsitikino, jog taip nėra, tada paaiškino, kad kai kurie žmonės praranda kalbos dovaną iš baimės ir nuo žvėriško elgesio su jais. Vieni laikinai, kiti visam laikui.

Leonarda su Fjora rūpestingai išprausė išgelbėtąją, paskui aprengė vienais iš Fjoros marškinių. Moterys patepė vaistais jos kraujuojančius riešus ir aptvarstė plonyte medžiaga. Paskui nuplovė kraują ir purvą nuo jos veido.

- Kokie nuostabūs plaukai! - sušuko Fjora, paglosčiusi ilgas šviesias suorgas. - Kaip gaila, kad jie tokie purvini! Reikėtų ištrinkti!

- Būtinai, kai tik ji šiek tiek sustiprės. O! Žiūrėkite, ji pravėrė akis!

Abi moterys ir graikas palinko ties nepažįstamąja, kuri pakėlė vokus, ir jie pamatė blyškiai melsvas su žalsvu atspalviu akis. Ji žvelgė į tris palinkusias figūras ir pamėgino nusišypsoti.

- Čia jūs saugi, - tyliai tarė Fjora. - Niekas daugiau neišdrįs padaryti jums nieko blogo, - mes pasirūpinsime jumis.

- Pirmiausia duosime jums truputį užvalgyti, - tarė Leonarda, - ir šiek tiek pieno.

- Per tokią audrą jūsų pienas tikriausiai surūgo, - šyptelėjo Demetrijas. - Geriau užpilkite jai liepžiedžių, smarkiai pasaldinkite medumi ir įberkite žiupsnelį štai šito, - ištiesė jis nedidelę medinę dėžutę.

Likęs vienas su Fjora, Demetrijas grįžo prie lovos ir pažvelgė į jauną nelaimingą veidą, skendintį pagalvėje. Staiga jis paėmė žvakidę ir pakėlė ją virš lovos:

- Žinai, šita nelaimingoji panaši į tave!

- Į mane?

- Taip, tiesa ne itin. Greičiau, ji panaši į jaunąjį vienuolį, kurį mes išleidome į karą.

- Į Kristofą? Manai, ji iš mūsų giminės?

Grįžo Leonarda su antpilu. Kol jis aušo, Fjora papasakojo jai, ką pastebėjo Demetrijas, ir pridūrė neįsivaizduojanti, kas galėtų būti ši jauna moteris. Tuo tarpu Leonarda, pasirodo, įsivaizdavo. Įdėmiai apžiūrėjusi veidą užmerktomis akimis, ji priminė Fjorai Frančesko Beltramio žodžius, kai jis vieną pavasario vakarą atvėrė dukteriai širdį.

- Prisimink! Jis sakė mums, kad tavo motina turėjo su Reno diu Ameliu dukterį. Galėčiau prisiekti, jog tai ji. Tuomet jai ir turėtų būti apie dvidešimt metų, kaip aš ir spėjau.

- Jo duktė? Ir jis galėjo taip žiauriai elgtis su savo tikra dukterimi? Be to, tiek metų? Tai neįmanoma: ji jau seniai būtų mirusi, argi ne?

- Ne, - įsiterpė Demetrijas, - čia nieko stebėtino. Žinoma atvejų, kai kaliniai, net ir moterys, išlikdavo gyvi siaubingomis sąlygomis. Žmogaus, ypač jauno, ištvermė gali būti tiesiog stulbinanti. Ir dabar esu tikras, jog neklystu: ši jauna moteris - tavo sesuo, Fjora!

- Mano... sesuo?

Fjora po truputį pratinosi prie šios naujienos. Iki šiol ji visai negalvojo apie tai, kad vienintelis kūdikis, kurį Mari de Brevaj pagimdė nuo savo teisėto vyro, yra jos sesuo. Be to, jos galvoj netilpo mintis, kad net toks šlykštus žmogus kaip diu Amelis galėtų būti savo vaiko budeliu. Ji manė, kad diu Amelio duktė, pabėgus motinai, galbūt buvo atiduota į vienuolyną arba ją pasiėmė senelė. Bet dabar Fjora matė, jog tas niekšingas žmogus savo neapykantą, kurią jautė Mari, išliejo ant savo kūdikio. Jis pavertė mergaitę savo auka, pasmerkė ilgoms kančioms, kurias tikriausiai su malonumu stebėjo. Ją užmušti jam buvo per daug paprasta ir ne taip malonu. Bet tai, kad jis atidavė ją savo tarnams, peržengia visas niekšingumo ribas! Drebėdama iš įtūžio, Fjora pasigailėjo, kad diu Amelis numirė taip greitai. Vos kelios akimirkos beprotiško siaubo, tuo tarpu kai jis vertas lėtos agonijos ir baisiausių kančių.

Tyliais žingsniais Fjora vėl prisiartino prie lovos, kur Leonarda girdė jos seserį, ir pajuto begalinį gailestį vargšelei. Švelniai paėmusi jos liesutę ranką Fjora palaikė savojoj. Leonarda, tarsi atspėjusi savo auklėtinės mintis, tarė:

- Manote, kad šis piktadarys nepakankamai brangiai sumokėjo už viską, ar ne? Šioje žemėje, suprantama. Bet aš dėkoju Viešpačiui, kad neleido jums susitepti rankų šituo dvokiančiu krauju! Nemanau, kad pragaras maloni vieta, ir jūs galite būti tikra, jog šiuo momentu ponas diu Amelis peržengė jo liepsnojantį slenkstį.

Fjora apkabino savo senąją guvernantę, pabučiavo ir susijaudinusi tarė:

- Jūs visada randate kuo paguosti mane, brangioji Leonarda. Priminkite man, kad dažniau sakyčiau, kaip stipriai myliu jus!

- Labai malonu girdėti. Jeigu jūs laikote mano žodžius naudingais, tai paklausykite dar ir štai ko: jau labai

vėlu ir jūs tiesiog griūnate iš nuovargio. Eikite miegoti! Rytą galva šviesesnė, ir rytoj mes viską apsvarstysime.

Kitą rytą visas kvartalas kunkuliuote kunkuliavo. Pamačiusi, kad diu Amelio namų durys plačiai atvertos, viena kaimynė, seniai deganti smalsumu, išdrįso ten užeiti. Po kelių minučių ji išlėkė lauk lyg kulka taip klykdama, kad prikėlė visus, kas dar miegojo. Susirinko milžiniška minia, kurios pirmose eilėse galima buvo pamatyti Kretjenotą. Ji kažką garsiai kalbėjo, mostaguodama rankomis.

- Taip ji ir mus įpainios į šitą istoriją, - suniurnėjo Demetrijas, pamatęs, kad pleputė jau tris kartus parodė į jų langus. Ir jis pasiuntė Estebaną pašaukti ją namo. Ji nesipriešindama leidosi parvedama, bet darbų vis tiek nesiėmė. Iki pusės persisvėrusi per Fjoros langą, ji nenuleido akių nuo gatvės, trokšdama pamatyti, kaip ateis teisėjas ir tie žmonės, kurie konstatuos tai, kas atsitiko. Leonarda tik gūžtelėjo pečiais ir pasiėmusi krepšį išėjo į turgų, prieš tai neužmiršusi užrakinti kambario, kuriame ilsėjosi nelaimingoji, Fjoros ištraukta iš tikro pragaro.

Iš prigimties didžiadvasiškai Leonardai nelabai patiko, kad Fjorai dažnokai primenama praeitis, kurią, jos nuomone, reikėtų apskritai pamiršti. Dėkui Dievui, Kristofas de Brevajis rado savo kelią, o praeitą naktį Fjorai neteko pralieti svetimo kraujo, dėl ko Leonarda jautė didžiulį palengvėjimą. Diu Amelis mirė iš baimės, jį nužudė jo paties sąžinė, ir tai labai gerai. Bet dabar pasirodė šita mergina, nebylė, galbūt silpnaprotė, kurią teks slėpti ir kuri taps sunkia našta aštuoniolikmetei Fjorai.

Iš turgaus Leonarda grįžo dar labiau susirūpinusi. Visur tik ir kalbėjo apie hercogo patarėjo mirtį ir apie papjautą jo tarną Matję, kuris buvo rastas už keleto žingsnių nuo šeimininko kambario. Tarnas Klodas dingo, ir todėl buvo kaltinamas dvigubu nusikaltimu. Nors ant

diu Amelio kūno nerasta jokių prievartos žymių, bet šeimininko skrynios buvo kruopščiai ištuštintos.

Sunku įsivaizduoti, kad gi iš tikrųjų atsitiko. Vėlai naktį grįžęs ir su palengvėjimu pamatęs atrakintas duris Klodas, matyt, išsigando, kad jį apkaltins dėl šeimininko mirties, todėl nusprendė pabėgti pagrobęs, ką pavyko rasti ir užmušęs savo tikrą brolį, kad nereikėtų su juo dalintis laimikio. O dėl belaisvės, tai niekas apie ją nekalbėjo, nes niekas nežinojo, kad ji egzistuoja. Vis dėlto ji ir kėlė pavojų, jeigu pasklistų kalbos apie jos išgelbėjimą ir apie tai, kad ji rado prieglobstį pas svetimšalį gydytoją. O tokios kalbos ir paskalos buvo Kretjenotos silpnybė. Žinoma, Estebanas kuo griežčiausiai uždraudė šiai moteriai įeiti į jos kambarį. Bet kiek laiko išlaikysi ją per atstumą?

Dėl šių priežasčių vos įėjusi Leonarda padėjo krepšį virtuvėje ir pasiuntė Kretjenotą valyti daržovių sriubai. Paskui nuskubėjo pas Demetriją, kad pasidalintų savo nuogąstavimais.

Kaip įpratęs graikas išklausė ją netardamas nė žodžio, o kai ji baigė, atsistojo ir ėmė vaikščioti pirmyn atgal.

- Ką gi mums daryti? - paklausė Leonarda. - Dievas mato, man gaila šitos vargšės mergaitės, bet mes negalim jos slėpti amžinai, be to, mes patys čia neilgam. Taigi ką?

- Teisybę sakant, ir aš nežinau, kaip derėtų elgtis. Geriausia būtų atiduoti ją į vienuolyną. Bet tam reikia kraičio, o tai didelės išlaidos. Negalim sau jų leisti. Lorenso Medičio auksas greitai ištirps, o ir mums patiems jau reikia galvoti apie susitikimą su karalium Liudviku. Kita vertus, jeigu mergina yra šią naktį mirusio pono duktė, ji juk turėtų tapti jo paveldėtoja.

- Ar yra būdas pareikalauti palikimo jos vardu, neužsitraukiant įtarimo žmogžudyste?

- Kraštutiniu atveju tai galima bus padaryti, tačiau reikia įsitikinti, kad ji tikrai senio duktė.

- Bet kaip? Juk ji nebylė.

- Tai dar neaišku. Ji ištaria kažkokius garsus... Prieš daugelį metų Egipte aš mačiau moterį, praradusią kalbos dovaną nuo baisaus išgąsčio. Vienas imamas, į kurio mokymą aš gilinausi, išgydė ją. Galbūt mūsų mergaitei atsitiko kažkas panašaus. Aš pamėginsiu atlikti vieną eksperimentą, kai tik ji truputį sustiprės. Šiaip ar taip, ponia Leonarda, darysim viską, kad kuo greičiau išvyktume iš čia. Negalima leisti Fjorai pasinerti į nesveiką senų dramų atmosferą.

- Tai kodėl gi jūs skatinate ją keršyti, nors tai nuodija jos širdį?

- Kaltųjų nebaudžiamumas užnuodytų ją dar labiau. Be to, aš neturiu jokios įtakos jos geležinei valiai. Ji tarsi senosios Graikijos Antigonė, Hermionė ar Medėja, kurios įgyvendindavo savo siekimus taip pat ryžtingai, net jei tai pareikalaudavo ir pačios aukščiausios kainos.

- O aš norėčiau, kad ji būtų ankstesnė mergaitė, švelni ir linksma, kaip tada, kai siausdavo Fjezolės sode.

- Šiaip ar taip, be šitos dramos nebūtų ir šio kūdikio. Visuomet ateina laikas, kai mergaitė virsta moterimi. Dabar Fjora - moteris, užgrūdinta sielvarto ugnyje. Tokios moterys pačios geriausios ar pačios blogiausios! Bet čia ir slypi jų paslaptis.

- Bent jau pasistenkite, kad ji nepatektų į antrųjų kategorijų.

Tai pasakiusi, Leonarda nuėjo patikrinti, ar Kretjenota pagaliau ėmėsi darbo.

Ne vienas Demetrijas norėjo tiksliai nustatyti belaisvės asmenybę. Fjora, prisiėmusi slaugės pareigas, nusprendė sužinoti bent jos vardą. Po dviejų dienų, matydama, kad merginos sveikata sparčiai taisosi, Fjora įdėjo jai į ranką popieriaus lapą, o į kitą plunksną, pamirkytą į rašalą.

- Jeigu negalite pasakyti, kuo jūs vardu, tuomet parašykite, - pasiūlė ji.

Bet ligonė, netikėtai paraudusi, grąžino jai rašymo priemones ir papurtė galvą su tokia neviltim, jog sujaudinta Fjora apkabino ją ir pabučiavo:

- Jūs nemokate rašyti? Tai nesvarbu, paskui jūs greitai išmoksite. Bet mes bent pamėginkime sužinoti jūsų vardą, gautą per krikštą. Aš sakysiu vardus, o jūs duokite ženklą, kai ištarsiu jūsiškį.

Nepažįstamoji neprieštaravo mėgindama nusišypsoti. Žaidimas jai patiko, bet Fjora greitai suprato, kad neapsieis be pagalbos, nes žinojo tik florentietiškus vardus, kuriuos turėjo versti. Ji kreipėsi į Leonardą. Ši žinojo, kokie vardai populiarūs Burgundijoje.

- Tai nebus sunku, - tarė Leonarda. - Kilmingose šeimose mergaitėms dažnai duodami buvusių ar dabartinių hercogienių vardai. Kai gimė ši mergina, hercogienė buvo vardu Izabelė. Jūs Izabelė?

Atsakymo jos sulaukė neigiamo. Fjora spėjo, kad gal Mari, bet irgi klydo.

- Tęsime su kilmingų damų vardais, - tarė Leonarda. - Tai labai paprasta: hercogo Karolio motina, senelė ir žmona turėjo tą pačią globėją - Margaritą.

Leonarda atspėjo. Jaunoji moteris suplojo rankomis iš džiaugsmo ir net nusišypsojo.

- Margarita, - pakartojo Fjora. - Tai labai graži gėlytė, balta su auksiniu vidurėliu. Vardas jums labai tinka: jūsų balta oda ir saulės spalvos plaukai.

Demetrijas pasveikino Fjorą su jos iniciatyva ir pasiūlė nesustoti pusiaukelėje. Vakare visi susirinko Margaritos kambaryje. Langinės buvo uždarytos, kambarį apšvietė tik žvakidė, pastatyta gana toli nuo lovos, ir žvakė ligonės galvūgaly.

Graikas paėmė Fjorą už rankos ir privedė prie galvūgalio, kad Margarita jaustųsi tvirčiau. Paskui jis pasilenkė ties ligone:

- Iš pradžių norėčiau, kad atsakytumėt į vieną klausimą, idant žinočiau, ar galiu jums padėti. Taigi. Jūs visuomet buvote nebylė?

Margarita neigiamai papurtė galvą.

- Vadinasi, kažkada galėjote kalbėti.

Ji linktelėjo.

- Jūs praradote kalbos dovaną po nelaimingo atsitikimo?

Ji papurtė galvą.

- Po baisaus išgąsčio ar labai didelio susijaudinimo?

Ji linktelėjo.

- Gerai. Gal man pavyks grąžinti jums sugebėjimą kalbėti, jeigu pasitikėsite manimi ir klausysite manęs. Tenoriu jums gero ir jūs neturite nė trupučio manęs bijoti. Aš jums nesuteiksiu nė menkiausio skausmo ir net nepaliesiu jūsų.

- Reikia daryti tai, ką jis liepia, Margarita, - sušnibždėjo Fjora, paėmusi ją už rankos. - Jis pasistengs aptikti tą skausmą, dėl kurio jūs kentėte ir kenčiate.

Iš nurimusio Margaritos žvilgsnio Fjora suprato, kad jaunoji moteris ja pasitiki. Demetrijas užgesino žvakes žvakidėje, paėmė žvakę, kuri stovėjo galvūgalyje, į ranką ir pakėlė ją virš gulinčiosios galvos taip, kad ji žiūrėtų tik į žvakę.

- Įdėmiai žvelkite į liepsnelę, - tarė gydytojas švelniai, bet tvirtai.

Ji pakluso: jos šviesiose akyse atsispindėjo auksinė šviesa ir ji žiūrėjo į žvakę visiškai ramiai. Margarita paleido Fjoros ranką ir sukryžiavo savo rankas ant krūtinės, nerodydama nė menkiausio išgąsčio.

- Gerai! - pritariamai pasakė Demetrijas ir tučtuojau paliepė: - O dabar įdėmiai žiūrėkite į ugnį, nenuleiskite nuo jos akių... nenuleiskite akių...

Gilus įtaigus graiko balsas sukūrė ramybės atmosferą, kurią jautė visi. Margaritos vokai virpčiojo, tarsi ji norėtų juos užmerkti, bet valios pastangomis susilaikytų.

- Jūs norite miego, labai norite miego... Jūsų vokai apsunko... Nesipriešinkite snauduliui. Atsipalaiduokite ir miegokite, miegokite! Visi jūsų raumenys atsipalaiduoja. Atsiduokite šitai ramybei. Miegokite... miegokite... miegokite...

Jos vokai visiškai užsimerkė. Bejėgės rankos gulėjo abipus liemens. Kvėpavimas tapo lygus. Akimirką kambaryje viešpatavo visiška tyla. Visi nuščiuvo. Tada Demetrijas vėl prabilo:

- Žinau, kad jūs miegate, Margarita, bet ar girdite mane?

Ji patvirtino tyliai linktelėdama galva.

- Gerai. Jūsų protas išsilaisvino nuo kūno, ir jokia bloga įtaka neveikia jūsų. Dabar mes kartu prisiminsime visą jūsų gyvenimą ir grįšime į jūsų vaikystę. Susikaupkite, Margarita. Jums dešimt metų. Tada jūs kalbėjote?

Iš miegančiosios akių staiga pasipylė ašaros. Ženklu ji parodė, kad taip, ir čia pat nejučia ėmė gintis nuo nematomų smūgių. Fjora sugniaužė kumščius, kad net nagai sulindo į delnus.

- Jūs buvote nelaimingas vaikas, bet kalbėjote. Kas atsitiko paskui? Prisiminkite savo gyvenimą ir grįžkite prie dramos, po kurios jūs praradote balsą. Prisiminkite viską metai po metų.

Staiga visas Margaritos kūnas ėmė krūpčioti. Ji nusimetė antklodę ir abiem rankom mėgino atstumti kažką, kas kėlė jai siaubą. Ji nežmoniškai stengėsi išlaikyti suglaustas kojas, bet kažkas plėšė jas vieną nuo kitos. Ji verkė, dejavo... ir visi jos judesiai aiškiai rodė, kas atsitiko.

- Dieve, - sušnibždėjo Estebanas, - ją išprievartavo.

Paskui Margarita nusiramino ir gulėjo nejudėdama lyg negyva. Demetrijas leido jai pailsėti, paskui vėl priėjo prie lovos.

- Kaip tik po šio siaubingo įvykio jūs ir praradote sugebėjimą kalbėti.

Margarita lėtai papurtė galvą.

- Vadinasi, tai atsitiko vėliau. Prisiminkite, kas buvo paskui. Turite grįžti į tą momentą, kai praradote balsą. Tai labai skaudu?

Margarita ėmė blaškytis lovoje. Ji pakėlė rankas, tarsi laikytų jas ant didelio pilvo, ir ėmė dejuoti.

- Atrodo, - tarė Leonarda bespalviu balsu, - kad ji gimdo?

Ir parkritusi ant kelių ėmė verkti.

- Ar negalima, - sušnibždėjo Fjora, - sutrukdyti jai iš naujo išgyventi tas kančias?

Demetrijas uždėjo savo rankas ant jaunosios moters rankų ir tyliai paspaudė jas.

- Kūdikis jau gimė, jums palengvėjo.

Margarita iš karto nusiramino. Jos veide pasirodė nuostabos ir laimės kupina šypsena. Ji ištiesė rankas į įsivaizduojamą kūdikį, priglaudė prie krūtinės, bučiavo, supo. Kankinamai sunku buvo žvelgti į šviesios laimės išraišką šiame iškankintame veide. Ir staiga prasidėjo drama. Apimti siaubo visi matė, kaip Margarita su baime ir neapykanta nuo kažko gina kūdikį, kuriam gresia kažkas siaubingo. Jie matė, kaip ji iš visų jėgų grumiasi ir, be abejo, lieka nugalėta. Staiga ji suriko kimiu balsu:

- Mano sūnus! Atiduokite mano sūnų! Neatimkite jo! Tai mano kūdikis, pasigailėkite!

Ji išsižiojo, kad suriktų kažkokiu nežmonišku riksmu, bet Demetrijas jau padėjo ranką jai ant galvos ir įsakė:

- Nešaukite, Margarita! Viskas baigta. Daugiau negalvokite apie tą momentą, kai jūs pasiekėte žmogiškosios kančios viršūnę. Jūs nesurikote. Jūs vėl galite kalbėti. Jūs galite kalbėti, argi ne?

Vis dar sunkiai kvėpuojanti, išpilta prakaito jaunoji moteris priminė žmogų iš sudužusio laivo, kuris pasiekė krantą atlaikęs sekinančią kovą su stichija. Fjora norėjo ją apkabinti, bet Demetrijas žvilgsniu sulaikė ją.

- Atsakykite man, Margarita! Jūs galite kalbėti? Sakykite: galiu.

- Aš... galiu.

Balsas buvo silpnas, kimus, bet visai suprantamas.

- Gerai, - tarė Demetrijas. - O dabar ilsėkitės! Jums tai kainavo nežmoniškų pastangų, tačiau blogis nugalėtas. Po minutės pažadinsiu jus. Daugiau jūs neprisiminsite išgyventų kančių ir galėsite kalbėtis su tais, kurie jus myli. Girdite mane?

- Taip... girdžiu.

- Tada aš grąžinsiu jus pas mus. Jūs pabusite, kai ištarsiu jūsų vardą. Dėmesio! Margarita, atverkite akis!

Ji tikrai pramerkė akis ir nustebusi pažvelgė į susikaupusį gydytojo veidą, paskui į džiaugsmingus Fjoros ir Leonardos veidus. Kiek tolėliau Estebanas virpančiomis rankomis degė žvakes žvakidėje. Fjora priėjo prie Margaritos ir pabučiavo ją.

- Jūs pasveikote, brangioji. Jūs ir vėl galite kalbėti.

- Tai tiesa, o! Kas atsitiko? Man rodoas, aš sapnavau baisų sapną.

- Tai buvo tik sapnas, bet tamsiosios jėgos, pagrobusios jūsų balsą, nugalėtos. Dabar jūs tokia kaip visi ir būsite kaip visi, ir mes galėsime kalbėtis!

Estebanas, trumpam išėjęs, grįžo su ąsočiu ir taurėmis.

- Po to, ką išgyvenome, manau, mums visiems nepakenks išgerti truputį vyno. Jūs toks pat išsikankinęs kaip ir jūsų pacientė.

Sudribęs ant suolelio šalia lovos, Demetrijas tikrai atrodė labai pavargęs ir išblyškęs lyg drobė. Jis su malonumu paėmė taurę ir lėtai, mėgaudamasis visą išgėrė. Leonarda triūsė prie Margaritos, skubėdama pervilkti šlapius marškinius. Ji pati vos laikėsi ant kojų ir norėjo miego. Fjora priėjo prie savo senojo draugo.

- Tu padarei stebuklą, Demetrijau. Iš kur imi tą nuostabią jėgą, kurią jau du kartus panaudojai. Tu užmigdei Pipą ir tą niekingąją Jeronimą, kad įsakytum

joms, ką turi padaryti. O dabar tau pavyko grąžinti kalbos dovaną Margaritai.

- Ji prarado balsą patyrus siaubingą šoką. Reikėjo, kad ji vėl išgyventų šį sukrėtimą. Man tai pavyko savo valios jėga, bet prisipažinsiu, jaučiuosi išsekęs.

- Tai buvo pavojinga jai?

Gydytojas pakėlė savo tamsias akis su pajuodusiais paakiais ir atsiduso:

- Taip. Ji galėjo numirti.

- Vis dėlto jūs to ėmėtės?

- O kodėl gi ne? - griežtai tarė jis. - Ką ji būtų praradusi? Jos gyvenimas sugriautas. Niekas jos nebūtų išgydęs. O dabar ji gali kalbėti, o po keleto dienų pakils iš lovos. Bet kas jos laukia ateity? Manai rūpintis ja?

- O tu, kuris gali įžvelgti ateitį, ar galėtum atsakyti man į šį klausimą?

- Ne. Aš nieko nematau. Gal dėl to, kad ji nelabai domina mane? Neužmiršk, mes turime įvykdyti dar vieną užduotį.

- Neužmirštu. O jeigu Margarita tikrai mano sesuo...

- Niekas to nepatvirtina, tik nedidelis jūsų panašumas, - suirzęs tarė Demetrijas.

- Bet vis dėlto tas panašumas apstulbino jus, Leonardą ir mane! Taigi, jeigu ji tikrai mano motinos duktė, aš turiu šiokių tokių minčių apie tai, ką galima iš to išpešti.

- Ar negalėtumėt kalbėti tyliau? - priekaištingai tarė Leonarda, užtraukdama Margaritos lovos užuolaidas. - Beje, ar ne laikas ir mums eiti miegoti?

Demetrijas pakilo, pasirąžė ir atsidusęs patraukė durų link. Paskui jį nusekė Fjora. Koridoriumi jie lėtai nuėjo iki Fjoros kambario.

- Ar negalėtum pasakyti, ką galvoji?

- Galvoju apie tai, kad greitai paliksim šituos namus, kur mums nėra ką daugiau veikti.

- Ir kurgi mes keliausime? Pas karalių Liudviką?

- Ne dabar! Aš nepamiršau, ką mums papasakojo Kristofas. Netoli nuo čia gyvena dar viena moteris, nešanti sunkų kryžių dėl savo vyro. Reno diu Amelis užmokėjo už viską, ir dabar mes turime pasidomėti Pjero de Brevajo skolomis. Ir galbūt, jei aš pareikalausiu tos skolos, man pavyks suteikti truputį laimės dviem būtybėm, kurioms taip jos reikia.

Ir nieko daugiau neaiškindama Fjora greitai pabučiavo Demetriją į neskustą skruostą ir dingo savo kambaryje, tyliai uždarydama duris.

Tą v'.karą, užgesinusi žvakes, Fjora ilgai sėdėjo prie lango, žvelgdama į miestą, kuriame jau tiek laiko gyvena, kurį greitai paliks, taip ir nesuspėjusi artimiau pažinti. Naktis buvo šilta, šviesi padangė nusagstyta žvaigždėmis. Tai buvo beveik florentietiškas dangus. Nekreipdama dėmesio į tylų namą, kur tokiomis keistomis aplinkybėmis ji atkeršijo diu Ameliui, ji žvelgė į Siuzoną. Nedidelis upelis įtekėjo į miestą iš šiaurės, o būtent šiaurėje buvo Filipo de Selonžė dvaras.

Ji ėmė galvoti apie jį, nors iki šiol neleisdavo sau to daryti, kad tvirta vykdytų savo planą. Diu Amelio mirtis priartino laiką, kai ji galėtų nuvykti pas Filipą ir pamėginti sužinoti, kas jo širdyje. Gal iš meilės jai ir trokšdamas dar sykį su ja pasimatyti jis vėl slapta lankėsi Florencijoj, vaikščiojo gatvėmis, pakeitęs savo išvaizdą? O gal jis tiesiog norėjo gauti iš Frančesko Beltramio naują finansinę paramą savo šeimininkui? Leonarda linko prie pirmosios versijos, kuri buvo miela ir Fjoros širdžiai, bet ji pripažino pati sau, jog nepažįsta savo vyro ir nežino, ką jis galvoja. Damų numylėtinis, kuriam nereikia ilgai vargintis, kad užkariautų bet kurią. Jeigu aplink jį buvo tiek moterų, troškusių laimėti jo palankumą, tada kokią vietą jo širdyje gali užimti Fjora?

Tačiau prieš Dievą, prieš Florencijos įstatymus, prieš meilę - ji tikra jo žmona ir sunkus žiedas su Selonžė

herbu nuolat kaba ant auksinės grandinėlės, nešiojamos ant kaklo. Fjora patraukė grandinėlę, kad paimtų į rankas žiedą. Jis buvo sunkus, šiltas, beveik gyvas. Fjora pabučiavo jį, tarsi bučiuotų Filipą į lūpas.

Kur jis dabar? Kur nors Liuksemburge, kur telkėsi didelė armijos dalis, ketinanti užimti Lotaringiją; Briugėje, kur, anot gandų, hercogas Karolis vienijo Flandrijos valstybes, kad gautų iš jų karinę pagalbą žmonėmis ir pinigais? Šiaip ar taip, jis nebuvo, negalėjo būti Selonžė pilyje. Bet Fjora nusprendė, kad kai tik baigs reikalus Brevajyje, niekas nesutrukdys jai nuvykti tenai.

Galvodama apie visa tai, ji grįžo prie minčių apie Margaritą ir paklausė savęs, ką jaučia šiai savo netikėtai seseriai, nukritusiai lyg iš dangaus ar, tiksliau kalbant, pakilusiai iš pragaro. Be abejo, gailestį, simpatiją, užuojautą ir daugiau nieko, tiesą sakant. Ji negirdi kraujo balso, nors pamačius Kristoforą buvo visai priešingai.

Būdama sąžininga pati su savimi, Fjora papriekaištavo sau už tai. Juk ji iki šiol artimiau nepabendravo su išlaisvintąja belaisve. Gal tam trukdė jos ilga aštri nosis, vienintelė išvaizdos ypatybė, kuria ji buvo panaši į tėvą, neturintį teisės vadintis jos tėvu? Šiaip ar taip, visai nesvarbu, ar ji myli ją, ar ne: jai neskirta gyventi drauge su Margarita, tuo Fjora nė kiek neabejojo.

Artėjant aušrai, oras tapo daug grynesnis. Nusivilkusi drabužius Fjora atsigulė ant lovos, kad vėjelis ją atgaivintų. Jos galva apsunko nuo per daug saldaus liepų žiedų aromato, sklindančio iš kaimyninio sodo. Ji suprato, kad Burgundijos žemė gali svaiginti ir kad čia tikriausiai malonu būtų gyventi, bet tik... dviese...

Fjora pagalvojo, jog būtų neblogai nuvykti į Selonžė ir pagyventi ten, kol sugrįš Filipas. Jo veido išraiška, kai jis ją pamatytų, išsklaidytų visas jos abejones. Bet iš ko ten gyvensi? Kaip ji atvyks ten būdama beveik elgeta, kai Filipas ją pažinojo tokią turtingą? Ne vieną Demetriją kamavo klausimas, kaip gyventi toliau. Lorenso

Puikiojo auksas tirpte tirpo. Greitai teks apsilankyti Lombardų gatvėje Paryžiuje, kontoroje, kurią Anjolas Nardi laikė savo pieno broliui, ir kitose - jeigu Lorensas Medičis neapgavo Fjoros - turi būti palikta pinigų jos vardu. Dar yra priesaika, rišanti ją su Demetrijum, ir sutvirtinta krauju. Fjora negalėjo jos sulaužyti, nes pavydėjo Karoliui Drąsiajam ir neapkentė jo beveik taip pat smarkiai kaip ir buvęs gydytojas iš Bizantijos. Tik hercogo mirtis išlaisvintų Filipą iš kerų, kurių nelaisvėje jis yra, ir grąžintų jį Fjorai, žinoma, jei iki to laiko jis nežus savo hercogo garbei! Tačiau ji nuvijo šią niūrią mintį. Ji jaustų, jeigu Filipo nebūtų tarp gyvųjų.

- Kai tik Margarita pakankamai sutvirtės, mes vyksime į Brevajį, - tvirtai nusprendė Fjora.

Apsisprendusi ji iš karto užmigo, o kažkur toli jau pasigirdo pirmieji gaidžiai.

Keturioliktas skyrius

Kerštas - Viešpaties Dievo reikalas

- Atsisakyk šito sumanymo! - staiga tarė Demetrijas, prisivijęs jaunąją moterį. Jie šuoliavo nedidelės grupės, keliaujančios į Brevajį, priešakyje. Leonarda ir Margarita jojo iš paskos ant paklusnių mulų; grupės gale risnojo iki dantų apsiginklavęs Estebanas.

- Ko aš turiu atsisakyti? Nuvežti Margaritą jos senelei?

- Puikiai žinai, ką turiu omeny. Net be Margaritos tu būtum atvykus čionai nužudyti savo senelio. Neprieštarauk! Nori ar nenori, bet tai tavo senelis!

- Jis būtų senelis, jeigu prieš tai būtų buvęs tėvas; bet jis yra visų mano motinos nelaimių priežastis. Jis ne tik per prievartą išleido ją už to nedorėlio diu Amelio, bet ir nieko nepadarė, kad išgelbėtų ją, kai to reikėjo. Nori, kad atleisčiau jam už tai?

- Ne, bet norėčiau, kad tu pagailėtum savęs. Leisk man palydėti Margaritą su Leonarda, o pati grįžk su Estebanu į viešbutį, kur nakvojome. Tau geriau neperžengti šitų namų slenksčio, - parodė jis ranka į pilį, kurios bokštai skendėjo tirštame rūke, kylančiame nuo upės.

Pilis buvo nedidelė, bet trys jos bokštai ir aukšti pylimai su medinėmis galerijomis teikė jai grėsmingą išvaizdą, ir į ją buvo nelengva patekti.

- Ko tu bijai? - paklausė Fjora su vos jaučiama panieka.

- Tavo veido!

- Vualis jį slepia.

- Bet juk teks jį pakelti. Kaip tu tikiesi būti priimta pilyje, kurioje šeimininkas įvedęs discipliną, greičiau primenančią terorą? Prisimink, ką tau pasakojo Kristofas. De Brevajis žiaurus, negailestingas žmogus, kuris ne tik nepamėgino išgelbėti savo nusikaltusių vaikų, bet netgi padėjo žentui pasiekti, kad jiems būtų įvykdyta mirties bausmė. Jeigu įeisi tenai, vargu ar pavyks ištrūkti atgal.

- Na, mes dar pažiūrėsim! Ir be to, ko man bijoti, jeigu tu su manim? Argi jau praradai galią, priverčiančią paklusti tau žmones, kai jie labai susijaudinę? Galėtum pasinaudoti ja? Mano veidas gali sukelti kaip tik tokią reakciją?

- Sunkiausia paveikti vyrą, ir bijau, kad šitas Brevajis kietas riešutas, vargu ar pasiduodantis kokioms nors emocijoms.

- Vadinasi, turėsi puikią progą įdomiam eksperimentui! Beje, nesuprantu, kaip galima atsisakyti priimti teisėtą anūkę? Juk Margarita ne nuodėmės vaisius, - tarė Fjora su kartėliu. - Ir aš neturiu teisės nesuteikti jai šio šanso.

- Jeigu, žinoma, mūsų laukia sėkmė. Nežinau, ar ši pilis ideali vieta užmiršti kančių metus.

Margarita po truputį papasakojo jiems apie savo gyvenimą skirtinguose tėvo namuose. Ketveri gana laimingi metai su žindyve, kuri paliko ją iškeliaudama į geresnį pasaulį, paskui ji augo supama visiško tarnų abejingumo, dažniausiai toli nuo tėvo, kuris neslėpė savo pasibjaurėjimo ja. Ji išeidavo tik į artimiausią bažnyčią, lydima šventeivos tarnaitės, kuriai visada atrodė, kad mergaitė nepakankamai ilgai išklūpėjo ant šaltų bažnyčios grindų. Margarita ėmė manyti, kad vienuolyne jai nebus blogiau negu tėvo namuose, ir vieną sykį ji išdrįso paprašyti, kad jai leistų tapti vienuole.

Diu Amelis šaltai atmetė jos prašymą. Jis visai nenorėjo duoti kraitį dukrai, kurios dėka jau turėjo naudos, versdamas ją dirbti virtuvėje. Kai jos kūnas susiformavo, ją išprievartavo arklininkas ant šiaudų arklidėje. Paskui naujieji Margaritos draugai - ji taip ir nesužinojo apie savo kraujo ryšį su Fjora, nes to reikalavo atsargusis Demetrijas - išgirdo baisųjį pasakojimo tęsinį: apie gimdymą rūsyje, kur diu Amelis uždarė ją, žiauriai primušęs, kai jos būklė pasidarė pastebima; paskui gimė berniukas, kurį iš jos atėmė ir su šaltu abejingumu pasmaugė jos akyse.

Tai atsitiko kaip tik tuo metu, kai diu Amelis buvo paskirtas patarėju Dižone. Jis pasinaudojo tuo ir paliko tik du tarnus, du brolius, kurie įgijo jo visišką pasitikėjimą. Margaritą atvežė slapta kartu su bagažu. Nelaimingąją sukaustydavo grandinėmis požemyje, iš pradžių tik nakčiai, nes dieną ji dirbdavo namuose. Maitino ją prastai, elgėsi su ja siaubingai. Tik storasis Klodas parodydavo jai šiokią tokią užuojautą, kai diu Amelio nebūdavo namuose. Jis atnešdavo jai truputį maisto ir vyno, prie kurio ją pripratino, bet atsilyginti už šitą “gerumą” ji turėjo vieninteliu būdu, kuriuo galėjo. Laimei, šios nešvarios ir trumpos sueitys neturėjo kraštutinių pasekmių.

Nepaisant šios pagalbos iš išskaičiavimo, ji silpo su kiekviena diena ir ją smaugė vis didesnė neviltis. Noras

gyventi - jeigu tik tai galima vadinti gyvenimu - paliko ją ir ji ėmė karštai laukti mirties. Tada ji pagaliau ir susilaukė pagalbos.

Dabar ji jautėsi daug geriau. Jėgos grįžo, veidas atsigavo, tačiau ji labiau priminė atgijusį mechanizmą negu gyvą moterį. Ji išreiškė didelį dėkingumą savo išgelbėtojams, tačiau atrodė, kad ateitis jos visiškai nedomina. Ji buvo švelni ir tyli, nors galėjo kalbėti. Fjorai atrodė, jog šalia Margaritos nuolat yra kažkoks šešėlis.

- Bijau, - tarė Leonarda, - kad jos siela paliko ją kartu su kūdikio siela. Gal ji ir grįš, jeigu kas nors labai smarkiai pamils šią nelaimingąją. O mes jai negalim duoti meilės, tik savo draugystę.

Sustojusi kelio, einančio paupiu, pakrašty Fjora galvojo apie visa tai. Iš tikrųjų pilis neatrodė svetingai, baugindama savo nuo laiko pajuodusiomis sienomis. Ar neatsitiks taip, kad Margarita iš vieno kalėjimo pateks į kitą? Fjora atsisuko pasižiūrėti į Margaritą. Ji pasakė jai, kad lydi ją pas senelę, bet nė žodžio neprasitarė apie senelį. Kaip jis sutiks prakeiktosios Mari dukterį, nors ir teisėtai gimusią?

Dėl sąžinės ramumo, o ne tam, kad išsklaidytų niūrius įtarimus, Fjora pasišaukė valstietį, einantį į laukus.

- Tai Brevajis?

Žmogus mandagiai nusiėmė kepurę ir patvirtino:

- Taigi, čia Brevajis! O ką... jūs keliaujate tenai? - paklausė jis smalsiai, bet ir sunerimęs. - Ne kiekvienas ten gali įeiti, jūs žinote?

- Norėčiau pamatyti ponią Madleną. Tikiuosi ji namuose?

- O kur ji bus? Ji niekur neišeina nuo to laiko, kai sinjoras susirgo, ir nieko daugiau nepamatysi, be intendanto ir virėjos, kuri tyli lyg vandens į burną prisisėmusi.

- Jis serga? - įsiterpė į pokalbį Demetrijas. - Puiku! Aš kaip tik gydytojas. O kuo jis serga?

Valstietis pasikasė galvą, patylėjo, o paskui reikšmingai palingavo galva:

- Manau, kad niekas šiose vietose nežino. Kai kas nors klausia, kaip ten reikalai, atsakoma: negerėja. Ar jūs gydytojas, ar ne, vis tiek vargu ar jums atidarys.

- Kodėl? - paklausė Fjora.

- O todėl, kad jie nieko neįsileidžia, - nei vienuolių, nei elgetų, nei valkatų, nei keleivių. Tai blogi namai, jei nesilaiko krikščioniško vaišingumo. Vis dėlto reikia pasakyti, kad ten būta baisių nelaimių.

Valstietis labai norėjo dar paplepėti, bet Fjora ne blogiau už jį žinojo, kokius išbandymus teko pakelti šių namų šeimininkams. Ji padėkojo žmogeliui ir davė jam sidabro monetą. Paskui ryžtingai pasuko žirgą pilies link. Demetrijas pasivijo ją norėdamas dar kartą pamėginti atkalbėti nuo šio žygio, tačiau iš paskos jojo Margarita, ir kalbėtis buvo neįmanoma.

Ryto migla kilo virš upės. Paskui kelias pasuko per nedidelį mišką, už kurio kūpsojo vargingi nameliai šiaudiniais stogais ir kilo mažos bažnytėlės varpinė. Takelis, užaugęs žole, vedė į kairę, tiesiai prie nedidelės tvirtovės. Fjora pasuko ten savo arklį ir greitai rado vietą, kur pakeliamasis tiltas jungė kelią su pilimi. Tiltas buvo pakeltas ir atrodė lyg nenugalima kliūtis, stūksanti kitoje plataus griovio, iki kraštų pilno vandens, pusėje. Priešais lyg suspaustas kumštis kilo Brevajis, pastatytas iš niūrių, tačiau didingų akmenų, kurie tarsi metė iššūkį ryškiai šio vasaros ryto saulei.

Nenulipdamas nuo arklio kastilietis pakėlė ragelį ir sutrimitavo. Niekas nepasirodė.

- Tai tikrai mano senelės pilis? - paklausė Margarita Fjoros.

- Taip, kiek man žinoma, - atsakė jinai. - Ką manote apie ją?

- Nieko, tik ji atrodo labai liūdna. Mūsų namas Otone buvo linksmesnis. Kodėl mano motinai nepatiko ten?

- Todėl, kad jos vyras neįstengė laimėti jos širdies. Lūšna mielesnė už rūmus, jeigu joje viešpatauja meilė.

- Ji galėjo mylėti mane. Bet nemylėjo, kitaip nebūtų manęs metusi.

Nuo to laiko, kai Fjora su draugais priglaudė ją, Margarita antrą kartą užsiminė apie Mari. Pirmą sykį kalbėdama su Leonarda, kuria ji, rodės, ypač pasitikėjo. Bet Leonarda nepalaikė to pokalbio, nes jai pasirodė, kad Margarita neapkenčia Mari beveik taip pat kaip ir jos vyro. Žiaurusis Reno diu Amelis nenuslėpė nuo vaiko nė vienos siaubingos ar gėdingos smulkmenos, ir Margaritai jos motina buvo ištvirkusi moteris, pametusi savo namus, kad patenkintų žemus savo instinktus, už ką buvo teisingai nubausta. Kartą Fjora pamėgino pakeisti jos kategorišką nuomonę, bet Margarita užmerkė akis, leisdama suprasti, kad tai jai neįdomu. Čia gal ir slypėjo pagrindinė priežastis, dėl kurios Fjorai nepavyko prisirišti prie savo netikros sesers.

Ji sulaikė Estebaną, norėjusį dar kartą sutrimituoti savo rageliu.

- Gal norite, kad palydėčiau jus į kokį nors vienuolyną? - paklausė ji.

Margarita neigiamai papurtė galvą. Jos puikūs plaukai, švarūs ir dailiai sušukuoti, spindėjo saulėje kaip auksas.

- Ne. Jeigu mano šeima gyvena čia, man nėra jokių priežasčių gyventi kitur. Tai garbingi namai, ir galbūt juose mane pamils.

Tai buvo ištarta tykiu, ramiu balsu, lygiu, beveik be intonacijų, bet Fjoros širdis susigniaužė. Ji davė ženklą Estebanui, ir vėl pasigirdo šaižus ragelio garsas.

Jo atkaklumas buvo atlygintas: galva su šalmu pasirodė iš už kuoro ir suriko kimiu balsu:

- Kas ten ir ko reikia?

- Nuleiskite tiltą! Turime reikalą, - šūktelėjo Estebanas.

- Jokite tolyn. Čia negalima!

- Tačiau mums reikia įeiti. Pasakykite poniai de Brevaj, kad jos žentas mesiras Reno diu Amelis mirė ir mes atgabenom jai madmuazelę Margaritą, jos anūkę!

Sargybinis kiek pagalvojo, o paskui suriko:

- Aš tuojau pažiūrėsiu!

Ir dingo.

Laukti teko visą amžinybę. Fjora jau norėjo liepti Estebanui dar kartą sutrimituoti, bet staiga pasigirdo bildesys, ir didelis tiltas lėtai nusileido, o vartų pinučiai pakilo.

- Na, jojame! - atsiduso Demetrijas. Fjora jam nusišypsojo.

- Matai, mums vis dėlto pavyko patekti į vidų.

- Tikėsimės, kad mes taip pat sėkmingai iš čia išjosime.

Šita nedidelė pilis labiau priminė kalėjimą. Tačiau vidinis kiemas kėlė malonesnį įspūdį. Įjoję į kiemą, kurio viduryje kilo pagrindinis bokštas, keleiviai pamatė dviaukštį pastatą su gražiais langais, papuoštais raižytu medžiu. Į vidų vedė trys pakopos, šalia kurių stovėjo juodai vilkintis, kupinas orumo žmogus.

Keleiviai nušoko žemėn, pavesdami arklius arklininko globai. Nekėlė abejonių tai, kad jų atvykimas čia - didelis įvykis: trys tarnaitės, stovinčios prie virtuvės, žvelgė į juos su baime, šluostydamosi rankas į prikyštes. Berniūkštis, vaikęsis vištas, sustojo kaip stulpas, įsikišęs pirštą į burną.

Fjora nuleido vualį, kiek leido padorumas, tačiau senas tarnas pirmiausia pažiūrėjo į ją.

- Ar galėtume pamatyti namų šeimininkę? - paklausė Fjora maloniu balsu. - Štai jos anūkė, madmuazelė Margarita, kurią mes įsipareigojome pristatyti čionai.

Senis nusilenkė, bet vėl paklausė:

- Gal jūs vis dėlto pasakysite, kas esate?

- Mūsų vardai jums nežinomi, - įsiterpė Demetrijas, - todėl kad mes užsieniečiai ir tik atsitiktinumas suvedė mus su madmuazele Margarita, kuri priešais jus. Ši jauna dama, - pridūrė jis, rodydamas į Fjorą, staiga apimtą susijaudinimo prieš įžengiant į namus, kur išaugo jos jauni tėvai ir gimė lemtingoji jų meilė, - ši jauna dama - kilminga florentietė dona Fjora Beltrami, o čia jos guvernantė ponia Leonarda Mersė. Aš - Demetrijas Laskaris, aristokratas, gydytojas iš Bizantijos.

Senasis tarnas linktelėjo galva ir paprašė atvykusiuosius sekti paskui. Jie ėmė lipti gražiais akmens laiptais, labai švariais, vedančiais į salę, kur tarp užgesusio židinio ir siauro lango, išeinančio į upę, sėdėjo gedulingai vilkinti dama su rožančiumi rankose. Matėsi, kad jaunystėje jos būta labai gražios ir buvusio dailumo atspindžiai dar nušvietė jos išblyškusį veidą, apsuptą žilų plaukų su aukštu juodu galvos apdangalu. Jos nuo ašarų paraudusios akys, anksčiau žydros, dabar atrodė bespalvės. Jos veidą, kuris, matyt, nuolat būdavo liūdnas, dabar staiga nušvietė vidinė šviesa. Kai ji atsistojo, Fjora pastebėjo ją esant beveik lygaus su ja ūgio, ir ji visa virpėjo nuo didžiulio susijaudinimo, kurio neįstengė suvaldyti.

- Man pranešė, - tarė ji tokiu šiltu balsu, kad Fjora pasijuto tiesiog sukrėsta, - kad tarp jūsų yra mano anūkė Margarita. Bet kaip tai įmanoma? Štai jau daug metų aš nieko negirdėjau apie ją. Aš netgi maniau, jog ji mirusi.

- To, be abejo, troško jos tėvas, - tarė Demetrijas savo maloniu lygiu balsu, - bet mesiras diu Amelis paliko šį pasaulį. Jis mirė prieš tris savaites, ir mes, būdami jo kaimynais, turėjome laimę priglausti madmuazelę Margaritą, kurią jis laikė savo namuose kaip kalėjime. Dabar visam pasauly ji turi tik jus, ir mes laikėm savo pareiga atgabenti ją čionai.

- Jūs labai gerai padarėte. Nežinau, kaip jums už tai atsidėkoti. Margarita, ar tu nenori prieiti prie manęs?

Bet mergina jau buvo šalia jos, suklupusi ant kelių. Margaritos keistas abejingumas akimoju išnyko: ji liejo karštas ašaras ant virpančių senelės rankų, keliančių ją nuo žemės. Kurį laiką moterys stovėjo apsikabinusios. Fjora stebėjo jas su šiokiu tokiu kartėliu. Staiga ji irgi panoro pulti prie šių šiltų rankų, išbučiuoti šį blyškų veidą. Juk ši dama ir jos senelė, gal net labiau negu Margaritos. Fjora galvojo, kaip malonu būti Madlenos de Brevaj anūke.

Bet Madlena sutvardė savo susijaudinimą. Nepaleisdama Margaritos rankos, ji meiliai nusišypsojo savo netikėtiems svečiams.

- Jūs grąžinote man gvenmą, o aš net nepasirūpinu jumis deramai! Prašom sėstis ir papasakokite man viską, ką žinote apie šį kūdikį. Kol pagamins pusryčius, liepsiu atnešti gaivinamųjų gėrimų. Jums tuojau paruoš kambarius.

Bet Fjora maldaujamu balsu tarė:

- Prašau jus, madam, nesirūpinti, mūsų laukia ilgas kelias, todėl negalime čia užtrukti.

- Nors ir koks būtų ilgas kelias, juk galite truputį pailsėti?

- Be abejo, bet mums sakė, kad pilies šeimininkas serga, ir mes norėtume...

Fjora negalėjo pasakyti, kodėl veržiasi kuo greičiau išvykti iš šios pilies, nors atsidūrė čia tvirtai apsisprendusi nužudyti Pjerą de Brevajį. Ji tikėjosi pasirodyti čia kaip išlaisvintoja, bet moteriai, kurią ji matė priešais save, tikriausiai nereikėjo jokios pagalbos. Ji netgi tuo tvirtai įsitikino, kai madam Madlena tarė ramiu balsu:

- Mano vyras tikrai serga, bet patikėkite, jūsų viešnagė nesudrums jo ramybės. Nesirūpinkite dėl jo. Geriau pasikalbėkime.

Kol Demetrijas pasakojo šeimininkei, neminėdamas kai kurių detalių, apie Margaritos išgelbėjimą, Fjora įdėmiai apžiūrėjo salę, apstatytą griežtais, bet puikiai prižiūrimais baldais. Ji žvelgė į baltutėlę staltiesę, kuria tiesė stalą

tarnaitės, į prabangius indus, kuriuos jos dėliojo. Ji apžiūrinėjo ir šeimininkę, sėdinčią ant ilgo suolo, apkrauto pagalvėlėmis, į Margaritą, kurios ranką tebelaikė senelė, nenuleisdama nuo anūkės akių. Abi jos mėgavosi neišreiškiamos laimės akimirkomis. Jos šypsojosi viena kitai, netgi kartais džiaugsmingai nusišypsodavo, nors graiko pasakojimas buvo visai kitokios nuotaikos. Ši keista atmosfera vis labiau slėgė Fjorą. Ji pajuto, kad tuoj uždus, ir truputį pakėlė vualį. Viena iš tarnaičių, pati vyriausia, staiga išmetė iš rankų peilius ir jos akys iššoko ant kaktos iš nuostabos. Ponia Madlena griežtai pasižiūrėjo į ją, paskui į Fjorą ir tarė jai pusbalsiu:

- Mūsų kaimo tarnaitės tokios nevikrios! Tikriausiai Florencijoj jos labiau vykusios?

- Leonarda į šį klausimą atsakytų geriau, bet aš niekad negalėjau skųstis mūsų tarnaitėmis.

- Kaip jums pasisekė!

Paskui, vėl kreipdamasi į Demetrijų, ji tarė:

- Tai jūs sakėte, kad...

Fjoros išvaizda, taip apstulbinusi tarnaitę, nesukėlė poniai Madlenai jokių emocijų. Taip buvo ir per visus pusryčius. Demetrijas vedė pokalbį. Jis smulkiai pasakojo apie savo kelionę dviem laimingoms pašnekovėms, linksmai plepančioms su juo. Atrodė, kad Margarita visiškai užmiršo kitas dvi moteris. Ji nė karto nežvilgtelėjo nei į Fjorą, nei į Leonardą, kurios tyliai valgė. Fjorai buvo tiesiog nepakeliama mintis, jog čia reikės praleisti naktį, ir ji truputį pyko, kad Demetrijas taip neriasi iš kailio už stalo. Nejaugi tai tas pats žmogus, kuris maldavo ją atsisakyti savo planų?

Beje, kas liko iš jos planų dabar, kai ji sėdi už žmogaus, kurį niekina, stalo ir valgo jo duoną. Netikėta mirtis žmogaus, tiek mažai tereiškiančio žmonai - Madlena vengė kalbėti apie de Brevajo sveikatą, nors Demetrijas keletą kartų mėgino apie tai užvesti kalbą, - ar ji

pagerins situaciją? Madlena puikiai tvarkėsi savo namuose, kur visi klausė jos įsakymų.

Baigiant pusryčius įėjo pagyvenęs žmogus, atrodo, tarnaujantis čia intendantu.

- Šeimininkas, - tarė jis ceremoningai, - norėtų pamatyti damą, atvežusią madmuazelę Margaritą. - Kadangi pakilo visi svečiai, jis pridūrė: - Jis pageidauja matyti ją vieną.

- Parodykite man kelią, - sutiko Fjora, - aš eisiu su jumis.

Net neatsiprašiusi namų šeimininkės ir jausdama palengvėjimą Fjora išėjo iš už stalo ir pasuko laiptų link. Užuot pakilę į kitą aukštą, jie ėmė leistis žemyn. Sekdama paskui intendantą Fjora perkirto kiemą ir įėjo į pagrindinį bokštą. Nors lauke buvo labai karšta, vos peržengus slenkstį ji pajuto šaltį ir drėgmę, bet neatkreipė į tai dėmesio nugrimzdusi į savo mintis. Kuo serga sinjoras de Brevajis, kad jį reikėjo patalpinti į šį seną bokštą?

Jie pakilo vieną aukštą ir įėjo į apvalią salę, kuri Fjorai pasirodė esanti milžiniška, nes buvo blogai apšviesta ir be baldų. Stovėjo tik lova ir dar trys taburetės. Tiesiai prieš save kambario nišoje ji pamatė barzdotą žmogų ilgais žilais plaukais, stūksantį juodo medžio krėsle. Jis sėdėjo tarsi sustingęs, jo kelius dengė pledas. Šalia, toks pats sustingęs ir beveik toks pat senas stovėjo jo ginklanešys, vienoje rankoje laikydamas ietį, o kitoje špagą. Apstulbusi Fjora sustojo ant slenksčio.

- Prieikite arčiau! - įsakė žmogus dusliu balsu.

Fjora prisiartino, ir durys už jos nugaros užsitrenkė. Ji ėjo tarsi sapnuodama. Vadinasi, čia ir buvo jos senolis, kurį ji prisiekė nužudyti? Jis visai neatrodė nusilpęs. Netgi priešingai, tai, ką buvo galima įžvelgti prieblandoje, liudijo apie gerą sveikatą. Ji nejučia apčiuopė durklą, paslėptą tarp suknelės klosčių, ir sustojo per keletą žingsnių nuo dviejų vyriškių.

- Prieikite dar arčiau, - tarė de Brevajis. - Aš jus prastai matau!

Ji priėjo prie grindų lopelio, apšviesto saulės, įspindusios pro siaurą angą. Miriadai dulkių sukosi šviesoje. Fjora sustojo, jausdama įdėmų sunkų žvilgsnį.

- Žiustina teisi, - tarsi pats sau tarė senasis sinjoras, - tai nuostabu... - Paskui šaltai įsakė. - Išeik, Oberai!.

Ginkluotoji statula ėmė protestuoti:

- Jūs norite, kad išeičiau, sinjore? Pagalvokite, juk aš jūsų ranka, jūsų jėga!

- Manau, neprisireiks nei vieno, nei kito. Eik! Aš pakviesiu tave vėliau.

- Jūs esat tikras, kad nieko nereikia?

- Man niekada nieko nereikia, o dabar juo labiau, - tarė sinjoras, neatitraukdamas akių nuo Fjoros. Sulaukęs, kol tarnas išėjo, de Brevajis vėl prabilo. - Vadinasi, tai jūs atgabenote čia Margaritą, kurią mes laikėme žuvusia? Kurgi radote ją?

- Dižone, sukaustytą grandinėmis nedoro žmogaus požemyje. Jis, rodos, buvo jos tėvas. Nedaug trūko ir ji tikrai būtų žuvusi.

- O jis? Kiek supratau, jis mirė? Nuo ko?

- Iš baimės! Pamatęs šmėklą.

- Keista! Niekad nemaniau, kad jis toks jautrus. Bet, matyt, šmėkla buvo labai panaši į jus?

- Galbūt.

- Taip ir maniau. Man sakė, kad atvykote iš Florencijos? Kuo jūs vardu?

- Fjora... Fjora Beltrami. Aš tikra florentietė.

Stojo tyla, drumsčiama kvėpavimo šių dviejų žmonių, kurie iš pirmo žvilgsnio pajuto vienas kitam neapykantą. Nė menkiausia mandagi intonacija nešvelninio jų agresyvaus tono. Žodžiai, balansuojantys ties padorumo riba, čaižė kaip rimbai. Iš pat karto prasidėjo dvikova tarp šito seno žmogaus ir šitos gražios jaunos moters, besistengiančios sutvardyti instinktyvią neapykantą.

Brevajis šaltai nusijuokė ir vėl prabilo dar pikčiau negu pirma:

- Florentietė? Nejaugi? Jūs "jų" duktė! Manote, nežinau, kas atsitiko įvykdžius mirties bausmę šitiems niekšams?! Prieš išvydamas tą išprotėjusį senį Antuaną Šarujė, spėjau iš jo sužinoti, kad vienas florentietis pirklys paėmė tą šlykštų kraujomaišos ir svetimavimo vaisių. Jūs prie to neturite ko pridurti, a? Juk taip? Pataikiau kaip pirštu į akį.

- Taip, aš "jų" duktė ir, įsivaizduokite sau, didžiuojuosi tuo, nes jie pirmiausia buvo aukos - jūsų aukos! Jūs esate dramos, per kurią atsiradau aš, priežastis.

- Aš?! Bet kaip jūs drįstate?

- Taip, drįstu! Jūs galėjote užkirsti kelią nepataisomai nelaimei, jeigu, pastebėjęs, kad tarp Mari ir Žano atsirado per daug švelnūs santykiai, būtumėt išrinkęs jai geresnį vyrą negu šitas niekšas diu Amelis. Ištekėjusi už jauno, mielo ir ją mylinčio žmogaus, ji būtų užmiršusi savo brolį. Bet jūs pasirinkote blogiausią išeitį, ir aš žinau kodėl! Todėl, kad diu Amelis turtingas! Bet nelaimei, tai buvo šlykštus žmogėnas, kuris kankino savo žmoną, o paskui ir savo tikrą dukterį!

- Aš pasirinkau pirmą pasitaikiusią tinkamą partiją, nes jau ėmė sklisti apkalbos apie...

- Žaną ir Mari? Jūs net ir dabar negalite ištarti jų vardų? Jie nuodija jums burną? O dėl diu Amelio turtų, tai dabar galite jų pareikalauti, nes Margarita pas jus! Ji turi teisę pretenduoti į palikimą. Tačiau nemanau, kad jūs ilgai naudositės juo.

Jis bjauriai šyptelėjo:

- Jūs ką, būrėja? Šiaip ar taip, bet jūsų elgesys nelogiškas. Juk neapkenčiate manęs, taip? Tuomet kam jums prisireikė atvežti į mano namus Margaritą su jos palikimu?

- Todėl, kad po tiekos metų kančių ji turi teisę patirti laimę, ir tikiuosi, ji bus laiminga šalia savo senelės. O dėl jūsų...

- O kas dėl manęs? - su iššūkiu paklausė jis.

- Jūs neturėsite galimybės padaryti ją nelaimingą, nes atvykau čia nužudyti jus.

- Mane nužudyti? Kaip tai?

- Su šituo.

Rankosė ji jau tvirtai laikė durklą. Greitai užėjusi Brevajui už nugaros, ji priglaudė ašmenis jam prie gerklės.

- Nieko nešaukite! Vis tiek nespėsite net surikti!

- O kam man gyventi? Nužudykite mane, jeigu taip norite ir jeigu jums nebaisi tėvažudystė.

- Nė kiek! Mano akyse jūs ne žmogus. Jūs toks pat niekingas kaip ir Reno diu Amelis. Jeigu norite pasimelsti, paskubėkite.

Nepaisant viso ryžtingumo, Fjorą trikdė šio žmogaus dvasios stiprybė: jis nė piršto nepajudino, kad pamėgintų atstumti jos ranką su durklu nuo savo gerklės. Nors iš visko matėsi, kad jis nėra fiziškai silpnas.

- Aš niekad nesu ištaręs "Tėve mūsų". Apskritai galbūt jūs teisingai pasielgsite nužudydama mane. Netikėtas Margaritos atvykimas neatnešė man jokio džiaugsmo: juk ji tiesiog šliundros ir...

Jis nespėjo baigti. Durys triukšmingai trenkėsi į sieną, ir Madlena de Brevaj įbėgo į salę:

- Nežudykite jo, Fjora! Jūs suteiksite jam per daug malonumo! Jeigu tikrai norite atkeršyti už savo motiną, palikite jį gyvą ir netgi melskitės, kad jis pragyventų dar daug metų!

Apstulbusi Fjora matė visai kitą moterį - su skausmo raukšlėmis aplink burną ir žvilgsniu, kupinu neapykantos. Ji niekuo nepriminė švelnios senelės, visai neseniai mylavusios Margaritą ir besijuokiančios drauge su ja. Ji tarsi per akimirką atsikratė kančių ir kartėlio metais,

praleistais su šituo žmogumi, susigūžusiu į kamuolėlį. Jis tylėjo, nors jo veide atsispindėjo bejėgis pyktis. Staiga jis suriko:

- Užmuškite mane! Kodėl nuleidai ranką? Visą savo gyvenimą aš tedariau nusikaltimus ir džiaugiausi tuo. Sakau - užmušk mane!

Stovėdama tarp madam Madlenos ir jos vyro Fjora žvelgė tai į vieną, tai į kitą nieko nesuprasdama. Ji nematė, kaip įėjo Demetrijas ir pastebėjo jį tik tada, kai jis prisiartino prie ligonio. Jis pakėlė jo ranką, paskui patraukė pledą, kad pasižiūrėtų į kojas.

- Ką visa tai reiškia? - paklausė Fjora. Demetrijas palingavo galva ir gūžtelėjo pečiais:

- Tai, kad šis žmogus suparalyžiuotas. Nuostabu, jog jis dar gali kalbėti. Kaip tai atsitiko?

- Prieš metus jis nukrito nuo arklio, - atsakė madam Madlena su tokiu pasitenkinimu, tarsi pati būtų sukėlusi šį nelaimingą atsitikimą. - Nuo tada pradėjau iš tikrųjų gyventi. Baigėsi vergovės metai! Baigėsi negailestinga tironija, tiek metų viešpatavusi šioje pilyje! Dabar ir mūsų namai pasikeis! Dabar mes galėsim gyventi džiaugsmingai.

- Išėjai iš proto! Argi sumažės mūsų nešlovė dėl to, kad susigrąžinai savo kraujo būtybę? Bet juk ta, kuriai sutrukdei nužudyti mane, - irgi tavo anūkė!

- Aš puikiai žinau, kas ji! Aš dar neužmiršau Florencijos pirklio, apie kurį man papasakojo gerasis tėvas Šarujė.

- O ar netrokšti ir jos pasilikti pas save? Ji juk neapkenčia manęs visa širdimi, ir kada nors aš priversčiau ją išlaisvinti mane iš kančių.

- Aš norėčiau, kad ji būtų su manimi, - tarė Madlena liūdnai, - bet ji nenorės pasilikti. Ji per daug graži ir energinga, kad gyventų šiuoe rūsčiuose namuose. Bet nuoširdžiai tikiuosi, kad ji neužmirš savo senelės, kuri atiduoda jai dalį savo širdies.

Ji ištiesė rankas, ir Fjora su ašaromis akyse puolė jai į glėbį.

- Aš irgi neužmiršiu jūsų! Prieš kelias akimirkas aš pavydėjau Margaritai.

- Jaudinanti šeimyninė scena! - ištarė de Brevajis, griežtdamas dantimis. - Koks nuostabus vaizdas! O mane jūs užmiršote? Ar nenorite manęs pabučiuoti? Man visada patiko jaunų mergaičių glamonės. Kartais net gailėdavausi, kad nepaflirtavau su ta gražia bjaurybe Mari. Jeigu jau ji nesidrovėjo gulėti su savo broliu, kodėl negalėjo ir su manimi?

Demetrijas pagriebė už rankos baisiai įsiutusią Fjorą, kuri puolė senį su durklu. Jis atėmė iš jos ginklą, paskui atsisukęs į invalidą ir nepaleisdamas Fjoros rankos tvirtu balsu ištarė:

- Tuščiai stengiatės, mesire! Fjora turi pripažinti, kad jums atkeršijo pats Viešpats Dievas. Jo kerštas siaubingas, bet jūs jį užsitarnavote. Tegul bus pagarbintas Jo vardas! Eime, laikas vykti.

Vienas paskui kitą jie išėjo iš apvalios salės, o senasis Oberas stojo į savo juokingą sargybą. Paskutinis vaizdas, įsiminęs Fjorai, - barzdotas veidas su liepsnojančiomis iš įsiūčio akimis, iš kurių teka ašaros.

Jie iškeliavo per vidurdienio karštį. Oras tiesiog virpėjo. Aplink buvo tylu, tik staiga giedrame danguje blykstelėjo žaibas.

- Kad nors užeitų audra ir palytų! - tarė Leonarda, vėdindamasi nosinaite.

- Jums būtų gerai, o valstiečiams sulytų šieną, - tarė Demetrijas, akies kraštu stebėdamas Fjorą.

Atsisveikinusi su ponia de Brevaj ji dar nepravėrė burnos. Ji jojo sustingusiomis, nieko nereginčiomis akimis. Kai jie pasiekė posūkį, iš kur pilis dar matėsi, Fjora sustabdė arklį ir kurį laiką pastovėjo sustingusi.

Demetrijas supratingai palaukė keletą minučių, bet kadangi neatrodė, jog Fjora pajudės iš vietos, jis prijojo prie jos ir paklausė:

- Tu į kažką žiūri?

- Galbūt, bet ne taip, kaip tu manai. Aš gailiuosi, jog buvau atvykusi čionai.

- Argi neturėjome atgabenti Margaritos?

- Galėjau tai pavesti tau.

- Bet juk norėjai atkeršyti. Prisimink, kaip atkalbinėjau tave!

- Taip, pripažįstu, kad buvai teisus, Dievas pats atkeršijo. Beje, Viešpats ne visai teisingas. Jis nubaudė senį, o baisiajam diu Ameliui leido klestėti.

- Ar tai nereiškia, kad tu gailiesi, palikdama šią vietą? Galų gale ten tavo tikroji šeima ir būtų logiškiau, jeigu panorėtum gyventi su ja. Tokiu atveju gali grįžti atgal su Leonarda. Aš atleidžiu tave nuo priesaikos ir amžinai liksiu tavo draugas.

- Tu nesupranti, Demetrijau. Tai tiesa, kad buvau pasirengusi atiduoti savo širdį Madlenai de Brevaj. Senelės rankos tokios švelnios, tokios šiltos! Bet aš niekad neliksiu čia! O ir Margarita tam nepritartų, - tarė Fjora šypsodamasi.

Ir tikrai Margaritos veide pasirodė nuoskauda, kai madam Madlena švelniai pabučiavo Fjorą atsisveikindama. Matėsi, jog Margarita džiaugiasi, jog ši galbūt per daug graži moteris, kuriai ji skolinga už gyvybę, išvyksta.

- Kad ir ką kalbėtum, o ji vis dėlto diu Amelio duktė, - tarė prijojusi Leonarda. - Ir mes teisingai pasielgėme, kai patarėm madam Madlenai neprasitarti apie jūsų giminystę. Man rodos, Margarita būtų ėmusi niekinti jus, sužinojusi, jog esate jos sesuo. O jūsų, mano vaikuti, apgailestavimai praeis. Jūsų likimas ne čia.

- Žinau. Tiesiog panorau dar kartą pažvelgti į vietas, kurių daugiau nepamatysiu. Net jeigu kada nors ir grįšiu gyventi į Burgundiją.

Dabar, kai jos neslėgė pareiga atkeršyti tiems žmonėms, gyvenantiems Burgundijoje, Fjora turėjo daug laiko pagalvoti apie tai, kaip susirasti kitą burgundietį - savo sutuoktinį. Ji vėl klausinėjo savęs: nejaugi tam, kad vėl ją pamatytų, nepaisydamas pakto, sudaryto su Frančesku Beltramiu, Filipas, pakeitęs išvaizdą, grįžo į miestą, kur valdė Medičiai?.. Ir tai buvo jai daug svarbiau už pavydą Margaritos, su kuria jos niekas nesiejo.

Ji ryžtingai apsuko arklį ir uždraudė sau net mintimis grįžti į Brevajį, linkėdama savo senelei patirti nors truputį laimės su Reno diu Amelio dukterimi. Oras puikus, jai dar nėra nė aštuoniolikos metų, ir ji aistringai myli žmogų, kurio žiedas kabo jai ant krūtinės po suknele. Šią palaimingos ramybės valandėlę, kurią leido sau, ji net negalvojo apie negailestingąjį Burgundijos hercogą, esantį kažkur labai toli ir sunkiai jos įsivaizduojamą. Kodėl Dievui nenubaudus jo taip, kaip nubaudė Pjerą de Brevajį? Gandai, kurie pasiekdavo ją atvykus į Burgundiją, leido jai to tikėtis, nes Karolis Drąsusis įsigijo visą legioną priešų, trokštančių jo mirties: šveicarai, vokiečių valdovai, Lotaringijos hercogas ir ypač Prancūzijos karalius, pagrįstai garsėjantis kaip pats gudriausias iš visų diplomatų; galbūt jis pats stipriausias iš visų Karolio Drąsiojo priešų. Žmonės drįso kalbėti, kad neapykanta tarp Burgundijos hercogo ir Prancūzijos karaliaus pasibaigs tik tada, kai vienas iš jų mirs. Ir štai per šį paslaptingą monarchą - jo įvaizdis keitėsi priklausomai nuo žmonių, kurie apie jį pasakojo, - ji ir Demetrijas dabar keliavo. Bet prieš tai Fjora nusprendė įkalbėti Demetriją kai kur užsukti.

Iš pradžių jie apsistojo Bodo viešbutyje, kur pailsėjo kūnu ir siela: paklodės buvo rūpestingai išlygintos, virtuvė gausi ir įvairi, o vynuogynas, kurio šakos vyniojosi aplink sienas, teikė pavėsį. Po vakarienės, kurią jie suvalgė Fjoros ir Leonardos kambaryje su atvirais langais, pro kuriuos matėsi platūs rudi Centrinės turgavietės stogai,

Demetrijas paklausė šeimininko, metro Bodo, kuris kelias veda į Paryžių.

Kad išsklaidytų šito hercogo Karolio ištikimo tarno įtarimus, jis paaiškino, kad vyksta ten pas giminaitį, gelumbės pirklį, gyvenantį Lombardų gatvėje. Nusiraminęs Bodo paaiškino, kad geriausia joti per Dižoną ir Trua į Šampanę.

- Kalbama, - tarė metras Bodo, - kad, nutrūkus sutarčiai, karalius Liudvikas XI atakavo mūsų žemes, kur jo kariuomenė viską griauna, grobia ir degina. Taip elgiasi tik negeri žmonės, - pridūrė jis, - todėl, kad šitas karalius gerai žino, jog hercogas Karolis - tesaugo jį Dievas! - baigė Neiso apgultį.

- Miestas pasidavė? - paklausė Fjora, žinanti padėtį, bet toliau vaidinanti neseniai atvykusios užsienietės vaidmenį.

- Ir taip, ir ne. Miesto vartai buvo atidaryti jo šventenybės popiežiaus Siksto legatui, kuris paėmė valdžią Bažnyčios vardu. Nėra nei nugalėtojų, nei pralaimėjusiųjų, bet mūsų hercogas juk prarado daug žmonių ir nemažai aukso. Tuo pasinaudoti tiesiog negarbinga!

- Taip manote? - nekalta veido išraiška paklausė Demetrijas. - Flamandų pirkliai, kuriuos mes sutikom už Liono, sakė, jog hercogas, palikęs armiją, nuskubėjo į savo valdas Flandrijoje, kad suvienytų ten valstybes ir susitiktų Kalė su savo sąjungininku Anglijos karaliumi, ketindamas drauge pradėti Prancūzijos užkariavimą. Jis net norėjęs karūnuotis Reimse.

- Anglijos karalius - hercogienės brolis, - oriai atsakė Bodo. - Jis ir monsinjoras gali susitikti neturėdami jokių piktų kėslų prieš Prancūziją. Bet žmonių tokie bjaurūs liežuviai, kad jie netgi drįsta tvirtinti, girdi, jeigu karalius Liudvikas užkariaus mūsų žemes, tai tik dėl mūsų kaltės. Man rodos, tie jūsų pirkliai - baisūs liežuvautojai ir...

Demetrijas sutrukdė lietis šio žmogaus pasipiktinimui užsisakydamas dar ąsotėlį geriausio Bomo vyno, paskui, kai jis buvo paduotas, kreipėsi į savo draugus:

- Kelias aiškus. Reikia joti Dižono kryptimi, neužsukant į miestą. Mes jį apjosime, kad patektume į kelią, vedantį į Trua šiaurėje.

- O mes josime pro... Selonžė? - išdrįso paklausti Fjora, nepatenkinta savimi už tai, kad paraudo, lyg būtų kuo nors kalta. - Kai mes buvome Dižone, sužinojau, jog šita žemė irgi šiaurėje.

- Žinoma, - atsakė Leonarda, pažvelgusi į ją su užuojauta, - bet tada tektų daryti vingį.

- Didelis vingis? Aš labai norėčiau ten užsukti! - jau tvirtu balsu pratarė Fjora. - Argi ne natūralus noras bent pažvelgti į pilį, kurios vardas turėtų būti ir mano?

- Tikiesi susitikti ten mesirą Filipą? - tyliai paklausė Demetrijas. - Juk puikiai žinai, kad jis niekad nesitraukia nuo hercogo Karolio. Dabar jis turėtų būti Flandrijoje, jeigu nepasiliko su armija Liuksemburge.

- Kiek žinau, jis paliko hercogą du kartus: pirmąjį, kai mes susituokėme, antrąjį, kai jis buvo pažintas Florencijoje tuo metu, kai prastuomenė plėšė mano rūmus! Prašau tave, Demetrijau, palydėk mane iki Selonžė. Prisiekiu, tai paskutinis mano prašymas.

Didelės pilkos akys žvelgė maldaudamos ir gydytojui pasirodė, kad jos pilnos ašarų. Jo ranka ilgais pirštais suspaudė savo jaunosios draugės ranką supratingai ir raminamai:

- Ar vingis tikrai bus didelis, madam Leonarda?

- Tiksliai nežinau, bet ne mažiau kaip dvylikos ljė.

- Viena diena kelio, - patikslino Estebanas. - O dabar juk vasara: tikri niekai!

- Mes galim ir pasiklysti, - suabejojo Leonarda.

- Na ir kas, paklausim kelio, - geraširdiškai atsakė Demetrijas. - Ir tik viena diena! Mes negalim atsakyti madam Selonžė malonumo aplankyti savo valdas. Ir mes

net galėtume paprašyti ten nakvynės, - tarė jis bučiuodamas Fjorai ranką. - Kas žino, ką ten rasim?

Fjora neatsakė, bet kibirkštėlės jos akyse išdavė slaptą viltį. Jeigu šiuo metu hercogo Karolio armija lyg ir nekariauja, kodėl grafas de Selonžė negalėtų tuo pasinaudoti, kad praleistų keletą dienų namuose? Pagalvojus, kad galbūt greitai pamatys Filipą, Fjoros širdis ėmė pašėlusiai daužytis.

Antros dienos pavakare, jodami plynaukšte, apaugusia krūmais, ir nedideliu miškeliu, jie sutiko vietinį medkirtį. Paklaustas, kaip nuvykti į Selonžė, jis paaiškino:

- Tai visai netoli. Pasiekę tą palinkusį medį, išvysite nedidelį miestelį su bažnyčia ir įtvirtintą pilį.

Medkirtys už savo vertingas žinias gavo monetą, ir po kelių minučių Fjora iš tikrųjų pamatė savo vyro pilį. Ji labai susijaudino išvydusi tą bauginančiai atrodantį statinį: dešimt sargybos bokštų, kurių stogai spindėjo saulėje, saugomi ginkluotų vyrų, aukštos tvirtos sienos ir centrinis bokštas, styrantis tarsi gigantiškas ištiestas pirštas. Vadinasi, tai ir yra jos namai, jos vyro namai? Ten jis gimė, praleido savo vaikystę, o paskui paliko savo gerą, švelnią motiną, kad gyventų rūstų vyrišką gyvenimą.

- Bet nemanau, kad jis ten, - atsiduso Leonarda.

- Kodėl gi? - paklausė Fjora.

- Virš pagrindinio bokšto nėra vėliavos. Vadinasi, sinjoras išvykęs.

Fjora gūžtelėjo pečiais, slėpdama savo nusivylimą šypsena:

- Juo blogiau. Pamėginsim bent pasiprašyti nakvynės.

Viltis susitikti Filipą buvo menka, bet juk niekas negali uždrausti tikėtis.

- Manai, tau pavyks pasiekti, kad būtum pripažinta šių vietų šeimininke? - paklausė Demetrijas.

- Ne. Mes tiesiog keliautojai, išklydę iš kelio. Kaip šeimininkė aš čia įeisiu tik po ranka su savo vyru...

jeigu tik man pavyks rasti jį. Nereikia užmiršti, kad jis trokšta būti nužudytas.

- Tai sakydamas jis, žinoma, buvo nuoširdus, - nutraukė ją Leonarda, nenorinti, kad Fjora nugrimztų į šias liūdnas mintis, - bet aš tuo nepatikėjau.

- Ir aš, - tarė Demetrijas. - Esu tikras, kad jis gyvas.

Fjora dėkingai pažvelgė į juos ir suragino arklį. Dabar jai norėjosi greičiau pasiekti pilį.

Taip jie prijojo kaimą, kai iš miško, supančio šlaitą, pasirodė keletas raitelių. Sakalai, tupintys ant rankų su storos odos pirštinėmis, aiškiai liudijo, kad raiteliai grįžta iš medžioklės. Jų buvo šešetas: keturi vyriškiai, apsiginklavę labiau, negu reikia tokiai pramogai, ir dvi moterys.

Ta, kuri šuoliavo priešakyje, bučiuodama į galvą savo paukštį, buvo apie trisdešimties metų. Apsivilkusi elegantišku žydro šilko apdaru, šviesiais plaukais, supintais į kasas, pakištas po trumpu aksominiu galvos apdangalu, irgi žydros spalvos. Blyškiai melsvas vualis vos dengė jos veidą. Ji buvo labai graži, ir Fjoros širdis susigniaužė.

Medžiotojai, nepastebėję keturių keliautojų, jau jojo į pilį taip, kaip grįžtama į savo namus.

- Kas jie? - paklausė Leonarda, neslėpdama nustebimo.
- Argi mesiras Filipas nesakė, kad neturi jokių giminaičių?

- Gal tai jo svečiai, - tarė Demetrijas. - Tai visai įmanoma, jeigu šeimininko nėra namuose. Geriausia ir mums joti vidun.

Bet Fjora suraukusi antakius sustabdė jį, nes pamatė skalbėją, einančią nuo upės su krepšiu skalbinių. Ji pašaukė moteriškę.

- Atleiskite už smalsumą, - maloniai tarė Fjora, - bet aš maniau, kad pilyje niekas negyvena. Juk grafo Filipo namuose nėra, ar ne?

Tarnaitė, matyt, nebuvo labai protinga, todėl su kvailoka šypsena atsakė Fjorai:

- Tikrai jo nėra!
- O dama, kuri ką tik įjojo? Jūs žinote, kas ji?
- Na... Tai pilies šeimininkė. Ponia Beatrisė.
- Beatrisė... de Selonžė?
- Na taip.

Fjora pasijuto lyg gavusi antausį. Jos veidas plykstelėjo. Jausdama, kad tuojau pratrūks raudoti ar padarys dar ką nors beprasmiškesnio, ji įtempė pavadžius, staigiai pasuko arklį, vos nepartrenkdama skalbėjos, paskui suspaudė pentinais arklio šonus ir siaubingai šaukdama pasileido šuoliais per visą kaimą, kurį perlėkė greitai kaip patrankos sviedinys. Demetrijo balsas pasiekė ją visai iš toli, tarsi iš amžių glūdumos.

- Stok! Stok...

Sustoti? Bet kam? Tačiau net jeigu ji ir būtų norėjusi sustoti, vis tiek nebūtų įstengusi sulaikyti arklio, kuris pasileido lėkti lyg patrakęs. Paklaikusiomis akimis, priglaudęs prie galvos ausis, visas apsiputojęs, jis šuoliavo tiesiai į priekį, bet Fjora, praradusi galvą iš gėdos ir pykčio, nieko nematė ir negirdėjo, pasyviai laukdama, kad šis beprotiškas lėkimas baigtųsi mirtimi. O mirtis buvo visai netoli, kadangi arklys lėkė tiesiai į miško tankumyną, kuris gali tapti labai pavojingais spąstais.

Estebanas šoko kiek išneša žirgas vytis Fjoros, iš paskos Demetrijas, kuris būdamas apkūnus nespėjo paskui jį. Vargšė Leonarda visai atsiliko ir nepripratusi joti šuoliais ėmė raudoti. Kastilietis buvo puikus raitelis. Prigludęs prie žirgo karčių ir vydamas jį iš visų jėgų, jis mėgino sumažinti atstumą tikėdamasis pasivyti Fjorą, kol ji dar nepasiekė miško, nes puikiai suprato, koks pavojus jai gresia. Jis nerėkė, nešaukė, vengdamas dar labiau išgąsdinti paklaikusį Fjoros arklį. Vis dėlto jam pasisekė susilyginti su jaunąja moterim. Jis matė, kad ji nesipriešina ir nesigina. Tuomet, sukandęs pavadžius dantimis, Estebanas pasilenkė, griebė Fjorą į glėbį, ištraukė ją iš balno ir pasisodino priešais save. Tik tada

jis įtempė pavadžius ir sustabdė savo arklį. Fjora nuslydo žemyn beveik be sąmonės, o jos arklys, išsilaisvinęs nuo jojikės, kaip kulka įlėkė į tankumyną ir sustojo per daug nenukentėjęs, tik apsidraskęs.

Jau leidosi naktis ir keliauninkams reikėjo rasti prieglobstį. Truputį atsigavusi nuo išgąsčio Leonarda puolė rūpintis Fjora. Ji pasiūlė joti į Til Šatelio vienuolyną, kur jie galėtų pernakvoti.

- Geriausia, ką mes dabar galime padaryti - tai nusigauti tenai. Bet prisiekiu visomis pragaro jėgomis, aš savo pačios rankomis pasmaugčiau tą Filipą de Selonžė.

- Pati nieko negaliu suprasti, - pašnibždomis tarė Leonarda. - Jeigu aš kada ir regėjau tikrai įsimylėjusį vyriškį, tai buvo jis... kai išėjo iš miegamojo po pirmosios nakties. Taigi! Kitam į širdį neįlįsi! Tuo metu jis, be abejo, ją mylėjo, bet nusprendė, jog bus patogiau užmiršti, kad yra jau vedęs. Vadinasi, neperpratau jo.

Atsipeikėjusi Fjora karštai padėkojo Estebanui, paskui be kalbų sėdo ant savo jau pailsėjusio arklio.

Kai nedidelio kambarėlio vienuolyne durys užsidarė ir Fjora liko viena su Leonarda, žiūrėdama į tamsų langą ji pasakė:

- Aš patikėjau šituo žmogumi ir pamilau jį. O jis pasijuokė iš manęs, suvaidino negarbingą, šlykščią komediją. Bet ateis laikas, kai jis skaudžiai pasigailės sutikęs mane.

Tai ištarusi, ji lėtai nusiėmė nuo kaklo grandinėlę su Filipo žiedu ir minutėlę žvelgė į jį.

- Jo ištikimybės laidas! - karčiai šyptelėjo ji. Paskui ištiesė žiedą Leonardai: - Paimkite, rytoj atiduosite jį vienuolyno vyresniajam labdaros tikslams. Ir dar. Maldauju, niekada daugiau neužsiminkite man apie tą žmogų.

Ketvirta dalis

Paryžius pavojuje

Penkioliktas skyrius

Mišios Paryžiaus Dievo Motinos katedroje

Jau po mišparų, skambant varpams, išvargę keliauninkai leidosi žemyn ilga Sen Žako gatve. Rugpjūčio diena buvo nepakeliamai tvanki ir tik artėjant vakarui Paryžiuje papūtė drėgnas vėjas.

Gatvė knibždėjo žmonių. Baigėsi paskaitos mokslo įstaigose, ir visi studentai, kuriam laikui užmiršę scholastikos subtilybes, pasipylė į gatves grupėmis ir po vieną su rašalinėmis, pririštomis prie diržų, ir šauniai nusmauktomis ant šalies skrybėlėmis. Jie suko kas kur: patys protingiausi namo, o patys nerūpestingiausi į Sitė tavernas. Vieni iš jų vilkėjo gana prabangius drabužius, kiti - švarius, treti - aptrintus, bet visų jų akys žėrėjo gyvenimo džiaugsmu. Vieni laidėsi sąmojais, kiti dainavo. Staiga visi nutilo, nes iš šoninės gatvės pasirodė eskortas ginkluotų žmonių ant arklių ir keletas pėsčių seržantų, kurie vedė į Šatlė pustuzinį valkatų surištomis už nugaros rankomis.

Pasigirdo šūkčiojimai. Kai kurie piktadariai buvo pažįstami studentams, ir šie nesivaržydami drąsino juos, norėdami paerzinti miesto teisėjo kareivius.

Sitė, už Mažojo tilto, viešpatavo dar didesnis sujudimas: vyriškiai, moterys, merginos, buržua, prekiautojai sveikino vieni kitus, sustoję šnekučiavosi, o maži vaikai, pasiųsti vyno ar garstyčių, prabėgdavo pro šalį mojuodami savo indeliais. Bet, skirtingai nuo studentų, niekas nesijuokė.

- Beveik kaip Florencijoje, - tarė Fjora, - trūksta tik mūsų saulės.

- Taip, - pritarė Demetrijas, - šiandien visai apsiniaukę. Bet aš prisimenu šitą miestą šviečiant saulei, kaitresnei negu Toskanoje. O kiek mes matėme sodų!

Už Sen Žako tilto Paryžius tikrai atrodė visai gražus. Gėlynai ir nedideli sodai, priklausantys vienuolynams ar privatiems asmenims, slėpė dar pastebimas žaizdas, kurias sostinei paliko Šimtametis karas ir ypač anglų okupacija. Karolis VII, nemėgęs Paryžiaus, beveik nieko nepadarė dėl miesto, kuris, jo nuomone, per ilgai nenorėjo jo priimti. Tuo tarpu Liudvikas XI, nors ir labiau mėgo savo pilis prie Luaros negu sostinę, vis dėlto suprato, kad Paryžių reikia apginti ir atnaujinti. Tvirtovės sienos buvo sustiprintos, dvigubas griovys pagilintas, daugelį namų suremontavo buržuazija, karaliaus dėka tapusi turtinga ir įtakinga.

Paryžiuje dažnai galėdavai matyti užsieniečių, todėl Fjoros ir jos palydovų pasirodymas nesukėlė jokio smalsumo. Juo labiau kad jiems nereikėjo klausti kelio: Demetrijas anksčiau lankėsi Paryžiuje. Čia jis su broliu Teodosiju pabėgęs iš degančios Bizantijos gyveno Didžiojo Sen Martino viešbutyje. Puikios atminties dėka Demetrijas žinojo, kur kas yra. Sitė saloje jis net padarė nedidelį lankstą, kad parodytų Leonardai Paryžiaus Dievo Motinos katedrą. Ši panoro užeiti ir pasimelsti. Fjora neprisidėjo prie jos, nusprendusi palaukti priebažnyty. Sukryžiavusi rankas ji apžiūrinėjo šią puikią katedrą su karalių statulomis ir didžiuliais vienodais bokštais, tarsi kalbančiais jai apie Dievo galybę. Dievo, į kurį ji dabar žiūrėjo neigiamai kaip niekad anksčiau. Dievo - baisaus,

negailestingo, kuriam neužteko, kad iš jos atimta viskas. Jam reikėjo dar daugiau - kad ji atiduotų savo nekaltą širdį niekingam ir ištvirkusiam žmogui, išniekinusiam šventus santuokos ryšius dėl vienintelio tikslo - užvaldyti jos kūną, ir paskui iškilmingai atiduoti savo ponui jos karališką kraitį. Dideliam Leonardos apgailestavimui, Fjora daugiau nemokėjo ir nenorėjo melstis.

Kai Leonarda pasirodė pagauta įspūdžio, kurį jai padarė ši šventa vieta, Fjora įsėdo į balną ir paklausė:

- Ar toli iki Lombardų gatvės?

- Ne, reikia tik perkirsti Senos kilpą - ir mes beveik vietoje. Tau patinka Paryžius?

- Nežinau. Tai, be abejo, gražus miestas, bet, rodos, čia truputį trūksta oro.

- Tu tiesiog pavargusi, o ir oras...

Jie jojo dideliu mediniu tiltu, paskui Notr Damo tiltu, pačiu naujausiu Paryžiuje. Jį pastatė Karolis VI, Liudviko XI senelis. Ten, kur buvo malūnai, sklido dundesys, nes ratai pliaukšėjo per vandenį tai pakeldami, tai išliedami jį spindinčiomis srovėmis. Perkirtę Seną, jie pateko į plačią aikštę. Įspūdingas statinys su aukštomis arkadomis ir varpinėmis viršuje kilo prie upės iš rytų pusės.

- Tai Gynėjų namai, - paaiškino Demetrijas. - Juose posėdžiauja miesto patarėjai. O čia Grevo akštė. Joje visuomet pilna negociantų, krovikų, pervežėjų, netgi smuklininkų, perkančių čia vyną statinėse. Tai pati judriausia Paryžiaus vieta, kur linksminamasi ir, deja, vykdomos mirties bausmės.

- Dieve, o kas tai per baisus kvapas! - paklausė Fjora, užsiimdama nosį.

- Jis sklinda iš odos raugyklų, kurias matai šioje pusėje, o šalia yra Didieji mėsos prekybos namai. Man rodos, Fjora, kad šiandien tu ypač kaprizinga: versliniame Florencijos centre irgi ne rožėmis kvepia. Ir ten, ir čia

švelniosios damos naudoja aromatingąsias medžiagas. Padovanosiu tau jų.

Pagaliau jie pakliuvo į vietą, kur kryžiavosi tokios siaurutės gatvelės, kad namų stogų kraštai beveik lietėsi vieni su kitais.

Vidury gatvės buvo iškastas nutekamasis griovys, tačiau atliekos įstrigdavo jame ir jų smarvės negalėjo nustelbti malonūs kvapai, sklindantys pro atvirus langus iš virtuvių.

Fjora truputį nusiramino pamačiusi, kad Lombardų gatvė gana graži. Čia daugiausia matėsi turtingi namai su gražiomis įvairiomis iškabomis, priklausantys komersantams iš Genujos, Milano, Venecijos ar Florencijos. Namuose buvo įsikūrę bankai, keitimo ir net palūkininkų kontoros.

Anjolo Nardi, kuris buvo Frančesko pieno brolis ir jo atstovas Prancūzijoje, kontora stovėjo tarp Lombardų ir Sen Marteno gatvių, priešais bažnyčią. Tai didelis gražus pastatas, kuriame gyveno šeimininkas, buvo bankas ir plonos gelumbės sandėlys.

Fjora ir Leonarda truputį pažinojo Anjolą Nardi. Jos matė jį prieš septynerius metus, kai šis lankėsi centrinėje kontoroje Florencijoje, ir prisiminė, kad jis pilnokas, neaukštas, linksmas ir judrus brunetas, mėgstantis skaniai pavalgyti bei išgerti, trumpiau kalbant - malonus žmogus, apie kurį Beltramis sakė: kilnus, doras ir sumanus.

Vėliau jos sužinojo, kad Anjolas Nardi vedė jauną paryžietę, garsaus miesto gelumbininko dukterį Anjelą Peren.

Vos tik keliautojai nulipo nuo arklių, Anjolas - abi moterys iš karto pažino jį - pribėgo ištiesęs savo trumpas putlias rankas, o plati šypsena tiesiog spinduliavo jo gerame veide.

- Dona Fjora! Dona Leonarda! Pagaliau atvykote! Neįsivaizduojate, kaip jūsų laukiau! Buvau net išsigandęs, ar jums ko neatsitiko kely!

Jis išbučiavo abi su broliška įkarščiu, kaip savo seseris.

- Tu pažinai mus? - nustebo Fjora, nejučia ir su malonumu prabildama toskaniečių tarme ir sakydama "tu", kaip buvo įprasta Florencijoje.

- Iš pradžių aš pažinau doną Leonardą. O tu, Fjora, labai pasikeitei. Prisiekiu visais šventaisiais, tu, be jokios abejonės, pati gražiausia mergina Florencijoje!

Ir jis dar kartą ją išbučiavo vaikiškai džiaugdamasis.

- Tai jūs mūsų laukėte? - paklausė Leonarda.

- Kurgi ne! Ir jau seniai! Mesiras Donatis, kuris dabar tvarko vargšo Frančesko reikalus, atsiuntė man pranešimą su sinjoro Lorenso laišku, suteikdamas man tuo didelę garbę.

Tada jis pasisuko į Demetriją ir labai mandagiai pasveikino jį:

- Mesire Laskari, sveikinu atvykus į mano kuklius namus, jus ir jūsų štalmeisterį.

Paskui pribėgo Anjela, prilaikydama šnarančius šafrano spalvos sijonus. Kartu su vyru jie sudarė gan neįprastą porą: brunetas ir blondinė, beveik vienodo ūgio, tokie pat apvalučiai. Ji turėjo gražią veido spalvą, buvo truputį nudegusi ir priminė medaus statinaitę. Jos mielas veidas, žydinčių linų spalvos akys švietė sveikata ir gera nuotaika. Ji pabučiavo Fjorą kaip savo jaunesniąją seserį - Anjela buvo daug jaunesnė už savo vyrą, - o Leonardą pagarbiai ir tuo labai įtiko senai panai.

- Ką sau mano metras Anjolas, laikydamas jus gatvėje viso kvartalo kūmučių akyse, užuot pakvietęs į namus! Eime! Eime! Jums tiesiog būtina dabar gerai pavalgyti, pailsėti, o jau rytoj mes švęsime...

- Švęsime? - paklausė Fjora. - Bet ką?

- Jūsų atvykimą! Mes taip ilgai laukėme!

- Turėjome sutvarkyti šiokius tokius reikalus Burgundijoje, - tarė Fjora. - Tai užtruko ilgiau, negu tikėjomės. Ir be to, mes nežinojom, kad laukiate.

- Nekantriai! Jau pradėjom baimintis. Mesiras Donatis ir sinjoras Medičis savo laiške papasakojo, kokios baisios

nelaimės užgriuvo jus. Vienintelis mūsų troškimas - padėti kuo galime.

Tai pasakiusi Anjela paėmė abi moteris už parankių ir nusivedė link laiptų, vedančių į svetainę. Namo interjeras atitiko šeimininkę: jaukus, gaivus, spindintis flamandiška švara. Salėje buvo aukštas židinys, ant kurio stovėjo šventųjų figūrėlės, ant sienos, priešais langus, kabėjo didžiulis kilimas. Servante buvo sudėti sidabro indai, Venecijos stiklo bokalai, subtilios majolikos statulėlės iš Italijos. Atrodė, kad atsidūrei kokioje pilyje. Ant raižyto ąžuolo kėdžių gulėjo pūkinės pagalvėlės, apvilktos ryškiai raudonu aksomu. Aukštose žvakidėse stovėjo balto vaško žvakės, o prieš užgesusį židinį - milžiniška varinė vaza su baltais bijūnais ir leukonijomis, nuo kurių sklido sodo aromatai. Tarnaitės vilkėjo dailiai išlygintomis žydromis suknelėmis, o jų baltutėliai galvos apdangalai ir prikyštės atrodė tik ką išimti iš spintos.

Šitame puikiai sutvarkytame name buvo ir prausimosi kambarys su daugybe ąsočių, dubenų ir dideliu kubilu. Fjora su malonumu išsimaudė šiltame vandenyje ir nusiprausė nuostabiai kvepiančiu venecijietišku muilu. Dvi tarnaitės padėjo jai su neslepiamu entuziazmu, kuris, beje, iš karto dingo, kai eilė praustis atėjo Leonardai. Tuo metu Fjora, susisupusi į paklodę ir apsimovusi lengvas basutes mediniais padais, išėjo į sodą tiesiai iš prausimosi kambario ketindama pakliūti į namą pro užpakalines duris ir pakilti į savo kambarį, tačiau vos neatsitrenkė į jaunuolį vienomis kelnėmis. Jis švelniai glaudė prie krūtinės indelį su žydinčiu baziliku. Baisiai nustebintas susitikimo su Fjora jis išmetė iš rankų indelį, kuris pažiro šukėmis. Bet jaunuolis net neatkreipė į tai dėmesio. Jis sustingo vietoje tarsi apimtas ekstazės, bet vis dėlto įstengė ištarti:

- Dėl Dievo meilės, sakykite, ar jūs tikra, ar ne?

- O kodėl neturėčiau būti tikra? - linksmai paklausė Fjora.

- Jūs panaši į regėjimą! Jūs tokia graži... tokia graži kaip šventoji bažnyčioje!

- Nusiraminkite, aš ne šventoji, jūs man teikiat per daug garbės. Bet jeigu būčiau jūsų vietoje, nedelsdama persodinčiau vargšą baziliką į kitą indelį.

Jaunuolis nusileido iš dangaus į žemę. Nežemiška būtybė prabilo visai apie žemiškus dalykus.

- Jūs manote?

- Esu tikra. Be to, norėčiau, kad užleistumėt kelią. Man reikia į savo kambarį apsirengti.

- Aš... taip, žinoma, žinoma. Atleiskite man, - tarė jis, pasitraukdamas į šalį. - Bet būkite atsargi, nesusižeiskite į šukes.

Nusišypsojusi ji įėjo pro duris. Jaunuolis stovėjo nejudėdamas ir žvelgė jai įkandin. Kai Fjora darė duris, jis sušnibždėjo:

- Aš vardu Floranas.

Ji sustojo nustebusi:

- Labai gražus vardas. Neužmiršiu jo, nes primena mano miesto - Florencijos - pavadinimą.

Rodės, tai turėjo būti malonu jaunuoliui didžiulėmis rudomis akimis, tačiau jis staigiai paniuro.

- Vadinasi, jūs ta dama, kurios buvo laukiama? Aš iš pradžių nepagalvojau apie tai ir prašau man atleisti.

- Atleisti? Už ką?

- Na... už tai, kad elgiausi kiek familiariai, kad drįsau...

- Jūs nepadarėte nieko, kas galėtų šokiruoti moterį! Nuoširdus komplimentas visuomet malonus. Jūs buvot nuoširdus?

- O taip!

- Tada dėkoju! O dabar prašom pasirūpinti šituo vargšu augalėliu.

Susitikimas pralinksmino Fjorą. Vėliau ji sužinojo, kad jos garbintoją pasiuntė pas Anjolą Nardi tėvas Gošė de Gošua, pinigų keitėjas. Jaunuolis turėjo išmokti subtilaus

banko sandorių meno, tačiau jį daug labiau traukė darbas sode, ir jis čia išeikvodavo daug daugiau pastangų ir entuziazmo negu prie rašomojo pulto. Jo keistą aprangą nulėmė karštis, per kurį jis turėjo apkirpti gyvatvorę, o baziliką rankose - jo pareigos virtuvėje.

- Tai labai mielas jaunuolis, - tarė Anjolas, - bet gana uždaro būdo, ir tik mano žmona jį supranta.

Bet Fjora greitai pamiršo Floraną. Paryžiaus atmosfera jai atrodė keista. Pakeliui į Nardi namus ji ir jos draugai sutiko daug kareivių, o kai ji rengėsi vakarienei, išgirdo vakaro varpus ir iš karto po to ragelio trimitavimą, skelbiantį, kad uždaromi vartai, nors iki nakties dar buvo toli. Demetrijas irgi atkreipė į tai dėmesį, o per vakarienę, kai visi susirinko doroti kepto paršiuko ir puikių makaronų su baziliku - Floranas vis dėlto atnešė jį į virtuvę, - kurie buvo kulinarinio Anjelos meno viršūnė, graikas paklausė namo šeimininko:

- Prie Sen Žako vartų mus ilgai tardė prieš praleisdami, o paskui mes sutikom nemažai ginkluotų žmonių. Leonarda Paryžiaus Dievo Motinos katedroje matė daug besimeldžiančių moterų. Vartai buvo uždaryti labai anksti. Argi Paryžiui gresia pavojus?

Maloniu Anjolo veidu nuslinko šešėlis. Jis nustojo pjaustyti kepsnį ir pažvelgė į kiekvieną iš savo svečių.

- Man gaila, kad šį malonų vakarą teks apie tai kalbėti. Aš taip norėjau rytoj iš ryto surengti šventę jūsų atvykimo proga. Nors gal taip ir geriau, jei dabar iš karto jus supažindinsiu su situacija, kuri yra susidariusi.

- Todėl, kad situacija, kaip čia pasakius... sudėtinga? - atsargiai paklausė Demetrijas.

- Jūs teisingai apibūdinote. Dabar Paryžiui niekas negresia, bet greitai viskas gali pasikeisti. Mūsų laukia naujas anglų įsiveržimas. O juk liūdnai pagarsėjęs Šimtametis karas baigėsi vos prie dvidešimt metų!

- Pakeliui mes girdėjome, kad karalius Eduardas perplaukė Lamanšą. Ar nežinote, kur jis šiuo metu?

- Per kokį trisdešimt ljė nuo čia - Perone!

- Taip arti? - paklausė Fjora.

- Taip, madona, taip arti. Ir jis ne vienas: Karolis Drąsusis kartu su juo.

- Bet, - vėl pradėjo Demetrijas, - aš maniau, kad hercogas Flandrijoje?

- Taip jis ten buvo - Briugėje, mėgino išplėšti papildomą pagalbą sidabru ir žmonėmis. Dėkui Dievui, negavo nei vieno, nei kito. Flamandams nusibodo mokėti už nesibaigiančius karus, o savo kraują jie brangina dar labiau. Tada hercogas nuvyko į Kalė, kad ten susitiktų su savo svainiu*, kuris, reikia pasakyti, labai nusivylė pamatęs jį, lydimą nedidelio penkiasdešimties žmonių eskorto, o tikėjosi armijos, kuri padėtų jam okupuoti Prancūziją. Bet Karolis Drąsusis kontratakavo jį tvirtindamas, kad Eduardas nieko nesuprato ir kad jis turėjo išsilaipinti Normandijoje, kad susijungtų su Bretanės hercogu, taip pat, kad jo paties armija buvo Liuksemburge ir turėjo netrukus aneksuoti Lotaringiją. Jis netgi pasiūlė naują susitikimą: tegul anglai įžengia į Šampanę, o jis žygiuodamas iš Lotaringijos susitiktų su juo Reimse, kur Eduardas būtų karūnuotas Prancūzijos karaliumi.

- Bet juk tai beprasmiška!

- Ne taip jau labai, bet jie nepagalvojo apie karalių Liudviką. O be armijos, karalius Liudvikas turi tai, kas neduota nė vienam jo priešininkui - savo genialumą. Kaip tik Liudviko genialumu ir pasitiki paryžiečiai. Karaliaus genialumas gina mus nuo anglų armijos. Manau, karalius sugebės supykdyti Karolį Drąsųjį su Eduardu.

- O kur jis dabar? - paklausė Fjora.

- Kompjene, ten jo štabas.

- O... armija stipri?

- Apie penkiasdešimt tūkstančių žmonių, beveik du kartus didesnė negu anglų, bet karalius tausoja savo

* Karolis Drąsusis vedė Margaritą Jorkietę, Eduardo seserį.

kareivių kraują. Jis mieliau užmoka auksu, gudrauja, meilikauja, kad tik nereikėtų stoti į mūšį.

- Vadinasi, jis bailys? - su panieka tarė Fjora.

- Visai ne, ir jis tai įrodė, patikėkite manimi. Jis, be abejo, stos į mūšį, jei tai bus vienintelė galimybė apginti Paryžių, bet jis tikisi, kad to neprisireiks.

- Šiaip ar taip, jeigu jo armija stipri...

- Ji nebus tokia prieš anglus, sudariusius sąjungą su Burgundija ir... Bretane, todėl, kad Bretanės hercogas, jeigu pamatys, jog karaliaus padėtis sunki, smogs jam į užnugarį. Jis visuomet buvo anglų draugas.

Tai pasakodamas Anjolas supjaustė paršiuką ir įdėjo kiekvienam po gabalėlį. Kurį laiką visi nutilo užkandžiaudami. Kaip ir kiti, Fjora valgė su malonumu, bet greitai jos apetitas sugedo. Padėjusi peilį ir nusišluosčiusi pirštus į servetėlę paklausė:

- O Kompjenas toli nuo čia?

- Už kokių dvidešimties ar trupučio daugiau ljė, - atsakė Anjolas.

- Ach.

Ji neištarė daugiau nė žodžio, bet Demetrijas suprato, kad ji kažką skaičiuoja galvoje: iš trisdešimties atėmus dvidešimt, bus dešimt, o tai nedaug geram žirgui. Kad apsaugotų ją nuo eilinio nusivylimo, Demetrijas kreipėsi į namų šeimininką:

- Jūs minėjote, kad su Karoliu Drąsiuoju buvo tik apie penkiasdešimt žmonių, kai jis atvyko į Kalė?

- Taip. Didžioji armijos dalis liko tarp Liuksemburgo ir Lotaringijos, vadovaujama maršalo Liuksemburgiečio ir grafo de Kampobaso, Neapolio kondotjero, perbėgėlio iš Lotaringijos armijos, kurį hercogas Karolis prisiviliojo prieš dvejus metus.

- Perbėgėlis? Švelniai pasakyta! Gal jis tiesiog išdavikas? - paklausė Estebanas su panieka, kuri sukėlė Fjoros šypseną.

- Tam tikra prasme, bet ne visai. Kondotjeras paprastai ištikimesnis pinigams, o ne priesaikai. Jis tarnauja, kol jam už tai moka.

Visi pakilo nuo stalo, ir Anjolas paėmė Demetriją už parankės.

- Manau, jūs norite kuo greičiau susitikti su karaliumi Liudviku?

- Žinoma, nors jis dabar tikriausiai labai užimtas.

- Kad priimtų gerą gydytoją? Galiu patikinti, jog esate nekantriai laukiamas.

- Jis manęs laukia?

- Žinoma. Jam pranešta, kad jūs turite atvykti.

- Tada iškeliaujame rytoj! - sušuko Fjora ir jos skruostus užliejo raudonis.

- Jaunai damai, o ir apskritai damai ne vieta karo stovykloje, - tarė Anjela. - Būsiu laiminga, jeigu paviešėsite pas mane dar bent kiek! Ir per tą laiką pamatysime, kaip pakryps reikalai. Mūsų karalius gali išvengti karo, bet šiuo metu visur pilna kareivių.

- Dalykas tas, kad... mes niekad neišsiskirdavom!

- Išsiskyrimas bus neilgas. Kompjenas netoli nuo čia, ir be to, karaliui gali nepatikti moters pasirodymas.

- Dviejų moterų, - patikslino Leonarda. - Aš niekad nepalieku donos Fjoros.

- Anjela teisi, - palaikė savo žmoną vyras. - Stovykloje vieta tik tam tikro amato moterims. Jums geriau likti čia.

Bet jie neįtikino Fjoros. Juk nepasakys ji šitiems mieliems žmonėms, kad yra sudarius su Demetriju krauju sutvirtintą sutartį nužudyti hercogą Karolį. Kompjene abu kovotojai už teisybę priartės prie savo tikslo, o tai, ką Fjora dabar sužinojo, tik dar labiau sustiprino jos pasiryžimą. Nužudyti Karolį Drąsųjį - reikštų ne tik atkeršyti jam, bet ir išgelbėti Paryžių, Prancūziją nuo didžiulės grėsmės, kurią sudarytų anglų ir Burgundijos susijungusios armijos. Ji tik akimirkai pagalvojo apie tai,

kad drauge galės susitikti su Filipu, galbūt lydinčiu savo hercogą. Bet ji tučtuojau atmetė šitą mintį, kaip ne laiku šovusią į galvą, nes neapykanta ir aistra - blogi patarėjai. Šiuo metu Fjora naiviai manė, kad neapkenčia Filipo taip pat stipriai, kaip kažkada mylėjo.

Rytą, nedaug temiegojusi, Fjora pabudo ir pamatė, kad kambarys tuščias, bet paskui prisiminė, jog Leonarda žadėjo eiti ankstyvųjų mišių. Fjora atsikėlė ir kol svarstė, kuo apsivilkti, išgirdo šauksmus už lango. Tai, ką išvydo, mirtinai išgąsdino ją: būrelis žmonių nešė Leonardą, kuri skausmingai dejavo. Fjora, užsimetusi pirmą pasitaikiusią suknelę, puolė prie laiptų. Ji pribėgo kaip tik tuo momentu, kai žmonės nešė Leonardą į namo vidų.

- Nesijaudinkite! - sušuko jai Anjela, prilaikydama Leonardos galvą. - Atrodo jai sulaužyta koja, bet gyvybei pavojus negresia.

- Kas jai atsitiko?

- Išeidama iš bažnyčios ji paslydo ir atsitrenkė koja į vežimo ratą. Jai labai skauda.

Vargšė Leonarda tikrai buvo išblyškusi kaip drobė, iš jos akių tekėjo ašaros, kurių ji neįstengė sulaikyti. Apimta nevilties ji sugriebė pribėgusio Demetrijo ranką:

- Jūs nenupjausite man kojos? - paklausė maldaujamai. - Nepadarysite iš manęs invalidės?

- Prašau jus nusiraminti. To nebus. Reikia apžiūrėti jūsų koją.

- Bet juk jūs turite iškeliauti!

- Iškeliausiu vėliau, štai ir viskas! Karalius manęs laukia jau seniai, palauks dar truputį. Tikiuosi, nemanote, kad paliksiu jus tokioje būklėje?

Leonardą paguldė į jos su Fjora lovą. Demetrijas paragino jaunąją moterį:

- Padėk man. Pirmiausia reikia ją nuauti.

Leonardos pėda buvo išsukta, ir ji kentė baisų skausmą. Nuauti batą buvo gana lengva, bet kojinę teko

perpjauti. Ji buvo kruvina ir suplėšyta kaulo skeveldros. Žaizda neatrodė didelė ir kraujavo nesmarkiai.

- Atviras lūžis, - tarė gydytojas. - Labai skausmingas. Ponia Anjela, ar negalėtumėte pastatyti stalą ir aptiesti jį paklode?

- Žinoma. Padarysiu viską, ką liepsite. Aš taip pat įsakysiu atnešti medinių lentučių ir plonos drobės juostų.

- Velniai griebtų, susirgti pas jus - tikra laimė, - tarė Demetrijas šypsodamasis, - nes jūs išmanote daugiau negu kai kurie mūsų studentai. Būkit gera, dar parūpinkite pilną dubenį miltų ir vandens, taip pat pašaukite mano tarną, jeigu jį rasite.

Anjela išlėkė kaip strėlė. Greitai ji grįžo vesdamasi su savim pusę savo tarnaičių, taip pat Estebaną, nešinus daiktais, kurių prašė gydytojas. Per tą laiką graikas rado savo krepšiuose beveik visas reikalingas gydymo priemones. Lorenso Puikiojo nepaprasto dosnumo ir savo vešlaus sodo Fjezolėje dėka jis turėjo sukaupęs puikią nešiojamąją vaistinėlę, kurioje buvo daugiau farmacinių preparatų negu geriausioje Paryžiaus ligoninėje, kurios pilkos liūdnos sienos kilo priešais Paryžiaus Dievo Motinos katedrą.

Leonardą, drebančia ranka įsikibusią į Fjoros ranką, paguldė ant stalo, po galva pakišo pagalvių. Ji virpėjo iš baimės ir skausmo, nors ir raminama bei drąsinama savo auklėtinės. Ji su dėkingumu prarijo du šaukštus opijaus preparato su medumi, kurio davė Demetrijas. Skausmas kiek atlėgo. Bet kai gydytojas staigiu ir tiksliu judesiu atitaisė išsuktą pėdą, Leonarda garsiai suriko ir prarado sąmonę.

- Šitaip jai geriausia, - tarė gydytojas. - Reikia tai išnaudoti.

Dvi tarnaitės laikė Leonardą už pečių, Estebanas skersai užgulė jos kūną, o Demetrijas, praplovęs žaizdą, stipriai patraukė koją, atstatydamas kaulą į vietą. Paskui uždėjo įtvarą ir subintavo koją ilgomis drobės juostomis

prieš tai jas pamirkęs vandeniu atskiestais miltais. Išėjo konstrukcija, laikanti koją nejudamoj padėty, o prie jos galo gydytojas, kai nelaimingąją paguldė į lovą, prikabino didelį akmenį. Procedūros metu moteris du kartus atsigavo ir vėl prarado sąmonę. Kai viskas buvo atlikta, ji giliai užmigo, prarijusi prieš tai dar vieną opijaus dozę.

- Jums dabar negalima miegoti drauge, - tarė Anjela Fjorai. - Įsakysiu atnešti dar vieną lovą.

- Atiduokite jai mano kambarį, - pasiūlė Demetrijas. - Aš miegosiu arklidėje kartu su savo tarnu. Vieną naktį...

- Tu vis dėlto ketini vykti? - paklausė Fjora, nerimaudama dėl to, kad turės išsiskirti su tokiu patikimu draugu.

- Jeigu naktį bus geras oras, reikės vykti. O ligonę dabar gydys pati gamta.

- Ir kiek laiko ji gydys?

- Kokias šešias savaites... Bet nesirūpinkite, - tarė jis, pamatęs, kaip ištįso jos veidas, - aš grįšiu anksčiau. Kai tik pagydysiu karalių, jis, be abejo, leis man išvykti.

- Nelabai šito tikėkitės! - metė Anjolas, ką tik grįžęs namo. - Jeigu patiksite mūsų karaliui, jis taip lengvai jūsų nepaleis.

- Aš jam viską paaiškinsiu. Beje, metre Anjolai, man rodos, kad jūs nemažai žinote apie karaliaus įpročius ir politiką.

- Ir jus stebina, kad paprastas pirklys, be to, užsienietis, kalba apie tokius dalykus, kuriuos natūraliau būtų išgirsti iš kokio nors monarcho patikėtinio?

- Tai nestebintų manęs Florencijoje, kur visi daugiau ar mažiau kišasi į valstybės reikalus. Bet karalystėje, kuri, rodos, valdoma tvirtos rankos...

- Taip ir yra. Galite neabejoti. O ar nepasivaikščiojus mudviem po sodą, kur niekas netrukdys pasikalbėti, be to, ir oras ten puikus?

Praeidamas pro virtuvę negociantas įsakė tarnaitei atnešti jiems šalto vyno į sausmedžių ir kartuolių pavėsinę, kuri buvo viena iš sodo puošmenų. Kita puošmena - rožynas, kurį Floranas prižiūrėjo kaip rūpestinga motina. Jis kaip tik pjaustė nuvytusius žiedus, kai abu vyriškiai įžengė į jo teritoriją.

- Tu praleidi sode daugiau laiko negu už rašomojo pulto, - atsidusęs tarė Nardi.

- Bet mesire, man labiau patinka rūpintis gėlėmis negu komerciniais popieriais.

- O ką pasakys tavo tėvas? Jis atsiuntė tave čia ne tam, kad pasidarytum sodininku.

- Aš pakankamai daug studijuoju komerciją, kai nebūna darbo sode. O čia darbuotis man taip malonu.

Anjolas švelniai suvėlė vaikino plaukus, kurie ir taip jau buvo išsiplaikstę:

- Pakalbėsime apie tai vėliau. O dabar būk geras, eik ir imkis savo tiesioginių pareigų. Man reikia pasikalbėti su šituo sinjoru.

Floranas iš karto nuėjo, ir abu vyrai ėmė lėtai vaikštinėti alėjomis, kurių takai buvo pabarstyti smėliu. Niekur nesimatė nė vienos piktžolės.

- Skirtingai negu jo tėvas karalius Karolis VII, kurio siela dabar Viešpaties rankose, mūsų karalius Liudvikas apsupo save paprastais žmonėmis, ir dalį jo tarybos sudaro tokie kaip aš, buržua. Mes galim jam nušviesti tikrą šalies komercijos padėtį, taip pat ir tai, kas vyksta mūsų miestuose. Aš vienas iš pirmųjų užsienio pirklių, kurie ėmė gyventi Paryžiuje. Man atiteko dalis karaliaus draugiškumo, kurį jis jautė vargšui Frančeskui Beltramiui. Šis yra padaręs karaliui vieną paslaugą banko reikaluose, žinoma, ne tokio masto kaip Medičis, bet niekad to nepasigailėjo. Ir aš taip pat.

Žanetona, pati jauniausia tarnaitė, atnešė vyrams vyno. Ji pripildė taures ir padavusi jas dingo. Nors karštis stiprėjo, tačiau pavėsinėje buvo visai smagu. Anjolas

išgėrė gurkšnelį vyno, nusišluostė burną servetėle, gulinčia ant padėklo, ir tęsė:

- Aš nesu pakeltas į patarėjo rangą, kaip mano bičiulis Žanas de Pari, bet pasitaikydavo, kad gaudavau tam tikrų pavedimų. Be to, turėjau garbės lydėti mesirą Liudviką de Marazeną ir savo draugą Žaną de Pari, kai jie praeitais metais keliavo pas hercogą Renė II Lotaringietį, kad atnaujintų seną draugystės sutartį su juo, kurią jis pažeidė Burgundijos hercogo nurodymu.

- Jo nurodymu? Ką tai reiškia?

- Hercogas Renė dar jaunas, jam tik dvidešimt ketveri metai, ir jis labai nepatyręs. Karolis Drąsusis su panieka vadina jį "kūdikiu", bet tai malonus ir drąsus žmogus, kuris, beje, neturėjo valdyti Lotaringijos. Tik dėl ankstyvos savo pusbrolio hercogo Nikolaso mirties prieš trejus metus jis gavo karūną ir karalius Liudvikas iš karto pasirašė su juo draugystės sutartį, kas, be abejo, labai nepatiko Karoliui Drąsiajam.

- Ko gi jis griebėsi, kad priverstų jaunąjį hercogą atsisakyti sutarties?

- O! Tai buvo visai nesunku, turint omeny jaunuolio tiesų ir garbingą būdą. Feri de Vodemonas, jo tėvas, ir net Jolanda Anžujietė, jo motina, buvo skolingi daug pinigų hercogo Karolio Drąsiojo tėvui hercogui Pilypui. Karolis priminė Renė apie senus vekselius, ir Renė leidosi apgaunamas. Tačiau greitai jis suprato, ką reiškia sąjunga su Burgundijos hercogu. Jis turėjo atiduoti savo pavojingam sąjungininkui keturis savo miestus - Epinalį, Darnėjį, Preni ir Nevšato, su teise laikyti ten garnizonus bei skirti gubernatorius.

Tai reiškė, kad burgundietis paims Lotaringiją į savo gniaužtus ir tik vienas Dievas žino, kokie jie stiprūs. Atiduoti kaip užstatas miestai neįstengė išsilaisvinti. Kai Karolio Drąsiojo kariuomenė patraukė į Liuksemburgą ir Tionvilį, hercogas Renė sudarė sąjungą su šveicarų kantonais, kurie irgi turėjo kuo skųstis ir kurie tik

išsilaisvinę nuo Karolio Drąsiojo favorito Pjero de Hagenbacho, įžengė į Franš Kontė. Renė II galutinai pribrendo tam, kad patektų į Liudviko rankas, o niekas be jo nesugeba taip mitriai rinkti vaisių, kuriuos sunokina kiti.

- Suprantu. O kas gali įvykti šiuo metu?

- Čia nieko negalėčiau pasakyti. Gal sužinosite ką Kompjene.

- Aš tikėjausi, kad lydėsite mane į ten. Esu užsienietis ir jūsų protekcija man labai praverstų.

- Jums to tikrai nereikia. O dėl kelių, tai rytoj duosiu jums kaip vedlį Floraną. Jis puikiai pažįsta tas vietoves. Pats privalau likti čia, nes rytoj Gynėjų namuose mesiras Roberas d'Etuvilis, Paryžiaus teisėjas, kviečia korporacijų vadovus ir svarbiausius buržua, kad aptartų klausimą, kokią jie galėtų suteikti pagalbą, jeigu prasidėtų miesto apgultis.

- Karinis pasitarimas? Gal situacija daug rimtesnė, negu jūs man sakote?

- O ne: nieko nuo jūsų nenuslėpiau, bent jau to, ką žinau, tačiau sena lotynų patarlė moko: nori taikos - ruoškis karui. Būtent tai ir ketiname daryti.

Anjolas Nardi ir Demetrijas dar ilgai šnekučiavosi gurkšnodami vyną. Tai buvo brangios akimirkos, suartinančios žmones ir darančios gyvenimą malonesnį. Visuose namuose viešpatavo tyla ir ramybė. Anjela ir Fjora dėliojo ką tik išlygintus skalbinius, Leonarda miegojo nejausdama skausmo. Estebanas irgi miegojo arklidėje ant šiaudų, negocianto kontorose skrebėjo žąsies plunksnos. Tik vienas Floranas svajojo. Sėdėdamas ant laiptų pakopos, jis žvelgė į Fjorą, kuri šnekučiuodamasi su šeimininke perdavinėjo jai krūveles staltiesių ir servetėlių, o ši jas krovė į skrynias. Vilkinti paprasta balto lino suknele, plaukais, supintais į storą kasą, ji dabar ypač buvo panaši į pasakų princesę, ir jaunuolis

ryte rijo ją žvilgsniu. Bet Fjora to net nepastebėjo. Tuo tarpu Anjela pamatė godžias jaunuolio akis ir supyko.

- Tau ką, nėra kas veikti! Maniau, dirbi sode!

Floranas nenorom pakilo ir subumbėjo:

- Metras Anjolas sėdi pavėsinėje su aukštu žmogumi ir prašė jiems netrukdyti.

- Be abejo, tam, kad imtumeisi plunksnos! Eik, nusiprausk rankas, susišukuok ir grįžk prie savo pulto. Pradedu gailėtis, kad patikėjau tau sodą.

Floranas išėjo vis dar gręžiodamasis į Fjorą, kurią širdyje vadino "puikiąja dama". Anjela gūžtelėjo pečiais ir su gailesčiu tarė:

- Šitas jaunuolis visai pametė dėl jūsų galvą, mano brangioji. Bijau, kad jis dabar niekam netinkamas.

- Jis užmirš mane, kai tik išvažiuosiu! Deja, dėl brangiosios Leonardos kojos teks pabūti čia dar kurį laiką, o mes jus tikriausiai jau nuvarginome.

- Nuvarginote? Dieve mano! Man tikras malonumas jūsų viešnagė! Jeigu ne šitas nelaimingas atsitikimas, dėl kurio turėsiu laimę jus matyti, būtumėt palikę mus jau šiandien, ar ne?

- Taip. Mesiras Laskaris man labai brangus, ir mes niekuomet nesiskiriame. Jis, galima sakyti, užėmė mano brangiojo tėvo vietą, kurio paveikslas nuolat lydi mane.

- Žinoma. Bet ar nebūtų geriau, jeigu tėvo vietą užimtų sutuoktinis?

- Aš taip nemanau, o ir nenoriu šito. Meilė atneša daugiau kančių negu džiaugsmo. Paklauskite jaunojo Florano.

- Norėčiau išsiųsti jį į Siursenė, kad atauštų. Šiandien vakare pakalbėsim apie tai su vyru.

Bet jai neteko apie tai pakalbėti, nes Leonardos būklė pasirodė esanti visiškai patenkinama, ir kitą dieną Demetrijas bei Estebanas atsisveikino su Nardi namų gyventojais. Floranui buvo pavesta palydėti juos iki Kompjeno.

Jam teko sutikti, bet kai reikėjo išvykti, jaunuolio akys buvo raudonos ne tiek nuo nemigos, kiek nuo ašarų. Sėsdamas ant mulo jis pažvelgė į Fjorą tokiu graudžiu žvilgsniu, apie kurį ji nė neįtarė, įsigilinusi į savo pačios išgyvenimus. Viena nekėlė abejonių - jai buvo sunku, kad Demetrijas išvažiuoja be jos. Gal jis atsidurs visai netoli nuo Burgundijos hercogo, pakeitusio visą jos gyvenimą. Fjora jautė, kad per šias ilgas dienas labiau, negu manė, prisirišo prie šito mokyto, nekalbaus ir uždaro vyriškio, pasirodžiusio jos gyvenime tuo momentu, kai ji jau nesitikėjo žmonių pagalbos.

Fjora net nepamanė, kad jis vienas gali įvykdyti keršto aktą. Žinoma, jai skirtas kažkoks vaidmuo graiko planuose, bet likimas bet kada gali iškrėsti pokštą ir sugadinti puikiausiai apgalvotą sumanymą.

Leonarda labai krimtosi, kad tapo šio išsiskyrimo priežastimi, bet giliai širdyje ji manė Viešpatį išklausius jos maldą - ji taip norėjo apsaugoti savo “avytę” nuo žmogžudystės, galinčios atvesti ją ant ešafoto.

- Jums derėjo vykti be manęs! - kiek veidmainingai atsiduso ji.

- O jus palikti vieną mieste ir namuose, visiškai jums svetimuose? Kad ir kokie mieli Anjela ir jos vyras, bet vis dėlto jie tolimi jums. Prašom liautis krimstis ir galvokite tik apie savo pasveikimą! Kas jumis pasirūpins geriau negu aš?

Iš tikrųjų Leonarda krimtosi labiausiai dėl to, kad susilaužė koją išeidama iš bažnyčios. Ir pati bažnyčia nekėlė jai didelio pasitikėjimo. Mat ji - kaip raudodama paaiškino Fjorai - pastebėjo, kad lengvo elgesio moterys renkasi prie Sen Meri, tarsi atstojančios joms parapiją.

Anjela, kuriai Fjora viską papasakojo, nusijuokė:

- Na ko jūs norite? Lengvo elgesio merguželės susivienijo dabar į tikrą pripažintą korporaciją, turinčią savo taisykles, savo teisėjus, įstatus, privilegijas, ir švenčia

savo globėjos šv. Madlenos dieną birželio dvidešimt antrąją, net turi teisę suorganizuoti savo eitynes.

- Bet kodėl jos telkiasi prie Sen Meri?

- Todėl, kad šita bažnyčia yra kaimynystėje dviejų naujų Paryžiaus gatvių, kur šitos merginos gali prekiauti savimi. Beje, ar nenorėtumėt sekmadienį nueiti į Sen Meri išklausyti šv. Mišių? - jau rimtai paklausė ji.

Fjora norėjo atsakyti, kad nebeatlieka religinių pareigų, bet nenorėjo savo atvirumu įžeisti maloniosios šeimininkės jausmų. Kita vertus, ji pasijuto truputį nepatogiai prisiminusi savo burnojimą pas Pipą. Ką ši švelni, skaisti, geraširdė Anjela pasakytų sužinojusi apie tą žeminantį epizodą? Ir Fjora paskubėjo atsiliepti, kad išklausys sekmadienio mišių ten, kur panorės Anjela.

Kad neįžeistų Fjoros, kurios išvaizda bylojo, jog ji kilni ir skaisti mergina, Anjolo žmona nusprendė, kad sekmadienį jos eis į Paryžiaus Dievo Motinos katedrą. O Floranas, išvakarėse grįžęs iš Kompjeno, gavo įsakymą paruošti mulus ir lydėti damas. Galima įsivaizduoti, kaip jis džiaugėsi.

Sekmadienį, rugpjūčio penkioliktosios giedrą rytą jos iškeliavo. Varpų skambėjimas nustelbė įprastinį miesto triukšmą. Paprastomis dienomis žmonės pabusdavo anksti ryte nuo krautuvėlių atidaromų langinių pokšėjimo ir nuo pirtininkų šauksmų, skelbiančių, kad pirtys paruoštos. Dabar nebuvo ir neišvengiamų kamščių, susidarančių dėl per daug siaurų gatvių. Nutilo pagaliau ir Centrinio turgaus prekiautojų, giriančių savo gėrybes, balsai. Daugiausia moterys sutikdavo gerai apsirengusius žmones, kurie sveikinosi vieni su kitais, apsikeisdavo keliomis frazėmis. Kai kurie iš jų stebėjosi, kad Anjela keliauja be savo Anjolo, kuris, būdamas doras krikščionis, niekad nepraleisdavo sekmadienio mišių, ir tekdavo aiškinti, jog metras Nardi nesveikuoja, dėl ko jos vos nepavėlavo.

- Nejaugi negalima praleisti nė vienų mišių nesiaiškinant dėl to visam miestui? - piktinosi Anjela.

- Ir man rodos, kad dabar visi pradės teirautis, kodėl mes einam į Paryžiaus Dievo Motinos katedrą, o ne į Sen Meri.

- Štai matote, nederėjo dėl manęs keisti savo įpročių.

- Bet aš gana dažnai einu į katedrą! Ten taip gražu!

Fjora, atsisakiusi užeiti į katedrą su Leonarda tą dieną, kai atvyko į Paryžių, dabar dėl to pasigailėjo, įžengusi į milžinišką navą, apšviestą šimtų žvakių. Aplink pagrindinį altorių susirinko daug žmonių, bet Anjela ir Fjora sugebėjo rasti vietelę pirmose minios eilėse, apšviestose pro įvairiaspalvius vitražus krintančios saulės šviesos. Susižavėjusi florentietė, nors ir pripratusi prie šventų vietų grožio, žvalgėsi į aukštus smailius skliautus, didžiulį žėrintį apvalų vitražą virš įėjimo portalo.

Visa dvasininkija, vilkinti raudonais apdarais, išsiuvinėtais auksu, spietėsi aplink aukštą krėslą, kuriame po baldakimu, papuoštu jo herbu, sėdėjo garbingas svečias - kardinolas Burbonas, karaliaus pusbrolis, vilkintis ryškiai raudona sutana ir dėvintis kardinolo kepurę.

- Mums pasisekė, - sušnibždėjo Anjela Fjorai. - Vasarą jo šventenybė retai lankosi Paryžiuje. Šiuo metu jis paprastai būna Lione, savo arkivyskupystės mieste, bet, matyt, karalius pasiuntė jį čia, kad nuramintų paryžiečius. Jis juk susijęs su dviem partijom. Jo brolis Pjeras de Božė prieš dvejus metus vedė vyriausiąją karaliaus dukterį, o per savo motiną Agnesę Burgundietę jis surištas su Karoliu Drąsiuoju. Tai, žinoma, nepalengvina jo gyvenimo.

- Tyliau! - pasakė kažkas, ir susigėdusi Anjela užsidengė veidą delnais, kad įsigilintų į maldą.

Kardinolas atsistojo ir ištarė keletą žodžių Paryžiaus liaudžiai, ragindamas tikėti Viešpačiu, savo suvereno išmintimi ir Paryžiaus sienų tvirtumu. Jis dar pasakė, kad melsis už karalių ir žadėjo savo pagalbą. Paskui kodylų dūmų debesyse prasidėjo mišios. Visi giedojo "Ateik, kūrėjau". Bet Fjora daugiau nieko nematė - nei impozantiškos magistro Burbono figūros, nei baltų

mezginiuotų kamžų, nei lengvo rūko, kylančio iš bronzinių kodylų.

Ji pastebėjo figūrą baltu vienuolio drabužiu, klūpančią prie vieno kapitulos suolo: gaubta kaukolė, alyvų spalvos oda, blizganti žvakių šviesoje, dvi didelės liesos rankos, dengiančios veidą, kurį ji bijojo pamatyti. Jos širdis daužėsi vis smarkiau ir smarkiau. Ji bandė nusiraminti ir įtikinėjo save, kad klysta, kad tai neįmanoma. Tačiau staiga vienuolis nuleido rankas ir pasuko skaisčiai apšviesto altoriaus pusėn savo veidą didele nosimi, suspaustom lūpom, uždribusiais vokais. Tai buvo vienuolio Ignasijaus Ortegos veidas.

Fjoros gerkle pakilo kažkoks blogumas, akyse aptemo ir tik didžiausių pastangų dėka jai pavyko suimti save į rankas. Ji vos neapalpo ir jos nepaprastas susijaudinimas ėmė traukti kitų akis. Fjora dar žemiau nuleido vualį ant veido ir, suprantama, nieko neįstengė nei regėti, nei girdėti per visas mišias. Vienintelė mintis blaškėsi jos galvoje - ką Paryžiaus Dievo Motinos katedroje, Prancūzijos centre veikia dominikonas, kurį popiežius Sikstas IV pasiuntė į Florenciją, kad pamėgintų susilpninti Medičių galią. Paskutinėmis žiniomis, pasiekusiomis ją, brolis Ignasijus buvo demaskuotas ir Lorenso Puikiojo kareiviai palydėjo jį iki pusiaukelės į Romą. Ir vis dėlto jis buvo čia, per keletą žingsnių nuo tos, kurią taip žiauriai persekiojo. Kodėl? Kokiu tikslu? Ar tik neieško jis būtent jos?

Fjora papurtė galvą lyg norėdama atsikratyti įkyria mintimi. Vienuolis negali žinoti, kad ji Paryžiuje, tačiau jis pats čia, aišku, atvyko ne šventais tikslais. Ji krūptelėjo, kai bazilikinės akys ėmė apžiūrinėti besimeldžiančius ir pasisuko į jos pusę.

Kai visi palenkė galvas prieš pakeltą prasforą, Fjora palietė draugės alkūnę:

- Nejudėkit, Anjola. Man reikia išeiti, ir kuo nepastebimiau.

- Jums bloga?

- Taip, man reikia į orą. Tai tikriausiai nuo smilkalų.

- Tada eime kartu.

- Ne, prašau likti iki mišių pabaigos. Aš eisiu pas Floraną. Jeigu pasidarys geriau, sugrįšiu.

Jai reikėjo žūtbūt išvengti komunijos, kuriai ji, beje, nebuvo ir pasirengusi, nes neatliko išpažinties jau keletą mėnesių. Be to, tai buvo pavojinga, nes ji atkreiptų į save vienuolio dėmesį tiek eidama prie altoriaus, tiek likdama vietoje. Be to, priimant komuniją, jai reikėtų kilstelėti vualį, o brolis Ignasijus turi erelio akis. Reikėjo kuo greičiau pasišalinti.

Pasinaudodama tuo, kad visi stojosi nuo kelių, ji prasispraudė į minią, prisiglaudusi prie lūpų nosinaitę, lyg jai būtų negera, ir visi leido jai praeiti. Ištrūkusi į lauką, Fjora pajuto, kad širdis nurimo, ir ji visa krūtine įkvėpė tyro oro. Čia ją apspito būrys elgetų, bet ji mandagiai jais atsikratė ištuštindama savo piniginę.

Ji jau norėjo eiti prie Florano, tik staiga pajuto nesuvaldomą džiaugsmą: Floranas buvo ne vienas, jis plepėjo su Estebanu.

Ji pribėgo prie kastiliečio, tarsi tai būtų dingęs ir vėl atsiradęs draugas. Jos plaukus išdraikė vėjas, bet ji negalvojo apie šukuoseną.

- Estebanai! Jūs čia? Ir Demetrijas grįžo?

- Ne, jis liko ten. Aš grįžau lydėdamas karaliaus patarėją, norintį pasikalbėti su jumis. Bet kas jums, dona Fjora? Jūs atrodote tokia sutrikusi.

- Yra priežastis!

Ir pasivedėjusi Estebaną į šoną, nekreipdama dėmesio į apniukusį Florano veidą, ji greitai papasakojo, kas atsitiko katedroje. Štalmeisteris-sekretorius suraukė savo vešlius antakius.

- Jūs tikra, kad neapsirikote?

- Neapsirikau, Estebanai, patikėkite. Tai jis! Argi galėčiau užmiršti jo veidą? Bet ką jis čia veikia? Juk jis negali žinoti, kad mes čia, Paryžiuje.

- Jeigu jus domina mano nuomonė - esu tikras, ką jis sumanęs. Be abejo, kažkas jį čia domina ir tas susidomėjimas sukeltas toli gražu ne krikščioniškos meilės.

- Ką gi galime padaryti?

- Jūs - nieko. Šitas senas velnias būtų patenkintas, jei galėtų pagriebti jus savo nagais. O aš pažiūrėsiu. Kurioje vietoje jis stovi?

Ji paaiškino, ir Estebanas pasileido katedros link, šūktelėdamas:

- Kai ateis madam Anjela, grįžkite namo! Manęs nelaukite!

Fjora matė, kaip jis prasibrovė pro elgetas ir dingo už durų. Ji priėjo prie Florano, kuris įžeistu veidu apsimetė tikrinąs mulų apynasrius, bet jaunoji moteris buvo taip paskendusi mintyse, kad nieko nepastebėjo. Ji atsisėdo į vežimėlį ir pasitaisė plaukus, paskui ėmė vėduotis nosinaite. Tokio abejingumo dar labiau įskaudintas Floranas sumurmėjo niūriu kaip debesis veidu:

- Jūs nekreipiate į mane jokio dėmesio, ar ne?

- O ką? Aš turėčiau susidomėti jumis?

- Ne ne, jūs teisi. Aš tikrai to nevertas. Kas aš jums? Tuščia vieta. Net jei numirčiau prie jūsų kojų, nė nežvilgtelėtumėt į mane.

Varpai, skelbiantys mišių pabaigą, nustelbė jo žodžius. Užimta savo mintimis Fjora jų beveik ir negirdėjo. Net nepažvelgusi į jaunuolį, iš nevilties sugriežusį dantimis, ji pakilo pasitikti Anjelos, kurios medaus spalvos vualį jau iš tolo pastebėjo.

Šešioliktas skyrius

Sinjoras iš Aržantono

Varpai tebeskambino, šlovindami Panelę Mariją, kai Anjela su Fjora įėjo į salę, kur buvo baigiamas dengti stalas. Anjolas puikiai nusiteikęs šnekučiavosi su svečiu. Jie sėdėjo ant ilgo pagalvėlėmis apkrauto suolo ir gurkšnojo vyną. Pamatę jas vyrai atsistojo, ir Fjora įsitikino, kad nepažįstamasis - jaunas, vidutinio ūgio vyriškis, mielo veido, žydromis gražios formos akimis, pilnokomis griežtų apybraižų lūpomis. Tankūs gelsvi plaukai gaubė šį subtilų, inteligentišką veidą. Nepažįstamasis pasveikino damas be galo laisvai ir elegantiškai. Jis ilgiau sulaikė savo žvilgsnį ties Fjora, nė nesistengdamas slėpti savo susižavėjimo.

- Dona Fjora Beltrami, manau? - paklausė jis šypsodamasis.

Jo švelnus glamonėjantis balsas turėjo gražų tembrą ir tuo nepažįstamasis mokėjo naudotis.

- Jūs neklystate, mesire, - tarė Anjolas, - o čia mano žmona Anjela. Leiskite jus joms pristatyti: štai, mielosios damos, geriausias karaliaus patarėjas mesiras Filipas de Kominas, sinjoras iš Aržantono; jis atvyko čia tam, kad pasikalbėtų su dona Fjora.

- Su manimi? Bet, Dieve, kieno vardu?

- Karaliaus vardu!

- Tiesa? Kas aš esu, kad toks didelis žmogus pagalvotų apie mane?

Švelni pašaipa jos balse neprasprūdo pro sinjoro iš Aržantono ausis. Jis nusišypsojo dar plačiau.

- Kuklumas - tai dorybė, labiau deranti negražioms. Nėra nieko nuostabaus, kad mūsų valdovas domisi jumis. Juo labiau, kad jam liko kuo geriausi prisiminimai apie jūsų amžinąatilsį tėvą. Bet gal geriau pasikalbėsime po pusryčių? Atleiskite man, ponia, - tarė jis, pasisukdamas

į Anjelą, - bet tiesiog mirštu iš bado. Rodos, galėčiau suvalgyti visą kumelę.

Jaunosios moters juokas nuskambėjo kaip upelio čiurlenimas.

- Jos, gaila, meniu nėra, bet tikiuosi ir mūsų kuklūs patiekalai numalšins jūsų alkį. Na, meilutės, - pridūrė ji suplojusi delnais, - greitai neškite praustuves ir rankšluosčius ir baikite dengti stalą.

Lyg laukusios šio signalo trys jaunos tarnaitės atnešė dubenis su aromatizuotu vandeniu, kuriuose vyrai nusiprausė rankas ir nusišluostė rankšluosčiais. Paskui visi susėdo už stalo. Pasirodė tarnai su valgiais. Iš pradžių nešė makaronų patiekalus, apvalius pyragus ir patiekalų iš kiaulienos, nepaprastai skanios, nes kiaulės buvo penimos ąžuolo gilėmis; paskui pasirodė karpiai bei lašišos su įvairiais garnyrais, tada paukštiena ir kepta jautiena su krapais, morkomis, kopūstais ir krienais. Pusryčiauti baigė sūriais, vyšniomis, slyvomis ir pyragaičiais. Atsigerti buvo tiekiami puikūs prancūziški ir itališki vynai - Anjolas turėjo gausų vyno rūsį, kuriuo didžiavosi. Šeimininkas vis pylė svečiui į taurę, aiškindamas, kokios rūšies ir kelintų metų tas ar kitas vynas. Mesiras de Kominas gurkšnojo su dideliu malonumu, nepamiršdamas ir valgio, be to, nesiliaudamas kalbėti. Metras Nardi palaikė šneką. Abu įsitraukė į politiką, ne itin rūpindamiesi damomis, dėl ko jos nė kiek nesijautė blogiau. Fjorai buvo įdomu jų klausytis, o Anjela budriai reguliavo puotos eigą.

Naujienos buvo, ko gero, neblogos. Fjora sužinojo, jog kažkoks konetablis de Sen Polis, svarbus karaliaus armijos pareigūnas, bet kilęs iš Burgundijos, ir senas Karolio Drąsiojo draugas, nustebino savo keistu elgesiu. Didžiosios špagos su heraldine lelija* nešiotojas, vedęs Liudviko XI svainę Savojos princesę, Luji Liuksembur-

* Karališkos valdžios ženklas Prancūzijoje.

gietis, grafas de Sen Polis vis dėlto važiavo į Peroną, kad pasiūlytų savo paslaugas Karoliui Drąsiajam ir anglų karaliui, pažadėdamas jiems atidaryti Sen Kanteno vartus, o iš tikrųjų, kai tie sustojo prieš ginamąjį pylimą, jis apšaudė juos iš patrankų. Juk keista.

- Manau, - tarė Anjolas, - kad mūsų valdovas nelabai pasitiki šito sinjoro ištikimybe?

- Jis taip seniai jį pažįsta! Kiek suprantu, Sen Polis nežino nei ką jam daryti, nei kam naudingiau tarnauti. O kol kas pirmasis artilerijos apšaudymo rezultatas buvo tas, kad Burgundijos hercogas pasitraukė, tą pačią dieną priversdamas savo sąjungininką atvesti ten armiją, o pats išsidangino į Valansjeną. Tai žinodamas, karalius nedelsdamas nė minutės pradėjo derybas su Eduardu IV. Jis žino, kad anglai turi mažai provizijos ir kad Burgundijos armijos išdavystė sudavė lemiamą smūgį moralinei anglų savijautai. Kai kurie iš jų mano, kad vasara baigėsi ir kad, matyt, laikas kiekvienam grįžti namo ir laukti geresnės progos. Bet jie nenori palikti stovyklos tuščiomis rankomis, ir karalius Liudvikas tai puikiai žino.

- Ko jie prašo?

- Galima sakyti, jų pretenzijos vis mažėja: iš pradžių jie pareikalavo Prancūzijos karūnos.

- Jie rimtai tikėjosi, kad ją gaus? - juokdamasis paklausė Anjolas.

- Žinoma, ne, bet tai glostė jų savimeilę. Paskui jie pareikalavo, kad būtų atiduota Gina ir Normandija, kurios jiems labai reikalingos.

- Bet Prancūzijai jos dar reikalingesnės. Ir kas toliau?

- Kas toliau? - Kominas su malonumu išgėrė savo vyną ir nusišypsojo namų šeimininkui. - Karalius tikisi nesunkiai juos nugalėti auksu ir dovanomis. Man pavesta paimti aukso iš Bastilijos rūsių, bet aš turiu dar sužinoti, kokia kaina Paryžius įvertins savo ramybę. Veikti reikia greitai. Poryt grįžtu.

- Į Kompjeną?

- Ne, į Sanlisą, kur sugrįžo mūsų valdovas. Turėsiu nuvežti auksą lydimas eskorto, kurį duos miestas. - Jis pasisuko į Fjorą ir maloniai pridūrė: - Taigi mums kelionėje niekas negresia, madona. Esu gavęs įsakymą atvežti ir jus.

- Karalius pageidauja mane matyti?

- Taip. Mes iškeliaujame auštant, kai tik bus atidaryti vartai. Pasiruoškite! O dabar, - pridūrė jis stodamasis, - turiu atsisveikinti. Dėkoju už puikius pusryčius, metrai Nardi ir madam Anjela. Turiu dar skubiai pamatyti mesirą d'Etutvilį, kanclerį Pjerą Doriolį ir Bastilijos gubernatorių.

Ir sinjoras d'Aržantonas lengvu žingsniu, lyg būtų suvalgęs tik vištos sparnelį ir išgėręs gurkšnelį klareto, kartu su savo žmonėmis, šventusiais virtuvėje, išėjo iš Nardi namų, prieš tai pataręs Anjolui poryt ryte palydėti Fjorą iki Sent Deni vartų. Susimąsčiusi Fjora pakilo pas Leonardą, kad papasakotų, kas atsitiko. Anjela nusekė iš paskos.

- Ko gi reikia iš manęs karaliui Liudvikui? - sunerimusi klausė Fjora, lipdama laiptais. - Aš turėjau su mesiru de Kominu pasišnekėti apie Leonardą ir pasakyti, kad negaliu jos palikti.

- Kodėl gi? Būkite tikra, aš gerai ją prižiūrėsiu, - nusišypsojo Anjela. - Manau, jūs užtruksite neilgai, o ir Sanlisas netoli nuo čia: pora ljė - tai menkniekis. Ir be to, karaliaus įsakymai nesvarstomi.

Tą patį pasakė ir Leonarda. Nardi namuose ji puikiai jautėsi ir kantriai kentėjo skausmą.

- Kai jau nieko nebegalima padaryti, belieka būti išmintinga, - tarė ji. - Ir jeigu ponia Anjela sako, kad nebūsiu jai per didelė našta, palauksiu čia kol išgysiu. Keliaukite ramiai, mano avyte, jums nėra ko bijoti karaliaus Liudviko.

- Nė kiek tuo neabejoju, - pridūrė Anjela. - O dėl mūsų, tai galėsime važiuoti į savo dvarą, jeigu tik nereiks daugiau bijoti anglų. Ponia Leonarda ten greičiau sveiks, nes kaime gražu, o iš namo atsiveria puikus Senos vaizdas.

Per daug susijaudinusi, kad galėtų ką nors atsakyti, Fjora pabučiavo šią puikią moterį ir išsyk užmiršusi karalių Liudviką ėmė galvoti apie kitus dalykus: Estebanas iki šiol negrįžęs.

Parsirado jis tik vėlai vakare, prieš pat komendanto valandą, o iš jo veido matėsi, kad jam teko nemažai pabėgioti. Jis buvo baisiai išalkęs ir norėjo gerti. Nepaisant vėlumos, Peronelė, Nardi namuose atsakinga už virtuvę, ėmėsi jį globoti. Pasodino kampe už stalo ir patiekė ungurio pašteto, riekę apvalaus pyrago su balandiena, didelį gabalą šaltos jautienos ir saldumynų. Be to įpylė burgietiško vyno, kuris suteikia žvalumo net labiausiai pavargusiam žmogui. Virtuvėje Estebanui labai patiko: prieš išvykdamas į Kompjeną jis dažnai čia susirasdavo darbo ir su neslepiamu gurmaniškumu puldavo prie ruošiamų valgių. Tą vakarą Peronelė buvo labai patenkinta, kad gali kiek tinkama palepinti Estebaną ir pabūti kartu su juo. Fjora tai suprato ir išėjo į sodą palaukti, kol baigsis puota.

Naktis buvo puiki, matėsi daug krintančių žvaigždžių. Jauna moteris, sėdėdama ant suoliuko netoli žydinčių baltų lelijų, dvelkiančių švelniu aromatu, žvelgė į tamsiai mėlyną dangų ir bandė įžiūrėti žvaigždynus, ko ją buvo išmokęs senas mokytojas Toskanelis. Pereitų metų rugpjūčio mėnesį ji gyveno viloje Fjezolėje su savo brangiuoju tėvu ir manė, kad yra beprotiškai įsimylėjusi Džulianą Medičį. Ją lepino, puoselėjo, ir tada ji turėjo viską, kad būtų laiminga. Gyvenimas plaukė ramiai ir sklandžiai, atrodė toks margaspalvis kaip tas kinietiškas satinas, kurį savo mylimai dukteriai iš Venecijos parvežė Frančeskas Beltramis. O paskui viskas pavirto kažkokiu

šėtonišku pragaru. Nuostabus gyvenimas baigėsi, ji pasijuto chaose, pilname dyglių, paliekančių gilius įdrėskimus ir sukeliančių tik viena - aistrą, tarsi tą didelę raudoną gėlę, prašmatnią ir nuodingą. Ant susiraizgiusių jos šaknų išaugo stiprūs nagai, trukdantys išrauti tas šaknis, nebent kartu su kūnu. Tačiau lyg legendinė hidra jie vėl išaugdavo, dar stipriau prisitvirtinę. Jeigu kas nors pauostytų aštrų, bet saldų tos gėlelės kvapą, taptų jos vergu. Ir tą vakarą sėdėdama sodo gilumoje, Fjora išdrįso sau prisipažinti, kad vis dar myli Filipą, nepaisydama visų kančių, kurias jis suteikė, ir mylės iki paskutinio atodūsio. Purpurinė gėlelė mirs tik kartu su ja.

Nejučiom ji žegnojosi kiekvieną kartą, kai pamatydavo krintančią žvaigždę, paliekančią ryškų pėdsaką aksominiame tamsios nakties danguje. Kai kurie žmonės tvirtina, kad krintanti žvaigždė - tai į rojų keliaujanti siela. Kiti gi kalba, jog tai laimės ženklas, ir reikia sugalvoti kokį nors troškimą, bet Fjora netikėjo nei vienu, nei kitu prasimanymu, nors ir ženojosi.

Sušiugždėjo sodo takelio smėlis po Estebano kojomis, ir netardamas nė žodžio jis atsisėdo greta jos. Jis neleido užduoti nė vieno klausimo:

- Jūs neklydote, madona, tai iš tiesų jis. Aš ėjau iš paskos ir ilgai sekiau, kol įsitikinau.

- Kur jis nuėjo?

- Iš pradžių paskui kardinolą Burboną iki jo namų, kurie stovi netoli Luvro. Jis pateko į kardinolą lydinčių žmonių tarpą, ir kartais aš net matydavau, kaip tas puikusis kardinolas pasilenkia prie vienuolio, kad slapčia kažką pasakytų. Tačiau, matyti, Burbonų namuose jis tik užkando. Mačiau, kaip jis iš ten išėjo ir grįžo į katedrą, kad dalyvautų vakarinėse mišiose, kuriose buvau ir aš, kaip padorus krikščionis. Paskui brolis Ignasijus nuėjo į netoli nuo Paryžiaus Dievo Motinos katedros esantį vienuolyną. Man sakė, kad tai jakobinų vienuolynas. Iš

ten jis nebeišėjo. Tada aš ir grįžau šiek tiek pavargęs, bet katedroje pašventintas. O ką dabar man daryti?

- Gulkitės greičiau miegoti, nes to nusipelnėte. Dėkoju jums, Estebanai, už paslaugą. Manau, šiuo metu vienuolį galima palikti likimo valiai. O aš poryt išvykstu su mesiru de Kominu. Jums tikriausiai jau žinoma, kad jį atsiuntė karalius.

- Taip, aš tai žinau. O kodėl, negaliu jums pasakyti, nes žinau tiek pat, kiek ir jūs. Sprendžiant iš to, kaip jis priėmė mano šeimininką, tai ketinimai turėtų būti geri. Tačiau dėl brolio Ignasijaus nepritariu jums. Rytoj aš dar pasisukinėsiu netoli to jakobinų vienuolyno. Gal pavyks sužinoti ką nors apie atvykimo tikslą.

- Prašau jūsų, būkite atsargus. Žinote, koks jis pavojingas, ir galbūt nereikia atkreipti jo dėmesio į mus, į mane ir jūsų šeimininką, nes jis nekenčia mūsų abiejų.

- Pasikliaukite manimi. Jis net neįtars, kas aš esu.

Estebano galvoje jau brendo idėja. Anksti rytą, apsirengęs ilgus drobinius marškinius ir pasiėmęs porą Peronelės mielai duotų krepšių bei produktų sąrašą, kurį gavo pasakęs, kad ketina pasivaikščioti po Centrinį turgų, jis išsyk nuėjo prie jakobinų vienuolyno ir slankiojo aplinkui tol, kol pamatė iš ten išeinantį vienuolyno brolį su dviem tokiais pat kaip jo krepšiais. Jis nuėjo iš paskos, po kelių minučių prisivijo vienuolį ir šūktelėjo jam, apsimesdamas tarnu užsieniečiu, neseniai atvykusiu į Paryžių, ir pasakė, kad dar nepažįstąs pačių geriausių pardavėjų.

- Man padavė šitą sąrašą, - tarė jis, rodydamas tai, ką parašė slapčia nuo Peronelės, - paaiškino, kaip rasti turgų, ir viskas.

- Gerai padarėte, mano broli, kad kreipėtės į mane, - oriai tarė vienuolis. - Pažįstu visus tuos prekiautojus ir parodysiu jums krautuvėles, kur už prieinamą kainą galima nusipirkti pačių geriausių produktų.

- Būsiu labai jums dėkingas už tai, mano broli, - nuolankiai atsakė Estebanas.

Jis žinojo tik vieną būdą, kaip išreikšti dėkingumą: kai krepšiai buvo pilni, kastilietis savo palydovą savanorį nusivedė į smuklę, kad pavaišintų šalto vyno ąsotėliu. Brolis Gijo buvo paprastas žmogus, sugebantis vertinti Dievo teikiamas malones ir jaučiantis silpnybę vynui, tam dieviškam gėrimui, kurį per Paskutinę Vakarienę pašventino pats Viešpats Dievas. Išgėrus trečią ąsotėlį vyno Estebanas sužinojo viską, ko reikėjo. Jo šventenybė Romos popiežius patikėjo Ignasijui Ortegai specialų ir slaptą pranešimą Prancūzijos karaliui, pas kurį greitai keliaus, ir visas vienuolynas tuo didžiavosi.

Tai sužinojęs Estebanas priminė savo pašnekovui, kad laikas grįžti. Po pusvalandžio jis parvilko Peronelei du pilnus krepšius ir pranešė Fjorai pačias naujausias žinias.

- Tikriausiai jo misija nėra labai svarbi, - tarė Fjora, - kitaip popiežius būtų pasiuntęs kokį nors kardinolą legatą.

- Aš kitaip manau. Eilinis vienuolis kur kas mažiau pastebimas negu kardinolas su pompastišku kortežu, ir daugelis valstybinių paslapčių patikima dar kuklesniems žmonėms. Šiaip ar taip, brolis Ignasijus vyksta ten, kur ir mes. Mes su šeimininku pabandysime jį pasekti. O jūs, dona Fjora, apie jį daugiau nebegalvokite!

Visą paskutinę dieną Paryžiuje Fjora praleido kartu su Leonarda, priekaištaudama sau, kad ją palieka, lyg tas sprendimas priklausytų nuo jos pačios. Ji pasitraukė nuo Leonardos, tik kol kalbėjosi su Anjolu Nardi jo kabinete ir jo prašymu po pietų.

- Dona Fjora, jums reikia pinigų? - paklausė pirklys nurodęs jai krėslą, kai tik įėjo.

- Netrikdykite manęs, mesire Anjolai! Tai, kad jūs taip dosniai priėmėte mus, mano draugus ir mane, neleidžia man aptarinėti tokią problemą.

- Viešpatie! Dona Fjora! Jūs gi pirklio duktė, o viską supainiojote.

- Nemanau, ir prašau jus liautis, nes aš dar labiau sutriksiu!

- Dieve mano! Jūs nieko nesuprantate, visiškai nieko nesuprantate! Svetingumas - krikščioniška pareiga, o jus priimti buvo tikras malonumas, bet tai neturi nieko bendro su komercija! Kai dėl jūsų, tai padėtis dabar tokia: mesiras Andželas Donatis, kuris, pritariant sinjorui Medičiui, yra atsakingas už velionio Frančesko Beltramio turtą, prekybą ir asmeninę nuosavybę, teikėsi man pranešti, kad mano prekybos pajamos, anksčiau gautos iš jūsų tėvo dalies, turi būti perduotos jums. Tokie pat ir kontoros Briugėje reikalai, kur patogumo dėlei mesiras Kaponė gavo nurodymą kiekvienais metais atsiųsti man tai, kas priklauso jums, ir galiu pasakyti, kad jeigu kalba eina ir ne apie tokį didžiulį turtą kaip Frančesko Beltramio, vis dėlto nuo šios akimirkos valdote solidų turtą, kuris kiekvienais metais vis didės ir leis jums, net jeigu ir šiandien panorėtumėte, nusipirkti gražų namą Prancūzijoje, tokioje vietoje, kuri jums patiks. Kad ir prie Luaros, kur gyvenimas toks malonus, ir kur paprastai gyvena karalius.

- Ar tik jūs šiek tiek neperdedate?

- Jokiais būdais, garbės žodis! Reikia pagalvoti apie ateitį, dona Fjora, ir pasiimti tai, kas jums priklauso.

- Dabar negalėčiau net pasakyti, kur galėčiau tuos pinigus išleisti. Tačiau aš mielai paimsiu šiek tiek grynųjų rytdienos kelionei, bet nė kiek ne daugiau, negu būtinai reikia. O dėl kitų pinigų, tai aš norėčiau, kad investuotumėte juos naudingai ir man, ir jums, ir dar aš norėčiau, kad jūs paimtumėte iš ten sumą, reikalingą mano brangiosios Leonardos gydymui ir išlaikymui.

Į tai Anjolas numojo ranka, leisdamas suprasti, kad čia smulkmena, ir priėjo prie vienos iš geležimi apkaustytų

skrynių, išrikiuotų jo darbo kambaryje. Atidarė ir išraukė iš ten sunkų maišelį.

- Štai, pradžiai tūkstantis lirų. Galite prašyti manęs pinigų kiekvieną kartą, kai tik prireiks, ir jeigu jau jūs patikite man vadovavimą jūsų turtui, aš pasistengsiu padaryti taip, kad jums netektų gailėtis.

Susijaudinusi Fjora priėjo ir išbučiavo Nardi į abu skruostus.

- Aš tuo įsitikinusi. Šiaip ar taip, dėkoju už tai, kad jūs toks, o ne kitoks. Jeigu neturėčiau dabar išvažiuoti, man rodos, paprašyčiau supažindinti mane su komerciniais reikalais, kuriais taip domėjosi mano tėvas.

- Šiuo klausimu visada būsiu jūsų žinioje. Iš tiesų būtų labai gerai, kad jūs išstudijuotumėte tą dalyką. Jūs dar labai jauna, ko apie mane nepasakysi. Mes pagalvosime apie tai, kai sužinosime, ko iš jūsų nori mūsų karalius!

Fjora nusišypsojo ir pabučiavo tą geraširdį žmogų. Ji dar nesutvarkė reikalų su šio pasaulio galingaisiais ir Filipu de Selonžė, neminint jau Jeronimos Paci, kurią tik stebuklas išgelbėjo nuo bausmės už nusikaltimus. Ir tik paskui jai galbūt bus įdomu pasekti Beltramio pėdomis. Tačiau kada ateis tas "paskui"? Po kelių metų. Ir kokia bus ši jauna florentietė vardu Fjora, kuri, nepaisydama visų išgyventų kančių, dar tikėjo, jog tas, kuris labai nori, gali viską?

Kitą dieną dar auštant ji išvyko pro Sen Deni vartus lydima Filipo de Kamino ir Estebano. Paskui tris raitelius sekė Paryžiaus miesto Laisvųjų lankininkų kuopa, lydinti keletą vežimų, prikrautų statinių, kurios pirkliams, sustojusiems pakelėje, kad praleistų kortežą, kėlė juoką. Jie prunkštė, šaukdami, kad gudriajam karaliui Liudvikui prireikė gero vyno, idant iki mūšio su godžiuoju anglu pakeltų kariuomenės dvasią. Kareiviai juokėsi ir atsakinėjo į pašaipas. Vienas de Kominas žinojo, kad tik trijose iš tų statinių buvo mėgstamas karaliaus vynas nuo Luaros

krantų. O kitos buvo pilnos aukso, kuris galbūt geriau negu vis dar neaiškus mūšis galės dar kartą iš Prancūzijos išvyti anglus.

Nors Paryžiaus apylinkių kaimai atrodė ramūs, užsiėmę derliaus valymu, bet tolstant į šiaurę kelyje dažniau buvo galima sutikti kareivių negu valstiečių. Net pats mažiausias kaimelis buvo saugomas, pilių bokštuose spindėjo šalmai ir kardai. Tankus Sanliso miškas, kuriame mėgo medžioti Liudvikas XI, nebežavėjo tokia ramybe kaip anksčiau. Paukščių giedojimą kartais nustelbdavo duotos komandos aidas arba ginklų žvangėjimas: apdairusis karalius laikė savo kariuomenę karinėje parengtyje, nepaisydamas to, kad jo emisarai derėjosi su anglų monarcho pasiuntiniais.

Staiga stojo tyla, dieviška miško ramybė, drumsčiama tik paukščių čiulbėjimo. Jie išsuko iš pagrindinio kelio, kurio gale jau ryškėjo Sanliso įtvirtinimai, ir toliau keliavo žole apžėlusiu keliuku, kuriame vežimų ratų provėžos buvo vos įžiūrimos. Į nebylų Fjoros klausimą Kominas atsakė šypsena.

- Beveik atvykome, - tarė jis.

Miškas prasiskyrė lyg teatro uždanga, ir visiems prieš akis iškilo tarsi sumažintas miestas: už ne itin aukštų sienų buvo matyti rūmai, kurių langus puošė vinjetės, kyšojo paauksuotos ir žydros vėtrungės ir kilo puiki bažnyčia. Aplink neužbaigtus bokštus dar buvo likę miško, o nauji čerpių stogai švytėjo lyg vario plokštės. Didelė pailga vėliava su herbo lelijomis ir baltu kryžiumi ramiai plevėsavo iškelta virš pastato.

- Viktorijos abatija, - paskelbė Kominas. - Prancūzijos karaliui patinka čia gyventi.

- Kaip gražu! - nuoširdžiai sušuko Fjora. - Ir koks puikus pavadinimas: Viktorija!

- Jo kilmė labai paprasta: 1241 metais, kai karalius Pilypas Augustas liepos dvidešimt ketvirtą dieną nugalėjo vokiečių imperatorių Otoną ir pasiuntė kurjerį pas sūnų Liudviką, kad praneštų šią džiugią žinią, Liudvikas,

švytėdamas iš laimės, kad nugalėjo karalių Joną Bežemį, taip pat nusiuntė tėvui pasiuntinį. Sakoma, kad būtent šioje vietoje pasiuntiniai susitiko, ir praėjus keletui metų karalius įsakė čia įkurti abatiją, kuri buvo patikėta dvylikai šventojo Augustino ordino kariauninkų, atvykusių iš Paryžiaus Sen Viktoro abatijos. Karalius nepašykštėjo pinigų, ir štai jūs matote, kas iš to išėjo: taurus, vertas Viešpaties Dievo statinys.

- Jį tikriausiai saugo angelai? Viskuo jie primena švento Mykolo statulą, kurią teko matyti, tik neturi sparnų.

Iš tiesų, pasipuošę žvilgančia ginkluote, plokščiomis kepurėmis, šiek tiek nusvertomis ant šono ilgų garnio plunksnų, stovintys arba raiti patys gražiausi kareiviai, kuriuos Fjora kada nors matė, iš abiejų pusių budriai saugojo aukštą pastatą. Kominas nusijuokė:

- Tai visai ne angelai! Dona Fjora, prieš jus garsioji karaliaus Liudviko škotų gvardija, kurios gretose patys geriausi pasaulio kariai. Čia jie pripažįsta tik du įstatymus: karaliaus, kuriam prisiekė ištikimybę, ir garbės bei ištikimos meilės tėvynei įstatymą.

Atvykėlius jau pastebėjo. Kažkas šuoliavo jų sutikti, ir Kominas sušuko:

- Sveiki, Roberai Kamingamai! Su manimi draugai. Karalius laukia šitos jaunos moters ir... statinių su vynu, važiuojančių mums iš paskos.

- Rūsiai joms priimti jau paruošti. O kas lydinčiųjų, tai jie gali atsigauti, truputį pailsėti ir grįžti į Paryžių. Jums, mesire, kad įėjimui nereikia palydovo.

Mandagiai pasisveikinęs su Fjora ir pabandęs įžiūrėti veidą, pridengtą vualiu, kurį ji visada dėvėdavo kelionėse, škotas vikriai apgręžė žirgą ir nušuoliavo vežimų priekyje. Vienas paskui kitą vežimai ir jų apsauga važiavo pro vienuolyno vartus, lydimi susidomėjusių rūmus saugančių šaulių žvilgsnių.

- Dabar mūsų eilė! - linksmai tarė Kominas. - Kertu lažybų, kad valdovas džiaugsis išvydęs jus, dona Fjora.

Už aukšto portalo, kurio frontone buvo pavaizduoti angelai su didžiuliais sparnais, tarsi ginančiais Prancūzijos herbą, atvykėliai išvydo didelį kiemą, padengtą ką tik nupjauta žole, kuri šalia abatijos pastato ir puikios balto akmens bažnyčios atrodė lyg smagus žalias kilimas. Stambūs, irgi balti skalikai su odiniais antkakliais šokinėjo aplink žmogų, Fjoros manymu, tarną, besirūpinantį, šiais gyvūnais. Tai buvo liesokas, vidutinio ūgio žmogus, dėvintis trumputę šiurkščios pilkos gelumbės tuniką, sujuostą odiniu diržu: jo kelnes iki pusės dengė aukšti, minkšti pilkos zomšos batai. Ant raudonos kepuraitės, dengiančios ausis, jis buvo užsidėjęs juodą fetrinę skrybėlę.

- Kokie gražūs šunys! - sušuko Fjora. - Toks įspūdis, kad jie tiesiog iš kažkokios legendos. Man rodos, jie labai myli tą žmogų, kuris jais rūpinasi!

- Jie iš tiesų labai jį myli, - tarė Kominas ir kaip sąmokslininkas mirktelėjo Estebanui. - Ar nenorėtumėte pažiūrėti į juos iš arčiau?

Jis jau šoko nuo arklio ir padavė jaunajai moteriškei ranką, kad padėtų jai nulipti. Ji keletą minučių abejojo ir tarė:

- Ar gerai bus, jeigu dėl minutės malonumo versime karalių laukti? Sako, jis labai nekantrus.

- Ir vis dėlto eime! Pažadu, jis bus jums maloningas.

Šiek tiek nenoromis Fjora leidosi vedama. Estebanas liko stovėti, laikydamas rankoje trijų arklių pavadžius. Pajutę besiartinančius svetimus žmones, skalikai liovėsi žaidę ir sustojo kaip nudiegti, atsukę į atvykėlius smailus snukius. Pastebėjęs tai, tarnas atsigręžė. Dideliam Fjoros nustebimui, Kominas priklaupė ant vieno kelio.

- Valdove, - tarė jis, - aš grįžau atlikęs abu nurodymus, kuriuos karalius buvo man davęs! - ir išsunkė pro dantis: - Sveikinkite, šėtonas jus griebtų!

Ir Fjora nejučiomis sulenkė kelius giliam reveransui.

- Gerai, gerai! - tarė karalius. - Jūs, mesire Filipai, dar kartą padarėte man paslaugą, dėkoju už tai. O dabar prašom, palikti mus vienudu su šia jauna dama, kuri, tikiuosi, bus tokia maloni ir pakels vualį? Tik toli nenueikite: mums reikės pasikalbėti!

Vis dar nepatogiai pritūpusi Fjora atidengė veidą, užmesdama musliną ant dvigubai susuktos šilkinės juostos, kurią dėvėjo kaip galvos apdangalą. Negalėdama atitokti iš nustebimo, ji apžiūrinėjo šį menkos išvaizdos, nedidelio ūgio žmogų, Prancūzijos karalių. Jis buvo ne ypač gražus, jau nebejaunas: praėjusiais metais jam sukako penkiasdešimt dveji, tačiau ji pajuto, kad rausta nuo valdingo jo rudų, gilių akių žvilgsnio, ir nuleido galvą, spėdama išvysti tik ilgą, sardonišką nosį, plonas, judrias, kampučiuose šiek tiek išlenktas lūpas; tačiau ji suprato, kad, nors ir tūkstantį metų gyventų, niekada neužmirš šito veido.

Jai buvo sakyta, kad tas žmogus labai aštraus ir lankstaus proto, ir ji tuo įsitikino iš pirmo žvilgsnio.

Kominas pasišalino, ir tik tada Fjorai buvo leista atsistoti. Ir staiga ji prieš save pamatė ištiestą ilgą ir sausą ranką, siūlančią atsiremti, ir išgirdo malonų balsą, tariantį šiuos žodžius:

- Madam grafiene de Selonžė, sveika atvykus.

Apstulbinta Fjora vos nekrito aukštielninka. Ji susvyravo lyg nuo stipraus vėjo gūsio ir taip išbalo, jog karalius pamanė, kad ji tuoj pat susmuks nualpusi.

- Kas atsitiko? - tarė jis nepatenkintas. - Argi tai ne jūsų pavardė? Galbūt mus apgavo?

Fjora, supratusi, kad prieš ją pavojingas priešininkas, didžiausių pastangų dėka susitvardė:

- Prašau karalių atleisti už susijaudinimą, kurio nepajėgiau suvaldyti. Šitaip esu pavadinta pirmą kartą, ir nesu visai tikra, ar turiu teisę į šį titulą ir šį vardą. Mesiras de Kominas man sakė, kad karalius nori matyti

Fjorą Beltrami. Ne kas kitas, o tik ji nuo šios akimirkos jūsų didenybės žinioje.

Antrasis reveransas buvo nepriekaištingas: gracijos ir elegancijos stebuklas sušvelnino vertinantį žvilgsnį:

- Cha cha! Man atrodo, kad čia yra kažkokia paslaptis? Grafiene, ar nenorėtumėte šiek tiek pasivaikščioti, kad visa tai išsiaiškintume? Mano šuneliai, viskas gerai! Sekite paskui mane, ir kad jūsų nebūtų girdėti!

Netardami nė žodžio, jie truputį paėjėjo popietinio lietaus sudrėkinta ir atgaivinta žole. Tokio kreipimosi sutrikdyta Fjora beviltiškai bandė suprasti, iš kur Liudvikas XI galėjo sužinoti apie keistas jos vedybas. Neįmanoma, tiesiog neįsivaizduojama, kad netyčia būtų išsiplepėjęs Demetrijas. Tuomet kas gi? Kaip ir kodėl? Daug klausimų be atsakymo, nes karaliaus apie tai negalima klausinėti. Tuo tarpu karalius jau visai kitu tonu pasakė:

- Mes anksčiau pažinojome mesirą Beltramį, jūsų tėvą, ir gerbėme už tai, kad jis buvo tiesus, sąžiningas ir kilnios širdies žmogus, ir su liūdesiu sužinojome apie tragišką jo žūtį bei sunkias jos pasekmes. Mes žinojome, kad sinjoras Lorensas Medičis turi didelį poetinį talentą, tačiau neįtarėme, kad jo plunksna gali pasiekti tokias lyrizmo aukštumas, kokias pasiekė, aprašydama mums tuos tragiškus įvykius, kurių auka tapote jūs, dona Fjora, - pridūrė karalius. - Tiesą pasakius, vargu ar didysis Homeras būtų geriau tai pavaizdavęs.

- Tačiau monsinjoras Lorensas buvo pažadėjęs nekalbėti apie mane, - užprotestavo Fjora, pagaliau supratusi, iš kur Liudvikas XI sužinojo jos paslaptis.

- Matyt, jis apsigalvojo. Galbūt todėl, kad prieš jūsų valią jus apgintų? Šiaip ar taip, jis jus per daug gerai pažįsta, ir vadinasi, supranta, kad mes visada norime žinoti viską apie tuos žmones, kuriuos mes galbūt priartinsim prie savęs. Šis reikalavimas geras tuo, kad padeda suprasti situaciją, išvengti melo ir neapsunkina

mūsų painiais pasiaiškinimais. Mūsų santykiai dėl to taps paprastesni. Ką apie tai manote jūs?

- Kad karalius be jokios abejonės teisus, tačiau aš vis tiek varžausi.

- Dieve mano, madam! Mes kalbame su jumis aiškiai ir atvirai. Pabandykite ir jūs tuo pačiu atsilyginti ir neapsunkinkite mūsų moterišku maivymusi ir apsimetinėjimu. Sprendžiant iš to, ką apie jus žinome, jūs drąsi moteris. Tokia ir būkite! Ir nepradėkite sielvartauti! Geriau pasakykite, kodėl nesate tikra, kad jūs madam de Selonžė?

Šiek tiek nusiraminusi, kad gali tvirčiau jaustis, Fjora labai paprastai, tartum šitas nepažįstamasis būtų nuodėmklausys, papasakojo apie liūdną savo vizitą į Filipo pilį ir apie tą skausmą bei pyktį, kuriuos išgyveno.

Liudvikas XI tylėdamas klausėsi ir žingsniavo, truputį palenkęs galvą ir rankas susidėjęs už nugaros.

- Vadinasi, - tarė jis, kai Fjora nutilo, - susituokdamas su jumis mesiras de Selonžė vedė antrą žmoną? Tai labai rimtas nusikaltimas ir šventvagystė, verta ešafoto.

- Neturiu jokio tikslo ir jokio noro ginti šitą žmogų, sire, tačiau pyktį išstumia apmąstymai. Galbūt manydamas, kad aš žuvusi, jis visai neseniai vedė tą Beatrisę?

Aštrus karaliaus žvilgsnis, mestas į jaunąją moterį, reiškė nuostabą ir kažką panašaus į simpatiją.

- Tai labai reta savybė - sugebėjimas taip samprotauti, kai širdis įskaudinta! Ką jūs jaučiate tam Selonžė?

- Tiesą pasakius, nežinau. Būna akimirkų, kai atrodo, kad vis dar myliu jį, o kartais nekenčiu lygiai taip pat - gal dar ir baisiau - kaip ir jo šeimininko, to hercogo, kuriam jis paaukojo ir mane! To pasipūtėlio Karolio Drąsiojo, kurį mes, Demetrijas Laskaris ir aš, prisiekėme nužudyti!

Karaliaus akys sužaibavo ir greitai prigeso po patinusiais vokais.

- Jūs prisiekėte nužudyti Karolį Burgundietį? Kodėl?

- Jeigu būtų gyvas hercogas Pilypas, mes būtumėme nusprendę ir jį sunaikinti, nes ir tėvas, ir sūnus mums vienodai nusikaltę. Aš nekenčiu šito negailestingo hercogo, kuris nepanoro pasigailėti mano jauno tėvo, tikrojo tėvo, nekenčiu to hercogo, dėl kurio mesiras de Selonžė paliko mane. O dėl mesiro Laskario, tai jis kaltina hercogą nužudžius jo jaunesnįjį brolį ir apvylus tikėjimą, kad bus suteikta pagalba graikams, kurie dabar jau mirę arba tapę vergais.

Liudvikas XI apsisuko ir ėmė žingsniuoti atgal. Šunys paklusniai sekė jam iš paskos.

- Pagal taisykles šitoje abatijoje moterims gyventi negalima, ir Kominas palydės jus iki Sanliso, kur rasite savo draugą. Labai gerbiu jį, nes jis didis gydytojas, ir aš ketinu pasilikti jį pas save, kaip kad ir sinjoras Lorencas norėjo. O jeigu, dona Fjora, jums pasiūlyčiau tarnauti man, ar sutiktumėte?

- Jeigu karalius leis man atkeršyti, kaip esu prisiekusi, nebus jokių priežasčių atsisakyti. Ir aš būsiu jums ištikima.

Ji pasvėrė kiekvieną savo žodį, nes staiga pajuto, kad šituo žmogumi pasitiki.

Galbūt todėl, kad karalius, laikinai liovęsis save vadinti "mes", išsyk jai pasirodė artimesnis ir žmogiškesnis. Jis papurtė galvą ir nuoširdžiai nusišypsojo, iš karto pajaunėdamas keletu metų. Ir kaip bet kuris retas dalykas, ta šypsena buvo kupina žavesio.

- Netikiu. Pakanka žvilgtelėti į jūsų akis, kad tuo įsitikintum. Beje, jums būtų naudinga žinoti tokį dalyką: Filipas de Selonžė - mano belaisvis ir... ir jis gali būti nubaustas mirtimi. Matote, aš beveik pusiau atkeršijau už jus.

Pritrenkta, iš siaubo išplėstomis akimis, Fjora vos išlemeno:

- Bet... dėl ko? Kuo jis nusikalto?

- Jis bandė nužudyti mane. Teisėjai tai vadina pasikėsinimu į karalių, ir jeigu jam pritaikys įstatymą,

Karolio Drąsiojo favoritas bus ketvirčiuotas. Bet apie tai mes pašnekėsime vėliau, ar ne? Tesaugo jus Dievas, dona Fjora!

Staigiu judesiu atsukęs sutrikusiai Fjorai nugarą Liudvikas XI nutolo abatijos pastato link. Pailsę nuo ilgo paklusnumo dideli balti skalikai šokinėjo, kad pasiektų skanėstus, kuriuos jis laikė aukštai iškeltoje rankoje. Fjora pajuto baisų nuovargį. Ji norėjo susmukti tiesiog čia, ant minkšto žolės kilimo, paverkti ir užmigti. Bet tą pačią akimirką, kai jos keliai ėmė linkti, ją sugriebė stipri ranka.

- Eime, dona Fjora! Palydėsiu iki jūsų draugo. Jis visai nuo čia, trys keturi ljė kelio.

Fjora leidosi nuvedama. Smūgis, kurį ji gavo, buvo toks žiaurus, kad apie nieką kitą daugiau ji negalėjo mąstyti. Galvoje sukosi tik viena mintis - vėl susitikti su Demetriju, - kurios ji nusitvėrė, kaip skęstantysis šiaudo.

Sanliso pilis buvo nedidelė, bet užtat kaimynystėje esantys Trijų Ąsočių nakvynės namai buvo dideli ir patogūs gyventi. Kai karalius buvodavo Sanlise, jis visada ten apgyvendindavo gerbiamus savo svečius, ir, žinoma, Demetrijas taip pat ten apsistojo, nes stačiatikiui abatijoje gyventi nederėjo. Jis atvirai šitai pasakė Liudvikui XI, kuris sugebėjo suprasti tokį garbingą žmogų kaip gydytojas graikas, nes pats buvo labai dievobaimingas.

Kol Fjora kalbėjosi su karaliumi, Estebanas nušuoliavo į svečių rūmus, kad viską smulkiai sužinotų ir praneštų apie jaunosios moters atvykimą. Nakvynės namuose ji rado jaukų kambarį, paruoštą jai priimti. Tai labai sujaudino ją, o ypač sugraudino Demetrijo sutikimas. Pirmą kartą nuo jų pažinties pradžios jis ją apkabino. Pamatęs išbalusį ir prislėgtą moters veidą, jis suprato, kad jai reikia būtent šito draugiško pabučiavimo, nes ji kuriam laikui buvo netekusi Leonardos globos. Kai Fjora jo glėbyje ėmė raudoti, sunerimęs paklausė:

- Kas atsitiko? Ar karalius priėmė tave nepalankiai? Jis akimis susirado Kominą, stebintį šią sceną, bet tas skėstelėjo rankomis ir gūžtelėjo pečiais, parodydamas, kad šituo klausimu nieko negali pasakyti.

- Dona Fjora nuo to laiko, kai palikome Viktoriją, nepratarė nė žodžio. Bet man atrodo, kad mūsų valdovas ją palankiai sutiko. O aš trokštu tik vieno - padėti donai Fjorai, kuo galiu. Tikiuosi tapti tikru jos draugu, jeigu tik ji priims mano draugystę.

Fjora atsitraukė nuo Demetrijo, paėmė nosinaitę, kurią šis ištiesė, nusišluostė ašaras ir nusišnypštė nosį:

- Judu atleiskite man: elgiausi kaip vaikas, ir man gėda dėl to. Mesire de Kominai, nuoširdus draugystės pasiūlymas tokią netikėtą akimirką - tai likimo dovana, kurią priimu taip pat nuoširdžiai, kaip jūs pasiūlėte. Jeigu karalius neišsikvies jūsų šiandien vakare, gal tuomet sutiktumėte su mumis pavakarieniauti?

Mielą flamando veidą nušvietė plati šypsena, ir Fjora suprato, kad jis puikiai pažįsta nakvynės namų virtuvę.

- Su didžiausiu malonumu! Juolab kad kelionėje aš išalkau, ir jeigu jūs priimsite mane, nepaisydami to, kad aš visas dulkinas...

- Prašom užeiti į mano kambarį, kur galite nusiprausti ir pernakvoti, jeigu norėsite...

- Puiki idėja! Tuomet į abatiją aš keliausiu ryt vos išaušus. Svarbiausia - būti ten, kai karalius po mišių išeis iš bažnyčios.

Kominas kėlė Fjorai simpatiją. Vis dėlto, nusipurčiusi kelio dulkes ir apsirengusi lino suknelę, išsiuvinėtą žalių lapų girliandomis, ji prisipažino sau, kad vakarieniauti jį kvietė turėdama slaptų minčių.

Asmeninis Liudviko XI patarėjas, sinjoras iš Aržantono, kurio nuomonės karalius visada išklausydavo, tikriausiai žino, kokie Filipo reikalai, ir jaunoji moteris žūtbūt norėjo išsiklausinėti, kas atsitiko. Ji pyko ant savęs, kad taip nerimauja dėl likimo žmogaus, kurį bandė išrauti

iš savo širdies, tačiau ta širdis, nepaklūstanti nė vienam protingam sprendimui ir netgi neapykantai, troško jausti tik viena - galbūt rytoj Filipo jau nebebus gyvųjų tarpe... Fjora žinojo, jei Filipas mirtų, jos gyvenime kažko trūkų. Meilė ir neapykanta - du visiškai priešingi jausmai - suteikia gyvenimui aštrumo, kuris ir yra pats gyvenimas. Reikėjo, kad mesiras Filipas de Selonžė būtų gyvas!

Vakarienės metu, kad nesugadintų svečiui malonumo, Fjora tvardėsi neuždavusi klausimų, kurių nekantravo paklausti. Kominas ir Demetrijas, valgydami įdarytą karpį, sugautą greta esančiame tvenkinyje, vėžius ir kreminį kriaušių pyragą, kalbėjosi apie įvairiausius dalykus kaip žmonės, kurie seniai pažįsta ir gerbia vienas kitą. Nepaisant jaunumo, sinjoras d'Aržantonas buvo labai aukštos kultūros žmogus ir mėgo kalbėtis apie politiką. Jis pritarė Liudvikui XI dėl to, kad šis atsisakė atviro susidūrimo su anglų karaliumi. Jo pajėgos tik stebėjo priešo judėjimą, o šis, matyt, dvejojo, ar verta leistis į mūšį. Be abejonės, anglų armija buvo gerai ginkluota, ir garsieji jos lankininkai neprarado savo vikrumo, tačiau kai užpuolikai išsilaipino Kalė uoste, pamatė tik išdegintą žemę ir tuščius miestus. Pabėgėliai iš Araso ir jo apylinkių, kur Liudviko XI įsakymu buvo viskas sunaikinta, kad anglai netektų maisto, rado prieglobstį, maisto produktų ir pinigų Amjene arba Bovė, nes karalius norėjo, kad priešas būtų pusalkanis, o paprasti žmonės per daug nenukentėtų.

- Šiuo metu, - baigė Kominas, su malonumu puldamas prie keptos jautienos, - Eduardas ir jo žmonės yra tokioje padėtyje, kokioje karalius ir norėjo juos matyti, - jie sušlamštė visas savo atsargas, o kadangi niekur šalyje negali gauti maisto, tai jų pilvai groja maršą, ko mums, ačiū Dievui, dar pavyksta išvengti.

- Argi Burgundijos hercogas neaprūpino maistu savo svainio, kai šis prie jo prisijungė? - paklausė Demetrijas.

- Su juo buvo iš viso tik penkiasdešimt raitelių, o Flandrijos miestai atsisakė jam padėti.

- Ir būtent tuo metu grafas de Selonžė buvo paimtas į nelaisvę? - paklausė Fjora, kaip ji pati manė, ramiu balsu.

Abu vyriškiai atsigręžė į ją, bet ši nežiūrėjo, ką sako jų žvilgsniai. Delnais šildydama vyno taurę, ji, nutaisiusi abejingą miną, kvėpė vyno aromatą ir, rodos, nekreipė jokio dėmesio į tai, kad staiga įsiviešpatavo tyla.

- Po kelių dienų, - ramiai atsakė Kominas, tarytum Fjoros klausimas būtų natūraliausias dalykas. - Tai atsitiko prie Bovė. Karolio Drąsiojo žvalgai tikriausiai sužinojo, kad, norėdamas pailsėti nuo rūpesčių, mūsų valdovas kartais be didelės apsaugos prie Tereno medžiodavo antis. Mesiras de Selonžė su keletu saviškių krūmuose prie sugriauto namo parengė pasalą. Kai pasirodė karalius, de Selonžė puolė jį, nubloškė nuo žirgo ir jau buvo bekeliąs virš jo galvos kirvį, bet staiga su tuzinu savo škotų pasirodė Roberas Kaningamas, kurį jūs ką tik matėte ir kuriam kažkodėl labai nepatiko medžioklė tokioje pavojingoje vietoje. Selonžė, kuris nesiliovė įžeidinėti karaliaus, ir jo štalmiesterį Matjė de Pramą surišo, o kitus ten pat ir pribaigė. Iš pradžių belaisvius nuvedė į vyskupo Bovė kalėjimą, o paskui į Kompjeno pilį, kur juos laikys iki greitai įvyksiančio teismo.

- Tačiau negi dabar, karo metu, belaisvių sinjorų nepaleidžia už išpirką?

- Taip, šitaip daroma. Bet šiuo atveju kalbama ne apie belaisvius, suimtus mūšio metu, o apie parengtą nužudymą. Juk karalius buvo beginklis. Pridursiu, nė trupučio nestebina tokia šito pamišėlio de Selonžė beprotybė. Jis nieko nenutuokia apie diplomatiją, o žmogžudystė yra vienintelis jo argumentas, - pridūrė Kominas su paniekos atspalviu balse, priversdamas Fjorą nurausti.

- Be to, jis aklai, neprotingai atsidavęs savo šeimininkui. Pats Aukščiausiasis jam mažiau svarbus už poną, kuriame jis nemato jokių ydų. Jis nesupranta ir niekada nesupras, kad tas savo noru ritasi į bedugnę, prarysiančią didelę hercogystę, kurią jis ketina paversti karalyste.

Iš Komino veido išsyk dingo visas linksmumas. Žvilgsnis tapo niūrus, aplink lūpas susimetė sielvarto raukšlelės, jis nežiūrėjo nei į vieną, nei į kitą, ir Fjorai susidarė įspūdis, kad jis kalbėjo ne jiems, o sau, pačiam sau. Todėl labai tyliai ji vėl prašneko:

- Iš kur jūs taip gerai žinote, kas vyksta Burgundijoje, pone? Apie hercogą Karolį kalbate taip, lyg būtumėte su juo pažįstamas.

Demetrijas suspaudė Fjoros ranką norėdamas ją įspėti, bet buvo jau per vėlu. Filipas de Kominas metė į ją žvilgsnį, kurio prasmę sunku nusakyti. Vis dėlto jai pasirodė, kad žvilgsnis kupinas skausmo. Tačiau atsakydamas de Kominas nusišypsojo:

- Aš esu flamandas, dona Fjora. Mano tėvas, Kolaras de Kominas buvo Kaselio gubernatorius, Gento balji*, vyriausiasis Flandrijos balji ir Auksinės vilnos ordino kavalierius. Hercogas Pilypas - mano krikštatėvis, ir aš buvau išauklėtas jo rūmuose. 1464 metais, sulaukęs keturiolikos metų amžiaus, buvau paskirtas tarnauti pas grafą de Šarolė, kuris, tapęs Burgundijos hercogu, paskyrė mane savo patarėju ir kamerheriu. Jau tada supratau, kad tarp manęs ir šeimininko, nesugebančio išklausyti išmintingo patarimo, santarvė ilgai nesitęs. Jeigu, neduok Dieve, jeigu jūs, kaip kad teko man, būtumėte matę, kaip griaunamas Dinanas, kaip šaltakraujiškai naikinami visi jo gyventojai: vyrai, moterys, senukai ir vaikai, net naujagimiai, ir vien dėl to, kad šitie nelaimingieji išdrįso pakelti balsą prieš savo siuzereną, dabar jūs suprastumėte,

* Balji - armijos karininkas arba civilinis asmuo, kuris karaliaus arba sinjoro vardu vykdo teismo nuosprendžius.

ką noriu pasakyti... Mane ėmė pykinti, o jis žiūrėjo į visa tai su šaltu pasitenkinimu. Buvau liudininkas ir panašių skerdynių Lježe, kur nepasigailėta nieko, net vienuolyno seserų.

- Vadinasi, - įsiterpė Fjora, neslėpdama savo nuostabos, - jūs burgundietis?

Kominas sarkastiškai nusijuokė:

- O dabar prancūzas. Perbėgėlis, ar ne taip? Karolis Drąsusis pavadintų mane išdaviku, tačiau aš nemanau, kad nusipelniau tokio apibūdinimo. Išduodama tik tai, kuo žavimasi, kas gerbiama ir mylima, o Karoliui niekada ir nieko panašaus nejaučiau. Iš visų žinomų jausmų jis kelia tik siaubą.

- Kada jūs susitikote su karaliumi Liudviku?

- Iš pradžių mūšyje prie Monleri, kur mačiau, kaip narsiai jis kaunasi, kartu nepamiršdamas saugoti savo kareivių. Susižavėjau juo. Paskui mačiau jį nelaimingajame Perone, jam paspęstuose spąstuose, kai mirtis, kurios jis vis dėlto neišsigando, keletą valandų persekiojo jį. Liudvikas pademonstravo visą savo diplomatiją, ir tuomet aš supratau, kad jis genialus žmogus. Manau, aš deramai jį įvertinau, ir padariau viską, kad bepročiai Karolio Drąsiojo kareiviai būtų sulaikyti. Už tai karalius man dėkingas!

- Kalbama, - pabrėžė Demetrijas, - kad Karolis Drąsusis karalių privertė lydėti jį Lježą ir dalyvauti baudžiant gyventojus, kurie dar visai neseniai buvo jo draugai, ir kad stebėdamas visa tai Karolis buvo visiškai ramus.

- Tai nuostabus aktorius, ir, prisipažinsiu, jis mane užkeri kaip voras, kruopščiai audžiantis savo voratinklį, į kurį patenka lengvabūdžiai vabzdžiai. Po Perono aš įvykdžiau keletą Karolio Drąsiojo nurodymų Anglijoje, Bretanėje, Kastilijoje ir už tai pelniau tik kritiškas pastabas, o kartais ir įžeidinėjimų. Tuo pačiu metu pastebėjau, kad jo politika tampa vis negailestingesnė ir

šėtoniškesnė. Apie ką tik nesvajojo Karolis Drąsusis? Imperija! Hegemonija Europoje! Priversti imperatorių Frydrichą III, kad padarytų jį savo paveldėtoju vietoj tikro sūnaus! O dabar - karalystė, ir dėl to jam reikalinga Lotaringija, kuri sujungtų Nyderlandus, Flandriją ir Burgundiją! Tačiau manęs jau nebebuvo šalia. Beprasmė misija, kurią vykdydamas vos išlikau gyvas, pastūmėjo priimti lemtingą sprendimą: karalius Liudvikas kvietė mane. 1472 metais naktį iš rugpjūčio 8 į 9, tai yra prieš trejus metus, susitikau su Liudviku. Ir visai nesigailiu.

- Kas jums bus, jeigu pateksite į Karolio Drąsiojo letenas? - paklausė Demetrijas.

- Mano pražūtis, be jokios abejonės, bus pamoka kitiems. Beje, kai Filipas de Selonžė puolė karalių, jis tikėjosi vienu šūviu nušauti du zuikius - padaryti galą karaliui ir parvežti mane, sukaustytą grandinėmis, kadangi, man rodos, jis trokšta mano mirties labiau negu jo šeimininkas. Bet, jo nelaimei, aš nemėgstu medžioklės. Dabar jis pats nelaisvėje.

- Ar jūs gerai jį pažįstate? - sušnibždėjo Fjora.

- Gana neblogai. Jis pora metų vyresnis už mane, ir ilgą laiką mes buvome kovos bendražygiai. Bet iš tikrųjų niekada nedraugavome - per daug skirtingi esame.

- Tačiau galbūt jums teko matyti jo žmoną?

Komino nuostaba buvo tokia didžiulė, kad juo nepatikėti buvo tiesiog neįmanoma.

- Jo žmoną? Niekada negirdėjau, kad jis būtų vedęs! Kiek žinau, jis atsisakė daugelio puikių partijų, ir be to, tai nelaimingajai jis nebūtų turėjęs laiko.

- Kodėl jūs manote, kad ji būtų nelaiminga?

- Juk nelabai malonu gyventi atskirtai nuo viso pasaulio burgundietiškoje pilyje arba bendrauti su moterimis, kurios Gente, Briugėje, Briuselyje arba Lilyje supa grafienę Margaritą ir jos marčią Mari. Dabar ne laikas laimingoms santuokoms! Mano padėtis tokia pat:

štai jau du su puse metų kaip aš vedęs ir nematau savo mylimos žmonos Elenos. Tuo metu, kai ji su vaikais nebuvoja karalienės Šarlotos rūmuose, ji atvažiuoja į Aržantoną, kur jai labai patinka.

- Ir ji nepasiilgsta jūsų? - kiek įžūliai paklausė Fjora.

- Net jeigu taip yra, ji pernelyg išmintinga ir gerai išauklėta, kad man tai pasakytų.

- Tuomet aš paklausiu kitaip: ar jums netrūksta jos?

Kominui grįžo gera nuotaika, ir jis nusijuokė:

- Matau, dona Fjora, kad reikia jums suteikti malonumą! Jeigu pasakyčiau, kad valdovas man neduoda laiko šitiems dalykams, tai būtų tiesa. Bet vakarais, kai kaime taip nuostabu ir dangus pilnas žvaigždžių, kartais aš gailiuosi, kad jos nėra šalia, nes ji tokia švelni, graži ir gaivi. Jūs brunetė, o ji blondinė, ir jos charakteris ramesnis, - jeigu leisite man taip pasakyti.

Buvo jau vėlu. Kominas, pabaigoje suvalgęs lėkštę braškių su gervuogėmis ir išgėręs truputį slyvų trauktinės, atsisveikino su naujaisiais savo draugais ir nuėjo į jam paruoštą kambarį. Fjora pasiklausė, kaip tilo jo batų kaukšėjimas ilgoje centrinio kiemo galerijoje su daugybe durų į apartamentus, ir, įsitikinusi, kad sinjoras Kominas d'Aržantonas jau savo kambaryje, priėjo prie Demetrijo, kuris, atsirėmęs alkūnėmis į palangę, klausėsi katedros varpų, skelbiančių komendanto valandą. Jis užpūtė žvakes, stovinčias ant stalo. Naktis buvo šviesi, ir jų nereikėjo. Fjora prisėdo prie graiko ir paklausė:

- Tiesą pasakius, nežinau, ką galvoti apie šitą žmogų. Jis kelia man nerimą. Atrodo toks atviras, sąžiningas, ištikimas karaliui, su juo lyg ir nesunku susidraugauti, bet vis dėlto...

- Tikiuosi, dabar neimsi jam priekaištauti dėl to, kad persimetė į karaliaus Liudviko pusę?

- O kodėl gi ne? Visomis kalbomis tai vadinama išdavyste, ar ne?

- Tik ne manąja! Dėl šito kaltas ne ponas de Kominas, o tas be galo išdidus hercogas, kuriam žmogiški jausmai nepažįstami, ir todėl jam nepasiseka sulaikyti nė vieno iš savo tarnų. Esu tikras, kad de Kominas ištikimai tarnauja karaliui ir kad jo protas palinko į karalių, pažinęs panašų į save. De Kominas turi tikro valstybės veikėjo protą, ir Liudvikas XI, pasirinkdamas jį, nesuklydo. Karalius žino, kad dėkingumas užsitarnaujamas. Karolis Drąsusis šito nesupranta ir niekad nesupras.

- Tačiau Karoliui Drąsiajam pavyko palenkt į savo pusę mesirą de Selonžė, - karčiai tarė Fjora.

- Todėl, kad jie panašūs vienas į kitą: tai kariškiai, iš kurių Florencijos feodalai nekenčia, bet prisibijo, nes tie perka jų paslaugas. Tavo Filipas - tai tas atvaizdas, kurį Karolis Drąsusis galėtų pamatyti, jeigu kartais žvilgtelėtų į veidrodį.

- Tai ne mano Filipas!

- Vis dėlto tau plyšta širdis nuo tos akimirkos, kai sužinojai, kad jam gresia ešafotas. Neneik to. Aš tavo mintis skaitau kaip knygą. Pati tai gerai žinai.

- Tačiau tu taip pat gerai nuspėji ateitį. Ar jis mirs?

- Nežinau. Kad galėčiau tau atsakyti, turėčiau pabūti su juo.

- Bet dabar tu su manimi! Tai ką gi matai?

- Matau ilgą kelią, griaudintį karą, kraują ir ašaras. Ar tu, Fjora, manęs paklausysi, jeigu liepsiu grįžti į Paryžių pas Leonardą ir Nardi? Būsimi mūšiai bus per žiaurūs moteriai. Aš tave myliu ir trokštu apsaugoti nuo jų.

- Nenoriu, kad manęs gailėtųsi, - neįtikėtinai tvirtai tarė ji. - Dabar aš dar labiau negu vakar nekenčiu Karolio Drąsiojo. Ir jeigu žus Filipas...

Kanopų kaukšėjimas vidury sakinio nutraukė Fjorą. Ji pažino kresną Estebano figūrą. Jis grįžo į rūmus iš vakarėlio, praleisto, be abejo, kokioje nors smuklėje su kareiviais, saugančiais miestą. Nuo to laiko, kai išvyko

iš Paryžiaus, kastilietis visu kūnu traukė į save karo kvapus ir niekada nepraleisdavo progos pabuvoti tarp kariškių, kad nors trumpam laikui pasidalytų su jais gyvenimu, kuriam jis buvo sutvertas. Demetrijas žinojo šitą Estebano aistrą, tačiau tas priešinosi savo norui stoti į kariuomenę, nes buvo labai ištikimas savo šeimininkui. Bet ar ilgai jis užtruks šiame krašte, kur kariškių daugiau negu civilių!

Demetrijas šūktelėjo pro langą ir liepė pakilti pas jį.

- Aš vis tiek būčiau atėjęs, - tarė Estebanas, - todėl, kad turiu kai ką pasakyti donai Fjorai.

- Man?

- Tiksliau, jums abiem. Apie tą ispanų vienuolį!

- Na ir ką gi?

- Jis čia. Šiek tiek prieš uždarant vartus, aš mačiau, kaip jis ant mulo įjojo į miestą. Apsigyveno pas katedros vyriausiąjį vienuolį.

- Koks ispanų vienuolis? - paklausė Demetrijas, lyg nukritęs iš dangaus. - Ar ne tas?...

- Taip, - tarė Estebanas ir jo veido raumenys sutrūkčiojo iš įniršio. - Būtent jis. Dona Fjora pamatė jį Paryžiaus Dievo Motinos katedroje, o aš vėliau jį pasekiau ir priverčiau prasitarti vieną brolį, pas kurį jis gyveno. Atrodo, kad jis atvyko čia susitikti su karaliumi.

Demetrijas kurį laiką tylėjo, matyt, galvodamas apie tai, kad vėl jo gyvenime pasirodė Ignasijus Ortega.

- Taip, - pagaliau atsidusdamas tarė jis, - mums tik to betrūko! Estebanai, mano berniuk, teks tau pasekti šitą tipą.

- Gerai, - nerūpestingai atsakė tas. - Rytoj katedroje dalyvausiu pirmosiose mišiose. Koks skirtumas, vienomis mišiomis daugiau ar mažiau.

Septynioliktas skyrius

Liudvikas - Dievo malone Prancūzijos karalius

Po trijų dienų karalius sušaukė savo dvariškius į Sanliso rūmus. Keistas dvariškių susirinkimas, kuriame nedalyvavo damos, išskyrus vieną, ir kuris labiau panėšėjo į karinę tarybą negu į valdovo, norinčio išgirsti savo žmonių bėdas, sukviestą susirinkimą. Čia matėsi daugiau šarvų negu liemenių. Tik Liudvikas XI buvo apsirengęs ilgą, tamsiai žalią drabužį, priekyje tiek atvirą, kad buvo matyti liesos, sukryžiuotos kojos, apmautos juodomis kelnėmis ir apautos baltais, užriestomis į viršų smailiomis nosimis. Kepurės, juokingai primenančios ilgą jo nosį, viršuje žvilgėjo nušveisti skardiniai ženklai. Jo drabužiai ryškiai išsiskyrė iš margaspalvių šilkinių liemenių, paauksuotų grandinių ir šaunių škotų gvardijos, sudarančios jo aplinką, uniformų. Greta stovėjo kai kurie iš jo draugų: senasis sinjoras de Bušažas, sinjoras de Liudas, karaliaus vadinamas Žanu diplomatu, Tangi diu Šatelis. Jų paprastai į tokias tarybas nekviesdavo. Sanlise tik Kominas, pats jauniausias iš jų, galėjo pasigirti besąs karaliaus patarėjas, apie kurį buvo kalbama, kad "vienas jo žirgas ir sudaro visą Tarybą".

Jis stovėjo greta karaliaus, pasirengęs sureaguoti į menkiausią ženklą. Didžiulis baltas skalikas, vardu Brangusis draugas, gulėjo prie karaliaus, sėdinčio po herbo lelijomis papuoštu baldakimu, kojų.

Vienintelė moteris, įsakmiai pakviesta į šią asamblėją, buvo Fjora, vilkinti juoda suknele; plaukai supinti į kasą, o ant galvos uždėtas plokščias galvos apdangalas, slepiantis plaukus. Ji stovėjo greta Demetrijo, pusiau pasislėpusi už jo nugaros. Fjora retai kada jausdavosi tokia silpna, todėl, kad jau trys dienos vaikščiojo iš kampo į kampą savo kambaryje nakvynės namuose ir negalėjo nieko

ryžtingai veikti, kankinama vienos minties, kad bet kurią akimirką Filipas gali atsidurti ant ešafoto. Ji kabinosi už silpnos vilties, kurią karalius jai paliko atsisveikinant, sakydamas: "Mes apie tai dar pakalbėsime, kai turėsime laisvo laiko."

Iš pradžių ji tikėjosi, jog karalius pasikvies Demetriją, ir kad ji galės eiti kartu, bet taip neįvyko.

- Aš maniau, jis negali apsieiti be tavęs, - beveik agresyviai tarė ji.

- Jis negali apsieiti be tepalo, kurį paruošiau iš šeivamedžio lapų ir sutrintų gervuogių ir kurį reikia tepti ant žaizdų, atsiradusių nuo hemorojaus, prieš tai praplovus šaltu jonažolių nuoviru. Dabar jam jau geriau.

- Taip geriau, kad tavęs daugiau jam nebereikia! Tavo receptą gali panaudoti bet kuris neišsilavinęs gydytojas.

- Su sąlyga, jeigu jį žino, o aš savo žolių sudėties niekam neatskleidžiu. Žinoma, išskyrus tave. Būk rami, karaliui dar prireiks manęs.

Išvakarėse Fjora, negalėdama susivaldyti, pareikalavo arklio. Ji žinojo, kad Kompjenas netoli, ir norėjo vykti ten tikėdamasi ką nors išgirsti apie Filipą, tačiau ji pamatė, jog kur kas lengviau patekti į Sanlisą, negu išvykti iš jo be karaliaus arba miesto gubernatoriaus leidimo. Pamatęs, kad Fjora tuoj pat pravirks, Demetrijas pabandė ją nuraminti:

- Dar šiek tiek pakentėk! Esu tikras, kol kas mesirui de Selonžė nieko negresia. Liepdamas tau atvykti, mūsų karalius, kaip sako jaunasis Kominas, kažką sumanė, nes žino apie tavo santuoką su savo belaisviu. Jam reikia laiko, kad kaip nors tai išreikštų.

- Pakalbėkime apie Atominą! Jis kažkur pradingo, ir mes daugiau jo nematėme jau tris dienas.

- Jį matė šiandien ryte. Būtent jis pranešė dviems užsieniečiams, kad reikia atvykti į pilį ir dalyvauti karališkojo teismo posėdyje. Estebanas neatsitraukdamas

seka brolį Ignasijų ir jo dėka nepraleido nė vienų mišių. Vienintelį kartą jis šiek tiek atsipalaidavo, tuomet kai vienuolis nusprendė aplankyti Viktorijos abatiją ir buvo sulaikytas miesto apsaugos. Nepaisant vyriausiojo vienuolio protestų, jam taip pat teko luktelėti, kol karalius panorės jį matyti.

Bet jo buvimas erzino Fjorą, kuri bijodama su juo susitikti, niekur nekėlė kojos iš nakvynės namų.

Šiandien iš ryto Liudviko XI nuotaika buvo puiki. Fjora iš savo vietos matė, kaip draugiškai kalbėdamasis su de Liudu, jis juokiasi. Karalius palankiai priėmė keletą buržua, atėjusių išklausyti jo nuosprendžio, prašymų ir taip pat įteikė solidžią sumą vienuolyno, esančio už miesto ribos ir labai nukentėjusio dėl kariuomenės persikėlimo, vyresniajam. Paskui karalius pakilo.

- Ponai, - tarė trindamas ilgas, liesas rankas, - mes turime jums naujienų, kurios pradžiugins visų mūsų piliečių širdis. Grėsmė, pakibusi virš mūsų karalystės dėl beprotiškų mūsų burgundiečio pusbrolio, įtikinusio anglą perplaukti jūrą, kad užimtų mūsų šalį, ambicijų, nuslinko. Tarp karaliaus Eduardo ir Karolio Drąsiojo įvyko kivirčas, nes šis priekaištavo, kad anglas su savo kariuomene nepuolė mūsų ir iškėlė sutarties sudarymo idėją. Mielasis pusbrolis burgundietis, grįžęs į Peroną, vakar išvyko į savo armiją, apsistojusią Liuksemburge, nesitikėdamas grįžti. Rytoj mes eisime dėkoti Viešpačiui Dievui ir mūsų globėjai Mergelei Marijai ir prašysime jų, kad išlaisvintų mūsų žmones iš kančių ir liūdesio, nes karas - bjaurus dalykas.

Salėje pasigirdo aplodismentai, nuo kurių suplazdėjo vėliavos, pakabintos aukštai ant sienų. Kad neišsiskirtų iš kitų, Fjora ir Demetrijas mielai paplojo, nes Fjora šioje situacijoje įžvelgė puikią galimybę pabandyt pasiekti, kad karalius pasigailėtų Filipo, taip begėdiškai pamesto savojo šeimininko, kurį jis taip mylėjo ir kuris, kaip iš visko matyti, net nebandė išlaisvinti jo iš kalėjimo.

Ji jau ketino prieiti prie sosto, kai tuo metu prie salės durų stovėjęs karaliaus durininkas tris kartus savo lazda pabeldė į grindis ir garsiai pranešė:

- Katedros vyriausiasis vienuolis ir jo šviesybė Sen Vinsento abatijos vyresnysis nuolankiai prašo karaliaus leidimo supažindinti jį su šventuoju vienuoliu iš Romos!

Liudvikui XI davus ženklą, priešais tris bažnyčios tarnus atsivėrė durys.

Pamačiusi ispanų vienuolį Fjora krūptelėjo iš siaubo ir pasibjaurėjimo, lyg tai būtų skersai kelio šliaužianti gyvatė. Jis nė trupučio nepasikeitė. Kupinas paniekos ir išdidumo jis ėjo, sutanos rankovėse paslėpęs sunertas rankas, tarp dviejų bažnyčios tarnų, į nieką nežiūrėdamas, tik į karalių, kuris atsistojo sutikdamas bažnyčios tarnus. Kupolo formos plikė blizgėjo atspindėdama rytinius debesuoto dangaus spindulius. Išgirdusi tolimą griaustinio dundėjimą, Fjora klausė savęs, ar tik ne pats Dievas perspėja karalių, kad prie jo artinasi blogas žmogus.

Vienuoliui einant arčiau Brangusis draugas pastatė ausis. Pašokęs mylimas karaliaus šuo suurzgė. Karalius greitai čiupo jį už brangaus antkaklio:

- Ramiai, mano berniuk, ramiai! Gulk!

Tačiau pro Fjoros akis nepraslydo tai, kad Liudvikas XI kiek prisimerkė. Aiškiai nepatenkintas, iššiepęs nasrus, Brangus draugas pakluso. Vienuolis net nesiteikė pažvelgti į šunį, vos atsakydamas į mandagų karaliaus pasveikinimą.

- Šitas žmogus tikriausiai nenormalus, - sušnibždėjo į Fjoros ausį Demetrijas. - Kas gi taip sveikinasi su karaliumi?! Prisiekiu, jis save laiko Romos popiežiumi!

- Netgi didesniu už jį! - pridūrė Fjora.

Liudvikas maloniai pasveikino svečią, atvykusį iš miesto, kurį šventina apaštalo kapas, ir pridūrė:

- Didelis džiaugsmas krikščioniui priimti mūsų šventenybės Romos popiežiaus pasiuntinį.

- Prancūzijos karaliau, popiežius Sikstas mane atsiuntė ne tam, kad tave pradžiugintų, nes jo širdį spaudžia sunkumas, ir ji kupina pykčio.

- Jis pyksta ant mūsų? Tai neįmanoma. Mes neprisimename, kad kaip nors būtume įžeidę Kristaus vietininką.

- Karaliau, tavo silpna atmintis. Greitai pamiršai, kad štai jau septyneri metai kalini šventosios Bažnyčios tarną. Popiežius atsiuntė mane, kad liepčiau tau nedelsiant išlaisvinti kardinolą Baliu!

Liudviko XI veidas paniuro, o akys ėmė piktai kibirkščiuoti:

- Žanas Baliu - išdavikas, nusipelnęs mirties bausmės, nes nepabūgo su žmonėmis iš Burgundijos organizuoti sąmokslą prieš mus. Prieš mus, padariusius jį, malūnininko sūnų, prelatu, apgaubtu garbės ir praturtėjusiu, prieš mus, gavusius jam kardinolo laipsnį. Tegu džiaugiasi, kad dar gyvas!

- Gyvam pūti narve kaip plėšriam žvėriui, - tai tu vadini gyvenimu? Tu neturėjai jokios teisės suimti žmogų, priklausantį Dievui ir paklusnų tik popiežiui.

- Mes turėjome visas teises, ir popiežius puikiai tai žino, nes prieš trejus metus pasirašė Turo konkordatą! Mes su džiaugsmu padarysime viską, ko tik reikia, kad palengvintume jo šventenybės širdį, jeigu tai neturės nieko bendro su mūsų karalyste.

- Tu atsisakai išlaisvinti kardinolą?!

- Būtent taip!

- Tuomet gal sutiksi perskaityti Siksto IV laišką?

- Laišką? Kodėl gi, šviesiausiasis tėve, nepradėjote nuo jo...

Brolis Ignasijus išsitraukė iš rankovės ploną pergamento ritinėlį, perrištą baltu kaspinu ir sutvirtintą didžiuliu paauksuotu antspaudu, kurį Liudvikas XI pagarbiai priėmė ir dargi pabučiavo. Paskui perdavė jį kancleriui įsakęs perlaužti antspaudą. Tą pačią akimirką Fjora staiga

atstūmė Demetriją ir puolė prie vienuolio. Netekęs pusiausvyros tas parkrito ir išmetė ant grindų ilgą durklą, atsidūrusį jo rankose po to, kai padavė karaliui ritinėlį. Aštrus jaunosios moters žvilgsnis, kurio ji negalėjo atplėšti nuo brolio Ignasijaus, tuoj pat pastebėjo ginklą. Fjora akimirksniu reagavo ir puolė į priekį, kad apsaugotų karalių nuo mirtino pavojaus. Tokia pat greita buvo ir skaliko reakcija, ir jis, prispaudęs letenomis vienuolį, sugriebė iltimis jį už gerklės. Fjora pasikėlė, paėmė durklą ir vis dar klūpodama ištiesė jį Liudvikui XI:

- Šitas žmogus norėjo nužudyti karalių!

Netardamas nė žodžio, karalius paėmė ginklą ir labai įdėmiai jį apžiūrėjo, neskubėdamas sulaikyti urzgiančio šuns, kuris, beje, ne itin gąsdino brolį Ignasijų. Jis buvo bejėgiškai įtūžęs tik todėl, kad pažino Fjorą.

- Florentietė! - su neapykanta sušnižbdėjo jis. - Prakeiktoji burtininkė! Ji čia ir dar bando suversti man nusikaltėliškus savo kėslus! Tai ji atsinešė durklą! Tai ji, ji....

- Ji bandė mus nužudyti? - ramiai paklausė Liudvikas XI. - Labiau už viską aš vertinu logiką ir tikrus dalykus. Jeigu dona Fjora ketino mus nužudyti, ji ramiai tai galėjo neseniai padaryti Viktorijos abatijoje. Mes ilgai kalbėjomės vienudu. Bet pirmiausia mes norėtumėme sužinoti, kokiomis aplinkybėmis ji susipažino su šituo keistu Viešpaties Dievo tarnu.

Priklaupusi ant vieno kelio Fjora pakėlė į karalių didžiules šviesiai pilkas akis:

- Jeigu karalius pageidaus išklausyti, aš viską jam papasakosiu.

- Mielai paklausysime. Dar būdami vaikiško amžiaus, mes mėgome klausytis istorijų apie banditus. Mesire de Kominai, malonėkite palydėti doną Fjorą į mūsų maldyklą, kur greitai ateisiu. O dabar, Brangus drauge, ateik čia ir gulk. Tu gerai mums pasitarnavai ir už tai būsi apdovanotas. Kapitone Kenedi!

Karininkas, vadovaujantis škotų gvardijai, stovėjo priešais vienuolį, kuris vis dar gulėjo ant žemės ir neišdrįso pasikelti, bijodamas skaliko, nors ir paklususio šeimininkui, bet toliau urzgiančio.

- Klausau, karaliau! Ką įsakysite?

- Dievas nepageidauja, kad tu suteptum rankas šito žmogžudžio krauju. Taigi, - tęsė jis kreipdamasis į vienuolį, - tu beproti, norėjau mirti už Baliu?

- Aš jo net nepažįstu! Esu pasiruošęs mirti už savo karalienę Izabelę. Tavo kareivių batai trypia jos žemę.

- Ne taip jau seniai trypia, ir tai dėl santuokos ryšio. Nepaisant to, kad Katalonija niekada anksčiau jai nepriklausė. Mes turime reikalų su Aragonu. Didžiojo šv. Dominyko broliams vertėtų šiek tiek pastudijuoti istoriją ir geografiją, ar ne? Bet aš netikiu tavimi. Tačiau tave atsiuntė popiežius Sikstas. O jis Karolio Drąsiojo sąjungininkas, ir niekas kitas jo labiau nepradžiugintų, kaip mūsų mirtis. Ką tu būtum gavęs, jeigu tau būtų pavykę tai padaryti?

- Neturiu supratimo. Tu - antikristas, šėtono bendrininkas! Anksčiau ar vėliau būsi nubaustas už savo nusikaltimus, anksčiau ar vėliau sužinosi, ką reiškia prakeikimas. Už tai, kad pakėlei prieš mane ranką, tu būsi atskirtas nuo bažnyčios, tu būsi...

- O kodėl gi neuždraudus ir mano karalystės? - ironiškai tarė Liudvikas XI. - Dieve, kaip šitas vienuolis mane nuvargino! Kenedi, mano drauge, pašalinkite jį man iš akių, kol galutinai nesupykau.

- Ką su juo daryti?

- Nuveskite su apsauga į mūsų pilį Loše. Jeigu neklystame, ten yra laisva kamera, kur kankinasi vargšelis Baliu. Manome, jie sutars.

Apsiputojusį iš įniršio, siunčiantį prakeiksmus brolį Ignasijų nusivedė keturi stiprūs škotai, kurie apsupę jį greičiau nešė, negu vedė. Vienuolis juokingai tabalavo kojomis.

Nurimęs Brangusis draugas vėl atsigulė prie karaliaus kojų. Kominas paėmė Fjoros ranką.

- Eime, - tarė jis. - Manau, nebėra į ką čia daugiau žiūrėti.

Ji paklusniai išsekė paskui jį. Priešo aimanos skambėjo jos širdyje kaip džiaugsmo giesmės. Šitas vienuolis - gyvas priminimas tos aklos neapykantos, įstūmusios ją į pragarą, ir sekančios iš paskos lyg koks prakeikimas, kuris daugiau jos nebepersekios. Ji nežinojo, kur yra Lošo pilis, tačiau, kad ir kur ji būtų, vis tiek Fjorą nuo jos priešo skirs storos sienos, tvirti vartai, tamsus kalėjimas su grandinėmis kamerose.

- Šitas žmogus, be abejo, pamišęs, - pakomentavo Kominas. - Atvyksta tam, kad pačiame karalystės centre, vienoje iš pilių nužudytų karalių, apsuptą apsaugos, tarnų ir draugų?! Kokiais sumetimais ir kaip, sėkmės atveju, jis tikėjosi pabėgti?

- Labai paprastai. Jis laikė save Dievo špaga ir žaibu. O kiekviename laikinai iškilusiame didike įžvelgdamas tironą, jis tikėjosi susilaukti nudžiugusių vergų dėkingumo.

- Nejaugi popiežius negalėjo rasti kito pasiuntinio?! Aš maniau, kad jis gudrus žmogus.

- Jis galbūt dar gudresnis, negu jūs manote. Pažiūrėkit: jeigu pasikėsinimas būtų pavykęs, Sikstas IV būtų atsikratęs paties galingiausio Florencijos sąjungininko ir drauge pavojingo priešo. Kadangi brolis Ignasijus šito padaryti nesugebėjo, tai popiežius, šiaip ar taip, atsikratė neparankaus žmogaus, su kuriuo galbūt ir pats nežinojo, ką daryti. Šitie fanatikai yra naudingi - jeigu taip galima pasakyti, - kai jais sumaniai manipuliuojama.

Didžiai nustebęs Kominas pažiūrėjo į Fjorą, paskui nusijuokė.

- Aš, laikantis save gudriu politiku, gerai pasimokiau iš jūsų. Metre Olivjė, prašom praleisti mus pas karalių. Ši jauna ponia turi laukti jo maldykloje.

Žodžiai buvo skirti žmogui, kuris nešinas skrynele išėjo iš karaliaus apartamentų. Apsirengęs juodu drabužiu, trumpai nukirptais tamsiais plaukais, siauro tarsi medinės skulptūros veido, plonų lūpų ir nejudrių drumzlinos spalvos akių vyriškis nusilenkė žemiau, negu reikėjo, ir Fjorai, kuriai išsyk nepatiko jo veidas, pasirodė, kad jis per daug meilikauja. Saldžiu balsu jis tarė:

- Monsinjorui de Talmonui nėra reikalo paprasto kirpėjo prašyti leidimo įeiti pas karalių.

Fjorai pasirodė, kad paskutiniai jo žodžiai nuskambėjo šiek tiek tulžingai. Tačiau vyriškis, dar sykį nusilenkęs, atidarė duris.

- Ką jūs, metre Olivjė! - paprieštaravo Kominas, gūžtelėdamas pečiais. - Jums nepageidaujant, čia niekas negali patekti.

- Kas jis? - paklausė Fjora, kai durys už jų užsivėrė, ir jie atsidūrė patalpoje, panašioje į prieangį, kurioje stovėjo tik skrynia, uždengta raudonu kilimu.

- Mūsų valdovo kirpėjas Olivjė le Demas. Jis flamandas, kaip ir aš, bet tarnauja karaliui jau apie dvidešimt metų, ir tas labai vertina jo talentą tvarkyti namus. Jam patikėtas pasiruošimas kelionėms ir išvykoms, ir jo dėka, kur karalius bevažiuotų, visada randa daiktus savo vietose. Kartu su sekretoriumi Albertu Magaločiu iš Pjemonto jis sudaro tarsi mažą tarybą, kurios nuomonei mūsų valdovas neabejingas.

- Toks neišvaizdus ir toks svarbus?

- Karaliui Liudvikui išorė nesvarbi. Nežinau, kokią įtaką karaliui turi le Demas, bet manau, kad jo reikia saugotis. Daugelis jį praminė šėtonu Olivjė. Na štai ir atėjome.

Perėjus labai kukliai apstatytą kambarį, kurio pati didžiausia puošmena buvo miegantys ant kilimo šunys, Kominas įvedė Fjorą į nedidukę maldyklą, kurios prabanga pribloškė jaunąją moterį: brangaus audeklo apmušalai, spalvoti pano, ir viskas kilnojama, nes pagal to meto

papročius maldyklą ir jos baldus veždavo į visas rezidencijas, kur tik tuo metu apsigyvendavo karalius. Visa tai supo brokatu uždengtą altorių, ant kurio stovėjo akmeninis kryžius ir auksinė Klerio Dievo Motinos, kuriai Liudvikas XI ypač meldėsi, statulėlė ir taip pat sidabrinė šv. Mykolo, kurio garbei 1469 metų rugpjūčio pirmą dieną karalius įsteigė riterių ordiną, statulėlė. Ant brangios, užtiestos ant altoriaus staltiesės gulėjo šio ordino koljė iš kriauklelių: Liudvikas XI paprastai tenkinosi tuo, kad nešiojo medalioną ant paprastos grandinėlės. Ant išilgai sienų esančių nedidelių konsolių stovėjo kiti šventųjų atvaizdai, kai kurie iš jų buvo senoviniai, o vienas beveik naujas, vaizduojantis šv. Angadremą, Bovė miesto globėją, kuri 1472 metais padėjo apsiginti nuo Karolio Drąsiojo armijos. Statulėlę karaliui padovanojo tenykštė didvyrė Žana Lenė, praminta Žana Kirveliu, kuri į mūšį, vykstantį žemutiniuose įtvirtinimuose, išvedė moteris ir vaikus. Visus tuos daiktus pagyvino švelni vitražo šviesa.

- Kaip čia gražu! - atsiduso Fjora. - Štai pagaliau Prancūzijos karaliaus verta patalpa!

- Būtent todėl, kad čia vienintelė vieta, kurioje mūsų valdovas nebūna karaliumi. Čia jis tik kuklus Dievo tarnas.

- Prisiekiu savo gerbiamu protėviu šventuoju Liudviku, kartais jūs, Kominai, kalbate visai protingai! - tarė tą akimirką nepastebimai įėjęs karalius. - O dabar palikite mus su dona Fjora ir palaukite mano kambaryje.

Jis priklaupė trumpai maldai, ir jaunoji moteris pasekė jo pavyzdžiu. Pakilęs karalius pamatė ją klūpant ir ištiesė ranką, kad padėtų atsistoti. Kai ji pakilo, mąsliai žvelgdamas į jaunąją moterį, karalius palaikė jos pirštus savo rankose.

- Taigi. Šitas ispanų vienuolis. Iš kur pažįstate jį?

- Pamačiau jį Florencijoje, kur jis popiežiaus Siksto IV, norinčio mūsų miestą atiduoti savo giminaičiui Riarijui, įsakymu bandė pakirsti monsinjoro Lorenso valdžią.

- Mes neblogai žinome jo šventenybės planus, tačiau kalbama apie jus.

- Pone, tai ilga istorija.

Karalius pakėlė akis į akmeninį altoriaus kryžių:

- Dievas niekada neskuba. Mes taip pat neskubame, nes kalbama apie valstybės gerovę. Pasakokite!

Ir Fjora papasakojo tragiškų savo santykių su Ignasijum Ortega istoriją. Netirštindama ir taip gana niūrių spalvų, ji stengėsi būti kuo objektyvesnė. Žinojo, kad tokio užsigrūdinimo ir proto žmogui kaip Liudvikui XI labiau patiks tikslus, šaltas pasakojimas, negu dramatiška rauda.

- Vadinasi, sinjoras Medičis šitą vienuolį liepė išvyti iš Florencijos, - tarė susimąstęs karalius, kai Fjora baigė savo pasakojimą. - Žinoma, labai keblus dalykas - nužudyti šventosios Bažnyčios narį, bet mums atrodo, kad buvo parodyta nerūpestingumo, jeigu toks fanatikas iki šiol neizoliuotas. Kai popiežius pamiršta savo pareigas krikščionims, tai jie būna priversti patys ginti savo žemes ir pačius save. Ignasijus Ortega turės pakankamai laiko pagalvoti, kokį pavojų slepia žmonių dvilypumas: arba tu Dievo žmogus, arba šnipas, arba žmogžudys.

- Galbūt, kai įsipainioji į politiką, nesunku pereiti iš vienos kategorijos į kitą. O aš žinau, jog politika užsiiminėja daugelis dvasininkų.

- O popiežius iš visų daugiausia! Bijau, kad jis veikiau laikinas valdovas negu dvasios tėvas. Ir be to, jis mūsų nemėgsta. Labiau vertina mylimą mūsų pusbrolį hercogą Karolį. Popiežius aiškiai tai parodė, kai pasiuntė savo legatą, Forlio vyskupą pas Karolį ir imperatorių per Neiso apsuptį. Vyskupo apsukrumo dėka nebuvo nei nugalėtojo, nei pralaimėjusiojo. Žinoma, jie nenoromis susitaikė, bet Karolis Drąsusis galėjo išvesti savo armiją.

Mums būtų buvę geriau, jeigu jie ir toliau būtų ten, kur buvo. O Karolis liko laisvas ir ėmėsi mūsų.

- Bet Karolis nieko nepadarė?

- Sunku kariauti, kai trūksta pinigų ir naujų karinių pajėgų. O šitas vienuolis turėjo būti patogus įrankis visiems laikams padaryti galą Pranzūcijos karaliui.

- Ar karalius įsitikinęs, kad... šito išvengs?

Liudvikas XI primerkė akis, kuriose blykstelėjo linksma kibirkštėlė ir nusijuokė:

- Jeigu turėsime laisvo laiko, parodysime jums mūsų Lošo pilį. Net jeigu vienuoliui staiga išdygtų sparnai, jis vis tiek negalėtų iš ten išskristi. Bet pakaks kalbėti apie bausmę! Jūs išgelbėjote mūsų gyvybę, ir mes norime išreikšti padėką už paslaugą. Ko jūs pageidautumėte?

Fjora čia pat priklaupė ir nulenkusi galvą tarė:

- Tikriausiai paprašysiu karaliaus per daug, jeigu maldausiu dovanoti gyvybę ir laisvę grafui de Selonžė.

Staiga stojusi tyla buvo tokia slegianti, kad jaunoji moteris krūptelėjo ir, nedrįsdama pakelti į karalių akių, tyliu, bet aiškiu balsu pridūrė:

- Nieko kito, pone, aš nepageidauju.

Kaip ir pirma netardamas nė žodžio, Liudvikas XI dviem pirštais paėmė Fjorą už smakro ir ilgai žiūrėjo į dideles, pilnas ašarų pilkas akis.

- Vargšele! - tyliai atsiduso. - Meilė laiko jus dar griežtesniame kalėjime negu Lošas. Ne, nekalbėkite! Eidami į šitą maldyklą, mes buvome įsitikinę, kad jūs paprašysite pasigailėti šito žmogaus. Mes per daug jums skolingi, kad atsisakytume, nors tai prieštarauja viltims, kurias į jus dėjome. Stokite!

Jis nusisuko, paėmė šv. Angadremos statulėlę ir įdėmiai apžiūrėjo, lyg ieškotų joje kokio nors defekto.

- Pone, - pradėjo Fjora, - aš dėkinga...

- Ne! Nedėkokite mums! Galbūt mes nenusipelnėme tokio dėkingumo. Liepdamas jums atvykti pas mane, pirmiausia pagalvojau, ir ypač po to, kai jus pamačiau,

- kad jūs būsite mums naudinga įkaitė, kuri galės įtikinti grafą de Selonžė pereiti į mūsų pusę. Bet jūs leidote mums suprasti, kad mūsų belaisvis nelabai jus myli! Ir tuomet mes sumanėme kitką - pasiekti, kad jūs, užkariavę Karolio Drąsiojo palankumą, teiktumėte mums paslaugas prieš jį. Bet tas prakeiktas vienuolis su durklu sumaišė visas kortas. Žodžiu, - atsiduso jis, - rytoj jus palydės į Kompjeną pas...

- Prašau karalių atleisti, kad nutraukiu, bet man atrodo, kad mes puikiausiai vienas kitą suprantame. Aš negalėjau pakelti minties apie žmogaus, kurį laikiau savo sutuoktiniu, mirtį. Jis gyvens, ir aš dėkoju savo karaliui už kilniaširdiškumą. Man nieko daugiau nereikia. Nejaugi prieš keletą dienų aš nesakiau, kad pasiruošusi tarnauti jūsų didenybei, jeigu galėsiu patenkinti savo neapykantą Burgundijos hercogui? Nuo tos akimirkos niekas nepasikeitė.

Liudvikas XI su pagarba pabučiavo statulėlę ir padėjo atgal. Neatsigręždamas į Fjorą paklausė:

- Ar nenorite pati pranešti grafui de Selonžė žinią apie išlaisvinimą, kurio jis jau nebesitiki? Man atrodo, kad tai būtų gražus ir garbingas kerštas?

- Ne, mano valdove. Aš netgi nenoriu jo matyti, kad vėl nepasiduočiau kerams, kuriais jis mane užbūrė. Geriausiai jam atkeršysiu nužudydama jo šeimininką, kurį jis dievina labiau už viską pasaulyje.

- Ir kad to pasiektumėte, jūs pasirengusi... viskam? Net ir... atsiduoti kitam?

- Man nėra ko bijotis santuokinės neištikimybės, nes mano santuoka - visiška apgaulė. Tegu karalius man įsako, ir aš paklusiu.

- Ką gi, tebūnie taip! O dabar grįžkime pas mesirą Laskarį. Vakare judu pavakarieniausite prie mūsų stalo nedidelėje draugijoje, ir niekas dėl to nenustebs po to, kai jūs šiandien pasitarnavote karaliui ir karalystei. Vėliau pasakysime, ką turėsite daryti.

Ir vėl suklupęs prieš ryškiai apšviestą altorių, Liudvikas XI paskendo maldoje. Fjora atbula išėjo nusilenkusi Dievui ir karaliui.

Vakare ėmė griaudėti perkūnija, kuri kaupėsi virš miesto ir aplinkinių miškų visą dieną. Viską užliejo liūtis. Gatvės pavirto upėmis, o nutekamieji grioveliai - nedideliais kriokliais. Girdėjosi griaustinio dundesys, nepaliaujamai blykčiojo žaibai. Gatvės buvo tuščios. Tik kareiviai, saugantys tvirtovės sieną, kantriai kentė šitą dušą. Liūtis atgaivino juos po nepakeliamo karščio, pavertusio jų ginkluotę sunkia našta.

Stovėdamas prie savo miegamojo lango karalius su malonumu stebėjo audrą: jis galvojo apie savo "svainį" Anglijos karalių Eduardą VI, kuris išalkęs ir šlapiomis kojomis tikriausiai nekantriai laukia slaptos sutarties. Jos sudaryti prieš šešias dienas atvyko lordas Hovardas ir Džonas Šeinis. Juodu, bendrai sutarus tapę įkaitais iki to laiko, kol anglų armija išplauks atgal, vieninteliai ne itin kentė alkį: prieš grąžinant šeimininkui juos karališkai pamaitino ir pagirdė, kad jų žodžiai būtų labiau įtikinamesni.

- Anglai tikriausiai laukia mūsų kaip Mesijo! - trindamas delnus pareiškė karalius. - Šitiek vandens ir nė lašo alaus!

- Tikėsimės, kad rytoj nustos lyti. Žinoma, jeigu rytoj važiuosime į Amjeną? - atsakė Kominas.

- Aišku, rytoj važiuosime ten. Derybos su Eduardu numatytos šio mėnesio dvidešimt devintą dieną, o iki to laiko turime daug ką gerai apmąstyti. Rytoj įsakysiu vyriausiam teisėjui paleisti į laisvę de Selonžė ir su apsauga palydėti jį į Verveną. Ten jį paleis ir pasakys, kad Karolis Drąsusis Namiure. Taigi jis be vargo nuvyks pas Karolį.

- Jūs paleidžiate į laisvę žmogų, kuris norėjo jus nužudyti? Ar tai išmintinga, pone?

- Dona Fjora išgelbėjo mano gyvybę ir už tai paprašė išlaisvinti savo vyrą.

- Bet juk tai neturi jokios prasmės!

- Ji jo žmona. Todėl ir norėjau ją pamatyti. Kominai, liaukitės raukytis! Manau, kad išlaisvindamas šitą galvažudį, darau geriausią savo gyvenime darbą. Dona Fjora spėja, kad jos vyras turi dvi žmonas. Galbūt tai tiesa! Ji nežinojo, ar myli jį, ar nekenčia. Bet tikras dalykas - ji nenori daugiau jo matyti. O svarbiausia - ji nekenčia Karolio Burgundiečio, kurį prisiekė nužudyti. O aš suteiksiu jai tokią galimybę.

- Kaip?

- Nusiųsiu ją pas vieną iš Karolio Drąsiojo karininkų, Kampobasą, kuris nesupranta, į kurią pusę jam naudingiau sukti.

- Suprantu: ji bus jam įtikinamas argumentas.

Liudvikas XI nusijuokė ir pliaukštelėjo per nugarą jaunajam savo patarėjui:

- Tiesiog malonumas, mesire Filipai, su jumis kalbėtis. Kalbama, kad šitas italas Kampobasas jaučia silpnybę moterims, o ji - tiesiog Italijos stebuklas.

- Ar negrės jai didelis pavojus? Jai teks važiuoti per sritis, kur pilna kareivių, kad susitiktų su neapoliečiu. O ji per jauna ir trapi, kad taip paprastai būtų įmesta į ugnį, - rimtai pridūrė Kominas.

Komino balsas buvo toks rimtas, kad karalius Liudvikas suraukė antakius:

- Dieve, broleli mano, ar tik neįsimylėjai? Nepamiršk, kad visa tavo širdis skirta švelniajai žmonai Elenai, o puikioji florentietė - ne tau.

- Jūs linkęs padovanoti ją šitam... kareivai?

- Na jau! Mano rankose nedažnai atsiduria toks gražus ir užgrūdintas ginklas. Nusiramink, ją saugos. O dabar padėkokime Dievui už gerumą ir eime miegoti. Rytoj prieš išvažiuojant pasimatysiu su dona Fjora ir duosiu jai nurodymus.

- Jeigu jai pasiseks, kaip jūs atsidėkosite?

- Kitą dieną po Karolio Drąsiojo mirties ji galės paprašyti manęs, ko tik panorės. Be to, aš ketinu... padovanoti jai nedidelę pilį su geromis žemėmis, kuri būtų netoli nuo mūsų Plesi le Tur pilies.

- Dieve mano, pone! - sušuko pasipiktinęs Kominas. - Ar tik nemanote padaryti jos...

- Mūsų meilužę? Cha cha! Apie tai galima tik pasvajoti! Tačiau mes esame prisiekę, kad neprisiliesime prie jokios moters išskyrus karalienę, ir manome šitą žodį tęsėti. Tačiau tikras karalius negali atsisakyti malonumo turėti kaimynystėje dieviškai gražią ir protingą Ievą. O tokio grakštumo ir žavesio moteriai kraštas palei Luarą bus idealiausia vieta.

- Sutinku, pone, bet... ką tokiu atveju darys Selonžė, dvipatis jis ar ne?

- Reikia tikėtis, kad, jeigu Karolis Drąsusis iškeliaus į aną pasaulį, jo ištikimajam riteriui nekils noras gyventi ilgiau už šeimininką. Ir tada galėsime jo našlę ištekinti už kurio nors ištikimo mūsų tarno.

- Ir, žinoma, tai būsiu ne aš! - burbtelėjo Kominas.

- Ar tik nelaikote manęs Didžiuoju Turku, mano drauge? Aš jau apvesdinau jus... ir labai sėkmingai. Ko jums ašaroti?!

Sunkiai atsidusęs dėl tokių savo šeimininko planų Fjoros atžvilgiu, sinjoras d'Aržantonas, paprašęs savo tarno atnešti iš virtuvės keletą griežinėlių paštetо arba žvėrienos, taip pat butelį vyno, nuėjo gulti. Širdies nusivylimas jam visada keldavo alkio jausmą.

Kitą dieną dangus buvo apsitraukęs debesimis, kartais purškė lietus, kuris permerkė žmones nė kiek ne menkiau kaip liūtis. Daugelį kelių išplovė, atsirado duburių ir duobių, tačiau karalius vis tiek liepė ruoštis kelionei į Amjeną, kur Tangi diu Šatelis, vadovaujantis didžiulei armijai, buvo išvykęs anksčiau.

Stovėdama ant pylimo prie šiaurinių miesto vartų Fjora, dėvinti juodu apsiaustu su gobtuvu, saugančiu ją nuo lietaus, žiūrėjo, kaip žygiuoja karališkosios pajėgos, ir žavėjosi tų pajėgų, kurias surinko šis nedidukas gyvų akių žmogus, tvirtai valdantis savo karalystę, kaip geras vežėjas arklius, galybe. Atrodo, jis nekreipė jokio dėmesio į duobes, kurias po jo vežimo ratais iškasė stambūs feodalai, įnirtingai stengdamiesi pagriebti patį gardžiausią didžiulio pyrago, tai yra Prancūzijos, kąsnį. Tiesa, karalius turėjo naują ir iki šiol niekam nežinomą jėgą - reguliariąją armiją, jo tėvo suformuotą iš karališkųjų pulkų, ir ją kaip reta ištobulino. Ši armija turėjo keturis tūkstančius pikų, Pika buvo laikomas taktinis vienetas, kurį sudarė karininkas, jo pažas, du šauliai ir dar du žmonės, iš kurių vienas nešė durklą, o kitas špagą. Dar reikia pridėti škotų ir prancūzų gvardijas, dvidešimt tūkstančių prancūzų - šaulių ir artileristų, neskaitant šešių tūkstančių ginkluotų žmonių, kuriuos išskyrė prancūzų sinjorai. O dar armija turėjo patrankas - grėsmingą artileriją, sukurtą brolių Biuro valdant Karoliui VII ir Liudviko XI ištobulintą. Visa tai sudarė ilgą, geležinę uždangą tarp Djepo ir Reimso, kuri galėjo atlaikyti anglų armijos puolimus ir ją nugalėti.

Fjora matė tik raitą karališkąją gvardiją su vėliavėlėmis ant iečių, žvilgančia ginkluote ir ryškiomis žirgų gūniomis, šuoliuojančią aplink Liudviką XI ir vedančią visą armiją. Pats karalius buvo apsiginklavęs iki pusės: dėvėjo antkojus* ir soleretus**. Ant galvos - juoda fetrinė lenktais kraštais skrybėlė, papuošta skardiniu šv. Mykolo atvaizdu, virš kurios buvo uždėta auksinė karūna. Apsirengęs papraščiau už bet kurį asmens sargybinį, jis galėjo apsieiti be karališkųjų skiriamųjų ženklų, nes išdidi

---

* Šarvų dalis, apsauganti kojas.

** Ginkluotės dalis, apsauganti kojų pėdas.

ir elegantiška laikysena balne nekėlė jokių abejonių dėl titulo, - tai buvo karalius.

O dėl mantos, tai ji galėjo priklausyti ir kokiam nors žyniui. Be vežimėlio su sudedama lova, krėslu, kilimais, koplytėle ir šunide, daugybėje kitų vežimų buvo gabenama skrynios su auksu, perkeltu iš statinių, atvežtų iš Paryžiaus, taip pat maisto atsargos ir daugybė vyno statinių, skirtų anglų armijos, vadovaujamos Eduardo ir kitų baronų, alkiui · ir badui malšinti. Ištvirkę merginos ėjo jiems iš paskos arba lipo į vežimus, kad palaikytų karinę armijos dvasią, kaip kad buvo įprasta visose pasaulio armijose. Šitaip Prancūzijos karalius keliavo iškeldinti iš savo valdų anglų karaliaus, nebijodamas, kad gali žūti nors vienas jo žmogus. Vis dėlto paskui karalių buvo nešama bažnytinė vėliava su šv. Dionizo atvaizdu, kaip priderėjo, kai armija eina pasitikti priešo.

Fjorai suspaudė širdį, kai greta Filipo de Komino pamatė raitą Demetriją. Liudvikas XI buvo labai patenkintas graikų daktaro gydymu ir neleido jam lydėti savo draugės.

- Galbūt praėjus kuriam laikui, kai pasveiksiu, aš leisiu jums nuvykti pas ją. O dabar keliausite su manimi!

Karaliaus valios nepalaužė Fjoros ir Demetrijo prašymai. Ir ne be reikalo, nes jis manė, kad Lorensas Medičis daktarą jam atsiuntė, kad gydytų, o ne važinėtų visur su gražia moterimi.

- Nesijaudinkite, - pridūrė ramindamas karalius, - juk jūs dalyvausite užliūliavime. Žinau, kad šito pageidaujate!

Fjorai nieko kito neliko, tik paklusti. Tačiau ji nenorėjo iškeliauti be apsaugos: Demetrijas įsakė Estebanui ją lydėti, ir tas neprieštaraudamas sutiko. Kastilietį ne itin viliojo mūšiai, kuriuose vietoj ginklų naudojama jautiena, paštetai ir aukso ekiu. Bet tokia karaliaus Liudviko valia. O Fjorai teko vykti pas Burgundijos hercogą, tą puikųjį karvedį, audringąjį

valdovą. Nepaisydamas ištikimybės savo šeimininkui, Estebanas mielai sutiko lydėti jaunąją moterį.

Liudvikas XI, manydamas, kad Fjoros apsaugai Estebano bus mažoka, savo slaptai pasiuntinei paskyrė vieną iš geriausių škotų gvardijos seržantų Duglą Mortimerą, dėl bjauraus charakterio viso pulko vadinamą Mortimeru Viesulu. Jo tėvas Frensis Mortimeras tarnybą armijoje pradėjo būdamas arklininku dar mūšio prie Božė laikais, kai po Džono Stiuarto ir grafo de Biušano vėliavomis išgarsėjo penki tūkstančiai kareivių, atėjusių į pagalbą sosto įpėdiniui Karoliui, vėliau tapusiam Karoliu VIII. Paskui jų vadas tapo Prancūzijos konstebliu ir grafu d'Obiuji netoli nuo Buržė, kur jis ir įsikūrė. O jaunasis Frensis tarnavo Prancūzijai vadovaujamas Biušano, vėliau Rišmono iš Bretanės. Kurį laiką tarnavo pas Orleano mergelę, kurios žydros akys pakerėjo jo širdį. Bet kare nebuvo laiko meilei, ir tik praėjus dvidešimčiai metų po tų įvykių Frensį sužavėjo kitos žydros akys ir šviesūs Margaritos Laljė, jaunos smulkaus dvarininko našlės, plaukai. Duglas tapo meilės iš pirmo žvilgsnio vaisiumi. Jis buvo švelnus ir mylintis sūnus, bet mintyse priekaištavo motinai, kad jis - vienas iš labiausiai Obiuji ir Buržė paplitusios hibridų škotų-berišonų* padermės narių.

Tvirtai nusprendęs netęsti Mortimerų giminės, kol galės grįžti į Škotiją, seržantas, pravarde Viesulas, visiškai atsidavė karinei tarnybai, nekreipdamas dėmesio į gražias merginas, kurių tiek daug buvo miestuose ir kaimuose, kuriuose tekdavo apsistoti. Jam užteko laisvo elgesio moterų. Kai kildavo geismas, jis griebdavo vieną iš jų, skirdamas jai tiek pat dėmesio, kiek ir vyno taurei. Tačiau pasirinkdavo jas, kaip ir vyną, labai kruopščiai.

Duglui Mortimerui buvo jau keturiasdešimt. Ilgi rusvoki jo plaukai gerai derėjo prie ūsų vėjo nugairintame veide

---

* Berišonas - iš prancūzų miesto Beri pavadinimo.

ir prie tankių antakių, iš po kurių blykčiojo tamsaus riešuto spalvos akys. Jo nosis buvo romėniška ir tokia tobula, kad šeimoje niekas negalėjo suprasti, iš kur jis ją gavo. Drąsus, kaip ir visi Apvaliojo stalo riteriai, stiprus kaip keletas turkų, Viesulas geriau už kitus išdresiruodavo savo žirgą ir jodinėjo kaip mongolas, iš lanko šaudė kaip Robinas Hudas, galėjo vienu smūgiu nukirsti priešo galvą su šalmu, beveik tobulai valdė ietį, špagą ir vėzdą, ir be to, buvo dar ir protingas. Išsirinkdamas jį Liudvikas XI, kurio visus nurodymus Duglas įvykdydavo, turėjo galvoje dar vieną jo savybę - Mortimeras pažinojo Prancūziją, Burgundiją, Lotaringiją ir gretimus kraštus kaip nuosavą kišenę, nes tarnaujant karaliui jam teko nemažai pakeliauti.

Fjora, šiek tiek sutrikusi prieš tokį galiūną, visai abejingai žvelgiantį į ją, nedrąsiai paklausė seržanto, ar labai jį nuliūdino tai, kad teko palikti savo pulką ir puikų mūšį, kad galėtų saugoti paprastą moterį.

- Šįsyk ne, - ramiai atsakė Duglas. - Man labiau patinka anglai, pasmeigti ant mano ieties negu puotaujantys už stalo! O burgundiečiai kur kas įdomesni.

Estebanas buvo nuoširdžiai įpykęs:

- Dona Fjora, aš galiu jus apginti nuo bet kokio priešo ir bet kokiomis aplinkybėmis, ir man nereikia šito mėsos kalno! Jo buvimas įžeidžia mano drąsą ir ištikimybę jums!

Demetrijas jį ramino:

- Karalius tavęs nepažįsta. Be to, Fjorai gali grėsti didžiulis pavojus, kurį dviese lengviau įveiksite. O be to, turėtum pagalvoti ir apie mane!

- Žinau, šeimininke! Manai, kad man lengva tave palikti? Netgi neilgam!

- Ne tai noriu pasakyti. Juk ir aš turiu būti su ta, kurią laikau savo dukterimi, o mano vietą užima kitas, ir tai prieštarauja bendriems mūsų planams.

- Tau nėra reikalo nerimauti, Demetrijau, - įsiterpė Fjora, priėjusi prie vyriškių, stovinčių pilies kieme, kur iš karto po pokalbio su karaliumi vyko pasiruošimas kelionei. - Kurgi tavo aiškiaregystės talentas? Ar tu jau nematai, kas laukia mūsų ateityje?

- Aš galiu matyti tik kitų ateitį, bet ne savo paties.

- Tuomet atspėk mano ateitį! Ar žinai, kas manęs laukia? Prisimink balių Medičių rūmuose!

- Tada tu buvai man nepažįstama. Prisirišimas trukdo magui. Mano mažoji Fjora, tu tapai man brangi!

Šių žodžių sujaudinta, jaunoji moteris paėmė graiko ranką ir pasistiebė ant pirštų, kad pabučiuotų jo skruostą. Pirmą kartą jis prašneko apie tai, kad juos sieja meilė.

- Aš tikiu, mes greitai susitiksime. Karalius tai man pažadėjo.

Nieko neatsakęs Demetrijas palaimino Fjorą, uždėdamas abi rankas ant jos galvos.

- Aš vis tiek pas tave atvažiuosiu - ar karalius leis, ar ne.

Paskui jis nusisuko ir greitai nužingsniavo prie žirgo. Filipas de Kominas, sėdėdamas balne, jau ragino jį, kad paskubėtų. Fjora su Estebanu tylėdami nuėjo ant įtvirtinto pylimo ir iš ten žiūrėjo, kaip iškeliauja ilgas kortežas. Po kiek laiko dengiamas rūko ir smulkaus lietaus jis išnyko iš akių.

- Reikia eiti ruoštis, - atsiduso Fjora. - Mūsų škotas tikriausiai nekantrauja nakvynės namuose.

Tačiau Mortimeras buvo visiškai ramus. Įsikūręs didžiojoje salėje jis, filosofiškai nusiteikęs, kaip tikras britas tuštino vieną alaus bokalą po kito. Priešais jį ant suolo buvo sudėtos kuprinės, o šalia jų - ilgas ir platus, rusvos spalvos su raudonais ir žaliais langučiais šiurkštaus vilnonio audeklo gabalas, kuris škotui atstojo apsiaustą, šaliką ir apklotą. Apsirengęs pilka striuke, uniforminę beretę su plunksna jis pakeitė kitu, tokio paties audeklo kaip ir apsiaustas, papuoštu fazano

plunksnomis galvos apdangalu. Ant diržo iš abiejų pusių kabėjo špaga ir durklas.

Šitaip apsirengęs Duglas Mortimeras buvo tiesiog puikus, tai liudijo ir išplėstos jaunos tarnaitės akys, kuri išsižiojusi žiūrėjo į jį. Bet tas nekreipė į ją jokio dėmesio. Tačiau pamatęs Fjorą jis atsistojo ir išgėręs bokalą metė ant stalo monetą. Paskui pasiėmė savo nešulius ir pasuko link jos.

- Aš pasiruošęs! - tarė jis ramiai. - Šiandien mes išvykstame į Vilė-an-Recą.

- Vakare turime būti Paryžiuje, - ramiai, bet ir tvirtai tarė Fjora. - Turiu ten reikalų!

- Jokiais būdais! - atsakė škotas. - Karalius įsakė man lydėti jus į Lotaringiją.

- Visiškai sutinku su jumis, bet jis nenurodė, kokiu keliu. Mes vyksime per Paryžių!

- Tik veltui sugaištume laiką. Kai karalius įsako, reikia paklusti. Kadangi jis liepė keliauti į Lotaringiją, tai ten ir vyksime!

Seržantas Viesulas ėmė kalbėti garsiau, ir Fjora suprato, kad reikia būti kantriai, kaip ją mokė Demetrijas, manydamas, kad tai geriausias charakterio bruožas.

- Paklausykite, mesire Mortimerai, Paryžiuje aš palikau sulaužyta koja moterį, kuri man brangi kaip motina ir kurią be galo myliu. Ji labai nerimauja dėl manęs ir turi žinoti, kur aš keliauju. Nenorėčiau išvažiuoti nepabučiavus jos. Ar galite tai suprasti?

- Aš suprantu tik karaliaus įsakymus. Jeigu ketinote vykti į Paryžių, turėjote apie tai pasakyti karaliui.

- Galų gale, koks jums skirtumas - ar pasirinksime tą kelią ar kitą? - sušuko Fjora, netekdama kantrybės.

- Man nėra jokio skirtumo, bet mano arkliui tai penkiolika papildomų ljė, ir visai be naudos. O dar sugaištas laikas. Taip, jūs iš tiesų moteris, - suburbėjo

Mortimeras, kurio ūsai pasišiaušė iš pykčio. - Žinote, kai turi garbės...

Jie stovėjo vienas prieš kitą lyg koviniai gaidžiai. Estebanas atsistojo tarp jų, apkabino Fjorą per pečius ir ryžtingai atsukęs škotui nugarą tarė:

- Paklausykite manęs, dona Fjora! Žinote, kad aš prisirišęs prie jūsų ir patikėkite, neturiu jokio noro įtikti užsispyrusiam škotui, bet į Lombardų gatvę geriau negrįšti.

- Jūs irgi norite, kad vykčiau į pavojingą kelionę, iš kurios galbūt negrįšiu, neapglėbusi savo mylimos Leonardos? Ak, Estebanai, o aš maniau, kad jūs širdingas žmogus!

- Mano manymu, aš toks ir esu, bet aš galvoju ir apie ponią Leonardą. Jos koja tikriausiai dar nesugijo. Nebent įvyktų stebuklas. Vadinasi, pasiimti jos su savimi negalime. Jeigu jūs atvažiuosite pas ją, ji ims jūsų klausinėti ir nerimauti. O kol kas ji nieko nežino. Ji mano, kad jūs šalia karaliaus ir su mano šeimininku. Ar jums neatrodo, jog būtų geriau nedrumsti jos ramybės? Antra vertus, aš nežinau, kokią misiją jums patikėjo karalius, o ir nenoriu žinoti. Bet ji juk norės išsiaiškinti, kokia tos misijos esmė. Ką tuomet jai pasakysite?

Fjora iš lėto nusisuko, ir Estebanas nuleido nuo jos pečių rankas. Stojo tyla, ir Mortimeras suprato, kad nereikia jos drumsti, nes varžovė nugalėta. Fjora niekada nieko neslėpė nuo Leonardos, jeigu toji norėdavo ką nors sužinoti. Na kaip jai pasakyti, kad karalius pasiuntė ją į Lotaringiją "bet kuriuo būdu" sugundyti vieną iš Karolio karvedžių ir palenkti jį išdavystei? Leonarda pasipiktins, ims atkalbinėti, ir galbūt jos susipyks, o Fjora to nepakeltų. Tuo tarpu dabar ji turi sukaupti visą savo drąsą. Pakėlusi akis ji pamatė, kad Estebanas ją stebi. Duglas Mortimeras, abejingas tam, kas vyksta,

stovėjo prie atvirų durų, užtvėręs jas plačia nugara ir žiūrėjo į lietų.

- Mano drauge, jūs teisus, geriau tegu Leonarda ramiai gyvena ponios Anjelos sode, kol visiškai pasveiks. O ir ne jos amžiuje pakelti tolimos kelionės sunkumus. Tegu ji ramiai meldžiasi už mus. Mesire Mortimerai, - pašaukė ji.

Škotas atsigręžė.

- Klausau jūsų, ponia.

- Vyksime, kai tik panorėsite ir ten... kur nurodėte.

Vakare jie pasiekė Vilė-an-Recą.

Ž. Benconi. FLORENTIETĖ. 1.

Romanas

Redaktorius A. Vitkus

Leido UAB "Gamta". 1994 09 25
SL 522. Užsakymas 3121
A. Jakšto 9, 2600 Vilnius
Spausdino "Vilties" spaustuvė,
Viršuliškių skg. 80, 2056 Vilnius

Žiuljeta Benconi – viena populiariausių ir labiausiai skaitomų meilės ir nuotykių romanų autorių. Jos romanai "Marijana", "Florentietė", "Katrina" labai populiarūs daugelyje kraštų. Lietuvių kalba neseniai išleista Ž. Benconi romanų serija ("Marijana", "Marijana d'Aselna"), kurios herojė – kunigaikštienė Marijana d'Aselna, didžioji Napoleono meilė. Žavi ir talentinga, kilminga ir turtinga – ji troško būti tik mylima moteris ir nieko daugiau. Tačiau viskuo ją apdovanojęs likimas pašykštėjo ramaus gyvenimo. Marijana nuolat patenka į dvaro intrigų pinkles. Paslaptingos pilys, nakties raiteliai, dvikovos ir pagrobimai – kur tik nepakliūva, su kuo tik nesusiduria žavioji kunigaikštienė d'Aselna.

Šiems romanams netrūksta nieko, kuo skaitytojus paprastai žavi prancūzų nuotykių ir meilės romanai.

Naujasis Ž. Benconi romanas "Florentietė" siūlo ne mažiau įdomią pažintį su savo herojais.